

**Geschiedenis
van de Communistische Partij
der Sowjet-Unie
Bolshevik**

www.MinisterieVanPropaganda.org

Geschiedenis van de

Communistische

Partij

der Sowjet-Unie

Bolsjewiki

Geschiedenis
van de Communistische Partij
der Sovjet-Unie
(Bolsjevisme)

EX LIBRIS

1939

UITGEVERIJ „PEGASUS” — AMSTERDAM (Z.)

Korte leergang onder redaktie
van een kommissie uit het Cen-
traal Komitee van de Kommunisti-
sche Partij der Sowjet-Unie, en
door het Centraal Komitee goed-
gekeurd.

Vertaald door W. Reesema.

Vertaling van:

*„Istorija fsjesofoeznoj kommoenistitsjeskoj
partii (bolsjewikow)“*

Moskou 1938.

INLEIDING.

De Kommunistische Partij van de Sowjet-Unie (de partij der bolsjewiki) heeft een lange en roemrijke weg afgelegd, van de eerste kleine Marxistische studiekringen en groepen, die in Rusland in de jaren '80 van de vorige eeuw ontstonden, tot de grote partij der bolsjewiki, die heden ten dage de eerste socialistische staat der arbeiders en boeren in de wereld leidt.

De K.P.S.U.(b) is opgegroeid op de grondslag van de arbeidersbeweging in het Rusland van voor de revolutie, uit Marxistische studiekringen en groepen, die met de arbeidersbeweging in verbinding traden en daarin socialistisch bewustzijn brachten. De K.P.S.U.(b) werd en wordt geleid door de revolutionaire leer van het Marxisme-Leninisme. Haar leiders ontwikkelden onder de nieuwe verhoudingen van het tijdperk van het imperialisme, van de imperialistische oorlogen en de proletarische revoluties, de leer van Marx en Engels verder en verhieven haar op een hogere trap.

De K.P.S.U.(b) is opgegroeid en sterk geworden in de principiële strijd tegen de kleinburgerlijke partijen in de arbeidersbeweging — tegen de sociaal-revolutionairen (en nog vroeger tegen hun voorlopers, de narodniki), tegen de mensjewiki, de anarchisten, de burgerlijke nationalistenvan alle schakeringen en in de partij — tegen de mensjewistische, opportunistische stromingen, — tegen de Trotskisten, de Boecharinisten, de aanhangers van de afwijkingen ten aanzien van het nationale vraagstuk en de overige anti-Leninistische groepen.

De K.P.S.U.(b) is sterk geworden en werd gestaafd in de revolutionaire strijd tegen alle vijanden van de arbeidersklasse, tegen alle vijanden van het werkende volk — tegen de landheren, de kapitalisten, de koelakken, de saboteurs, de spionnen, tegen alle huurlingen van de kapitalistische omsingeling.

De geschiedenis van de K.P.S.U.(b) is de geschiedenis van drie revoluties: de burgerlijk-demokratische revolutie van het jaar 1905, de burgerlijk-demokratische revolutie in Februari 1917 en de socialistische revolutie in Oktober 1917.

De geschiedenis van de K.P.S.U.(b) is de geschiedenis van de omverwerping van het tsarisme, de omverwerping van de macht van de landheren en de kapitalisten, de geschiedenis van de verplettering van de buitenlandse gewapende interventie tijdens de burgeroorlog, de geschiedenis van de opbouw van de Sowjet-staat en van de socialistische maatschappij in ons land.

De studie van de geschiedenis van de K.P.S.U.(b) verrijkt ons met de ervaring van de strijd der arbeiders en boeren van ons land voor het socialisme.

De studie van de geschiedenis van de K.P.S.U.(b), de studie van de geschiedenis van de strijd van onze partij tegen alle vijanden van het Marxisme-Leninisme,

tegen alle vijanden van het werkende volk helpt ons het bolsjewisme beheersen, en verhoogt de politieke waakzaamheid.

De studie van de heldhaftige geschiedenis van de bolsjewistische partij wapent ons met de kennis van de wetten der maatschappelijke ontwikkeling en van de politieke strijd, met de kennis van de drijfkrachten der revolutie.

De studie van de geschiedenis van de K.P.S.U.(b) versterkt het vertrouwen in de definitieve overwinning van de grote zaak van de partij van Lenin en Stalin, in de overwinning van het kommunisme op de gehele wereld.

Dit boek schetst in het kort de geschiedenis van de Kommunistische Partij van de Sowjet-Unie (bolsjewiki).

HOOFDSTUK I.

DE STRIJD VOOR HET SCHEPPEN VAN DE SOCIAAL-DEMOKRATISCHE ARBEIDERSPARTIJ IN RUSLAND.

(1883—1901)

De opheffing van de lijfeigenschap en de ontwikkeling van het industriële kapitalisme in Rusland. Het ontstaan van een modern industrie-proletariaat. De eerste stappen van de arbeidersbeweging.

Het tsaristische Rusland heeft later dan de andere landen de weg van de kapitalistische ontwikkeling betreden. Voor de jaren '60 van de vorige eeuw waren er in Rusland zeer weinig fabrieken en bedrijven. Het op de lijfeigenschap berustende bedrijf van de adellijke landheren overheerste. Onder het stelsel van de lijfeigenschap kon de industrie niet echt tot ontwikkeling komen. De onvrije, horige arbeid ging gepaard met een lage produktiviteit van de arbeid in de landbouw. De gehele loop van de economische ontwikkeling dreef naar de opheffing van de lijfeigenschap. De tsaristische regering, verzwakt door de militaire nederlaag tijdens de veldtocht in de Krim en verschrikt door de boeren-„oproeren” tegen de landheren, bleek genoodzaakt te zijn, in 1861 de lijfeigenschap op te heffen.

Maar ook na de opheffing van de lijfeigenschap bleven de landheren de boeren onderdrukken. De landheren plunderden de boeren, zij ontnamen hun bij de „bevrijding” een aanmerkelijk gedeelte van de grond, die de boeren vroeger in gebruik hadden, en die de landheren nu afsneden. Dit gedeelte van de grond kreeg van de boeren de naam van „afgesneden stukken land”. De boeren werden gedwongen om aan de landheren

afkoopsommen voor hun „bevrijding” te betalen, en wel ongeveer twee miljard roebel.

Na de opheffing van de lijfeigenschap waren de boeren genoopt, om op uiterst zware voorwaarden landherengrond te pachten. Behalve de betaling in geld voor de pacht, dwong de landheer de boeren niet zelden om een bepaalde hoeveelheid landherengrond met boerengereedschappen en -paarden voor niets te bewerken. Dit werd „afwerken” of „herendienst” genoemd. Meestal was de boer gedwongen om aan den landheer, als pacht voor de grond, in natura de helft van zijn gehele oogst te betalen. Dit werd werk in „halfpacht” genoemd.

Derhalve bleef bijna dezelfde toestand bestaan, die onder de lijfeigenschap had geheerst, slechts met dit verschil, dat de boer thans persoonlijk vrij was, hij kon niet als een zaak verkocht of gekocht worden.

De landheren persten met allerlei uitbuitingsmethoden (pacht, boeten) tot de laatste druppel uit het achterlijke boerenbedrijf. De hoofdmasse van de boeren kon, ten gevolge van de onderdrukking door de landheren, haar bedrijf niet verbeteren. Vandaar de zeer grote achterlijkheid van de landbouw in het Rusland van voor de revolutie, die herhaaldelijk tot misoogsten en hongersnood leidde.

De overblijfselen van het lijfeigenschapbedrijf, de geweldige belastingen en afkoopsommen voor de landheren, die niet zelden de verdiensten van het boerenbedrijf overtroffen, veroorzaakten de ondergang, de verarming van de boerenmassa's, dwongen de boeren het dorp te verlaten en op verdienste uit te gaan. Zij trokken naar de fabrieken en bedrijven. De fabrikanten ontvingen goedkope arbeidskracht.

Boven de arbeiders en de boeren stond een geheel leger van politiekommissarissen, veldwachters, gendarmes, politiedienaren, boswachters, die den tsaar, de kapitalisten en de landheren tegen de werkers, tegen de uitgebuiten verdedigden. Tot 1903 bestonden er lichamelijke straffen. Ondanks de opheffing van de lijfeigenschap werden de boeren voor de geringste vergrijpen, voor het niet-betalen van de belastingen, met roeden geranseld. De arbeiders werden door de politie en de kozakken vooral tijdens de stakingen afgeranseld, wanneer de arbeiders de verdrukking door de fabrikanten niet langer verdroegen en het werk neerlegden.

De arbeiders en de boeren hadden geen politieke rechten in het tsaristische Rusland. De tsaristische alleenheerschappij was de ergste vijand van het volk.

Het tsaristische Rusland was een gevangenis der volken. De talrijke niet-Russische nationaliteiten van het tsaristische Rusland waren totaal rechteloos, zij waren onafgebroken aan allerlei vernederingen en beledigingen blootgesteld. De tsaristische regering trachtte de Russische bevolking de gewoonte bij te brengen om de oorspronkelijke nationaliteiten van de nationale gebieden als een lager ras te beschouwen, zij noemde hen officieel „van vreemde afstamming” en kweekte verachting en haat jegens hen aan. De tsaristische regering wakkerde bewust de nationale tweedracht aan, hitste het ene volk tegen het andere op, organiseerde Jodenpogroms en Tartaars- Armeense bloedbaden in de Transkaukasus.

In de nationale gebieden waren alle of bijna alle staatsbetrekkingen door Russische ambtenaren bezet. Alle aangelegenheden bij de staatsinstellingen en de rechtbanken werden in de Russische taal behandeld. Het was verboden om kranten en boeken in de nationale talen uit te geven; het was niet geoorloofd om in de scholen in de moedertaal te leren. De tsaristische regering streefde er naar om elk levensteken van de nationale cultuur te verstikken, zij voerde een politiek van gewelddadige „russificering” van de niet-Russische nationaliteiten. Het tsarisme trad op als beul en pijniger van de niet-Russische volken.

Na de opheffing van de lijfeigenschap had in Rusland de ontwikkeling van het industriële kapitalisme, ondanks de overblijfselen van de lijfeigenschap, die deze ontwikkeling nog altijd tegenhielden, op vrij snelle wijze plaats. In 25 jaar, van 1865 tot 1890 steeg het aantal arbeiders, alleen reeds op de grote fabrieken en bedrijven en bij de spoorwegen, van 706.000 tot 1.433.000, het werd dus twee maal zo groot.

Nog sneller begon de kapitalistische grootindustrie zich in Rusland in de jaren '90 te ontwikkelen. Aan het einde van de jaren '90 was het aantal arbeiders op de grote fabrieken en bedrijven, in de mijnindustrie, bij de spoorwegen, alleen al in de 50 gouvernementen /an Europees Rusland, tot 2.207.000 en in geheel Rusland tot 2.792.000 gestegen.

Dat was een modern industrieproletariaat. dat radikaal

verschilde van de arbeiders der fabrieken uit de periode van de lijfeigenschap en van de arbeiders van de kleine industrie, van de huisindustrie en van iedere andere nijverheid, zowel wat hun aaneengeslotenheid in grote kapitalistische ondernemingen, als wat hun strijdvaardige, revolutionaire eigenschappen betrof.

De industriële opleving van de jaren '90 hing in de eerste plaats met de geforceerde spoorwegbouw samen. In een tiental jaren (1890-1900) werden er meer dan 21.000 werst (22.400 K.M.) nieuwe spoorwegen aangelegd. De spoorwegen eisten een geweldige hoeveelheid metaal voor rails, lokomotieven, wagons, zij eisten steeds meer brandstof, steenkool en petroleum. Dit leidde tot de ontwikkeling van de metaal- en de brandstoffen-industrie.

Evenals in alle kapitalistische landen, werden ook in het Rusland van vóór de revolutie de jaren van industriële opleving afgewisseld door jaren van industriële krisissen, van een stilstand in de industrie afgewisseld, die de arbeidersklasse zwaar troffen en honderdduizenden arbeiders tot werkloosheid en ellende veroordeelden.

Hoewel de ontwikkeling van het kapitalisme in Rusland na de opheffing van de lijfeigenschap vrij snel plaats had, bleef Rusland toch met betrekking tot zijn economische ontwikkeling zeer sterk bij de andere kapitalistische landen ten achter. De overgrote meerderheid van de bevolking hield zich nog met landbouw bezig. In zijn beroemd boek „De ontwikkeling van het kapitalisme in Rusland” haalde Lenin belangrijke cijfers aan uit de algemene volkstelling, die in het jaar 1897 plaats had.

Het bleek dat ongeveer vijf zesden van de gehele bevolking in de landbouw werkzaam was en dat er in de grote en de kleine industrie, in de handel, bij de spoorwegen en de scheepvaart, op de bouwwerken, bij de houtaankap, enz. in het geheel slechts ongeveer één zesde deel van de bevolking werkte.

Dit toont aan dat Rusland, ondanks de ontwikkeling van het kapitalisme, die het doormaakte, een agrarisch land was, een in economisch opzicht achterlijk land, een kleinburgerlijk land, d.w.z. een land, waar het bedrijf van de kleine eigenaars, het weinig produktieve, individuele boerenbedrijf nog overheerste.

De ontwikkeling van het kapitalisme had niet alleen in de

stad, maar ook op het platteland plaats. Het boerendom, de talrijkste klasse in het Rusland van vóór de revolutie, viel uiteen, splitste zich in verschillende lagen. In het dorp zonderden zich uit de meest welvarende boeren een bovenste laag van koelakken, de dorpsbourgeoisie af en aan de andere kant gingen er vele boeren te gronde; het aantal arme boeren, de plattelandsproletariërs en half-proletariërs nam toe. Het aantal middelboeren werd evenwel ieder jaar geringer.

In 1903 waren er in Rusland ongeveer 10 miljoen boerenhofsteden. In zijn brochure „Aan de Dorpsarmoede”, rekende Lenin uit, dat van dit aantal niet minder dan drie en een half miljoen hofsteden van boeren zonder paard waren. Deze zeer arme hofsteden bewerkten gewoonlijk een onbeduidend stukje grond, de overige grond verpachtten zij aan koelakken, terwijl de boeren zelf op loonarbeid uitgingen. De zeer arme boeren stonden wat hun positie aangaat, het dichtst bij het proletariaat. Lenin noemde hen dorpsproletariërs of half-proletariërs.

Anderzijds namen anderhalf miljoen rijke hofsteden der koelakken (uit een totaal van 10 miljoen hofsteden) de helft van de gehele bewerkte boerengrond in beslag. Deze boerenbourgeoisie werd rijk, verdrukte de dorpsarmoede en de middelboeren, verrijkte zich aan de arbeid van landarbeiders en dagloners en werd tot landbouw-kapitalisten.

Reeds in de jaren '70 en vooral in de jaren '80 van de vorige eeuw begon de arbeidersklasse in Rusland te ontwaken en voerde zij strijd tegen de kapitalisten. De toestand van de arbeiders in het tsaristische Rusland was buitengewoon moeilijk. In de jaren '80 duurde de arbeidsdag op de fabrieken en in de bedrijven niet minder dan 12,5 uur en in de textielindustrie zelfs 14 tot 15 uur. Op ruime schaal werd de uitbuiting van vrouwen- en kinderarbeid toegepast. De kinderen werkten hetzelfde aantal uren als de volwassenen, maar ontvingen evenals de vrouwen een aanmerkelijk lager loon. Het arbeidsloon was uiterst laag. Een groot gedeelte van de arbeiders ontving 7 tot 8 roebel in de maand. De bestbetaalde arbeiders in de metaalbedrijven en in de ijzergieterijen ontvingen niet meer dan 35 roebel in de maand. Er bestond generlei arbeidsbescherming, hetgeen bij massa's tot de verminking en de dood van de arbeiders voerde. Er bestond geen arbeidersverzekering, medische hulp werd alleen

tegen betaling verleend. De woningtoestanden waren buitengewoon slecht. In de kleine „kamertjes” in de arbeiderskazemes leefden 10 tot 12 arbeiders. De fabrikanten bedrogen de arbeiders dikwijls met het loon, dwongen de arbeiders in de winkels van de fabriek te kopen tegen een drie maal te hoge prijs en plunderden de arbeiders door boetes uit.

De arbeiders begonnen onder elkaar te overleggen en stelden gemeenschappelijk aan den bezitter van de fabriek of het bedrijf eisen tot verbetering van hun ondragelijke toestand. Zij wierpen het werk neer en gingen in staking. De eerste werkstakingen in de jaren '70 en '80 ontstonden gewoonlijk wegens de buitengewoon hoge boetes, de afzetterij, het bedrog bij de uitbetaling van de arbeiders, de vermindering van de grondtarieven.

Die arbeiders die dit niet langer konden dulden, vernielden tijdens de eerste stakingen soms de machines, sloegen de ruiten van de fabrieksgebouwen in, verwoestten de fabriekswinkels en de kantoren.

De vooraanstaande arbeiders begonnen te begrijpen, dat er voor een strijd tegen de kapitalisten met kans op succes organisatie nodig is. Er ontstonden arbeidersverenigingen.

In 1875 werd in Odessa de „Zuid-Russische arbeidersbond” georganiseerd. Deze eerste arbeidersorganisatie bestond 8 tot 9 maanden en werd toen door de tsaristische regering vernietigd.

In Petersburg werd in 1878 de „Noordelijke Bond van Russische arbeiders” georganiseerd, aan welks hoofd de meubelmaker Chaltoerin en de bankwerker Obnorski stonden. In het program van deze bond werd gezegd, dat hij zich, wat zijn taak betrof, bij de sociaal-demokratische arbeiderspartijen van het Westen aansloot. Als einddoel van de bond werd het voltrekken van de socialistische revolutie gesteld — „het ten val brengen van de bestaande politieke en economische orde van de staat, die een uiterst onrechtvaardige orde is”. Een van de organisators van de bond, Obnorski, had enige tijd in het buitenland gewoond en was daar bekend geworden met de werkzaamheid van de Marxistische sociaal-demokratische partijen en van de Ie Internationale, die door Marx werd geleid. Dit drukte zijn stempel op het program van de „Noordelijke bond van Russische arbeiders”. Als zijn naastbijliggende taak stelde deze bond de verovering van de politieke

vrijheid en van politieke rechten voor het volk (vrijheid van het woord, vrijheid van drukpers, recht van vergaderen, enz.). Tot de direkte eisen behoorde eveneens de beperking van de arbeidsdag.

Het ledental van de Bond bereikte de 200 en er waren evenzoveel sympathiserenden. De Bond begon aan de arbeiders-stakingen deel te nemen, ze te leiden. De tsaristische regering vernietigde ook deze arbeidersvereniging.

Maar de arbeidersbeweging bleef groeien en omvatte steeds weer nieuwe distrikten. De jaren '80 geven een groot aantal stakingen te zien. In de vijf jaren van 1881 tot 1886 waren er meer dan 48 stakingen met 80.000 stakende arbeiders.

Van bijzonder groot belang in de geschiedenis van de revolutionaire arbeidersbeweging was de grote staking, die in 1885 op de fabriek van Morozow in Orechowo-Zoejewo uitbrak.

Op deze fabriek werkten ongeveer 8.000 arbeiders. De arbeidsvoorwaarden werden dagelijks slechter: van 1882 tot 1884 werd het arbeidsloon 5 maal verminderd, terwijl in 1884 het grondloon met één slag met een vierde, d.w.z. met 25 pct., werd verlaagd. Maar bovendien tergde de fabrikant Morozow de arbeiders met boetes. Zoals na de staking voor het gerecht bleek, werd er van elke verdiende roebel ten gunste van den fabrikant van de arbeiders 30 tot 50 kopeken in de vorm van boetes afgetrokken. De arbeiders verdroegen deze uitplundering niet langer en kondigden in Januari 1885 de staking af. De staking was van te voren georganiseerd. Zij werd geleid door den vooraanstaanden arbeider Pjotr Moisejenko, die vroeger lid was geweest van de „Noordelijke Bond van Russische arbeiders” en reeds revolutionaire ervaring bezat. Aan de vooravond van de staking werkte Moisejenko met andere, tot de meest klassebewuste behorende wevers, een reeks eisen aan den fabrikant uit, die op een geheime vergadering van de arbeiders werden bekrachtigd. De arbeiders eisten in de eerste plaats de afschaffing van de onrechtvaardige boetes.

Deze staking werd met geweld van wapenen neergeslagen. Er werden meer dan 600 arbeiders gearresteerd, enige tientallen hunner werden aan het gerecht overgeleverd.

Soortgelijke stakingen hadden er in 1885 op de fabrieken in Iwanowo-Woznesensk plaats.

Het volgende jaar was de tsaristische regering, geschrokken

door de groei van de arbeidersbeweging, genoodzaakt om een wet over de boetes uit te vaardigen. In deze wet werd gezegd, dat de boetes niet in de zak van den fabrikant mochten vloeien, maar dat zij aan de behoeften van de arbeiders zelf moesten worden besteed.

De ervaring van de staking bij Morozow en die van andere stakingen, leerde de arbeiders, dat zij door georganiseerde strijd veel konden bereiken. De arbeidersbeweging begon uit haar midden bekwame leiders en organisators voort te brengen, die de belangen van de arbeidersklasse standvastig verdedigden.

In dezelfde tijd begonnen op de grondslag van de groei van de arbeidersbeweging en onder invloed van de West-Europese arbeidersbeweging de eerste Marxistische organisaties in Rusland te ontstaan.

2. Narodnikisme en Marxisme in Rusland. Plechanow en zijn groep „Bevrijding van de Arbeid”. De strijd van Plechanow tegen het narodnikisme. De verbreiding van het Marxisme in Rusland.

Voor het opkomen van de Marxistische groepen werd er revolutionair werk in Rusland verricht door de narodniki, die tegenstanders van het Marxisme waren.

De eerste Russische Marxistische groep ontstond in het jaar 1883. Dat was de groep „Bevrijding van de Arbeid”, georganiseerd door G.W. Plechanow en wel in het buitenland, in Genève, waarheen hij voor de vervolgingen van de tsaristische regering wegens zijn revolutionaire werkzaamheid de wijk had moeten nemen.

Plechanow was voordien zelf narodnik geweest. Toen hij in de emigratie het Marxisme had leren kennen, brak hij met het narodnikisme en werd hij een uitstekende propagandist van het Marxisme.

1) Van het Russische woord narod = volk. — Ver£.

De groep „Bevrijding van de Arbeid” deed veel werk tot verbreiding van het Marxisme in Rusland. Zij vertaalde de werken van Marx en Engels in het Russisch: het „Kommunistische Manifest”, „Loonarbeid en Kapitaal”, „De Ontwikkeling van het Socialisme van Utopie tot Wetenschap” en andere werken, liet ze in het buitenland drukken en nam in het geheim hun verbreiding in Rusland ter hand. G. W. Plechanow, Zasoelitsj, Axelrod en andere leden van deze groep schreven ook zelf een aantal werken, waarin zij de leer van Marx en Engels, de gedachten van het wetenschappelijke socialisme uiteenzetten.

Marx en Engels, de grote leermeesters van het proletariaat hebben, in tegenstelling tot de utopische socialistten, voor het eerst uiteengezet, dat het socialisme geen bedenkfel van dromers (utopisten) is, maar het noodzakelijke resultaat van de ontwikkeling van de moderne kapitalistische maatschappij. Zij toonden aan, dat de kapitalistische orde zal vallen, evenals de feodale orde was gevallen, dat het kapitalisme zelf zijn doodgraver in de gestalte van het proletariaat, voortbrengt. Zij toonden aan, dat alleen de klassenstrijd van het proletariaat, alleen de overwinning van het proletariaat op de bourgeoisie» de mensheid van het kapitalisme, van de uitbuiting zal bevrijden.

Marx en Engels leerden het proletariaat zich van zijn krachten bewust te worden, zijn klassebelangen te begrijpen en zich te verenigen voor de vastberaden strijd tegen de bourgeoisie. Marx en Engels ontdekten de wetten van de ontwikkeling van de kapitalistische maatschappij en bewezen wetenschappelijk, dat de ontwikkeling van de kapitalistische maatschappij en de klassenstrijd in die maatschappij onvermijdelijk moeten leiden tot de val van het kapitalisme, tot de overwinning van het proletariaat, tot de diktatuur van het proletariaat.

Marx en Engels leerden, dat het niet mogelijk is, zich van de macht van het kapitaal op vreedzame wijze te bevrijden, op vreedzame wijze de kapitalistische eigendom in maatschappelijke eigendom om te zetten, dat de arbeidersklasse dit alleen kan bereiken door het aanwenden van revolutionair geweld tegen de bourgeoisie, door middel van de proletarische revolutie, door het instellen van zijn eigen politieke heerschappij, de diktatuur van het proletariaat, die de tegenstand van de

uitbuiters moet onderdrukken en een nieuwe, de klassenloze, kommunistische maatschappij moet scheppen.

Marx en Engels leerden, dat het industriële proletariaat de meest revolutionaire en derhalve de meest vooraanstaande klasse van de kapitalistische maatschappij is, dat alleen een klasse als het proletariaat alle met het kapitalisme ontevreden krachten om zich heen kan scharen en hen naar de stormaanval op het kapitalisme voeren. Maar om de oude wereld te overwinnen en de nieuwe, klassenloze maatschappij te scheppen, moet het proletariaat zijn eigen arbeiderspartij bezitten, die Marx én Engels kommunistische partij noemden.

Met de verbreiding van de opvattingen van Marx en Engels hield zich nu de eerste Russische Marxistische groep, de groep van Plechanow: „De Bevrijding van de Arbeid”, bezig.

De groep „Bevrijding van de Arbeid” hief het vaandel van het Marxisme in de Russische buitenlandse pers omhoog op een ogenblik, dat er in Rusland nog geen sociaaldemokratische beweging bestond. Het was in de eerste plaats nodig om theoretisch, ideologisch voor deze beweging de weg te banen. Het voornaamste ideologische beletsel op de weg der verbreiding van het Marxisme en van de sociaaldemokratische beweging waren in die tijd de narodnikistische opvattingen, die toen onder de vooraanstaande arbeiders en het revolutionair gestemde intellect de overhand hadden.

Met de ontwikkeling van het kapitalisme in Rusland was de arbeidersklasse een machtige voorhoedekracht geworden, in staat tot georganiseerde revolutionaire strijd. Maar de narodniki begrepen de rol van de arbeidersklasse als voorhoede niet. De Russische narodniki meenden ten onrechte, dat niet de arbeidersklasse, maar de boeren de voornaamste revolutionaire kracht waren, dat men de macht van den tsaar en van de landheren alleen door middel van boeren-„oproeren” kon omverwerpen. De narodniki kenden de arbeidersklasse niet en begrepen niet, dat de boeren alleen, zonder verbond met de arbeidersklasse en zonder haar leiding, het tsarisme en de landheren niet konden overwinnen. De narodniki begrepen niet, dat de arbeidersklasse de meest revolutionaire en de meest vooraanstaande klasse van de maatschappij is.

De narodniki hadden eerst gepoogd de boeren tot de strijd tegen de tsaristische regering te verheffen. Met dit doel begaf, zich de revolutionaire intellectuele jeugd, verkleed in een

boerenpak, naar het platteland — „naar het volk”, zoals men toen zeide. Hieruit is dan ook de naam „narodniki” ontstaan. Maar de boeren gingen niet met hen mede, daar zij ook de boeren niet voldoende kenden en begrepen. Het merendeel van de narodniki werd door de politie gearresteerd. Toen besloten de narodniki de strijd tegen het tsaristische absolutisme alleen met hun eigen krachten, zonder het volk voort te zetten, hetgeen tot nog ernstiger fouten leidde.

De geheime vereniging der narodniki, de „Volkswil”, begon een moordaanslag op den tsaar voor te bereiden. Op 1 Maart 1881 gelukte het aan de „Volkswil”-mannen door het werpen van een bom tsaar Alexander II te doden. Dit was echter voor het volk van niet het minste nut. Door het vermoorden van afzonderlijke personen kon men het tsaristische absolutisme niet omverwerpen, de klasse van de landheren niet vernietigen. In plaats van den gedoden tsaar kwam er een andere — Alexander III, — onder wien het leven voor de arbeiders en de boeren nog slechter werd.

De door de narodniki gekozen weg van de strijd tegen het tsarisme door het vermoorden van afzonderlijke personen, door de individuele terreur, was verkeerd en schadelijk voor de revolutie. De politiek van de individuele terreur ging uit van de onjuiste theorie der narodniki van de aktieve „helden” en de passieve „menigte”, die op de grote daden van de „helden” wacht. Deze onware theorie zeide, dat alleen afzonderlijke, uitblinkende enkelingen de geschiedenis maken, maar dat de massa, het volk, de klasse, de „menigte”, zoals de narodnikistische schrijvers zich minachtend uitdrukten, niet in staat is tot bewuste, georganiseerde aktie, dat zij alleen maar blindelings met de „helden” mee kan gaan. Derhalve gaven de narodniki het massale revolutionaire werk onder de boeren en de arbeidersklasse op en gingen zij tot de individuele terreur over. De narodniki dwongen een van de grootste revolutionairen uit die tijd, Stepan Chaltoerin, het werk tot organisatie van een revolutionaire arbeidersbond te staken en zich geheel en al met de terreur bezig te houden.

De narodniki leidden de aandacht van het werkende volk van de strijd tegen de klasse der uitbuiters af door voor de revolutie nutteloze moorden op afzonderlijke vertegenwoordigers van deze klasse. Zij remden de ontwikkeling van het

revolutionaire initiatief en van de aktiviteit van de arbeidersklasse en van de boeren.

De narodniki belemmerden de arbeidersklasse bij het begrip van haar leidende rol in de revolutie en hielden de schepping van een zelfstandige party van de arbeidersklasse tegen.

Hoewel de geheime organisatie van de narodniki door de tsaristische regering werd verpletterd, handhaafden zich de opvattingen der narodniki nog lange tijd onder het revolutionair gestemde intellect. De overblijfselen van de narodniki verzetten zich hardnekkig tegen de uitbreiding van het Marxisme in Rusland, zij stonden het organiseren van de arbeidersklasse in de weg.

Daarom kon het Marxisme in Rusland alleen groeien en sterk worden in de strijd tegen het narodnikisme.

De groep „Bevrijding van de Arbeid” ontplooidde de strijd tegen de onjuiste opvattingen van de narodniki, zij toonde aan welk een schade de leer van de narodniki en hun strijd- methoden aan de arbeidersbeweging toebrachten.

In zyn werken, gericht tegen de narodniki, toonde Plechanow aan, dat de opvattingen van de narodniki niets gemeen hebben met het wetenschappelijke socialisme, al noemden de narodniki zich zelf ook socialisten.

Plechanow leverde het eerst een Marxistische kritiek op de verkeerde opvattingen van de narodniki. Hij bracht rake slagen toe aan de narodnikistische opvattingen en ontwikkelde tegelijkertijd op schitterende wijze de verdediging van de Marxistische opvattingen.

Waarin bestonden de fundamentele foutieve opvattingen van de narodniki, waaraan Plechanow een verpletterende slag toebracht ?

Ten eerste beweerden de narodniki, dat het kapitalisme in Rusland een „toevallig” verschijnsel was, dat het in Rusland niet tot ontwikkeling zou komen en dat dus ook het proletariaat niet zou toenemen en tot ontwikkeling komen.

Ten tweede hielden de narodniki de arbeidersklasse niet voor de vooraanstaande klasse in de revolutie. Zij droomden er van, zonder het proletariaat het socialisme te bereiken. De narodniki achtten het door de intellektuelen geleide boerendom de Voornaamste revolutionaire kracht, benevens de boe* ren- dorpsgemeenschap, die zij als de kiem en de grondslag van het socialisme beschouwden.

Ten derde hadden de narodniki een verkeerde en schadelijke opvatting van de gehele loop van de geschiedenis der mensheid. Zij kenden en begrepen de economische en politieke ontwikkeling van de maatschappij niet. Zij waren in dit opzicht volkomen achter gebleven. Volgens hun mening maken niet de klassen en niet de klassenstrijd de geschiedenis, maar doen dit alleen afzonderlijke, uitblinkende persoonlijkheden — „helden”, — die de massa's, de „menigte”, het volk, de klassen blindelings volgden.

In zijn strijd om de narodniki te ontmaskeren, schreef Plechanow een reeks van Marxistische werken, aan de hand waarvan de Marxisten in Rusland leerden en zich schoolden. Zulke werken van Plechanow als „Het socialisme en de politieke strijd”. „Onze meningsverschillen”, „Bijdrage tot het vraagstuk van de ontwikkeling der monistische opvatting van de geschiedenis”, zuiverden het terrein voor de overwinning van het Marxisme in Rusland.

In zijn werken gaf Plechanow een uiteenzetting van de fundamentele vraagstukken van het Marxisme. Van bijzonder belang was zijn boek „Bijdrage tot het vraagstuk van de ontwikkeling der monistische opvatting van de geschiedenis”, dat in 1895 verscheen. Lenin wees er op, dat aan de hand van dit boek „een geheel geslacht van Russische Marxisten was opgevoed” (Lenin, Komplete Werken, Deel XIV blz. 347i).

In zijn werken gericht tegen de narodniki, bewees Plechanow, dat het een domheid was het vraagstuk te stellen zoals de narodniki dit deden: moet het kapitalisme zich in Rusland ontwikkelen of niet? Het gaat er n.l. om, zeide Plechanow — en hij bewees dit met feiten — dat Rusland de weg van de kapitalistische ontwikkeling reeds is ingeslagen en dat er geen macht bestaat, die het een andere weg zou kunnen doen inslaan.

Het was niet de taak van de revolutionairen om de ontwikkeling van het kapitalisme in Rusland tegen te houden, dat hadden zij toch niet kunnen doen. De taak van de revolutionairen lag hierin, om op die machtige revolutionaire kracht te steunen, welke door de ontwikkeling van het kapitalisme ontstaat — op de arbeidersklasse, — haar klassebewustzijn te

i) Lenins Komplete Werken, Partijuitgeverij, Moskou (Russisch).

ontwikkelen, haar te organiseren, haar te helpen om haar arbeiderspartij te scheppen.

Plechanow vernietigde ook de tweede fundamentele foutieve opvatting van de narodniki — hun ontkenning van de voor- hoede-rol van het proletariaat in de revolutionaire strijd. De narodniki beschouwden het ontstaan van het proletariaat in Rusland als een soort van „historisch ongeluk”, zij schreven over de „etterbuil van het proletariërsdom”. Bij zijn verdediging van de leer van het Marxisme en van haar volledige toepasselijkheid op Rusland bewees Plechanow, dat ondanks het feit, dat de boeren in aantal overwogen en dat de getal-sterkte van het proletariaat betrekkelijk gering was, de revolutionairen juist op het proletariaat, op zijn groei, hun voornaamste hoop moesten vestigen.

Waarom juist op het proletariaat?

Omdat het proletariaat, ondanks zijn huidige geringe getalsterkte zulk een werkende klasse is, die met de meest ontwikkelde bedrijfsvorm, het grote bedrijf is verbonden en met het oog hierop een grote toekomst heeft.

Omdat het proletariaat, als klasse, van jaar tot jaar toe- neemt, zich politiek ontwikkelt, gemakkelijk tot organisatie komt krachtens de arbeidsvoorwaarden in de grote produktie en het meest revolutionair is, krachtens zijn proletarische positie, want in de revolutie heeft het niets te verliezen dan zijn ketenen.

Anders staat de zaak met de boeren.

De boeren (het betrof hier de individuele boeren — Red.) vormen, ondanks hun groot aantal, zulk een werkende klasse, die verbonden is met de meest achterlijke bedrijfsvorm, het kleine bedrijf, met het oog waarop zij geen grote toekomst hebben of kunnen hebben.

Het boerendom groeit niet alleen niet als klasse, maar omgekeerd het valt van jaar tot jaar uiteen in bourgeoisie (de koelakken) en dorpsarmoede (proletariërs, half-proletariërs). Bovendien komt het moeilijker tot organisatie, krachtens zijn verspreidheid en treedt het, krachtens zijn positie als kleine eigenaar. minder bereidwillig in de revolutionaire beweging, dan het proletariaat.

De narodniki beweerden, dat het socialisme in Rusland niet via dé diktatuur Van het proletariaat zou komen, maar via de boeren-dorpsgemeenschap, die zij als de kiem en de grondslag

van het socialisme beschouwden. Maar de dorpsgemeenschap was noch de grondslag noch de kiem van het socialisme en kon het niet zijn, daar in de dorpsgemeenschap de koelakken, de „uitzuigers” overheersten, die de arme boeren, de landarbeiders, de minvermogende middelboeren uitbuiten. Het formeel bestaande dorpsgemeenschaps-grondbezit en de verdelingen van de grond volgens het aantal personen, die van tijd tot tijd plaats hadden, veranderden de zaak niet in het minst. De grond werd door die leden van de dorpsgemeenschap gebruikt, die werkvee, inventaris en zaad bezaten, d.w.z. door de welgestelde middelboeren en de koelakken. De boeren zonder paard, de arme boeren en de minvermogenden in het algemeen waren genoodzaakt, hun grond aan de koelakken te verpachten en zich in loondienst te begeven als landarbeiders. De boeren-dorpsgemeenschap was metterdaad een geschikte vorm om de heerschappij van de koelakken te bemantelen en een goedkoop middel in handen van het tsarisme om bij 1e boeren volgens het beginsel van de kollektieve verantwoordelijkheid belastingen te innen. Juist daarom liet het tsarisme de boerendorpsgemeenschap met rust. Het ware belachelijk te menen, dat zulk een dorpsgemeenschap de kiem of de grondslag van het socialisme zou kunnen zijn.

Plechanow vernietigde eveneens de derde fundamentele foutieve opvatting van de narodniki over de doorslaggevende rol in de maatschappelijke ontwikkeling van de „helden”, van de uitblinkende persoonlijkheden en hun ideeën en over de nietige rol van de massa's, van de „menigte”, het volk, de klassen. Plechanow beschuldigde de narodniki van idealisme en bewees, dat de waarheid niet aan de kant van het idealisme, maar aan de kant van het materialisme van Marx en Engels is. *)

Plechanow ontwikkelde en motiveerde het standpunt van het Marxistische materialisme. In overeenstemming met het Marxistische materialisme bewees hij, dat de ontwikkeling van de maatschappij in laatste instantie bepaald wordt, niet door de wensen en de ideeën van de uitblinkende persoonlijkheden, maar door de ontwikkeling van de materiële bestaansvoorwaarden van de maatschappij, door de veranderingen van de

1) Over de betekenis van de woorden „idealisme” en „materialisme” in dit verband, zie hoofdstuk 4 van dit boek. Vert.

produktiewijze der materiële goederen, die voor het bestaan van de maatschappij noodzakelijk zijn, door de veranderingen van de verhoudingen tussen de klassen op het gebied van de produktie der materiële goederen, door de strijd van de klassen om de rol en de plaats op het gebied van de produktie en de verdeling van de materiële goederen. Niet de ideeën bepalen de maatschappelijk-ekonomische positie van de mensen, maar de maatschappelijk-ekonomische positie van de mensen bepaalt hun ideeën. Uitblinkende persoonlijkheden kunnen volkomen onbeduidend worden, indien hun ideeën en wensen tegen de ekonomische ontwikkeling van de maatschappij, tegen de behoeften van de vooraanstaande klasse ingaan en omgekeerd, uitblinkende mensen kunnen werkelijk uitblinkende persoonlijkheden worden, wanneer hun ideeën en wensen op de juiste wijze uitdrukking geven aan de behoeften van de ekonomische ontwikkeling van de maatschappij, aan de behoeften van de vooraanstaande klasse.

Op de bewering van de narodniki, dat de massa een menigte is, dat alleen de helden geschiedenis maken en de menigte tot volk doen worden, antwoordden de Marxisten: niet de helden maken de geschiedenis, maar de geschiedenis maakt de helden, bijgevolg vormen niet de helden het volk, maar brengt het volk de helden voort en stuwt het de geschiedenis voorwaarts. De helden, de uitblinkende persoonlijkheden kunnen alleen een belangrijke rol in het leven van de maatschappij spelen, in zoverre zij het verstaan op de juiste wijze de ontwikkelingsvoorwaarden van de maatschappij te begrijpen, te begrijpen hoe men die voorwaarden ten goede kan veranderen. Helden, uitblinkende persoonlijkheden, kunnen in een- belachelijke positie geraken en tot nietsnutten en ongeluksvogels worden, indien zij het niet verstaan op de juiste wijze de ontwikkelingsvoorwaarden van de maatschappij te begrijpen en met alle geweld tegen de historische behoeften van de maatschappij beginnen in te gaan en zich verbeelden „makers” van de geschiedenis te zijn.

Tot de kategorie van zulke helden-ongeluksvogels behoorden' ook juist de narodniki.

Het literaire werk van Plechanow, zijn strijd tegen de narodniki ondermijnden grondig de invloed van de narodniki onder het revolutionaire intellekt. Maar de ideologische verplettering van het narodnikisme was nog verre van voltooid. Deze

taak — het narodnikisme als vijand van het Marxisme definitief te verslaan — viel aan Lenin ten deel.

De meerderheid van de narodniki zag spoedig na de verplettering van de party van de „Volkswil” van de revolutionaire strijd tegen de tsaristische regering af en begon de verzoening en het kompromis met de tsaristische regering te prediken. De narodniki werden in de jaren ’80 en ’90 tot vertegenwoordigers van de belangen der koelakken.

De groep „Bevrijding van de Arbeid” stelde twee ontwerpen voor het program van de Russische sociaaldemokraten samen (het eerste in 1884 en het tweede in 1887). Dit was een zeer belangrijke stap voor de voorbereiding van de vorming van een Marxistische sociaaldemokratische partij in Rusland.

Maar de groep „Bevrijding van de Arbeid” had ook ernstige fouten. In haar eerste ontwerp-program waren nog overblijfselen van narodniki-opvattingen, werd de taktiek van de individuele terreur toelaatbaar geacht. Verder hield Plechanow er geen rekening mede, dat het proletariaat in de loop van de revolutie aan de boeren leiding kon en moest geven, dat het proletariaat alleen in bondgenootschap met de boeren de overwinning op het tsarisme kon behalen. Verder beschouwde Plechanow de liberale bourgeoisie als een kracht, die aan de revolutie hulp kon verlenen, zij het dan ook een niet duurzame hulp, maar de boeren verwaarloosde hij in enige van zijn werken volkomen; hij verklaarde b.v.:

„Behalve de bourgeoisie en het proletariaat zien wij geen andere maatschappelijke krachten, waarop bij ons een oppositionele of revolutionaire combinatie zou kunnen steunen”. (Plechanow, Verz. Werken, Deel I, blz. 119, Russ.).

Deze foutieve opvattingen van Plechanow waren de kiem van zijn toekomstige mensjewistische opvattingen.

Zowel de groep „Bevrijding van de Arbeid” als de Marxistische studiekringen van die tijd waren nog niet praktisch met de arbeidersbeweging verbonden. Dit was in Rusland nog de periode van het ontstaan en het verankeren van de theorie van het Marxisme, de ideeën van het Marxisme, de program-stellingen van de sociaaldemokratie. Gedurende het tiental jaren van 1884 tot 1894 bestond de sociaaldemokratie nog in de vorm van afzonderlijke kleine groepen en

studiekringen, die niet of in zeer geringe mate met de massale arbeidersbeweging waren verbonden. Evenals een nog niet geboren, maar zich reeds in het lichaam van de moeder ontwikkelend kind, doorleefde de sociaal-democratie, zoals Lenin schreef: „het proces van de ontwikkeling in de moederschoot”.

„De groep „Bevrijding van de Arbeid” heeft slechts theoretisch de sociaal-democratie gegrondvest en de eerste stap gedaan om de arbeidersbeweging te ontmoeten” — zeide Lenin.

De taak om in Rusland het Marxisme met de arbeidersbeweging te verenigen en de taak om de fouten van de groep „Bevrijding van de Arbeid” te verbeteren, kreeg Lenin te vervullen.

3. *Het begin van de revolutionaire werkzaamheid van Lenin. De Petersburgse „Strijdhond ter Bevrijding van de Arbeidersklasse”.*

Wladimir Iljitsj Lenin, de stichter van het bolsjewisme, werd in Simbirsk (thans Oeljanöwsk) in 1870 geboren. In 1887 kwam Lenin op de Universiteit in Kazan, maar spoedig werd hij wegens zijn deelneming aan de revolutionaire beweging der studenten gearresteerd en uit de Universiteit uitgesloten. In Kazan werd Lenin lid van een Marxistische studiering, georganiseerd door Fedosejew. Na Lenin's vertrek naar Samara vormde zich spoedig rondom hem de eerste studiering van Marxisten te Samara. Reeds toen deed Lenin allen verbaasd staan door zijn kennis van het Marxisme.

Aan het einde van 1893 verhuisde Lenin naar Petersburg. Reeds het eerste optreden van Lenin maakte een sterke indruk op de leden van de Petersburgse Marxistische studieringen. Zijn buitengewoon diepgaande kennis van Marx, zijn vermogen om het Marxisme toe te passen op de economische en politieke situatie van het Rusland van die tijd, het vurige onwankelbare geloof aan de overwinning van de arbeiderszaak, zijn uitstekend organisatorisch talent — dit alles maakte Lenin tot de erkende leider van de Petersburgse Marxisten.

Lenin had de vurige liefde van de vooraanstaande arbeiders, die hij in de studiekringen onderwees.

„Onze lezingen, — zo herinnerde zich de arbeider Baboesjkin Lenins onderricht in de arbeidersstudiekringen — droegen een zeer levendig, belangwekkend karakter, wij allen waren zeer tevreden over deze lezingen en vol voortdurende bewondering voor het verstand van onzen leraar”.

In 1895 verenigde Lenin alle Marxistische arbeidersstudie-kringen in Petersburg (het waren er ongeveer 20) in één „Strijdbond ter Bevrijding van de Arbeidersklasse”. Hiermee bereidde hij de oprichting van een revolutionaire Marxistische arbeiderspartij voor.

Lenin stelde de „Strijdhond” de taak om zich nauwer met de massabeweging der arbeiders te verbinden en haar politiek te leiden. Lenin stelde voor om van de propaganda van het Marxisme onder een gering aantal vooraanstaande arbeiders, verenigd in propagandaklubs, over te gaan tot de dagelijkse politieke agitatie onder de brede massa’s van de arbeidersklasse. Deze wending naar de massa-agitatie was van groot belang voor de verdere ontwikkeling van de arbeidersbeweging in Rusland.

In de jaren '90 bevond de industrie zich in een periode van opleving. Het aantal arbeiders nam toe. De arbeidersbeweging werd sterker. Van 1895 tot 1899 stakten er, volgens niet volledige gegevens, niet minder dan 221.000 arbeiders. De arbeidersbeweging werd tot een gewichtige kracht in het politieke leven van het land. Het leven zelf bevestigde de opvattingen van de Marxisten, die zij in de strijd tegen de narodniki verdedigden, over de rol van de arbeidersklasse als voorhoede van de revolutionaire beweging.

Onder Lenins leiding verbond de „Strijdhond ter Bevrijding van de Arbeidersklasse” de strijd van de arbeiders voor hun economische eisen — voor de verbetering van de arbeidsvoorwaarden, verkorting van de werkdag, de verhoging van het loon — met de politieke strijd tegen het tsarisme. De „Strijdhond” voedde de arbeiders politiek op.

Onder Lenins leiding begon de Petersburgse „Strijdbond ter Bevrijding van de Arbeidersklasse” voor het eerst in Rusland

de vereniging van het socialisme met de arbeidersbeweging tot werkelijkheid te maken. Wanneer er op de een of andere fabriek een staking uitbrak, reageerde de „Strijdbond”, die door bemiddeling van de leden van zijn clubs de toestand in de ondernemingen goed kende, onmiddellijk door het uitgeven van vlugschriften, van socialistische proklamaties. In deze vlugschriften werd de verdrukking van de arbeiders door de fabrikanten gebrandmerkt, werd uiteengezet hoe de arbeiders voor hun belangen moesten strijden, werden de eisen van de arbeiders opgenomen. De vlugschriften zeiden de volle waarheid over de etterbuilen van het kapitalisme, over het ellendige leven van de arbeiders, hun ontzaggelijk zwaar 12- tot 14-urig werk, hun rechteloze positie. Hier werden ook de hieraan beantwoordende politieke eisen gesteld. Aan het einde van 1894 schreef Lenin, onder deelneming van den arbeider Baboesjkin, het eerste van dergelijke agitatorische vlugschriften en een proklamatie, gericht tot de stakende arbeiders van de fabriek van Semjannikow in Petersburg. In de herfst van 1895 schreef Lenin een vlugschrift voor de stakende arbeiders en arbeidsters van de fabriek van Tornton. Deze fabriek behoorde aan Engelse fabrikanten, die miljoenen aan winst ontvingen. De arbeidsdag duurde hier meer dan 14 uren en de wevers verdienden ongeveer 7 roebel in de maand. De staking eindigde met een overwinning voor de arbeiders. In een korte tijd werden er door de „Strijdhond” tientallen van zulke vlugschriften en proklamaties, gericht aan de arbeiders van verschillende fabrieken, gedrukt. Ieder vlugschrift van dien aard versterkte de geestkracht van de arbeiders ten zeerste. De arbeiders zagen, dat de socialisten hen hielpen, hen verdedigden.

In de zomer van 1896 had er onder leiding van de „Strijdbond” een staking van 30.000 Petersburgse textielarbeiders plaats. De voornaamste eis was de verkorting van de arbeidsdag. Onder de druk van deze staking was de tsaristische regering genoodzaakt de wet van 2 Juni 1897 uit te vaardigen, die de arbeidsdag tot 11% uur beperkte. Voor deze wet bestond er generlei beperking van de arbeidsdag.

In December 1895 werd Lenin door de tsaristische regering gearresteerd. Ook in de gevangenis staakte hij de revolutionaire strijd niet. Hij hielp de „Strijdhond” met zijn raad en aanwijzingen, zond uit de gevangenis brochures en vlug-

schriften. Lenin⁷ schreef in de gevangenis de brochure „Over de stakingen” en het vlugschrift „Aan de tsaristische regering”, waarin hij de woeste willekeur van de tsaristische regering aan de kaak stelde. In de gevangenis schreef Lenin eveneens een ontwerp-program voor de partij (het was met melk tussen de regels van een medisch boek geschreven).

De Petersburgse „Strijdbond” gaf ook in andere steden en gebieden van Rusland een machtige stoot aan de vereniging van de arbeidersklubs in dergelijke bonden. In het midden van de jaren '90 ontstonden de Marxistische organisaties in de Transkaukasus. In 1894 werd in Moskou de Moskouse „Arbeidersbond” opgericht. In Siberië werd aan het einde van de jaren '90 de Siberische „Sociaaldemokratische bond” georganiseerd. In de jaren '90 ontstonden er in Iwanowo-Woznesensk, Jaroslawl en Kostroma Marxistische groepen die zich later in de „Noordelijke Bond van de sociaaldemokratische partij” verenigden. In Rostow aan de Don, Jekaterinoslaw, Kiëw, Nikolajew, Toela, Samara, Kazan, Orechowo-Zoejewo en andere steden werden in de tweede helft van de jaren '90 sociaaldemokratische groepen en verenigingen opgericht.

De betekenis van de Petersburgse „Strijdbond ter Bevrijding van de Arbeidersklasse” bestond hierin, dat hij volgens de uitdrukking van Lenin, de eerste werkelijke kiem was van een revolutionaire partij, die op de arbeidersbeweging steunt.

Lenin steunde bij zijn verder werk tot oprichting van een Marxistische sociaaldemocratische partij in Rusland op de revolutionaire ervaring van de Petersburgse „Strijdbond”.

Na de arrestatie van Lenin en zijn naaste medestrijders veranderde de samenstelling van de leiding van de Petersburgse „Strijdbond” aanmerkelijk. Er verschenen nieuwe mensen, die zich zelf de „jongen” en Lenin en zijn medestrijders de „ouden” noemden. Zij begonnen een verkeerde politieke lijn te volgen. Zij verklaarden, dat men de arbeiders alleen tot de economische strijd tegen de ondernemers moest oproepen, wat evenwel de politieke strijd betreft — dit was de zaak van de liberale bourgeoisie, aan wie de leiding van de politieke strijd moest toebehoren.

Zulke mensen begon men „ekonomisten” te noemen.

Dat was de eerste groep van het kompromis, de eenste opportunistische groep in de rijen van de Marxistische organisaties in Rusland.

4. *Lenins strijd tegen het narodnikisme en het „legale Marxisme’ . Lenins denkbeeld van het verbond van de arbeidersklasse en de boeren. Het Iste Kongres van de Sociaal-Democratische Arbeiderspartij van Rusland.*

Hoewel Plechanow reeds in de jaren '80 de fundamentele slag aan het systeem van opvattingen der narodniki had toegebracht, ontmoetten de opvattingen van de narodniki in het begin van de jaren '90 toch nog steeds sympathie onder enige delen van de revolutionaire jeugd. Een deel van de jeugd bleef de mening toegedaan, dat Rusland de kapitalistische ontwikkelingsweg zou kunnen vermijden, dat de boeren en niet de arbeidersklasse de hoofdrol in de revolutie zouden spelen. De overblijfselen van de narodniki trachtten op alle mogelijke wijzen de verbreiding van het Marxisme in Rusland tegen te gaan, voerden strijd tegen de Marxisten, poogden hen op elke wijze te bezoedelen. Het was nodig om het narodnikisme tot het einde toe ideologisch te verpletteren, teneinde de verdere verbreiding van het Marxisme en de mogelijkheid tot vorming van een sociaaldemocratische partij te verzekeren.

Dit werk werd door Lenin verricht.

In zijn boek „Wat zijn de „volksvrienden” en hoe strijden zij tegen de sociaaldemokraten ?” (1894) ontmaskerde Lenin de narodniki geheel en al als valse „volksvrienden”, die metterdaad tegen het volk optraden.

De narodniki van de jaren '90 hadden in het wezen van de zaak reeds lang geleden iedere revolutionaire strijd tegen de tsaristische regering opgegeven. De liberale narodniki propageerden de verzoening met de tsaristische regering. „Zij menen eenvoudig — schreef Lenin over de narodniki van die tijd — deze regering alles goed zal kunnen inrichten, als men haar er maar dringend en vriendelijk genoeg om vraagt” (Lenin, Verz. Werken, Deel I, blz. 418) i).

De narodniki van de jaren '90 sloten hun ogen voor de toestand van de armen op het platteland, voor de klassenstrijd in het dorp, voor de uitbuiting van de arme boeren door de

W. I. Lenin. Verzamelde Werken in 12 Delen, Deel I. Uitgeverij „Pegasus” Amsterdam 1935 — Vert,

koelakken en prezen de ontwikkeling van de koelakkenbedrijven. Zij traden in het wezen van de zaak op als mensen, die de belangen van de koelakken tot uitdrukking brengen.

In dezelfde tijd hitsten de narodniki in hun bladen tegen de Marxisten op. Zij gaven opvattingen van de Russische Marxisten bewust verkeerd en verminkt weer, door te beweren, dat de Marxisten de verarming van het platteland wensten, dat de Marxisten „lederen boer in een fabrieksstoomketel wilden laten doorkoken”. Bij het ontmaskeren van deze leugenachtige narodnikistische kritiek toonde Lenin aan, dat het niet ging om de „wensen” van de Marxisten, maar om de werkelijke loop van de ontwikkeling van het kapitalisme in Rusland, die meebrengt, dat de getalsterkte van het proletariaat onvermijdelijk groter wordt. En het proletariaat is de doodgraver van het kapitalistische stelsel.

Lenin toonde aan, dat de werkelijke volksvrienden, die de onderdrukking door de kapitalisten en de landheren wilden vernietigen, die het tsarisme wilden vernietigen, niet de narodniki, maar de Marxisten waren.

Lenin sprak in zijn boek „Wat zijn de volksvrienden” het eerst het denkbeeld uit van het revolutionaire verbond van de arbeiders en de boeren als het voornaamste middel om het tsarisme, de landheren en de bourgeoisie ten val te brengen.

Lenin onderwierp in een reeks van zijn werken uit deze periode die middelen van de politieke strijd der narodniki aan kritiek, waarvan de voornaamste groep van de narodniki, de aanhangers van de „Volkswil” en later de voortzetters van de narodniki, de sociaal-revolutionairen, gebruik maakten, in het bijzonder de tactiek van de individuele terreur. Lenin achtte die schadelijk voor de revolutionaire beweging, omdat zij de strijd van de massa's verving door de strijd van alleen staande helden. Zij betekende ongeloof in de revolutionaire volksbeweging.

In zijn boek „Wat zijn de volksvrienden” vatte Lenin de voornaamste taken van de Russische Marxisten in het oog. Volgens zijn mening moesten de Russische Marxisten in de eerste plaats uit de verspreide Marxistische studiekringen één socialistische arbeiderspartij organiseren. Lenin wees er verder op, dat juist de arbeidersklasse van Rusland in bondgenootschap met het boerendom de tsaristische alleenheerschappij ten val zal brengen, waarna het Russische proletariaat in

bondnootschap met de werkende en uitgebuite massa's, hand in hand met het proletariaat van de andere landen, langs de direkte weg van de openlijke politieke strijd tot de zegevierende kommunistische revolutie zal overgaan.

Derhalve heeft Lenin meer dan veertig jaar geleden op juiste wijze de weg voor de strijd van de arbeidersklasse aangewezen, heeft hij haar rol bepaald als de vooraanstaande revolutionaire kracht van de maatschappij, heeft hij ook de rol bepaald van het boerendom als de bondgenoot van de arbeidersklasse.

De strijd van Lenin en zijn aanhangers tegen het narodnikisme leidde reeds in de jaren '90 tot de definitieve ideologische verplettering daarvan.

Van ontzaglijk belang was eveneens de strijd van Lenin tegen het „legale Marxisme”. Het geschiedt steeds in de geschiedenis, dat er zich aan een grote maatschappelijke beweging gewoonlijk tijdelijke „meelopers” opdringen. Zulke „meelopers” waren ook de zogenaamde „legale Marxisten”. Het Marxisme begon zich op ruime schaal in Rusland te verbreiden. En ziet, de burgerlijke intellectuelen begonnen zich in een Marxistisch kostuum uit te dossen. Zij publiceerden hun artikels in de legale, d.w.z. door de tsaristische regering toegestane kranten en tijdschriften. Daarom begon men hen dan ook „legale Marxisten” te noemen.

Zij streden op hun manier tegen het narodnikisme. Maar' zij poogden deze strijd en het vaandel van het Marxisme te gebruiken om de arbeidersbeweging ondergeschikt te maken en aan te passen aan de belangen van de burgerlijke maatschappij, aan de belangen van de bourgeoisie. Uit de leer van Marx verwijderden zij het voornaamste — de leer van de proletarische revolutie, van de diktatuur van het proletariaat. De meest bekende legale Marxist Pjotr Stroewe loofde de bourgeoisie en in plaats van tot de revolutionaire strijd tegen het kapitalisme op te roepen, riep hij op om „onze onbeschaafdheid te erkennen en bij het kapitalisme in de leer te gaan”.

In de strijd tegen de narodniki achtte Lenin een tijdelijke overeenkomst met de „legale Marxisten” toelaatbaar, teneinde hen tegen de narodniki te kunnen gebruiken, b.v. voor de gemeenschappelijke uitgave van een verzamelwerk tegen de narodniki. Maar tegelijkertijd kritiseerde Lenin uiterst scherp de „legale Marxisten” en ontmaskerde hij hun liberaal-burgerlijk innerlijk.

Velen van deze „meelopers” zijn later kadetten (de voornaamste partij van de Russische bourgeoisie) en tijdens de burgeroorlog door de wol geverfde witgardisten geworden.

Naast de „Strijdbonden” in Petersburg, Moskou, Kiëw enz. ontstonden er ook sociaaldemokratische organisaties in de Westelijke nationale gebieden van Rusland. In de jaren '90 zonderden zich de Marxistische elementen van de Poolse nationalistische partij af en vormden zij de „Sociaal-Demokratie van Polen en Litauen”. Aan het einde van de jaren '90 werden de organisaties van de Letse sociaaldemokratie opgericht. In Oktober 1897 werd in de Westelijke gouvernementen van Rusland de Algemene Joodse Sociaal-Demokratische Bond, de „Boend”, gesticht.

In 1898 deden enige „Strijdbonden”, die van Petersburg, Moskou, Kiëw en Jekaterinoslaw en de „Boend” de eerste poging om zich in een sociaaldemokratische partij te verenigen. Met dit doel kwamen zij in Maart 1898 te Minsk op het Iste Kongres van de Sociaal-Demokratische Arbeiderspartij van Rusland (R. S. D. A. P.) bijeen.

Het Iste Kongres van de R. S. D. A. P. telde in het geheel 9 deelnemers. Lenin was niet op het Kongres aanwezig, omdat hij zich in die tijd in Siberië in ballingschap bevond. Het op het Kongres gekozen Centraal-Komitee werd spoedig gearresteerd. Het in naam van het Kongres uitgegeven „Manifest” was nog in vele opzichten onbevredigend. De taak van de verovering van de politieke macht door het proletariaat werd omzeild, er werd geen woord gezegd over de hegemonie van het proletariaat, het vraagstuk van de bondgenoten van het proletariaat in zijn strijd tegen het tsarisme en de bourgeoisie werd eveneens omzeild.

Het Kongres proklameerde in zijn besluiten en in zijn „Manifest” de oprichting van de Sociaal-Demokratische Arbeiderspartij van Rusland.

In deze formele handeling, die een grote revolutionaire propagandistische rol heeft gespeeld, ligt de betekenis van het Iste Kongres van de R.S.D.A.P.

Evenwel, ondanks het feit, dat het Iste Kongres had plaats gehad, was de Marxistische sociaal-demokratische partij in Rusland in werkelijkheid nog niet geschapen. Het Kongres was er niet in geslaagd, de afzonderlijke Marxistische studiekringen en organisaties te verenigen en organisatorisch met

elkaar te verbinden. Er bestond nog niet één lijn in het werk van de plaatselijke organisaties, er was geen partijprogramma, er waren geen partijstatuten, er bestond geen leiding van één centrale instantie uit.

Met het oog hierop en ten gevolge van een reeks van andere oorzaken werd de ideologische verwarring in de plaatselijke organisatie groter en deze omstandigheid schiep gunstige voorwaarden voor het sterker worden van de opportunistische stroming van het „ekonomisme” in de arbeidersbeweging.

Er waren enige jaren van ingespannen arbeid van Lenin en van de door hem georganiseerde krant de „Iskra” nodig, om deze verwarring te boven te komen, de opportunistische weifelingen te overwinnen en de oprichting van de Sociaal-Demokratische Arbeiderspartij van Rusland voor te bereiden.

5. *Lenins strijd tegen het „ekonomisme. Het verschijnen van Lenins krant de „Iskra”.*

Lenin was op het Iste Kongres van de R.S.D.A.P. niet aanwezig geweest. Hij bevond zich in die tijd in Siberië, in ballingschap in het dorp Sjoesjenskoje, waarheen de tsaristische regering hem had laten vervoeren, nadat hij lange tijd wegens de zaak van de „Strijdbond” in de Petersburgse gevangenis had gezeten.

Maar ook in de ballingschap zette Lenin het revolutionaire werk voort. In de ballingschap voltooide hij zijn uiterst belangrijke wetenschappelijke werk „De ontwikkeling van het kapitalisme in Rusland”, dat de ideologische verplettering van het narodnikisme voltooide. Daar schreef hij ook zijn bekende brochure „De taak van de Russische sociaaldemokraten”.

Hoe we’ Lenin losgescheurd was van het direkte praktische revolutionaire werk, wist hij toch nog enige verbindingen met de mannen van de praktijk te bewaren, korrespondeerde hij met hen uit de verbanning, stelde hij vragen en gaf hij hun raad. Lenin hield zich in die tijd vooral met het vraagstuk van de „ekonomisten” bezig. Hij begreep beter dan wie ook, dat het

„ekonomisme” de voornaamste cel was van de politiek van het kompromis, van het opportunisme, dat de overwinning van het „ekonomisme” in de arbeidersbeweging de revolutionaire beweging van het proletariaat afbreuk zou doen en een nederlaag van het Marxisme zou betekenen.

En Lenin begon de „ekonomisten” van de eerste dagen van hun optreden af scherp aan te vallen.

De „ekonomisten” beweerden dat de arbeiders alleen de economische strijd moesten voeren; wat de politieke strijd betreft, deze moest maar door de liberale bourgeoisie worden gevoerd, aan wie de arbeiders steun moesten verlenen. Lenin beschouwde zulk een propaganda van de „ekonomisten” als afvalligheid van het Marxisme, als de ontkenning van de noodzakelijkheid van een zelfstandige politieke partij voor de arbeidersklasse, als een poging om de arbeidersklasse tot een politiek aanhangsel van de bourgeoisie te maken.

In 1899 publiceerde de groep van de „ekonomisten” (Prokopowitsj, Koeskowa en anderen, die later kadetten zijn geworden) haar manifest. Zij traden tegen het revolutionaire Marxisme op en eisten, dat men het vormen van een zelfstandige politieke partij van het proletariaat, de zelfstandige politieke eisen van de arbeidersklasse zou opgeven. De „ekonomisten” meenden, dat de politieke strijd de zaak van de liberale bourgeoisie was: wat de arbeiders betreft, voor hen zou de economische strijd tegen de ondernemers voldoende zijn.

Toen Lenin van dit opportunistische dokument kennis had genomen, riep hij een conferentie bijeen van Marxistische politieke bannelingen, die zich in de buurt bevonden; 17 kameraden met Lenin aan het hoofd brachten een scherp aanklagend protest tegen de opvattingen van de „ekonomisten” uit.

Dit door Lenin geschreven protest, werd in de Marxistische organisaties van geheel Rusland verspreid en heeft voor de ontwikkeling van de Marxistische gedachte en van de Marxistische partij in Rusland een geweldige betekenis gehad.

De Russische „ekonomisten” propageerden dezelfde opvattingen, als de tegenstanders van het Marxisme in de buitenlandse sociaaldemokratische partijen, de zogenaamde Bernsteinianen, d.w.z. de aanhangers van den opportunist Bernstein.

Daarom was de strijd van Lenin tegen de „ekonomisten” tegelijkertijd een strijd tegen het internationale opportunisme.

De voornaamste strijd tegen het „ekonomisme” voor het vormen van een zelfstandige politieke partij van het proletariaat voerde de door Lenin georganiseerde illegale krant de „Iskra” („De Vonk”).

In het begin van 1900 keerden Lenin en andere leden van de „Strijdbond” uit de Siberische ballingschap naar Rusland terug. Lenin was van plan om een grote illegale Marxistische krant voor geheel Rusland uit te geven. De talrijke kleine Marxistische studiekringen en organisaties, die reeds in Rusland bestonden, waren nog niet met elkaar verbonden. Op dat moment, toen, volgens de uitdrukking van Stalin, „het handwerkers- en kringgedoe de partij van onderen tot boven kapot maakte, toen de ideologische verwarring een karaktertrek van het interne partijleven vormde” was het oprichten van een illegale krant voor geheel Rusland de voornaamste taak van de Russische revolutionaire Marxisten. Alleen zulk een krant kon de, verspreide Marxistische organisaties met elkaar verbinden en de oprichting van een werkelijke partij voorbereiden.

Maar zulk een krant kon men wegens de vervolgingen door de politie niet in het tsaristische Rusland organiseren. Na een maand of twee zouden de tsaristische spionnen de krant op het spoor zijn gekomen en haar hebben vernietigd. Daarom besloot Lenin om de krant in het buitenland uit te geven. Hier werd de krant op zeer dun en stevig papier gedrukt en langs geheime weg naar Rusland gezonden. Afzonderlijke nummers van de „Iskra” werden in Rusland in illegale drukkerijen, in Bakoe, Kisjinev, in Siberië herdrukt.

In de herfst van 1900 vertrok Wladimir Iljitsj naar het buitenland om met de kameraden van de groep „Bevrijding van de Arbeid” te onderhandelen over het uitgeven van een politieke krant voor geheel Rusland. Dit denkbeeld was door Lenin tijdens zijn ballingschap tot in alle bijzonderheden doordacht. Op de doorreis uit Siberië had Lenin over deze kwestie een aantal konferenties gehouden, in Oefa, Pskof, Moskou en Petersburg. Overal maakte hij met kameraden afspraken inzake het geheimschrift voor de illegale korrespondentie, over de adressen voor het zenden van literatuur enz. en besprak hij met hen het plan van de toekomstige strijd.

De tsaristische regering voelde, dat zij in de persoon van Lenin een uiterst gevaarlijke vijand had. In zijn geheime

korrespondentie schreef de agent van de tsaristische geheime politie, de gendarm Zoebatow, dat „er thans in de revolutie geen grotere persoonlijkheid bestaan dan Oeljanow” (Lenin). met het oog waarop hij het voor doelmatig hield, een moordaanslag op Lenin te organiseren.

Toen Lenin in het buitenland was aangekomen werd hij het met de groep „Bevrijding van de Arbeid” d.w.z. met Plechanow, Axelrod, W. Zasoeitsj, eens over het gemeenschappelijk uitgeven van de „Iskra”. Het gehele plan van de uitgave was van het begin tot het einde door Lenin uitgewerkt.

In December 1900 verscheen in het buitenland het eerste nummer van de krant de „Iskra”. Onder de titel van de krant stond als opschrift de spreuk: „Uit de vonk zal een vlam ontstaan”. Deze woorden waren ontleend aan het antwoord van de Dekabristen aan den dichter Poesjkin, die nuu in de Siberische ballingschap een begroeting had gestuurd. 1) En inderdaad, uit de door Lenin ontstoken „Iskra” („Vonc”) ontstond later de vlam van het grote revolutionaire vuur, dat de tsaristische monarchie der adellijke landheren en de burgerlijke macht volkomen in rook heeft doen opgaan.

KORT SAMENGEVATTE GEVOLGTREKKINGEN.

De Marxistische Sociaal-Demokratische Arbeiderspartij in Rusland werd gevormd in de strijd, in de eerste plaats tegen het narodnikisme met zijn verkeerde en voor de zaak van de revolutie schadelijke opvattingen.

Alleen door de opvattingen van de narodniki ideologisch te verslaan kon men het terrein zuiveren voor het scheppen van een Marxistische arbeiderspartij in Rusland. Een beslissende slag werd in de jaren '80 van de vorige eeuw aan het narodnikisme toegebracht door Plechanow en zijn groep „Bevrijding van de Arbeid”.

Lenin voltooide in de jaren '90 de ideologische verplettering van het narodnikisme; hij bracht het de genadeslag toe.

De groep „Bevrijding van de Arbeid”, gesticht in het jaar 1883, verrichtte een groot werk tot verbreiding van het

Dekabristen — revolutionairen uit de adel, die in December 1825 tegen het absolutisme en de lijfeigenschap in opstand kwamen.

Marxisme in Rusland, grondvestte de sociaaldemokratie theoretisch en deed de eerste stap om de arbeidersbeweging te ontmoeten.

Met de ontwikkeling van het kapitalisme in Rusland nam de getalsterkte van het industriële proletariaat snel toe. Omstreeks het jaar 1885 deed de arbeidersklasse de eerste stappen op de weg van de georganiseerde strijd, van de massa-akties in de vorm van georganiseerde stakingen. Maar de Marxistische studiekringen en groepen hielden zich slechts met de propaganda bezig, begrepen niet dat het doelmatig was, om tot de massa-agitatie in de arbeidersklasse over te gaan en waren daarom nog niet praktisch met de arbeidersbeweging verbonden en gaven haar geen leiding.

De oprichting door Lenin van de Petersburgse „Strijdbond ter Bevrijding van de Arbeidersklasse” (1895), die een massa-agitatie onder de arbeiders voerde en massa-stakingen leidde, betekende een nieuwe étape — de overgang tot de massa-agitatie onder de arbeiders en de vereniging van het Marxisme met de arbeidersbeweging. De Petersburgse „Strijdbond ter Bevrijding van de Arbeidersklasse” was de eerste kiem van de revolutionaire proletarische partij in Rusland. Naar het voorbeeld van de Petersburgse „Strijdbond” werden er in alle voornaamste industriecentra, alsook in de grensgebieden, organisaties der Marxisten opgericht.

In 1898 werd de eerste, zij het ook niet geslaagde poging gedaan om de Marxistische sociaaldemokratische organisaties in één partij te verenigen — het Iste Kongres van de R.S.D.A.P. had plaats. Maar op dit Kongres werd de partij nog niet gesticht: er was geen program en er waren geen statuten van de partij, er bestond geen leiding uit één centrum, er bestond bijna geen verbinding tussen de afzonderlijke Marxistische studiekringen en groepen.

Teneinde de verspreide Marxistische organisaties in één partij te verenigen en met elkaar te verbinden formuleerde en verwezenlijkte Lenin het plan, om de eerste krant van de revolutionaire Marxisten voor geheel Rusland, de „Iskra”, op te richten.

De voornaamste tegenstanders van het vormen van een politieke arbeiderspartij waren in deze periode de „ekonomisten”. Zij ontkenden de noodzakelijkheid van zulk een partij. Zij steunden de verbrokkeling en de plaatselijke afgeslotenheid van

de afzonderlijke groepen. Juist tegen hen richtten Lenin en de door hem georganiseerde „Iskra” dan ook hun slagen.

De uitgave van de eerste nummers van de „Iskra” (1900— 1901) vormt de overgang naar een nieuwe periode - de periode van de werkelijke vorming uit de verspreide groepen en studiekringen van één Russische Sociaal-Demokratische Arbeiderspartij.

HOOFDSTUK II.

DE STICHTING VAN DE RUSSISCHE SOCIAAL-DEMO KRATISCHE ARBEIDERSPARTIJ. HET ONTSTAAN VAN DE FRAKTIES DER BOLSJEWIKI EN DER MENSJEWIKI IN DE PARTIJ.

(1901—1904.)

r De opleving van de revolutionaire beweging in Rusland in de jaren

1901 —1904.

Aan het einde van de XIXe eeuw brak er in Europa een industriële crisis uit. Ook Rusland werd spoedig door deze crisis aangeprepen. In de jaren van de crisis (1900—1903) werden er ongeveer 3000 grote en kleine ondernemingen gesloten. En werden meer dan 100.000 arbeiders op straat geworpen. Het loon van de arbeiders, die in de bedrijven bleven, werd sterk verminderd. De onbeduidende konsessies die do arbeiders vroeger door hardnekkige economische stakingen aan de kapitalisten hadden ontrukkt, werden thans door hen teruggenomen.

De industriële crisis en de werkloosheid brachten de arbeidersbeweging niet tot stilstand en verzwakten haar niet. Integendeel, de strijd van de arbeiders begon steeds meer een revolutionair karakter aan te nemen. De arbeiders begonnen van de economische tot politieke stakingen over te gaan. Tenslotte gaan de arbeiders tot demonstraties over, waarbij rij politieke eisen ten behoeve van democratische vrijheden stellen, zij stellen de leuze op: ‚Weg met het tsaristische absolutisme'.

In 1901 werd de staking van de eerste Mei in het oorlogsbedrijf

van Oboechow in Petersburg tot een bloedige botsing tussen de arbeiders en de troepen. Tegenover de gewapende tsaristische troepen konden de arbeiders slechts stenen en stukken ijzer stellen. De hardnekkige tegenstand van de arbeiders werd gebroken. En daarna werd er hardvochtig met de arbeiders afgerekend: er werden ongeveer 800 arbeiders gearresteerd, velen werden er in de gevangenis geworpen en tot dwangarbeid in de verbanning veroordeeld. Maar de heldhaftige „Oboechowse verdediging” oefende op de arbeiders van Rusland een belangrijke invloed uit en verwekte een golf van sympathie onder de arbeiders.

In Maart 1902 hebben er grote stakingen en een demonstratie van de Batoemse arbeiders plaats, georganiseerd door het sociaaldemokratische komitee van Batoem. De Batoemse demonstratie bracht de arbeiders- en boerenmassa van de Transkaukasus in beroering.

In hetzelfde jaar 1902 heeft er in Rostow aan de Don een grote staking plaats. Eerst staakten de spoorwegarbeiders en spoedig sloten de arbeiders van vele bedrijven zich bij hen aan. De staking bracht alle arbeiders in beroering, op de meetings in de omgeving van de stad kwamen in de loop van enkele dagen ongeveer 30.000 arbeiders bijeen. Op deze meetings werden sociaaldemocratische proklamaties voorgelezen en er traden sprekers op. De politie en de kozakken waren niet bij machte om deze vergadering van vele duizenden arbeiders uiteen te jagen. Toen er enige arbeiders door de politie waren gedood, had er de volgende dag bij hun begrafenis een ontzaglijke arbeidersdemonstratie plaats. Alleen door troepen uit de naburige steden samen te trekken slaagde de tsaristische regering erin, de staking te onderdrukken. De strijd van de arbeiders in Rostow werd geleid door het Komitee van het Dongebied van de R.S.D.A.P.

De stakingen namen in het jaar 1903 nog grotere afmetingen aan. In dat jaar hadden er politieke massa-stakingen in het Zuiden plaats, die de Transkaukasus (Bakoe, Tiflis, Batoem) en de grootste steden van de Oekraïne (Odesia, Kiëw, Jekaterinoslaw) omvatten. De stakingen werden steeds hardnekkiger, zij waren steeds beter georganiseerd. In tegenstelling tot de vroegere akties van de arbeidersklasse, begonnen nu bijna overal de sociaaldemocratische komitees de politieke strijd van de arbeiders te leiden.

De arbeidersklasse van Rusland verhief zich tot de revolutionaire strijd tegen de tsaristische macht.

De arbeidersklasse oefende haar invloed uit op de boeren. In de lente en de zomer van 1902 kwam er in de Oekraïne (in de gouvernementen Poltawa en Charkow) en aan de Wolga een boerenbeweging tot ontplooiing. De boeren verbrandden de bezittingen van de landheren, namen hun grond in bezit, sloegen de door hen gehate plattelandsoverheden en landheren dood. Men liet tegen de in opstand gekomen boeren troepen oprukken, er werd op de boeren geschoten, zij werden bij honderden gearresteerd, hun leiders en organisators werden in de gevangenis geworpen, maar de revolutionaire beweging van de boeren bleef toenemen.

De revolutionaire akties van de arbeiders en de boeren toonden aan, dat in Rusland de revolutie rijp werd en naderbij kwam.

Onder invloed van de revolutionaire strijd van de arbeiders nam ook de oppositionele studentenbeweging in kracht toe. De regering sloot als antwoord op de studentendemonstraties en stakingen de universiteiten, wierp honderden studenten in de gevangenis en vatte ten slotte het plan op om de ongehoorzame studenten in het leger te doen inlijven. In antwoord hierop organiseerden de studenten van alle inrichtingen van hoger onderwijs in de winter van 1901—1902 een algemene studentenstaking. Deze staking omvatte ongeveer 30.000 studenten.

De revolutionaire beweging van de arbeiders en de boeren en vooral de onderdrukkingsmaatregelen tegen de studenten brachten eveneens de liberale bourgeoisie en de liberale landheren, die in de zogenaamde Zemstvo's 1) zaten, in beweging, noopten hen hun stem van „protest” te laten horen tegen de „excessen” van de tsaristische regering, die onderdrukkingsmaatregelen tegen hun zontjes, de studenten, nam.

De Zemstvo-besturen dienden den Zemstvo-liberalen als steunpunt. Zemstvo-besturen noemde men de plaatselijke bestuursorganen, die zich met de zuiver plaatselijke aangelegenheden van de plattelandsbevolking (het aanleggen van

i) Zemstvo —plaatselijke zelfbestuurs-organen in het tsaristische Rusland, georganiseerd in 1864, met uiterst beperkte rechten.

wegen, het bouwen van ziekenhuizen en scholen) bezighielden. De liberale landheren speelden een vrij belangrijke rol in de Zemstvo-besturen. Zij waren nauw verbonden met de liberale bourgeoisie en smolten bijna met hen samen, daar zij zelf op hun landgoederen van het half-feodale naar het kapitalistische bedrijf begonnen over te gaan, omdat dit laatste voordeliger was. Deze beide liberale groepen stonden natuurlijk aan de kant van de tsaristische regering, maar zij waren tegen de „excessen” van het tsarisme, daar zij vreesden, dat deze „excessen” juist de revolutionaire beweging zouden kunnen versterken. Terwijl zij de „excessen” van het tsarisme vreesden, koesterden zij een’ nog grotere vrees voor de revolutie. Met hun protesten tegen de „excessen” van het tsarisme hadden de liberalen twee doeleinden: ten eerste, den tsaar „verstandig te maken” en ten tweede, door een masker van „grote ontevredenheid” met het tsarisme voor te doen, het vertrouwen van het volk te winnen, het volk of een deel van het volk van de revolutie los te maken en daardoor de revolutie te verzwakken.

Natuurlijk, de beweging van de Zemstvo-liberalen vormde niet het minste gevaar voor het bestaan van het tsarisme, maar zij was toch een graadmeter voor het feit, dat het er met de „eeuwige” peilers van het tsarisme niet al te gunstig voor stond.

De beweging van de Zemstvo-liberalen leidde in 1902 tot de organisatie van de burgerlijke groep „Bevrijding”, die de kern vormde van de toekomstige voornaamste burgerlijke partij in Rusland, de partij der kadetten.

Toen het tsarisme zag, dat de arbeiders- en boerenbeweging zich in een steeds dreigender stroom over het land uitstortte, nam het alle maatregelen om de revolutionaire beweging tot stilstand te brengen. Steeds vaker en vaker werd de militaire macht tegen de arbeidersstakingen en demonstraties aangewend, kogels en kozakkenzweepen werden het gewone antwoord van de tsaristische regering op de akties van de arbeiders en boeren, de gevangnissen en de verbanningsoorden waren overvol.

Behalve het versterken van de onderdrukkingsmaatregelen poogde de tsaristische regering ook andere, meer „elastische” middelen aan te wenden, middelen die niet het karakter van onderdrukkingmaatregelen droegen, teneinde de arbeiders van

de revolutionaire beweging af te leiden. Er werden pogingen gedaan om onder de voogdij van de gendarmes en de politie pseudo-arbeidersorganisaties op te richten. Deze organisaties werden toen organisaties van het „politie-socialisme” genoemd, of Zoebatow-organisaties (naar de naam van den kolonel van de gendarmerie Zoebatow, die deze politie-arbeidersorganisaties oprichtte). De tsaristische geheime politie trachtte door bemiddeling van haar agenten de arbeiders in te blazen, dat de tsaristische regering zelf bereid zou zijn om de arbeiders bij het inwilligen van hun economische eisen te helpen. „Waarom je met de politiek te bemoeien, waarom revolutie maken, als de tsaar zelf aan de kant van de arbeiders staat,..... — zeiden de Zoebatowisten tót de arbeiders. Deze Zoebatowisten stichtten in enkele steden hun eigen organisaties. Naar het voorbeeld van deze organisaties en met dezelfde doeleinden werd er in 1904 door den priester Gapon een organisatie opgericht, die de naam droeg van „Vereniging van Russische fabrieks- en bedrijfsarbeiders van Petersburg”.

Maar de poging van de tsaristische geheime politie om de arbeidersbeweging aan zich te onderwerpen, had geen succes. De tsaristische regering bleek niet in staat, om het met dergelijke middelen met de toenemende arbeidersbeweging klaar te spelen.’ De aangroeiende revolutionaire beweging van de arbeidersklasse vaagde deze politie-organisaties van haar weg.

2. Lenins plan tot opbouw van de Marxistische partij. Het opportunisme van de „ekonomisten. De strijd van de „Iskra” voor Lenins plan. Lenins boek „Wat te doen?” De ideologische grondslagen van de Marxistische partij.

Ondanks het feit dat het Iste Kongres van de Russische Sociaal-Demokratische Arbeiderspartij, dat in 1898 had plaats gehad, de oprichting van de partij had geproklameerd, was de partij toch nog niet tot stand gekomen. Er bestonden geen program en geen statuten van de partij. Het op het eerste Kongres gekozen Centraal Komitee van de partij was gearresteerd en werd ook niet meer hersteld, omdat niemand het kon herstellen. Nog sterker. Na het Iste Kongres werden

de ideologische verwarring en de organisatorische verbrokkeling van de partij nog groter.

Waren de jaren van 1884 tot 1894 de periode van de overwinning op het narodnikisme en van de ideologische voorbereiding van de sociaaldemokratie en de jaren 1894—1898 de periode van de poging — die toen nog niet slaagde — om uit de afzonderlijke Marxistische organisaties een sociaaldemokratische partij te vormen, — na het jaar 1898 begon een periode van toenemende ideologische en organisatorische chaos in de partij. De overwinning van het Marxisme op het narodnikisme, en de revolutionaire akties van de arbeidersklasse, die hadden aangetoond, dat de Marxisten gelijk hadden, versterkten de sympathie van de revolutionaire jeugd voor het Marxisme. Het Marxisme kwam in de mode. Dit leidde er toe, dat er in de Marxistische organisaties gehele massa's van de revolutionaire jeugd uit de kringen van de intellektuelen stroomden, die zwak in de theorie en onervaren in organisatorisch politiek opzicht waren en slechts een vage, meestal onjuiste voorstelling van het Marxisme hadden, die zij uit het opportunistische geschrijf van de „legale Marxisten”, dat de pers vulde, hadden geput. Deze omstandigheid leidde er toe, dat het theoretische en politieke peil van de Marxistische organisaties lager werd en dat daarin „legale-Marxistische”, opportunistische stemmingen werden gebracht; dit leidde tot de vergroting van de ideologische verwarring, van de politieke weifelingen en de warboel op organisatorisch gebied.

De toenemende opleving in de arbeidersbeweging en de klaarblijkelijke nabijheid van de revolutie eisten de vorming van één gecentraliseerde partij van de arbeidersklasse, in staat, om de revolutionaire beweging te leiden. Maar de stand van zaken in de plaatselijke organisaties van de partij, in Je plaatselijke komitees, groepen en studiekringen was zó treurig en hun organisatorische isolatie en ideologische disharmonie waren zó groot, dat de taak om zulk een partij te scheppen, ongelooflijk moeilijk was.

De moeilijkheden bestonden niet alleen hierin, dat de partij moest worden opgebouwd onder het vuur van de wrede vervolgingen door het tsarisme, die bestendig de besté funktionarissen uit de rijen van de organisaties rukten, om hen in de verbanning te sturen, in de gevangenis te werpen, tot dwangarbeid te veroordeelen. De moeilijkheden bestonden

bovendien hierin, dat een aanmerkelijk deel van de plaatselijke komitees en van hun funktionarissen van niet anders wilde horen dan van hun plaatselijk klein, praktisch werk en niet begreep welk een schade het ontbreken van de organisatorische en ideologische eenheid van de partij aanrichtte, zich aan de verbrokkeling van de partij, aan de ideologische warboel in de partij gewende en van mening was, dat men het ook zonder één gecentraliseerde partij kon stellen.

Om een gecentraliseerde partij te scheppen, moest men deze achterlijkheid en traagheid, deze beperking tot het kleine, praktische werk van de plaatselijke organen overwinnen.

Maar dit was nog niet alles. Er bestond in de partij een tamelijk talrijke groep van mensen, die hun eigen persorganen bezaten, „De Arbeidersgedachte” in Rusland en „De Arbeiderszaak” in het buitenland, die theoretisch de organisatorische verbrokkeling en de ideologische verwarring in de partij rechtvaardigden, daarop zelfs niet zelden een lofzang aanhieven en van mening waren, dat de taak om één gecentraliseerde politieke partij van de arbeidersklasse te scheppen, een overbodige en uitgedachte taak was.

Dat waren de „ekonomisten” en hun volgelingen.

Om de politieke partij van het proletariaat als eenheid te scheppen, was het in de eerste plaats nodig om de „ekonomisten” te verslaan.

Lenin nam dan ook op zich om deze taken te vervullen en de partij van de arbeidersklasse op te bouwen.

Ten aanzien van de vraag — waarmede men de opbouw van de tot een eenheid aaneengesloten partij van de arbeidersklasse moest beginnen, bestonden er verschillende meningen. Sommigen waren van mening, dat men de opbouw van de partij moest beginnen met de bijeenroeping van het het Kongres van de partij, dat dan de plaatselijke organisaties zou verenigen en de partij zou oprichten. Lenin was tegen deze opvatting. Hij meende, dat men eerst, voor de bijeenroeping van het Kongres, het vraagstuk van de doeleinden en de taak van de partij móest ophelderen, dat men moest weten wat voor partij men wilde stichten, dat men zich ideologisch van de „ekonomisten” moest afbakenen en aan de partij eerlijk en openlijk zeggen, dat er twee verschillende meningen over de doeleinden en de taak van de partij bestonden, — de mening van de „ekonomisten” en die van de revolutionaire sociaaldemokraten, dat

men op ruime schaal in de pers propaganda moest maken voor de opvattingen van de revolutionaire sociaaldemokratie, op dezelfde wijze als ook de „ekonomisten” dit voor hun opvattingen in hun persorganen deden; dat men aan de plaatselijke organisaties de mogelijkheid moest schenken om bewust een keuze te doen tussen deze twee stromingen, — en alleen nadat dit noodzakelijke voorbereidende werk was verricht, zou men het Partijkongres kunnen bijeenroepen.

Lenin zeide ronduit:

„Aler men zich verenigt en om zich te verenigen, is het noodzakelijk, zich eerst beslist en duidelijk van elkaar af te bakenen”. (Lenin, Verz. Werken, Deel II, blz. 53).

Met het oog hierop was Lenin van mening, dat men de opbouw van de politieke partij van de arbeidersklasse moest beginnen met het organiseren van een strijdvaardige politieke krant voor geheel Rusland, die propaganda en agitatie zou voeren voor de opvattingen van de revolutionaire sociaaldemokratie. — dat het organiseren van zulk een krant de eerste stap moest zijn bij de opbouw van de partij.

In zijn bekend artikel „Waarmee moet men beginnen” schetste Lenin een concreet plan voor de opbouw van de partij, dat daarna in zijn beroemd boek „Wat te doen?” werd uitgewerkt.

„Naar onze mening, zeide Lenin in dit artikel, moet het uitgangspunt van de werkzaamheid, de eerste praktische stap naar het scheppen van de gewenste organisatie*), de leidraad tenslotte, aan de hand waarvan wij de organisatie zonder aarzelen zouden kunnen ontwikkelen, verdiepen en uitbreiden, — het oprichten van een algemeen-Russisch politiek blad zijn... Zonder zulk een blad is het niet mogelijk de beginselvaste en alzijdige propaganda en agitatie, systematisch te voeren, die de bestendige en voornaamste taak is van de sociaaldemokratie in het algemeen. en een bijzonder dringende taak van het

*) Er is sprake van het wrmen van de partij. — Red.

huidige ogenblik, nu de belangstelling voor de politiek, voor de vraagstukken van het socialisme in de breedste kringen van de bevolking is gewekt” (Lenin, Verz. Werken, Deel II, blz. 29—30).

Lenin was van mening, dat zulk een krant niet alleen als middel kon dienen voor de ideologische aaneensluiting van de partij, maar ook als middel om de plaatselijke organisaties organisatorisch in een partij te verenigen. Het net van agenten en korrespondenten van zulk een krant, dat door de vertegenwoordigers van de plaatselijke organisaties wordt gevormd, zou dienen als het geraamte, waaromheen de partij organisatorisch zou worden bijeengebracht. Want, zeide Lenin, „de krant is niet alleen een kollektieve propagandist en een kollektieve agitator, maar ook een kollektieve organisator”.

„Dit net van agenten, zeide Lenin in hetzelfde artikel, zal het geraamte van juist zulk een organisatie vormen, die wij nodig hebben: groot genoeg om het gehele land te omvatten; breed en veelzijdig genoeg om een strenge en gedetailleerde arbeidsverdeling tot stand te brengen; standvastig genoeg om onder allerlei omstandigheden, bij alle „wendingen” en bij alle verrassingen haar eigen werk onbuigzaam ten uitvoer te brengen; elastisch genoeg om enerzijds een open gevecht tegen een overmachtigen tegenstander, als hij al zijn krachten op één punt heeft bijeengebracht, uit de weg te gaan, en anderzijds zich de plompheid van dezen tegenstander ten nutte te maken en hem op zulk een tijd en zulk een plaats aan te vallen, waar hij de aanval het minst verwacht.” (Verz. Werken, Deel II, blz. 31).

Zulk een krant moest de „Iskra” zijn.

En inderdaad, de „Iskra” werd ook juist zulk een politieke krant voor geheel Rusland, die de ideologische en organisatorische aaneengeslotenheid van de partij voorbereidde.

Wat betreft de bouw en de samenstelling van de partij zelf, was Lenin van mening, dat de partij uit twee delen moest bestaan: a) uit een enge kring van regelmatig leidende kaderfunktionarissen, waartoe hoofdzakelijk beroepsrevolutionairen moesten behoren, d.w.z. funktionarissen, vrij van ieder ander

werk behalve het partijwerk, die over een noodzakelijk minimum aan theoretische kennis, politieke ervaring, organisatorische geschooldheid moesten beschikken en de kunst verstaan om tegen de tsaristische politie te strijden, de kunst om zich voor de politie te verbergen en b) uit een omvangrijk net van partijorganisaties, die deze kring omringden, uit een talrijke massa partijleden, omringd door de sympathie en de steun van honderdduizenden werkers.

„Ik beweer, schreef Lenin, (1) dat geen enkele revolutionaire beweging duurzaam kan zijn zonder een organisatie van leiders met weerstandsvermogen en die de continuïteit bewaart; (2) dat hoe breder de massa is, die elementair in de strijd wordt betrokken... des te dringende!’ is zulk een organisatie noodzakelijk en des te steviger moet zij zijn; (3) dat zulk een organisatie in hoofdzaak moet bestaan uit mensen, die zich bij wijze van beroep met de revolutionaire werkzaamheid bezighouden; (4) dat hoe meer wij in een absolutistisch land het ledenaantal van zulk een organisatie beperken alleen tot zulke leden, die zich bij wijze van beroep met revolutionaire aktie bezighouden en die in de kunst van de strijd tegen de politieke politie hun beroepsopleiding hebben verkregen, des te moeilijker het zal zijn zulk een organisatie „op het spoor te komen”, — en (5) des te omvangrijker zal het aantal personen zijn, zowel uit de arbeidersklasse als uit de overige klassen van de maatschappij, die de mogelijkheid zullen hebben om aan de beweging deel te nemen en daarin aktief te werken”. (Lenin, Verz. Werken, Deel II, blz. 146—147).

Wat betreft het karakter van de te stichten partij en haar rol met betrekking tot de arbeidersklasse, evenals de doeleinden en de taken van de partij, meende Lenin, dat de partij de voorhoede van de arbeidersklasse, dat zij de leidende kracht van de arbeidersklasse moet zijn, die de klassenstrijd van het proletariaat verenigt en daaraan richting geeft. Het einddoel van de partij is de omverwerping van het kapitalisme en het instellen van het socialisme. Het naastbijliggende doel is de omverwerping van het tsarisme en het Instellen van een democratische orde. En daar de omverwerping van het

kapitalisme niet mogelijk is zonder de daaraan voorafgaande omverwerping van het tsarisme, ligt de voornaamste taak van de partij op het gegeven moment hierin, om de arbeidersklasse, het gehele volk te verheffen tot de strijd tegen het tsarisme, een revolutionaire volksbeweging tegen het tsarisme te ontplooiën en het tsarisme als de eerste en ernstigste hinderpaal op de weg naar het socialisme ten val te brengen.

„De geschiedenis heeft ons, zeide Lenin, thans voor een naastbijliggende taak geplaatst, die de meest revolutionaire van alle naastbijliggende taken van het proletariaat van alle landen ter wereld is. Het vervullen | van deze taak, het verwoesten van het machtigste bolwerk, niet alleen van de Europese, maar ook (zoals wij thans kunnen zeggen) van de Aziatische reaktie, zou het Russische proletariaat tot de voorhoede van het internationale revolutionaire proletariaat maken”, (Lenin, Verz. Werken, Deel II, blz. 58).

En verder:

„Wij moeten er aan denken, dat de strijd tegen de regering voor partiële eisen, het afdwingen van afzonderlijke tegemoetkomingen, slechts kleine schermutselingen met den tegenstander, kleine voorpostengevechten zijn, maar dat de beslissende strijd nog voor ons ligt. Voor ons staat in haar gehele sterkte een vijandelijke vesting, van waaruit men ons met granaten en kogels overstelpt, waardoor de beste strijders van ons worden weggerukt. Wij moeten deze vesting innemen en w\j zullen ze innemen, indien wij alle krachten van het ontwakende proletariaat met alle krachten van de Russische revolutionairen in één partij verenigen, die alles zal aantrekken wat in Rusland levend en eerlijk is. En eerst dan zal de grootse voorspelling van den Russischen arbeider en revolutionair Pjotr Alexejew in vervulling gaan: „Het miljoenenvolk van de arbeiders zal de gespierde vuist verheffen en het door de soldaten-bajonet- ten beschermde juk van het despotisme zal tot stof uiteenvallen !” (Lenin, Verz. Werken, Deel H, blz. 24).

Dat was Lenins plan tot vorming van de partij der arbeidersklasse

onder de verhoudingen van het tsaristische, absolutistische Rusland.

De „ekonomisten” draalden niet om op Lenins plan het vuur te openen.

De „ekonomisten” beweerden, dat de algemeen politieke strijd tegen het tsarisme de zaak van alle klassen was en in de eerste plaats de zaak van de bourgeoisie, 'dat deze strijd met het oog hierop niet van groot belang was voor de arbeidersklasse, want het hoofdbelang van de arbeiders was gelegen in de economische strijd tegen de ondernemers voor de verhoging van het loon, voor de verbetering van de arbeidsvoorwaarden enz. Derhalve moesten de sociaal-demokraten niet de politieke strijd tegen het tsarisme niet de omverwerping van het tsarisme, als hun voornaamste naast- bijliggende taak stellen, maar het organiseren van „de economische strijd van de arbeiders tegen de ondernemers en dé regering”, waarbij zij onder de economische strijd tegen de regering de strijd voor de verbetering van de fabriekswetgeving verstonden. De „ekonomisten” beweerden, dat men op deze wijze „aan de economische strijd zelf een politiek karakter zou kunnen verlenen”.

De „ekonomisten” durfden zich al niet meer formeel tegen de noodzakelijkheid van de politiek partij voor de arbeidersklasse uit te spreken. Maar zij meenden, dat de partij niet de leidende kracht van de arbeidersbeweging moest zijn, dat zij zich niet moest bemoeien met de spontane beweging van de arbeidersklasse en zeker haar niet moest leiden, maar dat zij die beweging moest volgen en bestuderen en daaruit lessen trekken.

De „ekonomisten” beweerden verder, dat de rol van het bewuste element in de arbeidersbeweging, de organiseren ie en richting gevende rol van de socialistische bewustheid, van de socialistische theorie, gelijk nul of bijna gelijk nul waren, zij beweerden dat de sociaaldemokratie de arbeiders niet tot het peil van het socialistische bewustzijn moest verheffen, maar omgekeerd, dat zij zelf zich moest richten naar en af dalen tot het peil van de gemiddelde of zelfs van de meer achterlijke lagen van de arbeidersklasse; zij beweerden, dat de sociaal-demokratie de arbeidersklasse niet van socialistische bewustheid moest doordringen, maar dat zij moest wachten tot de

spontane beweging van de arbeidersklasse zelf met haar eigen krachten de socialistische bewustheid zou voortbrengen.

Wat betreft Lenins organisatieplan voor de opbouw van de partij, zij achtten dit een soort geweldpleging op de spontane beweging.

Lenin viel in de kolommen van de „Iskra” en vooral in zijn beroemd boek „Wat te doen?” deze opportunistische filosofie van de „ekonomisten” scherp aan en liet daarvan geen steen op de andere.

1) Lenin toonde aan, dat de arbeidersklasse van de algemeen-politieke strijd tegen het tsarisme af te leiden en haar taak te beperken tot de economische strijd tegen de ondernemers en de regering en daardoor zowel de ondernemers als de regering onaangetast te laten — dat dit betekent de arbeiders tot eeuwige slavernij te veroordelen. De economische strijd van de arbeiders tegen de ondernemers en de regering is een vakverenigingsstrijd voor betere voorwaarden bij de verkoop van de arbeidskracht aan de kapitalisten, maar de arbeiders willen niet alleen strijden voor beter voorwaarden bij de verkoop van hun arbeidskracht aan de kapitalisten, maar ook voor de vernietiging van het kapitalistische stelsel zelf, dat hen er toe veroordeelt om hun arbeidskracht aan de kapitalisten te verkopen en zich te laten uitbuiten. De arbeiders kunnen echter de strijd tegen het kapitalisme, de strijd voor het socialisme niet ontplooiën, zolang het tsarisme, de waakhond van het kapitalisme, de arbeidersbeweging in de weg staat. Derhalve bestaat de naastbijliggende taak van de partij en van de arbeidersklasse hierin, om het tsarisme uit de weg te ruimen en daardoor juist de weg voor het socialisme te banen.

2) Lenin toonde aan, dat het verheerlijken van het spontane proces van de arbeidersbeweging, het ontkennen van de leidende rol van de partij en daardoor haar rol tot die van een registrar van de gebeurtenissen te herleiden, — betekent „chwoستisine” *) te prediken, te prediken, dat de partij tot het aanhangsel van het spontane proces moet worden, tot een passieve kracht van de beweging, alleen in staat, om het spontane proces te beschouwen en de dingen op hun beloop

*) Van het Russische woord chwoست = staart; dus staart-politiek — vert.

te laten. Zulk een propaganda te voeren, dat betekent, het op de vernietiging van de partij te doen uitlopen, d.w.z. de arbeidersklasse zonder partij te laten, d.w.z. de arbeidersklasse ongewapend te laten. Maar de arbeidersklasse ongewapend te laten, terwijl de arbeidersklasse zich gesteld ziet tegenover zulke vijanden als het met alle strijdmiddelen uitgeruste tsarisme en de op moderne wijze georganiseerde bourgeoisie, die haar eigen partij bezit, die haar strijd tegen de arbeidersklasse leidt, — betekent de arbeidersklasse verraden.

3) Lenin toonde aan, dat het buigen voor het spontane in de arbeidersbeweging, het omlaaghalen van de rol van de bewustheid, van het socialistische bewustzijn, van de socialistische theorie, — dat dit betekent, ten eerste de arbeiders te bespotten, die naar de bewustheid streven als naar het licht, ten tweede, de theorie in de ogen van de partij haar waarde te ontnemen, d.w.z. de waarde ontnemen aan het wapen, met behulp waarvan zij het tegenwoordige leert kennen en het toekomstige voorziet, — en ten derde, ten volle en definitief naar het moeras van het opportunisme af te zakken.

„Zonder revolutionaire theorie, zeide Lenin, kan er ook geen revolutionaire beweging bestaan... Alleen zulk een partij kan in de strijd vooraangaan, die zelf door de verstonkwikkelde theorie geleid wordt.” (Lenin, Verz. Werken, Deel II, blz. 55—56).

4) Lenin toonde aan, dat de „ekonomisten” de arbeidersklasse bedrogen met hun bewering, dat de socialistische ideologie uit de spontane beweging van de arbeidersklasse kan ontstaan, want in werkelijkheid ontstaat de socialistische ideologie niet uit de spontane beweging maar uit de wetenschap. De „ekonomisten”, die de noodzakelijkheid ontkenden om de socialistische bewustheid tot de arbeidersklasse te brengen, baanden daardoor de weg voor de burgerlijke ideologie, vergemakkelijkten het binnendragen, het doordringen daarvan in de arbeidersklasse — begroeven derhalve de idee van de vereniging van de arbeidersbeweging met het socialisme, en hielpen de bourgeoisie.

„Iedere buiging voor het spontane in de arbeidersbeweging,

zeide Lenin, ieder omlaag-halen van de rol van het „bewuste element”, van de rol der sociaaldemokratie, betekent tegelijkertijd, geheel onafhankelijk van het feit of hij, die dit doet, het, al dan niet wenst, de versterking van de invloed van de burgerlijke ideologie op de arbeiders ”. (Verz. Werken, Deel II, blz. 68—69).

En verder:

De kwestie staat alleen zó: burgerlijke of socialistische ideologie. Een tussenweg bestaat hier niet... Daarom betekent elk omlaaghalen van de socialistische ideologie, ieder zich daarvan verwijderen, tevens een versterking van de burgerlijke ideologie”. (Verz. Werken, Deel II, blz. 70).

5) Toen Lenin de slotsom trok uit al deze fouten van de „ekonomisten”, kwam hij tot de gevolgtrekking, dat de „ekonomisten” geen partij van de sociale revolutie wilde*, hebben, die de arbeidersklasse van het kapitalisme bevrijd,, maar een partij van „sociale hervormingen” die het voortbestaan van de heerschappij van het kapitalisme vooronderstelt, dat de „ekonomisten” met het oog hierop reformisten waren, die de fundamentele belangen van het proletariaat verrieden.

6) Tenslotte toonde Lenin aan, dat het „ekonomisme” geen toevallig verschijnsel in Rusland was, dat de „ekonomisten” de geleiders waren van de burgerlijke invloed op de arbeiders-klasse, dat zij bondgenoten hadden in de West-Europese sociaaldemokratische partijen in de personen van de revisionisten, de aanhangers van den opportunist Bernstein. In het Westen begon onder de sociaaldemokratie de opportunistische stroming steeds sterker te worden, die onder de vlag van de „vrijheid van kritiek” op Marx de „revisie” d.w.z. de herziening van de leer van Marx eiste (vandaar de naam „revisionisme”), die het prijs geven van de revolutie, van het socialisme, van de diktatuur van het proletariaat, eiste.

Lenin toonde aan, dat de Russische „ekonomisten”. dezelfde lijn van het prijsgeven van de revolutionaire strijd, van het socialisme, van de diktatuur van het proletariaat volgden.

Dat waren de fundamentele theoretische stellingen, door Lenin in zijn boek „Wat te doen?” ontwikkeld.

De verbreiding van „Wat te doen?” leidde er toe, dat een

jaar na het verschijnen daarvan (het werd in Maart 1902 uitgegeven). tegen de tijd van het Ite Kongres van de Russische Sociaal-Demokratische Arbeiderspartij, er van de ideologische posities van het „ekonomisme” alleen maar een onaangename herinnering was overgebleven en dat de naam „ekonomist” door de meerderheid van de partijfunktionarissen als een belediging werd opgevat.

Dat was de volledige ideologische verplettering van het „ekonomisme”, de verplettering van de ideologie van her opportunisme, van het chwostisme, van de politiek, om de dingen op hun beloop te laten.

Maar hiertoe beperkt zich de betekenis van Lenins werk „Wat te doen?” niet.

De historische betekenis van „Wat te doen?” ligt hierin, dat Lenin in zijn beroemd boek:

- 1) Als eerste in de geschiedenis van het Marxistische denken de ideologische bronnen van het opportunisme geheel en al blootlegde en aantoonde, dat zij in de eerste plaats gelegen zijn in het buigen voor het spontane in de arbeidersbeweging en in het omlaaghalen van de rol van de socialistische bewustheid in de arbeidersbeweging.
- 2) De betekenis van de theorie, van de bewustheid, van de partij als de revolutionerende en leidende kracht van de elementaire arbeidersbeweging tot een grote hoogte verhief.
- 3) Op de schitterendste wijze de fundamentele Marxistische stelling motiveerde die luidt, dat de Marxistische partij de vereniging van de arbeidersbeweging met het socialisme is.
- 4) Een geniale uitwerking gaf van de ideologische grondslagen van de Marxistische partij.

De theoretische stellingen, ontwikkeld in „Wat te doen ?” lagen later ten grondslag aan de ideologie van de bolsjewistische partij.

In het bezit van zulk een theoretische rijkdom kon de „Iskra” een breed opgezette campagne ontplooiën, zoals zij ook deed, voor Lenins plan voor de opbouw van de partij, voor het bijeenbrengen van de krachten van de partij, voor het He Kongres van de partij, voor de revolutionaire sociaaldemokratie, tegen de „ekonomisten”, tegen alle mogelijke opportunisten, tegen de revisionisten.

Een uiterst belangrijke daad van de „Iskra” was de uitwerking van het ontwerp-program van de partij. Het program

van de arbeiderspartij is, naar men weet, de in het kort samengevatte, wetenschappelijk geformuleerde uiteenzetting van de doeleinden en de taken van de strijd der arbeidersklasse. Het program bepaalt zowel het einddoel van de revolutionaire beweging van het proletariaat als de eisen, waarvoor de partij strijdt op de weg naar het einddoel. Derhalve moest de uitwerking van het ontwerp-program wel een eersterangs betekenis hebben.

Tijdens de uitwerking van het ontwerp-program ontstonden er in de redactie van de „Iskra” ernstige meningsverschillen tussen Lenin en Plechanow en ook andere leden van de redactie. Deze meningsverschillen en discussies leidden bijna tot de volledige breuk tussen Lenin en Plechanow. Maar de breuk had toen nog niet plaats. Lenin bereikte, dat in het ontwerp-program het zeer belangrijke punt over de diktatuur van het proletariaat werd opgenomen en dat er duidelijk werd gewezen op de leidende rol van de arbeidersklasse in de revolutie.

Aan Lenin behoort in het program van de partij ook het gehele agrarische gedeelte. Lenin was toen reeds voor de nationalisatie van de grond, maar in de eerste etappe van de strijd achtte hij het nodig, om de eis te stellen van het teruggeven aan de boeren van de „afgesneden stukken land”, d.w.z. van de stukken grond, die de landheren bij de „bevrijding” van de boeren van de boerengrond hadden afgesneden. Plechanow trad tegen de nationalisatie van de grond op.

De discussies tussen Lenin en Plechanow over het partijprogram bepaalden ten dele de toekomstige meningsverschillen tussen de bolsjewiki en de mensjewiki.

3. Het IIe Kongres van de Russische Sociaal- Democratische Arbeiderspartij. De aanneming van het program en de statuten en de vorming van één partij. De meningsverschillen op het Kongres en het ontstaan in de partij van de twee stromingen: de bolsjewistische en de mensjewistische.

De overwinning van Lenins beginselen en de geslaagde

strijd van de „Iskra” voor Lenins organisatieplan hadden dat alle fundamentele voorwaarden voorbereid, die noodzakelijk waren om de partij te kunnen vormen, of zoals men toen zeide, om een werkelijke partij te vormen. De richting van de „Iskra” had onder de sociaaldemokratische organisaties -n Rusland overwonnen. Thans kon het Ie Partijkongres worden bijeengeroepen.

Op 17 (30) Juli 1903 werd het Ie Kongres van de R.S.D.A.P, geopend. Het Kongres kwam in het buitenland in het geheim bijeen. Eerst hadden de zittingen van het Kongres in Brussel plaats, maar daarna gelastte de Belgische politie aan de afgevaardigden België te verlaten. Het Kongres verhuisde toen naar Londen.

Er waren in het geheel 43 afgevaardigden van 26 organisaties naar het Kongres gereisd. Ieder komitee had het recht om twee afgevaardigden naar het Kongres te zenden, maar enige komitees hadden er slechts een gezonden. Dientengevolge hadden de 43 afgevaardigden 51 beslissende stemmen.

De voornaamste taak van het Kongres bestond in „het scheppen van een werkelijke partij op de grondslag van die principiële en organisatorische beginselen, die door de „Iskra” naar voren gebracht en uitgewerkt waren.” (Lenin, Verz. Werken, Deel II, blz. 415).

De samenstelling van het Kongres was ongelijksoortig. Op het Kongres waren geen vertegenwoordigers van de openlijke „ekonomisten” aanwezig en wel met het oog op de door hen geleden nederlaag. Maar zij hadden in deze periode zo handig hun uiterlijk veranderd, dat het hun gelukt was, enige van hun afgevaardigden er door te krijgen. Bovendien onderscheidden zich de afgevaardigden van de „Boend” alleen in woorden van de „ekonomisten”, metterdaad waren zij voor de „ekonomisten”.

Op het Kongres waren dus niet alleen aanhangers, maar ook tegenstanders van de „Iskra” aanwezig. Er waren 33 aanhangers van de „Iskra”, die dus de meerderheid hadden. Maar niet allen, die zich tot aanhangers van de „Iskra” rekenden, waren echte „Iskristen-Leninisten”. De afgevaardigden vielen in enige groepen uiteen. De aanhangers van Lenin of de standvastige „Iskristen” hadden 24 stemmen, 9 „Iskristen” volgden Martow. Dat waren de niet-standvastige „Iskristen”. Een deel van de afgevaardigden weifelde tussen de „Iskra” en haar

tegenstanders, deze afgevaardigden telden 10 stemmen. Dat was het centrum. De openlijke tegenstanders van de „Iskra ’ hadden 8 stemmen (3 „ekonomisten” en 5 „Boendisten”). Het was voldoende dat de Iskristen uiteen vielen, en de vijanden van de „Iskra” konden de overhand krijgen.

Hieruit ziet men welk een gekompliceerde situatie er op het Kongres bestond. Lenin gaf zich veel moeite om de overwinning van de „Iskra” op het Kongres te verzekeren.

Een uiterst belangrijke aangelegenheid op het Kongres was het aannemen van het program van de partij. Het voornaamste vraagstuk, dat bij de bespreking van het program de tegenwerpingen van het opportunistische gedeelte van het Kongres opriep, was dat van de diktatuur van het proletariaat. De opportunisten waren het met het revolutionaire gedeelte van het Kongres ook ten aanzien van een reeks van andere vraagstukken van het program niet eens. Maar zij besloten hoofdzakelijk naar aanleiding van het punt over de diktatuur van het proletariaat de strijd op te nemen, waarbij zij er zich op beriepen, dat een reeks van sociaal-demokratische partijen in het buitenland geen punt over de diktatuur van het proletariaat in hun program hadden en dat men dit derhalve ook in het program van de Russische sociaaldemokratie niet behoefde op te nemen.

De opportunisten hadden eveneens bezwaar tegen het opnemen in het partijprogram van de eisen met betrekking tot het boerenvraagstuk. Deze lieden wilden geen revolutie, daarom stonden zij vreemd tegenover de bondgenoot van het proletariaat — het boerendom — en namen zij een vijandige houding tegenover de boeren aan.

De „Boendisten” en de Poolse sociaaldemokraten spraken zien uit tegen het recht van de naties op zelfbeschikking. Lenin heeft steeds geleerd, dat de arbeidersklasse verplicht is om tegen de nationale onderdrukking te strijden. Het verzet tegen deze eis in het program stond gelijk aan het voorstel, om het proletarische internationalisme prijs te geven en een handlanger van de nationale onderdrukking te worden.

Lenin bracht aan al deze tegenwerpingen een verpletterende slag toe.

Het Kongres aanvaardde het door de „Iskra” voorgestelde program.

Dit program bestond uit twee gedeelten — het maximumprogram

program en het minimumprogram. In het maximum-program werd over de voornaamste taak van de partij der arbeidersklasse gesproken — over de socialistische revolutie, over het ten val brengen van de macht van de kapitalisten, over het instellen van de diktatuur van het proletariaat. In het minimumprogram werd gesproken over de naastbijliggende taken van de partij, die door haar nog voor de omverwerping van het kapitalistische stelsel, voor het instellen van de diktatuur van het proletariaat kunnen worden vervuld: over het ten val brengen van het tsaristische absolutisme, het instellen van de democratische republiek, het invoeren van de 8-urige werkdag voor de arbeiders, het vernietigen van alle overblijfselen van de lijfeigenschap op het platteland, het teruggeven aan de boeren van de aan hen door de landheren ontnomen grond (de „afgesneden stukken land”).

Later vervingen de bolsjewiki de eis van het teruggeven van de „afgesneden stukken land” door de eis van de konfiskatie van de gehele grond der landheren.

Het op het IIe Kongres aangenomen program was het revolutionaire program van de partij van de arbeidersklasse.

Het bleef van kracht tot het VIIIe Partijkongres, toen onze partij, na de overwinning van de proletarische revolutie, een nieuw program aannam.

Na het aannemen van het program ging het IIe Partijkongres over tot de behandeling van de ontwerp-statuten van de partij. Nadat het Kongres het program aangenomen en daarmee de grondslag voor de ideologische vereniging van de partij gelegd had, moest het ook de statuten van de partij aannemen, om een einde te maken aan de plaatselijke afgeslotenheid en kringengedoe, aan de verbrokkeling op organisatiegebied en het ontbreken van een strenge discipline in de partij.

Maar terwijl het aannemen van het program betrekkelijk vlot was gegaan, verwekte het vraagstuk van de partijstatuten op het Kongres de verbitterdste discussies. De scherpste meningsverschillen deden zich voor over de formulering van de eerste paragraaf van de statuten — over het lidmaatschap van de partij. Wie er lid van de partij kon zijn, hoe de samenstelling van de partij moest zijn, wat de partij in organisatorisch opzicht moest zijn — een organisatorisch geheel of een lichaam zonder vaste vorm — dat waren de vragen die in verband met de eerste paragraaf van de statuten opkwamen. Er

streden twee formuleringen legen elkaar: de formulering van Lenin, die door Plechanow en door de standvastige „Iskristen” werd ondersteund en de formuleering van Martow, die door Axelrod, Zasoelitsj, en de onstandvastige „Iskristen”, Trotski en het gehele openlijk opportunistische gedeelte van het Kongres werd ondersteund.

De formulering van Lenin luidde, dat iedereen lid van de partij kon zijn, die het partijprogramma aanvaardde, de partij materieel ondersteunde en lid was van een van haar organisaties. Volgens de formulering van Martow echter waren het erkennen van het programma en de materiële ondersteuning van de partij wel noodzakelijke voorwaarden voor het lidmaatschap van de partij, maar werd de deelneming aan een van de organisaties van de partij niet als een voorwaarde voor het lidmaatschap van de partij beschouwd, in de mening, dat een lid van de partij geen lid van een der organisaties van de partij behoeft te zijn.

Lenin beschouwde de partij als een georganiseerde strijdafdeling, wier leden zich niet zelf tot leden van de partij rekenen, maar die door een van haar organisaties als lid worden aangenomen en die dus aan de partijdiscipline onderworpen zijn, terwijl Martow de partij beschouwde als iets dat organisatorisch geen, vaste vorm had, wier leden zich zelf tot de partij rekenden en dus niet verplicht waren zich aan de partijdiscipline te onderwerpen, indien zij niet tot een van de organisaties van de partij behoorden.

De formulering van Martow zette dus, in tegenstelling tot Lenins formulering, de deuren van de partij wagenwijd open voor onstandvastige, niet-proletarische elementen. Er waren aan de vooravond van de burgerlijkdemokratische revolutie onder het burgerlijk intellect zulke mensen, die tijdelijk met de revolutie sympathiseerden. Zij konden zelfs zo nu en dan enige hulp aan de partij verlenen. Maar deze mensen waren niet van zins lid van een organisatie te worden, zich aan de partijdiscipline te onderwerpen, partijopdrachten te vervullen, of zich aan de gevaren bloot te stellen, die daarmee verbonden waren. Martow en de andere mensjewiki stelden nu voor om zulke mensen als leden van de partij te beschouwen, stelden voor hun het recht en de mogelijkheid te geven, invloed op de partijaangelegenheden uit te oefenen. Zij stelden zelfs voor om aan iedereen staker het recht te verlenen, zich zelf tot lid

van de partij „te rekenen”, hoewel aan de stakingen ook niet-socialisten, anarchisten en sociaal-revolutionairen deelnamen.

Het kwam hierop neer, dat de aanhangers van Martow in plaats van een partij uit één stuk, in plaats van een strijdvaardige, hecht georganiseerde partij, waarvoor Lenin en de Leninisten op het Kongres streden, een veelsoortige partij zonder samenhang en zonder vaste vorm wilden hebben, een partij die geen strijdvaardige partij kon zijn, al was het maar, omdat zij uit allerlei richtingen zou bestaan en geen strenge discipline kon hebben.

De afsplitsing van de onstandvastige van de standvastige „Iskristen”, hun bondgenootschap met het centrum en het feit, dat de openlijke opportunisten zich bij hen aansloten, schonken aan Martow in dit vraagstuk het overwicht. Het Kongres nam met een meerderheid van 28 stemmen tegen 22, bij één stemonthouding de eerste paragraaf van de statuten in de formulering van Martow aan.

Na de scheuring van de „Iskristen” naar aanleiding van de eerste paragraaf van de statuten verscherpte de strijd op het Kongres zich nog meer. Het Kongres liep ten einde, men was tot de verkiezingen van de leidende instanties van de partij, de redactie van het Centraal-Organ (de „Iskra”) en het Centraal Komitee genaderd. Er hadden evenwel, voordat het Kongres tot de verkiezingen overging, enige gebeurtenissen plaats, die de krachtsverhoudingen op het Kongres wijzigden.

In verband met de statuten van de partij moest het Kongres zich met de „Boend” bezighouden. De „Boend” maakte aanspraak op een bijzondere positie in de partij. Hij eiste, dat men hem zou erkennen als de enige vertegenwoordiger van de Joodse arbeiders in Rusland. Het goedkeuren van deze eis van de „Boend” zou betekenen, dat men de arbeiders in de partijorganisaties volgens nationale kenmerken zou verdelen, dat men de een-en-ondeelbare territoriale klassenorganisaties van de arbeidersklasse zou prijsgeven. Het Kongres wees dit nationalisme op organisatorisch gebied van de „Boend” van de hand. De „Boendisten” verlieten toen het Kongres. Ook twee „ekonomisten” verlieten het Kongres toen dit geweigerd had, om hun buitenlandse bond als vertegenwoordiger van de partij in het buitenland te erkennen.

Het vertrek van de zeven opportunisten van het Kongres wijzigde de krachtverhoudingen ten gunste van de Leninisten.

De kwestie van de samenstelling van de centrale instanties van de partij stond vanaf het begin in het middelpunt van Lenins aandacht. Lenin achtte het noodzakelijk om in het Centraal-Komitee standvastige en konsekvente revolutionairen te kiezen. Martow en zijn aanhangers streefden er naar, dat in het Centraal-Komitee de onstandvastige, opportunistische elementen zouden overwegen. De meerderheid van het Kongres ging op dit punt met Lenin mede. Er werden in het Centraal-Komitee aanhangers van Lenin gekozen.

Op voorstel van Lenin werden in de redactie van de „Iskra” Lenin, Plechanow en Martow gekozen. Martow eiste op het Kongres dat de zes oude redakteuren van de „Iskra”, die in meerderheid uit aanhangers van Martow bestonden, in de redactie van de „Iskra” zouden worden gekozen. Het Kongres verwierp dit voorstel met meerderheid van stemmen. Het drietal dat door Lenin was voorgesteld werd gekozen. Toen verklaarde Martow, dat hij niet in de redactie van het Centraal-Orgaan zou treden.

Derhalve bekrachtigde het Kongres door de stemming over de centrale instanties van de partij de nederlaag van de aanhangers van Martow en de overwinning van de aanhangers van Lenin.

Van dat ogenblik noemde men de aanhangers van Lenin, die op het Kongres de meerderheid van de stemmen hadden verkregen, bolsjewiki en de tegenstanders van Lenin, die de minderheid van de stemmen hadden verkregen, mensjewiki.

Wanneer men de resultaten van de arbeid van het Ite Kongres samenvat, kan men tot de volgende gevolgtrekkingen komen:

6. Het Kongres legde de overwinning van het Marxisme op het „ekonomisme”, op het openlijke opportunisme, vast.
7. Het Kongres nam het program en de statuten aan, richtte de sociaal-demokratische partij op en legde op deze wijze de grondslagen voor de één-en-ondeelbare partij.
8. Het Kongres legde het bestaan van ernstige meningsverschillen op organisatorisch gebied bloot, die de partij in tweeën verdeelden, in bolsjewiki en mensjewiki, waarvan de eersten de organisatiebeginselen van de revolutionaire sociaal-democratie

*) Van de Russische woorden bolsjinstwo-meerderheid en mensjinstwo-minderheid. — Verf.

verdedigden en de laatsten naar het moeras van de organisatorische vormeloosheid, naar het moeras van het opportunisme afzakten.

9. Het Kongres toonde aan, dat de nieuwe opportunisten, de mensjewiki de plaats van de oude, reeds door de partij verslagen opportunisten, de „ekonomisten”, in de partij begonnen in te nemen.

10. Het Kongres bleek niet op de hoogte van zijn taak te zijn op het gebied van de organisatorische vraagstukken, het legde weifelingen aan de dag en schonk zelfs nu en dan het overwicht aan de mensjewiki en hoewel het aan het einde een betere weg koos, wist het toch niet het opportunisme van de mensjewiki ten aanzien van de organisatorische vraagstukken te ontmaskeren en hen in de partij te isoleren; het wist deze taak zelfs niet voor de partij te plaatsen.

Deze laatste omstandigheid was een van de voornaamste oorzaken, dat na het Kongres de strijd tussen de bolsjewiki en mensjewiki niet alleen niet luwde, maar zich integendeel nog meer verscherpte.

7. De scheuringsaktie van de mensjewistische leiders en de verscherping van de strijd binnen de partij na het 11e Kongres Het opportunisme van de mensjewiki. - Lenins hoek „Een schrede voorwaarts, twee schreden achterwaarts”. De organisatorische grondslagen van de Marxistische partij.

Na het IIe Kongres werd de strijd binnen de partij nog scherper. De mensjewiki streefden er uit alle macht naar om de besluiten van het IIe Partijkongres schipbreuk te doen lijden en de centrale partijinstanties in bezit te nemen. De mensjewiki eisten, dat hun vertegenwoordigers in de redactie van de „Iskra” en in het Centraal-Komitee zouden worden opgenomen en wel in zulk een aantal, dat zij de meerderheid in de redactie en in het Centraal-Komitee evenveel vertegenwoordigers als de bolsjewiki zouden hebben. Met het oog op het feit, dat dit rechtstreeks in strijd was met de besluiten van het IIe Kongres, wezen de bolsjewiki de eis van de

mensjewiki van de hand. Toen vormden de mensjewiki achter de rug van de partij hun partij vijandige fractie-organisatie, met Martow, Trotski en Axelrod aan de spits en „organiseerden, zoals Martow schreef, de opstand tegen het Leninisme”. Als strijdmethode tegen de partij kozen zij volgens de uitdrukking van Lenin, „heb desorganiseren van het gehele partij- werk, het in de war sturen van de zaken, het remmen van alles wat maar mogelijk was”. Zij verschansten zich in de „Buitenlandse Liga” van Russische sociaaldemokraten, die voor 9/10 samengesteld was uit van het werk in Rusland losstaande intellectuele emigranten en begonnen van daaruit op de partij, op Lenin en de Leninisten het vuur te openen. Plechanow verleende grote hulp aan de mensjewiki. Op het IIe Kongres was Plechanow met Lenin samengegaan. Maar na het IIe Kongres liet Plechanow zich schrik aanjagen door de bedreiging van de mensjewiki, dat zij tot scheuring zouden overgaan. Hij besloot om zich tot elke prijs met de mensjewiki te „verzoenen”. Plechanow werd door de last van zijn vroegere opportunistische fouten tot de mensjewiki aangetrokken. Beginnende met een verzoenende houding tegenover de opportunistische mensjewiki, werd Plechanow spoedig zelf een mensjewiek. Plechanow eiste dat alle vroegere mensjewistische redakteuren, die door het Kongres niet waren herkozen, in de redactie van de „Iskra” zouden worden opgenomen. Lenin kon het hiermede natuurlijk niet eens zijn en trad uit de redactie van de „Iskra”, teneinde in het Centraal-K om itee van de partij een sterke positie in te nemen en van hier uit de opportunisten te verslaan. Plechanow overtrad de wil van het Kongres en koöpteerde eigenmachtig de oude, mensjewistische redakteuren in de redactie van de „Iskra”. Van dat ogenblik, van Nr. 52 van de „Iskra” af, maakten de mensjewiki het blad tot hun orgaan en begonnen zij door middel van de „Iskra” hun opportunistische opvattingen te propageren.

Sindsdien werd in de partij de Leninistische, bolsjewistische „Iskra” de oude „Iskra” en de mensjewistische, opportunistische „Iskra” de nieuwe „Iskra” genoemd.

Met de overgang van de „Iskra” in handen van de mensjewiki werd zij het orgaan van de strijd tegen Lenin en de bolsjewiki, het orgaan van de propaganda van het mensjewistische opportunisme, in de eerste plaats ten aanzien van de organisatorische vraagstukken. Terwijl zij zich met de

„ekonomisten” en de „Boendisten” verenigden, openden de mensjewiki in de kolommen van de „Iskra” een veldtocht tegen, zoals zij zeiden, het Leninisme. Plechanow kon zich niet staande houden in de positie van „verzoener” en sloot zich enige tijd later eveneens bij deze veldtocht aan. Zo moest het volgens de logika van de dingen ook geschieden: wie bij verzoeningsgezindheid tegenover de opportunisten volhardt, moet naar het opportunisme afzakken. Uit de kolommen van de nieuwe „Iskra” stroomden als uit een hoorn des overvloeds verklaringen en artikelen, dat de partij geen organisatorisch geheel moet zijn, — dat men binnen de partij het bestaan van vrije groepen en enkelingen die niet-verblijven verplicht zouden zijn, zich aan de besluiten van haar organen te onderwerpen, moest toelaten — dat men iedere intellektueel, die met de partij sympathiseerde, evenals „iedereen staker” en iedereen „deelnemer aan een demonstratie” het recht moest verlenen, zichzelf lid van de partij te noemen — dat de eis om zich aan alle besluiten van de partij te onderwerpen een „formeel-burokratische” houding was — dat de eis dat de minderheid zich aan de meerderheid moest onderwerpen het „mechanisch onderdrukken” van de wil van de partijleden betekende — dat de eis, dat alle partijleden, zowel de leiders als de gewone leden, zich gelijkkelijk aan de partijdiscipline moesten onderwerpen, het instellen van de „lijfeigenschap” in de partij betekende — en dat „wij” in de partij geen centralisme, maar een anarchistisch autonomisme nodig hadden, dat aan alle afzonderlijke personen en organisaties van de partij het recht zou geven om de besluiten van de partij niet uit te voeren.

Dat was een teugelloze propaganda van de losbandigheid op organisatie-gebied, van het ondermijnen van het partijwezen en de partijdiscipline, van het in de hoogte steken van het individualisme der intellektuelen, van het rechtvaardigen van de anarchistische ongedisciplineerdheid.

De mensjewiki trokken de partij klaarblijkelijk achteruit van het IIe Partijkongres naar de organisatorische verbrokkeling, naar het kringengedoe, naar het handwerkersgedoe.

Het was noodzakelijk om de mensjewiki vastberaden te antwoorden.

Dit antwoord gaf Lenin hun in zijn beroemd boek „Een schrede voorwaarts, twee schreden achterwaarts”, dat in Mei 1904 verscheen.

Zie hier de fundamentele stellingen op organisatiegebied, die Lenin in dit boek heeft ontwikkeld en die later tot de organisatorische grondslagen van de bolsjewistische partij zijn geworden.

1) De Marxistische partij is een deel van de arbeidersklasse, een strijdafdeling van haar. Maar de arbeidersklasse heeft vele strijdafdelingen — dus niet iedere strijdafdeling van de arbeidersklasse kan de partij van de arbeidersklasse worden genoemd. De partij onderscheidt zich van de andere strijdafdelingen van de arbeidersklasse in de eerste plaats hierdoor, dat zij niet eenvoudig een strijdafdeling, maar de vooraanstaande, de klassebewuste, de Marxistische strijdafdeling van de arbeidersklasse is, uitgerust met de kennis van het maatschappelijk leven, van de wetten der ontwikkeling van het maatschappelijk leven, van de wetten van de klassenstrijd en met het oog hierop in staat, de arbeidersklasse aan te voeren, haar strijd te leiden. Daarom mag men de partij niet met de arbeidersklasse verwisselen, evenals men het deel niet met het geheel mag verwisselen, men mag niet eisen dat iedere staker zich zelf tot lid van de partij kan verklaren, want wie de partij met de klasse verwisselt, verlaagt het peil van de bewustheid van de partij tot het peil van „iederens staker”; hij vernietigt de partij als de vooraanstaande, klasse-bewuste strijdafdeling van de arbeidersklasse. De taak van de partij is niet hierin gelegen om haar eigen peil te verlagen tot het peil van „iederens staker”, maar om de massa’s van de arbeiders, om „iederens staker” tot het peil van de partij te verheffen.

„Wij zijn de partij van de klasse — schreef Lenin — en daarom moet bijna de gehele klasse (en in oorlogstijd, in de periode van burgeroorlog, ook de gehele klasse zonder uitzondering) onder de leiding van onze partij handelen, moet zij zich zo dicht mogelijk bij onze partij aansluiten; maar het zou Malinow-gedoe i) en „chwostisme” zijn te menen; dat bijna de gehele klasse, of de gehele klasse onder het kapitalisme ooit in staat zal zijn, zich tot de bewustheid en de activiteit van haar

•) Malinow - figuur uit „Dode Zielen” van de Russische schrijver Gogo — een ijdele dromer.

voorhoede, van haar sociaaldemokratische partij te verheffen. Geen enkele verstandige sociaaldemocraat heeft er nog aan getwijfeld, dat onder het kapitalisme zelfs de vakorganisatie (een meer primitieve, voor de bewustheid van de onontwikkelde lagen meer toegankelijke organisatie) niet in staat is, om bijna de gehele of de gehele arbeidersklasse te omvatten. Het vergeten van het verschil tussen de voorhoede en de gehele massa, die tot haar wordt aangetrokken, het vergeten van de voortdurende plicht van de voorhoede om steeds omvangrijker lagen tot het peil van de voorhoede te verheffen, — dat kan slechts betekenen, dat men zich zelf bedriegt, dat men zijn ogen sluit voor de geweldige omvang van onze taken, dat men deze taken inkrimpt.” (Lenin, *Komplete Werken*, Deel VI, blz. 205—206).

3) De partij is niet alleen de vooraanstaande, klassebewuste strijdafdeling van de arbeidersklasse, maar tevens ook de georganiseerde strijdafdeling van de arbeidersklasse, die haar eigen discipline heeft, die bindend is voor al haar leden. Daarom moeten de partijleden noodzakelijk lid zijn van een van de organisaties van de partij. Indien de partij geen georganiseerde strijdafdeling van de klasse, geen systeem van organisaties was, maar eenvoudig een som van mensen, die zich zelf tot leden van de partij verklaren, maar geen lid zijn van een van de organisaties van de partij en die dus niet georganiseerd zijn, en dus niet verplicht, zich aan de partijbesluiten te onderwerpen, dan zou er in de partij nooit eenheid van wil zijn, dan zou zij nooit de eenheid van optreden van haar leden kunnen tot stand brengen en bijgevolg geen mogelijkheid hebben om de strijd van de arbeidersklasse te leiden. De partij kan alleen in dat geval praktisch de strijd van de arbeidersklasse leiden en hem op één doel richten, wanneer al haar leden georganiseerd zijn in één ondeelbare gemeenschappelijke strijdafdeling, innig verbonden door eenheid van wil, eenheid van handelen en eenheid van discipline.

De tegenwerping van de mensjewiki, dat in dat geval vele intellectuelen, laat ons zeggen, professoren, studenten, gymnasiasten enz. buiten de partij zullen blijven, daar zij geen lid willen worden van de een of andere partijorganisatie, óf omdat zij de discipline als een last voelen, óf omdat zij, zoals

Plechanow op het IIe Kongres zeide, „het beneden hun waardigheid achten om van de een of andere plaatselijke organisatie lid te worden”, — deze tegenwerping van de mensjewiki sloeg op de mensjewiki zelf terug, want de partij heeft geen leden nodig, die de partijdiscipline als een last voelen en vrees koesteren voor het lidmaatschap van' een partij organisatie. De arbeiders vrezen de discipline en de organisatie niet en zij zullen gaarne lid van een organisatie worden, als zij besloten hebben lid van de partij te worden. De discipline en de organisatie vrezen de individualistisch gestemde intellectuelen en zij blijven werkelijk buiten de partij. Maar dat is ook goed, want de partij wordt daardoor bevrijd van de toestroom van onstandvastige elementen, die vooral nu, in de periode van de beginnende opleving van de burgerlijk-demokratische revolutie, sterker wordt.

„Als ik zeg, schreef Lenin, dat de partij de som moet zijn (en niet eenvoudig de rekenkundige som, maar het complex) van de organisaties dan druk ik daarmee volkomen duidelijk en precies mijn wens, mijn eis uit, dat de partij, als de voorhoede van de klasse zo sterk mogelijk georganiseerd zal zijn, dat de - partij alleen die elementen zal opnemen, die althans een minimum aan georganiseerdheid mogelijk maken* (Lenin, Komplete werken, Deel VI, blz. 203).

En verder:

„In woorden verdedigt de formulering van Martow de belangen van de brede lagen van het proletariaat; metterdaad dient deze formulering de belangen van het burgerlijk intellect, dat een heilige wees koestert voor de proletarische discipline en organisatie. Niemand zal willen ontkennen, dat het intellect, als een bijzondere laag van de moderne kapitalistische maatschappij, in het algemeen juist gekarakteriseerd wordt door het individualisme en door het feit, dat het tot discipline en organisatie niet in staat is” (tezelfder plaatse, blz. 212);

En verder:

„Het proletariaat vreest de organisatie en de discipline

niet... Het proletariaat zal er zich niet om bekommeren, dat de heren professoren en gymnasiasten, die geen lid van een organisatie wensen te worden, voor werk onder de controle van de organisatie als leden van de partij zullen worden erkend. Niet het proletariaat, maar enige intellectuelen in onze partij tonen gebrek aan zelfopvoeding in de geest van organisatie en discipline". (Verz. Werken, Deel II, blz. 441—442).

4) De partij is niet eenvoudig een georganiseerde strijdafdeling, maar de „hoogste vorm van organisatie" onder alle andere organisaties van de arbeidersklasse, zij is er toe geroepen om alle overige organisaties van de arbeidersklasse te leiden. De partij als de hoogste vorm van organisatie, bestaande uit de besten uit de klasse, toegerust met de meest vooruitstrevende theorie, met de kennis van de wetten van de klassenstrijd en met de ervaring van de revolutionaire beweging, heeft alle mogelijkheden om alle andere organisaties van de arbeidersklasse te leiden en is verplicht dit te doen. Het streven, van de mensjewiki om de leidende rol van de partij te verkleinen, te kleineren, vniert tot de verzwakking van alle andere door de partij geleide organisaties van het proletariaat en bijgevolg tot de verzwakking en de ontwapening van het proletariaat, want „het proletariaat heeft in de strijd om de macht geen ander wapen dan de organisatie", (Lenin, Verz. Werken, Deel III, blz. 468).

5) de partij is de belichaming van de verbinding van de voorhoede der arbeidersklasse met de miljoenmassa's van de arbeidersklasse. Welk een uitstekende voorhoede de partij ook moge zijn en hoe goed zij ook georganiseerd moge zijn, toch zal zij niet kunnen leven en zich ontwikkelen zonder verbindingen met de partijloze massa's, zonder deze verbindingen te vermenigvuldigen en sterker te maken. Een partij, opgesloten in zichzelf, afgezonderd van de massa's en die de verbindingen met haar klasse heeft verloren of ze ook maar zwakker heeft laten worden, zulk een partij moet het vertrouwen en de steun van de massa's verliezen, en moet bijgevolg onafwendbaar te gronde gaan. Om ten volle levenskrachtig te zijn en zich te kunnen ontwikkelen moet de partij haar verbindingen met de massa's uitbreiden en het vertrouwen van de miljoenen van haar klasse winnen.

„Om een sociaaldemokratische partij te zijn, zeide « Lenin, moet men streven naar de steun juist van de klasse” (Lenin, Komplete Werken, Deel VI, bl. 208).

6) Om op de juiste wijze te funktionieren en stelselmatig de massa's te leiden, moet de partij georganiseerd zijn volgens de beginselen van het centralisme, met algemeen geldige statuten, met één partijdiscipline voor allen, met één leidend orgaan aan het hoofd, in de vorm van het Partijkongres en in de tijd tussen de kongressen, in de vorm van het Centraal-Komitee van de partij, met ondergeschiktheid van de minderheid aan de meerderheid, van de afzonderlijke organisaties aan de centrale instantie, van de lagere organen aan de hogere. Zonder deze voorwaarden kan de partij van de arbeidersklasse geen werkelijke partij zijn, kan zij haar taak tot leiding van de klasse niet vervullen.

Met het oog op het illegale bestaan van de partij onder de verhoudingen van het tsaristische absolutisme, konden de partijorganisaties in die tijd natuurlijk niet op de grondslag van de verkiesbaarheid van onderen op worden opgebouwd; met het oog hierop moest de partij een strikt konspiratief karakter hebben. Maar Lenin was van mening, dat dit tijdelijke verschijnsel in het leven van onze partij zou verdwijnen vanaf de eerste dagen na de likwidatie van het tsarisme, wanneer de partij openlijk, legaal zou zijn en de partijorganisaties volgens de beginselen van de democratische verkiezingen, volgens de beginselen van het democratische centralisme, zouden worden opgebouwd.

„Vroeger, schreef Lenin, was onze partij geen georganiseerd formeel geheel, maar slechts de som van de afzonderlijke groepen en daarom konden er tussen deze groepen ook geen andere verhoudingen bestaan dan de ideologische inwerking. Thans zijn wij een georganiseerde partij geworden, maar dit betekent ook het vormen van een macht, het omzetten van de autoriteit van de idee in de autoriteit van de macht, de onderwerping van de lagere aan de hogere partij-instanties”. (Lenin, Komplete Werken, Deel VI, blz. 291).

Lenin beschuldigde de mensjewiki van organisatorisch nihilisme en van het anarchisme van de aristokraat, die geen

macht van de partij en geen partijdiscipline boven zich duldt, en schreef:

„Aan den Russischen nihilist is dit anarchisme van de aristokraat bijzonder eigen. De partijorganisatie schijnt hem een monsterachtige „fabriek” te zijn, de onderwerping van een deel aan het geheel en van de minderheid aan de meerderheid betekent voor hem „knechtschap”.. de verdeling van de arbeid onder leiding van de centrale instantie, verwekt van zijn kant een tragikomisch gehuil over het veranderen van de mensen in „radertjes en schroefjes” (waarbij men de verandering van redakteuren 4 in medewerkers, een bijzonder dodelijke vorm van deze verandering acht); het in herinnering brengen van de . organisatorische statuten van de partij verwekt een verachtelijke grimas en de geringschattende opmerking (aan het adres van de „formalisten”), dat men het ook wel helemaal zonder statuten zou kunnen stellen”. (Verz. Werken, Deel II, blz. 444—445).

7) De partij moet in haar praktijk, indien zij de eenheid. in haar rijen wil bewaren, één proletarische discipline in praktijk brengen, die op gelijke wijze verplichtend is voor alle partijleden, zowel voor 'de leiders als voor de gewone leden. Daarom moet er in de partij geen indeling bestaan in „uitverkorenen”, voor wie de discipline niet verplicht is en „niet- uitverkorenen”, die verplicht zijn om zich aan de discipline te onderwerpen. Zonder deze voorwaarden kan de samenhang van de partij en de eenheid van haar rijen niet, worden bewaard. Lenin schreef:

„Het volledige ontbreken bij Martow & Co. van verstandige argumenten tegen de redactie, die door het Kongres is benoemd, wordt het best geïllustreerd door hun frase: „wij zijn geen lijfeigenen”! De psychologie van den burgerlijken intellektueel, die zich zelf tot de „uitverkoren geesten” rekent, die boven de massaorganisatie en de massa-discipline staan, komt hier opmerkelijk duidelijk voor de dag. Voor het intellektuele-individualisme... schijnt iedere proletarische organisatie en discipline lijfeigenschap te zijn” (Lenin, Komplete Werken, Deel VI, blz. 282).

En verder:

„Maar naar gelang er bij ons een werkelijke partij tot stand komt, moet de klassebewuste arbeider Ieren, de geestesgesteldheid van den strijder van het proletarische leger te onderscheiden van de geestesgesteldheid van den burgerlijken intellektueel, die met de anarchistische frase pronkt; moet hij leren het vervullen van de plichten van een lid van de partij niet alleen van de eenvoudige leden, maar ook van de „mensen aan de top” te eisen”. (Verz. Werken, Deel H, blz. 447).

Bij het opmaken van de resultaten van de analyse der meningsverschillen en bij het bepalen van de positie van de mensjewiki als „opportuniste op het gebied van de organisatie”, was Lenin van mening, dat een van de voornaamste zonden van het mensjewisme de onderschatting was van de partij-organisatie als een wapen van het proletariaat in de strijd voor zijn bevrijding. De mensjewiki waren van mening, dat de partij-organisatie van het proletariaat geen grote waarde had voor de overwinning van de revolutie. Anders dan de mensjewiki was Lenin van mening, dat de ideologische vereniging van het proletariaat alleen onvoldoende is voor de overwinning, — om te overwinnen is het noodzakelijk, de 'ideologische eenheid te verankeren' door de „materiële eenheid van de organisatie” van het proletariaat. Lenin was van mening dat het proletariaat alleen onder deze voorwaarde een onoverwinnelijke kracht kan worden.

„Het proletariaat, schreef Lenin, heeft geen ander wapen in de strijd om de macht dan zijn organisatie. Verdeeld door de heerschappij van de anarchische concurrentie in de burgerlijke wereld, onderdrukt door de dwangarbeid voor het kapitaal, voortdurend „in de afgrond” van de uiterste ellende, verwildering en ontaarding gestort, kan en zal het proletariaat onvermijdelijk een onoverwinnelijke kracht worden, alleen dank zij het feit, dat zijn ideologische vereniging door de beginselen van het Marxisme wordt verankerd door de materiële eenheid van de organisatie, die de miljoenen werkers tot het leger van de arbeidersklasse aaneensmeedt. Tegenover dit leger zal nóch de vermolmde macht van het Russische absolutisme, nóch de vermolmende macht

van het internationale kapitaal stand houden.” (Lenin, Verz. Werken, Deel H, blz. 468).

Met deze profetische woorden eindigt Lenin zijn boek.

Dat zijn de fundamentele organisatorische stellingen die Lenin in zijn beroemde boek „Een schrede voorwaarts, twee schreden achterwaarts” ontwikkeld heeft.

De betekenis van dit boek ligt in de eerste plaats hierin, dat het het partijwezen tegen het kringgedoe en de partij tegen de desorganisatoren verdedigde, het mensjewistische opportunisme op het gebied van de organisatorische vraagstukken verpletterde en de organisatorische grondslagen voor de bolsjewistische partij legde.

Maar hiermede is de betekenis van dit boek niet uitgeput. Zijn historische betekenis bestaat hierin, dat Lenin hier als eerste in de geschiedenis van het Marxisme de leer van de partij als de leidende organisatie van het proletariaat, als het voornaamste wapen in handen van dat proletariaat, zonder hetwelk het niet mogelijk is in de strijd voor de proletarische diktatuur de overwinning te behalen, uitwerkte.

De verbreiding van Lenins boek „Een schrede voorwaarts, twee schreden achterwaarts”, onder de partijfunktionarissen leidde er toe, dat de meerderheid van de plaatselijke organisaties zich rondom Lenin aaneensloot.

Maar hoe nauwer de organisaties zich rondom de bolsjewiki aaneensloten, des te meer verbitterd gedroegen zich de mensjewistische leiders.

In de zomer van 1904 kregen de mensjewiki de meerderheid in het Centraal-Komitee, tengevolge van de hulp van Plechanow en van het verraad van twee gedemoraliseerde bolsjewiki, Krasin en Noskow. Het was duidelijk dat de mensjewiki op een scheuring aanstuurden. Het verlies van de „Iskra” en van het Centraal-Komitee bracht de bolsjewiki in een zeer moeilijke positie. Het was nodig om een eigen bolsjewistische krant te organiseren. Het was nodig om een nieuw Kongres, het Iie Partijkongres te organiseren, teneinde een nieuw Centraal-Komitee te vormen en zich van de mensjewiki te ontdoen.

Deze zaak nam Lenin, namen de bolsjewiki ter hand.

De bolsjewiki voerden de strijd voor bijeenroeping van het Iie Partijkongres. In Augustus 1904 had er in Zwitserland

land onder Lenins leiding een konferentie van 22 bolsjewiki plaats. Deze konferentie nam een oproep „Aan de Partij” aan, die voor de bolsjewiki het strijdprogram voor de bijeenroeping van het IIIe Kongres werd.

Op drie gebiedskonferenties van de bolsjewistische komitees (het Zuiden, de Kaukasus en het Noorden) werd een Bureau van de Komitees van de meerderheid gekozen, dat de praktische voorbereiding van het IIIe Partijkongres leidde.

Op 4 Januari 1905 verscheen het eerste nummer van de bolsjewistische krant de „Wperjod” („De Voorwaarts”).

Er hadden zich dus in de partij twee afzonderlijke frakties, die van de bolsjewiki en die van de mensjewiki, gevormd, die hun eigen centrale instanties en hun eigen persorganen hadden.

KORT SAMENGEVATTE GEVOLGTREKKINGEN.

In de periode van 1901—1904 groeien en versterken zich de Marxistische sociaaldemokratische organisaties in Rusland op de grondslag van de groei van de arbeidersbeweging. In een hardnekkige principiële strijd tegen de „ekonomisten” overwint de revolutionaire lijn van Lenins „Iskra”, worden de ideologische verwarring en het „handwerkersgedoe” overwonnen.

De „Iskra” verbindt de verspreide sociaaldemokratische studiekringen en groepen met elkaar en bereidt het IIe Kongres van de partij voor. Op het IIe Kongres, in 1903, wordt de Russische sociaaldemokratische arbeiderspartij gesticht, werden het program en de statuten van de partij aangenomen, werden de centrale leidende organen van de partij gevormd.

Er ontstaan in de strijd, die op het IIe Kongres plaats heeft voor de definitieve overwinning van de richting der „Iskra”, twee groepen in de R.S.D.A.P.: de groep van de bolsjewiki en de groep van de mensjewiki.

De voornaamste meningsverschillen tussen de bolsjewiki en de mensjewiki spelen zich na het IIe Kongres af op het gebied van de organisatorische vraagstukken.

De mensjewiki komen nader tot de „ekonomisten” en

nemen in de partij de plaats van de „ekonomisten” in. Het opportunisme van de mensjewiki vertoont zich vooreerst op het gebied van de organisatorische vraagstukken. De mensjewiki zijn tegen een strijdvaardige revolutionaire partij van het Leninistische type. Zij zijn voor een onsamenhangende, niet-georganiseerde, achter de massa's aanlopende partij. Zij volgen een lijn, die op scheuring van de partij gericht is. Met de hulp van Plechanow nemen zij bezit van de „Iskra” en van het Centraal-Komitee en gebruiken zij deze instanties voor hun scheuringsdoeleinden.

Met het oog op de dreigende scheuring van de kant van de mensjewiki nemen de bolsjewiki maatregelen om de scheurmakers in toom te houden, mobiliseren zij de plaatselijke organisaties voor het bijeenroepen van het IIIe Kongres, geven zij hun eigen krant de „Wperjod” uit.

Derhalve treden de bolsjewiki en de mensjewiki aan de vooravond van de eerste Russische revolutie, in de periode van de reeds begonnen Russisch-Japansche oorlog als van elkaar geïsoleerde politieke groepen op.

HOOFDSTUK III.

DE MENSJEWIKI EN DE BOLSJEWIKI IN DE PERIODE

VAN DE RUSSISCH-JAPANSE OORLOG EN TIJDENS

DE EERSTE RUSSISCHE REVOLUTIE.

(1904—1907)

J. De Russisch-Japanse Oorlog. De verdere stijging van de revolutionaire beweging in Rusland. Stakingen in Petersburg. Demonstratie van de arbeiders voor het Winterpaleis op 9 Januari 1905. Het schieten op de demonstratie. Het begin van de revolutie.

Aan het einde van de XIXe eeuw begonnen de imperialistische staten een krachtiger strijd om de heerschappij over de Stille Oceaan, om de verdeling van China. Aan deze strijd nam ook het tsaristische Rusland deel. In 1900 onderdrukten tsaristische troepen tezamen met Japanse, Duitse, Engelse en Franse troepen op ongekend hardvochtige wijze de volksopstand in China, die zich vooral fel richtte tegen de buitenlandse imperialisten. Reeds vroeger had de tsaristische regering China gedwongen om het schiereiland Ljaodoen met de vesting Port-Arthur aan Rusland af te staan. Rusland kreeg het recht om spoorwegen op Chinees grondgebied aan te leggen. In Noord-Mandsjoerije werd een spoorweg aangelegd — de Chinese Ooster-Spoorweg (K.W. Zj. D.); er werden Russische troepen gestuurd om deze spoorweg te beschermen. Noord-

Mandsjoerije werd door het tsaristische Rusland militair bezet. Het tsarisme trachtte tot in Korea door te dringen. De Russische bourgeoisie koesterde het plan om in Mandsjoerije een „Geel-Rusland” te scheppen.

Bij zijn veroveringen in het Verre Oosten stootte het tsarisme op een andere rover — op Japan, dat snel tot een imperialistisch land werd en eveneens naar veroveringen op het Aziatische vasteland streefde, in de eerste plaats ten koste van China. Japan streefde er evenals het tsaristische Rusland naar, om Korea en Mandsjoerije in zijn bezit te krijgen. Reeds toen droomde Japan over de verovering van Sachalin en van het Verre Oosten. Engeland, dat enige vrees koesterde voor een versterking van het tsaristische Rusland in het Verre Oosten, stond in het geheim aan de kant van Japan. De Russisch-Japanse oorlog was in aantocht. De tsaristische regering werd door de grote bourgeoisie, die nieuwe markten zocht, en door de reaktionairste lagen van de landheren tot deze oorlog gedreven.

Zonder eerst de oorlogsverklaring van de tsaristische regering af te wachten, opende Japan de aanval. Japan beschikte over een goede spionnagedienst in Rusland en rekende er op, dat het in deze strijd met een onvoorbereiden tegenstander te doen zou krijgen. Zonder oorlogsverklaring viel Japan in Januari 1904 onverhoeds de Russische vesting Port-Arthur aan en bracht de Russische vloot, die voor Port-Arthur lag, ernstige verliezen toe.

Zo begon de Russisch-Japanse oorlog.

De tsaristische regering rekende er op, dat de oorlog haar zou helpen, haar politieke positie te versterken en de revolutie tot staan te brengen. Maar haar verwachtingen werden niet bewaarheid. Het tsarisme werd door de oorlog nog sterker geschokt.

Het slecht bewapende en slecht geofende, door onbekwame en omkoopbare generaals aangevoerde Russische leger leed de ene nederlaag na de andere.

De kapitalisten, de ambtenaren en de generaals verrijkten zich aan -de oorlog. Overall vierde de diefstal hoogtij. De troepen werden slecht van het nodige voorzien. Wanneer er gebrek was aan granaten, ontving het leger, alsof men het wilde honen, wagons met heiligenbeeldjes. De soldaten zeiden verbitterd: „De Japanners bestoken ons met granaten en wi

hen met heiligenbeeldjes”. In plaats van de gewonden te vervoeren, brachten speciale treinen het door de tsaristische generaals gestolen goed weg.

De Japanners belegerden de vesting Port-Arthur en namen die daarna in. Nadat zij het tsaristische leger een reeks nederlagen hadden toegebracht, verpletterden zij het bij Moekden. Het tsaristische leger, dat driehonderdduizend man telde, verloor in deze slag ongeveer 120.000 gesneuvelden, gewonden en gevangenen. Daarop volgde in de zeestraat van Tsoesima de volledige verplettering en de ondergang van de tsaristische vloot, die uit de Oostzee het belegerde Port-Arthur te hulp was gezonden. De nederlaag bij Tsoesima betekende een volledige catastrofe: van de twintig door den tsaar gezonden oorlogsschepen werden er dertien tot zinken gebracht en vernietigd en vier door de Japanners buit gemaakt. De oorlog was door het tsaristische Rusland definitief verloren.

De tsaristische regering was genoodzaakt, een smadelijke vrede met Japan te sluiten. Japan nam Korea in bezit, en nam Port-Arthur en de helft van het eiland Sachalin van Rusland af.

De volksmassa's hadden deze oorlog niet gewild en begrepen dat hij schadelijk was voor Rusland. Het volk moest duur betalen voor de achterlijkheid van het tsaristische Rusland.

De bolsjewiki en de mensjewiki namen ten aanzien van deze oorlog een verschillend standpunt in.

De mensjewiki, Trotski daarbij inbegrepen, zakten naar het standpunt van de vaderlandsverdediging af, d.w.z. de verdediging van het „vaderland” van den tsaar, de landheren en de kapitalisten.

Lenin en de bolsjewiki waren daarentegen van mening, dat de nederlaag van de tsaristische regering in deze roofoorlog nuttig was, daar zij tot de verzwakking van het tsarisme en tot de versterking van de revolutie zou voeren.

De nederlagen van het tsaristische leger legden ook voor de breedste volksmassa's de voosheid van het tsarisme bloot. In de volksmassa's werd de haat tegen het tsarisme met de dag sterker. De val van Port-Arthur is het begin van de val van het absolutisme, schreef Lenin.

De tsaar wilde de revolutie door de oorlog verstikken. bereikte het tegendeel. De Russisch-Japanse oorlog versnelde de revolutie.

In het tsaristische Rusland werd het kapitalistische juk nog verzaamd door het juk van het tsarisme. De arbeiders leden niet alleen onder de kapitalistische uitbuiting, onder de dwangarbeid, maar ook onder de rechteloosheid van het gehele volk. Daarom streefden de klassebewuste arbeiders er naar, zich aan het hoofd te stellen van de revolutionaire beweging van alle democratische elementen van stad en land tegen het tsarisme. De boeren zochten onder gebrek aan land, door de talrijke overblijfselen van de lijfeigenschap; zij bevonden zich in schuldnechtschap bij de landheren en de koelakken. De volken, die in het tsaristische Rusland woonden, steunden onder een dubbele onderdrukking — de onderdrukking door hun eigen en door de Russische landheren en kapitalisten. De economische crisis van de jaren 1900 tot 1903 deed de ellende van de werkende massa's toenemen, de oorlog verergerde deze ellende nog meer. De nederlagen in de oorlog versterkten onder de massa's de haat tegen het tsarisme. Er kwam een einde aan het geduld van het volk.

Men ziet dus, dat er meer dan genoeg redenen voor een revolutie waren.

In December 1904 werd er onder leiding van het Bakoesse komitee van de bolsjewiki een geweldige, goed georganiseerde staking van de arbeiders van Bakoe gehouden. Deze staking eindigde met de overwinning van de arbeiders; er werd een kollektief kontrakt gesloten tussen de arbeiders en de petroleum-industriëlen, het eerste kollektieve kontrakt in de geschiedenis van de Russische arbeidersbeweging.

De staking te Bakoe vormde het begin van de revolutionaire opleving in de Transkaukasus en in een reeks van distrikten van Rusland.

„De Bakoesse staking was het signaal voor de roemrijke akties in Januari en Februari in geheel Rusland”. (Stalin).

Deze staking was als een aan het onweer voorafgaande bliksemstraal, aan de vooravond van de grote revolutionaire storm.

De gebeurtenissen van 9 (22) Januari 1905 i) in Petersburg waren het begin van de revolutionaire storm.

i) De eerste datum volgens de oude Russische, in 1917 afgeschafte tijdrekening.

Op 3 Januari 1905 begon de staking in het grootste bedrijf van Petersburg, het bedrijf van Poetilow (thans de „Kirow“-fabriek). Deze staking begon wegens het ontslag van vier arbeiders uit het bedrijf. De staking in het bedrijf van Poetilow breidde zich snel uit, andere bedrijven en fabrieken van Petersburg sloten er zich bij aan. De staking werd algemeen, de beweging kreeg een dreigend aanzien. De tsaristische regering besloot de beweging direkt bij het begin te onderdrukken.

Reeds in 1904, voor de staking bij Poetilow, had de politie met hulp van den provokateur, priester Gapon, haar eigen organisatie onder de arbeiders geschapen — de „Vereniging van Russische fabrieks- en bedrijfsarbeiders“. Deze organisatie had in alle distrikten van Petersburg afdelingen. Toen de staking begonnen was, stelde de priester Gapon op de vergaderingen van zijn vereniging het volgende provokatieplan voor: op 9 Januari moesten alle arbeiders bijeenkomen en zich in een vreedzame processie met kerkvaandels en portretten van den tsaar naar het Winterpaleis begeven en den tsaar een petitie (verzoekschrift) over hun noden overhandigen. De tsaar, zeide hij, zou dan tot het volk komen, de eisen aanhoren en ze inwilligen. Gapon nam op zich de tsaristische geheime politie te helpen: een schietpartij op de arbeiders te verwekken en de arbeidersbeweging in bloed te verdrinken. Maar het plan van de politie keerde zich tegen de tsaristische regering.

De petitie werd op vergaderingen van de arbeiders besproken, er werden verbeteringen en wijzigingen in aangebracht. Op deze vergaderingen traden ook bolsjewiki op, zonder zich openlijk bolsjewiki te noemen. Onder hun invloed werden de eisen van vrijheid van drukpers en van het woord, vrijheid van vereniging voor de arbeiders, de bijeenroeping van een Konstituante ter verandering van de staatsinrichting van Rusland, de gelijkheid van allen voor de wet, de scheiding van kerk en staat, het staken van de oorlog, het invoeren van de 8-urige werkdag, de overgave van de grond aan de boeren, in de petitie opgenomen.

De bolsjewiki, die op deze vergaderingen optraden, maakten den arbeiders duidelijk, dat men de vrijheid niet door een verzoek aan den tsaar, maar met de wapens in de hand moest veroveren. De bolsjewiki waarschuwden, dat men op de arbeiders

zou schieten. Zij konden echter de tocht naar het Winterpaleis niet tegenhouden. Een aanmerkelijk deel van de arbeiders geloofden nog, dat de tsaar hen zou helpen. De beweging had de massa's met geweldige kracht aangegrepen.

In de petitie van de Petersburgse arbeiders stond geschreven:

„Wij, arbeiders van Petersburg, onze vrouwen en kinderen en onze hulpeloze grijze, ouders zijn tot U gekomen, heer, om waarheid en bescherming te zoeken.

Wij zijn in ellende geraakt, wij worden onderdrukt en gaan gebukt onder ondraaglijke arbeid, men beschimpt ons, men beschouwt ons niet als mensen... Wij hebben ook geduld gehad, maar men stoot ons steeds verder in de kolk van de armoede, de rechteloosheid en de onwetendheid, wij worden door despotisme en willekeur verstikt... Wij hebben de grens van ons geduld bereikt. Voor ons is het verschrikkelijke ogenblik aangebroken, dat het beter is te sterven, dan deze ondraaglijke kwellingen te blijven dulden...”

In de vroege morgen van de 9e Januari 1905 trokken de arbeiders naar het Winterpaleis, waar de tsaar zich toen bevond. De arbeiders trokken met hun gehele gezin, met hun vrouwen, kinderen en ouden van dagen naar den tsaar, zij droegen portretten van den tsaar en kerkvaandels, zongen gebeden, zij waren ongewapend. In het geheel kwamen er meer dan 140.000. mensen op straat.

Nikolaas de tweede ontving hen vijandig. Hij gaf bevel, op de ongewapende arbeiders te schieten. Meer dan duizend arbeiders werden op die dag door de tsaristische troepen gedood en meer dan 2000 werden gewond. In de straten van Petersburg stroomde het bloed van de arbeiders.

De bolsjewiki gingen met de arbeiders mede. Velen van hen werden gedood of gearresteerd. De bolsjewiki gingen dadelijk in de straten, die stroomden van arbeidersbloed, aan de arbeiders uiteenzetten, wie de schuldige van deze verschrikkelijke misdaad was en hoe men tegen hem moest strijden.

De dag van de 9e Januari werd „de bloedige Zondag” genoemd. De arbeiders hadden op 9 Januari een bloedige les gekregen. Op die dag werd het geloof van de arbeiders aan den tsaar in flarden gescheurd. Zij begrepen, dat zij alleen door

strijd hun rechten zouden kunnen veroveren. Reeds in de avond van 9 Januari begon men in de arbeiderswijken barrikaden te bouwen. De arbeiders zeiden: „De tsaar heeft ons er van langs gegeven, welnu, dan zullen wij hem er ook van langs geven”!

De verschikkelijke tijding van de bloedige misdaad van den tsaar verspreidde zich overal. Verontwaardiging en verbolgenheid grepen de gehele arbeidersklasse, het gehele land aan. Er was geen stad, waar de arbeiders niet gingen staken als teken van protest tegen de misdaad van den tsaar en waar zij niet hun politieke eisen stelden. De arbeiders gingen nu de straat op onder de leuze „weg met het absolutisme”. Het aantal stakers bereikte in Januari het geweldige cijfer van 440.000. In één maand stakten er meer arbeiders dan in de tien voorafgaande jaren bijeengenomen. De arbeidersbeweging verhief zich tot een geweldige hoogte.

In Rusland was de revolutie begonnen.

2. — Politieke stakingen en demonstraties van de arbeiders. Het aangroeien van de revolutionaire beweging van de boeren. De opstand op het pantserschip „Potemkin”.

Na 9 Januari nam de revolutionaire strijd van de arbeiders een scherper, een politiek karakter aan. De arbeiders gingen van de economische- en de solidariteitsstakingen over tot politieke stakingen, tot demonstraties en hier en daar tot gewapend verzet tegen de tsaristische troepen. Een bijzonder hardnekkig en georganiseerd karakter droegen de stakingen in de grote steden, waar aanzienlijke massa's arbeiders waren gekoncentreerd: in Petersburg, Moskou, Warschau, Riga, Bakoe. In de voorste gelederen van het proletariaat schreden de metaalbewerkeren. De voorhoede van de arbeiders bracht door zijn stakingen, de minder klassebewuste lagen in beweging en verhief de gehele arbeidersklasse tot de strijd. De invloed van de sociaaldemokratie nam snel toe.

De demonstraties op de eerste Mei werden in een reeks

van plaatsen begeleid door botsingen met de politie en de troepen. In Warschau vielen er als gevolg van het schieten op een demonstratie enige honderden doden en gewonden. Op het bloedbad in Warschau antwoordden de arbeiders na de oproep van de Poolse sociaaldemokratie met een algemene proteststaking. De stakingen en demonstraties duurden de gehele maand Mei voort. Aan deze stakingen namen in Rusland meer dan 200.000 arbeiders deel. De arbeiders van Bakoe, Lodz, Iwanowo-Woznesensk namen aan een algemene staking deel. Steeds vaker kwamen de stakende arbeiders en de demonstranten met de tsaristische troepen in botsing. Zulke botsingen hadden in een reeks van steden plaats: in Odessa, Warschau, Riga, Lodz en andere steden.

Een bijzonder scherp karakter verkreeg de strijd in het grote industrie centrum in Polen, Lodz. De arbeiders van Lodz richtten in de straten van de stad tientallen barrikaden op en drie dagen lang (22—24 Juni 1905) werden er straatgevechten tegen de tsaristische troepen gevoerd. De gewapende aktie smolt hier met de algemene staking samen. Lenin beschouwde deze strijd als het eerste gewapende optreden van de arbeiders in Rusland.

Onder de stakingen in de zomer valt in het bijzonder de staking van de arbeiders van Iwanowo-Woznesensk op. Zij duurde van einde Mei tot begin Augustus 1905, d.w.z. bijna twee en een halve maand. Er namen ongeveer 70.000 arbeiders aan deze staking deel, onder wie vele vrouwen. De staking werd geleid door het Noordelijke komitee van de bolsjewiki. Bijna dagelijks kwamen er duizenden arbeiders buiten de stad, bij de rivier de Taeka bijeen. Hier op deze vergaderingen bespraken zij de noden van de arbeiders. Op de vergaderingen van de arbeiders werd het woord gevoerd door bolsjewiki. Om de staking te onderdrukken hadden de tsaristische autoriteiten de troepen het bevel gegeven de arbeiders uit elkaar te jagen, op hen te schieten. Er werden enige tientallen arbeiders gedood en enige honderden gewond. In de stad werd de staat van beleg afgekondigd. De arbeiders hielden evenwel hardnekkig stand en gingen niet aan het werk. De arbeiders en hun gezinnen leden honger, maar gaven zich niet over. Alleen de uiterste uitputting dwong de arbeiders het werk weer op te nemen. De staking hardde de arbeiders. Zij gaf een toonbeeld van moed, standvastigheid, uithoudingsvermogen

en solidariteit van de arbeidersklasse te zien. Zij was een ware school van politieke opvoeding voor de arbeiders van Iwanowo-Woznesensk.

Tijdens deze staking richtten de arbeiders van Iwanowo-Woznesensk een Sowjet van gevolmachtigden op, die in feite een van de eerste Sowjets van Arbeidersafgevaardigden in Rusland was.

De politieke stakingen van de arbeiders brachten het gehele land in beweging.

Na de stad begon zich het platte land te verheffen. In de lente begonnen er woelingen onder de boeren. Zij trokken in geweldige menigten tegen de landheren op, vernielden hun bezittingen, hun suikerfabrieken en jeneverstokerijen, staken de paleizen en de landhuizen van de landheren in brand. In een aantal plaatsen namen de boeren de landheren-grond in bezit, zij begonnen op grote schaal hout te kappen, eisten de overdracht van de grond der landheren aan het volk. De boeren namen het graan van de landheren en andere voorraden in beslag en verdeelden die onder de hongerlijders. In doodsangst moesten de landheren naar de steden vluchten. De tsaristische regering zond soldaten en kozakken om de opstanden van de boeren te onderdrukken. De troepen vuurden op de boeren, arresteerden de „raddraaiers”, ranselden hen af en pijnigden hen, maar de boeren staakten de strijd niet.

De boerenbeweging breidde zich in het centrum van Rusland, in het Wolgagebied, de Transkaukasus en vooral in Georgië steeds verder uit.

De sociaaldemokraten begonnen steeds dieper op het platteland door te dringen. Het Centraal-Komitee van de partij gaf een proklamatie aan de boeren uit: „Boeren, wij richten ons tot U”. De sociaaldemokratische komitees in de gouvernementen Twer, Saratow, Poltawa, Tsjernigow, Jekaterinoslaw, Tiflis en vele andere gaven tot de boeren gerichte oproepen uit. De sociaaldemokraten hielden vergaderingen in de dorpen, organiseerden studiekringen voor de boeren, vormden boerenkomitees. In de zomer van 1905 hadden er in een aantal plaatsen door de sociaaldemokraten georganiseerde -land- arbeidersstakingen plaats.

Maar dit was pas het begin van de strijd van de boeren.

*) Sowjet = Raad. — Verf.

De boerenbeweging omvatte slechts 85 distrikten, d.w.z. ongeveer een zevende deel van het totale aantal distrikten van het Europese gedeelte van het tsaristische Rusland.

De arbeiders- en de boeren beweging en de reeks nederlagen van de Russische troepen in de Russisch-Japanse oorlog oefenden hun invloed uit op het leger. Deze peiler van het tsarisme begon te wankelen.

In Juni 1905 brak er op de Zwarte-Zeevloot op het pantserschip „Potemkin” een opstand uit. Het pantserschip lag toen in de buurt van Odessa, waar een algemene staking van de arbeiders plaats had. De in opstand gekomen matrozen rekenden met de meest gehate officieren af en brachten het pantserschip naai’ Odessa. Het pantserschip „Potemkin” ging naar de kant van de revolutie over.

Lenin hechtte zeer grote betekenis aan deze opstand. Hij achtte het noodzakelijk, dat de bolsjewiki deze beweging zouden leiden, haar met de beweging van de arbeiders, de boeren en de plaatselijke garnizoenen zouden verbinden.

De tsaar stuurde oorlogsschepen op de „Potemkin” af, maar de matrozen van deze schepen weigerden op hun in opstand gekomen kameraden te schieten. Enige dagen wapperde op de „Potemkin” de rode vlag van de revolutie. Maar toen, in 1905, was de partij van de bolsjewiki niet de enige partij, die de beweging leidde, zoals dat later in 1917 het geval was. Op de „Potemkin” waren vrij veel mensjewiki, sociaalrevolutionairen en anarchisten. Daarom had de opstand, ondanks het feit dat er enkele sociaaldemokraten aan deelnamen, geen juiste en voldoende ervaren leiding. Een deel van de matrozen weifelde op de beslissende ogenblikken. De overige schepen van de Zwarte Zeevloot sloten zich niet bij het in opstand gekomen pantserschip aan. Daar het geen kolen en levensmiddelen had, was het revolutionaire pantserschip gedwongen naar de kust van Roemenië op te stomen en zich aan de Roemeense autoriteiten over te geven.

De opstand van de matrozen op het pantserschip „Potemkin” was met een nederlaag geëindigd. Die matrozen, die later in handen van de tsaristische regering vielen, werden aan het gerecht overgeleverd. Een deel van hen werd terechtgesteld, een deel tot dwangarbeid veroordeeld. Maar het feit van de opstand op zichzelf was van het allergrootste belang. De opstand op het pantserschip „Potemkin” was de eerste

revolutionaire massa-actie in het leger en op de vloot, de eerste overgang van een groot deel van de tsaristische troepen naar de kant van de revolutie. Deze opstand maakte de gedachte van de vereniging van het leger en de vloot met de arbeidersklasse, met het volk, begrijpelijker voor de arbeiders en de boeren en vooral voor de soldaten- en matrozenmassa's zelf, en maakte hen er meer mee vertrouwd.

De overgang van de arbeiders tot politieke massastakingen en demonstraties, het sterker worden van de boerenbeweging, de gewapende botsingen van het volk met de politie en met de troepen en tenslotte de opstand op de Zwarte-Zeevloot — dit alles getuigde ervan, dat de voorwaarden voor een gewapende volksopstand rijp werden. Deze omstandigheid noopte de liberale bourgeoisie om ernstig in beweging te komen. Terwijl zij de revolutie vreesde en tegelijkertijd den tsaar met de revolutie schrik aan joeg, zocht zij een overeenkomst met den tsaar tegen de revolutie en eiste zij kleine hervormingen „voor het volk”, om het volk „tot rust te brengen”, de krachten van de revolutie te splitsen en daarmee „de verschrikkingen van de revolutie” te voorkomen. „Men moet voor de boeren grond afsnijden, anders zullen zij ons de hals afsnijden”, — zeiden de liberale landheren. De liberale bourgeoisie bereidde er zich op voor, de macht met den tsaar te delen. „Het proletariaat strijdt, de bourgeoisie sluipt naar de macht”, schreef Lenin in deze dagen over de tactiek van de arbeidersklasse en de tactiek van de liberale bourgeoisie.

De tsaristische regering bleef de arbeiders en de boeren met woeste wreedheid onderdrukken. Maar zij moest wel inzien, dat het niet mogelijk was, met onderdrukingsmaatregelen alleen de revolutie het hoofd te bieden. Naast de onderdrukingsmaatregelen ging zij daarom tot een politiek van laveren haar toevlucht nemen. Enerzijds ging zij door middel van haar provokateurs de volken van Rusland tegen elkaar ophitsen. Jodenpogroms en Tartaars-Armeense slachtingen organiseren. Aan de andere kant beloofde zij een “vertegenwoordigend lichaam” in de vorm van een „Zemski Sobor” ’)

i) Vergadering van vertegenwoordigers der standen in Rusland, om met de regering te beraadslagen (16e—17e eeuw). — Vert. .

of een Staatsdoema bijeen te roepen en droeg zij aan de minister Boelygin op, een ontwerp voor zulk een Doema uit te werken, in die zin echter, dat de Doema geen wetgevende rechten zou hebben. Al deze maatregelen werden genomen om de krachten van de revolutie te splitsen en de gematigde lagen van het volk van de revolutie los te maken.

De bolsjewiki verklaarden de boycot aan de Doema van Boelygin en stelden zich ten doel, deze karikatuur van een volksvertegenwoordiging te doen mislukken.

,De mensjewiki daarentegen, besloten de Doema niet te doen mislukken en achtten het nodig eraan deel te nemen.

3. De meningsverschillen over de tactiek tussen de bolsjewiki en de mensjewiki. Het IIIe Partijkongres. Lenins boek ..Tweeërlei tactiek van de sociaaldemokratie in de democratische revolutie'. De grondslagen van de tactiek der Marxistische partij.

De revolutie bracht alle klassen van de maatschappij in beweging. De ommekeer in het politieke leven van het land, verwekt door de revolutie, wierp hen uit de oude, traditionele posities en dwong hen zich overeenkomstig de nieuwe situatie opnieuw te groeperen. Iedere klasse, iedere partij streefde er naar haar tactiek, haar gedragslijn, haar verhouding tot de andere klassen, haar verhouding tot de regering uit te werken. Zelfs de tsaristische regering zag zich genoopt, haar eigen, voor haar ongewone nieuwe tactiek uit te werken, en wel in de vorm van de belofte om een „vertegenwoordigend lichaam”, de Boelygin-Doema, bijeen te roepen.

Ook de sociaaldemokratische partij moest haar tactiek uitwerken. Dat eiste de groeiende opleving van de revolutie. Dat eisten de praktische vraagstukken, die voor het proletariaat oprezen en die geen uitstel duldden: het organiseren van de gewapende opstand, de omverwerping van de tsaristische regering, de vorming van een voorlopige revolutionaire regering, de deelneming van de sociaaldemokratie aan deze regering, de verhouding tot de boeren, de verhouding tot de

liberale bourgeoisie enz. Het was nodig een goed doordachte Marxistische taktiek van de sociaaldemokratie, die één geheel vormde, uit te werken.

Maar ten gevolge van het opportunisme en de scheuringsaktie van de mensjewiki, was de Russische sociaaldemokratie in die tijd in twee fracties verdeeld. De scheuring kon men nog niet volledig achten en deze twee fracties waren formeel nog niet twee verschillende partijen, maar metterdaad deden zij ten zeerste aan twee verschillende partijen denken, die hun eigen centrale instanties, hun eigen kranten bezaten.

De verdieping van de scheuring werd bevorderd door de omstandigheid, dat de mensjewiki aan hun oude meningsverschillen met de meerderheid van de partij op het gebied van de organisatie nieuwe meningsverschillen hadden toegevoegd, en wel ten aanzien van de vraagstukken van de taktiek.

Het ontbreken van één partij leidde tot het ontbreken van één partijtaktiek.

Men had een uitweg uit deze toestand kunnen vinden door onmiddellijk het aan de orde zijnde IIIe Partijkongres bijeen te roepen, op het kongres één taktiek vast te stellen en de minderheid te verplichten, de besluiten van het kongres eerlijk uit te voeren, zich aan de besluiten van de meerderheid van het kongres te onderwerpen. Deze uitweg stelden de bolsjewiki dan ook aan de mensjewiki voor. Maar de mensjewiki wilden van het IIIe Kongres iets horen. Daar de bolsjewiki het misdadig achtten om de partij verder zonder een taktiek te laten, die door de partij was goedgekeurd en bindend was voor alle partijleden, besloten zij zelf het initiatief tot de bijeenroeping van het IIIe Kongres te nemen.

Alle organisaties van de partij, zowel de bolsjewistische als de mensjewistische, werden tot het Kongres uitgenodigd. Maar de mensjewiki weigerden aan het IIIe Kongres deel te nemen en besloten hun eigen kongres bijeen te roepen. Zij noemden hun kongres een konferentie, daar zij slechts weinig afgevaardigden bleken te hebben, maar in werkelijkheid was dit een kongres, het partijkongres van de mensjewiki, waarvan de besluiten voor alle mensjewiki als bindend werden beschouwd.

In April 1905 werd in Londen het IIIe Kongres van de Russische sociaaldemokratische partij bijeengeroepen. Er kwamen 24 afgevaardigden van 20 bolsjewistische komitees

op het Kongres bijeen. Alle grote organisaties van de partij waren vertegenwoordigd.

Het Kongres veroordeelde de mensjewiki als „een deel, dat zich van de partij heeft afgescheiden” en ging over tot de aan de orde zijnde vraagstukken over de uitwerking van de taktiek van de partij.

Tegelijk kwam in Genève de konferentie van de mensjewiki bijeen. ,
„Twee kongressen — twee partijen”, zo vatte Lenin de toestand samen. *

Zowel het IIIe Kongres als de Konferentie behandelden in het wezen van de zaak dezelfde vraagstukken van taktiek, maar de besluiten, die inzake deze vraagstukken werden genomen, waren lijnrecht tegenovergesteld. De twee verschillende reeksen van resoluties, die door het Kongres en door de Konferentie werden aangenomen, legden de volle diepte van de meningsverschillen over de taktiek tussen het IIIe Kongres van de partij en de Konferentie van de mensjewiki, tussen de bolsjewiki en de mensjewiki, bloot.

Ziehier de voornaamste punten van deze meningsverschillen.

De lijn van taktiek van het IIIe Partijkongres,

Het Kongres was van mening, dat ondanks het burgerlijk democratische karakter van de zich voltrekkende revolutie, ondanks het feit, dat zij op het gegeven moment niet buiten de onder het kapitalisme toelaatbare perken kon treden, het proletariaat in de eerste plaats belang heeft bij de volledige overwinning van de revolutie, want die overwinning zou aan het proletariaat de mogelijkheid schenken, zich te organiseren, zich politiek te verheffen, ervaring en scholing te verkrijgen bij het geven van politieke leiding aan de werkende massa's en van de burgerlijke revolutie naar de socialistische revolutie over te gaan.

De taktiek van het proletariaat, die berekend is op de volledige overwinning van de burgerlijk-democratische revolutie, kan alleen door de boeren worden ondersteund, daar die zich- niet van de landheren kunnen ontdoen en de landheren-grond in bezit krijgen, zonder de volledige overwinning van de revolutie. Derhalve zijn de boeren de natuurlijke bondgenoten .van het proletariaat.

De liberale bourgeoisie heeft geen belang bij de volledige overwinning van deze revolutie, want zij heeft de tsaristische macht nodig als een zweep tegen de arbeiders en de boeren, die zij het allermeest vreest; zij zal trachten de tsaristische macht te handhaven, maar haar enigszins in haar rechten te beperken. Derhalve zal de liberale bourgeoisie er naar streven de zaak met een overeenkomst met den tsaar op de grondslag van een konstitutionele monarchie te beëindigen.

De revolutie zal alleen dan overwinnen, als het proletariaat haar aanvoert, als het proletariaat, als leider van de revolutie, het bondgenootschap met de boeren zal weten te verzekeren, als de liberale bourgeoisie geïsoleerd zal worden, als de sociaaldemokratie actief aan het organiseren van de volksopstand tegen het tsarisme zal deelnemen, als er als resultaat van de zegevierende opstand een voorloopige revolutionaire regering zal worden gevormd, in staat om de wortels van de kontra-revolutie uit te roeien en een Konstituante van het gehele volk bijeen te roepen; als de sociaaldemokratie er niet van zal afzien onder gunstige voorwaarden aan de voorlopige revolutionaire regering deel te nemen, om de revolutie tot het einde toe door te zetten.

De lijn van tactiek van de konferentie der mensjeiviki.

Daar de revolutie een burgerlijke revolutie is, kan alleen de liberale bourgeoisie de leider van de revolutie zijn. Het proletariaat moet zich niet met de boeren, maar met de liberale bourgeois nauwer verbinden. Het komt er in de eerste plaats op aan de liberale bourgeoisie niet door revolutionair optreden af te schrikken en haar geen aanleiding te geven om zich uit de revolutie terug te trekken, want als zij dat deed, zou de revolutie zwakker worden.

Het is mogelijk, dat de opstand zal zegevieren, maar de sociaaldemokratie moet zich na de overwinning van de opstand afzijdig houden, om de liberale bourgeoisie niet af te schrikken. Het is mogelijk, dat er als resultaat van de opstand een voorlopige revolutionaire regering zal worden gevormd, maar de sociaaldemokratie mag daaraan in geen geval deelnemen, daar deze regering in karakter niet socialistisch zal zijn en vooral: door haar deelneming daaraan en door haar revolutionaire houding kan de sociaaldemokratie de liberale

bourgeoisie afschrikken en daardoor de revolutie ondermijnen.

Het zou voor het perspectief van de revolutie beter zijn, indien er het een of andere vertegenwoordigend lichaam werd gevormd, zoiets als een „Zemski Sobor” of een „Staatsdoema”, waarop de arbeidersklasse van buitenaf druk zou kunnen uitoefenen, om het tot een Konstituante te maken of er toe te brengen, een Konstituante bijeen te roepen.

Het proletariaat heeft zijn eigen bijzondere, zuivere arbeidersbelangen en het moet zich juist met deze belangen bezighouden en niet pogen, de leider van de burgerlijke revolutie te worden, die een algemeen-politieke revolutie is en die dus alle klassen aangaat en niet alleen het proletariaat.

Dat waren in het kort de twee tactieken van de beide frakties van de Russische Sociaal-Demokratische Arbeiderspartij.

Een klassieke kritiek op de tactiek van de mensjewiki en een geniale motivering van de bolsjewistische tactiek gaf Lenin in zijn historisch boek: „Tweeërlei Tactiek van de sociaaldemocratie in de democratische revolutie”.

Het verscheen in Juli 1905, d.w.z. twee maanden na het IIIe Partijkongres. Te oordelen naar de titel van het boek zou men kunnen menen, dat Lenin daarin alleen de tactische vraagstukken van de periode der burgerlijk-democratische revolutie aanroert en alleen de Russische mensjewiki op het oog heeft. In werkelijkheid ontmaskerde hij bij zijn kritiek op de tactiek van de mensjewiki tevens de tactiek van het internationale opportunisme; en terwijl hij de tactiek van de Marxisten in de periode van de burgerlijke revolutie motiveerde en het verschil liet zien tussen de burgerlijke en de socialistische revolutie, formuleerde hij tevens de grondslagen van de Marxistische tactiek in de periode van de overgang van de burgerlijke naar de socialistische revolutie.

Ziehier de voornaamste stellingen over de tactiek, die Lenin in zijn geschrift „Tweeërlei tactiek van de sociaaldemocratie in de democratische revolutie”, ontwikkelde.

1. De voornaamste stelling over de tactiek, die door Lenin's gehele boek heenloopt, is het denkbeeld, dat het proletariaat de aanvoerder van de burgerlijk-democratische revolutie kan en moet zijn, de leider van de burgerlijk-democratische revolutie in Rusland.

Lenin erkende het burgerlijke karakter van deze revolutie,

daar zij, zoals hij aantoonde, „niet in staat is om rechtstreeks buiten de perken van de alleen democratische omwenteling te treden”. Maar hij was van mening, dat zij geen revolutie van boven af, maar* een volksrevolutie was, die het gehele volk, de gehele arbeidersklasse, het gehele boerendom in beweging bracht. Daarom beschouwde Lenin de pogingen van de mensjewiki om de betekenis van de burgerlijke revolutie voor het proletariaat te verkleinen, de rol van het proletariaat daarin omlaag te drukken en het proletariaat er buiten te houden, als verraad aan de belangen van het proletariaat.

„Het Marxisme, schreef Lenin, leert den proletariër geen afkerigheid van de burgerlijke revolutie, geen onverschilligheid te haren opzichte en het leert hem ook niet om de leiding daarvan aan de bourgeoisie over te laten; het leert hem integendeel met de meeste energie aan de burgerlijke revolutie deel te nemen; het leert hem, de vastberaden strijd voor het konsekwente proletarische demokratisme, voor het tot het einde toe doorzetten van de revolutie”. (Lenin, Verzamelde Werken, Deel m, blz. 83).

„Wij moeten niet vergeten, schreef Lenin verder, dat er in de tegenwoordige tijd geen ander middel bestaat en kan bestaan, om het socialisme dichterbij te brengen, dan de volledige politieke vrijheid, dan de democratische republiek” (tezelfder plaatse, blz. 125).

Lenin voorzag twee mogelijke uitslagen van de revolutie:

- a) óf de zaak eindigt met de besliste overwinning op het tsarisme, met de omverwerping van het tsarisme en de instelling van de democratische republiek;
- b) óf, indien de krachten niet toereiken, kan het eindigen met een overeenkomst van den tsaar met de bourgeoisie ten koste van het volk, met de een of andere gekortwiekte kónstitutie, het aller waarschijnlijkst met een karikatuur van zulk een kónstitutie.

Het proletariaat heeft belang bij de beste uitslag, d.w.z. bij de besliste overwinning op het tsarisme. Maar zulk een uitslag is alleen dan mogelijk, als het proletariaat de aanvoerder, de leider van de revolutie weet te zijn.

De uitslag van de revolutie, schreef Lenin, hangt

er van af, of de arbeidersklasse de rol speelt van helpster van de bourgeoisie, machtig wat betreft haar aanval op het absolutisme maar machteloos in politiek opzicht, of de rol van leidster van de volksrevolutie. (Terzelfder plaatse, blz. 49).

Lenin was van mening, dat het. proletariaat alle mogelijkheden bezit om zich van het lot van helper van de bourgeoisie te bevrijden en tot leider van de burgerlijk-demokratische revolutie te worden. Deze mogelijkheden bestonden volgens Lenin in het volgende.

Ten eerste, „is het proletariaat, dat volgens zijn positie de meest vooraanstaande en de enige konsekvent-revolutionaire klasse is, daardoor er toe geroepen om de leidende rol in de algemeen democratische revolutionaire beweging in Rusland te spelen”. (Lenin, Komplete Werken, Deel VIII, blz. 75).

Ten tweede, heeft het proletariaat zijn eigen politieke partij, die onafhankelijk is van de bourgeoisie en die het de mogelijkheid schenkt om zich tot „èn ondeelbare en zelfstandige politieke kracht” aaneen te sluiten (tezelfder plaatse, blz. 75).

Ten derde, heeft het proletariaat meer belang bij de besliste overwinning van de revolutie dan de bourgeoisie, waardoor „de burgerlijke revolutie in zekere zin voordeliger is voor het proletariaat dan voor de bourgeoisie” (Lenin, Verz. Werken, Deel III, blz. 81). x

„Het is voor de bourgeoisie voordelig, schreef Lenin, om tegen het proletariaat op enige overblijfselen uit de oude tijd te steunen, bijvoorbeeld op de monarchie, op het staande leger enz. Het is voor de bourgeoisie voordelig, dat de burgerlijke revolutie niet al te vastberaden alle overblijfselen van het oude wegvaagt, maar dat zij sommigen daarvan laat voortbestaan, d.w.z. dat de revolutie niet geheel konsekvent is, niet tot het einde toe gaat, niet vastberaden en meedogenloos is... Voor de bourgeoisie is het voordeliger dat de onvermijdelijke vervormingen in burgerlijk-demokratische richting langzamer, geleidelijker, voorzichtiger, minder vastberaden plaats hebben, door middel van hervormingen en niet door middel van de revolutie; dat deze vervormingen zo min mogelijk de revolutionaire zelfwerkzaamheid, het

initiatief en de energie van het eenvoudige volk, d.w.z. van de boeren en in het bijzonder van de arbeiders tot ontwikkeling brengen, want anders zal het den arbeiders des te gemakkelijker vallen om, zoals de Fransen zeggen „het geweer van schouder te verwisselen”, d.w.z. het wapen, dat de burgerlijke revolutie hun geeft, de vrijheid die zij zal geven, de democratische instellingen, die op het van de overblijfselen van de lijfeigenschap gezuiverde terrein ontstaan, tegen de bourgeoisie zelf te richten. Voor de arbeidersklasse is het daarentegen voordeliger, dat de noodzakelijke veranderingen in burgerlijk-demokratische richting juist niet langs de weg der hervormingen, maar langs revolutionaire weg plaats hebben, want de weg der hervormingen is de weg van het op de lange baan schuiven, van het uitstellen, van het pijnlijk langzame afsterven van de rottende delen van het volksorganisme. Onder hun verrotting hebben in de eerste plaats en bovenal het proletariaat en de boeren te lijden. De revolutionaire weg is de snelle, voor het proletariaat minst pijnlijke operatie, van het rechtstreeks verwijderen van de rottende delen, de weg van de minste konsessies en de minste omzichtigheid ten opzichte van de monarchie en de daaraan beantwoordende afschuwelijke en gemene, voze en door hun bederf de lucht besmettende, instellingen” (tezelfder plaatse, blz. 81—82).

„Daarom, vervolgt Lenin, strijdt het proletariaat dan ook voor de republiek in de voorste gelederen en verwerpt het met verachting de domme en hem onwaardige raadgevingen, er voor op te passen, dat de bourgeoisie zich niet terugtrekt”. (Tezelfder plaatse, blz. 112).

Opdat de mogelijkheden van de proletarische leiding van de revolutie tot werkelijkheid zullen worden, opdat het proletariaat metterdaad de aanvoerder, de leider van de burgerlijke revolutie wordt, — hiervoor moeten er volgens Lenin minstens twee voorwaarden vervuld worden.

Hiervoor is ten eerste nodig, dat het proletariaat een bondgenoot heeft, die belang heeft bij de volledige overwinning op het tsarisme en die er toe geneigd kan zijn om de leiding van de kant van het proletariaat te aanvaarden. Dit lag in het

denkbeeld van de leiding zelf opgesloten, want de leider houdt op eider te zijn, als er geen geleiden zijn, de aanvoerder houdt op aanvoerder te zijn als er niemand achter hem staat.' Lenin beschouwde de boeren als zulk een bondgenoot.

Hiervoor is ten tweede nodig, dat de klasse, die met het proletariaat om de leiding van de revolutie strijdt en er naar streeft, zelf de enige leider van de revolutie te worden, van het terrein van de leiding wordt afgedrongen en geïsoleerd. Ook dit was in het denkbeeld van de leiding opgesloten, omdat dit de mogelijkheid dat er twee leiders van de revolutie zijn, uitsluit. Lenin beschouwde de liberale bourgeoisie als zulk een klasse.

„Alleen het proletariaat kon een konsekvente strijder voor het demokratisme zijn, schreef Lenin. Een zegevierende strijder voor het demokratisme kan het proletariaat alleen zijn onder de voorwaarde, dat de massa van de boeren zich bij zijn revolutionaire strijd aai sluit”. (Lenin, tezelfder plaatse, blz. 92).

En verder:

„Tot de boeren behoren een massa half-proletarische naast kleinburgerlijke elementen. Dat maakt hen eveneens onstandvastig en noopt het proletariaat zich tot een strikte klasse-partij aaneen te sluiten. Maar de onstandvastigheid van de boeren onderscheidt zich radikaal van de onstandvastigheid van de bourgeoisie, want de boeren hebben op het gegeven ogenblik niet zozeer belang bij het onvoorwaardelijke handhaven van de particuliere eigendom, als wel bij het ontnemen van de grond aan de landheren, een van de hoofdvormen van die eigendom. Zonder hierdoor socialistisch te worden, zonder op te houden kleinburgerlijk te zijn, zijn de boeren in staat om volkomen en zeer radikale voorstanders van de democratische revolutie te worden. De boeren zullen dat onvermijdelijk worden, indien slechts de loop van de revolutionaire gebeurtenissen, die hou voorlicht, niet te vroeg door het verraad van de bourgeoisie en de nederlaag van het proletariaat wordt afgebroken. De boeren zullen onvermijdelijk onder de genoemde voorwaarde een bolwerk van de revolutie en

van de republiek worden, want alleen de volkomen zegevierende revolutie zal aan de boeren alles kunnen geven op het gebied van de agrarische hervormingen, alles wat de boeren wensen, waarover zij dromen, wat zij werkelijk nodig hebben” (tezelfder plaatse, blz. 112).

Bij zijn onderzoek van de tegenwerpingen van de mensje- wiki, die beweerden, dat een dergelijke taktiek van de bolsjewiki „de burgerlijke klassen dwingt om zich uit de revolutie terug te trekken en daardoor haar élan verzwakt”, karakteriseerde Lenin deze als een „taktiek van verraad van de revolutie”, als „een taktiek om het proletariaat tot een armzalige naloper van de burgerlijke klassen te maken”, en hij schreef:

„Wie werkelijk de rol van de boeren in de zegevierende Russische revolutie begrijpt, zou niet in staat zijn te zeggen, dat het élan van de revolutie verzwakt als de bourgeoisie zich eruit terugtrekt. Want in werkelijkheid begint dan eerst het werkelijke élan van de Russische revolutie, zal dit eerst dan werkelijk het grootste revolutionaire élan zijn, dat in het tijdvak van de burgerlijk-demokratische omwenteling mogelijk is, wanneer de bourgeoisie er zich uit terugtrekt en de massa van de boeren naast het proletariaat als actieve revolutionairen zullen optreden. Opdat onze democratische revolutie konsekwent tot het einde toe zal worden doorgezet, moet zij op krachten steunen, die in staat zijn de onvermijdelijke inkonsekwentie van de bourgeoisie te verlammen, d.w.z. die juist in staat zijn haar „te dwingen zich terug te trekken” (tezelfder plaatse, blz. 114).

Dat is de fundamentele taktische stelling over het proletariaat als de aanvoerder van de burgerlijke revolutie, de fundamentele taktische stelling over de hegemonie (de leidende rol) van het proletariaat in de burgerlijke revolutie, die door Lenin in zijn boek „Tweeërlei taktiek van de sociaaldemocratie in de democratische revolutie” werd ontwikkeld.

Dat was een nieuwe oriëntering van de Marxistische partij ten opzichte van de taktiek in de burgerlijk-demokratische revolutie, die sterk verschilde van de opvattingen over taktiek

die tot dusverre in het Marxistische arsenaal aanwezig waren. Tot nu toe kwam de zaak hierop neer, dat in de burgerlijke revoluties, bijvoorbeeld in het Westen, de leidende rol bij de bourgeoisie bleef, het proletariaat willens of onwillens de rol van haar helper speelde en de boeren de reserve van de bourgeoisie vormden. De Marxisten achtten zulk een combinatie min of meer onvermijdelijk, hoewel zij dadelijk het voorbehoud maakten, dat het proletariaat hierbij zoveel mogelijk zijn naastbijliggende klasse-eisen moest verdedigen en zijn eigen politieke partij moest hebben. Thans, in de nieuwe historische situatie, nam de zaak volgens Lenins opvatting zulk een keer, dat het proletariaat, de leidende kracht in de burgerlijke revolutie werd, dat de bourgeoisie uit de leiding van de revolutie werd gedrongen en de boeren de reserve van het proletariaat werden.

De beweringen, dat Plechanow „ook voor de hegemonie van het proletariaat was", berusten op misverstand. Plechanow koketteerde met de idee van de hegemonie van het proletariaat en was niet ongeneigd om haar met het woord te erkennen dat is juist, maar metterdaad was hij tegen het wezen van dit denkbeeld. De hegemonie van het proletariaat betekent de leidende rol van het proletariaat in de burgerlijke revolutie, bij een politiek van het bondgenootschap van het proletariaat en de boeren, bij een politiek van de isolatie van de liberale bourgeoisie; terwijl Plechanow, naar men weet, tegen de politiek van de isolatie van de liberale bourgeoisie, vóór een politiek van overeenkomst met de liberale bourgeoisie en tegen de politiek van het bondgenootschap van het proletariaat en de boeren was. In werkelijkheid was Plechanows opvatting over de tactiek de mensjewistische opvatting van het afwijzen van de hegemonie van het proletariaat.

2. Lenin beschouwde de zegevierende gewapende volksopstand als het belangrijkste middel om het tsarisme omver te werpen en de democratische republiek te veroveren. In tegenstelling tot de mensjewiki was Lenin van mening, dat de „algemeen-demokratische revolutionaire beweging reeds tot de noodzakelijkheid van de gewapende opstand had gevoerd", dat „het organiseren van het proletariaat voor de opstand" reeds „aan de orde was als een van de essentiële, voornaamste en noodzakelijke taken van de partij", dat het nodig was, „de energiekste maatregelen te nemen om het

proletariaat te bewapenen en het de mogelijkheid van de rechtstreekse leiding van de opstand te verzekeren” (Lenin, Komplete werken, Deel VIII, blz. 75).

Om de massa's naar de opstand te voeren en de opstand zelf tot een algemene volksopstand te maken, achtte Lenin het noodzakelijk, om leuzen op te stellen en oproepen tot de massa's te richten, die het revolutionaire initiatief van de massa's tot ontwikkeling zouden kunnen brengen, hen voor de opstand zouden kunnen organiseren en het apparaat van de tsaristische macht desorganiseren. Als zulke leuzen beschouwde hij de besluiten inzake de taktiek van het IIIe Partijkongres, aan welker verdediging Lenin's boek „Tweeërlei taktiek van de sociaaldemokratie in de democratische revolutie” was gewijd.

Als zulke leuzen beschouwde hij:

- a) het toepassen van „politieke massastakingen, die in het begin en in de loop van de opstand van grote betekenis kunnen zijn” (tezelfder plaatse, blz. 75);
- b) het organiseren van de „onmiddellijke verwezenlijking van de 8-urige arbeidsdag en van andere aan de orde zijnde eisen van de arbeidersklasse langs revolutionaire weg” (tezelfder plaatse, blz. 47);
- c) „het onmiddellijk organiseren van revolutionaire boeren-comitees voor het ten uitvoer brengen van alle democratische hervormingen”, de inbeslagneming van de grond der landheren daarbij inbegrepen, langs revolutionaire weg (tezelfder plaatse, blz. 88);
- d) de bewapening van de arbeiders.

Hier zijn vooral twee punten van belang:

Ten eerste, de taktiek om de 8-uren dag in de stad en de democratische hervormingen op het platteland, langs revolutionaire weg tot stand te brengen; d.w.z. op een wijze, die geen rekening houdt met de autoriteiten, noch met de wet, die de autoriteiten en de wettelijkheid negeert, de bestaande wetten stukbreekt en eigenmachtig de nieuwe orde als een voldongen feit instelt. Dit was een nieuw middel van de taktiek, welks toepassing het machtsapparaat van het tsarisme verlamde en de aktiviteit en het scheppende initiatief van de massa's tot ontplooiing bracht. Op grond van deze taktiek ontstonden de revolutionaire stakingskomitees in de stad en de revolutionaire boerenkomitees op het platteland, waarvan

de eersten zich later tot Sowjets van Arbeidersafgevaardigden ontwikkelden en de laatsten tot Sowjets van Boerenafgevaardigden.

Ten tweede, de toepassing van politieke massa-stakingen, van algemene politieke stakingen, die later in de loop van de revolutie een rol van de eerste rang speelden bij de revolutionaire mobilisatie van de massa's. Dat was een nieuw, zeer belangrijk wapen in handen van het proletariaat, tot dusverre onbekend in de praktijk van de Marxistische partij, dat daarna burgerrecht verkreeg.

Lenin was van mening, dat de tsaristische regering als resultaat van de zegevierende volksofstand vervangen moest worden door een voorlopige revolutionaire regering. De taak van de voorlopige revolutionaire regering bestond in het verankeren van de veroveringen van de revolutie, het onderdrukken van de tegenstand van de kontrarevolutie en het verwezenlijken van het minimumprogramma van de Russische Sociaal-Demokratische Arbeiderspartij. Lenin was van mening, dat een beslissende overwinning op het tsarisme niet mogelijk was, zonder het volbrengen van deze taak. En om deze taak te volbrengen en de beslissende overwinning op het tsarisme te behalen, moest de voorlopige revolutionaire regering geen gewone regering zijn, maar een regering van de diktatuur van de klassen die de overwinning hebben behaald, van de arbeiders en de boeren, zij moest de revolutionaire diktatuur van het proletariaat en de boeren zijn. Zich beroepend op de bekende stelling van Marx, dat „iedere voorlopige staatorde na een revolutie een diktatuur en bovendien een energieke diktatuur vereist”, kwam Lenin tot de gevolgtrekking, dat de voorlopige revolutionaire regering, indien zij de beslissende overwinning op het tsarisme wilde verzekeren, geen andere regering zijn kon, dan de diktatuur van het proletariaat en de boeren.

„De beslissende overwinning van de revolutie op het tsarisme, schreef Lenin, is de revolutionairdemokratische diktatuur van het proletariaat en de boeren... En zulk een overwinning zal juist een diktatuur zijn, d.w.z. zij zal onvermijdelijk moeten steunen op militair geweld, op de bewapening van de massa's, op de opstand en niet op deze of gene op „legale”, „vreedzame wijze”

gevormde instellingen. Dat kan alleen een diktatuur zijn, omdat het verwezenlijken van de vervormingen, die het proletariaat en de boeren onmiddellijk en onvoorwaardelijk nodig hebben, het wanhopige verzet van de landheren, van de grote bourgeois en van het tsarisme zal verwekken. Dit verzet te breken, deze kontrarevolutionaire pogingen af te weren, is zonder een diktatuur niet mogelijk. Maar het zal natuurlijk geen socialistische, maar een democratische diktatuur zijn. Zij zal (zonder een gehele reeks van tussenstadia van de revolutionaire ontwikkeling) de grondslagen van het kapitalisme niet kunnen aantasten. Zij zal in het beste geval, een radicale herverdeling van het grondbezit ten gunste van de boeren kunnen brengen, het konsekwente en volledige democratisme invoeren, de republiek daarbij inbegrepen, al de Aziatische vormen van knechting niet alleen uit het dorpsleven, maar ook het fabrieksleven met wortel en tak uitroeien, zij zal een begin maken met een belangrijke verbetering van de toestand der arbeiders en met een verhoging ‘van hun levenspeil; en ten slotte — het laatste, maar niet het minst belangrijke — de revolutionaire brand naar Europa overbrengen. Zulk een overwinning zou van onze burgerlijke revolutie nog geenszins een socialistische revolutie maken; de democratische omwenteling zal niet rechtstreeks buiten de perken van de burgerlijk maatschappelijk-ekonomische verhoudingen treden; maar - niettemin zal de betekenis van zulk een overwinning geweldig zijn voor de toekomstige ontwikkeling, zowel van Rusland als van de gehele wereld. Niets zal de revolutionaire energie van het wereldproletariaat tot zulk een hoogte verheffen, niets zal de weg, die naar de volledige overwinning van het proletariaat voert zo sterk afkorten, als deze beslissende overwinning van de in Rusland begonnen revolutie” (Lenin, Verzamelde Werken, Deel III, blz. 88—89)’.

Wat betreft de verhouding van de sociaaldemokratie tot de voorlopige revolutionaire regering, en de toelaatbaarheid van de deelneming van de sociaaldemokratie daaraan, verdedigd Lenin volkomen de desbetreffende resolutie van het IIIe Kongres van de partij, die luidt:

„Al naar gelang van de krachtsverhoudingen en van andere factoren, die van te voren niet nauwkeurig kunnen worden bepaald, is de deelneming van de gevolmachtigden van onze partij aan de voorlopige revolutionaire regering toelaatbaar, teneinde meedogenloos tegen elke kontrarevolutionaire activiteit te strijden en de zelfstandige belangen van de arbeidersklasse te verdedigen; als noodzakelijke voorwaarde voor zulk een deelneming wordt gesteld: de strenge controle van de partij op haar gevolmachtigden en het onwrikbaar handhaven van de onafhankelijkheid van de sociaaldemokratie, die streeft naar de volledige socialistische omwenteling en in zoverre onverzoenlijk vijandig staat tegenover alle burgerlijke partijen; onafhankelijk van het feit of het deelnemen van de sociaaldemokratie aan de voorlopige revolutionaire regering mogelijk zal zijn, moet men onder de breedste lagen van het proletariaat de idee propageren, dat het noodzakelijk is, dat het gewapende en door de sociaaldemokratie geleide proletariaat voortdurend druk op de voorlopige regering uitoefent, teneinde de veroveringen van de revolutie te beschermen, te verankeren en uit te breiden”. (Lenin, Verz. Werken, Deel III, blz. 55).

De tegenwerpingen van de mensjewiki, dat de voorlopige regering toch een burgerlijke regering zou zijn, dat men het deelnemen van de sociaaldemokraten aan zulk een regering niet kon toestaan, indien men niet dezelfde fout wilde begaan, als de Franse socialist Millerand, die in de Franse burgerlijke regering trad, — wees Lenin van de hand, door er op te wijzen, dat de mensjewiki hier twee verschillende zaken door elkaar halen en hun onbekwaamheid aan de dag leggen, om het vraagstuk op Marxistische wijze aan te pakken: in Frankrijk ging het over de deelneming van socialistten aan een reaktionaire burgerlijke regering in een periode, dat er in het land geen revolutionaire situatie bestond en dit verplichtte de socialistten om niet aan zulk een regering deel te nemen; in Rusland ging het evenwel over de deelneming van socialistten aan een revolutionaire burgerlijke regering, die strijdt voor de overwinning van de revolutie in een periode, dat de revolutie in volle gang is, — een omstandigheid, die de deelneming van de socialistten aan zulk een regering toelaatbaar

en onder gunstige omstandigheden, verplichtend maakte, teneinde de kontrarevolutie niet alleen van „onderop”, van buiten uit, maar ook ,van bovenaf”, van binnen uit de regering te treffen.

3. — Bij zijn strijd voor de overwinning van de burgerlijke revolutie en voor de verovering van de democratische republiek was Lenin geenszins van mening, dat men bij de democratische étape moest blijven stilstaan en de omvang van de revolutionaire beweging moest beperken tot het volbrengen van de burgerlijk-democratische taak. Integendeel: Lenin was van mening, dat onmiddellijk na het volbrengen van de democratische taak de strijd van het proletariaat en van de andere uitgebuite massa's voor de socialistische revolutie reeds moest beginnen. Lenin wist dit en achtte het de plicht van de sociaaldemokratie alle maatregelen te nemen, opdat de burgerlijke-democratische revolutie tot de socialistische revolutie zou gaan uitgroeien. Lenin had de diktatuur van het proletariaat en de boeren nodig, niet om, nadat de overwinning van de revolutie op het tsarisme was behaald, de revolutie daarmee te beëindigen, maar om de revolutie-toestand zo lang mogelijk te verlengen, de overblijfselen van de kontrarevolutie volkomen te vernietigen, de vlam van de revolutie naar Europa te doen overslaan en nadat aan het proletariaat de gelegenheid was geschonken, zich in die tijd politiek te ontwikkelen en zich tot een groot leger te organiseren — rechtstreeks de overgang naar de socialistische revolutie te beginnen.

Sprekende over de omvang van de burgerlijke revolutie en over het karakter, dat door de Marxistische partij aan deze omvang moest worden gegeven, schreef Lenin:

„Het proletariaat moet de democratische omwenteling tot het einde toe doorzetten en de massa van de boeren rondom zich aaneensluiten, teneinde de tegenstand van het absolutisme met geweld te onderdrukken en de onstandvastigheid van de bourgeoisie te verlammen. Het proletariaat moet de socialistische omwenteling voltrekken terwijl het de massa van de half-proletarische elementen van de bevolking rondom zich aaneensluit, teneinde de tegenstand van de bourgeoisie met geweld te breken en de onstandvastigheid van de boeren en van de kleine burgerij te verlammen. Dat is de taak van het

proletariaat, die de mensen van de nieuwe „Iskra** (d.w.z de mensjewiki. — Red.) zich in al hun beschouwingen en resoluties over de omvang van de revolutie zo beperkt voorstellen”. (Lenin, te zelfder plaatse blz, 114).

Of wel:

Aan het hoofd van het gehele volk en in het bijzonder van de boeren — voor de volledige vrijheid, voor de konsekwente democratische omwenteling, voor de republiek! Aan het hoofd van alle werkers en uitgebuiten — voor het socialisme! Zo moet metterdaad de politiek van het revolutionaire proletariaat zijn, zó de klasseleuze, die de oplossing van elk vraagstuk van taktiek, elke praktische stap van de arbeiderspartij tijdens de revolutie moet doordringen en bepalen” (tezelfder plaatse, blz. 126).

Opdat geen enkele onklarheid zou blijven bestaan, verklaarde Lenin twee maanden na het verschijnen van zijn boek „Tweeërlei taktiek”, in het artikel „De verhouding van de sociaaldemokratie tot de boerenbeweging”:

„Van de democratische revolutie zullen wij terstond, juist naar gelang van onze kracht, van de kracht van het klassenbewuste en georganiseerde proletariaat, beginnen over te gaan naar de socialistische revolutie. Wij zijn voor de onafgebroken revolutie. Wij zullen niet halverwege blijven stilstaan”. (Tezelfder plaatse, blz. 193.) Dat was een nieuw standpunt ten opzichte van de verhouding van de burgerlijke en de socialistische revolutie, een nieuwe theorie van de hergroepering van de krachten rondom het proletariaat aan het einde van de burgerlijke revolutie voor de direkte overgang naar de socialistische revolutie, — de theorie van het uitgroeien van de burgerlijk-demokratische revolutie tot de socialistische revolutie.

Bij het uitwerken van dit nieuwe standpunt steunde Lenin ten eerste op de bekende stelling van Marx over de onafgebroken revolutie, die hij aan het einde van de jaren veertig van de vorige eeuw in het „Adres aan de. Bond der Kommunisten”, heeft neergelegd, en ten tweede op de bekende gedachte van Marx over de noodzakelijkheid om de revolutionaire boerenbeweging met de proletarische revolutie te verenigen, die hij in een brief aan Engels in 1856 heeft geuit,

waarin hij schreef: „de gehele zaak in Duitsland zal afhangen van de mogelijkheid om de proletarische revolutie te steunen door de een of andere tweede uitgave van de boerenoorlog”. Maar deze geniale gedachten van Marx werden later in de werken van Marx en Engels niet verder ontwikkeld en de theoretici van de IIe Internationale namen alle maatregelen om ze te begraven en aan de vergetelheid prijs te geven. Aan Lenin viel de taak ten deel om de vergeten stellingen van Marx weer aan het licht te brengen en ze volledig te herstellen. Maar terwijl hij deze stellingen van Marx weer in ere herstelde, beperkte Lenin er zich niet toe, — en kon dat niet doen — om ze eenvoudig te herhalen; hij ontwikkelde ze verder en werkte ze tot een harmonische theorie van de socialistische revolutie uit, waarbij hij een nieuw element in het geding bracht als een noodzakelijk element van de socialistische revolutie, namelijk het bondgenootschap van het proletariaat en van de half-proletarische elementen van stad en land, als de voorwaarde voor de overwinning van de proletarische revolutie.

Dit standpunt sloeg de opvattingen van de West-Europese sociaaldemocratie over de tactiek volkomen uiteen, die hiervan uitging, dat na de burgerlijke revolutie de boerenmassa's, de massa's van de arme boeren daarbij -inbegrepen, noodzakelijkerwijze aan de revolutie de rug moeten toekeren, tengevolge waarvan er na de burgerlijke revolutie een langdurige periode van onderbreking, een langdurige periode van een „vredestoestand” van 50-100 jaar, zo niet langer, moet intreden, gedurende welke verloop het proletariaat „vreedzaam” zal worden uitgebuit en de bourgeoisie zich „volgens de wet” val verrijken, totdat de tijd voor een nieuwe, socialistische revolutie aanbreekt.

Het was de nieuwe theorie van de socialistische revolutie, die niet door een geïsoleerd proletariaat tegen de gehele bourgeoisie wordt verwezenlijkt, maar door het proletariaat, dat de hegemonie heeft, dat bondgenoten heeft in de vorm van de half-proletarische elementen van de bevolking, in de vorm van de miljoenen der „werkende en uitgebuite massa's”.

Volgens deze theorie moest de hegemonie van het proletariaat in de burgerlijke revolutie bij een bondgenootschap van het proletariaat met de boeren uitgroeien tot de hegemonie van het proletariaat in de socialistische revolutie, bij het

bondgenootschap van het proletariaat met de overige werkende en uitgebuite massa's; en de democratische diktatuur van het proletariaat en de boeren moest het terrein voorbereiden voor de socialistische diktatuur van het proletariaat.

Zij wierp do gangbare theorie van de West-Europese sociaal-demokraten omver, die de revolutionaire mogelijkheden van de half proletarische massa's van stad en land ontkenden en die ervan uitgingen, dat wij behalve de bourgeoisie en het proletariaat geen andere maatschappelijke krachten zien, waarop bij ons oppositionele of revolutionaire combinaties zouden kunnen steunen" (woorden van Plechanow, die voor de West-Europese sociaaldemokraten typerend zijn).

De West-Europese sociaaldemokraten waren van mening, dat het proletariaat in de socialistische revolutie alleen zal staan tegenover de gehele bourgeoisie, zonder bondgenoten tegenover alle niet-proletarische klassen en lagen. Zij wilden geen rekening houden met het feit, dat het kapitaal niet alleen de proletariërs uitbuit, maar ook de miljoenen van de halfproletarische lagen van stad en land, die door het kapitalisme worden onderdrukt en die de bondgenoten van het proletariaat kunnen zijn in de strijd voor de bevrijding van de maatschappij uit de kapitalistische onderdrukking. Daarom meenden de West-Europese sociaaldemokraten, dat de voorwaarden voor de socialistische revolutie in Europa nog niet rijp waren, dat men deze voorwaarden alleen dan rijp kan achten, wanneer het proletariaat, als resultaat van de verdere economische ontwikkeling van de maatschappij, de meerderheid van de natie, de meerderheid van de maatschappij zal vormen.

Dit voze en anti-proletarische standpunt van de West-Europese sociaaldemokraten werd door Lenins theorie van de socialistische revolutie ondersteboven geworpen.

Lenins theorie bevatte nog niet de rechtstreekse gevolgtrekking over de mogelijkheid van de overwinning van het socialisme in één, afzonderlijk genomen land. Maar in deze theorie waren alle of bijna alle fundamentele elementen vervat, die nodig waren om vroeg of laat zulk een gevolgtrekking te maken.

Zoals men weet kwam Lenin in 1915, d.w.z. 10 jaar later, tot deze gevolgtrekking.

Dat zijn de fundamentele stellingen over de taktiek, die

Lenin in zijn historisch boek „Tweeërlei taktiek van de sociaal-demokratie in de democratische revolutie” ontwikkeld heeft.

De historische betekenis van dit werk van Lenin ligt in de eerste plaats hierin, dat hij het kleinburgerlijk standpunt van de mensjewiki inzake de taktiek ideologisch verpletterde, de arbeidersklasse van Rusland wapende voor de verdere ontwikkeling van de burgerlijke-demokratische revolutie, voor de nieuwe aanval op het tsarisme en dat hij aan de Russische sociaaldemokraten het duidelijke perspectief schonk, dat het uitgroeien van de burgerlijke revolutie tot de socialistische revolutie noodzakelijk is.

Maar hiermede is de betekenis van Lenins werk nog niet uit-geput. Zijn onschatbare waarde ligt hierin, dat het het Marxisme verrijkte met een nieuwe theorie van de revolutie en de grondslagen legde van de revolutionaire taktiek van de bolsjewistische partij, met wier hulp het proletariaat van ons land in 1917 de overwinning op het kapitalisme behaalde.

4. Verdere stijging van de revolutie. De Al-Russische politieke staking in Oktober 1905. Terugtocht van het tsarisme. Het manifest van den tsaar. Het ontstaan van de Sowjets van Arbeidersafgevaardigden.

Tegen de herfst van 1905 omvatte de revolutionaire beweging het gehele land. Zij nam met geweldige kracht toe.

Op 19 September begon in Moskou de staking van de typografen. Zij sloeg naar Petersburg en naar een aantal andere steden over. In Moskou zelf werd de staking der typografen ondersteund door de arbeiders van andere bedrijven; zij werd tot een algemene politieke staking.

Begin Oktober begon de staking bij de Moskou-Kazan- spoorweg. Ken dag later staakte het gehele Moskouse spoorwegnet. Spoedig omvatte de staking alle spoorwegen van het land. De post en de telegraaf staakten het werk. De arbeiders in de verschillende steden van Rusland kwamen in vele duizenden in meetings bijeen en besloten het werk neer te leggen. De staking greep de ene fabriek na de andere aan,

het ene bedrijf na het andere, de ene stad na de andere, het ene gebied na het andere. De kleine ambtenaren en kantoorbedienden, de studenten, de intellectuelen — advocaten, ingenieurs, artsen — sloten zich bij de stakende arbeiders aan.

De politieke staking van Oktober werd een al-Russische staking, zij omvatte bijna het gehele land tot in de verst verwijderde gebieden, zij omvatte bijna alle arbeiders, ook de achterlijkste lagen. Aan de algemene politieke staking namen alleen al ongeveer een miljoen industrie-arbeiders deel, het spoorwegpersoneel, de post- en telegraafbeambten en andere beambten, die eveneens een zeer groot aantal stakers opleverden, niet meegerekend. Het gehele leven van het land werd stilgelegd. De macht van de regering was verlamd.

De arbeidersklasse stond aan het hoofd van de strijd der volksmassa's tegen het absolutisme.

De leuze der bolsjewiki aangaande de politieke massa-staking leverde haar resultaten op.

De algemene staking van Oktober, die de kracht, de macht van de proletarische beweging toonde, dwong den dodelijk verschrokken tsaar het Manifest van 17 Oktober uit te geven. In het Manifest van 17 Oktober 1905 werden aan het volk de „onaantastbare grondslagen van de burgerlijke vrijheid beloofd: „de werkelijke onaantastbaarheid van de persoon, gewetensvrijheid, vrijheid van het woord, van vergadering en vereniging”. Er werd beloofd een Doema met wetgevende macht bijeen te roepen en alle klassen van de bevolking bij de verkiezingen te betrekken.

De Doema met raadgevende stem van Boelygin was dus door de kracht van de revolutie weggevaagd. De bolsjewistische taktiek om deze Doema te boycotten, bleek juist te zijn geweest.

En toch was het Manifest van 17 Oktober niettemin een bedrog van de volksmassa's, een kunstgreep van den tsaar, een adempauze, die de tsaar nodig had om de lichtgelovigen in slaap te sussen, tijd te winnen, op krachten te komen, om daarna de revolutie een slag toe te brengen. De tsaristische regering, die in woorden de vrijheid beloofde, had in werkelijkheid niets belangrijks gegeven. De arbeiders en de boeren hadden tot nu toe niets van de regering gekregen, behalve beloften. In plaats van de verwachte politieke amnestie op ruime schaal, werd er op 21 Oktober aan een onbetekenend gedeelte

van de politieke gevangenen amnestie verleend. Tegelijkertijd organiseerde de regering, om de krachten van het volk te verdelen, een aantal bloedige Joden pogroms, waarbij duizenden en duizenden mensen te gronde gingen; om tegen de revolutie te strijden, werden er politie-organisaties van bandieten opgericht, de „Bond van het Russische Volk”, de „Bond van aartsengel Michael.” Deze organisaties, waarin reaktionaire landheren, kooplieden, popen en halfmisdadige elementen van het lompenproletariaat een belangrijke rol speelden, kregen in de volksmond de naam van „Zwarte Honderd”. De „Zwarte Honderd”-mannen vermoorden openlijk onder medewerking van de politie, vooraanstaande arbeiders, revolutionaire intellectuelen en studenten, ranselden hen af, ze stichtten brand en schoten op meetings en vergaderingen van de burgers. Zo zagen de resultaten van het tsaristische Manifest er voorlopig uit.

Er was toen onder het volk het volgende liedje over het Manifest van den tsaar in omloop:

„De tsaar kreeg angst, hij gaf een Manifest:

Voor de doden de vrijheid, voor de levenden arrest”.

De bolsjewiki zetten aan de massa's uiteen, dat het Manifest van 17 Oktober een valstrik was. Zij brandmerkten de houding van de regering na het Manifest als een provokatie. De bolsjewiki riepen de arbeiders te wapen, riepen hen op de gewapende opstand voor te bereiden.

De arbeiders gingen er met nog groter energie toe over, gewapende droezijnen (strijdafdelingen) op te richten. Het werd hun duidelijk, dat de eerste overwinning van 17 Oktober, die door de algemene politieke staking was bevochten, van hen nog verdere krachtsinspanningen, een verdere strijd ter omverwerping van het tsarisme eiste.

Het Manifest van 17 Oktober beoordeelde Lenin als een ogenblik van een zeker tijdelijk overwicht der krachten, toen het proletariaat en de boeren, die aan den tsaar het Manifest hadden ontrukkt nog niet bij machte waren het tsarisme ten val te brengen, maar het tsarisme al niet meer alleen met de oude middelen kon regeren en gedwongen was met het woord de „burgerlijke vrijheden” en een Doema met „wetgevende macht” te beloven.

In de stormachtige dagen van de politieke staking van Oktober, in het vuur van de strijd tegen het tsarisme vormde

de revolutionaire scheppingskracht van de ‘arbeidersmassa’s een nieuw machtig wapen — de Sowjets van Arbeidsafgevaardigden.

De Sowjets van Arbeidersafgevaardigden, vergaderingen van afgevaardigden van alle fabrieken ten bedrijven, waren een tot nu toe in de wereld ongekende politieke massa-organisatie van de arbeidersklasse. De Sowjets, die in 1905 voor het eerst ontstonden, waren de oervorm van de Sowjet-macht, die door het proletariaat, onder leiding van de bolsjewistische partij, in 1917 werd geschapen. De Sowjets waren een nieuwe, revolutionaire vorm van de scheppingskracht van het volk. Zij werden uitsluitend door de revolutionaire lagen van het volk geschapen en doorbraken alle wetten en normen van het tsarisme. Zij waren een uiting van de zelfwerkzaamheid van het volk, dat zich tot de strijd tegen het tsarisme had verheven.

De bolsjewiki beschouwden de Sowjets als kiemen van de revolutionaire macht. Zij waren van mening, dat de kracht en de betekenis van de Sowjets geheel afhankelijk waren van het succes van de opstand.

De mensjewiki hielden de Sowjets niet voor kiemorganen van de revolutionaire macht, noch voor organen van de opstand. Zij beschouwden de Sowjets als organen van plaatselijk zelfbestuur, een soort van gedemocratiseerde stedelijke zelfbesturen.

Op 13 (26) Oktober 1905 werden er in Petersburg op alle fabrieken en in alle bedrijven verkiezingen voor de Sowjet van Arbeidersafgevaardigden gehouden, 's Nachts had de eerste zitting van de Sowjet plaats. Na de Petersburgse Sowjet werd er ook een Sowjet van Arbeidersafgevaardigden in Moskou gevormd.

De Sowjet van Arbeidersafgevaardigden van Petersburg moest, als Sowjet van het grootste industriële en revolutionaire centrum van Rusland, de hoofdstad van het Tsaristische rijk, in de revolutie van 1905 de beslissende rol spelen. Maar hij vervulde zijn taak niet, tengevolge van de slechte, mensjewistische leiding van de Sowjet. Zoals bekend, was Lenin toen niet in Petersburg, hij bevond zich nog steeds in het buitenland: De mensjewiki maakten gebruik van Lenin's afwezigheid, zij drongen in de Petersburgse Sowjet door en maakten zich meester van de leiding. Het valt niet te verwonderen, dat het onder dergelijke

omstandigheden aan de bolsjewiki Chroestaljew, Trotski, Parvus e.a. gelukte om de Petersburgse Sowjet tegen de politiek van de opstand partij te laten kiezen. Inplaats van de Sowjet nauwere betrekkingen met de soldaten te laten aanknopen en hen met de algemene strijd te verbinden, eisten zij de verwijdering van de soldaten uit Petersburg. Inplaats van de arbeiders te bewapenen en hen tot de opstand voor te bereiden, bleef de Sowjet „op de plaats rust” en nam een afwijzend standpunt ten aanzien van de voorbereiding van de opstand in.

Een volkomen andere rol in de revolutie speelde de Moskouse Sowjet van Arbeidersafgevaardigden. De Moskouse Sowjet voerde van de eerste dagen van haar bestaan af een konsekwente revolutionaire politiek. In de Moskouse Sowjet hadden de bolsjewiki de leiding. Dank zij de bolsjewiki ontstond er in Moskou naast de Sowjet van Arbeidersafgevaardigden een Sowjet van Soldatenafgevaardigden. De Moskouse Sowjet werd tot het orgaan van de gewapende opstand.

In de loop van Oktober tot December 1905 werden er in een reeks grote steden en bijna in alle arbeiderscentra Sowjets van Arbeidersafgevaardigden opgericht. Er werden pogingen gedaan om Sowjets van soldaten- en matrozenafgevaardigden te organiseren en hen met de Sowjets van Arbeidersafgevaardigden te verenigen. Hier en daar werden er Sowjets van arbeiders- en boerenafgevaardigden opgericht.

De invloed van de Sowjets was zeer groot. Ondanks het feit, dat zij dikwijls op spontane wijze ontstonden, geen vaste vorm hadden en wat hun samenstelling betreft een vrij los karakter droegen, traden zij als een macht op. De Sowjets verwezenlijkten eigenmachtig de vrijheid van drukpers, voerden de 8-urige werkdag in en richtten zich met een oproep tot de bevolking om geen belastingen aan de tsaristische regering te betalen. In enkele gevallen namen zij geld van de tsaristische regering in beslag en besteedden dit ten bate van de revolutie.

5. De gewapende December-opstand. Nederlaag van de opstand. Terugtocht van de revolutie. De eerste Staatsdoema. Het IVe Kongres van de Partij (het Verenigingskongres).

In Oktober en November 1905 bleef de revolutionaire strijd van de massa's zich met geweldige kracht ontwikkelen. De stakingen van de arbeiders duurden voort.

De strijd van de boeren tegen de landheren nam in de herfst van 1905 grote afmetingen aan, de boerenbeweging omvatte meer dan een derde deel van de plattelandsdistrikten van het gehele land. De gouvernementen Saratow, Tambow, Tsjemigow, Tiflis, Koetaïsk en enige andere werden door ware boerenopstanden aangegrepen. En toch was de aanvalskracht van de boerenmassa's nog ontoereikend. Het ontbrak de boerenbeweging aan georganiseerdheid en aan leiding.

Ook de woelingen onder de soldaten werden in een reeks van steden sterker — in Tiflis, Wladiwistok, Tasjkent, Samarkand, Koersk, Soechoem, Warschau, Kiëw, Riga. Er brak een opstand uit in Kroonstad en onder de matrozen van de Zwarte Zeevloot in Sebastopol (in November 1905). Maar daar deze opstanden op zich zelf stonden, werden zij door het tsarisme onderdrukt.

De aanleiding tot de opstanden bij de afzonderlijke delen van het leger en van de vloot was niet zelden het onbeschofte optreden van de officieren, de slechte menage („erwtenonlusten”) enz. De massa van de in opstand gekomen matrozen en soldaten had nog geen duidelijk bewustzijn van de noodzakelijkheid om de tsaristische regering omver te werpen en de gewapende strijd energiek voort te zetten. De in opstand gekomen matrozen en soldaten waren nog te vreedzaam, te goedmoedig gestemd, niet zelden maakten zij de fout de in het begin van de opstand gearresteerde officieren in vrijheid te stellen en zij lieten zich door de beloften en de overreding van de superieuren gerust stellen.

De revolutie was de gewapende opstand dicht genaderd. De bolsjewiki riepen de massa's op tot de gewapende opstand tegen den tsaar en de landheren, zij zetten hun de onvermijdelijkheid daarvan uiteen. De bolsjewiki bereidden onverpoosd de gewapende opstand voor. Er werd revolutionair werk onder de

soldaten en de matrozen verricht, er werden in het leger militaire organisaties van de partij opgericht. In een reeks van steden werden strijd-afdelingen van arbeiders opgericht, de leden daarvan werden geoefend in het hanteren van de wapens. De aankoop van wapens in het buitenland die in het geheim naar Rusland werden gestuurd, werd georganiseerd. Bekende partijfunktionarissen namen aan het organiseren van het vervoer van de wapens deel.

In November 1905 keerde Lenin naar Rusland terug. Terwijl hij zich voor de tsaristische gendarmes en spionnen verborgen hield, nam Lenin in die dagen rechtstreeks deel aan de voorbereiding van de gewapende opstand. Zijn artikels in de bolsjewistische krant „Nowaja Zjizn” („Het Nieuwe Leven”) dienden als richtlijnen voor het dagelijkse partij werk.

In die tijd verrichtte kameraad Stalin zeer belangrijk revolutionair werk in de Transkaukasus. Hij ontmaskerde en versloeg de mensjewiki als tegenstanders van de revolutie en van de gewapende opstand. Hij bereidde de arbeiders standvastig voor tot de beslissende strijd tegen het absolutisme. Op een meeting in Tiflis, op de dag dat het tsaristisch manifest werd afgekondigd, zei kam. Stalin tot de arbeiders:

„Wat hebben wij nodig om werkelijk te overwinnen? Daartoe zijn drie dingen nodig: ten eerste — wapens, ten tweede — wapens, ten derde — wapens en nog eens wapens!”

In December 1905 kwam in Finland, in Tammerfors, de Konferentie van de bolsjewiki bijeen. Hoewel de bolsjewiki en de mensjewiki formeel tot één sociaal-demokratische partij behoorden, vormden zij in feite twee verschillende partijen met hun eigen, afzonderlijke leidende instanties. Op deze Konferentie ontmoetten Lenin en Stalin elkaar voor het eerst in persoon. Daarvoor hadden zij met elkaar in briefwisseling gestaan of door bemiddeling van kameraden contact met elkaar onderhouden.

Van de besluiten van de Konferentie van Tammerfors moeten er twee genoemd worden: het ene over het herstel van de eenheid van de partij, die zich feitelijk in twee partijen had gespleten en het andere over de boycot van de eerste Doema, de zogenaamde Doema van Witte.

Daar in die tijd de gewapende opstand in Moskou reeds was begonnen, eindigde de Konferentie op raad van Lenin snel haar arbeid en de afgevaardigden vertrokken naar de verschillende plaatsen om persoonlijk aan de opstand deel te nemen.

Maar ook de tsaristische regering sliep niet; ook zij bereidde zich op de beslissende strijd voor. Nadat zij vrede had gesloten met Japan, waardoor zij haar moeilijke positie had verlicht, ging de tsaristische regering tot de aanval tegen de arbeiders en de boeren over. Zij kondigde in een reeks van distrikten, die door boerenopstanden waren aangegrepen, de staat van beleg af, vaardigde barbaarse bevelen uit — „maakt geen gevangenen”, „spaart de patronen niet”, — gaf bevel om de leiders van de revolutionaire beweging te arresteren en de Sowjets van Arbeidersafgevaardigden uiteen te jagen.

De Moskouse bolsjewiki en de door hen geleide Moskouse Sowjet van Arbeidersafgevaardigden, die met de brede massa's van de arbeiders was verbonden, besloten in verband hiermede de gewapende opstand onmiddellijk voor te bereiden. Op 5 (18) December nam het Moskouse komitee het besluit: aan de Sowjet voor te stellen de algemene politieke staking af te kondigen, om die in de loop van de strijd in de opstand te doen overgaan. Dit besluit werd op massa-vergaderingen van de arbeiders ondersteund. De Moskouse Sowjet hield rekening met de wil van de arbeidersklasse en besloot met algemene stemmen, de algemene politieke staking te beginnen.

- Het proletariaat van Moskou had, toen het de opstand begon, zijn eigen strijdorganisatie, — ongeveer duizend leden van de droezijnen, van wie meer dan de helft bolsjewiki waren. Ook een reeks fabrieken in Moskou had strijddelingen. In het geheel beschikten de opstandelingen over* ongeveer twee duizend leden van de droezijnen. De arbeiders rekenden er op, dat zij het garnizoen zouden kunnen neutraliseren, een gedeelte van het garnizoen afscheiden en naar hun kant overhalen.

Op 7 (20) December begon in Moskou de politieke staking. Het gelukte evenwel niet om de staking over het gehele land uit te breiden, — zij werd in Petersburg niet voldoende ondersteund en dit verminderde direkt bij het begin de kansen van de opstand. De Nikolajew- (thans Oktober-) spoorweg bleef in handen van de tsaristische regering. Het verkeer op deze

spoorweg werd niet gestaakt en de regering kon de garderegimenten uit Petersburg naar Moskou overbrengen om de opstand te onderdrukken.

In Moskou zelf weifelde het garnizoen. Ten dele rekenend op de steun van het garnizoen, waren de arbeiders de opstand begonnen. Maar de revolutionairen lieten tijd verloren gaan en de tsaristische regering kon de woelingen in het garnizoen meester worden.

Op 9 (22) December zag men de eerste barrikaden in Moskou. Spoedig waren de straten van Moskou met barrikaden overdekt. De tsaristische regering stelde artillerie in werking. Zij bracht een troepenmacht bijeen, die de krachten van de opstandelingen in aantal verre overtrof. Gedurende negen dagen voerden enige duizenden gewapende arbeiders een heldhaftige strijd. Alleen door regimenten uit Petersburg, Twer en het Westelijke gebied naar Moskou over te brengen, slaagde het tsarisme er in om de opstand te onderdrukken. De leidende organen van de opstand waren voor het begin van de strijd zelf deels gearresteerd, deels geïsoleerd. Het Moskouse comité van de bolsjewiki was gearresteerd. De gewapende aktie werd tot een opstand van afzonderlijke distrikten, die geen verbinding met elkaar hadden. Beroofd van het leidende centrum, zonder een algemeen plan van de strijd voor de gehele stad, beperkten de distrikten zich hoofdzakelijk tot de verdediging. Dat was de hoofdreden van de zwakte van de Moskouse opstand en een van de oorzaken van zijn nederlaag, zoals Lenin later opmerkte.

Een bijzonder hardnekkig en verbitterd karakter had de opstand in de wijk Krasnaja Presnja in Moskou. Deze wijk was de hoofdvesting van de opstand, zijn centrum. Hier waren de beste strijdafdelingen gekoncentreerd, die door bolsjewiki werden geleid. Maar Krasnaja Presnja werd te vuur en te zwaard onderdrukt, met bloed overstroomd, het vlamde in de gloed van de branden, veroorzaakt door het artillerievuur. De Moskouse opstand werd onderdrukt.

Er had niet alleen in Moskou een opstand plaats. Een reeks andere steden en gebieden werden eveneens door revolutionaire opstanden aangegrepen. Er hadden gewapende opstanden plaats in Krasnojarsk, Motowilicha (Perm), Noworossisk, Sormowo, Sebastopol en Kroonstad.

Ook de onderdrukte volken van Rusland verhieven zich tot

de gewapende strijd. Bijna geheel Georgië was door de opstand aangegrepen, er had een grote opstand plaats in de Oekraïne, in het Donetsbekken: in Gorlowka, Alexandrowsk, Loegansk (thans Worosjilowgrad). Een hardnekkig karakter droeg de strijd in Letland. In Finland vormden de arbeiders hun Rode Garde en kwamen in opstand.

Maar al deze opstanden werden evenals die van Moskou met onmenselijke wreedheid door het tsarisme onderdrukt. .

De mensjewiki en de bolsjewiki beoordeelden de gewapende Decemberopstand op verschillende wijze.

De mensjewiek Plechanow richtte na de gewapende opstand het verwijt tot de partij: „Men had niet naar de wapens moeten grijpen”. De mensjewiki trachtten te bewijzen, dat de opstand een onnodige en schadelijke zaak was, dat men het in de revolutie ook wel zonder opstand kan stellen, dat men niet door middel van de gewapende opstand, maar wel door vreedzame strijdmiddelen succes kon behalen.

De bolsjewiki brandmerkten deze opvatting als verraad. Zij waren van mening, dat de ervaring van de Moskouse gewapende opstand de mogelijkheid van een met succes bekroonde gewapende strijd van de arbeidersklasse alleen maar had bevestigd. Op Plechanow's verwijt: „Men had niet naar de wapens moeten grijpen”, antwoordde Lenin:

„Integendeel, men had vastberadener, energieker en met meer aanvalskracht naar de wapens moeten grijpen, men had aan de massa's moeten uitzetten, dat een vreedzame staking alléén niet mogelijk en dat de onverschrokken, meedogenloze gewapende strijd noodzakelijk is”. (Verzamelde Werken, Deel III, blz. 340).

De Decemberopstand van 1905 was het hoogtepunt van de revolutie. In December bracht het tsaristische absolutisme de opstand een nederlaag toe. Na de nederlaag van de December-opstand trad de kentering in naar een geleidelijke terugtocht van de revolutie. De opgaande lijn van de revolutie werd opgevolgd door een geleidelijke teruggang.

De tsaristische regering haastte zich van deze nederlaag gebruik te maken om de revolutie volledig neer te slaan. De tsaristische beulen en cipiers verrichtten hu»bloedig werk. In Polen, Letland, Estland, in de Transkaukasus, in Siberië, overal woedden de strafexpedities ongeremd.

De revolutie was evenwel nog niet onderdrukt. De arbeiders en de revolutionaire boeren trokken langzaam, onder gevechten terug. Nieuwe lagen arbeiders werden in de strijd betrokken. In 1906 namen meer dan een miljoen arbeiders aan de stakingen deel, in 1907 740.000. De boerenbeweging omvatte in 'de eerste helft van 1906 ongeveer de helft van de plattelandsdistrikten van het tsaristische Rusland, in de tweede helft van dat jaar een vijfde deel van die distrikten. De woelingen in het leger en op de vloot duurden voort.

De tsaristische regering beperkte zich in haar strijd tegen de revolutie niet tot onderdrukkingsmaatregelen alleen. Nadat zij met haar onderdrukkingsmaatregelen de eerste successen had behaald, besloot zij door middel van het bijeenroepen van een nieuwe „wetgevende” Doema aan de revolutie een nieuwe slag toe te brengen. Zij meende, dat zij door de bijeenroeping van zulk een Doema de boeren van de revolutie af zou kunnen splijten en daarmee de revolutie vernietigen. In December 1905 vaardigde de tsaristische regering een wet uit over de bijeenroeping van een nieuwe „wetgevende” Doema, in tegenstelling tot de oude „raadgevende” Doema van Boelygin, die door de bolsjewistische boijcot was weggevaagd. De tsaristische kieswet was natuurlijk anti-demokratisch. De verkiezingen waren niet algemeen. Meer dan de helft van de bevolking, b.v. de vrouwen en meer "dan 2 miljoen arbeiders hadden in het geheel geen stemrecht. De verkiezingen waren niet gelijk. De kiezers waren verdeeld in 4 kuriën, zoals men toen zeide: de landbouw- (landheren), de stedelijke (bourgeoisie), de boeren- en de arbeiderskurie. De verkiezingen waren niet rechtstreeks, maar getrappt. De verkiezingen waren in feite niet geheim. De kieswet verzekerde aan het handjevol landheren en kapitalisten een geweldig overwicht in de Doema op de miljoenen arbeiders en boeren.

He tsaar wilde door de Doema de massa's van de revolutie afleiden. Een aanmerkelijk deel van de boeren geloofde in die tijd aan de mogelijkheid om door middel van de Doema grond te krijgen. De kadetten, de mensjewiki en de sociaal-revolutionairen bedrogen de arbeiders en de boeren — alsof men zonder opstand, zonder revolutie, de instellingen zou kunnen verkrijgen, die het volk nodig had. In de strijd tegen dit volksbedrog proklameerden en verwezenlijkten de bolsjewiki de taktiek van de boycot van de Iste Staatsdoema, overeenkomstig

het besluit, dat op de Konferentie van Tammerfors was genomen.

Bij hun stichting tegen liet tsarisme eisten de arbeiders eveneens de eenheid van de krachten der partij, de vereniging van de partij van het proletariaat. De bolsjewiki, gewapend met het bekende besluit van de Konferentie van Tammerfors over de eenheid, ondersteunden deze eis van de arbeiders en stelden aan de mensjewiki voor om een verenigingskongres van de partij bijeen te roepen. Onder de druk van de arbeidersmassa's waren de mensjewiki genoodzaakt om in de vereniging toe te stemmen.

Lenin was voor de vereniging, maar hij was voor een vereniging, waarbij de meningsverschillen inzake de vraagstukken van de revolutie niet verdoezeld zouden worden. Grote schade werd door de „verzoeners” (Bogdanow, Krasin en anderen) aan de partij toegebracht, die trachtten te bewijzen, dat er geen ernstige meningsverschillen tussen de bolsjewiki en de mensjewiki bestonden. In de strijd tegen deze „verzoeners” eiste Lenin, dat de bolsjewiki met hun eigen platform op het Kongres zouden komen, opdat het den arbeiders duidelijk zou zijn welk standpunt de bolsjewiki innamen en op welke grondslag de eenheid tot stand zou komen. De bolsjewiki werkten zulk een platform uit en gaven het aan de partijleden ter beoordeling.

In April 1906 kwam in Stockholm (Zweden) het IVe Kongres van de R.S.D.A.P. bijeen, dat de naam van Verenigingskongres kreeg. Op het Kongres waren 111 afgevaardigden met beslissende stem aanwezig, die 57 plaatselijke organisaties van de partij vertegenwoordigden. Bovendien waren er op het Kongres vertegenwoordigers van de nationale sociaal-demokratische partijen: 3 van de „Boend”, 3 van de Poolse sociaal-demokratische partij en 3 van de Letse sociaal-demokratische organisatie.

Tengevolge van de vernietiging van de bolsjewistische organisaties tijdens en na de December-opstand, konden zij niet allen afgevaardigden sturen. Bovendien hadden de mensjewiki in de „dagen der vrijheid” van 1905 zeer veel kleinburgerlijke intellectuelen in hun rijen opgenomen, die niets met het revolutionaire Marxisme gemeen hadden. Men behoeft er slechts op te wijzen, dat de mensjewiki van Tiflis (en in Tiflis waren weinig industrie-arbeiders) evenveel afgevaardigden naar het Kongres hadden gezonden als de grootste proletarische

organisatie, die van Petersburg. Dientengevolge bleek op het Kongres van Stockholm de, zij het ook kleine meerderheid aan de kant van de mensjewiki te staan.

Deze samenstelling van het Kongres veroorzaakte het mensjewistische karakter van de besluiten over een gehele reeks vraagstukken.

Er had op dit Kongres slechts een formele vereniging plaats. In het wezen van de zaak bleven de bolsjewiki en de mensjewiki bij hun opvattingen, bij hun zelfstandige organisaties.

De voornaamste vraagstukken, die op het IVe Kongres werden behandeld, waren: het agrarische vraagstuk, de beoordeling van de toestand en van de klassetaak van het proletariaat, de verhouding tot de Staatsdoema en organisatievraagstukken.

Ondanks het feit, dat de mensjewiki op dit Kongres de meerderheid hadden, waren zij genoodzaakt Lenins formulering van de eerste paragraaf van de statuten over het lidmaatschap van de partij te aanvaarden, om de arbeiders niet van zich af te stoten.

Met betrekking tot het agrarische vraagstuk verdedigde Lenin de nationalisatie van de grond. Lenin achtte de nationalisatie van de grond alleen mogelijk bij de overwinning van de revolutie, alleen na de omverwerping van het tsarisme. De nationalisatie van de grond zou het in dat geval voor het proletariaat gemakkelijker maken, om in bondgenootschap met de dorpsarmoede tot de socialistische revolutie over te gaan. De nationalisatie van de grond eiste de inbeslagneming (konfiskatie) zonder schadeloosstelling van de gehele grond der landheren, ten bate van de boeren. Het bolsjewistische agrarische program riep de boeren op tot de revolutie tegen den tsaar en de landheren.

De mensjewiki stonden op een ander standpunt. Zij verdedigden het program van de municipalisatie. Volgens dit program zou de grond van de landheren niet ter beschikking, en zelfs niet in het gebruik van de boerendorpsgemeenten komen, maar ter beschikking van de gemeenten (d.w.z. van de plaatselijke organen van zelfbestuur of van de Zemstvo's). De boeren zouden deze grond, ieder naar zijn vermogen, moeten pachten.

Het mensjewistische program van de municipalisatie was een kompromis-program en derhalve schadelijk voor de revolutie.

Het kon de boeren niet voor de revolutionaire strijd mobiliseeren, het was niet gericht op de volledige vernietiging van het grondbezit der landheren. Het mensjewistische program was berekend op een halfslachtige uitslag van de revolutie. De mensjewiki wilden de boeren niet in opstand brengen.

Het Kongres nam met meerderheid van stemmen het mensjewistische program aan.

De mensjewiki openbaarden hun anti-proletarische opportunistisch wezen in het bijzonder bij de bespreking van de resolutie over de beoordeling van de huidige toestand en over de Staatsdoema. De mensjewiek Martynow trad openlijk op tegen de hegemonie van het proletariaat in de revolutie. In zijn antwoord aan de mensjewiki stelde kameraad Stalin het vraagstuk in zijn volle scherpte:

„Of de hegemonie van het proletariaat, óf de hegemonie van de democratische bourgeoisie — zo staat de vraag in de partij, daarin liggen onze meningsverschillen”.

Wat de Staatsdoema betreft, die prezen de mensjewiki in hun resolutie, als het beste middel om de vraagstukken van de revolutie op te lossen, om het volk van het tsarisme te bevrijden. De bolsjewiki daarentegen beschouwden de Doema als een machteloos aanhangsel van het tsarisme, als een scherm, dat de etterbuilen van het tsarisme verborg en dat het tsarisme terstond van zich af zou werpen, zodra het lastig voor hem zou worden.

Er werden op het IVe Kongres in het Centraal Komitee 3 bolsjewiki en 6 mensjewiki gekozen. In de redactie van het Centraal-orgaan werden alleen mensjewiki gekozen.

Het was duidelijk, dat de strijd binnen de partij zou voortduren.

De strijd tusschen de bolsjewiki en de mensjewiki ontbrandde na het IVe Kongres met nieuwe kracht. In de plaatselijke, formeel verenigde organisaties traden bij het uitbrengen van het verslag over het Kongres zeer dikwijls twee referenten op, een van de bolsjewiki, en een van de mensjewiki. Als resultaat van de bespreking van deze twee lijnen ging de meerderheid van de leden van de organisatie in de meeste gevallen naar de kant van de bolsjewiki over.

Het leven bewees steeds duidelijker, dat de bolsjewiki gelijk hadden. Het op het IVe Kongres gekozen mensjewistische Centraal-Komitee openbaarde steeds vaker zijn opportunisme, zijn volledige onbekwaamheid om de revolutionaire strijd van de massa's te leiden. In de zomer en de herfst van 1906 nam de revolutionaire strijd van de massa's opnieuw in kracht toe. In Kroonstad en Sweaborg kwamen de matrozen in opstand, de strijd van de boeren tegen de landheren ontbrandde. Maar het mensjewistische Centraal-Komitee stelde opportunistische leuzen op, waarvoor de massa's niet te vinden waren.

6. Het uiteenjagen van de Iste Staatsdoema.

Bijeenroeping van de Iste Staatsdoema. Het Ve Partijkongres. Het uiteenjagen van de 1ste Staatsdoema. Oorzaken van de nederlaag van de eerste Russische revolutie.

Daar de 1ste Staatsdoema niet gehoorzaam genoeg was, joeg de tsaristische regering haar in de zomer van 1906 uiteen. Zij nam nog sterkere onderdrukingsmaatregelen tegen het volk, ontplooidde over het gehele land de pogromactie van de strafexpedities en verkondigde haar besluit om binnen korte tijd de 2e Staatsdoema bijeen te roepen. De tsaristische regering werd kennelijk brutaal. Zij vreesde de revolutie al niet meer, daar zij zag, dat de revolutie in kracht afnam.

De bolsjewiki moesten een besluit nemen, of zij aan de 2e Doema zouden deelnemen, of haar boycotten. Als zij over de boycot spraken, hadden de bolsjewiki gewoonlijk de actieve boycot op het oog en niet het eenvoudig en passief zich onthouden van deelneming aan de verkiezingen. De bolsjewiki beschouwden de actieve boycot als een revolutionair middel om het volk te waarschuwen tegen de pogingen van den tsaar om het volk van de revolutionaire weg af te leiden naar de weg van de tsaristische „konstitutie”, als een middel om deze poging te doen mislukken en een nieuwe aanval van het volk op het tsarisme te organiseren.

De ervaring met de boycot van de Boelygin-doema had aan- getoond, dat de boycot „de enig juiste taktiek was geweest, die volkomen door de gebeurtenissen werd bekrachtigd”. (Le- nin, Verz. Werken, Deel IU, blz. 385). Deze boycot had suc- ces, daar zij niet alleen het volk voor het gevaar van de tsa- ristisch-konstitutionele weg waarschuwde, maar de Doema ook deed mislukken, voordat zij er nog in geslaagd was ter wereld te komen. Zij had succes, omdat zij verwezenlijkt werd bij een stijgende lijn van de revolutie en op deze stijging steunde, maar niet tijdens het af nemen van de revolutie, want men kon de Doema alleen doen mislukken, in een situatie, waarin de revolutie zich in een stijgende lijn bevond.

De boycot van de Doema van Witte, d.w.z. de 1ste Doema, werd verwezenlijkt na de nederlaag van de December-opstand, toen de tsaar overwinnaar bleek te zijn, d.w.z. toen men kon menen, dat de revolutie aan het afnemen was.

„Maar, schreef Lenin, het spreekt vanzelf, dat men toen nog geen grond had om deze overwinning (van den tsaar — Red.) als een definitieve te beschouwen. De December-opstand van 1905 vond zijn voortzetting in een reeks van verspreide en partiële militaire opstanden en stakingen in de zomer van 1906. De leuze van de boycot van de Doema van Witte was de leuze van de strijd voor het koncentrereren en algemeen-maken van deze opstanden”.

De boycot van de Doema van Witte slaagde er niet in, de Doema te doen mislukken, hoewel zij de autoriteit van deze Doema aanmerkelijk ondermijnde en het geloof van een deel der bevolking in de Doema verzwakte; zij kon de Doema niet doen mislukken, daar zij, zoals thans duidelijk werd, verwezenlijkt werd in een situatie, dat de revolutie terugvloede, in kracht afnam. Daarom bleek de boycot van de 1ste Doema in 1906 geen succes te hebben. In verband hiermede schreef Lenin in zijn beroemde brochure „De linkse stroming”, een kinderziekte van het kommuniste”:

„De bolsjewistische boycot van het „parlement” in het jaar 1905 heeft het revolutionaire proletariaat met een buitengewoon kostbare politieke ervaring verrijkt; zij

heeft bewezen, dat het bij de verbinding van de legale en de illegale, de parlementaire en de buiten-parlementaire vormen van de strijd soms nuttig en zelfs noodzakelijk is, dat men het verstaat om van de parlementaire vormen af te zien... De boycot van de bolsjewiki van de „Doema” in het jaar 1906 was al een fout, zij het ook een kleine, gemakkelijk te herstellen fout... Op de politiek en de politieke partijen is datgene van toepassing

11. met overeenkomstige wijzigingen — wat voor afzonderlijke personen geldt. Niet hij is verstandig, die geen fouten maakt. Zulke mensen zijn er niet en kunnen er niet bestaan. Verstandig is hij, die geen al te ernstige fouten maakt en ze gemakkelijk en snel weet te herstellen”. (Lenin, „De linkse stroming, een kinderziekte van het kommunisme”, Marx bibl., deel IV, blz. 16).

Met betrekking tot de 2e Staatsdoema was Lenin van mening, dat de bolsjewiki, met het oog op de gewijzigde omstandigheden en het teruglopen van de revolutie „het vraagstuk van de boycot van de Staatsdoema aan een herziening moesten onderwerpen” (Verz. Werken, Deel III, blz. 384).

„De geschiedenis heeft aangetoond, schreef Lenin, dat het tijdens de bijeenkomsten van de Doema mogelijk is binnen en rondom de Doema nuttige agitatie te voeren;

12. dat een taktiek van toenadering tot de revolutionaire boeren tegen de kadetten binnen de Doema mogelijk is” (tezelfder plaatse, blz. 388).

Er vloeide uit dit alles voort, dat men niet alleen vastberaden en in de voorste gelederen moet weten aan te vallen, wanneer de revolutie zich in stijgende lijn beweegt, maar dat men ook op de juiste wijze de terugtocht moet kunnen aanvaarden, als laatste moet kunnen terug trekken, wanneer .er al geen stijging meer is, en zijn taktiek in overeenstemming met de gewijzigde omstandigheden moet kunnen wijzigen; dat men niet als enkelingen, maar georganiseerd, rustig, zonder paniek moet kunnen terugtrekken, dat men van de kleinste mogelijkheden gebruik moet weten te maken om de kaders aan de slagen van den vijand te onttrekken, zich opnieuw te groeperen, krachten te verzamelen en zich tot een nieuwe aanval op den vijand voor te bereiden.

De bolsjewiki besloten aan de verkiezingen voor de 2e Doema deel te nemen.

De bolsjewiki gingen echter niet in de Doema om daarin in een blok met de kadetten organische „wetgevende” arbeid te verrichten, zoals de mensjewiki dat deden, maar om de Doema als een tribune in het belang van de revolutie te gebruiken.

Het mensjewistische Centraal-Komitee riep daarentegen op, om verkiezingsovereenkomsten met de kadetten aan te gaan, en de kadetten in de Doema te ondersteunen, want het beschouwde de Doema als een wetgevend lichaam, dat in staat was om de tsaristische regering aan banden te leggen.

De meerderheid van de partijorganisaties trad tegen de politiek van het mensjewistische Centraal-Komitee op.

De bolsjewiki eisten de bijeenroeping van een nieuw partijcongres.

In Mei 1907 kwam in Londen het Ve Partijkongres bijeen. Van de tijd van dit Kongres telde de R.S.D.A.P. (tezamen met de nationale sociaal-democratische organisaties) ongeveer 150.000 leden. Er namen aan het Kongres in totaal 336 afgevaardigden deel. Er waren 105 bolsjewiki en 97 mensjewiki. De overige afgevaardigden vertegenwoordigden de nationale sociaal-demokratische organisaties, — de Poolse en Letse sociaal-demokraten, benevens de „Boend”, die op het vorige Kongres in de R.S.D.A.P. waren opgenomen.

Trotski poogde op het Kongres zijn eigen afzonderlijk centristische, d.w.z. half-mensjewistisch groepje bijeen te garen, maar niemand volgde hem.

Daar de bolsjewiki de Polen en de Letten achter zich hadden, hadden zij op het Kongres een stevige meerderheid.

Een van de voornaamste punten van onenigheid op het Kongres was de verhouding tot de burgerlijke partijen. Over dit vraagstuk hadden de bolsjewiki en de mensjewiki reeds op het 2e Kongrés gestreden. Het Kongres gaf een bolsjewistische beoordeling van alle niet-proletarische partijen — de „Zwarte Honderd”, de Oktobristen, de kadetten, de sociaal-revolutionairen — en formuleerde de bolsjewistische taktiek ten aanzien van deze partijen.

Het Kongres keurde de politiek van de bolsjewiki goed en besloot meedogenloos strijd te voeren, zowel tegen de partijen van de „Zwarte Honderd” — „De bond van het Russische volk”, de monarchisten, de Raad van de verenigde adel, als ook

tegen het „Verbond van de 17e Oktober” (de Oktrobristen), de handels- en industriepartij en de partij van de „vreedzame vernieuwing”. Al deze partijen waren klaarblijkelijk kontrarevolutionair.

Wat de liberale bourgeoisie, de partij van de kadetten, betreft, schreef het Kongres voor, een onverzoenlijke strijd te voeren om deze partij te ontmaskeren. Het Kongres schreef voor, het huichelachtige pseudo-„demokratisme” van de kadettenpartij te ontmaskeren en de pogingen van de liberale bourgeoisie om zich aan het hoofd van de boerenbeweging te stellen, te bestrijden.

Met betrekking tot de zogenaamde narodniki- of arbeidspartijen (de volkssocialisten, de arbeidsgroep, de sociaal-revolutionairen) beval het Kongres aan, hun pogingen om zich voor socialisten uit te geven te ontmaskeren. Tezelfdertijd stond het Kongres toe met deze partijen in bepaalde gevallen voor een gemeenschappelijke en gelijktijdige aanval tegen het tsarisme en tegen de kadetten-bourgeoisie overeenkomsten aan te gaan, aangezien deze partijen destijds democratische partijen waren en de belangen van de kleine burgerij van stad en land tot uitdrukking brachten.

Reeds voor het Kongres waren de mensjewiki met het voorstel gekomen om een zogenaamd „arbeiderskongres” bijeen te roepen. Het plan van de mensjewiki bestond hierin, om een kongres bijeen te roepen, waaraan zowel de sociaal-demokraten als de sociaal-revolutionairen en de anarchisten zouden deelnemen. Dit „arbeiderskongres zou de een of andere „partijloze partij”, een soort van „brede” kleinburgerlijke arbeiderspartij zonder program, moeten oprichten. Lenin ontmaskerde deze uiterst schadelijke poging van de mensjewiki, om de sociaal-demokratische arbeiderspartij te likwideren en de voorhoede van de arbeidersklasse in de kleinburgerlijke massa op lossen. Het Kongres veroordeelde de mensjewistische leuze van een „arbeiderskongres” ten scherpste.

Het vraagstuk van de vakverenigingen nam in het werk van het Kongres een bijzondere plaats in. De mensjewiki verdedigden de „neutraliteit” van de vakverenigingen, d.w.z. traden tegen de leidende rol van de partij in de vakverenigingen op. Het Kongres verwierp het voorstel van de mensjewiki en nam de bolsjewistische resolutie over de vakverenigingen aan. Deze resolutie wees er op, dat de partij moet streven naar

de ideologische en politieke leiding van de vakverenigingen. Het Ve Kongres betekende een grote overwinning van de bolsjewiki in de arbeidersbeweging. Maar de bolsjewiki werden niet hoogmoedig. Zij gingen niet op hun lauweren rusten. Dat had Lenin hen niet geleerd. De bolsjewiki wisten, dat hun nog strijd tegen de mensjewiki te wachten stond.

Kameraad Stalin gaf in zijn artikel „Opmerkingen van een afgevaardigde”, dat in 1907 verscheen, de volgende beschouwing over de resultaten van het Kongres:

„De daadwerkelijke vereniging van de vooraanstaande arbeiders van geheel Rusland in één ondeelbare al-Russische partij onder het vaandel van de revolutionaire sociaal-demokratie — dat is de betekenis van het Londense Kongres, dat is zijn algemeen karakter”.

In dit artikel haalde kam. Stalin gegevens aan over de samenstelling van het Kongres. Het bleek dat de bolsjewistische afgevaardigden van het Kongres hoofdzakelijk door de grote industrie-gebieden waren gezonden (Petersburg, Moskou, de Oeral, Iwanowo-Woznesensk e.a.). De mensjewiki evenwel waren door de gebieden met kleine produktie, waar de handwerkers, de halfproletariërs overheersten en ook door een aantal zuivere boerengebieden naar het Kongres gezonden.

„Klaarblijkelijk is de taktiek van de bolsjewiki, — zei kam. Stalin, toen hij de resultaten van het Kongres samenvatte, — de taktiek van de proletariërs van de grootindustrie, de taktiek van die gebieden, waar de klassentegenstellingen bijzonder duidelijk en de klassenstrijd bijzonder scherp is. Het bolsjewisme is de taktiek van de echte proletariërs. Anderzijds is het niet minder duidelijk, dat de taktiek van de mensjewiki voornamelijk de taktiek is van de handwerkers en van de half-proletarische boeren, de taktiek van die gebieden, waar de klassentegenstellingen niet volkomen duidelijk zijn en de klassenstrijd gemaskeerd is. Het mensjewisme is de taktiek van de half-burgerlijke elementen van het proletariaat. Dat zeggen de cijfers.” (Notulen van het Ve Kongres, blz. XI en XII, 1935).

Toen hij de 1ste Doema uiteen had gejaagd, meende de tsaar een gehoorzame 2e Doema te krijgen. Maar ook de 2e Doema beantwoordde niet aan zijn verwachtingen. De tsaar besloot derhalve ook deze Doema uiteen te jagen en onder een slechtere kieswet de 3e Doema bijeen te roepen, in de verwachting, dat deze gehoorzamer zou blijken te zijn.

Spoedig na het Ve Kongres voltrok de tsaristische regering de zogenaamde staatsgreep van de 3e Juni. De tsaar joeg op 3 Juni 1907 de 2e Staatsdoema uiteen. De sociaal-demokratische Doemafractie, die 65 afgevaardigden telde, werd gearresteerd en naar Siberië verbannen. Er werd een nieuwe kieswet uitgevaardigd, de rechten van de arbeiders en de boeren werden nog meer beknot. De tsaristische regering bleef in de aanval.

De tsaristische minister Stolypin begon zijn bloedige afrekening met de arbeiders en de boeren. Duizenden revolutionaire arbeiders en boeren worden door de strafexpedities doodgeschoten of opgehangen. In de tsaristische folterkamers werden de revolutionairen gepijnigd en gemarteld. Bijzonder hardvochtig werden de arbeidersorganisaties vervolgd, in de eerste plaats de bolsjewiki. De tsaristische speurders zochten naar Lenin, die in het geheim in Finland woonde. Zij wilden zich op den leider van de revolutie wreken. Onder ontzaglijk gevaar slaagde Lenin erin om in December 1907 opnieuw naar het buitenland, in de emigratie te ontsnappen.

De moeilijke jaren van de reactie van Stoliyin waren aangebroken.

De eerste Russische revolutie was dus met een nederlaag geëindigd.

Daartoe hadden de volgende oorzaken meegewerkt:

- 1). Er bestond in de revolutie nog geen vast bondgenootschap van de arbeiders en de boeren tegen het tsarisme. De boeren hadden zich tot de strijd tegen de landheren verheven en zij gingen op een bondgenootschap met de arbeiders tegen de landheren in. Maar zij begrepen nog niet, dat men zonder den tsaar ten val te brengen, de landheren niet ten val kon brengen, zij begrepen niet, dat de tsaar in overeenstemming met de landheren handelde, een belangrijk deel van de boeren geloofde nog in den tsaar en had zijn hoop gevestigd Op de tsaristische Staatsdoema. Daarom wilden vele boeren niet op een bondgenootschap met de arbeiders om het tsarisme

omver te werpen, ingaan. De boeren hadden meer vertrouwen in de partij van het kompromis, de partij der sociaal-revolutionairen, dan in de echte revolutionairen, de bolsjewiki. Als gevolg hiervan was de strijd van de boeren tegen de landheren niet voldoende georganiseerd. Lenin wees er op, dat:

de boeren te verspreid, niet georganiseerd, niet voldoende offensief optraden en dat daarin een van de fundamentele oorzaken van de nederlaag der revolutie was gelegen". (Verz. Werken, Deel UI, blz. 24).

2). Het feit, dat een belangrijk deel van de boeren niet met de arbeiders wenste samen te gaan om het tsarisme omver te werpen, kwam ook tot uitdrukking in de houding van het leger, welks meerderheid gevormd werd door boerenzoons, in het soldatenpak gestoken. In enkele delen van het tsaristische leger kwamen woelingen en opstanden voor, maar de meeste soldaten hielpen den tsaar nog om de stakingen en de opstanden van de arbeiders te onderdrukken.

3.) Ook de arbeiders traden niet eensgezind genoeg op. De voorste gelederen 'van de arbeidersklasse streden in het jaar 1905 een heldhaftige revolutionaire strijd. De meer achterlijke lagen, de arbeiders van de minder industrieel ontwikkelde gouvernementen, die op het platteland leefden, kwamen lang- ' zamer in beweging. Hun deelneming aan de revolutionaire strijd werd vooral in 1906 sterker, maar in die tijd was de voorhoede van de arbeidersklasse reeds aanmerkelijk verzwakt.

8) De arbeidersklasse was de vooraanstaande, de voornaamste kracht van de revolutie, maar in de rijen van de partij der arbeidersklasse ontbrak de noodzakelijke eenheid en aaneengeslotenheid. De R.S.D.A.P. — de partij van de arbeidersklasse — was in twee groepen verdeeld: de bolsjewiki en de mensjewiki. De bolsjewiki voerden een konsekvente revolutionaire politiek en riepen de arbeiders op om het tsarisme omver te werpen. De mensjewiki remden de revolutie met hun kompromispolitiek, brachten een aanmerkelijk gedeelte van de arbeiders in verwarring, verwekten scheuring in de arbeidersklasse. Daarom traden de arbeiders in de revolutie niet altijd eensgezind op en de arbeidersklasse kon, daar er

nog geen eenheid in haar eigen rijen bestond, niet de werkelijke leidster van de revolutie worden.

9) De West-Europese imperialisten hielpen het tsaristische absolutisme om de revolutie van 1905 te onderdrukken. De buitenlandse kapitalisten zaten in angst over hun in Rusland belegde kapitalen en hun geweldige inkomsten. Bovendien vreesden zij, dat als de Russische revolutie overwon, ook de arbeiders van de andere landen in de revolutie zouden treden. Daarom hielpen de West-Europese imperialisten den tsaristischen beul. De Franse bankiers verstrekten den tsaar een grote lening om de revolutie te onderdrukken. De Duitse keizer hield een leger van vele duizenden gereed om ten gunste van den tsaar te interveniëren.

10) Een belangrijke hulp voor den tsaar was de vrede met Japan, die in September 1905 werd gesloten. De nederlaag in de oorlog en het dreigende aanwassen van de revolutie dwongen den tsaar, zich met het ondertekenen van de vrede te haasten. De nederlaag in de oorlog had het tsarisme verzwakt. Het sluiten van de vrede versterkte de positie van den tsaar.

KORT SAMENGEVATTE GEVOLGTREKKINGEN.

De eerste Russische revolutie vertegenwoordigt een geheel historisch tijdvak in de ontwikkeling van ons land. Dit historische tijdvak bestaat uit twee perioden. De eerste periode, toen de revolutie zich in een stijgende lijn ontwikkelde, van de algemene politieke staking in Oktober tot de gewapende opstand in December, waarbij zij gebruik maakte van de zwakheid van den tsaar, die op de velden van Mandsjoerije de nederlaag had geleden, om de Boelygin-Doema weg te vagen en aan den tsaar concessie op concessie te ontrukken; en de tweede periode, toen de tsaar, die zich na het sluiten van de vrede met Japan had hersteld, van do schrik van de liberale bourgeoisie voor de revolutie en van de weifelingen van de boeren gebruik maakte, hun in de vorm van de Doema van Witte een aalmoes toewerpt en tot de aanval tegen de arbeidersklasse, tegen de revolutie overgaat.

In de korte tijd van drie jaren revolutie (1905—1907) ontvingen de arbeidersklasse en de boeren zulk een rijke school' van politieke opvoeding, als zij in geen dertig jaren van gewone vreedzame ontwikkeling hadden kunnen ontvangen Enkele jaren revolutie maakten duidelijk, wat onder vreedzame ontwikkelingsvoorwaarden in de loop van tientallen jaren niet duidelijk gemaakt had kunnen worden.

De revolutie bracht aan het licht, dat het tsarisme de gezworen vijand van het volk was, dat het tsarisme een wangedrocht was, dat van de aarde moest worden weggevaagd.

De revolutie toonde aan, dat de liberale bourgeoisie een bondgenootschap zocht, niet met het volk, maar met den tsaar, dat zij een kontrarevolutionaire kracht was en dat een overeenkomst met haar gelijk stond aan verraad van het volk.

De revolutie toonde aan, dat alleen de arbeidersklasse de leidster van de burgerlijk-demokratische revolutie kan zijn, dat zij alleen in staat is om de liberale kadetten-bourgeoisie op zijde te dringen, de boeren van haar invloed te bevrijden, de landheren te verpletteren, de revolutie tot het einde door te zetten en de weg voor het socialisme te zuiveren.

De revolutie toonde ten slotte aan, dat de werkende boeren, ondanks hun weifelingen, toch de enige belangrijke kracht waren, die in staat was om een bondgenootschap met de arbeidersklasse aan te gaan.

In de R.S.D.A.P. streden tijdens de revolutie de lijn van de bolsjewiki en de lijn van de mensjewiki tegen elkaar. De bolsjewiki zetten koers naar het tot ontplooiing brengen van de revolutie, naar de omverwerping van het tsarisme door middel van de gewapende opstand, naar de hegemonie van de arbeidersklasse, de isolatie van de kadetten-bourgeoisie, het bondgenootschap met de boeren, naar de vorming van een voorlopige revolutionaire regering uit vertegenwoordigers van de arbeiders en de boeren, naar het doorzetten van de revolutie tot het zegevierende einde. De mensjewiki daarentegen, zetten koers naar het inkrimpen van de revolutie. In plaats van de omverwerping van het tsarisme door middel van de opstand, stelden zij voor het tsarisme te hervormen en te „verbeteren”, in plaats van de hegemonie van het proletariaat stelden zij de hegemonie van de liberale bourgeoisie voor, in plaats van het bondgenootschap met de boeren, het bondgenootschap met de kadetten-bourgeoisie, in plaats van de voorlopige revolutionaire

regering, de Staatsdoema als het middelpunt van de „revolutionaire krachten” van het land.

Zo zakten de mensjewiki naar het moeras van de kompromispolitiek af, werden zij de overbrengers van de burgerlijke invloed op de arbeidersklasse, werden zij metterdaad agenten van de bourgeoisie in de arbeidersklasse.

De bolsjewiki bleken de enige revolutionair-Marxistische kracht in de partij en in het land te zijn.

Het is te begrijpen, dat de R.S.D.A.P. na zulke ernstige meningsverschillen in feite in twee partijen bleek te zijn uiteen gevallen, de partij der bolsjewiki en de partij der mensjewiki. Het IVe Partijkongres veranderde niets aan de feitelijke stand van zaken in de partij. Het bewaarde slechts de formele eenheid van de partij en versterkte die enigszins. Het Ve Partijkongres deed een stap vooruit naar de daadwerkelijke eenheid van de partij, waarbij deze eenheid zich voltrok onder het vaandel van het bolsjewisme.

Toen het Ve Partijkongres de slotsom trok uit de revolutionaire beweging, veroordeelde het de politieke lijn van het mensjewisme als kompromispolitiek en keurde het de bolsjewistische lijn goed als de revolutionair-Marxistische lijn. Daarmede bevestigde het nog eens weer datgene, wat reeds door de gehele loop van de eerste revolutie was bevestigd.

De revolutie had getoond, dat de bolsjewiki wisten aan te vallen, wanneer de situatie dit eiste, dat zij geleerd hadden in de voorste gelederen aan te vallen en het volk naar de stormaanval te leiden. Maar de revolutie had bovendien getoond, dat de bolsjewiki eveneens ordelijk de terugtocht konden aanvaarden, wanneer de situatie een ongunstig karakter aanneemt, wanneer de revolutie afneemt, dat de bolsjewiki geleerd hadden op de juiste wijze terug te trekken, zonder paniek en zonder overbodige opwindning, met het doel de kaders te bewaren, krachten te verzamelen en nadat zij zich in overeenstemming met de nieuwe situatie opnieuw hadden gegroepeerd, wederom tot de aanval op den vijand over te gaan.

Men kan den vijand niet overwinnen, indien men het niet verstaat, op de juiste wijze aan te vallen.

Men kan bij een nederlaag niet aan een verplettering ontkomen, indien men de

HOOFDSTUK IV.

MENSJEWIKI EN BOLSJEWIKI IN DE PERIODE VAN REAKTIE VAN STOLIJPIN. DE BOLSJEWIKI FORMEREN ZICH TOT EEN ZELFSTANDIGE MARXISTISCHE PARTIJ.

(1908—1912).

1. De reactie van Stolypin. Ontbinding in de oppositionele lagen van het intellect. De dekadentie. Overgang van een deel van het partij-intellekt naar het kamp der vijanden van het Marxisme en pogingen om de theorie van het Marxisme te herzien. Lenins scherp antwoord aan de revisionisten in zijn boek „Materialisme en Empiriokriticisme”, zijn verdediging van de theoretische grondslagen van de Marxistische partij.

Op 3 Juni 1907 werd de 2e Staatsdoema door de tsaristische regering ontbonden. Deze dag kreeg in de geschiedenis de naam van de staatsgreep van de derde Juni. De tsaristische regering vaardigde een nieuwe kieswet voor de 3e Staatsdoema uit en schond daarmee haar eigen Manifest van de 17e Oktober 1905, daar volgens dit manifest de regering alleen met de toestemming van de Doema nieuwe wetten mocht uitvaardigen. De sociaal-demokratische fractie van de tweede Doema werd aan

het gerecht overgeleverd, de vertegenwoordigers van de arbeidersklasse werden tot dwangarbeid en tot duurzame verbanning veroordeeld.

De nieuwe kieswet was zo samengesteld, dat het aantal vertegenwoordigers van de landheren en de handels- en industriële bourgeoisie in de Doema sterk werd vergroot. Tegelijkertijd werd het aantal vertegenwoordigers van de boeren en de arbeiders, dat ook daarvoor niet groot was, zeer sterk ingekrompen.

De 3e Doema was naar haar samenstelling de Doema van de „Zwarte Honderd” en de kadetten. Er kwamen op een totaal aantal van 442 afgevaardigden: rechtsen („Zwarte Honderd”- mannen) — 171 Oktobristen en leden van de aan hen verwante groepen 113 kadetten en leden van de dichtbij hen staande groepen 101, troedowiki *) 13 sociaaldemokraten 18.

In de personen van de rechtsen (zij werden zo genoemd, omdat zij in de Doema aan de rechterzijde zaten) waren de ergste vijanden van de arbeiders en de boeren vertegenwoordigd — de feodale „Zwarte Honderd”- landheren, die bij de onderdrukking van de boerenbeweging de boeren bij massa's hadden laten afranselen en doodschieten, de organisatoren van de Jodenprogroms en van het uiteenranselen der arbeidersdemonstraties, die de gebouwen, waar in de dagen van de revolutie meetings plaats hadden, op beestachtige wijze in brand hadden laten steken. De rechtsen waren voor de meest teugelloze onderdrukking van de werkers, voor de onbeperkte macht van den tsaar, zij waren tegen het Manifest van den tsaar van 17 Oktober 1905.

De partij van de Oktobristen of de „Bond van de 17e Oktober”, sloot zich in de Doema dicht bij de rechtsen aan. De Oktobristen vertegenwoordigden de belangen van het grote industriekapitaal en van de grote landheren, die hun bedrijf op kapitalistische wijze voerden (in het begin van de revolutie van 1905 was een aanmerkelijk deel van de kadetten, die tot de grote landheren behoorden, naar de Oktobristen overgegaan). De Oktobristen verschilden slechts van de rechtsen door de erkenning — en dan nog in woorden — van het Manifest van 17 Oktober. De Oktobristen ondersteunden ten volle zowel de binnenlandse als de buitenlandse politiek van de tsaristische regering.

*) Van het woord troed = arbeid, dus leden van de arbeidsgroep. — Vert.

De kadetten, of „konstitutioneel-demokratische” partij, hadden in de 3e Doema minder zetels dan in de 1e en de 2e Doema. Dit is te verklaren door het feit, dat een gedeelte van dé stemmen van de landheren naar de Oktobristen was overgegaan.

In de Doema was een weinig talrijke groep van klein-burgerlijke democraten, de zogenaamde troedowiki, vertegenwoordigd!). De troedowiki in de Doema weifelden tussen de kadetten en de arbeidersdemokratie (de bolsjewiki). Lenin wees er op, dat hoewel de troedowiki in de Doema vreselijk zwak waren, zij toch massa's, de boerenmassa's, vertegenwoordigden. De weifelingen van de troedowiki tussen de kadetten en de arbeidersdemokratie vloeiden noodzakelijk voort uit hun klassepositie van kleine ondernemers. Lenin stelde aan de bolsjewistische afgevaardigden, aan de arbeidersdemokratie de taak om „de zwakke kleinburgerlijke democraten te helpen, hen uit de invloed van de liberalen los te rukken, het leger van de demokratie tegen de kontrarevolutionaire kadetten en niet alleen tegen de rechtsen aaneen te sluiten..;” (Komplete Werken, Deel XV, blz. 486).

Zowel in het verloop van de revolutie van 1905, als vooral na haar nederlaag, deden de kadetten zich steeds meer als een kontrarevolutionaire kracht kennen. Steeds vaker wierpen zij hun „demokratisch” masker af, traden zij als echte monarchisten, als verdedigers van het tsarisme op. In 1909 gaf een groep op de voorgrond staande kadettenschrijvers de verzamelbundel „Wechi” („Mijlpalen”) uit, waarin de kadetten het tsarisme in naam van de bourgeoisie dank zegden voor het onderdrukken van de revolutie. De kadetten bogen zich slaafs en kropen voor de tsaristische regering van de knoet en de galg en zij schreven ronduit, dat men „deze macht moest zegenen, die alleen met haar bajonetten en gevangenen ons (d.w.z. de liberale bourgeoisie) nog voor de woede van het volk beschermt”.

Nadat de tsaristische regering de 2e Staatsdoema had uiteengejaagd en met de sociaal-demokratische fraktie van de Staatsdoema had afgerekend, ging zij in nog sterkere mate de

i) Troedowiki — van het Russ. woord troed — arbeid. Een kleinburgerlijke groepering, gevormd in 1906 in de Eerste Doema door een deel van de boerenafgevaardigden, onder leiding van sociaal-revolutionaire intellectuelen.

politieke en economische organisaties van het proletariaat verpletteren. De gevangenen voor dwangarbeid, de vestingen en de verbanningsoorden waren overvol van revolutionairen. De revolutionairen werden in de gevangenen op beestachtige wijze geslagen, gefolterd en gepijnigd. Met volle kracht woedde de „Zwarte-Honderd”-terreur, de tsaren-minister Stolypin overdekte het land met galgen. Er werden enige duizenden revolutionairen ter dood gebracht. De strop noemde men in die tijd „de das van Stolypin”.

Bij het neerslaan van de revolutionaire beweging van de arbeiders en de boeren kon de tsaristische regering zich niet tot onderdrukingsmaatregelen, strafexpedities, fusillades, gevangenen en dwangarbeid alleen beperken. De tsaristische regering zag met schrik, dat het naïeve geloof van de boeren in „vadertje tsaar” meer en meer verdween. Daarom nam zij haar toevlucht tot een grootscheepse manoeuvre; zij maakte het plan, zich een duurzaam steunpunt op het platteland te verschaffen in de vorm van een talrijke klasse van de plattelandsbourgeoisie, de koelakken.

Op 9 November 1906 vaardigde Stolypin een nieuwe agrarische wet uit over het uittreden van de boeren uit de dorpsgemeenschap en het vormen van choetors *). Het gemeentelijke grondgebruik werd volgens de wet van Stolypin vernietigd. Aan iederen boer werd voorgesteld, zijn landaandeel in persoonlijk bezit te nemen, uit de dorpsgemeenschap te treden. De boer kon zijn landaandeel verkopen, waartoe hij vroeger het recht niet had. De gemeente was verplicht om de boeren, die uit de dorpsgemeenschap traden, op één plaats land toe te wijden. (Choetor, otroeb**).

De rijke boeren, de koelakken, kregen hierdoor de mogelijkheid om tegen lage prijzen het land van de minvermogende boeren op te kopen. In de loop van enige jaren na de uitvaardiging van deze wet hadden meer dan een miljoen minvermogende boeren hun land volkomen verloren, waren zij geruïneerd. Ten koste van het landverlies van de minvermogende boeren was het aantal koelakken-hofsteden toegenomen. Soms waren dit echter landgoederen, waar op ruime schaal loonarbeid, arbeid van

*) Choetor — buiten de dorpsgemeenschap staande boeren-hofstede, ook enige van deze hofsteden tezamen. — Vert,

***) Otroeb — perceel, eigen stuk land. — Vert.

landarbeiders werd toegepast. De regering dwong de boeren om uit de dorpsgemeenschap aan de koelakken-hofsteden- bezitters de beste grond toe te wijzen.

Hadden de landheren bij de „bevrijding” van de boeren boerengrond geroofd, thans begonnen de koelakken de grond van de dorpsgemeenschap te roven, zij kregen de beste percelen en kochten tegen lage prijs bij de dorpsarmoede de landaandelen op.

De tsaristische regering verstrekke aan de koelakken aanzienlijke voorschotten om grond op te kopen en hofsteden in te richten. Stolypin wilde van de koelakken kleine landheren, trouwe verdedigers van het tsaristische absolutisme maken.

In het geheel traden er in negen jaar (van 1906 tot 1915) meer dan twee miljoen boerenbedrijven uit de dorpsgemeenschap.

De Stolypiniade maakte de toestand van de boeren met weinig grond, en van de dorpsarmoede nog slechter. De differentiatie onder de boeren werd groter. De botsingen tussen de boeren en de koelakken-hofstedebezitters namen een aanvang.

Tegelijkertijd begonnen de boeren te begrijpen, dat zij de grond van de landheren niet zouden krijgen, zolang de tsaristische regering en de Staatsdoema van de landheren en de kadetten bestonden.

In het begin liep de boerenbeweging in de jaren van de sterkere uittreding uit de dorpsgemeenschap en de vorming van hofsteden (choetors) (1907—1909) terug, maar spoedig, in 1910—1911 en later, nam op grond van de botsingen van de leden der dorpsgemeenschap met de hofstedenbezitters, de boerenbeweging tegen de landheren en de koelakken-hofsteden- bezitters in kracht toe.

Op het gebied van de industrie hadden er na de revolutie eveneens aanmerkelijk veranderingen plaats. De concentratie van de industrie, d.w.z. het centraliseren en samentrekken van de industrie in de handen van steeds machtiger kapitalistische groepen, nam aanmerkelijk toe. Reeds voor de revolutie van 1905 waren de kapitalisten begonnen zich in verbonden te verenigen, teneinde de warenprijzen in het land te verhogen en de verkregen extrawinst in het fonds ter aanmoediging van de export te storten, om waren tegen lage prijzen op de buitenlandse markten te kunnen werpen en die te veroveren. Zulke verbonden, zulke verenigingen van kapitalisten (monopolie[^];

werden trusts en syndikaten genoemd. Na de revolutie nam het aantal trusts en syndikaten van de bourgeoisie nog meer toe. Ook het aantal grote banken nam toe en hun rol in de industrie werd groter. De toevloed van buitenlandse kapitalen naar Rusland werd sterker.

Het kapitalisme in Rusland werd dus steeds meer een monopolistisch-imperialistisch kapitalisme.

Na enige jaren van stagnatie leefde de industrie weer op: de produktie van steenkool, van metaal, van petroleum nam toe, de produktie van weefsels en van suiker werd groter. De uitvoer van graan naar het buitenland groeide sterk.

Hoewel Rusland in die tijd enige stappen voorwaarts deed op het gebied van zijn industrie, bleef het toch, vergeleken met West-Europa, een achterlijk land, een land dat afhankelijk was van de buitenlandse kapitalisten. Er bestond in Rusland geen produktie van machines en van werkbanken, die uit het buitenland werden ingevoerd. Er bestond ook geen automobiellindustrie, er was geen chemische industrie, geen produktie van kunstmest. Wat de wapenindustrie betrof, bleef Rusland eveneens bij de andere kapitalistische landen ten achter.

Lenin wees op het lage peil van het metaalverbruik in Rusland als een kenteken van de achterlijkheid van het land, en hij schreef:

„In de halve eeuw na de bevrijding van de boeren is het verbruik van ijzer in Rusland vijfmaal zo groot geworden en toch blijft Rusland een ongelooflijk, ongekend achterlijk land, een armoedig en halfbarbaars land, dat, wat betreft de moderne produktiewerktuigen, viermaal zo slecht is uitgerust als Engeland, vijfmaal zo slecht als Duitsland, tienmaal zo slecht als Amerika”. (Komplete Werken, Deel XVI, blz. 543).

Een rechtstreeks gevolg van de economische en politieke achterlijkheid van Rusland was de afhankelijkheid, zowel van het Russische kapitalisme als ook van het tsarisme zelf, ten opzichte van het West-Europese kapitalisme.

Dit kwam hierin tot uitdrukking, dat zulke belangrijke takken van de volkshuishouding als steenkool, petroleum, de elektrische industrie, de metaalindustrie, zich in handen van het buitenlandse kapitaal bevonden en dat het tsaristische Rusland

genoodzaakt was om bijna alle machines, de gehele uitrusting voor de industrie, uit het buitenland in te voeren. Dat kwam tot uitdrukking in de knechtende buitenlandse leningen, voor welke rentebetaling het tsarisme jaarlijks vele honderden miljoenen roebels uit de bevolking perste.

Dat kwam tot uitdrukking in de geheime verdragen met de „Geallieerden”, volgens welke het tsarisme zich verplicht had, om in geval van oorlog, miljoenen Russische soldaten naar de imperialistische fronten te sturen, om de „Geallieerden” te ondersteunen en de waanzinnig hoge winsten van de Engels-Franse kapitalisten te verzekeren.

De jaren van de reactie van Stolypin onderscheidden zich vooral door de roversovervallen van de gendarmes en de politie, van de tsaristische provokateurs en de misdadigers van de „Zwarte Honderd” op de arbeidersklasse. Maar niet alleen de tsaristische rabauwen kwelden de arbeiders met onderdrukingsmaatregelen. De fabrikanten en de bedrijfseigenaars bleven in dit opzicht bij hen niet ten achter, hun offensief tegen de arbeidersklasse werd vooral sterker in de jaren van de stagnatie van de industrie en de toeneming van de werkloosheid. De fabrikanten ontsloegen de arbeiders bij massa's tegelijk (uit sluitingen), voerden „zwakte lijsten” in, waarop de klasse bewuste arbeiders, die actief aan de stakingen hadden deel genomen, een plaats kregen. Zij die in het „zwarte boek” of op de „zwarte lijst” terecht kwamen, kregen in geen enkele onderneming werk, die tot het fabrikantenverbond van de betreffende tak van industrie behoorde. De loontarieven waren reeds in 1908 met 10 tot 15 procent verlaagd. De werkdag werd overal tot 10—12 uur verlengd. Het stelsel van de onrechtvaardige boetes kwam opnieuw tot bloei.

De nederlaag van de revolutie van 1905 bracht verval en ontaarding onder de meelopers van de revolutie. De ontaarding en de verval stemmingen werden in het bijzonder onder de intellectuelen sterker. De meelopers, die uit het burgerlijk milieu in de periode van de stormachtige opleving van de revolutie in haar rijen waren gekomen, verlieten in de dagen van de reactie de partij. Een deel van hen ging naar het kamp van de openlijke vijanden van de revolutie over, een deel zette zich vast in de legale verenigingen van de arbeidersklasse, die ongeschonden waren gebleven en trachtte het proletariaat van de revolutionaire weg af te brengen, trachtte de revolutionaire partij van

het proletariaat te diskrediteren. De meelopers, die de revolutie de rug toekeerden, trachtten zich aan de reactie aan te passen, met het tsarisme in vrede te leven.

De tsaristische regering maakte van de nederlaag van de revolutie gebruik, om de meest lafhartige en baatzuchtig gestemde meelopers van de revolutie als haar agenten, als provokateurs aan te werven. De lage judassen van provokateurs, die de tsaristische geheime politie in de arbeiders- en de partij-organisaties zond, verrichtten hier spionnenwerk en verrieden de revolutionairen.

Het offensief van de kontrarevolutie had ook aan het ideologische front plaats. Er verscheen een gehele menigte van medeschrijvers, die het Marxisme „kritiseerden en „afbraken”, de revolutie bespuwden, haar hoonden, het verraad verheerlijkten en onder het mom van de „eredienst der persoonlijkheid” sexuele uitpattingen bezongen.

Op het gebied van de filosofie vermeerderden zich de pogingen om het Marxisme te „kritiseren”, te herzien, er ontstonden eveneens alle mogelijke religieuze stromingen, die achter kwasiwetenschappelijke argumenten schuil gingen.

De „kritiek” op het Marxisme kwam in de mode.

Al deze heren streefden, bij al hun verschil in kleur, naar één gemeenschappelijk doel — de massa's van de revolutie af te brengen.

De vervalstemmingen en de mismoedigheid hadden ook een deel van de tot de partij behorende intellectuelen aangetast, die zich zelf als Marxisten beschouwden, maar die nooit vast op het standpunt van het Marxisme hadden gestaan. Onder hén waren schrijvers als Bogdanow, Bazarow, Loenatsjarski (die in 1905 bij de bolsjewiki hadden behoord), Joesjkewitsj, Walentinow (mensjewiki). Zij brachten tegelijkertijd „kritiek” uit op de filosofisch-theoretische grondslagen van het Marxisme, d.w.z. op het dialektische materialisme en op zijn wetenschappelijk- historische grondslagen, d.w.z. op het historische materialisme. Deze kritiek onderscheidde zich van de gewone kritiek, doordat zij met openlijk en eerlijk werd uitgebracht, maar in een versluisde vorm en op huichelachtige wijze, onder de vlag van de verdediging” van de fundamentele posities van het Marxisme. Wij zijn in het wezen van de zaak Marxisten, zeiden zij, maar wij willen het Marxisme „verbeteren”, het van enkele belangrijke stellingen bevrijden. In werkelijkheid stonden zij vijandig tegenover

het Marxisme, want zij poogden de theoretische grondslagen van het Marxisme te ondermijnen, hoewel zij in woorden onhuichelachtige wijze hun vijandigheid tegenover het Marxisme ontkenden en voortgingen zich dubbelzinnig Marxisten te noemen. Het gevaar van zulk een huichelachtige kritiek lag hierin, dat zij er op berekend was de gewone partijfunktionarissen te bedriegen en hen op een dwaalspoor kon brengen. En hoe huichelachtiger deze kritiek ter ondermijning van de theoretische grondslagen van het Marxisme werd uitgebracht, des te gevaarlijker werd zij voor de partij, want des te dichter sloot zij zich aan bij de algemene veldtocht van de reactie tegen de partij, tegen de revolutie. Een deel van de intellectuelen die het Marxisme de rug hadden toegekeerd, ging zo ver, dat het de noodzakelijkheid van het scheppen van een nieuwe godsdienst begon te prediken (de zogenaamde „godzoekers,, en „godmakers”).

De Marxisten stonden voor de dringende taak om deze ontaarden ten aanzien van de theorie van het Marxisme behoorlijk op hun plaats te zetten, hun het masker van het gelaat te rukken, hen volledig te ontmaskeren en op deze wijze de theoretische grondslagen van de Marxistische partij te verdedigen.

Men had kunnen aannemen, dat Plechanow en zijn mensjewistische vrienden, die zichzelf voor de „bekende theoretici van het Marxisme” hielden, zich aan het vervullen van deze taak zouden zetten. Maar zij gaven er de voorkeur aan om een paar onbeduidende artikelen, diè het karakter van feuilleton-kritiek droegen, te schrijven en zich verder schuil te houden.

Deze taak vervulde Lenin in zijn beroemd boek „Materialisme en Empiriokriticisme”, dat in 1909 verscheen.

„Minder dan een half jaar geleden, schreef Lenin in dit boek, verschenen er vier boeken, hoofdzakelijk en bijna geheel gewijd aan aanvallen op het dialektische materialisme. Hiertoe behoort in de eerste plaats het boek: „Schetsen op het gebied van (men had moeten zeggen: tegen) de filosofie van het Marxisme”, St. Petersburg, 1908, een verzamelbundel van artikelen van Bazarow, Bogdanow, Loenatsjarski, Eerman, Hel fond, Joesjkewitsj, Soeworow; dan de boeken van Joesjkewitsj — „Materialisme en kritisch realisme”, van Eerman; „De dialektiek in het licht van de moderne kennistheorie”, van Walentinow

„De filosofische bouw van het Marxisme”... Al deze personen: die ondanks de scherpe verschillen in politieke opvattingen, door vijandschap tegen het dialektische materialisme verenigd worden, maken er tegelijkertijd aanspraak op, dat zij in de filosofie Marxisten zijn! De dialektiek van Engels is „mystiek”, — zegt Eerman, de opvattingen van Engels „zijn verouderd” — laat Bazarow zich, als iets dat vanzelf spreekt, terloops ontvallen, — het materialisme blijkt weerlegd te zijn door onze stoutmoedige krijgers, die zich trots op de „moderne kennistheorie”, op de „nieuwste filosofie” (of het nieuwste positivisme”), op de „filosofie van de moderne natuurwetenschap” of zelfs op de „filosofie van de natuurwetenschap der XXe eeuw” beroepen. (Komplete Werken, Deel XXIH, blz. 11).

In antwoord aan Loenatsjarski, die ter rechtvaardiging van zijn vrienden, de revisionisten in de filosofie, gezegd had: „misschien vergissen wij ons, maar wij zoeken”, schreef Lenin:

„Wat mij betreft, ik ben ook een „zoekende” in de filosofie. En wel heb ik mij in deze opmerkingen (het betreft hier het boek „Materialisme en Empiriocriticisme’, Red.) ten doel gesteld, te onderzoeken, hoe de mensen zo konden verdwalen, die ons onder de naam van Marxisme iets voorzetten, dat onwaarschijnlijk verward, misleidend en reaktionair is” (te zelf der plaatse, blz. 12).

In werkelijkheid ging Lenins boek evenwel ver de perken van deze bescheiden taak te buiten. In werkelijkheid is Lenins boek niet alleen een kritiek op Bogdanow, Joesjkewits, Bazarow, Walentinow en op hun filosofische leermeesters — Avenarius en Mach, die in hun werken gepoogd hadden, in tegenstelling tot het Marxistische materialisme, een geraffineerd en gladgelikt idealisme op te dienen. Lenins boek is tevens een verdediging van de theoretische grondslagen van het Marxisme, het dialektische en het historische materialisme, en de materialistische samenvatting van het belangrijkste en meest essentiële van datgene, wat door de wetenschap en in de eerste plaats door de natuurwetenschap was verworven, in een gehele historische periode, de periode van de dood van Engels tot aan het verschijnen van Lenins boek „Materialisme en Empiriokriticisme”.

Nadat hij de Russische empiriokritici en hun buitenlandse leermeesters behoorlijk aan kritiek heeft onderworpen, komt Lenin in zijn boek tot de volgende gevolgtrekkingen tegen het filosofisch-theoretische revisionisme;

9) „Een steeds geraffineerder vervalsing van het Marxisme, een steeds geraffineerder uitgeven van antimaterialistische leerstellingen als Marxistisch, — daarvoor onderscheidt zich het huidige revisionisme, zowel in de economie als in de vraagstukken van tactiek, als in de filosofie in het algemeen” (te zelfder plaatse, blz. 270).

10) „De gehele school van Mach en Avenarius is op weg naar het idealisme (te zelfder plaatse, blz. 291).

11) „Onze Machisten zijn allen in het idealisme blijven steken” (te zelfder plaatse, blz. 282).

12) . „Achter de kennisleer-scholastiek van het empiriokriticisme moet men wel de strijd van de partijen in de filosofie zien, een strijd die in de laatste instantie de strevingen en de ideologie van de vijandig tegenover elkaar staande klassen van de moderne maatschappij tot uitdrukking brengt” (te zelfder plaatse, blz. 292).

13) . De objektieve klasserol van het empiriokriticisme komt geheel en al neer op handlangersdiensten aan de fideïsten. (Reaktionairen, die het geloof boven de wetenschap stellen — Red.) In hun strijd tegen het materialisme in het algemeen en tegen het historisch materialisme in het bijzonder” (te zelfder plaatse, blz. 292).

14) . „Het filosofische idealisme is... de weg naar het popengedoe” (te zelfder plaatse, blz. 304).

Om de geweldige betekenis van Lenins boek in de geschiedenis van onze partij te beoordelen en te begrijpen, welk een theoretische rijkdom Lenin tegen alle mogelijke revisionisten en van het Marxisme afgevallenen uit de reaktieperiode van Stolypin verdedigde, is het noodzakelijk om, zij het ook in het kort, kennis te nemen van de grondslagen van het dialektische en het historische materialisme.

Dat is des te meer noodzakelijk, omdat het dialektische en het historische materialisme het theoretische fundament van het kommunismë, de theoretische grondslagen van de Marxistische partij uitmaken en het kennen van deze grondslagen

dus het beheersen daarvan, de plicht is van ieder actief werker van onze partij.

Aldus:

9) Wat is het dialektische materialisme?

10) Wat is het historische materialisme ?

2. Over dialektisch en historisch materialisme.

Het dialektische materialisme is de wereldbeschouwing van de Marxistisch-Leninistische partij. Zij wordt dialektisch materialisme genoemd, omdat haar benaderen van de natuurverschijnselen, haar methode van bestudering dezer natuurverschijnselen, haar methode om deze verschijnselen te leren kennen dialektisch, en haar verklaring, haar begrip van de natuurverschijnselen, haar theorie materialistisch zijn.

Het historische materialisme is de uitbreiding van de stellingen van het dialektische materialisme tot de studie van het maatschappelijke leven, de toepassing van de stellingen van het dialektische materialisme op de levensverschijnselen van de maatschappij, op de studie van de maatschappij, de studie van de geschiedenis der maatschappij.

Wanneer zij hun dialektische methode karakteriseren, beroepen Marx en Engels zich gewoonlijk op Hegel, als den filosoof, die de fundamentele trekken van de dialektiek heeft geformuleerd. Dit betekent evenwel niet, dat de dialektiek van Marx en Engels dezelfde is als die van Hegel. In werkelijkheid hebben Marx en Engels aan de dialektiek van Hegel slechts haar „rationele kern” ontleend, de Hegeliaanse idealistische bolster verworpen en de dialektiek verder ontwikkeld, om haar een modern-wetenschappelijke vorm te geven.

Mijn dialektische methode, zegt Marx, is volgens haar grondslag niet alleen verschillend van de methode van Hegel, maar rechtstreeks het tegendeel daarvan. Voor Hegel is het proces van het denken, dat hij zelfs on< er de naam van „idee” in een zelfstandig subjekt veraad, de demiurg (schepper) van de werkelijkheid, die slechts

de uiterlijke verschijning daarvan vormt. Bij mij is daarentegen het ideële niets anders, dan het in het mensenhoofd omgezette en overgezette materiële”. (Karl Marx nawoord bij de tweede druk van het eerste deel van „Het Kapitaal”).

Wanneer zij hun materialisme karakteriseren, beroepen Marx en Engels zich gewoonlijk op Feuerbach als den filosoof, die het materialisme in zijn rechten heeft hersteld. Dit betekent evenwel niet, dat het materialisme van Marx en Engels hetzelfde is als het materialisme van Feuerbach. In werkelijkheid ontleenden Marx en Engels aan het materialisme van Feuerbach zijn „fundamentele kern”, ontwikkelden het verder tot de wetenschappelijk-filosofische theorie van het materialisme en wierpen zijn idealistische en religieus-ethische aankleef seis overboord. Het is bekend, dat Feuerbach, die in hoofdzaak materialist was, zich tegen de naam „materialisme” verzette. Engels verklaarde meer dan eens, dat Feuerbach „ondanks de materialistische „grondslag” in de overgeleverde idealistische banden bevangen bleef”, dat „het werkelijke idealisme van Feuerbach aan het licht komt, zodra wij tot zijn godsdienstfilosofie en ethika komen” (F. Engels, Ludwig Feuerbach en het einde van de Duitse klassieke filosofie”, blz. 23, 25. Marxistische Bibliotheek No. 14, „Pegasus”, 1935).

Het woord „dialektiek” komt van het Griekse woord „dialego”, wat „een gesprek voeren”, „polemiseren” betekent. Onder „dialektiek” verstond men in de Oudheid het zoeken van de waarheid, door tegenstellingen in de redenering van den tegenstander bloot te leggen en deze tegenstellingen te overwinnen. In de Oudheid waren enige filosofen van mening, dat het blootleggen van de tegenstellingen in het denken en de botsing van de tegenstrijdige meningen het beste middel was, om de waarheid te ontdekken. Deze dialektische denkwijze werd later tot de natuurverschijnselen uitgebreid en werd zo tot de dialektische methode om tot kennis van de natuur te geraken — een methode, die de natuurverschijnselen beschouwde als eeuwig in beweging zijnde, en zich veranderende, en de ontwikkeling van de natuur als het resultaat van de ontwikkeling van de tegenstellingen in de natuur, als het resultaat van de inwerking op elkaar van de tegenstrijdige krachten in de natuur.

De dialektiek is in haar grondslag lijnrecht tegengesteld aan de metafysika. ’

1. De Marxistische dialektische methode wordt gekenmerkt door de volgende fundamentele trekken:

a.) In tegenstelling tot de metafysika beschouwt de dialektiek de natuur niet als een toevallige opeenhoping van los van elkaar staande, geïsoleerde en niet van elkaar afhankelijke voorwerpen en verschijnselen, maar als één samenhangend geheel, waarin de voorwerpen en verschijnselen organisch met elkaar verbonden en van elkaar afhankelijk zijn, en elkaar vooronderstellen. •

""Derhalve meent de dialektische methode dat men geen enkel verschijnsel in de natuur kan begrijpen, als men het geïsoleerd, buiten verband met de omringende verschijnselen neemt, want elk willekeurig verschijnsel op elk willekeurig gebied van de natuur kan tot een zineloosheid worden gemaakt, als men het beschouwt buiten verband met de omringende voorwaarden en los daarvan; en omgekeerd, elk willekeurig verschijnsel kan worden begrepen en gemotiveerd, als men het beschouwt in zijn onverbreekelijk verband met de omringende verschijnselen, in zijn afhankelijkheid van de verschijnselen, die het omringen.

b.) In tegenstelling tot de metafysika, beschouwt de dialektiek de natuur niet als een toestand van rust en onbeweeglijkheid, van stilstand en onveranderlijkheid, maar als een toestand van onafgebroken beweging en verandering, van onafgebroken vernieuwing en ontwikkeling, waar steeds iets ontstaat en zich ontwikkelt, steeds iets te gronde gaat en. zijn tijd overleeft.

Derhalve eist de dialektische methode, dat de verschijnselen niet alleen zullen worden beschouwd van het gezichtspunt van hun onderlinge samenhang en onderlinge afhankelijkheid, maar ook van het gezichtspunt van hun beweging, hun verandering, hun ontwikkeling, van het gezichtspunt van hun ontstaan en vergaan.

Voor de dialektische methode is niet datgene in de eerste plaats van belang, wat op het gegeven ogenblik stevig schijnt, maar reeds begint af te sterven, doch datgene, wat ontstaat en zich ontwikkelt, zelfs indien het er op het gegeven ogenblik niet stevig uitziet, want voor de dialektische methode is alleen datgene onoverwinnelijk, wat ontstaat en zich ontwikkelt,

„De gehele natuur, zegt Engels, bevindt zich vanaf het kleinste tot aan het grootste, van de zandkorrels tot aan

de zonnen, van de protisten '(oorspronkelijke levende cel — Red.) tot aan de mens, in een eeuwig ontstaan en vergaan, in een onafgebroken vloeien, in rusteloze beweging en verandering". F. Engels „Dialektik der Natur", Moskau 1935, blz. 491). • *

Derhalve neemt de dialektiek, zoals Engels zegt, „de dingen ' en hun afbeeldingen in de begrippen, in wezen in hun verband, hun aaneenschakeling, hun beweging, hun ontstaan en vergaan" (Engels, „Anti-Dühring", Ned. Vert. „Pegasus" 1938, blz. 21).

c.) In tegenstelling tot de metafysika beschouwt de dialektiek het ontwikkelingsproces niet als een eenvoudig proces van groei, waarin de kwantitatieve veranderingen niet tot kwalitatieve*) veranderingen voeren, maar als een ontwikkeling, die van onbetekenende en verborgen kwantitatieve veranderingen overgaat naar openlijke veranderingen, naar fundamentele veranderingen niet geleidelijk, maar snel, plotseling, in de vorm van een sprongsgewijze overgang van de" ene toestand naar de andere optreden, hetgeen niet toevallig, maar wetmatig geschiedt, als het resultaat van de opeenhoping van onmerkbare en geleidelijke kwantitatieve veranderingen.

Derhalve oordeelt de dialektische methode, dat men het ontwikkelingsproces niet moet opvatten als een cirkelgang, niet als een eenvoudig herhalen van de afgelegde weg, maar als een voortschrijdende beweging, als een beweging in opwaarts gaande lijn, als een overgang van de oude kwalitatieve toestand naar een nieuwe kwalitatieve toestand, als een ontwikkeling van het eenvoudige naar het ingewikkelde, van het lagere naar het hogere.

„De natuur, zegt Engels, is de proef op de dialektiek. En wij moeten erkennen, dat de moderne natuurwetenschap voor deze proef een uiterst rijk, dagelijks toenemend materiaal heeft geleverd en daarmee heeft bewezen, dat het in de natuur, in laatste instantie, dialektisch en niet metafysisch toegaat, dat zij zich niet eeuwig in dezelfde kring voortbeweegt, maar een werkelijke geschiedenis

*) Kwalitatief — de hoedanigheid betreffend; kwantitatief — de hoeveelheid betreffend. — Vert,

doormaakt. Hier moet voor alles Darwin genoemd worden, die aan de metafysische natuurbeschouwing een geweldige schok heeft toegebracht door zijn ontdekking, dat de gehele tegenwoordige organische natuur, planten en dieren en daarmee ook de mens, het produkt is van een gedurende miljoenen jaren voortgezet ontwikkelingsproces” (Engels, „Anti-Dühring” t.a.p. blz. 21).

De dialektische ontwikkeling karakteriserende als de overgang van de kwantitatieve veranderingen naar kwalitatieve veranderingen, zeide Engels:

„in de fysika... is iedere verandering een omslag van de kwantiteit in de kwaliteit — het gevolg van de kwantitatieve verandering van de in het lichaam voorhanden of (daaraan toegevoerde hoeveelheid beweging in de een of andere vorm. Zo heeft b.v. de temperatuur van het water de eerste tijd geen invloed op de vloeibaarheid daarvan, maar bij de verhoging of verlaging van de temperatuur van het vloeibare water breekt er een moment aan, dat deze cohaesie-toestand zich wijzigt en het water in het ene geval in damp en in het andere geval in ijs verandert...

Zo is er een bepaalde minimum-stroomsterkte voor nodig, om de platina-draad van de elektrische gloeilamp te doen gloeien, zo heeft ieder metaal zijn eigen gloei- en smeltpunt; zo heeft iedere vloeistof haar eigen, bij een gegeven druk vaststaand vries- en kookpunt — voor zover onze middelen het ons veroorloven, om de betreffende temperatuur te doen ontstaan; zo heeft tenslotte ook elk gas zijn kritiek punt, waar druk en afkoeling het tot druppels, vloeibaar doen worden... De zogenaamde kon stanten van de fysika (de overgangspunten van de ene toestand in de andere — zijn voor het merendeel niet anders dan namen van knooppunten, waar de kwantitatieve wijziging, toevoer of onttrekking van beweging, een kwalitatieve verandering te weeg brengt in de toestand van het betreffende lichaam — waar dus de kwantiteit in de kwaliteit omslaat” („Dialektik der Natur”, blz. 502).

Verder overgaand tot de chemie, vervolgt Engels:

„Men kan chemie de wetenschap noemen van de kwalitatieve veranderingen van de lichamen ten gevolg van een veranderde kwantitatieve samenstelling. Dat wist Hegel zelf reeds. Nemen wij de zuurstof: als zich hier inplaats van zoals gewoonlijk twee atomen, drie atomen tot een molekule verenigen, dan hebben wij ozon — een lichaam, dat door reuk en werking zeer duidelijk van de gewone zuurstof verschilt. En wat valt er niet te zeggen van de verschillende verhoudingen, waarin zuurstof zich met stikstof of met zwavel verbindt en waarvan elk een ** van alle andere kwalitatief verschillend lichaam vormt” (te zelf der plaatse, blz. 503).

En tenslotte zegt Engels, bij zijn kritiek op Dühring, die uit alle macht tegen Hegel te keer gaat, maar tegelijk heimelijk aan hem de bekende stelling ontleent, dat de overgang uit het rijk van de wereld zonder gevoel, naar het rijk van het gevoel, uit het rijk van de anorganische wereld naar dat van het organische leven, een sprong is naar een nieuwe toestand:

„Dit is geheel en al Hegels knooplijn van maatverhoudingen, waar louter kwantitatieve toename en afname op bepaalde knooppunten een kwalitatieve sprong veroorzaakt; b.v. bij het verwarmen of afkoelen van water, waar het kookpunt en vriespunt .de knopen zijn, waarbij zich de sprong in een nieuwe aggregatietoestand — onder normale druk — voltrekt, waar dus kwantiteit in kwaliteit omslaat” (Anti-Dühring, Ned. vert., blz. |42).

d) In tegenstelling tot de metafysika gaat de. dialektiek hiervan uit, dat aan de natuurvoorwerpen, aan de natuurverschijnselen, innerlijke tegenstrijdigheden eigen zijn, want zij allen hebben hun negatieve en hun positieve kant, hun verleden en hun toekomst, hun aflevende en hun zich ontwikkelende kant — dat de strijd tussen deze tegenstellingen, de strijd tussen het oude en het nieuwe, tussen het afstervende en het ontstamde, en tussen het aflevende en zich ontwikkelende, het innerlijke gehalte van het ontwikkelingsproces, het innerlijke gehalte van hiet overgaan van de kwantitatieve veranderingen in kwalitatieve, vormt.

Derhalve oordeelt de dialektische methode, dat het ontwikkelings-

proces van het lagere naar het hogere niet verloopt op de wijze van een harmonische ontwikkeling der verschijnselen, maar op de wijze van het blootleggen der tegenstrijdigheden, die aan de voorwerpen, de verschijnselen, eigen zijn, op de wijze van de „strijd” van de tegenstrijdige tendenties, die op de grondslag van deze tegeinstrijdigheden werkzaam zijn.

„In de eigenlijke zin, zegt Lenin, is de dialektiek het onderzoek van de tegenstrijdigheden in het wezen van de voorwerpen zelf”. (Lenin, „Filosofische Aantekeningen”, / blz. 263).

En verder:

„De ontwikkeling is de „strijd” van de tegenstellingen”.

(Komplete Werken, Deel XIII, blz. 301).

Dat zijn in het kort de fundamentele trekken van de Marxistische dialektische methode.

Het is niet moeilijk te begrijpen, welk een ontzaglijk grote betekenis de uitbreiding van de stellingen van de dialektische methode op de studie van het maatschappelijke leven en van de geschiedenis der maatschappij heeft, van welk een ontzaglijk groot belang de toepassing van deze stellingen op de geschiedenis van de maatschappij, op de praktische werkzaamheid van de partij van het proletariaat is.

Als er op de wereld geen geïsoleerde verschijnselen bestaan, als alle verschijnselen met elkaar zijn verbonden en elkaar vooronderstellen, dan is het duidelijk, dat men ieder maatschappelijk stelsel en iedere maatschappelijke beweging in de geschiedenis moet beoordelen, niet uit het gezichtspunt van de „eeuwige gerechtigheid” of van een andere willekeurige vooropgezette idee, zoals de historici dit niet zelden doen, maar uit het gezichtspunt van de omstandigheden, die dit stelsel en deze maatschappelijke beweging hebben doen ontstaan en waarmede zij verbonden zijn.

Het slavenhoudersstelsel is onder de moderne verhoudingen een zinloosheid, een tegennatuurlijke ongerijmdheid. Het slavenhoudersstelsel onder de verhoudingen van het in ontbinding verkerende stelsel van de primitieve dorpsgemeenschap, is een volkomen begrijpelijk en wetmatig verschijnsel, daar het

en stap vooruit betekent, vergeleken met het stelsel van de primitieve dorpsgemeenschap.

De eis van de burgerlijk-demokratische republiek was onder de verhoudingen van het tsarisme en van de burgerlijke maatschappij, laat ons zeggen in 1905 in Rusland, een volkomen begrijpelijke, juiste en revolutionaire eis, want de burgerlijke republiek betekende toen een stap vooruit. De eis van de burgerlijk-demokratische republiek onder onze tegenwoordige omstandigheden in de U.S.S.R. is een onzinnige en kontrarevolutionaire eis, want vergeleken met de Sowjet-republiek is de burgerlijke republiek een stap achteruit.

— Alles hangt af van de omstandigheden, van de plaats en de tijd.

Het is te begrijpen, dat zonder zulk een historische behandeling van de maatschappelijke verschijnselen, het bestaan en de ontwikkeling van een wetenschap der geschiedenis niet mogelijk is, want alleen zulk een behandeling behoedt deze wetenschap er voor, tot een chaos van toevalligheden en een opeenstapeling van de meest dwaze fouten te worden.

Verder. Als de wereld in onafgebroken beweging en ontwikkeling verkeert, als het afsterven van het oude en het aangroeien van het nieuwe een wet van de ontwikkeling is, dan is het duidelijk, dat er geen „onwrikbare” maatschappelijke toestanden, geen „eeuwige beginselen” van de partikuliere eigendom en de uitbuiting, geen „eeuwige ideeën van de onderwerping der boeren aan de landheren, van de arbeiders aan de kapitalisten meer bestaan.

Het kapitalistische stelsel kan dus door het socialistische stelsel worden vervangen, evenals het kapitalistische stelsel in zijn tijd het feodale heeft vervangen.

Men moet zich dus niet oriënteren op die lagen van de maatschappij, die zich niet verder ontwikkelen, al zijn zij ook op het huidige ogenblik een overheersende kracht, maar op de lagen, die zich ontwikkelen, die een toekomst hebben, al zijn zij ook op het huidige ogenblik geen overheersende kracht.

In de jaren tachtig van de vorige eeuw, in het tijdvak van de strijd van de Marxisten tegen de narodniki, was het proletariaat in Rusland een onbetekenende minderheid vergeleken met de individuele boeren, die de overweldigende meerderheid van de bevolking uitmaakten. Maar het proletariaat ontwikkelde zich als klasse, terwijl het boerendom als klasse uiteenviel. En juist

omdat het proletariaat zich als klasse ontwikkelde, oriënteerden de Marxisten zich op het proletariaat. En zij hebben zich niet vergist, want het is bekend, dat het proletariaat later van een onbetekenende kracht tot een historische en politieke kracht van de eerste rang is uitgegroeid.

Men moet dus, om zich in de politiek niet te vergissen, vooruit zien en niet achteruit.

Verder. Als de overgang van de langzame kwantitatieve veranderingen tot snelle en plotselinge kwalitatieve veranderingen een wet van de ontwikkeling is, dan is het duidelijk, dat de revolutionaire omwentelingen, die door de onderdrukte klassen worden voltrokken, een volkomen natuurlijk en onvermijdelijk verschijnsel zijn.

De overgang van het kapitalisme naar het socialisme en de bevrijding van de arbeidersklasse van de kapitalistische onderdrukking kan dus niet worden verwezenlijkt langs de weg van langzame veranderingen, niet langs de weg van hervormingen, maar alleen door kwalitatieve verandering van het kapitalistische stelsel, langs de weg van de revolutie.

Men moet dus, om zich in de politiek niet te vergissen, een revolutionair en geen reformist zijn.

Verder. Als de ontwikkeling verloopt door het blootleggen van de innerlijke tegenstrijdigheden, door de botsing van de tegenstrijdige krachten op de grondslag van deze tegenstrijdigheden, teneinde deze tegenstrijdigheden te overwinnen, dan is het duidelijk, dat de klassenstrijd van het proletariaat een volkomen natuurlijk en onvermijdelijk verschijnsel is.

Men moet dus de tegenstrijdigheden van de kapitalistische orde niet verdoezelen, maar ze blootleggen en af wikkelen, de klassenstrijd niet temperen, maar hem tot het einde toe doorzetten.

Men moet dus, om zich in de politiek niet te vergissen, de onverzoenlijke proletarische klassepolitiek voeren, maar geen reformistische politiek van de harmonie der belangen van het proletariaat en de bourgeoisie, geen kompromispolitiek van het „ingroeien” van het kapitalisme in het socialisme.

Zo staat de zaak met de Marxistische dialektische methode, als men haar neemt in toepassing op het maatschappelijk leven, in toepassing op de geschiedenis van de maatschappij.

Wat betreft het Marxistische filosofische materialisme, dit is

wat zijn grondslag betreft lijnrecht tegengesteld aan het filosofische idealisme.

2) Het Marxistische filosofische materialisme wordt door de volgende fundamentele trekken gekarakteriseerd:

a) In tegenstelling tot het idealisme, dat de wereld als de belichaming van de „absolute idee”, van de „wereldgeest”, van het „bewustzijn” beschouwt, gaat het filosofische materialisme van Marx hiervan uit, dat de wereld naar haar aard materieel is, dat de veelvormige verschijnselen in de wereld verschillende soorten van de zich bewegende materie zijn, dat de onderlinge samenhang en de onderlinge afhankelijkheid van de verschijnselen, die door de dialektische methode worden vastgesteld, de wetmatigheden van de ontwikkeling der zich bewegende materie zijn, dat de wereld zich volgens de wetten van de beweging van de materie ontwikkelt en generlei „wereldgeest” van node heeft.

„De materialistische wereldbeschouwing,’ zegt Engels, betekent eenvoudig de opvatting van de natuur als datgene wat zij is, zonder enigerlei toevoeging van buiten”. (K. Marx en F. Engels, Deel XIV, blz. 651).

Als hij de materialistische opvatting van den filosoof uit de Oudheid, Heraklitus, aanroert, volgens wien „de wereld de eenheid van alles is, door geen godheid en door geen mens geschapen, maar zij was, zij is en zij zal een eeuwig levend vuur zijn, wetmatig ontvlammend en wetmatig uitdovend”, dan zegt Lenin: „Een zeer goede uiteenzetting van de beginselen van het dialektische materialisme”. („Filosofische Aantekeningen”, blz.318).

b) In tegenstelling tot het idealisme, dat beweert, dat slechts ons bewustzijn reëel bestaat, dat de materiële wereld, het zijn, de natuur, slechts in ons bewustzijn, in onze gevoelens, voorstellingen, begrippen bestaan, gaat het Marxistische filosofische materialisme hiervan uit, dat de materie, de natuur, het zijn een objektieve realiteit is, die buiten en onafhankelijk van het bewustzijn bestaat, dat de materie het primaire is, daar zij de bron is van de gevoelens, de voorstellingen, het bewustzijn, en dat het bewustzijn het secundaire, het afgeleide is, daar het de weerspiegeling van de materie, de weerspiegeling van het zijn is, dat het denken het produkt is van de materie, die" in haar ont-

wikkeling een hoge trap van volmaaktheid heeft bereikt en wel het produkt van de hersenen, welke het orgaan van het denken zijn; dat men daarom het denken niet van de materie kan scheiden, als men niet tot een grove fout wil vervallen.

„Het belangrijkste vraagstuk van de gehele filosofie, zegt Engels, is het vraagstuk van de verhouding van het denken tot het zijn, van de geest tot de natuur...

...Naar gelang deze vraag op deze of gene wijze werd beantwoord, splitsten de filosofen zich in twee grote kampen... Zij, die vasthielden aan de oorspronkelijkheid van de geest tegenover de natuur... vormden het kamp van het idealisme. De anderen, die de natuur als het oorspronkelijke beschouwden, behoren tot de verschillende scholen van het materialisme. (Engels, „Ludwig Feuerbach”, Ned. vert., blz. 15—16).

En verder:

„De stoffelijke, met de zintuigen waarneembare wereld, waartoe wij zelf behoren, is het enige werkelijke... Ons bewustzijn en denken, hoe bovenzinnelijk het ook schijnt, is het produkt van een stoffelijk lichaamsdeel, de hersenen. De materie is niet een produkt van de geest, maar de geest is zelf slechts het hoogste produkt van de 'materie'. (Engels, t.z.p., blz. 19).

Het vraagstuk van de materie en het denken aanroerend, zegt Marx:

„Men kan het denken niet scheiden van de materie, die denkt. De materie is het subjekt van alle veranderingen. (F. Engels. „De ontwikkeling van het socialisme van Utopie tot Wetenschap”. Voorrede tot de Engelse uitgave. Marxistische bibliotheek Nr. 7. „Pegasus”, 1933. 1 blz. 14).

Het Marxistische filosofische materialisme karakteriserend, zegt Lenin:

„Het materialisme erkent in het algemeen het objektieve

werkelijke zijn (de materie), onafhankelijk van het bewustzijn, van het gevoel, van de ervaring... Het bewustzijn... is slechts de weerspiegeling van het zijn, in het beste geval zijn bij benadering juiste (adequate, ideaal nauwkeurige) weerspiegeling". (Komplete Werken, Deel XIII, blz. 266—267).

En verder:

a) „De materie is datgene, wat door zijn werking op onze zinnen gevoel voortbrengt; de materie is de objectieve, ons in het gevoel gegeven werkelijkheid... De materie, de natuur, het zijn, het fysieke, is het primaire en de geest, het bewustzijn, het gevoel, het psychische is het sekondaire", (Te zelf der plaatse blz. 119—120).

b) Het wereldbeeld is het beeld van hoe de materie zich beweegt en hoe „de materie denkt", (te zelfder plaatse, blz. 288).

c) „De hersenen zijn het orgaan van het denken”.

(te zelfder plaatse, blz. 125).

In tegenstelling tot het idealisme, dat de mogelijkheid van de kennis van de wereld en van haar wetmatigheid betwist, dat niet gelooft in de betrouwbaarheid van ons weten, geen objectieve waarheid erkent en meent, dat de wereld vol is van de dingen op zichzelf", die door de wetenschap nimmer kunnen worden gekend, gaat het Marxistische filosofische materialisme hiervan uit, dat de wereld en haar wetmatigheden zeer wel kenbaar zijn, dat onze kennis van de wetten van de natuur, getoetst aan de ervaring, aan de praktijk, betrouwbare kennis is, die de betekenis van objectieve waarheden heeft, dat er in de wereld geen onkenbare dingen zijn, maar dat er alleen dingen zijn, die nog niet worden gekend, die door de krachten van de wetenschap en van de praktijk zullen worden blootgelegd en gekend.

' Bij zijn kritiek op de stelling van Kant en van andere idealisten over de onkenbaarheid van de wereld en de onkenbare „dingen op zich zelf", schreef Engels in zijn verdediging van de bekende stelling van het materialisme over de betrouwbaarheid van onze kennis:

„De meest afdoende weerlegging van deze, evenals van

alle andere filosofische grillen is de praktijk, namelijk het experiment en de industrie. Wanneer wij de juistheid van onze opvatting van een natuurverschijnsel kunnen bewijzen, doordat wij het zelf tot stand brengen, het uit zijn voorwaarden doen ontstaan, het bovendien dienstbaar laten worden aan onze doeleinden, dan is het gedaan met Kant's onvatbaar „ding op zich zelf”. De in de planten en dierenlichamen gevormde chemische stoffen bleven zulke „dingen op zich zelf”, totdat de organische chemie hen de een voor de ander na begon te vervaardigen; daarmede werd „het ding op zichzelf” een ding voor ons, zoals b.v. de verfstof uit de meekrap, de alizarine, die wij niet meer op het land in de meekrapwortels laten groeien, maar veel goedkoper en eenvoudiger uit koolteer produceren. Het zonnestelsel van Copernicus was driehonderd jaren lang een veronderstelling waarop men honderd, duizend, tienduizend tegen één kon wedden, maar toch altijd een veronderstelling. Toen Leverrier echter uit de door dit stelsel gegeven feiten niet slechts de noodzakelijkheid van het bestaan van een onbekende planeet, maar ook de plaats berekende, waar deze planeet aan de hemel moest staan en toen Gallei deze planeet daarna werkelijk vond, toen was het stelsel van Copernicus bewezen”. (Engels, „Ludwig Feuerbach” t.a.p. blz. 17).

Lenin beschuldigde Bogdanow, Bazarow, Joesjkewitsj en andere aanhangers van Mach van fideïsme, verdedigde de bekende stelling van het materialisme, dat onze wetenschappelijke kennis van de wetmatigheden in de natuur betrouwbaar is, dat de wetten van de wetenschap objektieve waarheid zijn, en zeide:

„Het moderne fideïsme verwerpt geenszins de wetenschap, het verwerpt alleen de „buitensporige aanspraken” van de wetenschap en wel de aanspraak op objektieve waarheid. Als er een objektieve waarheid bestaat (zoals dé materialisten menen), als alleen de natuurwetenschap, die de buitenwereld in de „ervaring” van de mens weerspiegelt, in staat is, ons objektieve waarheid te geven, dan wordt ieder fideïsme onvoorwaardelijk verworpen.” (Komplete Werken, Deel XIII blz. 102.)

Dat zijn in het kort de kenmerkende trekken van het Marxistische filosofische materialisme.

Het is gemakkelijk te begrijpen, welk een ontzaglijk grote betekenis de verbreiding van de stellingen van het filosofische materialisme op de studie van het maatschappelijk leven, de studie van de geschiedenis der maatschappij heeft — welk een ontzaglijk grote betekenis de toepassing van deze stellingen op de geschiedenis van de maatschappij, op de praktische werkzaamheid van de partij van het proletariaat heeft.

Als de samenhang van de natuurverschijnselen en hun wederzijdse afhankelijkheid een wetmatigheid van de ontwikkeling der natuur zijn, dan vloeit hieruit voort, dat de samenhang en de wederzijdse afhankelijkheid van de verschijnselen van het maatschappelijk leven eveneens geen toevalligheid, maar een wetmatigheid van de ontwikkeling der maatschappij zijn.

Het maatschappelijk leven, de geschiedenis van de maatschappij is dus niet meer een opeenhoping van „toevalligheden”, want de geschiedenis van de maatschappij wordt tot een wetmatige ontwikkeling van de maatschappij en het onderzoek van de geschiedenis der maatschappij wordt tot een wetenschap.

De praktische werkzaamheid van de partij van het proletariaat moet dus berusten, niet op de vrome wensen van „uitblinkende persoonlijkheden”, niet op de eisen van „het verstand”, de „algemene moraal” enz., maar op de wetmatigheden van de ontwikkeling der maatschappij, op het bestuderen van deze wetmatigheden.

Verder. Als wij de wereld kunnen kennen en onze kennis van de wetten der ontwikkeling van de natuur betrouwbare kennis is, die de betekenis van objectieve waarheid heeft, dan volgt hieruit, dat het maatschappelijke leven, de ontwikkeling van de maatschappij, eveneens gekend kunnen worden en dat 'de gegevens van de wetenschap over de wetten van de ontwikkeling der maatschappij betrouwbare gegevens zijn, die de betekenis van objectieve waarheid hebben.

De wetenschap van de geschiedenis van de maatschappij kan dus, ondanks heel de ingewikkeldheid van de verschijnselen van het maatschappelijke leven, eenzelfde exakte wetenschap worden als, laat ons zeggen, de biologie, een wetenschap, die in staat is om de wetten van de ontwikkeling der maatschappij voor praktische toepassing te gebruiken.

De partij van het proletariaat moet zich in haar praktijk werkzaamheid dus niet door deze of gene toevallige beweeg, redenen laten leiden, maar door de wetten van de ontwikkeling van de maatschappij, door de praktische gevolgtrekkingen uit deze wetten.

Het socialisme wordt dus van een droom over een betere toekomst van de mensheid tot een wetenschap.

De verbinding van de wetenschap en de praktische werkzaamheid, de verbinding van de theorie en de praktijk en hun eenheid moeten dus de leidster van de partij van het proletariaat worden.

Verder. Als de natuur, het zijn, de materiële wereld — het primaire, en het bewustzijn, het denken — het sekondaire, het afgeleide is, als de materiële wereld een objektieve werkelijkheid is, die onafhankelijk van het bewustzijn der mensen bestaat en als het bewustzijn de weerspiegeling van deze objektieve werkelijkheid is, dan volgt hieruit, dat het materiële leven van de maatschappij, haar zijn, eveneens het primaire 'is, en dat het geestelijke leven het sekondaire, het afgeleide is, dat het materiële leven van de maatschappij een objektieve werkelijkheid is, die onafhankelijk van de wil van de mensen bestaat én dat het geestelijke leven van de maatschappij de weerspiegeling van deze objektieve werkelijkheid, de weerspiegeling van ,het zijn is.'

De bron van de vorming van het geestelijke leven van de maatschappij, de ontstaansbron van de maatschappelijke ideeën, de maatschappelijke theorieën, de politieke opvattingen, de politieke instellingen, moet men dus niet in de ideeën, de theorieën, opvattingen, politieke instellingen zelf zoeken, maar in : de voorwaarden van het materiële leven van de maatschappij, j in het maatschappelijke zijn, welks weerspiegeling deze ideeën, theorieën, opvattingen, enz. zijn.

Als men dus in de verschillende perioden van de geschiedenis der maatschappij verschillende maatschappelijke ideeën, theorieën, opvattingen, politieke instellingen waarneemt, als wij onder het slavenhouders-stelsel deze maatschappelijke ideeën, theorieën, opvattingen, politieke instellingen ontmoeten, onder het feodalisme andere, onder het kapitalisme weer andere dan is dit niet te verklaren door de „natuur”, niet door de eigenschappen” van de ideeën, de theorieën, -de opvattingen, de politieke instellingen zelf, maar door de verschillende voorwaarden

van het materiële leven van de maatschappij in de verschillende perioden der maatschappelijke ontwikkeling, — Zoals het zijn van de maatschappij, zoals de voorwaarden van het materiële leven van de maatschappij zijn, zo zijn ook haar ideeën, theorieën, politieke opvattingen, politieke instellingen.

In verband hiermede zegt Marx:

„Het is niet het bewustzijn van de mensen, dat hun zijn, maar omgekeerd, hun maatschappelijk zijn, dat hun bewustzijn bepaalt”, (K. Marx, „Ter kritiek der politieke economie”, Inleiding).

Om zich dus in de politiek niet te vergissen en niet in de toestand van ijdele dromers te geraken, moet de partij van het proletariaat bij haar werkzaamheid niet uitgaan van abstracte „beginselen van het menselijke verstand”, maar van de concrete voorwaarden van het materiële leven van de maatschappij, als de beslissende kracht van de maatschappelijke ontwikkeling; niet van de goede wil van „grote mannen”, maar van de reële behoeften van de ontwikkeling van het materiële leven der maatschappij.

De ondergang van de utopisten, de narodniki, de anarchisten en de sociaal-revolutionairen daarbij inbegrepen, is o.a. hier uit te verklaren, dat zij de primaire rol van de voorwaarden van het materiële leven van de maatschappij in de ontwikkeling der maatschappij niet erkenden, daardoor tot idealisme vervielen en hun praktische werkzaamheid niet op grondslag van de ontwikkelingsbehoeften van het materiële leven der maatschappij opbouwden, maar onafhankelijk daarvan en daartegen in, op de grondslag van „ideale plannen” en „allesomvattende ontwerpen”, die los stonden van het reële leven van de maatschappij.

De sterkte en de levenskracht van het Marxisme-Leninisme ligt hierin besloten, dat het bij zijn praktische werkzaamheid juist van de ontwikkelingsbehoeften van het materiële leven der maatschappij uitgaat en zich nooit van het reële leven der maatschappij losmaakt.

Het volgt uit de woorden van Marx evenwel niet, dat de maatschappelijke ideeën en theorieën, de politieke opvattingen en politieke instellingen niet van belang zijn voor het leven van de maatschappij» dat zij geen terugwerkende kracht uitoefenen op

het maatschappelijke zijn, op de ontwikkeling van de materiële voorwaarden van het maatschappelijke leven. Wij spraken hier tot nu toe slechts over de oorsprong van de maatschappelijke ideeën, theorieën, opvattingen, politieke instellingen, over hun ontstaan, over het feit, dat het geestelijke leven van de maatschappij de weerspiegeling is van de voorwaarden van haar materiële leven. Wat betreft de betekenis van de maatschappelijke ideeën, theorieën, opvattingen, politieke instellingen, wat betreft hun rol in de geschiedenis, — het historische materialisme ontkent niet alleen niet, maar het legt zelfs de nadruk op de belangrijke rol en de betekenis daarvan in het leven van de maatschappij, in de geschiedenis van de maatschappij.

Er komen maatschappelijke ideeën en theorieën van verschillende soort voor. Er zijn oude ideeën en theorieën, die hun tijd hebben overleefd en die de belangen van de aflevende krachten in de maatschappij dienen. Hun betekenis ligt hierin, dat zij de ontwikkeling van de maatschappij, haar beweging voorwaarts, remmen. Er bestaan nieuwe, vooruitstrevende ideeën en theorieën, die de belangen van de vooruitstrevende krachten in de maatschappij dienen. Hun betekenis ligt hierin, dat zij de ontwikkeling van de maatschappij, haar beweging voorwaarts vergemakkelijken, waarbij zij een des te grotere betekenis verkrijgen, naar gelang zij de ontwikkelingsbehoeften van het materiële leven der maatschappij nauwkeuriger weerspiegelen.

Nieuwe maatschappelijke ideeën en theorieën ontstaan slechts nadat de ontwikkeling van het materiële leven van de maatschappij haar voor een nieuwe taak heeft gesteld.

Maar nadat zij ontstaan zijn, worden zij een hoogst belangrijke kracht, die het vervullen van de nieuwe taak vergemakkelijken, die door de ontwikkeling van het materiële leven van de maatschappij zijn 'gesteld en de beweging voorwaarts van de maatschappij vergemakkelijken. Hier blijkt dan ook juist de geweldige organiserende, mobiliserende en reorganiserende betekenis van de nieuwe ideeën, nieuwe theorieën, nieuwe politieke opvattingen, nieuwe politieke instellingen. De nieuwe maatschappelijke ideeën en theorieën, ontstaan juist ook daarom, omdat zij voor de maatschappij noodzakelijk zijn, omdat zonder hun organiserend, mobiliserend en reorganiserend werk de vervulling van de rijp-geworden taak tot ontwikkeling van het materiële leven der maatschappij niet mogelijk is.

daan op de grondslag van de nieuwe taken, die door de ontwikkeling van het materiële leven van de maatschappij gesteld zijn, banen de nieuwe maatschappelijke ideeën en theorieën zich een weg, worden zij het bezit van de volksmassa's, mobiliseren zij hen, organiseren zij hen tegen de aflevende krachten in de maatschappij en vergemakkelijken zij zo het ten val brengen van de aflevende krachten in de maatschappij, die de ontwikkeling van het materiële leven van de maatschappij remmen.

Zo werken de maatschappelijke ideeën, theorieën, politieke instellingen, die op de grondslag van de rijp geworden taak van de ontwikkeling van het materiële leven der maatschappij, van de ontwikkeling van het maatschappelijke zijn, zijn ontstaan, daarna zelf op het maatschappelijke zijn, op het materiële leven van de maatschappij in en scheppen zij de noodzakelijke voorwaarden om de rijp geworden taak van het materiële leven van de maatschappij volledig te vervullen en haar verdere ontwikkeling mogelijk te maken.

In verband hiermede zegt Marx:

„De theorie wordt tot materiële macht, zodra zij zich van de massa's meester maakt” (Verzamelde Werken, Eerste Afdeling, „Tot kritiek op de rechtsphilosophie van Hegel” : Verz. Werken, I, 1, 6 14. (Duits).

Teneinde dus de mogelijkheid te hebben om op de verhoudingen van het materiële leven van de maatschappij in te werken en hun ontwikkeling en verbetering te verhaasten, moet de partij van het proletariaat op zulk een maatschappelijke theorie, op zulk een maatschappelijke idee steunen, die de ontwikkelingsbehoeften van het materiële leven der maatschappij op de juiste wijze weerspiegelt en die derhalve in staat is, de brede massa van het volk in beweging te brengen, hen te mobiliseren en uit hun midden het grote leger van de proletarische partij te organiseren, dat bereid is om de reaktionaire krachten te verslaan en de weg te banen voor de vooruitstrevende krachten van de maatschappij.

De ondergang van de „ekonomisten” en de mensjewiki is o.a. hieruit te verklaren, dat zij de mobiliserende, organiserende en reorganiserende rol van een vooruitstrevende theorie, een vooruitstrevende idee niet erkenden en deze rol, doordat zij tot vulgair

materialisme vervielen, bijna tot op nul terugbrachten en bijgevolg de partij tot passiviteit tot niets doen veroordeelden.

De sterkte en levenskracht van het Marxisme-Leninisme liggen hierin besloten, dat het steunt op een vooruitstrevende theorie, die op de juiste wijze de ontwikkelingsbehoeften van het materiële leven der maatschappij weerspiegelt, dat het de theorie tot de haar toekomende hoogte verheft en het zijn plicht acht haar mobiliserende, organiserende en reorganiserende kracht ten volle te gebruiken.

Zó lost het historische materialisme het vraagstuk van de verhouding tussen het maatschappelijke zijn en het maatschappelijke bewustzijn, tussen de ontwikkelingsvoorwaarden van het materiële leven en die van het geestelijke leven van de maatschappij, op.

Er blijft slechts een vraag ter verklaring over: wat moet men uit het gezichtspunt van het historische materialisme e verstaan onder de „voorwaarden van het materiële leven van de maatschappij”, die in de laatste instantie de gedaante van de maatschappij, haar ideeën, opvattingen, politieke instellingen enz. bepalen?

Inderdaad — wat zijn dat voor „voorwaarden van het materiële leven van de maatschappij”, wat zijn de kenmerkende trekken daarvan ?

Het lijkt geen twijfel, dat tot het begrip, „voorwaarden van het materiële leven van de maatschappij” in de eerste plaats de natuur, die de maatschappij omringt, het geografische milieu behoort, dat een van de noodzakelijke en bestendige voorwaarden van het materiële leven van de maatschappij is en natuurlijk op de ontwikkeling van de maatschappij, invloed uitoefent. Welke rol speelt het geografische milieu in de ontwikkeling van de maatschappij? Is het geografische• milieu wellicht de voornaamste kracht, die de gedaante van de maatschappij, het karakter van het maatschappelijk stelsel der mensen, de over* gang van het ene stelsel naar het andere bepaalt?

Het historische materialisme beantwoordt deze vraag ontkennend.

Het geografische milieu is onbetwistbaar een van de bestendige en noodzakelijke voorwaarden voor de ontwikkeling der maatschappij en het oefent natuurlijk invloed uit op de ontwikkeling' der maatschappij —, het versnelt of vertraagt de loop van de ontwikkeling der maatschappij. Maar zijn invloed is niet

de beslissende invloed, daar de veranderingen in de ontwikkeling van de maatschappij onvergelykelyk veel sneller plaats hebben, dan de ontwikkeling van het geografische milieu. In de loop van drie duizend jaar konden elkaar in Europa drie verschillende maatschappelijke stelsels afwisselen: het stelsel van de primitieve dorpsgemeenschappen, het slavenhouders-stelsel en het feodale stelsel en in het Oostelijke gedeelte van Europa, in de U.S.S.R., wisselden elkaar zelfs vier maatschappelijke stelsels af. Intussen wijzigden zich in deze zelfde periode de geografische verhoudingen in Europa, of in het geheel niet, óf in zo een onbeduidende mate, dat de geografie daar zelfs niet over wil spreken. En dat is ook begrijpelyk. Voor enigszins belangrijke wijzigingen van het geografische milieu worden er miljoenen jaren vereist, terwijl zelfs voor zeer gewichtige wijzigingen van het maatschappelijke stelsel der mensen enige honderden of een paar duizend jaar voldoende zijn.

Maar hieruit volgt, dat het geografische milieu niet als de hoofdoorzaak, niet als de beslissende oorzaak van de maatschappelijke ontwikkeling kan dienen, want iets, dat in de loop van tienduizenden jaren bijna onveranderd blijft, kan niet, als hoofdoorzaak dienen van de ontwikkeling van datgene, wat in de loop van honderden jaren een radikale verandering ondergaat.

Het lijkt verder geen twijfel, dat de toeneming van het bevolkingsaantal, deze of gene dichtheid van de bevolking eveneens tot het begrip „voorwaarden van het materiële leven der maatschappij”, behoort, want de mensen vormen een noodzakelyk element van de voorwaarde van het materiële leven der maatschappij en zonder de aanwezigheid van een zeker minimum van mensen kan er generlei materieel leven van de maatschappij bestaan. Is de toeneming van het bevolkingsaantal wellicht die voornaamste kracht welke het karakter van het maatschappelijke stelsel der mensen bepaalt?

Het historische materialisme beantwoordt deze vraag eveneens ontkennend.

Natuurlyk heeft de toeneming van het bevolkingsaantal invloed op de ontwikkeling van de maatschappij, .zij vergemakkelijkt of vertraagt de ontwikkeling van de maatschappij, maar zij kan niet de voornaamste kracht van de ontwikkeling der maatschappij zijn en haar invloed op de ontwikkeling van de maatschappij kan niet de beslissende zijn, daar de toeneming

van het bevolkingsaantal op zich zelf de sleutel niet geeft om op te helderen, waarom het gegeven maatschappelijke stelsel juist door dit en niet door een ander stelsel wordt vervangen, waarom het stelsel van de primitieve dorpsgemeenschap juist door het slavenhoudersstelsel werd vervangen, het slavenhoudersstelsel door het feodale, het feodale door het burgerlijke en niet door een willekeurig ander stelsel.

Indien de toeneming van het bevolkingsaantal de beslissende kracht van de maatschappelijke ontwikkeling was, zou een grotere bevolkingsdichtheid in elk geval een daaraan beantwoordend hoger type van maatschappelijk stelsel moeten te weeg brengen. In de werkelijkheid evenwel, ziet men dit niet. De dichtheid van de bevolking is in China viermaal zo groot als in de Verenigde Staten, de Verenigde Staten staan echter wat hun maatschappelijke ontwikkeling betreft hoger dan China, want in China heerst nog altijd een half-feodaal stelsel, terwijl de Verenigde Staten reeds lang het hoogste stadium van ontwikkeling van het kapitalisme hebben bereikt. De dichtheid van de bevolking is in België 19 maal zo groot als in de Verenigde Staten en 26 maal zo groot als in de U.S.S.R., de Verenigde Staten staan evenwel wat hun maatschappelijke ontwikkeling betreft, hoger dan België en België is bij de U.S.S.R. een geheel historisch tijdvak ten achter, want in België heerst het kapitalistische stelsel, terwijl de U.S.S.R. reeds een einde heeft gemaakt aan het kapitalisme en het socialistische stelsel bij zich heeft ingevoerd.

Maar hieruit volgt, dat de toeneming van de dichtheid van de bevolking niet de hoofdkracht is of zijn kan, van de ontwikkeling van de maatschappij, die het karakter van het maatschappelijke stelsel, de gedaante van de maatschappij bepaalt.

Waarin bestaat in dat geval dan de voornaamste kracht in het systeem van voorwaarden van het materiële leven der maatschappij, die de gedaante van de maatschappij, het karakter het systeem van voorwaarden van het materiële leven der maatschappij van het ene stelsel tot het andere bepaalt?

Die kracht acht het historische materialisme de wijze waarop de levensbenodigdheden worden verkregen, die voor het bestaan van de mensen noodzakelijk zijn, de produktiewijze van de materiële goederen: voedsel, kleren, schoeisel, woningen, brandstof, produktiewerktuigen enz., die noodzakelijk zijn, opdat de maatschappij zal kunnen leven en zich ontwikkelen.

Om te leven moet men voedsel, kleren, schoeisel, woningen, brandstof enz. bezitten, om deze materiële goederen te bezitten, moet men ze produceren en om zè te produceren, moet men produktiewerktuigen hebben, met behulp waarvan de mensen voedsel, kleren, schoeisel, woningen, brandstof enz. voortbrengen, moet men deze werktuigen weten voort te brengen en er gebruik van te maken.

De produktiewerktuigen, met behulp waarvan de materiële goederen worden voortgebracht, de mensen, die deze produktiewerktuigen in beweging brengen en de produktie van de materiële goederen verwezenlijken, dank zij een zekere produktie-ervaring en zekere geoefendheid — al deze elementen tezamen vormen de produktiekrachten van de maatschappij.

Maar de produktiekrachten vormen slechts één kant van de produktie, een kant van de produktiewijze, dié de verhouding uitdrukt van de mensen tot de voorwerpen en de krachten van de natuur, die voor de produktie van de materiële goederen worden gebruikt. De andere kant van de produktie, de andere kant van de produktiewijze, vormen de verhoudingen van de mensen tot elkander in het produktie-proces, de produktieverhoudingen van de mensen. De mensen voeren. Strijd tegen de natuur en gebruiken de natuur voor de produktie van de materiële goederen niet geïsoleerd van elkander, niet als los va: elkander staande enkelingen, maar tezamen, als groepen, als gemeenschappen. Derhalve is de produktie altijd en onder alle omstandigheden maatschappelijke produktie. Bij het voortbrengen van de materiële goederen, gaan de mensen onder elkaar deze of gene onderlinge verhoudingen in de produktie aan, deze of gene produktieverhoudingen. Deze verhoudingen kunnen verhoudingen zijn van samenwerking en wederzijdse hulp van mensen, die geen uitbuiting ondergaan, zij kunnen ook verhoudingen van heerschappij en ondergeschiktheid zijn, zij kunnen tenslotte overgangsverhoudingen zijn van de ene vorm van produktieverhoudingen naar de andere. Maar welk karakter de produktieverhoudingen ook mogen hebben, zij vormen — steeds en onder alle stelsels — een even noodzakelijk element van de produktie als de produktiekrachten van de maatschappij.

„In de produktie”, zegt Marx, „werken de mensen niet alleen op de natuur, maar ook op elkaar in, zij produceren slechts, doordat zij op een bepaalde manier samen-

werken en hun werkzaamheden tegen elkaar uitwisselen. Om te produceren, treden zij in bepaalde betrekkingen en verhoudingen tot elkander en alleen binnen deze maatschappelijke betrekkingen en verhoudingen heeft hun inwerking op de natuur, heeft de produktie plaats. („Loonarbeid en Kapitaal”. Marx. Bibl.» Deel 9, blz. 27).

Bijgevolg omvat de produktie, de produktiewijze zowel de produktiekrachten van de maatschappij als de produktieverhoudingen van de mensen; zij zijn dus de belichaming van hun eenheid in het produktieproces van de materiële goederen.

Een van de bijzonderheden van de produktie ligt hierin besloten, dat zij nooit gedurende een lange periode op hetzelfde punt blijft steken en zich steeds in staat van verandering en ontwikkeling bevindt, waarbij de veranderingen in de produktiewijze onvermijdelijk een verandering van het gehele maatschappelijke stelsel, van de maatschappelijke ideeën, de politieke opvattingen, de politieke instellingen verwekken, — waarbij de vervorming van de gehele maatschappelijke en politieke formatie verwekken. Op de verschillende trappen van de ontwikkeling passen de mensen verschillende produktiewijzen toe of als men het grover uitdrukt — hebben zij een verschillende levenswijze. Onder de primitieve gemeenschap bestaat er een bepaalde produktiewijze, onder de slavernij bestaat er een andere, onder het feodalisme weer een andere, enz. Dienovereenkomstig zijn ook het maatschappelijke stelsel van de mensen, hun geestelijk leven, hun opvattingen, hun politieke instellingen verschillend.

"Zoals de produktiewijze van de maatschappij is, zo is in hoofdzaak ook de maatschappij zelf, zo zijn haar ideeën en theorieën, politieke opvattingen en instellingen.

Of, als men het grover uitdrukt: zoals de levenswijze van de mensen is, zo is hun denkwijze.

Dit betekent dat de geschiedenis van de ontwikkeling der maatschappij in de eerste plaats de ontwikkelingsgeschiedenis is van de produktie, van de produktiewijzen, die elkaar in de loop der eeuwen afwisselen, de ontwikkelingsgeschiedenis van de produktiekrachten en van de produktieverhoudingen der Lipensen.

De geschiedenis van de maatschappelijke ontwikkeling is dus tevens de geschiedenis van de voortbrengers van de materiële goederen zelf, de geschiedenis van de werkende massa's, die de

fundamentele krachten van het produktieproces zijn en die de produktie van de materiële goederen, die voor het bestaan van de maatschappij noodzakelijk zijn, verwezenlijken.

De historische wetenschap kan dus, indien zij werkelijk een wetenschap wil zijn, de geschiedenis van de maatschappelijke ontwikkeling niet langer terugbrengen tot de handelingen van koningen en veldheren, tot de daden van „veroveraars” en „onderwerpers” van staten, maar moet zich in de eerste plaats bezighouden met de geschiedenis van de voortbrengers der materiële goederen, met de geschiedenis van de werkende massa’s, met de geschiedenis van de volken.

De sleutel tot het onderzoek van de wetten der geschiedenis voor de maatschappij moet men dus niet zoeken in de hoofden van de mensen, niet in de opvattingen en ideeën van de maatschappij, maar in de produktie wij ze, die in iedere gegeven historische periode door de maatschappij in praktijk wordt gebracht, — in de economie van de maatschappij.

De eerste taak van de historische wetenschap is dus het onderzoeken en blootleggen van de wetten der produktie, van de wetten der produktiekrachten en van de produktieverhoudingen, van de wetten der economische ontwikkeling van de maatschappij.

De partij van het proletariaat moet dus, indien zij een werkelijke partij wil zijn, in de eerste plaats de kennis van de ontwikkelingswetten der produktie beheersen, de kennis van de wetten der economische ontwikkeling van de maatschappij.

Om zich niet te vergissen in de politiek, moet dus de partij van het proletariaat, zowel in de opbouw van haar programma als ook in haar praktische werkzaamheid, in de eerste plaats uitgaan van de ontwikkelingswetten der produktie, van de wetten van de economische ontwikkeling der maatschappij.

De tweede bijzonderheid van de produktie bestaat hierin, dat haar veranderingen en ontwikkeling steeds beginnen met de veranderingen en de ontwikkeling van de produktiekrachten, in de eerste plaats met de veranderingen en de ontwikkeling van de produktiewerktuigen. De produktiekrachten zijn dus het beweeglijkste en revolutionairste element van de produktie. Eerst wijzigen en ontwikkelen zich de produktiekrachten van de maatschappij en daarna, afhankelijk van deze wijzigingen en in overeenstemming hiermede, wijzigen zich de produktieverhoudingen van de mensen, de economische verhou-

dingen van de mensen. Dit betekent evenwel niet, dat de produktieverhoudingen geen invloed uitoefenen op de ontwikkeling van de produktiekrachten en dat de laatsten niet van de eersten afhankelijk zijn. Terwijl zij zich ontwikkelen afhankelijk van de ontwikkeling der produktiekrachten, werken de produktieverhoudingen op hun beurt in op de ontwikkeling van de produktiekrachten, verhaasten of vertragen zij die. Het is hierbij noodzakelijk op te merken, dat de produktieverhoudingen niet al te lang bij de groei van de produktiekrachten kunnen ten achter blijven en zich daarmee in tegenspraak bevinden, daar de produktiekrachten zich alleen dan in volle omvang kunnen ontwikkelen, als de produktieverhoudingen aan het karakter, aan de stand van de produktiekrachten beantwoorden en aan de ontwikkeling van de produktiekrachten de vrije loop geven. Derhalve moeten de produktieverhoudingen, hoezeer zij ook bij de ontwikkeling van de produktiekrachten mogen zijn ten achter gebleven, —vroeg of laat, — aan het ontwikkelingspeil van de produktiekrachten, aan het karakter van de produktiekrachten gaan beantwoorden en is dit in werkelijkheid ook het geval. In het tegenovergestelde geval zouden wij een radikaal verbreken van de eenheid van de produktiekrachten met de produktieverhoudingen in het stelsel van de produktie hebben, en daarmee het uiteenrijten van de produktie in haar geheel, een krisis van de produktie, de verwoesting van de produktiekrachten.

Een voorbeeld van het niet beantwoorden van de produktieverhoudingen aan het karakter van de produktiekrachten, een voorbeeld van het konflikt tussen hen beide, zijn de economische krisissen in de kapitalistische landen, waar de kapitalistische partikuliere eigendom van de produktiemiddelen in een schreeuwende tegenspraak verkeert met het maatschappelijke karakter van het produktieproces, met het karakter van de produktiekrachten. Het resultaat van deze tegenspraak zijn de economische krisissen, die tot de verwoesting van de produktiekrachten voeren, waarbij deze tegenspraak zelf de economische grondslag vormt van de sociale revolutie, wier bestemming hierin bestaat om de huidige produktieverhoudingen te vernietigen en nieuwe, aan het karakter van de produktiekrachten beantwoordende produktieverhoudingen te scheppen.

En omgekeerd, — een voorbeeld van het volkomen beantwoorden van de produktieverhoudingen aan het karakter van

de produktiekrachten is de socialistische volkshuishouding in de U.S.S.R., waar de maatschappelijke eigendom van de produktiemiddelen volkomen beantwoordt aan het maatschappelijke karakter van het produktieproces en waar met het oog hierop geen economische krisissen en geen verwoesting van de produktiekrachten bestaan.

Bijgevolg zijn de produktiekrachten niet alleen het beweeglijkste en revolutionairste element van de produktie. Zij zijn tevens het beslissende element bij de ontwikkeling van de produktie.

Zoals de produktiekrachten zijn, zó moeten ook de produktieverhoudingen zijn..

Als de stand van de produktiekrachten de vraag beantwoordt, met welke produktiewerktuigen de mensen de voor hen noodzakelijke materiële goederen voortbrengen, dan beantwoordt de toestand van de produktieverhoudingen een andere vraag: in wiens bezit zich de produktiemiddelen (de grond, de bossen, het water, de bodemschatten, de grondstoffen, de produktiewerktuigen, de bedrijfsgebouwen, de verkeers- en verbindingsmiddelen enz.) bevinden, in wiens beschikking zich de produktiemiddelen bevinden, in de beschikking van de gehele maatschappij of in de beschikking van afzonderlijke personen, groepen, klassen, die ze gebruiken om andere personen, groepen, klassen uit te buiten.

Ziehier een schematisch beeld van de ontwikkeling der produktiekrachten van de oudheid tot op onze dagen. De overgang van de grove stenen werktuigen naar pijl en boog en in verband hiermede de overgang van het jagersleven naar het temmen van dieren en naar de primitieve veeteelt; de overgang van de stenen werktuigen naar metalen werktuigen, (de ijzeren bijl, de houten ploeg met ijzeren kouter enz.) en in overeenstemming daarmee, de overgang naar het verbouwen van gewassen en naar de landbouw; de verdere verbetering van de metalen werktuigen ter bewerking van materialen, de overgang naar de smidsblaasbalg, de overgang naar de pottebakkerij en in overeenstemming daarmee de ontwikkeling van het handwerk, de scheiding van het handwerk van de landbouw, de ontwikkeling van de zelfstandige handwerks- en daarna van de manufakturproduktie; de overgang van de handwerksproduktiewerktuigén naar de machine en de verandering van de handwerks- en manufakturproduktie in de machinale industrie; de overgang

naar het machine-stelsel en het verschijnen van de moderne grote machinale industrie, — dat is het algemene, lang niet volledige beeld van de ontwikkeling van de produktiekrachten der maatschappij, in de loop van de geschiedenis der mensheid. Het spreekt hierbij vanzelf, dat de ontwikkeling en de verbetering van de produktiewerktuigen door de bij de produktie betrokken mensen en niet onafhankelijk van hen werd bewerkstelligd, — bijgevolg veranderden en ontwikkelden zich, tezamen met - de verandering en de ontwikkeling van de produktiewerktuigen, ook de mensen als het belangrijkste element van de produktiekrachten, veranderden en ontwikkelden zich hun ervaring in de produktie, hun arbeidsgeoevendheid, hun vaardigheid in het gebruiken van de produktiewerktuigen.

Overeenkomstig de veranderingen en de ontwikkeling van de produktiekrachten van de maatschappij in de loop van de geschiedenis, veranderden en ontwikkelden zich de produktieverhoudingen van de mensen, hun economische verhoudingen.

De geschiedenis kent vijf fundamentele typen van produktieverhoudingen: dat van de primitieve gemeenschap, het slavenhouders, het feodale, het kapitalistische en. het socialistische type.

Onder het stelsel van de primitieve gemeenschap is de maatschappelijke eigendom van de produktiemiddelen de grondslag van de produktieverhoudingen. Dit beantwoordt in hoofdzaak aan het karakter van de produktiekrachten in deze periode. De stenen werktuigen en de later verschenen pijl en boog sloten de mogelijkheid uit om als enkeling tegen de natuurkrachten en de wilde dieren te strijden. Om vruchten in het bos te verzamelen, of om in de wateren vis te vangen, om de een of andere woning te bouwen, waren de mensen gedwongen om gemeenschappelijk te werken, indien zij niet aan de honger dood, aan de wilde dieren of aan een naburige gemeenschap ten offer wilden vallen. De gemeenschappelijke arbeid voert tot gemeenschappelijke eigendom van de produktiemiddelen, evenals van de voortbrengselen van de produktie. Hier heeft men nog geen begrip van de partikuliere eigendom van de produktiemiddelen, indien men de persoonlijke eigendom van enige produktiewerktuigen, die tevens wapens tot bescherming tegen wilde dieren zijn, niet meetelt. Hier is geen uitbuiting, hier zijn geen klassen. Onder het slavenhoudersstelsel is de grondslag van de produktieverhoudingen de eigendom van den slavenhouder van de

produktiemiddelen en tevens van den werker in de produktie den slaaf, dien de slavenhouder als vee kon verkopen, kopen en doden. Deze produktieverhoudingen beantwoordden in hoofdzaak aan de stand van de produktiekrachten in deze periode. Inplaats van de stenen werktuigen hadden de mensen thans metalen werktuigen te hunner beschikking, in plaats van het armzalige en primitieve jachtbedrijf, dat geen veeteelt, geen landbouw kende, ontstonden veeteelt, landbouw, handwerk, arbeidsverdeling tussen deze takken van produktie, ontstond de mogelijkheid om produkten tussen de afzonderlijke personen en gemeenschappen te ruilen, de mogelijkheid om rijkdom in de handen van enkelen op te hopen, de werkelijke opeenhoping van de produktiemiddelen in handen van een minderheid, de mogelijkheid om de meerderheid aan de minderheid te onderwerpen en tot slaven te maken. Hier bestaat al geen gemeenschappelijke en vrije arbeid van alle leden van de maatschappij in het produktieproces meer, — hier heerst gedwongen arbeid van slaven, die door de niet-werkende slavenhouders worden uitgebuit. Er bestaat derhalve ook geen gemeenschappelijke eigendom van de produktiemiddelen evenmin als van de voortbrengselen van de produktie. Deze is door de partikuliere eigendom vervangen. Hier is de slavenhouder de eerste en voornaamste volwaardige eigenaar.

Rijken en armen, uitbuiters en uitgebuiten, ten volle gerechtigden en rechtelozen, een verbitterde klassenstrijd tussen hen, — dat is het beeld van het slavenhoudersstelsel.

Onder het feodale stelsel is de grondslag van de produktieverhoudingen de eigendom van den feodalen heer op de produktiemiddelen en zijn niet-volledige eigendom van den werker in de produktie, den lijfeigene, dien de feodale heer al niet meer kan doden, maar dien hij kan kopen en verkopen. Naast de feodale eigendom bestaat de individuele eigendom van den boer en den handwerksman op de produktie werktuigen en op hun partikulier bedrijf, berustend op de persoonlijke arbeid. Deze produktieverhoudingen beantwoorden in hoofdzaak aan de stand van de produktiekrachten in deze periode. De verdere verbetering van het gieten en bewerken van ijzer, de verbreiding

De partikuliere eigendom ondergaat hier een verdere ontwikkeling van de landbouw, de tuinbouw, de wijnbouw, het zuivelbedrijf, het ontstaan naast de handwerkerswerkplaatsen van

manufaktuurbedrijven, dat zijn de kenmerkende trekken van de stand der produktiekrachten.

De nieuwe produktiekrachten eisen, dat de werker in de produktie het een of andere initiatief en geneigdheid tot de arbeid aan de dag legt, dat hij bij het werk belang heeft. Daarom doet de feodale heer afstand van den slaaf, daar deze geen belang heeft bij het werk en in het geheel geen initiatief aan de dag legt; hij geeft er de voorkeur aan met lijfeigenen te doen te hebben, die hun eigen bedrijf, hun eigen produktiewerktuigen bezitten en enigszins belang hebben bij de arbeid, hetgeen noodzakelijk is om de grond te bewerken en aan den feodalen heer van hun oogst cijns in natura te betalen.

De partikuliere eigendom ondergaat hier een verdere ontwikkeling. De uitbuiting is hier bijna even hardvochtig als onder de slavernij, — zij is maar weinig verzacht. De klassenstrijd tussen de uitbuiters en de uitgebuiten vormt de voornaamste trek van de feodale orde.

Onder het kapitalistische stelsel is de grondslag van de produktieverhoudingen de kapitalistische eigendom van de produktiemiddelen, terwijl de werkers in de produktie geen eigendom bezitten, n.l. de loonarbeiders, die de kapitalist niet kan doden en niet kan verkopen, want zij zijn vrij van persoonlijke afhankelijkheid, — zij hebben echter geen produktiemiddelen en om niet van honger te sterven zijn zij genoodzaakt, hun arbeidskracht aan den kapitalist te verkopen, het juk van de uitbuiting op hun nek te torsen. Naast de kapitalistische eigendom van de produktiemiddelen bestaat er ook partikuliere eigendom van de produktiemiddelen, berustend op de persoonlijke arbeid bij den van de horige afhankelijkheid bevrijden boer en handwerksman. Deze partikuliere eigendom is in de eerste tijd ruim verbreid. In plaats van de handwerkerswerkplaatsen en de manufaktuurondernemingen ontstonden geweldige fabrieken en bedrijven, toegerust met machines. In plaats van de adellijke landgoederen, die met de primitieve produktiewerktuigen van de boeren werden bewerkt, ontstonden er grote kapitalistische landbedrijven, die op de grondslag van de landbouwtechniek en van de voorziening met landbouwmachines worden gevoerd.

De nieuwe produktiekrachten eisen, dat de arbeiders in de produktie meer beschaving en begripsvermogen hebben dan de neergedrukte en onwetende horigen, dat zij in staat zijn om de

machine te begrijpen en er. op de juiste wijze mede om te gaan. De kapitalisten geven er derhalve de voorkeur aan met loonarbeiders te doen te hebben, die vrij zijn van feodale banden en die beschaafd genoeg zijn om op de juiste wijze met machines om te gaan.

Maar toen het kapitalisme de productiekrachten tot op een geweldige hoogte had ontwikkeld, raakte het verstrikt in tegenstellingen, die het niet kon oplossen. Doordat het kapitalisme een steeds groter hoeveelheid waren voortbrengt en de warenprijzen verlaagt, verscherpt het de concurrentie, richt het een massa kleine en middelmatige particuliere eigenaars te gronde, maakt het hen tot proletariërs en verlaagt hun koopkracht, tengevolge waarvan het onmogelijk wordt de geproduceerde waren af te zetten. Doordat het kapitalisme de produktie uitbreidt en miljoenen arbeiders in de reusachtige fabrieken en bedrijven bijeenbrengt, verleent het aan het produktieproces een maatschappelijk karakter en ondermijnt daarmee zijn eigen basis, daar het maatschappelijke karakter van het produktieproces de maatschappelijke eigendom van de produktiemiddelen vereist, terwijl de eigendom van de produktiemiddelen partikuliere kapitalistische eigendom blijft, die met het maatschappelijke karakter van het produktieproces niet verenigbaar is.

Deze onverzoenlijke tegenstellingen tussen het karakter van de produktiekrachten en de produktieverhoudingen komen aan het licht in de periodieke krisissen van overproduktie, wanneer de kapitalisten, die tengevolge van de door hen zelf veroorzaakte verarming van de massa der bevolking, geen koopkrachtige afnemers vinden, genoodzaakt zijn de produkten te verbranden, geproduceerde waren te vernietigen, de produktie stil te leggen, de produktiekrachten te verwoesten, terwijl miljoenen van de bevolking aan de werkloosheid ten prooi vallen en honger moeten lijden, niet omdat er niet genoeg waren zijn, maar omdat er te veel waren zijn voortgebracht.

Dit betekent dat de kapitalistische produktieverhoudingen niet meer aan de stand van de produktiekrachten in de maatschappij beantwoorden en daarmee in een onverzoenlijke tegenstrijdigheid zijn geraakt.

Dit betekent dat het kapitalisme zwanger gaat van de revolutie, die geroepen is om de tegenwoordige kapitalistische eigendom van de produktiemiddelen door de socialistische eigendom te vervangen.

Dit betekent dat de scherpste klassenstrijd tussen de uitbuiters en de uitgebuiten de voornaamste trek van het kapitalistische stelsel vormt.

Onder het socialistische stelsel, dat voorlopig alleen in de U.S.S.R. is verwezenlijkt, is de maatschappelijke eigendom van de produktiemiddelen de grondslag van de produktieverhoudingen. Hier zijn al geen uitbuiters en geen uitgebuiten meer. De voortgebrachte produkten worden verdeeld volgens de arbeid, overeenkomstig het beginsel: „wie niet werkt, zal ook niet eten”. De betrekkingen tussen de mensen in het produktieproces hebben hier het kenmerk van betrekkingen van kameraadschappelijke samenwerking en van socialistische wederzijdse hulp van werkers, die vrij zijn van uitbuiting. Hier beantwoorden de produktieverhoudingen ten volle aan de stand van de produktiekrachten, want het maatschappelijke karakter van het produktieproces wordt geschraagd door de maatschappelijke eigendom van de produktiemiddelen.

Daarom kent de socialistische produktie in de U.S.S.R. geen periodieke krisissen van overproduktie, met de daaraan verbonden 'ongeremdheden.

Daarom ontwikkelen de produktiekrachten zich hier in een versneld tempo, daar de aan de produktiekrachten beantwoordende produktieverhoudingen hun volledige vrije loop voor zulk een ontwikkeling geven.

Zo is het beeld van de ontwikkeling van de produktieverhoudingen der mensen in de loop van de geschiedenis der mensheid.

Zo is de afhankelijkheid van de ontwikkeling van de produktieverhoudingen van de ontwikkeling van de produktiekrachten der maatschappij, in de eerste plaats van de ontwikkeling der produktiewerktuigen, krachtens welke de veranderingen en de ontwikkeling van de produktiekrachten vroeg of laat tot overeenkomstige veranderingen en tot de ontwikkeling van de produktieverhoudingen leiden.

„Hoewel zij in de kiem reeds aan zekere diersoorten eigen zijn, karakteriseren het gebruik en de schepping van arbeidsmiddelen het specifiek menselijke arbeidsproces

*) Onder „arbeidsmiddelen” verstaat Marx hoofdzakelijk de produktiewerktuigen. — Red.

en Franklin definieert derhalve de mens als „a toolmaking animal”, een dier, dat werktuigen fabriceert. Hetzelfde belang, dat de structuur van beenderenresten heeft voor de kennis van het organisme van uitgestorven dierengeslachten, hebben de resten van arbeidsmiddelen voor de beoordeeling van ten onder gegane economische maatschappij-formaties. Niet wat er wordt gemaakt, maar hóe, met welke arbeidsmiddelen er gemaakt wordt, onderscheidt de economische tijdperken. De arbeidsmiddelen zijn niet alleen graadmeters van de ontwikkeling der menselijke arbeidskracht, maar ook de aanwijzers van de maatschappelijke verhoudingen, waaronder gewerkt wordt”. (Karl Marx, „Das Kapital”, Deel I, uitg. 1932, . . , blz. 187—188).

En verder.

a) „De maatschappelijke verhoudingen zijn nauw verbonden met de produktiekrachten. Met het verwerven van nieuwe produktiekrachten veranderen de mensen hun produktiewijze en met de verandering van de produktiewijze, de wijze waarop zij in hun levensonderhoud voorzien, veranderen zij al hun maatschappelijke verhoudingen. De handmolen geeft ons een maatschappij met feodale heren aan het hoofd, de stoommolen een maatschappij met industriële kapitalisten” (Karl Marx, „De Ellende van de Filosofie”, blz. 91).

b) „Wij leven te midden van een voortdurende beweging van het toenemen der produktiekrachten, van de vernietiging van sociale verhoudingen, van het vormen van ideeën; onbewegelijk is alleen de abstraktie van de beweging” (te zelfder plaatse, blz. 91).

In zijn karakteristiek van het historische materialisme, geformuleerd in het „Manifest van de Kommunistische Partij” zegt Engels: '

„dat de economische produktie en de daaruit noodzakelijk voortvloeiende maatschappelijke geleding van ieder historisch tijdperk de grondslag vormt voor de politieke en intellektuele geschiedenis van dat tijdperk, dat dienover-

eenkomstig (sinds de ontbinding van het oeroude gemeenschappelijke bezit van de grond) de gehele geschiedenis een. geschiedenis van klassenstrijden is geweest, van strijd tussen uitgebuite en uitbuitende, overheerste en heersende klassen op verschillende trappen van de maatschappelijke ontwikkeling, dat deze strijd thans echter een trap van ontwikkeling heeft bereikt waarop de uitgebuite en onderdrukte klasse (het proletariaat) zich niet meer van de haar uitbuitende en onderdrukkende klasse (de bourgeoisie) kan bevrijden, zonder tegelijk de gehele maatschappij voor altijd van uitbuiting, onderdrukking en klassenstrijd te bevrijden...” (Engels, Voorwoord tot de Duitse uitgave, „Het Kommunistische Manifest”, Marx. Bibl., Deel I, 1934, blz. 5).

De derde bijzonderheid van de produktie bestaat hierin, dat het ontstaan van nieuwe produktiekrachten en van de daaraan beantwoordende produktieverhoudingen niet los van het oude stelsel, niet na het verdwijnen van het oude stelsel plaats heeft, maar in de schoot van het oude stelsel, niet als hét resultaat van een van te voren vastgestelde, bewuste werkzaamheid van de mensen, “maar elementair, onbewust, onafhankelijk van de wil van de mensen. Het heeft elementair en onafhankelijk van de wil der mensen plaats uit twee oorzaken. Ten eerste, omdat de mensen niet vrij zijn in het kiezen van deze of gene produktiewijze, want ieder nieuw geslacht, dat geboren wordt, vindt reeds produktiekrachten en produktieverhoudingen voorhanden, als het resultaat van het werk van vroegere geslachten, als gevolg waarvan het in de eerste tijd alles moet aannemen, wat het in gerede vorm op het gebied van de produktie aantreft en zich daaraan moet aanpassen, om de mogelijkheid te krijgen materiële goederen voort te brengen.

Ten tweede, omdat de mensen als zij het een of andere produktiewerktuig, het een of andere element van de produktiekrachten verbeteren, er zich niet van bewust zijn, niet begrijpen en er niet over nadenken, tot welke maatschappelijke resultaten deze verbeteringen moeten leiden/maar slechts aan hun eigen dagelijkse belangen denken, hoe zij hun arbeid kunnen verlichten en het een of andere direkte, tastbare voordeel voor zich zelf kunnen verkrijgen.

Toen enkele leden van de maatschappij der primitieve

gemeenschap geleidelijk en tastend overgingen van stenen naar ijzeren werktuigen, wisten zij natuurlijk niet en dachten zij er niet over na, tot welke maatschappelijke resultaten deze nieuwigheid zou leiden, zij begrepen niet en waren er zich niet van bewust, dat de overgang naar de metalen werktuigen een omwenteling in de produktie betekende, dat hij in laatste instantie naar het slavenhoudersstelsel zou leiden, — zij wilden eenvoudig hun arbeid vergemakkelijken en nabijliggende, tastbare voordelen verkrijgen, hun bewuste werkzaamheid was binnen de nauwe perken van hun dagelijks persoonlijk voordeel begrensd.

Toen in de periode van het feodale stelsel de jonge bourgeoisie van Europa naast de kleine gildenwerkplaatsen grote manufaktur-ondernemingen begon op te richten en op deze wijze de produktiekrachten van de maatschappij vooruitbracht wist zij natuurlijk niet en dacht zij er niet over na, tot welke maatschappelijke gevolgen deze nieuwigheid zou leiden; zij was er zich niet van bewust en begreep niet, dat deze „kleine” nieuwigheid tot zulk een hergroepering van de maatschappelijke krachten zou leiden, die moest eindigen met een revolutie, zowel tegen de koninklijke macht, wier gunsten zij zo hoog schatte als tegen de adellijken, in wier rijen haar beste vertegenwoordigers niet zelden droomden te worden opgenomen, — zij wilde eenvoudig de produktie der waren goedkoper maken, meer waren op de markten van Azië en van het zo juist ontdekte Amerika werpen en meer winst behalen, — haar bewuste werkzaamheid werd binnen de nauwe perken van deze dagelijkse praktijk begrensd.

Toen de Russische kapitalisten gemeenschappelijk met de buitenlandse kapitalisten met kracht de moderne grote machinale industrie in Rusland vestigden, waarbij zij het tsarisme onaangestast lieten en de boeren aan de vraatzucht van de landheren uitleverden, toen wisten zij natuurlijk niet en dachten zij er niet over na, tot welke maatschappelijke gevolgen deze belangrijke toeneming van de produktiekrachten zou leiden; zij waren er zich niet van bewust en begrepen niet, dat deze belangrijke sprong op het gebied van de produktiekrachten der maatschappij tot zulk een hergroepering van de maatschappelijke krachten zou leiden, die aan het proletariaat de mogelijkheid zou geven om de boeren rondom zich te verenigen en de zegevierende socialistische revolutie te voltrekken, zij wilden eenvoudig de industriële produktie tot het uiterste uitbreiden, de kolossale

binnenlandse markt beheersen, monopolisten worden en uit de volkshuishouding een zo groot mogelijke winst persen, — hun bewuste werkzaamheid ging niet verder dan hun dagelijkse, beperkt-praktische belangen.

In overeenstemming hiermede zegt Marx:

„In de maatschappelijke produktie van hun leven” (d.w.z. in de produktie van de voor het leven van de mensen noodzakelijke materiële goederen. — Red.) „begeven de mensen zich in bepaalde, noodzakelijke, van hun wil onafhankelijke*) verhoudingen, produktieverhoudingen, die aan een bepaalde trap van ontwikkeling van hun materiële produktiekrachten beantwoorden.” („Ter kritiek van de politieke ekonomie” „Inleiding bij „Ausgewahlte Schriften” 1,1934, blz. 359).

Dit betekent echter niet, dat de veranderingen van de produktieverhoudingen en de overgang van de oude produktieverhoudingen naar nieuwe, vlot, zonder konflikten, zonder schokken verloopt. Integendeel, zulk een overgang heeft gewoonlijk plaats door middel van het op revolutionaire wijze omverwerpen van de oude en het instellen van nieuwe produktieverhoudingen.

Tot aan een zekere periode verlopen de ontwikkeling van de produktiekrachten en de veranderingen op het gebied van de produktieverhoudingen elementair, onafhankelijk van de wil der mensen. Maar dit geschiedt alleen tot op een zeker ogenblik, tot op het ogenblik, dat de ontstaande en zich ontwikkelende produktiekrachten er in geslaagd zijn een toestand van rapheid te bereiken. Nadat de nieuwe produktiekrachten deze toestand hebben bereikt, worden de bestaande produktieverhoudingen en de dragers daarvan — de heersende klassen — tot zulk een „onoverkomelijke” belemmering, die alleen door middel van de bewuste aktiviteit van de nieuwe klassen, door middel van gewelddadige akties van deze klassen, door middel van de revolutie ter zijde gesteld kan worden. Hier treedt met bijzondere duidelijkheid de geweldige rol van de nieuwe maatschappelijke denkbeelden, de nieuwe politieke instellingen, de nieuwe politieke macht aan het licht, die geroepen zijn om de oude produktieverhoudingen met geweld op te heffen. Op de grondslag van het konflikt tussen de nieuwe produktiekrachten

*) Door ons gekursiveerd. — Red.

en de oude produktieverhoudingen, op de grondslag van de nieuwe economische behoeften van de maatschappij ontstaan nieuwe maatschappelijke denkbeelden; de nieuwe denkbeelden organiseren en mobiliseren de massa's, de massa's sluiten zich aaneen tot een nieuw politiek leger, zij scheppen een nieuw revolutionaire macht en gebruiken die, om de oude orde op het gebied van de produktieverhoudingen met geweld af te schaffen en de nieuwe orde te verankeren. Het elementaire proces van de ontwikkeling maakt plaats voor de bewuste werkzaamheid van de mensen, de vreedzame ontwikkeling voor de gewelddadige omwenteling, de evolutie voor de revolutie.

„Het proletariaat, zegt Marx, verenigt zich in de strijd tegen de bourgeoisie noodzakelijk tot een klasse... het maakt zich door een revolutie tot heersende klasse en heft als heersende klasse gewelddadig de oude produktieverhoudingen op”. („Het Kommunistische Manifest”, blz. 35). '

En verder:

a) „Het proletariaat zal zijn politieke macht gebruiken om aan de bourgeoisie stap voor stap alle kapitaal te ontrukken, alle produktie-instrumenten in handen van de staat, d.w.z. van het als heersende klasse georganiseerde proletariaat te centraliseeren en de hoeveelheid van de produktiekrachten zo snel mogelijk te vermeerderen” (te zelfder plaatse, blz. 34).

b) „Het geweld is de verloskundige van iedere oude maatschappij, die van een nieuwe maatschappij zwanger gaat”. („Het Kapitaal”, Deel I, 1932, blz. 791).

Ziehier de geniale formulering van het wezen van het historische materialisme, door Marx in het jaar 1859 gegeven in het historische „Voorwoord” bij zijn beroemd boek „Ter kritiek van de politieke economie”:

„In de maatschappelijke produktie van hun leven begeven de mensen zich in bepaalde, noodzakelijke, van hun wil onafhankelijke verhoudingen, produktieverhoudingen, die aan een bepaalde trap van ontwikkeling van hun

materiële produktiekrachten beantwoorden. Het geheel van deze produktieverhoudingen vormt de economische structuur van de maatschappij, de reële grondslag, waarop zich een juridische en politieke bovenbouw verheft en waaraan bepaalde maatschappelijke bewustzijnsvormen beantwoorden. De produktie van het materiële leven bepaalt het sociale, politieke en geestelijke levensproces in het algemeen. Het is niet het bewustzijn van de mensen, dat hun zijn, maar omgekeerd hun maatschappelijk zijn, dat hun bewustzijn bepaalt. Op een bepaalde trap van hun ontwikkeling geraken de materiële produktiekrachten van de maatschappij in tegenspraak tot de aanwezige produktieverhoudingen, of wat slechts een juridische uitdrukking daarvoor is, tot de eigendomsverhoudingen, binnen wier grenzen zij zich tot nu toe hadden bewogen. Van ontwikkelingsvormen van de produktiekrachten slaan deze verhoudingen om in kluisters daarvan. Dan begint er een tijdperk van sociale revolutie. Met de verandering van de economische grondslag wentelt zich de gehele reusachtige bovenbouw meer of minder snel om. Bij het beschouwen van zulke omwentelingen moet men altijd onderscheid maken tussen de materiële, natuurwetenschappelijk nauwkeurig te konstateren omwenteling in de economische produktievoorwaarden en de juridische, politieke, religieuze, artistieke of filosofische, in één woord: de ideologische vormen, waarin de mensen zich van dit konflikt bewust worden en het uitvechten. Evenmin als men datgene, wat een persoon is, beoordeelt naar datgene, wat hij van zichzelf denkt, evenmin kan men zulk een omwentelingstijd- perk naar zijn bewustzijn beoordelen; men moet veeleer dit bewustzijn verklaren uit de tegenstrijdigheden van het materiële leven, uit het bestaande konflikt tussen de maatschappelijke produktiekrachten en de produktieverhoudingen. Een maatschappijformatie gaat nooit ten onder, voordat alle produktiekrachten ontwikkeld zijn, voor welke zij ruim genoeg is en nieuwe hogere produktieverhoudingen verschijnen nooit eerder, voordat de materiële bestaansvoorwaarden daarvan in de schoot van de oude maatschappij zelf zijn uitgebroed. Daardoor stelt de mensheid zich altijd slechts taken, die zij kan volbrengen, want nauwkeuriger beschouwd zal het steeds blijken, dat

de taak zelf alleen daar ontstaat, waar de materiële voorwaarden om haar te vervullen reeds voorhanden, of ten minste in hun wordingsproces begrepen zijn.” (KarlMarx, „Ausgew. Schriften”, I., blz. 359—360).

Zo staat het niet het Marxistische materialisme, indien men het neemt in zijn toepassing op het maatschappelijke leven, in zijn toepassing op de geschiedenis van de maatschappij.

Dat zijn de fundamentele trekken van het dialektische en het historische materialisme.

Hieruit kan men zien, welk een theoretische rijkdom Lenin voor de partij verdedigde tegen de aanslagen van de revisionisten en de ontaarden en hoe uiterst belangrijk het verschijnen van Lenins boek „Materialisme en Empiriokriticisme” voor de ontwikkeling van onze partij was.

3. De bolsjewiki en de mensjewiki in de jaren van de Stolypinse reaktie. De strijd van de bolsjewiki tegen de likwidatoren en de otzowisten.

Het was in de jaren van de reaktie veel en veel moeilijker om in de partijorganisaties te werken, dan in de vorige periode, toen de revolutie zich ontwikkelde. Het aantal partijleden verminderde sterk. Vele kleinburgerlijke meelopers van de partij, vooral intellektuelen, hadden de gelederen van de partij verlaten, daar zij de vervolgingen van de tsaristische regering vreesden.

Lenin wees er op, dat revolutionaire partijen op zulke ogenblikken iets nieuws moeten leren. In de periode van de bloei "van de revolutie hadden zij geleerd aan te vallen, in de periode van de reaktie moesten zij leren, hoe zij op de juiste wijze de terugtocht moesten aanvaarden, hoe zij in de illegaliteit i moesten gaan, hoe zij de illegale partij moesten in stand houden en versterken, hoe zij van de legale mogelijkheden, wan alle legale organisaties, in het bijzonder de massa-organisaties gebruik moesten maken om hun verbindingen met de massa's hechter te maken.

De mensjewiki trokken in paniek terug, zij geloofden niet aan de mogelijkheid van een nieuwe opleving van de revolutie, zij verloochenden smadelijk de revolutionaire eisen van het program en de revolutionaire leuzen van de partij, zij wilden de revolutionaire illegale partij van het proletariaat likwideren, vernietigen. Daarom begon men dit slag van mensjewiki likwidatoren noemen.

In tegenstelling tot de mensjewiki waren de bolsjewiki er van overtuigd, dat er in de eerstkomende jaren een revolutionaire opleving zou beginnen en dat de partij verplicht was de massa's op deze nieuwe opleving voor te bereiden. De voornaamste taken van de revolutie waren niet vervuld. De boeren hadden de landherengrond niet gekregen, de arbeiders hadden de 8-urendag niet gekregen, het door het volk gehate tsaristische absolutisme, dat de geringe politieke vrijheden, die het volk in 1905 op het tsarisme had veroverd, weer verstikte, was niet ten val gebracht. De oorzaken bleven dus van kracht, die in 1905 de revolutie hadden doen ontstaan. Daarom waren de bolsjewiki er van overtuigd, dat er een nieuwe opleving van de revolutionaire beweging zou beginnen, zij bereidden zich daarop voor en verzamelden de krachten van de arbeidersklasse.

De bolsjewiki putten hun overtuiging, dat er onvermijdelijk een nieuwe opleving van de revolutie zou beginnen, bovendien uit het feit, dat de revolutie van 1905 aan de arbeidersklasse geleerd had in de revolutionaire massastrijd haar rechten te verdedigen. In de jaren van de reactie, in de jaren van het offensief van het kapitaal, konden de arbeiders deze lessen van het jaar 1905 niet vergeten. Lenin haalde brieven van arbeiders aan, waarin zij vertelden over de verdrukking en de hoon, die zij weer van de fabrikanten ondervonden en schreven „Wacht maar, er zal opnieuw een 1905 aanbreken!”

Het voornaamste politieke doel van de bolsjewiki was hetzelfde gebleven als in 1905 — het tsarisme omverwerpen, de burgerlijk-demokratische revolutie tot het einde toe doorzetten, overgaan naar de socialistische revolutie. De bolsjewiki vergaten geen ogenblik dit doel; zij bleven voor de massa's de fundamentele revolutionaire leuzen op de voorgrond stellen: de democratische republiek, de konfiskatie van de grond der landheren, de achturige arbeidsdag.

Maar de taktiek van de partij kon niet dezelfde blijven als

in de periode van de stijgende lijn van de revolutie in 1905. Men kon bijvoorbeeld de massa's in de eerstkomende tijd niet tot de algemene staking of tot de gewapende opstand oproepen, omdat de revolutionaire beweging toen terugvloede, de ./ arbeidersklasse ontzaglijk vermoeid was en de reaktionaire klassen zich aanmerkelijk hadden versterkt. De partij moest wel met de nieuwe situatie rekening houden. De tactiek van de aanval moest worden vervangen door de tactiek van de verdediging, van het verzamelen van de krachten; de kaders moesten in de illegaliteit gaan, het partij werk in de illegaliteit worden gevoerd; men moest het illegale werk met het werk in de legale arbeidersorganisaties verbinden.

En de bolsjewiki verstonden het deze taak te vervullen.

Wij hebben het verstaan, gedurende lange jaren voor de revolutie te werken. Men heeft ons niet voor niets hard als steen genoemd. De sociaaldemokraten hebben een proletarische partij gevormd, die bij de eerste tegenslag van de stormaanval de moed niet laat zakken, haar hoofd niet kwijt raakt, zich niet door avonturen laat meeslepen”, schreef Lenin (Komplete Werken, Deel I XII, blz. 126).

De bolsjewiki streden voor het in stand houden en de versterking van de illegale partij organisaties. Maar tegelijkertijd hielden de bolsjewiki het voor noodzakelijk om van alle legale mogelijkheden, van ieder legaal aanknopingspunt gebruik te maken, met behulp waarvan men de verbindingen met de massa's zou kunnen bewaren en in stand houden en daardoor de partij zelf versterken.

„Dat was de periode van de wending van onze partij van de openlijke revolutionaire strijd tegen het tsarisme naar de strijd langs omwegen, naar het gebruikmaken van alle denkbare legale mogelijkheden — van de ziekenkassen tot en met de tribune van de Doema. Dat was de . periode van de terugtocht, nadat wij in de revolutie van 1905 verslagen bleken te zijn. Deze wending eiste van ons, dat w(j ons nieuwe strijdmethoden eigen maakten, teneinde, als wij nieuwe krachten hadden verzameld, opnieuw tot de openlijke revolutionaire strijd tegen het

tsarisme over te gaan”. (Stalin, Verslag van het XVe Kongres, blz. 361—367, Moskou, 1935).

De in stand gebleven legale organisaties waren als het ware een dekmantel voor de illegale partijorganisaties en een middel om met de massa's in verbinding te blijven. Om deze verbinding met de massa's in stand te houden, gebruikten de bolsjewiki de vakverenigingen en andere legale maatschappelijke organisaties: de ziekenkassen, de arbeiderskoöperaties, de clubs en kulturele verenigingen, de volkshuizen. De bolsjewiki gebruikten de tribune van de Staatsdoema om de politiek van de tsaristische regering en de kadetten te ontmaskeren, om de boeren naar de kant van het proletariaat over te halen. Het in «tand houden van de illegale partijorganisatie en de leiding door middel van deze organisatie van alle vormen van het politieke werk, gaven aan de partij de mogelijkheid een juiste partijlijn te voeren en de krachten voor een nieuwe revolutionaire opleving voor te bereiden.

De bolsjewiki verwezenlijkten hun revolutionaire lijn terwijl zij aan twee fronten, tegen twee vormen van het opportunisme in de partij streden: tegen de likwidatoren, de openlijke tegenstanders van de partij en tegen de zogenaamde ot zo wisten *), de heimelijke vijanden van de partij.

Lenin, de bolsjewiki, voerden een onverzoenlijke strijd tegen het likwidatorenendom en wel direkt van het ontstaan van deze opportunistische stroming af. Lenin wees er op, dat het likwidatorenendom een agentschap van de liberale bourgeoisie in de partij was.

. In December 1908 had in Parijs de vijfde (Al-Russische) Konferentie van de R.S.D.A.P. plaats. Deze Konferentie veroordeelde op voorstel van Lenin het likwidatorenendom, d.w.z. de pogingen van enige delen van het partij-in tel lekt (de mensje- wiki) om „de bestaande organisatie van de R.S.D.A.P. te likwideren en haar te vervangen door een vormloze vereniging, die zich tot elke prijs binnen de perken van de legaliteit zou houden, al werd deze laatste ook gekocht ten koste van het openlijk verloochenen van het program, de taktiek en de

*) Van het Russische werkwoord: otozvatj — terugroepen; een „linkse” groep, die de sociaal-demokratische fraktie uit de Staatsdoema wilde terugroepen. — Vert.

tradities van de partij” (De K.P.S.U. (b) in resoluties, Deel I, blz. 128).

De Konferentie riep alle partijorganisaties op, vastberaden strijd te voeren tegen het drijven van de likwidatoren.

Maar de mensjewiki onderwierpen zich niet aan dit besluit van de konferentie en zakten steeds verder af op de weg van het likwidatorenendom, het verraad van de revolutie, de toenadering tot de kadetten. De mensjewiki verloochenden steeds meer openlijk het revolutionaire program van de proletarische partij, de eisen van de democratische republiek, de achturige arbeidsdag, de konfiskatie van de grond der landheren. De mensjewiki wilden tot de prijs van de verloochening van het program en de taktiek van de partij van de tsaristische regering de toestemming verkrijgen om als een openlijke, legale, zogenaamde „arbeiders”-partij te bestaan. De mensjewiki waren bereid om zich met het regime van Stolypin te verzoenen, om zich daaraan aan te passen. Daarom werden de likwidatoren ook wel de „Stolypinse arbeiderspartij” genoemd.

Tegelijk met de strijd tegen de openlijke tegenstanders van de revolutie, tegen de likwidatoren, aan wier hoofd Dan, I Axelrod, Potrjesow stonden en die bovendien door Martow, I Trotski en andere mensjewiki werden geholpen, voerden de bolsjewiki eveneens een onverzoenlijke strijd tegen de heimelijke likwidatoren, de „otzowisten”, die hun opportunisme 1 achter de „linkse” fraze verborgen. „Otzowisten” werd een I aantal vroegere bolsjewiki genoemd, die de terugroeping van de arbeidersafgevaardigden uit de Staatsdoema en in het algemeen het staken van ieder werk in de legale organisaties eisten.

In 1908 eiste een deel van de bolsjewiki de terugroeping van de sociaal-demokratische afgevaardigden uit de Staatsdoema. Vandaar de naam „otzowisten”. De „otzowisten” vormden hun eigen groep (Bogdanow, Loenatsjarski, Alexinski, Pokrowski, Boebnow en anderen), die de strijd tegen Lenin en de Leninistische lijn begon. De „otzowisten” weigerden beslist, in de arbeiders-vakverenigingen en andere legale organisaties te werken. Daarmede brachten zij aan de arbeiderszaak grote schade toe. De „otzowisten” maakten de partij van de arbeidersklasse los, ontnamen haar de verbindingen met de partijloze massa’s, wilden zich opsluiten in de illegale organisatie en brachten haar tevens in gevaar, door haar de mogelijkheid te ontnemen, van de legale dekking gebruik te maken. De

otzowisten” begrepen niet, dat de bolsjewiki in de Staatsdoema en door middel daarvan, invloed op de boeren konden uitoefenen en de politiek van de tsaristische regering konden ontmaskeren, benevens die van de kadetten, die op bedriegelijke wijze de boeren achter zich poogden te krijgen. De „otzowisten” stonden het vergaren van de krachten voor een nieuwe revolutionaire opleving in de weg. De „otzowisten” werden daarom „omgekeerde likwidatoren” genoemd, want zij trachtten de mogelijkheid om van de legale organisaties gebruik te maken weg te nemen en gaven metterdaad de proletarische leiding van de brede, partijloze massa’s prijs en lieten het revolutionaire werk in de steek.

De konferentie van de uitgebreide redactie van de bolsjewistische krant de „Proletarij”, die in 1909 ter beoordeeling van de houding der „otzowisten” werd bijeengeroepen, veroordeelde hen. De bolsjewisten verklaarden, dat zij met de „otzowisten” niets gemeen hadden en royeerden hen uit de bolsjewistische organisatie.

Zowel de likwidatoren als de „otzowisten” waren tenslotte niets meer dan kleinburgerlijke meelopers van het proletariaat en zijn partij. In een voor het proletariaat moeilijk ogenblik toonden de likwidatoren en de „otzowisten” met bijzondere duidelijkheid hun werkelijk aangezicht.

4. De strijd van de bolsjewiki tegen het Trotskisme. Het partijvijandige „Augustusblok”.

Terwijl de bolsjewiki de onverzoenlijke strijd aan twee fronten voerden — tegen de likwidatoren en tegen de „otzowisten” voor de konsekwente lijn van de proletarische partij, steunde Trotski de mensjewistische likwidatoren. Juist in deze jaren noemde Denin hem „Judas Trotski”^{*)}). Trotski organiseerde in Wenen een literaire groep en begon een „buiten de

^{*)} Naar de hoofdpersoon uit het boek van den Russischen schrijver Saltjkow-Ssjedrin „De heren Golowljow”, Joédoesjka, in wien de gemeenste eigenschappen van den feodalen landheer met schijnheiligheid en huichelarij verbonden waren. — Vert.

frakties staande”, in werkelijkheid echter mensjewistische krant uit te geven. Lenin schreef toen over hem: „Trotski heeft zich als de smerigste baantjesgast en fraktievormer gedragen. Hij bazelt over de partij, maar zijn gedrag is erger dan dat van alle overige fraktievormers”.

Later, in 1912, was Trotski de organisator van het „Augustus-blok”, d.w.z. van het blok van alle anti-bolsjewistische groepen en stromingen tegen Lenin, tegen de bolsjewistische partij. In dit aan het bolsjewisme vijandige blok verenigden zich de likwidatoren met de „otzowisten” en bewezen daardoor hun verwantschap. Trotski en de Trotskisten namen met betrekking tot alle fundamentele vraagstukken een likwidatorisch standpunt in. Maar Trotski maskeerde zijn likwidatorenendom achter het centrisme, d.w.z. achter een „verzoenerspolitiek”: hij beweerde, dat hij buiten de bolsjewiki en de mensjewiki stond, dat hij hen zogenaamd met elkaar wilde verzoenen. Lenin noemde naar aanleiding daarvan Trotski laaghartige? en schadelijker dan de openlijke likwidatoren, omdat hij de arbeiders bedroog met zijn bewering, dat hij zogenaamd „buiten de frakties” stond, terwijl hij in werkelijkheid de mensjewistische likwidatoren ten volle steunde. Het Trotskisme was de voornaamste groep, die het centrisme verbreidde*

„Het centrisme, — schreef kam. Stalin, — is een politiek begrip. Zijn ideologie is de ideologie van het aanpassen, de ideologie van het ondergeschikt maken van de proletarische belangen aan de belangen van de kleine bourgeoisie binnen het kader van een gemeenschappelijke partij. Deze ideologie is vreemd en vijandig aan het Leninisme. (Stalin. „Beginselen van het Leninisme”, blz. r 379, 9e Russische uitgave).

In deze periode bleken Kamenjew, Zinowjew, Rijkow, metterdaad heimelijke agenten van Trotski. te zijn, daar zij hem niet zelden tegen Lenin hulp verleenden. Onder medewerking van Zinowjew, Kamenjew, Rijkow en andere heimelijke bondgenoten van Trotski werd in Januari 1910, tegen Lenins wil het plenum van het Centraal-Komitee bijeen geroepen. In die tijd had de samenstelling van het Centraal-Komitee, tengevolge van de arrestatie van een aantal bolsjewiki, wijzigingen ondergaan en hadden de weifelende elementen de mogelijkheid

gekregen, anti-Leninistische besluiten te nemen. Zo werd er op dit plenum besloten om de bolsjewistische krant de „Proletarij” op te heffen én het blad van Trotski, de „Prawda”, dat in Wenen werd uitgegeven, geldelijk te ondersteunen. Kamenjew trad in de redactie van het blad van Trotski en poogde tezamen met Zinowjew, dit tot het orgaan van het Centraal- Komitee te maken.

Alleen doordat Lenin er sterk op aandrong, besloot het Januari-plenum van het Centraal-Komitee, zijn afkeuring over het likwidatorenendom en het „otzowisme” uit te spreken, maar ook hier bleven Zinowjew en Kamenjew er op staan, dat het Trotskistische voorstel werd aangenomen, om de likwidatoren niet bij hun ware naam te noemen.

Datgene, wat Lenin had voorzien en waarvoor hij had gewaarschuwd, geschiedde: alleen de bolsjewiki onderwierpen zich aan het besluit van het plenum van het Centraal-Komitee en hieven hun orgaan de „Proletarij” op, de mensjewiki lieten echter hun fractie-orgaan, de likwidatorische „Golos sotsial-demokrata” '), ook verder verschijnen.

Lenins standpunt werd ten volle ondersteund door kam. Stalin, die in Nr. 11 van de „Sociaal-demokraat” een speciaal artikel schreef. In dit artikel werd de houding van de helpers van het Trotskisme veroordeeld; het wees op de noodzakelijkheid om een einde te maken aan de abnormale toestand, die tengevolge van de verraderlijke houding van Kamenjew, Zinowjew. en Rijkow in de bolsjewistische fractie was ontstaan. In het artikel werden de taken, die aan de orde waren, en die later door de Praagse partijkonferentie werden verwezenlijkt, opgesomd: de bijeenroeping van een algemene partijkonferentie, de uitgave van een legale partijkrant en de vorming van een illegale praktische centrale instantie van de partij in Rusland. Het artikel van kam. Stalin berustte op de besluiten van het partijkomitee te Bakoe, dat Lenin volkomen ondersteunde.

Tegenover het partijvijandige „Augustus-blok” van Trotski, waartoe uitsluitend partijvijandige elementen, van de likwidatoren en de Trotskisten tot de „otzowisten” en de „godmakers” behoorden, werd er een partij-blok gevormd bestaande uit hen, die de illegale proletarische partij wilden behouden en versterken. Tot dit blok behoorden de bolsjewiki

i) „De stem van den sociaal-demokraat”. — Vert.

met Lenin aan het hoofd en een niet zeer groot aantal mensjewistische voorstanders van de partij, met Plechanow aan het hoofd. Plechanow en zijn groep de „mensjewiki-voorstellers van de partij”, die ten aanzien van een aantal vraagstukken op het mensjewistische standpunt bleven staan, hadden zich scherp van het „Augustus-blok” en van de likwidatoren afgebakend en zij streefden naar een overeenkomst met de bolsjewiki. Lenin nam Plechanows voorstel aan en sloot met hem een tijdelijk blok tegen de partij vijandige elementen; hij ging hierbij van de mening uit, dat zulk een blok voordelig voor de partij was en de likwidatoren schade zou toebrengen.

Stalin ondersteunde dit blok ten volle. Hij bevond zich des- Kam. Stalin ondersteunde dit blok temivolle. Hij bevond zich destijds in ballingschap. Van daaruit schreef hij in een brief aan Lenin:

„Volgens mijn mening is de lijn van het blok (Lenin- Plechanow) de enig juiste: 1) zij en zij alleen beantwoordt aan de werkelijke belangen van het werk in Rusland, die de aaneensluiting eisen van alle elementen, die werkelijk voorstanders van de partij zijn; 2) zij en zij alleen zal het proces van de bevrijding van de legale organisaties van de onderdrukking door de likwidatoren versnellen, een afgrond graven tussen de mensjewistische arbeiders en de likwidatoren en deze laatsten verstrooien en vernietigen. (Verzamelbundel Lenin en Stalin, Deel I, blz. 529—530).

Dank zij de kundige verbinding van het illegale met het legale werk, gelukte het aan de bolsjewiki om een grote invloed te verkrijgen in de legale arbeidersorganisaties. Dit kwam o.a. tot uiting in de belangrijke invloed, die de bolsjewiki op de arbeidersgroepen van vier legale kongressen uitoefenden, die in deze periode werden gehouden — het kongres van de volksuniversiteiten, het vrouwenkongres, het kongres van de fabrieksartsen en dat van de strijd tegen het drankmisbruik. Het optreden van de bolsjewiki op deze legale kongressen was van groot politiek belang, het vond in het gehele land weerklank. De bolsjewistische arbeidersdelegatie ontmaskerde bijvoorbeeld bij haar optreden op het kongres van de volksuniversiteiten de politiek van het tsarisme, dat elk cultureel werk verstikte en zij bewees dat een werkelijk opbloeien van

de kultuur van het land zonder de likwidatie van het tsarisme ondenkbaar was. Bij haar optreden op het kongres van de fabrieksartsen sprak de arbeidersdelegatie over de ontzettende hygiënische toestanden, waarin de arbeiders moesten werken en wonen en kwam zij tot de gevolgtrekking, dat het medische werk op de fabrieken niet tot zijn recht kon komen, zolang het tsaristische stelsel niet ten val was gebracht.

De bolsjewiki verdrongen de likwidatoren geleidelijk uit de legale organisaties, die in stand waren gebleven. De eigenaardige taktiek van het eenheidsfront met Plechanows groep van voorstanders van de partij, veroorloofde het aan de bolsjewiki om een reeks van mensjewistische arbeidersorganisaties in het Wyborgse distrikj, Jekaterinoslaw e.a. te veroveren.

In deze moeilijke periode gaven de bolsjewiki in hun werk een voorbeeld, hoe men het legale met het illegale werk moet / verbinden.

5. De Praagse Partijkonferentie van 1912. De bolsjewiki formeren zich tot een zelfstandige Marxistische partij.

De strijd tegen de likwidatoren en de „otzowisten”, evenals de strijd tegen de Trotskisten, stelde de bolsjewiki voor de aktuele taak om alle bolsjewiki tot één geheel aaneen te sluiten en hen tot een zelfstandige bolsjewistische partij te formeren. Dit was niet alleen dringend noodzakelijk, om een eind te kunnen maken aan de opportunistische stromingen in de partij, die scheuring in de arbeidersklasse brachten. Dit was bovendien noodzakelijk teneinde de krachten van de arbeidersklasse volledig te verzamelen en haar op de nieuwe revolutionaire opleving te kunnen voorbereiden. .

Maar om deze taak te kunnen vervullen, daartoe was het In de eerste plaats nodig om de partij van opportunisten, van mensjewiki te zuiveren.

Thans twijfelde er onder de bolsjewiki al niemand meer aan, dat het ondenkbaar was, dat de bolsjewiki nog langer met de mensjewiki in één partij zouden blijven. De verraderlijke houding

van de rnsjewiki in de periode van de Stolypinse reaktie, hun pogingen om de proletarische partij te likwideren en een nieuwe, reformistische partij te organiseren hadden de scheuring met hen onvermijdelijk gemaakt. Zolang de bolsjewiki zich met de rnsjewiki in één partij bevonden, namen zij, hoe dan ook, de morele verantwoordelijkheid voor de houding van de rnsjewiki op zich. Maar de morele verantwoordelijkheid op zich te nemen voor het openlijke verraad van de rnsjewiki, dat was iets ondenkbaars, indien de bolsjewiki zelf geen verraders van de partij en van de arbeidersklasse wilden worden. De eenheid met de rnsjewiki binnen één partij groeide op deze wijze tot verraad aan de arbeidersklasse en haar partij. Het was derhalve noodzakelijk om de feitelijke breuk met de rnsjewiki tot het einde door te zetten, d.w.z. tot de formeel-organisatorische breuk met hen, en de rnsjewiki uit de partij te verdrijven.

Alleen langs deze weg kón men de revolutionaire partij van het proletariaat, met één program, één taktiek en één klasse-organisatie herstellen.

Alleen langs deze weg kon men de werkelijke (en niet alleen formele) eenheid van de partij tot stand brengen, die de rnsjewiki hadden verbroken.

Deze taak moest de Vle algemene Partijkonferentie vervullen, die door de bolsjewiki werd voorbereid.

Maar deze taak vormde slechts één kant van de zaak. De formele breuk met de rnsjewiki en het formeren van de bolsjewiki tot een afzonderlijke partij was natuurlijk een zeer belangrijke politieke taak. Maar de bolsjewiki stonden nog voor een andere, belangrijken taak. Deze bestond niet alleen hierin om met de rnsjewiki te breken en zich tot een afzonderlijke partij te formeren, maar in de eerste plaats, om na de breuk met de rnsjewiki, een nieuwe partij te vormen, een partij van een nieuw type, verschillend van de gewone sociaaldemokratische partijen van het Westen, vrij van opportunistische elementen, bekwaam om het proletariaat naar de strijd om de macht te voeren.

In hun strijd tegen de bolsjewiki gebruikten alle rnsjewiki zonder onderscheid van schakering, van Axelrod en Martynow tot Martow en Trotski, onveranderlijk een wapen, dat zij aan het arsenaal van de West-Europese sociaaldemokraten ontleenden. Zij wilden in Rusland net zulk een partij hebben

als, laat ons zeggen, de Duitse of de Franse sociaaldemokratische partij. Zij strenden juist ook daarom tegen de bolsjewiki, omdat zij in hen iets nieuws, iets ongewoons bespeurden, iets dat van de sociaaldemokratie van het Westen verschilde. En wat waren toen de sociaaldemokratische partijen van het Westen? Een mengsel, een mengelmoes van Marxistische en opportunistische elementen, van vrienden en tegenstanders van de revolutie, van aanhangers en tegenstanders van het partijwezen, waarbij de eersten zich tragsgewijze met de denkbeelden van de laatsten verzoenden en zich in feite aan hen onderwierpen. Verzoening met de opportunisten, met de verraders van de revolutie, — terwille waarvan? — vroegen de bolsjeiki aan de West-Europese sociaaldemokraten. Terwille van „de vrede in de partij”, terwille van „de eenheid” — antwoordden zij de bolsjewiki. Eenheid met wie, met de opportunisten? Ja, antwoordden zij, met de opportunisten. Het was duidelijk, dat zulke partijen geen revolutionaire partijen konden zijn.

De bolsjewiki moesten wel opmerken, dat na de dood van Engels de West-Europese sociaaldemokratische partijen van partijen van de sociale revolutie tot partijen van „sociale hervormingen” waren verbasterd en dat ieder van deze partijen als organisatie, reeds van een leidende kracht tot een aanhangsel van haar eigen parlamentsgroep was geworden.

De bolsjewiki moesten wel weten, dat zulk een partij' aan het proletariaat slecht moest bekomen, dat zulk een partij niet in staat was, om de arbeidersklasse naar de revolutie te voeren.

De bolsjewiki moesten wel weten, dat het proletariaat niet zulk een partij, maar een andere, nieuwe, echt Marxistische partij nodig had, een partij die onverzoenlijk zou staan ten opzichte van de opportunisten en revolutionair ten opzichte 'van de bourgeoisie, die aaneengesloten en uit één stuk zou zijn, die de partij van de sociale revolutie, de partij van de diktatuur van het proletariaat zou zijn.

De bolsjewiki wilden zelf juist zulk een nieuwe partij hebben. En de bolsjewiki hadden zulk een partij gevormd en voorbereid. De gehele geschiedenis van de strijd tegen de „ekonomisten”, de mensjewiki, de Trotskisten, de „otzowisten”, de idealisten van alle schakeringen, de empiriokritici daarbij inbegrepen, was juist de geschiedenis van de voorbereiding van

zulk een partij. De bolsjewiki wilden een nieuwe, bolsjewistische partij vormen, een partij, in staat om het toonbeeld te zijn voor allen, die een werkelijke revolutionaire Marxistische partij wilden hebben. De bolsjewiki hadden zulk een partij reeds sinds de tijd van de oude „Iskra” voorbereid. En zij bereidden deze partij hardnekkig, standvastig, ondanks alles, voor. De voornaamste en beslissende rol vervulden bij dit voorbereidende werk zulke boeken van Lenin als „Wat te doen?”, „Tweeërlei taktiek” enz. Lenins boek „Wat te doen?” was de ideologische voorbereiding van zulk een partij. Lenins boek „Eén schrede voorwaarts, twee schreden achterwaarts” was de organisatorische voorbereiding van zulk een partij. Lenins boek „Tweeërlei taktiek van de sociaaldemokratie in de democratische revolutie” was de politieke voorbereiding van zulk een partij. Tenslotte was Lenins boek „Materialisme en Empiriokriticisme” de theoretische voorbereiding van zulk een partij.

Men kan met zekerheid zeggen, dat nog nimmer in de geschiedenis een politieke groep er zo grondig toe was voorbereid, om zich tot een partij te formeren, als de bolsjewistische.

Onder deze voorwaarden was het formeren van de bolsjewiki tot een partij een zaak, die volkomen rijp en aan de orde was.

De taak van de Vle Partijkonferentie lag hierin om deze zaak, die rijp was, te bekronen met de verdrijving van de mensjewiki en de formering van de nieuwe partij, de partij van de bolsjewiki.

De Vle Alrussische Partijkonferentie had in Praag in Januari 1912 plaats. Er waren op deze Konferentie meer dan 20 partijorganisaties vertegenwoordigd. Zij had derhalve formeel de betekenis van een partijkongres.

In de aankondiging van de Konferentie, waarin mededeling werd gedaan over het herstel van het verwoeste centrale apparaat van de partij, over de vorming van liet Centraal- Komitee van de partij, stond te lezen, dat de jaren van de reaktie voor de partij de moeilijkste jaren waren geweest, sinds het tijdstip, waarop de Russische sociaaldemokratie zich tot een eigen organisatie had gevormd. Ondanks alle vervolgingen, ondanks de zware slagen, toegebracht van buitenaf, ondanks het verraad en de weifelingen van de opportunisten binnen de partij, had de partij van het proletariaat haar vaandel

en haar organisatie hoog gehouden.

Niet alleen het vaandel van de Russische sociaaldemokratie, haar program, haar revolutionaire geboden zijn ongeschonden gebleven, maar ook haar organisatie, die men onde-mijnen en verzwakken kon, die echter door generlei vervolgingen geheel kon worden afgebroken”, — stond er in de aankondiging van de Konferentie te lezen.

De Konferentie stelde de eerste kentekenen van een nieuwe opleving van de arbeidersbeweging in Rusland on een verlevendiging van het partij werk vast.

Naar aanleiding van de verslagen van de plaatselijke organisaties stelde de Konferentie vast, „dat er overal op de verschillende plaatsen onder de sociaaldemokratische arbeiders energiek wordt gewerkt om de plaatselijke, illegale sociaaldemokratische organisaties en groepen te versterken”.

De Konferentie stelde vast, dat overal in de plaatselijke organisaties de belangrijkste regel van de bolsjewistische taktiek in de periode van de terugtocht was aanvaard: het verbinden van het illegale werk met liet legale werk in de verschillende legale arbeidersverenigingen en bonden.

De Praagse Konferentie koos het bolsjewistische Ccentraal- Komitee van de partij. Tot leden van het Centraal-Komitee werden gekozen: Lenin, Stalin, Ordzjonikidze, Swerdlow, Spandarjan, Golossjekin en anderen. De kameraden “Stalin èn Swerdlow werden in hun afwezigheid als leden van het Centraal-Komitee gekozen, daar zij zich in ballingschap bevonden. Kalinin werd als kandidaatlid van het Centraal-Komitee gekozen.

Er werd een praktische centrale instantie gevormd voor de leiding van het revolutionaire werk in Rusland (het Russische bureau van het Centraal-Komitee) met kam. Stalin aan het hoofd. Behalve kam. Stalin werden J. Swerdlow, S. Spandarjan, S. Ordzjonikidze, M. Kalinin en Golossjekin als leden van het Russische bureau van het Centraal-Komitee aangewezen.

De Praagse Konferentie maakte de balans op van de gehele voorafgaande strijd van de bolsjewiki tegen de opportunisten en namen het besluit om de mensjewiki uit de partij te verdrijven.

Door de mensjewiki uit de partij te verdrijven, gaf de Praagse Konferentie vorm aan het zelfstandige bestaan van de bolsjewistische partij.

Terwijl zij de mensjewiki ideologisch en organisatorisch ver-

sloegen en hen uit de partij verdreven, behielden de bolsjewiki het oude vaandel van de partij, de R.S.D.A.P. Derhalve bleven de bolsjewiki zich tot 1918 Russische Sociaal-Deraokratische Arbeiderspartij noemen, onder toevoeging tussen haakjes van de woorden „bolsjewiki”.

Lenin schreef aan Gorki, begin 1912, over de resultaten van de Praagse Konferentie:

„Het is tenslotte gelukt, ondanks het likwidatorisch gespuis, de partij en haar Centraal-Komitee opnieuw te doen ontstaan. Ik hoop, dat U zich mét ons daarover zult verheugen” (Lenin, Deel XXIX, blz. 19).

In zijn beoordeling van de Praagse Konferentie zegt kam. Stalin:

„Deze Konferentie had in de geschiedenis van onze partij een zeer grote betekenis, want zij heeft een grenslijn getrokken tussen de bolsjewiki en de mensjewiki en de bolsjewistische organisaties in het gehele land in één ondeelbare bolsjewistische partij verenigd”. (Verslag van het XVe Kongres van de K.P.S.U. (b), blz. 361—362).

Na de verdrijving van de mensjewiki en de formering van de bolsjewiki tot een zelfstandige partij, werd de partij der bolsjewiki krachtiger en sterker. De partij wordt sterker, doordat zij zich van opportunistische elementen zuivert. — dat is een van de leuzen van de bolsjewistische partij, als de partij van het nieuwe type, die zich principieel van de sociaaldemokratische partijen van de He Internationale onderscheidt. De partijen van de IIe Internationale, die zich met het woord Marxistisch noemden, duldden metterdaad de tegenstanders van het Marxisme, de openlijke opportunisten in hun midden en lieten toe. dat zij de 11e Internationale tot ontbinding brachten en te gronde richtten. De bolsjewiki daarentegen, streden onverzoenlijk tegen de opportunisten, zuiverden de proletarische partij van hot kwaad van het opportunisme en brachten het tot stand, dat zij een partij van het nieuwe type vormde, de Leninistische partij, die later de diktatuur van het proletariaat veroverde.

Indien er in de gelederen van de proletarische partij opportunisten waren gebleven, zou do bolsjewistische partij zich

nooit een weg hebben kunnen banen en het proletariaat achter zich aan voeren, zou zij de macht niet hebben kunnen grijpen en de diktatuur van het proletariaat organiseren, zou zij de burgeroorlog niet als overwinnaar hebben kunnen besluiten en het socialisme niet hebben kunnen opbouwen.

De Praagse Konferentie stelde in haar besluiten als de voornaamste aktuele politieke leuzen van de partij het volgende minimum-program op: de democratische republiek, de 8-urige arbeidsdag, de konfiskatie van de gehele grond der landheren.

Onder deze revolutionaire leuzen voerden de bolsjewiki de verkiezingskampagne bij de verkiezingen voor de IVe Staatsdoema.

Onder deze leuzen had de nieuwe opbloei van de revolutionaire beweging van de arbeidersmassa's in de jaren 1912— 1914 plaats.

KORT SAMENGEVATTE GEVOLGTREKKINGEN.

De jaren 1908—1912 waren een uiterst moeilijke periode voor het revolutionaire werk. Na de nederlaag van de revolutie, bij het teruglopen van de revolutionaire beweging en de vermoedheid van de massa's, wijzigden de bolsjewiki hun taktiek en gingen zij van de direkte strijd tegen het tsarisme tot de strijd langs omwegen over. Onder de moeilijke omstandigheden van de Stolypinse reaktie maakten de bolsjewiki gebruik van de kleinste legale mogelijkheden om de verbindingen met de massa's te bewaren (van de ziekenkassen en de vakverenigingen tot en met de Doema-tribune). De bolsjewiki brachten onverpoosd krachten bijeen voor een nieuwe opleving van de revolutionaire beweging.

In de moeilijke situatie van de nederlaag der revolutie, van het verval in de oppositionele stromingen, de teleurstelling in de revolutie en het toenemen van de revisionistische uitvallen tegen de theoretische grondslagen van de partij van de kant van intellektuelen, die de partij in de steek lieten (Bogdanow, Bazarow e.a.), bleken de bolsjewiki de enige kracht in de partij te zijn, die het partijvaandel niet oprolde, die trouw

bleef aan het partijprogramma en de aanvallen van de „kritici” op de Marxistische theorie afsloeg (Lenins boek „Materialisme en Empiriokriticisme”). De Marxistisch-Leninistische ideologische staling, het begrip voor de perspectieven van de revolutie hielpen de rondom Lenin aaneengesloten hoofdkern van de partij, om de partij en haar revolutionaire beginselen te verdedigen. „Men heeft ons niet voor niets hard als steen genoemd”, — zeide Lenin van de bolsjewiki.

De mensjewiki verwijderden zich in deze periode steeds verder van de revolutie. Zij worden likwidatoren, eisen de likwidatie, de vernietiging van de illegale, revolutionaire partij van het proletariaat, verloochenen steeds openlijker het partijprogramma, de revolutionaire taken en leuzen van de partij, en pogen hun eigen reformistische partij te organiseren, die de arbeiders de „Stolypinse arbeiderspartij” doopten. Trotski steunt de likwidatoren, waarbij hij zich huichelachtig achter de leuze van de „eenheid van de partij” verbergt, een leuze die in werkelijkheid de eenheid met de likwidatoren betekende.

Anderzijds eist een deel van de bolsjewiki, dat de noodzakelijkheid van de wending naar het nieuwe strijdmiddel, naar de strijd tegen het tsarisme langs omwegen, niet begreep, dat men het gebruik van de legale mogelijkheden zou prijsgeven en de arbeidersafgevaardigden uit de Staatsdoema zou terugtrekken. De „otzowisten” drijven de partij er naar, zich van de massa's te isoleren, zij belemmeren het vergaren van krachten voor een nieuwe revolutionaire ervaring. Terwijl zij zich achter „linkse” frases verbergen, geven de „otzowisten”, evenals de likwidatoren, in het wezen van de zaak de revolutionaire strijd prijs.

De likwidatoren en de „otzowisten” verenigen zich tegen Lenin in het door Trotski georganiseerde „Augustus-blok”.

De bolsjewiki behouden in de strijd tegen de likwidatoren en de „otzowisten”, in de strijd tegen het „Augustus-blok” de overhand en verdedigen met succes de illegale proletarische partij.

De belangrijkste gebeurtenis uit deze periode is de Praagse Konferentie van de R.S.D.A.P. (Januari 1912). Op deze konferentie werden de mensjewiki uit de partij gejaagd, en werd voor goed een eind gemaakt aan de formele vereniging van de bolsjewiki met de mensjewiki in één partij. De politieke groep van de bolsjewiki formeert zich tot de zelfstandige

Russische Sociaal-Demokratische Arbeiderspartij (bolsjewiki). De Praagse Konferentie legde de grondslag voor de partij van een nieuw type, de partij van het Leninisme, de bolsjewistische partij.

De zuivering van de proletarische partij van de opportunisten, de mensjewiki, die door de Praagse Konferentie werd voltrokken, heeft een belangrijke, doorslaggevende betekenis gehad voor de verdere ontwikkeling van de partij en van de revolutie. Indien de bolsjewiki de verraders van de arbeiderszaak, de mensjewistische compromispolitici, niet uit de partij hadden gejaagd, dan zou de proletarische partij in 1917 de massa's niet tot de verovering van de diktatuur van het proletariaat hebben kunnen verheffen.

HOOFDSTUK V.

DE PARTIJ DER BOLSJEWIKI IN DE JAREN VAN DE OPLEVING VAN DE ARBEIDERSBEWEGING VOOR DE EERSTE IMPERIALISTISCHE OORLOG.

(1912—1914).

Opleving van de revolutionaire beweging in de jaren 1912—1914.

De zegepraal van de reactie van Stolypin bleek niet van lange duur. Een regering, die behalve de knoet en de galg, niets aan het volk wilde geven, kon niet duurzaam zijn. Do onderdrukkingsmaatregelen werden zulk een alledaags verschijnsel, dat zij ophielden het volk schrik aan te jagen. De vermoeidheid, die in de eerste jaren van de nederlaag van de revolutie over de arbeiders was gekomen, begon te verdwijnen. De arbeiders begonnen zich opnieuw tot de strijd te verheffen. Het bleek dat de voorspelling van de bolsjewiki, dat er noodzakelijkerwijze een nieuwe revolutionaire opleving zou komen, juist was geweest. Reeds in 1911 ging het aantal stakers de 100.000 te boven, terwijl dit aantal in de vorige jaren niet meer dan 50—60.000 had bedragen. De Praagse Partijkonferentie van Januari 1912 had reeds het begin van een opleving in de arbeidersbeweging vastgesteld. De werkelijke stijgende lijn van de revolutionaire beweging begon echter in de maanden April en Mei van 1912, toen er politieke massa-stakingen uitbraken, in verband met het schieten op de arbeiders aan de Lena. ’

Op 4 April 1912 werden er tijdens de staking op de Lena- goudvelden in Siberië op bevel van een tsaristische gendarmerie-officier meer dan 500 arbeiders gedood en gewond. Het

schieten op een ongewapende menigte mijnwerkers van de Lena, die vreedzaam naar de administratie gingen om te onderhandelen, bracht het gehele land in beroering. Deze nieuwe bloedige misdaad van het tsaristische absolutisme was geschied ter wille van de eigenaars van de Lena-goudvelden, Engelse kapitalisten, om de economische staking van de mijnwerkers te breken. De Engelse kapitalisten en hun Russische kompagnons ontvingen, ten koste van de meest schaamteloze uitbuiting der arbeiders, van de Lena-goudvelden waanzinnige winsten, — jaarlijks meer dan 7 miljoen roebel. Zij betaalden de arbeiders uiterst geringe lonen en leverden hun ondeugdelijke, bedorven levensmiddelen. De arbeiders verdroegen de verdrukking en de kwellingen niet langer en traden ten getale van 6000 man in staking.

Het proletariaat in Petersburg, in Moskou en in alle industrie-centra en -distrikten antwoordde op de schietpartij aan de Lena met massastakingen, demonstraties en meetings.

„Wij stonden zo verbluft en waren zo geschokt, dat wij niet terstond de juiste woorden konden vinden. Welk protest wij ook zouden uitbrengen, het zou slechts een zwakke weerklank zijn geweest van de geestelijke bewogenheid, die ieder van ons doorleefde. Niets zal ons helpen: geen tranen en geen protesten, maar alleen de georganiseerde massa-strijd”, — zo schreven de arbeiders van een groep ondernemingen in hun resolutie.

De hevige verbolgenheid van de arbeiders werd nog sterker, toen de tsaristische minister Makarow in antwoord op een vraag van de sociaaldemokratische fractie in de Staatsdoema, naar aanleiding van de schietpartij aan de Lena, brutaalweg verklaarde: „Zo was het en zo zal het zijn!” Het aantal deelnemers aan de politieke proteststakingen tegen het bloedbad onder de arbeiders aan de Lena steeg tot 300.000.

De Lena-dagen verstoorden gelijk een orkaan de atmosfeer van „rust”, die het Stolypin-regiem had geschapen.

Ziehier wat kam. Stalin naar aanleiding hiervan in 1912 in de Petersburgse krant de „Zwjezda” („De Ster”) schreef:

„De schoten aan de Lena braken het ijs van het stilzwegen en — de stroom van de volksbeweging kwam in gang. Hij kwam in gang!... Al datgene wat er aan kwaadaardigs en verderfelijks in het huidige regiem

aanwezig was, al datgene, waaraan het zwaarbeproefde . Rusland leed, — dit alles vloede in één feit, in de gebeurtenissen aan de Lena samen. Dat is de reden, waarom juist de schoten aan de Lena als een signaal voor de stakingen en de demonstraties dienden”.

Tevergeefs hadden de likwidatoren en de Trotskisten de revolutie dood verklaard. De gebeurtenissen aan de Lena toonden, dat de revolutionaire krachten levend waren, dat er zich in de arbeidersklasse een geweldige massa revolutionaire energie had opgehoopt. De stakingen van de eerste Mei van het jaar 1912 omvatten ongeveer 400.000 arbeiders. Deze stakingen droegen duidelijk een politiek karakter, zij hadden plaats onder de bolsjewistische revolutionaire leuzen: de democratische republiek, de 8-urige werkdag, de konfiskatie van de gehele grond der landheren. Deze fundamentele leuzen waren er op berekend, om niet alleen de brede massa's van de arbeiders, maar ook de boeren en de soldaten voor de revolutionaire aanval op het absolutisme te verenigen.

„De grootse Mei-staking van het proletariaat van geheel Rusland en de daarmee verbonden straatdemonstraties, revolutionaire proklamaties en revolutionaire redevoeringen voor de massa's arbeiders toonden duidelijk aan, dat Rusland een periode van stijgende revolutionaire beweging is binnengetreden” — schreef Lenin in het artikel „De revolutionaire opleving”. (Verz. Werken, Deel IV, blz. 165).

De likwidatoren, die zich over de revolutionaire geest van de arbeiders bezorgd maakten, traden tegen de stakingsstrijd op, noemden hem „stakingsroekeloosheid”. De likwidatoren en hun bondgenoot Trotski wilden de revolutionaire strijd van het proletariaat vervangen door een „verzoekschrift-kampagne”. Zij stelden de arbeiders voor, om een stuk papier, een „petitie”, te ondertekenen met het verzoek om „rechten” (over het opheffen van de beperkingen van de vakverenigingen, de stakingen enz.), teneinde daarna dit stuk papier naar de Staatsdoema te brengen. Het gelukte aan de likwidatoren in het geheel slechts 1300 handtekeningen bijeen te brengen, terwijl zich om de revolutionaire leuzen, opgesteld door de bolsjewiki,

honderdduizenden arbeiders aaneensloten.

De arbeidersklasse schreed voorwaarts op de door de bolsjewiki gewézen weg. De economische situatie in het land bood in deze periode het volgende beeld. De stilstand in de industrie werd reeds in 1910 opgevolgd door een verlevendiging, een uitbreiding van de produktie in de voornaamste takken van de industrie. Bedroeg de produktie van gietijzer in 1910 186 miljoen poed*) en in 1912 256 miljoen, in 1913 was zij 283 miljoen poed. De steenkolen- delving bedroeg in 1910 1522 miljoen poed en in 1913 reeds 2214 miljoen poed.

Tegelijk met de groei van de kapitalistische industrie had er een snelle toeneming van het proletariaat plaats. Een bijzonderheid van de ontwikkeling van de industrie was de verdere konzentratie van de produktie in grote en zeer grote ondernemingen. Werkten er in 1901 in de grote ondernemingen met 500 en meer arbeiders 46.7 % van het totaal aantal arbeiders, in 1910 werkten er in de ondernemingen van dat type reeds 54 %, d.w.z. meer dan de helft van alle arbeiders. Dat was een ongekende konzentratie van de industrie. Zelfs in zulk een ontwikkeld industrieland als Noord-Amerika werkte er in die tijd slechts ongeveer een derde gedeelte van alle arbeiders in de grote ondernemingen.

De groei en de samentrekking van het proletariaat in de grote ondernemingen maakten de arbeidersklasse van Rusland, bij het bestaan van zulk een revolutionaire partij als de partij der bolsjewiki, tot de allergrootste kracht in het politieke leven van het land. De barbaarse vormen van uitbuiting der arbeiders in de ondernemingen, verbonden met het ondraaglijke politie-regiem van de tsaristische rabauwen, verleenden aan elke belangrijke staking een politiek karakter, en de verstrengeling van de economische en de politieke strijd schonk aan de massastakingen een bijzondere revolutionaire kracht.

In de voorhoede van de revolutionaire arbeidersbeweging marcheerde het heldhaftige proletariaat van Petersburg, na Petersburg kwamen het Oostzeegewest, Moskou en het gouvernement Moskou, vervolgens het Wólga-gebied en het Zuiden van Rusland. In 1913 greep de beweging het Westelijk

1 poed = 16.38 Kilogram. — Verf.

gebied, Polen en de Kaukasus aan. Er stakten volgens de officiële cijfers in 1912 in het geheel 725.000 en volgens andere meer volledige gegevens, meer dan een miljoen arbeiders, in 1913 volgens de officiële gegevens 861.000 en volgens meer volledige gegevens 1.272.000 arbeiders. In de eerste helft van 1914 namen er reeds ongeveer anderhalf miljoen arbeiders aan de stakingen deel.

Derhalve brachten de revolutionaire opleving van de jaren 1912—1914 en de omvang van de stakingsbeweging het land nader tot de situatie, die in het begin van de revolutie van 1905 had bestaan.

De revolutionaire massa-stakingen van het proletariaat hadden de betekenis van een algemene volksbeweging. Zij waren tegen het absolutisme gericht. De stakingen vonden sympathie bij de overweldigende meerderheid van de werkende bevolking. De fabrikanten en bedrijfseigenaars wreekten zich wegens de stakingen op de arbeiders door het afkondigen van uitsluitingen. In 1913 wierpen de kapitalisten in het gouvernement Moskou 50.000 textielarbeiders op straat. In Petersburg werden in Maart 1914 op één dag 70.000 arbeiders ontslagen. De arbeiders van de andere ondernemingen en in de andere takken van industrie ondersteunden hun stakende en uitgesloten kameraden met geldinzamelingen op grote schaal en soms door solidariteitsstakingen.

De stijging van de arbeidersbeweging en de massastakingen schudden ook de boerenmassa's wakker en betrokken hen in de strijd. De boeren verhieven zich opnieuw tot de strijd tegen de landheren, verwoestten de bezittingen van de landheren en de bedrijven van de koelakken. In de jaren 1910—1914 hadden er meer dan 13.000 boerenakties plaats.

Ook onder de troepen begonnen er revolutionaire akties. In 1912 had er een gewapende aktie plaats onder de troepen in Toerkestan. Er broeiden opstanden op de Oostzee-vloot en in Sebastopol.

De revolutionaire stakingsbeweging en de demonstraties, geleid door de bolsjewistische partij, toonden aan, dat de arbeidersklasse niet voor partiële eisen, niet voor „hervormingen” strijd voerde, maar om het volk van het tsarisme te bevrijden. Het land ging een nieuwe revolutie tegemoet.

Teneinde dichterbij Rusland te zijn, verhuisde Lenin in de zomer van 1912 van Parijs naar Galicië (een deel van het

oude Oostenrijk). Hier hadden onder zijn voorzitterschap twee konferenties van de leden van het Centraal-Komitee met de verantwoordelijke functionarissen plaats: een conferentie in Krakau aan het einde van 1912 en de andere in de herfst van 1913 in het plaatsje Poronino, in de buurt van Krakau. Op deze konferenties werden besluiten genomen, die de belangrijkste vraagstukken van de arbeidersbeweging betroffen: over de revolutionaire opleving, de stakingen en de taak van de partij, het versterken van de illegale organisaties, de sociaal-demokratische Doemafractie, de partijpers, en de ziekenkassenkampagne.

2. Het bolsjewistische dagblad de „Prawda”. De bolsjewistische fractie in de IVe Staatsdoema.

Een machtig wapen in de handen van de bolsjewistische partij ter versterking van haar organisaties en om invloed bij de massa's te veroveren, was het bolsjewistische dagblad de „Prawda”, dat in Petersburg verscheen. De „Prawda” was volgens de aanwijzing van Lenin, opgericht op initiatief van Stalin, minski en Poletajew. De arbeiderskrant voor de massa, de „Prawda”, onstond tezamen met de nieuwe opleving van de revolutionaire beweging. Op 5 Mei (volgens de oude tijdrekening 22 April) 1912 verscheen haar eerste nummer. Dat was een echte feestdag voor de arbeiders. Ter ere van het verschijnen van de „Prawda” werd er besloten, voortaan de 5e Mei als feestdag van de arbeiderspers te beschouwen.

Nog voor de „Prawda” verscheen het bolsjewistische weekblad de „Zwjezda” („De Ster”), bestemd voor de vooraanstaande arbeiders. De „Zwjezda” speelde een grote rol in de Lena-dagen. In dit weekblad verschenen een aantal politieke strijd-artikelen van Lenin en Stalin, die de arbeidersklasse voor de strijd mobiliseerden. Maar onder de verhoudingen van de revolutionaire opleving was een weekblad al niet meer voldoende voor de bolsjewistische partij. Er was een dagelijks verschijnende politieke massakrant nodig, die op de meest omvangrijke lagen van de arbeiders was berekend. Zulk een krant was nu juist de „Prawda”.

In deze periode speelde de „Prawda” een buitengewoon

grote rol. De „Prawda” won de brede massa’s van de arbeidersklasse voor het bolsjewisme. Met het oog op de voortdurende politievervolgingen, boeten, inbeslagnemingen wegens het opnemen van artikelen en korrespondenties, die de censuur niet behaagden, kon de „Prawda” slechts bestaan met de actieve ondersteuning van tienduizenden vooraanstaande arbeiders. 'De geweldige geldboeten konden dóór de „Prawda” alleen worden betaald, dank zij de geldinzamelingen op grote schaal onder de arbeiders. Niet zelden kwam een aanmerkelijk deel van de oplaag der in beslag genomen nummers van de „Prawda” toch bij de lezers terecht, daar de vooraanstaande arbeiders nog 's nachts op de drukkerij kwamen en pakjes kranten meenamen.

De tsaristische regering verbood in twee en een half jaar acht maal de „Prawda”, maar met de ondersteuning van de arbeiders begon de krant telkens weer te verschijnen onder nieuwe namen, die op de oude naam leken, b.v. „Za Prawdoe”, „Poetj Prawdij”, „Troedowaja Prawda” *).

Terwijl de „Prawda” gemiddeld in een dagelijkse oplage van 40.000 exemplaren verscheen, ging de oplage van het mensjewistische dagblad „Loetsj” („Hét Licht”) de 15—16.000 exemplaren niet te boven.

De arbeiders beschouwden de „Prawda” als hun eigen arbeiderskrant, hadden in haar groot vertrouwen en luisterden nauwlettend naar haar stem. Ieder exemplaar van de „Prawda” ging van hand tot hand, kwam tientallen lezers ten nutte, vormde hun klassebewustzijn, voedde hen op, organiseerde hen en riep hen ten strijde.

Waarover schreef de „Prawda”?

In ieder nummer van de „Prawda” werden tientallen korrespondenties van arbeiders opgenomen, waarin zij een beschrijving gaven van het arbeidersleven, van de beestachtige uitbuiting, van de verschillende kwellingen en chicanes van de kant der kapitalisten, hun administrateurs en werkbazen. Dit was een scherpe, rake ontmaskering van de kapitalistische toestanden. Niet zelden bracht de „Prawda” mededelingen over zelfmoorden van hongerende werklozen, die eraan wanhoopten, werk te vinden.

») „Voor de Waarheid”, „De Weg der Waarheid”, „De Arbeiderswaarheid”. — Verf.

De „Prawda” schreef over de noden en de eisen van de arbeiders van verschillende fabrieken en takken van industrie en beschreef, hoe de arbeiders voor hun eisen streden. Bijna in ieder nummer werd er over stakingen in verschillende ondernemingen geschreven. Als er grote, langdurige stakingen plaats hadden, organiseerde de krant de arbeiders van de andere ondernemingen en takken van industrie om aan de stakers door middel van geldinzamelingen hulp te verlenen. Soms werden er voor de stakingsfondsen tienduizenden roebels bijeengebracht, voor die tijd geweldige sommen gelds, indien men in aanmerking neemt, dat de meerderheid van de arbeiders maar een 70, 80 kopeken per dag ontving. Dit voedde de arbeiders op in de geest van de proletarische solidariteit en in het bewustzijn van de eenheid van belangen van alle arbeiders.

Op elke politieke gebeurtenis, op elke overwinning of nederlaag reageerden de arbeiders door aan de „Prawda” brieven, begroetingen, protesten enz. te sturen. De „Prawda” belichtte in haar artikels de taak van de arbeidersbeweging, uitgaande van het konsekwente bolsjewistische standpunt. Een legale krant kon niet ronduit tot omverwerping van het tsarisme oproepen. Men moest toespelingen gebruiken, die de klassebewuste arbeiders goed begrepen en aan de massa's uitlegden. Als de „Prawda” bijvoorbeeld schreef over de volledige en onbeknotte eisen van het jaar 1905”, dan begrepen de arbeiders, dat de revolutionaire leuzen van de bolsjewiki werden bedoeld, de leuzen: voor de omverwerping van het tsarisme, voor de democratische republiek, voor de konfiskatie van de grond der landheren, voor de achturige arbeidsdag.

De „Prawda” organiseerde de vooraanstaande arbeiders aan de vooravond van de verkiezingen voor de IVe Doema. Zij ontmaskerde het verraderlijke standpunt van de aanhangers van het kompromis met de liberale bourgeoisie, de aanhangers van de „Stolypinse arbeiderspartij”, de mensjewiki. De „Prawda” riep de arbeiders op, te stemmen voor de aanhangers van de „onbeknotte eisen van het jaar 1905”, d.w.z. voor de bolsjewiki. De verkiezingen waren meermalen getrapte verkiezingen. Eerst werden er in de arbeidersvergaderingen vertrouwensmannen gekozen, daarna kozen de vertrouwensmannen kiesmannen en eerst deze kiesmannen namen aan de

verkiezingen van den arbeidersafgevaardigde voor de Doema deel. Op de dag van de verkiezingen publiceerde de „Prawda” de lijst van de bolsjewistische kiesmannen en beval zij de arbeiders aan voor deze lijst te stemmen. Men kon deze lijst niet eerder publiceren, opdat de aangewezen kandidaten geen gevaar zouden lopen te worden gearresteerd.

De „Prawda” hielp de akties van het proletariaat te organiseren. In de tijd van de grote uitsluiting in Petersburg in de lente van 1914, toen het niet doelmatig was een massa- staking af te kondigen, riep de „Prawda” de arbeiders tot andere vormen van strijd op, tot massameetings in de bedrijven, tot straatdemonstraties. De krant kon hierover niet openlijk schrijven. Maar deze oproep werd door de klassebewuste arbeiders begrepen, die Lenins artikel onder de bescheiden titel „Over de vormen van de arbeidersbeweging” hadden gelezen. In dit artikel stond te lezen, dat men op het gegeven ogenblik de staking door een hoger vorm van de arbeidersbeweging moest vervangen, hetgeen een oproep tot het organiseren van meetings en demonstraties betekende.

Zo werd de „Prawda” het middel, om de illegale' revolutionaire werkzaamheid van de bolsjewiki met de legale agitatie en organisatie van de arbeidersmassa's te verbinden.

De „Prawda” schreef niet alleen over het arbeidersleven over de arbeidersstakingen en -demonstraties. De „Prawda” belichtte systematisch het boerenleven, het hongerbestaan van de boeren, de uitbuiting van de boeren door de feodale landheren, de roof van de beste boerengrond door de koelakken-hoevenbezitters, aks resultaat van de „hervorming” van Stolypin. De „Prawda” toonde de klassenbewuste arbeiders, hoeveel brandstof er zich op het platteland had opgehoopt. De „Prawda” leerde het proletariaat, dat de taak van de revolutie van 1905 niet was vervuld, dat er een nieuwe revolutie te wachten stond. De „Prawda” leerde, 'dat het proletariaat in deze tweede revolutie als de echte aanvoerder en leider van het volk moest optreden, dat het in deze revolutie zulk een sterke bondgenoot, als het revolutionaire boerendom zou hebben.

De mensjewiki streefden er naar, dat het proletariaat zou ophouden aan de revolutie te denken. De mensjewiki prentten de arbeiders in: houdt er mee op over het volk, over het hongerbestaan van de boeren, over de heerschappij van de

feodale landheren van de „Zwarte Honderd” te denken, strijdt alleen maar voor de „vrijheid van coalitie”, dient daarover „petities” bij de tsaristische regering in. De bolsjewiki zetten aan de arbeiders uiteen, dat deze mensjewistische prediking van het prijsgeven van de revolutie, het prijsgeven van het bondgenootschap met de boeren in het belang van de bourgeoisie werd gehouden, dat de arbeiders met zekerheid het tsarisme zouden overwinnen, indien' zij de boeren als hun bondgenoot naar hun kant overhaalden, dat slechte herders van het slag van de mensjewiki als vijanden van de revolutie moesten worden uitgeworpen.

Waarover schreef de „Prawda” in de rubriek „Het Boerenleven”?

Nemen wij als voorbeeld enige korrespondenties uit 1913.

De korrespondentie onder de titel „De agrarische kwestie” berichtte uit Samara, dat van de 45 boeren uit het dorp Nowochasboelat, in het distrikt Boegoelma, die beschuldigd waren van verzet tegen den landmeter bij het afscheiden van percelen van de gemeenschappelijke grond, een aanmerkelijk deel tot langdurige gevangenisstraf was veroordeeld.

Een korte korrespondentie uit het gouvernement Pskow berichtte: „De boeren uit het dorp Psitsa (in de buurt van iet station Zawalje) hebben gewapende tegenstand geboden aan de veldwachters. Er zijn gewonden. De oorzaak van de botsing zijn agrarische onenigheden. In Psitsa worden veldwachters samengetrokken, de vice-gouverneur en de procureur zijn er ook heen vertrokken”.

Een korrespondentie uit het gouvernement Oefa berichtte over het verkopen van boeren-landaandelen, over het feit, dat de hongersnood en de wet over het uittreden uit de dorpsgemeenschap er toe medewerkten, om de boeren sneller van hun land te ontdoen. Als voorbeeld de choetor Borisowka. Hier zijn 27 hofsteden, die 543 desjatienen akkerland bezitten. Tijdens de hongersnood hebben 5 hofstedebezitters 31 desjatienen voor 25-35 roebel per desjatiene voor goed verkocht, terwijl de waarde van het land 3 tot 4 maal zo hoog is. Hier hebben 7 hofsteden 177 desj. verpand en daarbij 18- 20 roebel per desjatiene voor 6 jaar a 12% per jaar ontvangen. Indien men de zeer grote verarming van de bevolking en de waanzinnig-hoge rente in aanmerking neemt, kan men » met zekerheid zeggen, dat de helft van de 177 desjatienen in

handen van den woekeraar moeten overgaan, want nauwelijks de helft van de schuldenaars zal wel in staat zijn, om 6 jaar lang zulk een geweldige som te betalen.

In zijn artikel „De grote landgoederen en het kleine boeren- grondbezit in Rusland”, gepubliceerd in de „Prawda”, toonde Lenin aanschouwelijk aan de arbeiders en boeren aan, welk een geweldige rijkdom aan land zich in handen van de parasitaire landheren bevond. 30.000 zeer grote landheren bezaten alleen al ongeveer 70 mill. desjatienen grond. Evenveel grond behoorde er aan de 10 miljoen boerenhofsteden. Iedere grote landheer bezat gemiddeld 2300 desjatienen, elke boerenhofstede, de koelakkenhofsteden daarbij inbegrepen, gemiddeld 7 desj., terwijl de 5 miljoen minvermogende boerenhofsteden, dat wil zeggen de helft van alle boeren, per hofstede niet meer dan één tot twee desj. grond bezaten. Deze feiten bewezen aanschouwelijk, dat de ellende en de honger van de boeren in het grootgrondbezit van de landheren wortelden, in de overblijfselen van de lijfeigenschap, waarvan de boeren zich alleen door middel van een revolutie, geleid door de arbeidersklasse, konden bevrijden.

Door bemiddeling van arbeiders, die met het platteland' waren verbonden, drong de „Prawda” in het dorp door, wekte zij de voorhoede der boeren tot de revolutionaire strijd op.

In de periode van de oprichting van de „Prawda” bevonden zich de illegale sociaal-demokratische organisaties geheel en al in handen van de bolsjewiki. De legale vormen van organisatie — de Doemafractie, de pers, de verzekeringskassen, de vakverenigingen waren evenwel nog niet volledig op de mensjewiki veroverd. Er was een vastberaden strijd van de bolsjewiki voor nodig om de likwidatoren uit de legale organisaties van de arbeidersklasse te verdrijven. Deze strijd werd, dank zij de „Prawda” met de overwinning bekroond.

De „Prawda” stond in het middelpunt van de strijd voor het partijwezen, voor het herstel van de revolutionaire massa- partij der arbeiders. De „Prawda” smeedde de legale organisaties om de illegale haarden van de bolsjewistische partij aaneen en richtte de arbeidersbeweging op één bepaald doel — op de voorbereiding van de revolutie.

De „Prawda” had een ontzaglijk groot aantal arbeiderskorrespondenten. Alleen in de loop van één jaar werden er in de „Prawda” meer dan 11.000 arbeiderskorrespondenties

gepubliceerd. Maar de „Prawda” was niet alleen door brieven en correspondenties met de arbeidersmassa’s verbonden. Iedere dag kwamen er talrijke arbeiders uit de bedrijven op de redactie. Bij de redactie van de „Prawda” was een aanzienlijk deel van het organisatie­werk van de partij gekoncentreerd. Hier werden bijeenkomsten georganiseerd van de vertegenwoordigers van de plaatselijke partij cellen, hier liepen berichten binnen over het partij werk op de fabrieken en in de bedrijven, van hieruit werden de partijdirectieven van het Petersburgse Komitee en het Centraal-Komitee van de partij doorgegeven.

Als het resultaat van twee en een half jaar hardnekkige strijd tegen de likwidatoren voor het herstel van de massale revolutionaire arbeiderspartij bereikten de bolsjewiki, dat in de zomer van 1914 vier vijfden van de actieve arbeiders van Rusland aanhangers van de bolsjewistische partij, van de „Prawdistische” taktiek waren. Daarvan getuigt bijvoorbeeld het feit, dat er van het totale aantal van 7.000 arbeidersgroepen, die in 1914 geld voor de arbeiderskranten inzamelden, 5.600 groepen geld voor de bolsjewistische pers en slechts 1.400 groepen geld voor de mensjewistische pers bijeenbrachten. Daartegenover stond, dat de mensjewiki vele „rijke vrienden” onder de liberale bourgeoisie en onder het burgerlijke intellect hadden, die meer dan de helft van de geldmiddelen gaven, die voor het in standhouden van de mensjewistische krant nodig waren.

De bolsjewiki werden toen „Prawdisten” genoemd. Met de „Prawda” groeide een geheel geslacht van' het revolutionaire proletariaat op, dat later de socialistische Oktoberrevolutie volbracht. Achter de „Prawda” stonden tienduizenden en honderdduizenden arbeiders. In de jaren van stijgende revolutionaire beweging (1912-1914) werd het hechte fundament gelegd van de bolsjewistische massapartij, dat generlei vervolgingen door het tsarisme in de periode van de imperialistische oorlog konden verwoesten.

„De „Prawda” van 1912 was het leggen van het fundament voor de overwinning van het bolsjewisme in 1917/1 4 (Stalin)

Een ander legaal orgaan van de partij voor geheel Rusland was de bolsjewistische fractie in de IVe Staatsdoema

In 1912 had de regering de verkiezingen voor de IVe Doema uitgeschreven. Onze partij hechtte grote betekenis aan het deelnemen aan de verkiezingen. De sociaaldemokratische Doemafractie en de krant de „Prawda” waren de voornaamste legale steunpunten voor geheel Rusland, door middel waarvan de bolsjewistische partij haar revolutionaire aktie onder de massa's ten uitvoer legde.

De bolsjewistische partij trad bij de verkiezingen voor de Doema zelfstandig, onder haar eigen leuzen op en richtte haar slagen tegelijk tegen de regeringspartijen en tegen de liberale bourgeoisie (de kadetten). De verkiezingskampagne van de bolsjewiki werd gevoerd onder de leuzen van de democratische republiek, de achturige arbeidsdag, de konfiskatie van de grond der landheren.

De verkiezingen voor de IVe Doema hadden in de herfst van 1912 plaats. Begin Oktober poogde de regering, die ontevreden was met het verloop van de verkiezingen, in een reeks van de grootste fabrieken in Petersburg, de rechten van de arbeiders bij de verkiezingen te schenden. In antwoord hierop riep het Petersburgse komitee van onze partij, op voorstel van kam. Stalin, de arbeiders van de grootste bedrijven op om één dag het werk neer te leggen. De legering, die zich in een moeilijke positie geplaatst zag, was genoodzaakt de terugtocht te aanvaarden en de arbeiders kregen de mogelijkheid om op de vergaderingen diegenen te kiezen, die zij wensten. De arbeiders brachten in overweldigende meerderheid hun stem uit voor de „Opdracht” aan de vertrouwensmannen en aan den afgevaardigde, die door kam. Stalin was opgesteld. De „Opdracht van de Petersburgse arbeiders aan hun arbeidersafgevaardigde” herinnert aan de niet vervulde taken van het jaar 1905.

„...Wij zijn van mening, — stond er in de „Opdracht” —

dat Rusland aan de vooravond staat van naderende massa-bewegingen, die misschien dieper zullen gaan dan die in het jaar 1905... De voorvechtster van deze bewegingen zal, evenals in het jaar 1905, de meest vooraanstaande klasse van de Russische maatschappij, het Russische proletariaat zijn. Zijn bondgenoot kan alleen het zwaarbeproevede boerendom zijn, dat het grootste belang heeft, bij de bevrijding van Rusland”.

De „Opdracht’ zette uiteen, dat de toekomstige akties van het volk de vorm van een strijd aan twee fronten moesten aannemen, zowel tegen de tsaristische regering als tegen de liberale bourgeoisie, die een overeenkomst met het tsarisme zocht.

Lenin hechtte grote betekenis aan de „Opdracht”, die de arbeiders tot de revolutionaire strijd opriep. En de arbeiders antwoordden in hun resoluties op deze oproep.

De bolsjewiki behaalden de overwinning bij de verkiezingen en voor de arbeiders van Petersburg werd kam. Badajew in de Doema gekozen.

De arbeiders kozen voor de Doema, afzonderlijk van de overige lagen van de bevolking (in de zogenaamde arbeiderskurie). Van de 9 afgevaardigden van de arbeiderskurie waren er 6 leden van de bolsjewistische partij: Badajew, Petrowski, Moeranow, Samoïlow, Sjagow en Malinowski (die later een provokateur bleek te zijn). De bolsjewistische afgevaardigden waren uit de grootste industriële centra afkomstig, waar zich niet minder dan 4/5 van de arbeidersklasse bevond. Enige likwidatoren waren evenwel niet door de arbeiders, d.w.z. niet in de arbeiderskurie gekozen. Derhalve bleken er in de Doema 7 likwidatoren tegen 6 bolsjewiki te zijn. Eerst vormden de bolsjewiki en de likwidatoren in de Doema één gemeenschappelijke sociaaldemokratische fraktie. Na een hardnekkige strijd tegen de likwidatoren, die het revolutionaire werk van de bolsjewiki hinderden, traden de bolsjewistische afgevaardigden in Oktober 1913, op aanwijzing van het Centraal-Komitee van de bolsjewistische partij, uit de verenigde sociaaldemokratische fraktie en vormden zij een zelfstandige bolsjewistische fraktie.

De bolsjewistische afgevaardigden hielden in de Doema revolutionaire redevoeringen, waarin zij de absolutistische orde aan de kaak stelden, stelden aan de regering vragen over de represaillemaatregelen tegen de arbeiders, over de onmenselijke uitbuiting van de arbeiders door de kapitalisten.

Zij traden in de Doema eveneens op naar aanleiding van het agrarische vraagstuk, riepen in hun redevoeringen de boeren op tot de strijd tegen de feodale landheren, en ontmaskerden de partij der kadetten, die tegen de konfiskatie van de grond, der landheren en de overgave daarvan aan de boeren was.

De bolsjewiki dienden in de Staats-Doema een wetsontwerp over de achturige arbeidsdag in, dat in de Doema van de „Zwarte Honderd” natuurlijk niet werd aangenomen, maar dat een grote agitatorische rol speelde.

De bolsjewistische Doemafractie was nauw verbonden met het Centraal-Komitee van de partij, met Lenin, en ontving van hem aanwijzingen. Wanneer kameraad Stalin in Petersburg «verblijf hield, leidde hij rechtstreeks de Doemafractie.

I De bolsjewistische afgevaardigden beperkten zich niet tot het I werk in de Doema maar ontwikkelden een grote activiteit buiten dit lichaam. Zij gingen naar de fabrieken en de bedrijven, reisden naar de arbeiders-centra van het land om daar referaten te houden, hielden geheime vergaderingen, waar zij de besluiten van de partij uiteenzetten en richtten nieuwe partijorganisaties op. De afgevaardigden wisten op kundige wijze de legale werkzaamheden met het illegale, geheime werk te verbinden.

3. De overwinning van de bolsjewiki in de legale organisaties. Verdere groei van de revolutionaire beweging. De vooravond van de imperialistische oorlog.

De partij van de bolsjewiki leverde in die tijd een toonbeeld van de leiding van alle vormen en uitingen van de klassenstrijd van het proletariaat. Zij bouwde illegale organisaties op. Zij gaf illegale vlugschriften uit. Zij verrichtte geheim revolutionair werk onder de massa's. Tegelijk maakte zij zich steeds meer meester van de verschillende legale organisaties van de arbeidersklasse. De partij streefde er naar, de vakverenigingen, de volkshuizen, de avonduniversiteiten, de clubs, de verzekeringsinstellingen te veroveren. Deze legale organisaties hadden lange tijd als toevluchtsoorden voor de likwidatoren gediend. De bolsjewiki streden hardnekkig om de legale verenigingen tot steunpunten van onze partij te maken. Doordat zij op kundige wijze het illegale met het

legale werk verbonden, veroverden de bolsjewiki in de beide hoofdsteden de meerderheid in de vakverenigingen. Een bijzonder schitterende overwinning behaalden de bolsjewiki in 1913 bij de verkiezingen voor het bestuur van de metaal- bewerkersbond in Petersburg: op een vergadering waar 3000 metaalarbeiders aanwezig waren, stemden nauwelijks 150 man voor de likwidatoren.

Hetzelfde moet gezegd worden van een legale organisatie als de sociaal-demokratische fractie van de IVde Staatsdoema. Hoewel de mensjewiki 7 afgevaardigden in de Doema hadden en de bolsjewiki 6, vertegenwoordigde het mensjewistische zevental, dat in hoofdzaak in distrikten was gekozen, waar weinig arbeiders woonden, nauwelijks 1/5 deel van de arbeidersklasse, terwijl het bolsjewistische zestal, dat in de voornaamste industriële centra van het land was gekozen (in Petersburg, Moskou, Iwanowo-Woznesensk, Kostroma, Jekaterinoslaw, Charkow) meer dan 4/5 deel van de arbeidersklasse van het land vertegenwoordigde. De arbeiders beschouwden het zestal (Badajew, Petrowski e.a.) als hun eigen afgevaardigden, en niet het zevental.

Het gelukte aan de bolsjewiki de legale organisaties te veroveren, omdat zij, ondanks de woeste vervolgingen van het tsarisme en de ophitsing van de likwidatoren en de Trotskisten, hun illegale partij en de strenge discipline in hun gelederen wisten te handhaven, omdat zij standvastig de belangen van de arbeidersklasse verdedigden, nauw met de massa's verbonden waren en een onverzoenlijke strijd tegen de vijanden van de arbeidersbeweging voerden.

De overwinning van de bolsjewiki en de nederlaag van de mensjewiki in de legale organisaties strekten zich op deze wijze over de gehele linie uit. Zowel ten aanzien van de agitatie op de Doema-tribune, als van de arbeiderspers en de andere legale organisaties werden de mensjewiki op de achtergrond gedrongen. Aangegrepen door de revolutionaire beweging, sloot zich de arbeidersklasse ondubbelzinnig rondom de bolsjewiki aaneen en liet zij de mensjewiki in de steek.

Ten laatste maakten de mensjewiki ook op het gebied van het nationale vraagstuk bankroet. De revolutionaire beweging in de grensgebieden van Rusland eiste een duidelijk program op het gebied van het nationale vraagstuk. Maar de mensjewiki bleken 'In het geheel geen program te

hebben, indien men de „kulturele autonomie” van de „Boend”, die niemand kon bevredigen, niet meetelt. Alleen de bolsjewiki bleken een Marxistisch program voor het nationale vraagstuk te bezitten, het program, dat in het artikel van kam. Stalin „Het Marxisme en het nationale vraagstuk” en in Lenins artikelen „Over het recht van de naties op zelfbeschikking” en „Kritische opmerkingen naar aanleiding van het nationale vraagstuk” was ontvouwd.

‘Het is niet te verwonderen, dat het Augustus-blok na zulke nederlagen van het mensjewisme in alle voegen begon te kraken. Samengesteld uit elementen van verschillende kleur, kon het de druk van de bolsjewiki niet weerstaan en begon het in stukken uiteen te vallen. Geschapen voor de strijd tegen de bolsjewiki, viel het Augustus-blok spoedig onder de slagen . van de bolsjewiki uiteen. Eerst traden de aanhangers van de „Wperjod” („Voorwaarts”) (Bogdanow, Loenatsjarski e.a.) uit het blok, toen de Letten en daarop liepen de overigen naar alle kanten uit elkaar.

Nadat de likwidatoren in (ie strijd tegen de bolsjewiki de nederlaag hadden geleden, wendden zij zich om hulp tot de Ilde Internationale. De Ilde Internationale kwam hun te hulp. Onder het mom van de „verzoening” van de bolsjewiki met de likwidatoren, onder het mom van het sluiten van de „vrede in de partij”, eiste de Ilde Internationale van de bolsjewiki, dat rij hun kritiek op de kompromis-politiek van de likwidatoren zouden staken. Maar de bolsjewiki waren onverzoenlijk: zij weigerden zich aan de besluiten van de opportunistische Ilde Internationale te onderwerpen en gingen op geen enkele concessie in.

De overwinning van de bolsjewiki in de legale organisaties was geen toeval en kon dit ook niet zijn. Zij was geen toeval, niet alleen omdat alleen de bolsjewiki een juiste Marxistische theorie, een duidelijk program en een in de strijd gestaalde '

* revolutionaire proletarische partij bezaten. Zij was bovendien geen toeval, omdat de overwinning van de bolsjewiki de groei van de revolutionaire ervaring weerspiegelde.

De revolutionaire beweging van de arbeiders ontwikkelde zich steeds verder, zij greep nieuwe steden en gebieden aan. Met het aanbreken van het jaar 1914 begonnen de stakingen van de arbeiders niet alleen niet in kracht te verminderen; zij ontwikkelden zich integendeel met nieuwe kracht. De stakingen

werden steeds hardnekkiger, grepen steeds grotere aantallen arbeiders aan. Op 9 Januari staakten er 250.000 arbeiders, van wie 140.000 in Petersburg. Op 1 Mei staakten er meer dan een half miljoen, van wie in Petersburg meer dan 250.000. De arbeiders legden bij de stakingen een buitengewone hardnekkigheid aan de dag. In het bedrijf Oboechow in Petersburg duurde de staking langer dan twee maanden, op het bedrijf van Lessner ongeveer drie maanden. Een vergiftiging op grote schaal in een aantal ondernemingen in Petersburg had een staking van 115.000 arbeiders en bovendien demonstraties ten gevolge. De beweging bleef in kracht toenemen. In totaal staakten er in de eerste helft van 1914 (het begin van Juli daarbij inbegrepen) 1.425.000 arbeiders.

In Mei begon de algemene staking van de arbeiders in de petroleumindustrie van Bakoe, die de aandacht van het gehele proletariaat van Rusland trok. De staking verliep op georganiseerde wijze. Op 20 Juni had er in Bakoe een demonstratie van 20.000 arbeiders plaats. De politie nam de scherpste maatregelen tegen de arbeiders van Bakoe. Als teken van protest en uit solidariteit met de arbeiders van Bakoe begon de staking in Moskou, die naar andere gebieden oversloeg.

Op 3 Juli had er in het Poetilow-bedrijf in Petersburg naar aanleiding van de staking te Bakoe een meeting plaats. De politie schoot op de arbeiders. Het Petersburgse proletariaat werd door een geweldige verontwaardiging aangegrepen. Na een oproep van het Petersburgse komitee van de partij traden op 4 Juli in Petersburg als teken, van protest 90.000 arbeiders in staking, op 7 Juli staakten er 130.000, op 8 Juli 150.000, op 11 Juli 200.000 arbeiders.

Alle bedrijven geraakten in opwindning, er hadden overal meetings en demonstraties plaats. Het kwam tot pogingen om barrikaden op te richten. Ook in Bakoe en in Lodz werden barrikaden opgericht. In een aantal plaatsen schoot de politie op de arbeiders. De regering nam „buitengewone” maatregelen om de beweging te onderdrukken, de hoofdstad werd in een legerkamp veranderd, de „Prawda” werd verboden.

Maar in die tijd trad er een nieuwe kracht van internationale aard op het toneel, de imperialistische oorlog, die de loop van de gebeurtenissen moest wijzigen. Juist tijdens de revolutionaire gebeurtenissen in Juli kwam in Petersburg de Franse president Poincaré aan, om met den tsaar over het begin van

de komende oorlog te onderhandelen. Enige dagen later verklaarde Duitsland aan Rusland de oorlog. De tsaristische regering maakte van de oorlog gebruik om de bolsjewistische organisaties te verpletteren en de arbeidersbeweging te onderdrukken. De stijging van de revolutionaire beweging werd onderbroken door de wereldoorlog, waarin de tsaristische regering redding voor de revolutie zocht.

KORT SAMENGEVATTE GEVOLGTREKKINGEN.

In de jaren van de nieuwe revolutionaire opleving (1912— 1914) stond de partij der bolsjewiki aan het hoofd van de arbeidersbeweging en voerde zij die onder de bolsjewistische leuzen naar een nieuwe revolutie. De partij wist de verbinding van het illegale werk met het legale werk te bewerkstelligen. Na de tegenstand van de likwidatoren en hun vrienden, — de Trotskisten en de „otzowisten” te hebben gebroken, beheerste de bolsjewistische partij alle vormen van de legale beweging en maakte zij de legale organisaties tot stempunten van haar revolutionair werk.

. In de strijd tegen de vijanden van de arbeidersklasse en hun agenten in de arbeidersbeweging, versterkte de partij haar eigen gelederen en breidde zij haar verbindingen met de arbeidersklasse uit. Voor de revolutionaire agitatie maakte zij op grote schaal van de Doema-tribune gebruik, zij schiep in de „Prawda” een prachtige arbeiderskrant voor de massa en voedde een nieuw geslacht van revolutionaire arbeiders, de „Prawdisten”, op. Deze arbeiderslaag bleef in de jaren van de imperialistische oorlog trouw aan het vaandel van het internationalisme en de proletarische revolutie. Zij vormde later ook de kern van de bolsjewistische partij in de dagen van de Oktober-revolutie van 1917.

Aan de vooravond van de imperialistische oorlog leidde de partij de revolutionaire akties van de arbeidersklasse. Dat waren voorposten-gevechten, die door de imperialistische oorlog werden afgebroken, maar die daarna, drie jaren later, werden hervat, om het tsarisme omver te werpen. De bolsjewistische partij trad de moeilijke periode van de imperialistische oorlog binnen met de vanden van het proletarische internationalisme ontplooid.

HOOFDSTUK VI.

DE PARTIJ DER BOLSJEWIKI IN DE PERIODE VAN DE IMPERIALISTISCHE OORLOG. DE TWEEDE REVOLUTIE IN RUSLAND.

(Van 1914 tot Maart 1917).

Het ontstaan en de oorzaken van de imperialistische oorlog.

Op 14 (27) Juli 1914 kondigde de tsaristische regering de algemene mobilisatie af. Op 19 Juli (1 Augustus) verklaarde Duitsland Rusland de oorlog.

Rusland trad in de oorlog.

Reeds lang voor het begin van de oorlog hadden Lenin, de bolsjewiki, zijn onvermijdelijkheid voorzien. Op de Internationale kongressen van de socialisten was Lenin opgetreden met zijn voorstellen, die er op gericht waren om de revolutionaire gedragslijn van de socialisten, in het geval dat de oorlog uitbrak, te bepalen.

Lenin wees er op, dat oorlogen onvermijdelijke begeleiders van het kapitalisme zijn. De roof van vreemd grondgebied, het veroveren en uitplunderen van koloniën, de inbezitneming van nieuwe markten, zijn herhaaldelijk de oorzaak geweest van veroveringsoorlogen van kapitalistische staten. De oorlog is voor de kapitalistische staten een even natuurlijke en gewettigd de toestand, als de uitbuiting van de arbeidersklasse.

In het bijzonder werden oorlogen onvermijdelijk, toen het kapitalisme aan het eind van de XIXe en in het begin van de XXe eeuw definitief tot de hoogste en laatste trap van zijn ontwikkeling, het imperialisme, was uitgegroeid. Onder het imperialisme verkregen de machtige verenigingen van kapitalisten (de monopolies) en de banken de doorslaggevende invloed in het leven van de kapitalistische staten. Het financierskapitaal werd de baas in de kapitalistische staten. Het financierskapitaal eiste nieuwe markten, de inbezitneming van nieuwe koloniën, van nieuwe plaatsen voor de uitvoer van kapitaal, van nieuwe vindplaatsen van grondstoffen.

Maar reeds aan het einde van de XIXe eeuw bleek het gehele grondgebied van de aardbol tussen de kapitalistische staten te zijn verdeeld. Intussen heeft de ontwikkeling van het kapitalisme in het tijdvak van het imperialisme uiterst ongelijkmatig en sprongsgewijze plaats: landen, die vroeger op de eerste plaats stonden, ontwikkelden hun industrie betrekkelijk langzaam; andere landen, die vroeger achterlijk waren, halen hen met snelle sprongen in en streven hen voorbij. De economische en militaire krachtsverhoudingen tussen de imperialistische staten wijzigden zich. Het streven ontstond naar een nieuwe verdeling van de wereld. De strijd om de nieuwe verdeling van de wereld deed onvermijdelijk de imperialistische oorlog ontstaan. De oorlog van 1914 was 'een oorlog voor de herverdeling van de wereld en van de invloedssferen. Hij werd lange tijd door alle imperialistische staten voorbereid. De schulden aan deze oorlog waren de imperialisten van alle landen.

In het bijzonder werd deze oorlog voorbereid door Duitsland en Oostenrijk enerzijds en door Frankrijk, Engeland en het van hen afhankelijke Rusland anderzijds. In 1907 ontstond de drievoudige overeenkomst of de Entente, het verbond van Engeland, Frankrijk en Rusland. Het andere imperialistische verbond werd gevormd door Duitsland, Oostenrijk-Hongarije en Italië. Italië trad echter bij het begin van de oorlog van 1914 uit dit verbond en sloot zich later bij de Entente aan. Duitsland en Oostenrijk-Hongarije werden door* Bulgarije en Turkije gesteund.

Zich op de imperialistische oorlog voorbereidende, streefde Duitsland er naar Engeland en Frankrijk koloniën te ontrukken, Rusland de Oekraïne, Polen en het Oostzeegebied af te nemen. Duitsland bedreigde de heerschappij van Engeland in

het Nabije Oosten. Engeland vreesde de toenemende bewapening ter zee van Duitsland.

Het tsaristische Rusland streefde naar de verdeling van Turkije, droomde over de verovering van de zeestraat van de Zwarte naar de Middellandse Zee (de Dardanellen), over de inbezitneming van Konstantinopel. Tot de plannen van de tsaristische regering behoorde ook de inbezitneming van Galicië, een deel van Oostenrijk-Hongarije.

Engeland streefde er naar, door middel van de oorlog zijn gevaarlijke konkurrent Duitsland te verslaan, wiens waren voor de oorlog op de wereldmarkt de Engelse waren steeds meer begonnen te verdringen. Bovendien was Engeland van plan om aan Turkije Mesopotamië en Palestina te ontnemen en zich stevig in Egypte vast te zetten.

De Franse kapitalisten streefden er naar, op Duitsland het aan kolen en ijzerrijke Saarbekken, benevens Elzas-Lotharingen, dat Duitsland Frankrijk in de oorlog van 1870—1871 had afgenomen, te veroveren. Derhalve leidden de zeer grote tegenstellingen tussen de twee groepen van kapitalistische staten tot de imperialistische oorlog.

Deze roofoorlog om de herverdeling van de wereld raakte de belangen van alle imperialistische landen en derhalve werden in het verdere verloop Japan, de Verenigde Staten van Amerika en een reeks van andere staten erin betrokken.

De oorlog werd een wereldoorlog.

De imperialistische oorlog werd door de bourgeoisie in het diepste geheim, achter de rug van haar eigen volken, voorbereid. Toen de oorlog uitbrak, trachtte iedere Imperialistische regeering te bewijzen, dat niet zij haar buurman had aangevallen, maar dat zij zelf was aangevallen. De bourgeoisie bedroog het volk en hield de werkelijke doeleinden van de oorlog, zijn imperialistisch veroverings-karakter, verborgen. Iedere imperialistische regering verklaarde, dat de oorlog ter verdediging van het eigen vaderland werd gevoerd.

De opportunisten van de Ilde Internationale hielpen de bourgeoisie, het volk te bedriegen. De sociaaldemokraten van de Ilde Internationale verrieden laaghartig de zaak van het socialisme, de zaak van de internationale solidariteit van het proletariaat. Zij traden niet alleen niet tegen de oorlog op, maar hielpen integendeel de bourgeoisie om de arbeiders en de

boeren van de oorlogvoerende staten onder de vaan van de verdediging van het vaderland tegen elkaar op te hitsen.

Rusland trad niet toevallig aan de kant van de Entente, aan de kant van Frankrijk en Engeland, in de oorlog. Het is noodzakelijk in het oog te houden, dat de belangrijkste takken van de industrie van Rusland voor 1914 zich in handen van het buitenlandse kapitaal bevonden, in hoofdzaak van het Franse, Engelse en Belgische kapitaal, d.w.z. van de landen van de Entente. De belangrijkste bedrijven, van de metaalindustrie van Rusland bevonden zich in handen van Franse kapitalisten. De metaalindustrie in haar geheel was bijna voor drie kwart (voor 72 procent) afhankelijk van het buitenlandse kapitaal. De steenkoolindustrie van het Donetsbekken vertoonde een zelfde beeld. Ongeveer de helft van de petroleumproductie bevond zich in handen van het Engels-Franse kapitaal. Een aanzienlijk deel van de winst der Russische industrie ging naar het buitenland, in hoofdzaak naar de Engelsch-Franse banken. Al deze omstandigheden, plus de miljarden-leningen, die de tsaar in Frankrijk en Engeland had gesloten, smeedde het tsarisme aan het Engels-Franse imperialisme vast, en hadden Rusland, dat tribuutplichtig was aan deze landen, tot hun half-kolonie gemaakt.

Toen de Russische bourgeoisie de oorlog begon, rekende zij er op, dat zij haar positie zou verbeteren, dat zij nieuwe markten zou veroveren, zich aan de oorlogsleveranties zou verrijken en tegelijk, gebruik makend van de oorlogstoestand, de revolutionaire beweging zou onderdrukken.

Het tsaristische Rusland trad onvoorbereid in de oorlog. De industrie van Rusland was bij die van de andere kapitalistische landen sterk ten achter gebleven. In die industrie overheersten oude fabrieken en bedrijven met een versleten uitrusting. De landbouw kon, bij het aanwezig zijn van het half-feodale 'grondbezit en van massa's tot armoede vervallen en geruïneerde boeren, niet als een stevige economische grondslag voor het voeren van een langdurige oorlog dienen.

De tsaar steunde in hoofdzaak op de feodale landheren. De grote landheren van de „Zwarte Honderd” beheersten in een blok met de grootkapitalisten het land en de Staatsdoema. Zij ondersteunden ten volle de binnenlandse en buitenlandse politiek van de tsaristische regering. De Russische imperialistische bourgeoisie had haar hoop gevestigd op het tsaristische

absolutisme als op een gepantserde vuist, die haar enerzijds de verovering van nieuwe markten en van nieuw grondgebied kon verzekeren en anderzijds de revolutionaire beweging van de arbeiders en de boeren kon onderdrukken.

De partij van de liberale bourgeoisie — de kadetten — die zich als oppositie voordeed, ondersteunde zonder voorbehoud de tsaristische regering op het gebied van de buitenlandse politiek.

De kleinburgerlijke partijen van de sociaal-revolutionairen en de bolsjewiki hielpen van het eerste begin van de oorlog, terwijl zij zich achter de vlag van het socialisme verscholen, de bourgeoisie het volk te bedriegen, het imperialistische, roofzuchtige karakter van de oorlog te verbergen. Zij propageerden de noodzakelijkheid van de bescherming, van de verdediging van het burgerlijke „vaderland” tegen de „Pruisische barbaren”, ondersteunden de politiek van de „godsvrede”, en hielpen de regering van den Russischen keizer de oorlog te voeren, evenals de Duitse sociaaldemokraten de regering van den Duitsen keizer hielpen om tegen de „Russische barbaren” oorlog te voeren.

Alleen de partij der bolsjewiki bleef getrouw aan het grootse vaandel van het revolutionaire internationalisme, bleef standvastig op het Marxistische standpunt van de vastberaden strijd tegen de imperialistische oorlog. De bolsjewistische partij nam van de eerste dagen van de oorlog af het standpunt in, dat de oorlog niet begonnen was ter verdediging van het vaderland, maar om vreemd grondgebied in bezit te nemen, om vreemde volken uit te plunderen in het belang van de landheren en de kapitalisten, dat de arbeiders tegen deze oorlog vastberaden moesten strijden.

De arbeidersklasse ondersteunde de partij der bolsjewiki.

Wel is waar had de burgerlijk-patriottische roes, die in het begin van de oorlog de intellectuelen en de koelakken-lagen van het boerendom had aangegrepen, ook een zeker deel van de arbeiders aangetast. Maar dat waren in hoofdzaak de leden van het bandieten-„Verbond van het Russische volk” en een deel van de sociaal-revolutionair en bolsjewistisch gezinde arbeiders. Zij weerspiegelden natuurlijk de stemming van de arbeidersklasse niet en konden dat niet doen. Deze elementen waren dan ook juist de deelnemers aan de chauvinistische manifestaties van de bourgeoisie, die in de eerste dagen van de oorlog door de tsaristische regering werden georganiseerd.

2. Overgang van de partijen der 11de Internationale naar de zijde van hun imperialistische regeringen. Uiteenvallen van de 11de Internationale in afzonderlijke sociaalchauvinistische partijen.

Lenin had herhaaldelijk gewaarschuwd voor het opportunisme van de 11de Internationale en de onstandvastigheid van haar leiders. Hij had steeds gezegd, dat de leiders van de 11de Internationale alleen in woorden tegen de oorlog waren en dat in geval de oorlog uitbrak, zij hun standpunt ontrouw zouden kunnen worden om naar de kant van de imperialistische bourgeoisie over te lopen, dat zij voorstanders van de oorlog zouden kunnen worden. Reeds de eerste dagen van de oorlog bevestigden datgene, wat Lenin had voorzien.

In 1910 was op het Kongres van de 11de Internationale in Kopenhagen het besluit genomen, dat de socialisten in de parlementen tegen de oorlogskredieten móesten stemmen. Tijdens de Balkan-oorlog in 1912 had het 11de Internationale Kongres van de 11de Internationale te Bazel verklaard, dat de arbeiders van alle landen het als een misdaad beschouwen om op elkander te schieten, teneinde de winsten van de kapitalisten te vergroten. Zo stond het in woorden in de resolutie.

Toen evenwel de donder van de imperialistische oorlog rommelde en het nodig was, deze besluiten tot werkelijkheid te maken-, bleken de leiders van de 11de Internationale verraders van het proletariaat, dienstknechten van de bourgeoisie te zijn en werden zij voorstanders van de oorlog.

In Augustus 1914 stemde de Duitse sociaaldemokratie in de Rijksdag voor de oorlogskredieten, voor de ondersteuning van de imperialistische oorlog. Hetzelfde deed de overweldigende meerderheid van de socialisten van Frankrijk, Engeland, België en de andere landen.

De 11de Internationale hield op te bestaan. Zij viel in werkelijkheid in afzonderlijke, elkaar bestrijdende sociaal-chauvinistische partijen uiteen.

De leiders van de socialistische partijen verrieden het proletariaat, gingen naar het standpunt van het sociaal-chauvinisme en van de verdediging van de imperialistische bourgeoisie over. Zij hielpen de imperialistische regeringen de arbeidersklasse te . bedriegen en haar met het gif van het nationalisme te veriftigen. Deze sociaal- verraders begonnen onder de vlag van de verdediging van het vaderland de Duitse arbeiders tegen de Franse, en de Engelse en de Franse arbeiders tegen de Duitse arbeiders op te hitsen. Slechts een onaanzienlijke minderheid in de Ite Internationale bleef op het internationalistische standpunt staan en ging tegen de stroom in, wel is waar niet volkomen zeker en niet geheel vast omljnd, maar dan toch tegen de stroom in.

Alleen de partij der bolsjewiki hief terstond en zonder te aarzelen het vaandel van de vastberaden strijd tegen de imperialistische oorlog omhoog. In de door Lenin in de herfst van 1914 geschreven stellingen over de oorlog wees hij er op, dat de val van de Ite Internationale geen toevalligheid was. De opportunisten, tegen wie de beste vertegenwoordigers van het revolutionaire proletariaat reeds lang geleden hadden gewaarschuwd, hadden de Ite Internationale te gronde gericht.

De partijen van de He Internationale waren ook vóór de oorlog aangestoken door het opportunisme. De opportunisten propageerden openlijk het opgeven van de revolutionaire strijd, zij propageerden de theorie van het „vreedzaam ingroeien van het kapitalisme in het socialisme”. De Ite Internationale wenste niet tegen het opportunisme te strijden, zij was voor de vrede met het opportunisme en gaf dit de gelegenheid sterk te worden. De He Internationale werd, doordat zij tegenover het opportunisme een politiek van verzoening bleef voeren, zelf opportunistisch.

De Imperialistische bourgeoisie kocht voor rekening van haar winsten uit de koloniën, uit de uitbuiting van de achterlijke landen, systematisch, door middel van een hoger arbeidsloon en andere kleine geschenken, de hoogste laag van de geschoolde arbeiders om, de zogenaamde arbeidersaristokratie. Uit deze laag van de arbeiders waren niet weinig leiders van de vakverenigingen en van de koöperaties, gemeenteraads- en parlamentsafgevaardigden, funktionarissen van de pers en van de sociaaldemokratische organisaties afkomstig. Op het ogenblik dat de oorlog uitbrak werden deze mensen, die vreesden hun

positie te verliezen, tegenstanders van de revolutie, werden zij de heftigste verdedigers van hun bourgeoisie, van hun imperialistische regeringen.

De opportunisten werden sociaal-chauvinisten.

De sociaal-chauvinisten, de Russische mensjewiki en de sociaal-revolutionairen daarbij inbegrepen, propageerden de klasse nu rede tussen de arbeiders en de bourgeoisie in het binnenland en de oorlog tegen de andere volken buiten hun eigen land. Zij bedrogen de massa's ten aanzien van de werkelijke schuldigen aan de oorlog en verklaarden, dat de bourgeoisie van H hun land niet schuldig was aan de oorlog. Vele sociaal-chauvinisten werden ministers van de imperialistische regeringen van hun landen.

Niet minder gevaarlijk voor de zaak van het proletariaat waren de verborgen sociaal-chauvinisten, de zogenaamde centristen. De centristen: Kautskij, Trotski, Martow en anderen rechtvaardigden en verdedigden de openlijke sociaal-chauvinisten en verrieden dus het proletariaat tezamen met de sociaal-chauvinisten, waarbij zij hun verraad deden schuil gaan achter „linkse” frazen over de strijd tegen de oorlog, die er op berekend waren om de arbeidersklasse te bedriegen. Metterdaad ondersteunden de centristen de oorlog, want het voorstel van de centristen om niet tegen de oorlogskredieten te stemmen en zich te beperken tot stemonthouding bij de stemming over de oorlogskredieten, betekende een ondersteuning van de oorlog. Zij eisten evenals de sociaal-chauvinisten het opgeven van de klassenstrijd tijdens de oorlog, om hun imperialistische regering bij het voeren van de oorlog niet te hinderen. De centrist Trotski stond ten aanzien van alle zeer belangrijke vraagstukken van de oorlog en van het socialisme tegenover Lenin, tegenover de bolsjewistische partij.

Lenin begon van de eerste dagen van de oorlog af de krachten bijeen te brengen voor de stichting van een nieuwe, de Ule Internationale. Reeds in het manifest tegen de oorlog in November 1914, stelde het Centraal-Komitee van de bolsjewistische partij de taak om de IIIe Internationale op te richten, in plaats van de He Internationale, die smadelijk was ineengestort.

In Februari 1915 trad in Londen op de konferentie van de socialisten van de landen der Entente in opdracht van Lenin, Litwinow op. Litwinow eiste, dat de socialisten (Vandervelde, Sembat, Guesde) uit de burgerlijke regeringen van België en

Frankrijk zouden treden, alsmede de volledige breuk met de imperialisten, het weigeren om met hen samen te werken. Hij eiste van alle socialisten de vastberaden strijd tegen hun imperialistische regeringen en de veroordeling van het stemmen voor de oorlogskredieten. Maar de stem van Litwinow bleef op deze konferentie de stem van een eenling.

L Begin September 1915 kwam in Zimmerwald de eerste konferentie van de internationalisten bijeen. Lenin noemde deze konferentie een „eerste stap” in de ontwikkeling van de internationale beweging tegen de oorlog. Lenin vormde op deze konferentie de Zimmerwaldse „linkerzijde”. Maar in deze linkerzijde van Zimmerwald verdedigde alleen de partij der bolsjewiki met Lenin aan het hoofd, het enig juiste, tot het einde toe konsekwente standpunt tegen de oorlog. De linkerzijde van Zimmerwald publiceerde in de Duitse taal het tijdschrift „de Voorbode”, waarin artikelen van Lenin werden opgenomen.

In 1916 gelukte het om in het Zwitserse dorp Kienthal de tweede konferentie van internationalisten bijeen te roepen. Zij wordt de tweede konferentie van Zimmerwald genoemd. Tegen die tijd hadden zich in bijna alle landen groepen van internationalisten afgescheiden, deed zich de afscheiding van de internationalistische elementen van de sociaal-chauvinisten, duidelijker kennen. En wat het voornaamste was, de massa's zelf hadden zich in die tijd, onder de invloed van de oorlog en van de daardoor veroorzaakte rampen, naar links ontwikkeld. Het manifest van Kienthal werd uitgewerkt als het resultaat van een vergelijk tussen de verschillende groepen, die op de konferentie de strijd hadden gevoerd. Het was een stap vooruit, vergeleken met het manifest van Zimmerwald.

Maar ook de Konferentie van Kienthal aanvaardde de fundamentele stellingen van de politiek der bolsjewiki niet: het omzetten van de imperialistische oorlog in de burgeroorlog, de nederlaag van de eigen imperialistische regeringen in de oorlog, de organisatie van de IHe Internationale. Niettemin bevorderde de konferentie van Kienthal het afscheiden van de internationalistische elementen, uit wie zich later de Kommunistische, de IHe Internationale heeft gevormd.

Lenin bracht kritiek uit op de niet-konsekwente internationalisten onder de linkse sociaal-demokraten, zoals Rosa Luxemburg en Karl Liebknecht, maar tegelijkertijd hielp hij hun, een juist standpunt in te nemen.

3.Theorie en tactiek van de bolsjewistische partij in de vraagstukken van de oorlog, de vrede en de revolutie.

De bolsjewiki waren niet eenvoudig pacifisten (voorstanders van de vrede), die naar de*vrede hunkerden en zich tot het propageren van dé vrede beperkten, zoals dit de meerderheid van de linkse sociaaldemokraten deed. De bolsjewiki waren voor de actieve, revolutionaire strijd voor de vrede, de omverwerping van de macht der oorlogzuchtige imperialistische bourgeoisie daarbij inbegrepen. De bolsjewiki verbonden de zaak "van de vrede met de zaak van de overwinning der proletarische revolutie en waren van mening, dat het zekerste middel om een einde aan de oorlog te maken en een rechtvaardige vrede, een vrede zonder annexaties en oorlogsschattingen te veroveren, de omverwerping van de macht der imperialistische bourgeoisie was.

Tegen het verloochenen van de revolutie door de mensjewiki en de sociaal-revolutionairen en de verraderlijke leuze van het bewaren van de „godsvrede” tijdens de oorlog, stelden de bolsjewiki de leuze op van „het omzetten van de imperialistische oorlog in de burgeroorlog”. Deze leuze betekende, dat de werkers, de gewapende arbeiders en boeren, verkleed in het soldatenpak daarbij inbegrepen, de wapens tegen hun eigen bourgeoisie moesten richten en haar macht omverwerpen, indien zij zich van de oorlog wilden bevrijden en een recht- ! vaardige vrede bereiken.

/ Tegenover de politiek van de mensjewiki en de sociaal-revolutionairen van de verdediging van het burgerlijke vaderland, stelden de bolsjewiki de politiek van „de nederlaag van de eigen regering in de imperialistische oorlog . Dit betekende, dat het noodzakelijk was tegen de oorlogskredieten te stemmen, illegale revolutionaire organisaties in het leger te vormen, de verbroedering van de soldaten aan het front te ondersteunen, revolutionaire akties van de arbeiders en de boeren tegen de oorlog te organiseren en die in de opstand tegen de eigen imperialistische regering te doen overgaan.

De bolsjewiki waren van mening, dat voor het volk de militaire nederlaag van de tsaristische regering in de imperialistische oorlog het kleinste kwaad zou zijn, want deze zou de

overwinning van het volk op het tsarisme en de succesvolle strijd van de arbeidersklasse voor de bevrijding uit de kapitalistische slavernij en de imperialistische oorlogen vergemakkelijken. Daarbij was Lenin van mening, dat de politiek van de nederlaag van de eigen imperialistische regering niet alleen door de Russische revolutionairen, maar ook door de revolutionaire partijen van de arbeidersklasse van alle oorlogvoerende landen moest worden gevoerd. *

De bolsjewiki waren niet tegen iedere oorlog. Zij waren alleen tegen de veroveringsoorlog, tegen de imperialistische oorlog. De bolsjewiki waren van mening, dat er twee soorten van oorlogen zijn:

a). de rechtvaardige oorlog, die geen veroverings- maar een bevrijdingsoorlog is, die zich ten doel stelt hetzij de verdediging van het volk tegen een buitenlandse aanval en tegen pogingen om het te knechten, of de bevrijding van het volk van de slavernij van het kapitalisme, óf tenslotte de bevrijding van de koloniën en de afhankelijke landen van de onderdrukking door de imperialisten, — en

b). de onrechtvaardige oorlog, die een veroveringsoorlog is en de inbezitneming, de knechting van vreemde landen, van vreemde volken ten doel heeft.

De oorlog van de eerste soort ondersteunden de bolsjewiki. Wat betreft de oorlog van de tweede soort, waren de bolsjewiki van mening, dat men daartegen vastberaden moest strijden tot en met de revolutie en de omverwerping van de eigen imperialistische regering.

De theoretische werken van Lenin tijdens de oorlog hadden een geweldige betekenis voor de arbeidersklasse van de gehele wereld. In de lente van 1916 schreef Lenin het werk: „Het imperialisme als het hoogste stadium van het kapitalisme”. Lenin toonde in dit boek aan, dat het imperialisme het hoogste stadium van het kapitalisme is, het stadium, waarin het er al toe gekomen is, van een „vooruitstrevend” kapitalisme tot een parasitair, verrottend kapitalisme te worden; dat het imperialisme het stervend kapitalisme is. Dit betekent natuurlijk niet, dat het kapitalisme vanzelf, zonder de revolutie van het proletariaat zal sterven, dat het zelf tot op de wortel zal verrotten. Lenin heeft steeds geleerd, dat het onmogelijk is, het kapitalisme zonder de revolutie van de arbeidersklasse omver te werpen. Daarom toonde Lenin, toen hij het imperialisme als het

stervende kapitalisme definieerde, tevens in dit boek aan, dat het „imperialisme de vooravond van de sociale revolutie van het proletariaat is.”

Lenin toonde aan, dat de kapitalistische onderdrukking in het tijdvak van het imperialisme steeds sterker wordt, dat onder de verhoudingen van het imperialisme de opstandigheid van het proletariaat tegen de grondslagen van het kapitalisme toeneemt, dat de elementen van de revolutionaire uitbarsting binnen de kapitalistische landen aangroeien.

Lenin toonde aan, dat in het tijdvak van het imperialisme de revolutionaire crisis in de koloniale en de afhankelijke landen zich verscherpt, dat de elementen van de opstandigheid tegen het imperialisme sterker worden, dat de elementen van de bevrijdingsoorlog tegen het imperialisme aangroeien.

Lenin toonde aan, dat onder de verhoudingen van het imperialisme de ongelijkmatige ontwikkeling en de tegenstrijdigheden van het kapitalisme zich bijzonder verscherpen, dat de strijd om de markten voor de afzet van waren en de uitvoer van kapitaal, de strijd om de koloniën, om de vindplaatsen van de grondstoffen, periodieke imperialistische oorlogen om een nieuwe verdeling van de wereld onvermijdelijk maakt.

& Lenin toonde aan, dat juist tengevolge van deze ongelijkmatigheid van de ontwikkeling van het kapitalisme imperialistische oorlogen plaats hebben, die de krachten van het imperialisme verzwakken en de doorbraak van het front van het imperialisme daar mogelijk maken, waar het het zwakst blijkt te zijn.

Op grond van dit alles kwam Lenin tot de gevolgtrekking, dat het breken van het imperialistische front door het proletariaat ergens op één plaats of op verschillende plaatsen zeer wel mogelijk is, dat de overwinning van het socialisme eerst in enige landen of zelfs in één, afzonderlijk genomen land mogelijk is, dat een gelijktijdige overwinning van het socialisme in alle landen, met het oog op de ongelijkmatigheid van de ontwikkeling van het kapitalisme in deze landen niet mogelijk is, dat het socialisme eerst in één of in enige landen zal overwinnen en dat de overige landen gedurende enige tijd burgerlijke landen zullen blijven.

Ziehier de formulering van deze geniale gevolgtrekking, die Lenin in twee verschillende artikelen, geschreven in de periode van de imperialistische oorlog, gemaakt heeft:

1. — De ongelijkmatigheid van de economische en de politieke ontwikkeling is een onvoorwaardelijke wet van het kapitalisme. Hieruit volgt, dat de overwinning van het socialisme aanvankelijk in enkele kapitalistische landen of zelfs in één, afzonderlijk genomen kapitalistisch land . mogelijk is. Overwonnen hebbend, zou het proletariaat van dit land, na de kapitalisten onteigend en de socialistische produktie bij zich zelf te hebben georganiseerd, tegen de overige, kapitalistische wereld opstaan, de onderdrukte klassen van de andere landen tot zich trekken...” (Uit het artikel, „Over de leuze van de Verenigde Staten van Europa”, geschreven in Augustus 1915). Zie W. L Lenin, Verzamelde Werken, Deel V, blz. 157.

2) „De ontwikkeling van het kapitalisme voltrekt zich in de verschillende landen in de hoogste mate ongelijkmatig. Dit kan onder de warenproduktie ook niet anders zijn. Vandaar de onwrikbare gevolgtrekking: het socialisme kan niet gelijktijdig in alle landen overwinnen. Het zal aanvankelijk in één óf enige landen overwinnen en de overige landen zullen gedurende enige tijd burgerlijke of voor-burgerlijke landen blijven. Dit moet niet alleen onenigheden verwekken, maar ook rechtstreeks het streven van de bourgeoisie van de andere landen om het zegevierende proletariaat van de socialistische staat te verpletteren. In deze gevallen zou de oorlog van onze kant, gewettigd en rechtvaardig zijn. Dit zou een oorlog voor het socialisme zijn, voor de bevrijding van de andere volken van de bourgeoisie”. (Uit het artikel „Het militaire programma van de proletarische revolutie”, - geschreven in de herfst van 1916) (Lenin, Komplete Werken, Deel XIX blz. 325).

Dit was een nieuwe, complete theorie van de socialistische revolutie, de theorie van de mogelijkheid van de overwinning van het socialisme in afzonderlijke landen, van de voorwaarden van zijn overwinning, van de perspectieven van zijn overwinning: een theorie wier grondslagen door Lenin reeds in 1905 in zijn brochure „Tweeërlei taktiek van de sociaaldemokratie in de democratische revolutie” waren aangegeven.

Zij verschilde radikaal van het standpunt, dat onder de Marxisten gangbaar was in de periode van het voor-imperialistische

kapitalisme, toen de Marxisten van mening waren, dat de overwinning van het socialisme in een of ander afzonderlijk land niet mogelijk was, dat de overwinning van het socialisme gelijktijdig in alle beschaafde landen zou plaats vinden. Lenin wierp op grond van de gegevens over het imperialistische kapitalisme, ontvouwd in zijn prachtig boek "„Het imperialisme als hoogste stadium van het kapitalisme", dit standpunt als verouderd omver en werkte een nieuw theoretisch standpunt uit, krachtens hetwelk een gelijktijdige overwinning van het socialisme in alle landen niet mogelijk en de overwinning van het socialisme in één, afzonderlijk genomen kapitalistisch land mogelijk wordt geacht.

De onschatbare betekenis van Lenins theorie van de socialistische revolutie bestaat niet enkel-hierin, dat zij het Marxisme met een nieuwe theorie verrijkte en het Marxisme verder ontwikkelde. Haar betekenis ligt ook hierin, dat zij aan de proletariërs van de afzonderlijke landen een revolutionair perspectief geeft, hun initiatief bij de aanval op hun eigen nationale bourgeoisie tot ontplooiing brengt, hen leert, van de situatie van de oorlog gebruik te maken om zulk een aanval te organiseren en hun geloof in de overwinning van de proletarische revolutie versterkt.

Dat was het theoretische en taktische standpunt van de bolsjewiki ten aanzien van de oorlog, de vrede en de revolutie.

Op de grondslag van dit standpunt verrichtten de bolsjewiki in Rusland hun praktisch werk.

Ondanks de wrede vervolgingen der politie, maakten de bolsjewistische Doema-afgevaardigden Badajew, Petrowski, Moeranow, Samoïlow en Sjagow in het begin van de oorlog een rondreis door een aantal organisaties en hielden zij daar voordrachten over het standpunt van de bolsjewiki ten aanzien van de oorlog en de revolutie. In November 1914 werd een konferentie van de bolsjewistische fractie van de Staatsdoema gehouden ter bespreking van het vraagstuk van het standpunt ten opzichte van de oorlog. Op de derde dag werden alle beoekers van de vergadering gearresteerd. Het gerecht veroordeelde alle afgevaardigden tot verlies van hun rechten en tot blijvende verbanning naar Oost-Siberië. De tsaristische regering beschuldigde de bolsjewistische afgevaardigden van de Staatsdoema van „hoogverraad".

Voor het gerecht ontrolde zich een duidelijk beeld van de

werkzaamheid van de „Doema-afgevaardigden, een beeld, dat onze partij eer aandeed. De bolsjewistische afgevaardigden gedroegen zich moedig voor het tsaristische gerecht en maakten het tot een tribune ter ontmaskering van de veroveringspolitiek van het tsarisme.

Anders gedroeg zich Kamenjew, die eveneens in deze rechtszaak was betrokken. Uit lafheid verloochende hij bij het eerste' gevaar de politiek van de bolsjewistische partij. Kamenjew verklaarde voor het gerecht, dat hij het met de bolsjewiki niet eens was ten aanzien van het vraagstuk van de oorlog en verzocht als bewijs hiervoor den mensjewiek Jordanski als getuige te horen.

De bolsjewiki voerden een omvangrijke aktie tegen de militair-industriële komitees, die in dienst van de oorlog stonden, tegen de pogingen van de mensjewiki om de arbeiders aan de invloed van de imperialistische bourgeoisie te onderwerpen. De bourgeoisie had er een levensbelang bij om de imperialistische oorlog voor allen als een algemene volksoorlog voor te stellen. De bourgeoisie verkreeg tijdens de oorlog een grote invloed op de staatszaken en richtte haar eigen Al-Russische organisatie op: de verbonden van de Zemstwo's en de steden. Het was er haar om te doen, ook de arbeiders aan haar leiding en invloed ondergeschikt te maken. De bourgeoisie had hiervoor een middel uitgedacht: het oprichten van „arbeidersgroepen” bij de militair-industriële komitees. De mensjewiki grepen dit denkbeeld van de bourgeoisie aan. Het was voor de bourgeoisie voordelig om in deze militair-industriële komitees vertegenwoordigers van de arbeiders te betrekken, die onder de arbeidersmassa's konden agiteren voor de noodzakelijkheid om de produktiviteit van de arbeid op de granaten-, kanonnen-, wapen-, patronen- en andere fabrieken en bedrijven, die voor de verdediging werkten, te verhogen. „Alles voor de oorlog, allen in de oorlog”, — dat was de leuze van de bourgeoisie. In werkelijkheid betekende .deze leuze: „Verdien zo veel mogelijk geld aan de oorlogsleveranties en de verovering van vreemd grondgebied”. De mensjewiki namen een werkzaam aandeel aan deze door de bourgeoisie op touw gezette pseudo-patriottische zaak. Zij hielpen de kapitalisten en agiteerden krachtig onder de arbeiders om dec' te nemen aan de verkiezingen van de „arbeidersgroepen” bij de militair-industriële komitees. De bolsjewiki waren tegen dit plan. Zij waren voor de boycot van de

militair-industriële komitees en volbrachten deze boycot met sukses. Maar een gedeelte van de arbeiders nam onder leiding van den bekenden mensjewiek Gwozdjew en den provokateur Abrosimow, toch deel aan de werkzaamheid van de militair-industriële komitees. Toen de gevolmachtigden van de arbeiders in September 1915 bijeenkwamen voor de definitieve verkiezingen voor de „arbeidersgroepen” van de militair-industriële komitees bleek het, dat de meerderheid van de gevolmachtigden tegen deelneming aan de verkiezingen was. De meerderheid van de vertegenwoordigers der arbeiders nam een scherpe resolutie aan tegen de deelneming aan de militair-industriële komitees en verklaarde, dat de arbeiders zich tot taak stelden om voor de vrede en voor de omverwerping van het tsarisme te strijden.

De bolsjewiki voerden eveneens een grote aktie in het leger en op de vloot. Zij zetten aan de soldaten en de matrozen uiteen, wie schuldig waren aan de ongekende verschrikkingen van de oorlog en aan het lijden van het volk, en dat de revolutie voor het volk de enige uitweg uit de imperialistische oorlog was. De bolsjewiki vormden cellen in het leger en op de vloot, aan het front en in het achterland, en verspreidden vlugschriften met een oproep tegen de oorlog.

In Kroonstad werd door de bolsjewiki het „Hoofd-Kollektief van de Kroonstadse militaire organisatie” opgericht, dat in nauwe verbinding stond met het Petrogradse Komitee van de partij. Er werd bij het Petrogradse partijkomitee een militaire organisatie voor het werk onder het garnizoen gesticht. In Augustus 1916 rapporteert de chef van de Petrogradse geheime politie, dat bij het „Kroonstadse Kollektief de zaken zeer grondig en konspiratief georganiseerd zijn en dat de leden allen zwijgzame en voorzichtige mensen zijn. Het Kollektief heeft ook vertegenwoordigers aan de wal”.

De partij agiteerde aan het front voor de verbroedering tussen de soldaten van de strijdende legers en legde er de nadruk op, dat de vijand de werelddougeoisie was en dat men alleen een einde aan de oorlog kon maken, door de imperialistische oorlog in de burgeroorlog om te zetten en de wapens tegen zijn eigen bourgeoisie en haar regering te richten. Steeds vaker herhaalden zich de gevallen, dat bepaalde troependelen weigerden om tot de aanval over te gaan. Zulke feiten hadden er reeds in 1915 en vooral in 1916 plaats.

Een bijzonder omvangrijke aktie voerden de bolsjewiki in

de legers aan het Noordelijke front in het Oostzeegebied. De opperbevelhebber van het leger van het Noordelijke front, generaal Roeski berichtte in het begin van 1917 aan het hoofdkwartier over het geweldige revolutionaire werk, dat de bolsjewiki aan dit front verrichtten.

De oorlog was een ontzaglijke ommekeer in het leven van de volken, in het leven van de internationale arbeidersklasse. Hij zette het lot van de staten, het lot van de volken, het lot van de socialistische beweging op het spel. Daarom was hij tevens de toetssteen, de proef voor alle partijen en stromingen, die zich zelf socialistisch noemden. Zullen deze partijen en stromingen trouw aan de zaak van het socialisme, aan de zaak van het internationalisme blijven, of zullen zij er de voorkeur aan geven de arbeidersklasse te verraden, hun vaandel op te rollen en ze aan de voeten van hun nationale bourgeoisie neer te werpen, — zó stond toen de vraag.

De oorlog heeft aangetoond, dat de partijen van de II Internationale de toets niet hebben doorstaan, de arbeidersklasse hebben verraden en hun vandel voor hun eigen, nationale imperialistische bourgeoisie hebben neergehaald.

Deze partijen, die in hun midden het opportunisme aankweekten en opgevoed waren in het doen van concessies aan de opportunisten en de nationalistten, konden ook niet anders optreden.

De oorlog heeft aangetoond, dat de partij van de bolsjewiki de enige was, die de proef met ere heeft doorstaan en tot het einde toe aan de zaak van het socialisme, aan de zaak van het proletarische internationalisme trouw is gebleven.

Dat is ook begrijpelijk: alleen een partij van het nieuwe type, alleen een partij, opgevoed in de geest van de onverzoenlijke strijd tegen het opportunisme, alleen een partij vrij van opportunisme en nationalisme — alleen zulk een partij kon de grote beproeving doorstaan en trouw blijven aan de zaak van de arbeidersklasse, aan de zaak van het socialisme en het internationalisme.

De bolsjewistische partij was juist zulk een partij.

4. Nederlaag van de tsaristische troepen aan het front. De economische ontreddeering. Krisis van het tsarisme.

De oorlog duurde reeds drie jaar. De oorlog maaide miljoenen mensenlevens weg, gesneuvelden, gewonden, overledenen ten gevolge van de door de oorlog veroorzaakte epidemieën. De bourgeoisie en de landheren verrijkten zich aan de oorlog, maar de arbeiders en de boeren hadden steeds grotere nood te verdragen en leden steeds meer gebrek. De oorlog verwoestte da volkshuishouding van Rusland. Ongeveer 14 miljoen gezonde werkers waren in het leger gemobiliseerd, aan het bedrijf ontruikt. De fabrieken en bedrijven werden stop gezet. De uitzaai van graan werd ingekrompen, er waren geen werkers genoeg. De bevolking en de soldaten aan het front leden honger, hadden geen schoeisel en geen kleren. De oorlog putte alle hulpbronnen van het land uit.

Het tsaristische leger leed de ene nederlaag na de andere. De Duitse artillerie deed een hagel van granaten op de tsaristische troepen neerkomen. Het tsaristische leger had gebrek aan kanonnen, aan granaten, en zelfs aan geweren. Soms kwam er op iedere drie soldaten één geweer. Reeds tijdens de oorlog was het verraad van den tsaristischen minister van Oorlog, Soechomlinow, aan het licht gekomen, die met Duitse spionnen in verbinding bleek te staan. Soechomlinow voerde de opdracht van de Duitse spionnagedienst uit: de voorziening van het front met granaten te saboteren, het front geen kanonnen, geen geweren te doen toekomen. Sommige tsaristische ministers en generaals werkten diep in het geheim het Duitse leger in de hand: tezamen met de met de Duitsers verbonden tsarina leverden zij aan de Duitsers militaire geheimen uit. Het is niet te verwonderen, dat het tsaristische leger verslagen werd en genoodzaakt was terug te trekken. Tegen het jaar 1916 waren de Duitsers er reeds in geslaagd, Polen en een deel van het Oostzeegebied te bezetten.

Dit alles verwekte haat en verbittering onder de arbeiders, de boeren, de soldaten en de intellectuelen tegen de tsaristische regering; het versterkte en verscherpte de revolutionaire beweging van de volksmassa's tegen de oorlog, tegen het tsarisme, zowel in het achterland als aan het front, zowel in het centrum als in de grensgebieden.

Ook de Russische imperialistische bourgeoisie begon door ontevredenheid te worden aangegrepen. Zij werd verbitterd door de omstandigheid, dat aan het tsaristische hof avonturiers van het slag van Raspoetin de boventoon voerden, die kennelijk op het sluiten van een afzonderlijke vrede met Duitsland[^] aanstuurden. Zij geraakte er steeds meer van overtuigd, dat de tsaristische regering niet in staat was om de oorlog met succes te voeren. Zij vreesde dat het tsarisme, om zijn toestand te redden, op een afzonderlijke vrede met de Duitsers zou kunnen ingaan. Daarom besloot de Russische bourgeoisie een paleisrevolutie te voltrekken, teneinde tsaar Nikolaas II af te zetten en in plaats van hem Michael Romanow, die met de bourgeoisie was verbonden, op de troon te plaatsen. Daarmede wilde zij twee vliegen in één klap slaan: ten eerste, de macht aan zich te trekken en de voortzetting van de imperialistische oorlog verzekeren, ten tweede, door een kleine paleisrevolutie het uitbreken van een grote volksrevolutie voorkomen, waarvan de golven steeds hoger sloegen.

De Russische bourgeoisie werd in deze ten volle door de Engelse en Franse regeringen ondersteund. Zij zagen, dat de tsaar niet in staat was om de oorlog voort te zetten. Zij vreesden, dat de tsaar door een afzonderlijke vrede met de Duitsers, aan de zaak een einde zou maken. Indien de tsaristische regering een afzonderlijke vrede sloot, zouden de regeringen van Engeland en Frankrijk in Rusland een bondgenoot in de oorlog verliezen, die aan zijn front niet alleen krachten van den tegenstander vasthield, maar die ook in Frankrijk tienduizenden uitgezochte Russische soldaten in het veld had gebracht. Daarom verleenden zij steun aan de Russische bourgeoisie bij haar pogingen om een paleisrevolutie te voltrekken.

De tsaar bleek dus geïsoleerd te zijn.

Terwijl de tegenslagen aan het front aanhielden, werd de economische ontreddeering steeds groter. In de dagen van Januari en Februari 1917 had de ontreddeering op het gebied van de voorziening van levensmiddelen, grondstoffen en brandstof het toppunt van haar ontwikkeling en haar grootste scherpte bereikt. De aanvoer van levensmiddelen in Petrograd en Moskou hield bijna op. Het ene bedrijf na het andere werd gesloten. Het stopzetten van de bedrijven deed de werkloosheid toenemen. Bijzonder ondragelijk werd de toestand van de arbeiders. Steeds grotere massa's van het volk kwamen tot de overtuiging,

dat er slechts een uitweg uit de ondragelijke toestand was: de omverwerping van het tsaristische absolutisme.

Het tsarisme beleefde waarschijnlijk zijn doodskrisis.

De bourgeoisie dacht de crisis door middel van een paleisrevolutie tot oplossing te brengen.

Maar het volk loste de crisis op zijn manier op.

5. De Februari-revolutie. Val van het tsarisme. Vorming van Sowjets van Arbeiders- en Soldatenafgevaardigden. Instelling van een Voorlopige Regering. De dubbele macht.

Het jaar 1917 begon met de staking van 9 Januari. Tijdens de staking hadden er in Petrograd, Moskou, Bakoe en Nizjni- Nowgorod demonstraties plaats, waarbij er in Moskou aan de staking van 9 Januari ongeveer een derde van alle arbeiders deel nam. Een demonstratie van 2000 man werd op de Twerskajaboutlevard door de bereden politie uit elkaar gejaagd. In Petrograd sloten zich bij de demonstratie op de Wiborgse chaussee soldaten aan.

„Het denkbeeld van de algemene staking, — rapporteerde de Petrogradse politie — krijgt van dag tot dag nieuwe aanhangers en wordt even populair als het in 1905 is geweest”.

De mensjewiki en de sociaal-revolutionairen trachtten de beginnende revolutionaire beweging binnen de door de bourgeoisie gewenste perken te brengen. Tegen de dag van de opening van de Staatsdoema, de 14e Februari, stelden de mensjewiki voor een betoging van de arbeiders naar de Staatsdoema te organiseren. Maar de arbeiders gingen met de bolsjewiki mee, niet naar de Doema, maar ter demonstratie.

Op 18 Februari 1917 begon in Petersburg de staking der arbeiders van het Poetilow-bedrijf. Op 22 Februari staakten de arbeiders van de meeste grootbedrijven. Op de internationale vrouwendag, 23 Februari (8 Maart) gingen op de oproep van het Petrogradse komitee der bolsjewiki de arbeidsters de straat op, om tegen de honger, de oorlog en het tsarisme te demonstreren. De demonstratie van de arbeidsters werd door de arbeiders met een algemene stakingsactie in Petrograd ondersteund. De politieke staking begon uit te groeien tot een algemene politieke demonstratie tegen het tsaristische stelsel.

Op 24 Februari (9 Maart) werd de demonstratie met vernieuwde kracht weer opgenomen. Er stakten reeds ongeveer 200.000 arbeiders.

Op 25 Februari (10 Maart) greep de revolutionaire beweging alle arbeiders van Petrograd aan. De politieke stakingen in de distrikten gingen over in de algemene politieke staking in geheel Petrograd. Overal waren er demonstraties en hadden er botsingen met de politie plaats. Boven de arbeidersmassa's wapperden rode vaandels met de leuzen: „Weg met den tsaar”! „Weg met de oorlog”, „Brood”!

In de morgen van de 26e Februari (11 Maart) beginnen de politieke staking en demonstratie tot pogingen tot opstand uit te groeien. De arbeiders ontwapenen de politie en de gendarmerie en wapenen zich zelf. Evenwel, de gewapende botsing met de politie eindigde met het uiteen schieten van de demonstratie op het Znamjonskiplein.

Generaal Chabalow, de bevelhebber van het Petrogradse militaire distrikt verklaarde, dat de arbeiders op 28 Februari (13 Maart) weer aan het werk moesten gaan, anders zouden zij naar het front worden gezonden. Op 25 Februari (10 Maart) had de tsaar aan generaal Chabalow het bevel gegeven: „Ik gebied morgen reeds de wanordelijkheden in de hoofdstad te doen ophouden”.

Maar men kon de revolutie niet meer „doen ophouden”.

Op 26 Februari (11 Maart) overdag opende het 4e peleton van het reservebataljon van het Pawlowski-regiment het vuur en wel niet op de arbeiders, maar op afdelingen bereden politie, die met de arbeiders een vuurgevecht waren aangegaan. De strijd om de troepen ontwikkelde zich uiterst energiek en hardnekkig, vooral van de kant van de arbeidsters, die zich rechtstreeks tot de soldaten wendden, zich met hen verbroederden, heil opriepen het volk te helpen om het door hen gehate tsaristische absolutisme omver te werpen.

De leiding van het praktische werk van de bolsjewistische partij lag in die tijd in handen van het zich in Petrograd bevindende Bureau van het Centraal Komitee van onze partij met kam. Molotow aan het hoofd. Het bureau van het Centraal-Komitee gaf op 26 Februari (11 Maart) een manifest uit met de oproep om de gewapende strijd tegen het tsarisme voort te zetten en een Voorlopige Regering in te stellen.

Op 27 Februari (12 Maart) weigerden de troepen in Petrograd

op de arbeiders te schieten en begonnen zij naar de kant van het in opstand gekomen volk over te gaan. In de morgen van 27 Februari waren er nog maar 10.000 in opstand gekomen soldaten, maar 's avonds bedroeg hun aantal reeds meer dan 60.000.

De in opstand gekomen arbeiders en soldaten .begonnen de tsaristische ministers en generaals te arresteren, de revolutionairen uit de gevangenissen te bevrijden. De bevrijde politieke gevangenen sloten zich bij de revolutionaire strijd aan.

In de straten hadden er nog vuurgevechten plaats met politieagenten en gendarmes, die zich met machinegeweren op de zolders van de huizen hadden genesteld. Maar de snelle overgang van de troepen naar de kant van de arbeiders besliste het lot van het tsaristische absolutisme.

Toen de tijding van de overwinning der revolutie in Petrograd zich in de andere steden en aan het front verbreidde, begonnen de arbeiders en de soldaten overal de tsaristische ambtenaren af te zetten.

De burgerlijk democratische Februari-revolutie had overwonnen.

De revolutie had overwonnen, omdat de arbeidersklasse de voorvechtster van de revolutie was en aan het hoofd stond van de beweging van de miljoenen-massa's der boeren, gestoken in het soldatenpak — „voor vrede, brood en vrijheid”. De hegemonie van het proletariaat was de voorwaarde geweest voor het slagen van de revolutie.

„De revolutie werd door het proletariaat voltrokken, het legde heldhaftigheid aan de dag, het vergoot zijn bloed, het sleepte de breedste massa's van de werkers en van de armste bevolking mee...” schreef Lenin in de eerste dagen van de revolutie. (Komplete Werken. Deel XX, blz. 1 23-24).

De eerste revolutie van 1905 had de snelle overwinning van de tweede revolutie van 1917 voorbereid.

„Zonder de drie jaren van de grootste klassengevechten en revolutionaire energie van het Russische proletariaat in de jaren 1905-1917, was de zo snelle tweede revolutie, snel in de zin van het voltooiën van haar eerste étape,

in enkele dagen, niet mogelijk geweest'', — zeide Lenin. (te zelf der plaatse, blz. 13.)

Reeds in de eerste dagen van de revolutie ontstonden er Sowjets. De zegevierende revolutie steunde op de Sowjets van Arbeiders- en Soldatenafgevaardigden. De in opstand gekomen arbeiders en soldaten vormden Sowjets van Arbeiders- en Soldatenafgevaardigden. De revolutie van 1905 had getoond, dat de Sowjets organen van de gewapende opstand zijn en tegelijkertijd de kiem van een nieuwe, revolutionaire macht. Het denkbeeld van de Sowjets leefde in het bewustzijn van de arbeidersmassa's en zij maakten het reeds op de dag na de omverwerping van het tsarisme tot werkelijkheid, evenwel met dit onderscheid, dat er in 1905 alleen Sowjets van arbeiders-afgevaardigden werden gevormd, maar dat er in 1917, op initiatief van de bolsjewiki, Sowjets van arbeiders- en soldaten-afgevaardigden ontstonden.

Terwijl de bolsjewiki de strijd van de massa's in de straten rechtstreeks leidden, maakten de partijen van het kompromis, de mensjewiki en de sociaal-revolutionairen zich van de zetels in de Sowjets meester en brachten zij daar hun meerderheid tot stand. Dit werd ten dele door de omstandigheid bevorderd, dat de meeste leiders van de bolsjewistische partij zich in de gevangenissen en in ballingschap bevonden (Lenin bevond zich in de emigratie, Stalin en Swerdlow in de Siberische ballingschap), terwijl de mensjewiki en de sociaal-revolutionairen in vrijheid in de straten van Petrograd wandelden. Derhalve kwamen er aan het hoofd van de Petrogradse Sowjet en van haar Uitvoerend Komitee vertegenwoordigers te staan van de partijen van het kompromis: mensjewiki en sociaal-revolutionairen. Hetzelfde was in Moskou en in een reeks van andere steden het geval. Slechts in Iwanowo-Woznesensk, Krasnojarsk en enkele andere steden hadden direkt bij het begin de bolsjewiki de meerderheid in de Sowjet.

"Het gewapende volk — de arbeiders en de soldaten, die hun vertegenwoordigers in de Sowjet stuurden, beschouwden deze als een orgaan van de volksmacht. Zij dachten en geloofden, dat de Sowjets van Arbeiders- en Soldatenafgevaardigden alle eisen van het revolutionaire volk zou inwilligen en in de eerste plaats vrede zou sluiten.

Maar het al te grote vertrouwen van de arbeiders en soldaten

bakte hun een lelijke poets. De sociaal-revolutionairen en de mensjewiki dachten er zelfs niet aan om een einde aan de oorlog te maken en de vrede te veroveren. Zij waren van plan, de revolutie te gebruiken om de oorlog voort te zetten. Wat de revolutie en de revolutionaire eisen van het volk betreft, waren de sociaal-revolutionairen en de mensjewiki van mening, dat de revolutie reeds geëindigd was en dat de taak thans hierin bestond om haar te verankeren en over te gaan in het spoor van het „normale” constitutionele bestaan, tezamen met de bourgeoisie. Daarom nam de sociaal-revolutionair-mensjewistische leiding van het Petrogradse Sowjet alle van haar afhangerende maatregelen om de kwestie van het beëindigen van de oorlog, van de vrede, te verdoezelen en de macht aan de bourgeoisie over te dragen.

Op 27 Februari (12 Maart) 1917, vormden de liberale afgevaardigden van de Staatsdoema, volgens een achter de schermen gemaakte afspraak met de sociaal-revolutionaire en mensjewistische leiders, het Voorlopige Komitee van de Staatsdoema, met den voorzitter van de IVe Doema, den landheer en monarchist Rodzjanko aan het hoofd. En enige dagen later werden dit Voorlopige Komitee van de Staatsdoema en de sociaal-revolutionair-mensjewistische leiders van het Uitvoerend Komitee van de Sowjet van Arbeiders- en Soldatenafgevaardigden het eens, achter de rug van de bolsjewiki, over het vormen van een nieuwe regering van Rusland, de burgerlijke Voorlopige Regering met aan het hoofd vorst Lwow, die tsaar Nikolaas II nog voor de Februari-revolutie als minister-president van zijn regering op het oog had gehad. In de Voorlopige Regering werden de leider van de kadetten Miljoekow, de leider van de Oktobinsten Goetsjkof en andere op de voorgrond staande vertegenwoordigers van de klasse der kapitalisten opgenomen en als vertegenwoordiger van de „demokratie” de sociaal-revolutionair Kerenski.

Zo geschiedde het, dat de sociaal-revolutionaire en mensjewistische leiders van het Uitvoerend Komitee van de Sowjet, de macht aan de bourgeoisie overdroegen en dat de Sowjet van Arbeiders- en Soldatenafgevaardigden, toen zij dit vernam, met meerderheid van stemmen, ondanks de protesten van de bolsjewiki, het optreden van de sociaal-revolutionaire en mensjewistische leiders goedkeurde.

Zo werd de nieuwe staatsmacht in Rusland gevormd die, zoals

Lenin zeide, uit vertegenwoordigers „van de bourgeoisie en de verburgerlijkte landheren” bestond.

Maar naast de burgerlijke regering bestond een andere macht, de Sowjet van Arbeiders- en Soldatenafgevaardigden. De soldatenafgevaardigden in de Sowjet waren in hoofdzaak voor de oorlog gemobiliseerde boeren. De Sowjet van Arbeiders- en Soldatenafgevaardigden was het orgaan van het bondgenootschap van de arbeiders en de boeren tegen de tsaristische macht en tegelijk het orgaan van hun macht, het orgaan van de diktatuur van de arbeidersklasse en de boeren.

Op deze wijze ontstond er een eigenaardige verstrengeling van twee machten, twee diktaturen: van de diktatuur van de bourgeoisie in de vorm van de Voorlopige Regering en van de diktatuur van het proletariaat en de boeren in de vorm van de Sowjet van Arbeiders- en Soldatenafgevaardigden.

Er ontstond een dubbele macht.

Waaruit valt het te verklaren, dat de mensjewiki en de sociaal-revolutionairen aanvankelijk de meerderheid in de Sowjets hadden ?

Waaruit valt het te verklaren, dat de zegevierende arbeiders en boeren vrijwillig de macht aan de vertegenwoordigers van de bourgeoisie overgaven?

Lenin verklaarde dit hiermede, dat er miljoenen mensen waren ontwaakt en in de politiek werden betrokken, die geen ervaring op politiek gebied bezaten. Dit waren voor een groot gedeelte kleine baasjes, boeren, arbeiders, die nog kort geleden boeren waren geweest, mensen die in het midden stonden tussen de bourgeoisie en het proletariaat. Rusland was toenmaals het kleinburgerlijkste van alle grote Europese landen. En in dit land „sleurde de reusachtige kleinburgerlijke golf alles mee, verdrukte zij het klassebewuste proletariaat niet alleen door haar getalsterkte, maar ook ideologisch, d.w.z. besmette zij, greep zij zeer uitgebreide kringen van arbeiders met kleinburgerlijke opvattingen op politiek gebied aan”. (Komplete I Werken, Deel XX, blz. 115).

Deze golf van het kleinburgerlijke element bracht nu ook de kleinburgerlijke partijen van de mensjewiki en de sociaal-revolutionairen aan de oppervlakte.

Lenin wees er op, dat de andere oorzaak de verandering tijdens de oorlog in de samenstelling van het proletariaat was, het ontoereikende klassebewustzijn en de onvoldoende georganiseerdheid van het proletariaat in het begin van de revolutie.

Tijdens de oorlog hadden er aanmerkelijke veranderingen in de samenstelling van het proletariaat zelf plaats gehad. Ongeveer 40 procent van het kader van de arbeiders waren voor het leger gemobiliseerd. Er waren in de jaren van de oorlog vele kleine eigenaars, handwerkers, winkeliers, elementen aan wie de proletarische psychologie vreemd was, in de bedreven terecht gekomen, met het doel om zich aan de mobilisatie te onttrekken.

Deze kleinburgerlijke lagen van de arbeiders waren nu ook de voedingsbodem voor de kleinburgerlijke politici, de mensjewiki en de sociaal-revolutionairen.

Dat was de reden, waarom de in de politiek onervaren grote massa's van het volk, meegesleurd door de golf van het kleinburgerlijke element en bedwelmd werd door de eerste suksessen van de revolutie, zich in de eerste maanden "van de revolutie in gevangenschap bleken te bevinden bij de partijen van het kompromis en hun toestemming gaven om aan de bourgeoisie de staatsmacht af te staan, in de naieve veronderstelling, dat de burgerlijke macht de Sowjets niet zou verhinderen, hun werk te verrichten.

De bolsjewistische partij stond voor de taak, om door geduldige voorlichtingsarbeid onder de massa's het imperialistische karakter van de Voorlopige Regering bloot te leggen, het verraad van de sociaal-revolutionairen en de mensjewiki te ontmaskeren en aan te tonen, dat het niet mogelijk zou zijn vrede te verkrijgen, zonder de Voorlopige Regering door een regering van de Sowjets te vervangen.

En de partij van de bolsjewiki zette zich met heel haar energie aan dit werk.

Zij richtte haar legale persorganen weer op. Reeds vijf dagen na de Februari-revolutie begon het dagblad de „Prawda" in Petrograd te verschijnen en enige dagen later in Moskou „de Sociaal-Demokraat". De partij begint aan het hoofd van de massa's te "treden, die zich van hun goed vertrouwen in de liberale bourgeoisie, en in de mensjewiki en sociaal-revolutionairen gaan bevrijden. Zij zet geduldig aan de soldaten, aan de boeren de noodzakelijkheid uiteen, om gemeenschappelijk met de arbeidersklasse op te treden. Zij zet voor hen uiteen dat de boeren, zonder de verdere ontwikkeling van de revolutie, zonder het vervangen van de burgerlijke Voorlopige Regering door een regering van de Sowjets, vrede noch grond zullen verkrijgen.

KORT SAMENGEVATTE GEVOLGTREKKINGEN,

De imperialistische oorlog ontstond krachtens de ongelijkmatige ontwikkeling van de kapitalistische landen, krachtens de verbreking van het evenwicht tussen de voornaamste mogendheden, krachtens de noodzakelijkheid voor de imperialisten om tot een nieuwe verdeling van de wereld door middel van de oorlog over te gaan en een nieuw krachtsevenwicht te scheppen.

De oorlog zou niet zulk een verwoestend karakter hebben aangenomen en zou zich misschien zelfs in het geheel niet met zulk een kracht hebben ontplooid, indien de partijen van de Ie , Internationale de zaak van de arbeidersklasse niet hadden verraden, indien zij de besluiten van de kongressen van de Ie Internationale tegen de oorlog niet hadden geschonden, indien zij besloten hadden om actief op te treden en de arbeidersklasse tegen hun eigen imperialistische regeringen, tegen de aanstichters van de oorlog, in beweging te brengen.

De bolsjewistische partij toonde zich de enige proletarische partij, die de zaak van het socialisme en het internationalisme trouw bleef en de burgeroorlog tegen haar eigen imperialistische regering organiseerde. Alle overige partijen van de Ie Internationale, die door hun leidende kringen met de bourgeoisie waren verbonden, toonden zich bij het imperialisme in gevangenschap te bevinden, liepen naar de kant van de imperialisten over.

De oorlog, die een weerspiegeling van de algemene crisis van het kapitalisme was, verscherpte deze crisis en verzwakte het wereldkapitalisme. De arbeiders van Rusland en de partij der bolsjewiki waren de eersten in de wereld die er in slaagden, gebruik te maken van de zwakte van het kapitalisme, die het front van het imperialisme braken, den tsaar omverwierpen en de Sowjets van Arbeiders- en Soldatenafgevaardigden schiepen.

Bedwelmd door de eerste suksessen van de revolutie en gerustgesteld, door de verzekeringen van de mensjewiki' en de sociaal-revolutionairen, dat van nu af alles goed zou gaan, werden de brede massa s van de kleine burgerij en de soldaten, en ook de arbeiders, van vertrouwen in de Voorlopige Regering vervuld en verleenden zij haar steun.

De bolsjewistische partij stond voor de taak, om aan de door de eerste suksessen bedwelmde arbeiders- en soldatenmassa's uiteen te zetten, dat zij nog ver van de volledige overwinning van de revolutie waren verwijderd, dat zolang de macht zich in handen van de burgerlijke Voorlopige Regering bevond en in de Sowjets de kompromis-politici, de mensjewiki en de sociaal- revolutionairen, de baas waren, het volk noch vrede, noch grond, noch brood zou krijgen, dat het voor de volledige overwinning noodzakelijk was om een stap vooruit te doen en de macht aan de Sowjet in handen te geven.

HOOFDSTUK VII

DE PARTIJ DER BOLSJEWIKI IN DE PERIODE VAN DE VOORBEREIDING EN HET VOLTREKKEN VAN DE SOCIALISTISCHE OKTOBER-REVOLUTIE.

(Van April 1917 tot 1918)

De situatie in het land na de Februari~revolutie. De partij treedt uit de illegaliteit en gaat tot de openlijke politieke arbeid over. Lenins aankomst in Petrograd. Lenins Aprilstellingen. De oriëntering van de partij op de overgang naar de socialistische revolutie.

De gebeurtenissen en de houding van de Voorlopige Regering bevestigden van dag tot dag de juistheid van de lijn der bolsjewiki. Zij toonden steeds duidelijker, dat de Voorlopige Regering niet vóór, maar tegen het volk was, niet voor de vrede, maar voor de oorlog', dat zij noch vrede, noch grond, noch brood wilde en kon geven. De verhelderende werkzaamheid van de bolsjewiki vond een gunstige bodem.

Terwijl de arbeiders en de soldaten de tsaristische regering hadden omvergeworpen en de wortels van de monarchie hadden vernietigd, neigde de Voorlopige Regering met beslistheid naar het behoud van de monarchie. Op 2 Maart 1917 stuurde zij in het geheim Goetsjkow en Sjoelgin naar den tsaar. De bourgeoisie wilde de macht aan den broeder van Nicolaas Romanow, Michael, overgeven. Maar toen Goetsjkow op een meeting van spoorwegarbeiders zijn redevoering eindigde met de uitroep: „Leve keizer Michael”, eisten de arbeiders dat

Goetsjkow onmiddellijk zou worden gearresteerd en gefouilleerd en zeiden zij verontwaardigd: „Lood om oud ijzer!”

Het was duidelijk, dat de arbeiders het herstel van de monarchie niet zouden toelaten.

Terwijl de arbeiders en de boeren, die de revolutie hadden voltrokken en hun bloed hadden vergoten, het staken van de oorlog verwachtten, brood en grond wilden verkrijgen en vastberaden maatregelen in de strijd tegen de ontredde eisten, bleef de Voorlopige Regering doof voor deze eisen, die de levensbelangen van het volk betroffen. Deze regering, die uit de meest vooraanstaande vertegenwoordigers van de kapitalisten en de landheren bestond, dacht er zelfs niet aan om de eisen van de boeren ten aanzien van de overdracht van de grond in te willigen. Zij was evenmin in staat om aan de werkers brood te geven, omdat men hiervoor noodzakelijkerwijze de belangen van de grote graanhandelaars moest aantasten en met alle mogelijke middelen het graan bij de landheren en bij de koelakken in beslag moest nemen, waartoe de regering niet wilde besluiten, omdat zij zelf met de belangen van deze klassen was verbonden. Zij was evenmin in staat om vrede te geven. Verbonden met de Engels-Franse imperialisten, dacht de Voorlopige Regering er niet alleen niet aan om de oorlog te staken, maar poogde zij integendeel van de revolutie gebruik te maken om Rusland meer actief aan de imperialistische oorlog te doen deelnemen, teneinde haar imperialistische plannen tot verovering van Konstantinopel, van de Zeeëngten en van Galicië te kunnen verwezenlijken. Het was duidelijk, dat er aan het goede vertrouwen van de volksmassa's in de politiek van de Voorlopige Regering spoedig een einde moest komen.

Het werd duidelijk, dat de dubbele macht, die na de Februari-revolutie tot stand was gekomen, zich niet meer lang zou kunnen handhaven, want de loop van de gebeurtenissen eiste, dat de macht ergens op één plaats zou worden gekoncentreerd: óf binnen de muren van de Voorlopige Regering, óf in de handen van de Sowjets.

De kompromis-politiek van de mensjewiki en van de sociaal-revolutionairen genoot weliswaar voorlopig nog steun onder de volksmassa's. Er was nog steeds een niet gering aantal arbeiders en er waren nog meer soldaten en boeren, die geloofden, dat „spoedig de Konstituante zal komen en alles

zich ten goede zal keren”, die meenden, dat de oorlog niet werd gevoerd om veroveringen te maken, maar uit noodzaak ter verdediging van de staat. Zulke mensen noemde Lenin, zich ter goeder trouw vergissende landsverdedigers. Onder al deze mensen werd de sociaal-revolutionaire-mensjewistische politiek van beloften en overredingen voorlopig nog als de juiste politiek beschouwd. Maar het was duidelijk, dat de beloften en de overredingen niet lang zouden kunnen toereiken, want de loop der gebeurtenissen en de houding van de Voorlopige Regering brachten aan het licht en toonden van dag tot dag aan, dat de kompromis-politiek van de sociaal-revolutionairen en mensjewiki een politiek van uitstel en van bedrog van goedvertrouwende mensen was.

De Voorlopige Regering beperkte zich niet steeds tot de politiek van de verholen strijd tegen de revolutionaire beweging van de massa's, tot de politiek van combinaties tegen de revolutie achter de schermen. Zij deed nu en dan pogingen om openlijk tot de aanval tegen de democratische vrijheden over te gaan, pogingen om de „discipline te herstellen”, vooral onder de soldaten, pogingen om „orde te scheppen”, d.w.z. om de revolutie binnen de door de bourgeoisie gewenste perken te houden. Maar hoeveel moeite zij zich hiervoor ook getroostte, het gelukte haar niet en de volksmassa's maakten met vurige ijver de democratische rechten — de vrijheid van het woord, van drukpers, van vereniging en vergadering, van demonstraties, tot werkelijkheid. De arbeiders en de soldaten trachtten ten volle gebruik te maken van de voor het eerst door hen veroverde democratische rechten, om actief aan het politieke leven van het land deel te nemen, om de tot stand gekomen toestand te begrijpen en te overdenken en een besluit te nemen, hoe men verder moest handelen.

Na de Februari-revolutie traden de organisaties van de bolsjewistische partij, die illegaal onder de moeilijkste verhoudingen van het tsarisme hadden gewerkt, uit de illegaliteit en begonnen hun politiek en organisatorisch werk openlijk te verrichten. Het ledental van de organisaties der bolsjewiki was in die tijd niet groter dan 40—45.000. Maar dit waren in de strijd geharde kaders. De partijkomitees werden gereorganiseerd volgens de beginselen van het democratische centralisme. Voor alle partijorganen werd van onderen tot boven de verkiesbaarheid vastgesteld.

De overgang van de partij naar een legale toestand verwekte meningsverschillen in de partij. Kamenjew en enige functionarissen van de Moskouse organisatie, b.v. Rijkow, Boebnow en Nogin, stonden op het half-mensjewistische standpunt van de voorwaardelijke ondersteuning van de Voorlopige Regering en van de politiek van de landsverdedigers. Stalin, die zoeven uit de ballingschap was teruggekeerd, Molotow en anderen verdedigden tezamen met de meerderheid van de partij, de politiek van wantrouwen in de Voorlopige Regering, traden tegen de landsverdedigingspolitiek op en riepen op tot de actieve strijd voor de vrede, tot de strijd tegen de imperialistische oorlog. Een deel van de partijfunctionarissen weifelde en bracht zijn politieke achterlijkheid, als gevolg van het langdurige verblijf in de gevangenis of in ballingschap, tot uitdrukking.

De afwezigheid van den leider der partij, Lenin, deed zich gevoelen.

Op 3 (16) April 1917 keerde Lenin, na een langdurige ballingschap, naar Rusland terug.

De aankomst van Lenin had voor de partij, voor de revolutie een geweldige betekenis.

Nog uit Zwitserland, toen hij pas de eerste berichten over de revolutie had ontvangen, schreef Lenin aan de partij en aan de arbeidersklasse van Rusland in zijn „Brieven uit de verte”:

„Arbeiders! Gij hebt in de burgeroorlog tegen het tsarisme wonderen van proletarisch- en volksheroïsme verricht, gij moet wonderen bij de organisatie van het proletariaat en het ganse volk verrichten om uw overwinning in de . tweede étape van de revolutie voor te bereiden” (Lenin, > Verz. Werken VI, 19.)

Lenin kwam op 3 April 's nachts in Petrograd aan. Op het Finse station en op het plein voor het station waren duizenden arbeiders, soldaten en matrozen bijeengekomen om Lenin te ontmoeten. Een onbeschrijfelijke geestdrift greep de massa's aan, toen Lenin de wagon verliet. Zij namen Lenin op hun handen en droegen zo hun leider naar de grote zaal van het station, waar de mensjewiki Tschjeïdze en Skobelew in naam van de Petrogradse Sowjet „begroetings”-redevoeringen begonnen

uit te spreken, waarin zij „de hoop tot uitdrukking brachten”, dat Lenin met hen een „gemeenschappelijke taal” zou vinden. Maar Lenin luisterde niet naar hen, hij ging langs hen heen naar de massa van arbeiders en soldaten en hield van een pantserauto af zijn beroemde redevoering, waarin hij de massa’s opriep tot de strijd voor de overwinning van de socialistische revolutie. „Leve de socialistische revolutie!” — zo eindigde Lenin zijn eerste redevoering na de lange jaren van zijn ballingschap.

Na zijn aankomst in Rusland gaf Lenin zich met heel zijn energie aan het revolutionaire werk. Op de dag na zijn aankomst hield Lenin een referaat over de oorlog en de revolutie op een vergadering van bolsjewiki en daarna herhaalde hij de stellingen van zijn referaat in een vergadering, waar behalve bolsjewiki ook mensjewiki aanwezig waren.

Dit waren Lenins beroemde April-stellingen, die aan de partij en aan het proletariaat de duidelijke revolutionaire lijn voor de overgang van de burgerlijke naar de socialistische revolutie gaven.

Lenins stellingen hadden een geweldige betekenis voor de revolutie, voor het verdere werk van de partij. De revolutie betekende de grootste ommekeer in het leven van het land en de partij had in de nieuwe verhoudingen van de strijd, na de omverwerping van het tsarisme, een nieuwe oriëntering nodig, ten einde stoutmoedig en vastberaden op de nieuwe weg voort te schrijden. Deze oriëntering gaven Lenins stellingen aan de partij.

De April-stellingen van Lenin gaven het geniale plan voor de strijd van de partij voor de overgang van de burgerlijk-demokratische revolutie naar de socialistische revolutie, voor de overgang van de eerste étape van de revolutie naar de tweede étape, de étape van de socialistische revolutie. Door haar gehele voorafgaande geschiedenis was de partij tot deze grote taak voorbereid. Reeds in 1905 had Lenin in zijn brochure „Tweeërlei taktiek van de sociaal-demokratie in de democratische revolutie” gezegd, dat het proletariaat na de omverwerping van het tsarisme over zal gaan naar het voltrekken van de socialistische revolutie. Het nieuwe in de stellingen bestond hierin, dat zij een theoretisch gemotiveerd en concreet plan gaven, om met de overgang naar de socialistische revolutie te beginnen.

Op economisch gebied kwamen de overgangsmaatregelen neer op de nationalisatie van de gehele grond in het land, met konfiskatie van de grond der landheren, op de samenstelling van alle banken tot één nationale bank en de invoering van kontrôle daarop van de kant van de Sowjet van Arbeidersafgevaardigden, op de invoering van kontrôle op de maatschappelijke produktie en op de verdeling van de produkten.

Op politiek gebied stelde Lenin de overgang van de parlementaire republiek naar de republiek van de Sowjets voor. Dit was een belangrijke stap vooruit op het gebied van de theorie en de praktijk van het Marxisme. Tot op dit tijdstip hadden de Marxistische theoretici de parlementaire republiek als de beste overgangsvorm naar het socialisme beschouwd. Thans stelde Lenin voor om de parlementaire republiek te vervangen door de republiek van de Sowjets als de doelmatigste vorm van politieke organisatie van de maatschappij gedurende de overgangperiode van het kapitalisme naar het socialisme.

Het eigenaardige van het huidige moment in Rusland, werd er in de stellingen gezegd, ligt in de overgang van de eerste étappe van de revolutie, die de bourgeoisie aan de macht heeft gebracht, ten gevolge van het onvoldoende klassebewustzijn en de onvoldoende georganiseerdheid van het proletariaat naar haar tweede étappe, die de macht in handen van het proletariaat en de armste lagen van de boeren moet geven”, (Lenin, Verz. Werken VI, 29)

en verder:

„Geen parlementaire republiek, — de terugkeer van de Sowjets van Arbeidersafgevaardigden naar de parlementaire republiek zou een stap achteruit betekenen — maar de republiek van de Sowjets van Arbeiders-, Landarbeiders- en Boerenafgevaardigden over het gehele land, van onderen tot boven”.

(Lenin, Verz. Werken VI, 30).

De oorlog, zeide Lenin, blijft ook onder de nieuwe, Voorlopige Regering een roofoorlog, een imperialistische oorlog. Het is de taak van de partij, dit aan de massa's uiteen te zetten en hun aan te tonen, dat men de oorlog niet door een niet gewelddadige, doch werkelijk democratische vrede kan beëindigen, zonder de bourgeoisie omver te werpen.

Ten aanzien van de Voorlopige Regering stelde Lenin de leuze op: „Generlei steun aan de Voorlopige Regering!”

Lenin wees er verder in de stellingen op, dat onze partij, zich in de Sowjets voorlopig nog in de minderheid bevond, dat daar het blok van de mensjewiki en de sociaal-revolutionairen, dat de burgerlijke invloed op het proletariaat overbracht, overheerste. Derhalve was het de taak van de partij:

„Aan de massa's uiteen te zetten, dat de Sowjets van Arbeidersafgevaardigden de enig mogelijke vorm van een revolutionaire regering zijn en dat daarom onze taak, zolang deze regering zich aan de invloed van de bourgeoisie onderwerpt, alleen kan zijn de geduldige, systematische, standvastige, zich vooral aan de praktische behoeften van de massa's aanpassende uiteenzetting van de fouten hunner taktiek. Zolang wij in de minderheid zijn, kritiseren wij en zetten wij de fouten uiteen, terwijl wij tegelijkertijd de noodzakelijkheid van de overgang van de gehele staatsmacht aan de Sowjets van Arbeidersafgevaardigden propageren”, (terzelfder plaatse, blz. 30).

Dit betekende, dat Lenin niet tot de opstand tegen de Voorlopige Regering opriep, die op het gegeven ogenblik het vertrouwen van de Sowjets genoot, niet de omverwerping van deze regering eiste, maar er naar streefde, om door verhelderingswerk en de kracht der overreding de meerderheid in de Sowjets te veroveren, de politiek van de Sowjets te veranderen en door middel van de Sowjets de samenstelling en de politiemans regering te wijzigen.

Dat was de oriëntering op de vreedzame ontwikkeling van de revolutie.

Lenin eiste verder, de „vuile was” weg te werpen, de naam van sociaal-demokratische partij op te geven. Ook de partijen van de IIe Internationale en de Russische mensjewiki noemden zich sociaaldemokraten. Deze naam was besmeurd, geschandvlekt door de opportunisten, door de verraders van het socialisme. Lenin stelde voor om de bolsjewistische partij kommunistische partij te noemen, zoals Marx en Engels hun partij hadden genoemd. Deze naam is wetenschappelijk juist, omdat het einddoel van de bolsjewistische partij het bereiken van het kommunisme is. Rechtstreeks van het kapitalisme, kan de mensheid alleen naar het socialisme overgaan, d.w.z. naar het gemeenschappelijke bezit van de produktiemiddelen en naar

de verdeling van de produkten volgens de arbeid van iedere persoon. Lenin zeide, dat onze partij verder ziet. Het socialisme moet noodzakelijkerwijze geleidelijk tot het kommunisme uitgroeien, op welks vaandel geschreven staat: „Van ieder volgens zijn bekwaamheden, aan ieder volgens zijn behoeften”.

Tenslotte eiste Lenin in zijn stellingen de vorming van een nieuwe Internationale, van de IIIe, de Kommunistische Internationale, van een Internationale, vrij van opportunisme en sociaal-chauvinisme.

Lenins stellingen verwekten een gehuil van woede onder de bourgeoisie, de mensjewiki en de sociaal-rèvolutionairen.

De mensjewiki wendden zich tot de arbeiders met een oproep, die met de waarschuwing begon, dat de „revolutie in gevaar is”. Het gevaar bestond volgens de mening van de mensjewiki hierin, dat de bolsjewiki de eis van de overgang van de macht aan de Sowjets van Arbeiders- en Soldatenafgevaardigden hadden gesteld.

Plechanow nam in zijn krant de „Jedinstwo” (De Eenheid”) een artikel op, waarin hij Lenins redevoering „het ijlen van een koortslidder” noemde. Plechanow beriep zich op de woorden van den mensjewiek Tjscheidze, die verklaard had: „Alleen Lenin zal buiten de revolutie staan blijven, maar wij zullen onze eigen weg gaan”.

Op 14 April had de Petrogradse algemene stadskonferentie van de bolsjewiki plaats. Zij keurde Lenins stellingen goed en maakte ze tot de grondslag van haar werk.

Enige tijd later keurden ook de plaatselijke organisaties van de partij Lenins stellingen goed.

De gehele partij, uitgezonderd enige enkelingen van het type/Kamenjew, Rykōw en Pjatakow, nam Lenins stellingen met ontzaglijke genoegdoening aan.

2. Het begin van de crisis van de Voorlopige Regering. De April-Konferentie van de partij der bolsjewiki.

Terwijl de bolsjewiki zich op de verdere ontwikkeling van de revolutie voorbereidden, bleef de Voorlopige Regering haar

tegen het volk gericht werk verrichten. Op 18 April verklaarde de minister van buitenlandse zaken van de Voorlopige Regeling Miljoekow, aan de Geallieerden, dat „het streven van het gehele volk er op gericht was, om de wereldoorlog tot de beslissende overwinning door te zetten en dat de Voorlopige Regering van zins was, de verplichtingen, die met betrekking tot onze bondgenoten waren aanvaard, ten volle na te komen”.

De Voorlopige Regering legde dus een eed van trouw af aan de tsaristische verdragen en beloofde om ook verder zoveel bloed van het volk te vergieten als de imperialisten voor het bereiken van het „zegevierende einde” nodig hadden.

Op 19 April werd deze verklaring („de nota van Miljoekow”) onder de arbeiders en de soldaten bekend.

Op 20 April riep het Centraal-Komitee van de partij der bolsjewiki de massa's op om tegen de imperialistische politiek van de Voorlopige Regering te protesteren. Op 20 en 21 April (3-4 Mei) 1917 gingen de arbeiders- en soldatenmassa's, aangegrepen door verontwaardiging over de „nota van Miljoekow”, ten getale van niet minder dan 100.000 man, naar de demonstratie. Op de vaandels prakten de leuzen: „Publiceert de geheime verdragen!” „Weg met de oorlog!” „Alle macht aan de Sowjets!” De arbeiders en de soldaten marcheerden van de voorsteden naar het centrum van de stad, waar zich de Voorlopige Regering bevond. Op de Newski-Boulevard en op andere plaatsen hadden botsingen met enkele groepen van de bourgeoisie plaats.

De openhartigste kontrarevolutionairen, zoals generaal Kornilow, riepen op om op de demonstranten te schieten en gaven zelfs desbetreffende bevelen. Maar de troepenafdelingen, die zulke bevelen ontvingen, weigerden ze uit te voeren.

Een kleine groep van leden van het Petrogradse komitee van de partij (Bagdatjew en anderen) stelde tijdens de demonstratie de leuze op van de onmiddellijke omverwerping van de Voorlopige Regering. Het Centraal-Komitee van de partij der bolsjewiki veroordeelde op scherpe wijze de houding van deze „linkse avonturiers”, daar het van mening was, dat deze leuze niet aktueel en onjuist was, de partij bij de verovering van de meerderheid der Sowjets in de weg stond en in tegenspraak was met de oriëntering van de partij op de vreedzame ontwikkeling van de revolutie.

De gebeurtenissen van 20-21 April betekenden het begin van de crisis van de Voorlopige Regering.

Dat was de eerste ernstige scheur in de kompromis-politiek van de mensjewiki en de sociaal-revolutionairen.

Op 2 Mei 1917 traden Mijjoekow en Goetsjkow onder de druk van de massa's uit de Voorlopige Regering.

De eerste voorlopige koalitie-regering werd gevormd waarin, naast de vertegenwoordigers van de bourgeoisie, mensjewiki (Skobelew, Tseretelli) en sociaal-revolutionairen (Tsjernow, Kerenski, e.a.) traden.

Derhalve hielden de mensjewiki, die in 1905 van mening waren, dat de deelneming van vertegenwoordigers van de sociaaldemokratie aan een revolutionaire voorlopige regering ontoelaatbaar was, thans de deelneming van hun vertegenwoordigers aan een kontrarevolutionaire voorlopige» regering voor toelaatbaar.

Dat was de overgang van de mensjewiki en de sociaal-revolutionairen naar het kamp van de kontra-revolutionaire bourgeoisie.

Op 24 April 1917 werd de VIIe Konferentie (de April-Konferentie) van de bolsjewiki geopend. Voor de eerste maal sinds het bestaan van de partij kwam er een konferentie van de bolsjewiki openlijk bijeen, een konferentie, die wat haar betekenis betreft, in de geschiedenis van de partij de plaats van een kongres inneemt.

De Alrussische April-konferentie toonde de stormachtige groei van de partij aan. Op de konferentie waren 133 afgevaardigden met beslissende en 18 afgevaardigden met raadgevende stem aanwezig. Zij vertegenwoordigden 80.000 georganiseerde leden van de partij.

De konferentie besprak de partijlijn en werkte die uit voor alle fundamentele vraagstukken van de oorlog en de revolutie: de tegenwoordige toestand, de oorlog, de Voorlopige Regering, de Sowjets, het agrarische vraagstuk, het nationale vraagstuk enz.

Lenin ontwikkelde in zijn referaat de opvattingen die hij reeds vroeger in zijn April-stellingen had uitgesproken. De taak van de partij bestond hierin, om de overgang van de eerste étappe van de revolutie, „die de macht aan de bourgeoisie heeft gegeven... naar de tweede étappe te verwezenlijken, die de macht in handen van het proletariaat en van de armste lagen van het boerendom moet geven” (Lenin). De partij moet koers zetten op de voorbereiding van de socialistische revolutie.

Als de eerstkomende taak van de partij stelde Lenin de leuze op: „Alle macht aan de Sowjets!”

De leuze: „Alle macht aan de Sowjets” betekende, dat het noodzakelijk was een einde te maken aan de dubbele macht, d.w.z. aan de verdeling van de macht tussen de Voorlopige Regering en de Sowjets, dat het nodig was de gehele macht aan de Sowjets over te dragen en de vertegenwoordigers van de landheren en de kapitalisten uit de machtsorganen te verdrijven.

De konferentie stelde vast, dat het een van de belangrijkste taken van de partij was, om aan de massa's onverpoosd de waarheid uiteen te zetten, dat „de Voorlopige Regering, wat haar karakter betreft, het orgaan van de heerschappij van de landheren en de bourgeoisie was, en eveneens om het verderfelijke van de kompromis-politiek van de sociaal-revolutionairen en de mensjewiki te onthullen, die het volk met leugenachtige beloften bedrogen en het aan de slagen van de imperialistische oorlog en van de kontrarevolutie blootstelden”.

Op de Konferentie traden Kamenjew en Rykow tegen Lenin op. Zij praatten de mensjewiki na, dat Rusland nog niet rijp was voor de socialistische revolutie, dat in Rusland alleen een burgerlijke republiek mogelijk was. Zij stelden aan de partij en de arbeidersklasse voor, zich er toe te beperken de Voorlopige Regering te „kontrolleren”. In het wezen van de zaak stonden zij, evenals de mensjewiki, op het standpunt van het handhaven van het kapitalisme, van het handhaven van de macht der bourgeoisie.

Ook Zinowjew trad op de Konferentie tegen Lenin op en wel met betrekking tot de vraag, of de bolsjewistische partij in de Vereniging van Zimmerwald moest blijven, dan wel met deze Vereniging moest breken en een nieuwe Internationale scheppen. Zoals de jaren van de oorlog hadden aangetoond, had deze Vereniging, hoewel zij propaganda voor de vrede maakte, toch in feite niet met de burgerlijke landsverdedigers gebroken. Daarom drong Lenin erop aan, om onmiddellijk uit deze Vereniging te treden en een nieuwe, de Kommunistische Internationale te organiseren. Zinowjew stelde voor om bij de Zimmerwalders te blijven. Lenin veroordeelde dit optreden van Zinowjew op energieke wijze en noemde zijn taktiek „aartsopportunistisch en schadelijk”.

De April-Konferentie besprak eveneens het agrarische en het nationale vraagstuk.

Naar aanleiding van Lenins referaat over het agrarische vraagstuk nam de Konferentie het besluit over de konfiskatie van de grond der landheren met de overdracht daarvan ter beschikking van de boerenkomitees en over de nationalisatie van de gehele grond in het land. De bolsjewiki riepen de boeren op tot de strijd voor de grond en bewezen aan de boerenmassa's, dat de partij van de bolsjewiki de enige revolutionaire partij was, die de boeren metterdaad hielp om de landheren ten val te brengen.

Grote betekenis had het referaat van kam. Stalin over het nationale vraagstuk. Lenin en Stalin hadden reeds voor de revolutie, aan de vooravond van de imperialistische oorlog, de grondslagen van de politiek van de partij der bolsjewiki voor het nationale vraagstuk uitgewerkt. Lenin en Stalin zeiden, dat de proletarische partij de nationale bevrijdingsbeweging van de onderdrukte volken, gericht tegen het imperialisme, moet ondersteunen. In verband hiermede verdedigde de bolsjewistische partij het recht van de naties op zelfbeschikking, de afscheiding en het vormen van zelfstandige staten daarbij inbegrepen. Dit standpunt verdedigde kam. Stalin als referent van het Centraal-Komitee op de konferentie.

Tegen Lenin en Stalin trad Pjatakow op, die tezamen met Boecharin reeds in de oorlogsjaren ten aanzien van het nationale vraagstuk een nationaal-chauvinistisch standpunt had ingenomen. Pjatakow en Boecharin waren tegen het recht van de naties op zelfbeschikking.

De vastberaden en konsekvente positie van de partij ten aanzien van het nationale vraagstuk, de strijd van de partij voor de volledige rechtsgelijkheid van de naties en voor het vernietigen van alle vormen van nationale onderdrukking en nationale niet-rechtsgelijkheid verzekerden haar de sympathie en de steun van de onderdrukte nationaliteiten.

Ziehier de tekst van de resolutie over het nationale vraagstuk, aangenomen door de April-Konferentie:

. „De politiek van de nationale onderdrukking, die een erfenis van het absolutisme en de monarchie is, wordt gesteund door de landheren, de kapitalisten en de kleine bourgeoisie, ten behoeve van de bescherming van hun

klassevoorrechten en van de verdeling van de arbeiders volgens de verschalende nationaliteiten. Het moderne imperialisme, dat het streven om de zwakke volken aan zich ondergeschikt te maken versterkt, is een nieuwe faktor van de verscherping van de nationale onderdrukking.

Voorzover het opheffen van de nationale onderdrukking in de kapitalistische maatschappij te bereiken is, is dit' alleen mogelijk bij een konsekvent-demokratische republikeinse staatsinrichting en staatsbestuur, die de volledige rechtsgelijkheid van alle naties en alle talen verzekeren.

Voor alle naties, die tot het Russische Rijk behoren, moet, het recht op vrije afscheiding en op het vormen van een zelfstandige staat worden erkend.

Het ontkennen van dit recht en het niet-nemen van maatregelen, die de praktische verwezenlijking daarvan waarborgen, staat gelijk aan de ondersteuning van de politiek van veroveringen .of annexaties. Alleen de erkenning door het proletariaat van het recht der naties op afscheiding, verzekert ten volle de solidariteit van de arbeiders van de verschillende naties en bevordert de werkelijk democratische toenadering van de naties...

Het is niet geoorloofd om het vraagstuk van het recht der naties op vrije afscheiding te verwisselen met het vraagstuk van de doelmatigheid van de afscheiding van deze of gene natie op dit of dat ogenblik. Dit laatste vraagstuk moet de partij van het proletariaat in elk afzonderlijk geval volkomen zelfstandig beslissen van het gezichtspunt van de belangen der gehele maatschappelijke ontwikkeling en van de klassenstrijd van het proletariaat voor het socialisme uit.

De partij eist gebiedsautonomie op ruime schaal, het afschaffen van het toezicht van bovenaf, het afschaffen van de verplichte staatstaal en het vaststellen van de grenzen der zich zelf besturende en autonome gebieden op de grondslag van het inzicht van de plaatselijke bevolking zelf in de economische en levensverhoudingen, de nationale samenstelling van de bevolking, enz.

De partij van het proletariaat, verwerpt met kracht de zogenaamde „kultureel-nationale autonomie'1, d.w.z. de afscheiding uit het beheer door de staat van het schoolwezen. enz. en de overdracht daarvan aan een soort van

nationale landdagen. De arbeiders, die in één plaats wonen en zelfs zij, die in dezelfde bedrijven werken, worden i door de kultureel-nationale autonomie kunstmatig verdeeld, naar gelang zij tot deze of gene „nationale kuituur” behoren, d.w.z. de kultureel-nationale autonomie versterkt de verbinding van de arbeiders met de burgerlijke kultuur van de verschillende naties, terwijl de sociaal-demokratie tot taak heeft, de internationale kultuur van het wereldproletariaat te versterken.

De partij eist, dat er in de konstitutie als grondbeginsel wordt opgenomen, dat alle voorrechten, welke dan ook, van één van de naties, alle overtredingen van de rechten der nationale minderheden, welke dan ook, ongeldig worden verklaard.

De belangen van de arbeidersklasse eisen de aaneensluiting van de arbeiders van alle nationaliteiten van Rusland ;u unitaire proletarische organisaties, zowel op het gebied van de politiek en de vakbeweging, als van de koöperatie, de opvoeding enz. Alleen zulk een aaneensluiting in unitaire organisaties van arbeiders der verschillende nationaliteit, zal het proletariaat de mogelijkheid geven om in de strijd tegen het internationale kapitaal en tegen het burgerlijke nationalisme de overwinning te behalen”. (De K.P.S.U. (b) in resoluties. Deel I, blz. 239-240).

Op de April-konferentie werd dus de opportunistische, anti- Leninistische lijn van Kamenjew, Zinowjew, Pjatakow, Boecharin, Rykow en hun weinige geestverwanten ontmaskerd.

De Konferentie ging eenstemmig met Lenin mee, nam met betrekking tot alle belangrijke vraagstukken een duidelijke stelling in en zette koers op de overwinning van de socialistische revolutie.

3. De suksessen van de bolsjewistische partij in de hoofdstad. Het mislukt offensief van de troepen van de Voorlopige Regering aan het front. Het neerslaan van de Juli-demonstraties van de arbeiders en de soldaten.

Op de grondslag van de besluiten van de April-konferentie

verrichtte de partij een geweldig werk om de massa's te winnen, om hen tot strijdvaardigheid op te voeden en te organiseren. De lijn van de partij bestond in deze periode hierin, om door geduldige uiteenzetting van de bolsjewistische politiek en door de ontmaskering van de kompromis-politiek van de mensjewiki en de sociaal-revolutionairen, deze partijen van de massa's te isoleren en de meerderheid in de Sowjets te veroveren.

Behalve hun werk in de Sowjets verrichtten de bolsjewiki een geweldig werk in de vakverenigingen en in de fabrieks- en bedrijfskomitees.

Een bijzonder omvangrijk werk werd door de bolsjewiki in het leger verricht. Er werden overal militaire organisaties opgericht. Aan de fronten en in het achterland werkten de bolsjewiki onverpoosd aan het organiseren van de soldaten en de matrozen. Een bijzonder grote rol speelde de bolsjewistische frontkrant „Okopnaja Prawda” („De Waarheid der Loopgraven”) bij het revolutioneren van de soldaten.

Dank zij dit propagandistisch en agitatorisch werk van de bolsjewiki brachten de arbeiders reeds in de eerste maanden van de revolutie in vele steden herkiezingen van de Sowjets ten uitvoer, vooral van de distrikts-Sowjets, zij wierpen de mensjewiki en de sociaal-revolutionairen er uit en kozen in hun plaats aanhangers van de bolsjewistische partij.

Het werk van de bolsjewiki leverde prachtige resultaten op, vooral in Petrograd.

Van 30 Mei tot 3 Juni 1917 had de Petrogradse Konferentie van de fabrieks- en bedrijfskomitees plaats. Op deze Konferentie gingen reeds drie kwart van de afgevaardigden met de bolsjewiki mee. Het Petrogradse proletariaat was bijna in zijn geheel voor de bolsjewistische leuze — „Alle macht aan de Sowjets!”

Op 3 (16) Juni 1917 kwam het Ie Alrussische Sowjet-Kongres bijeen. De bolsjewiki waren nog in de minderheid, zij hadden op het Kongres iets meer dan 100 afgevaardigden tegenover 700-800 mensjewiki, sociaal-revolutionairen en anderen.

De bolsjewiki stelden op het Iste Sowjet-Kongres hardnekkig de verderfelijkheid van de kompromis-politiek met de bourgeoisie aan de kaak en legden het imperialistische karakter van de oorlog bloot. Lenin hield op het Kongres een redevoering, waarin hij de juistheid van de bolsjewistische lijn

aantoonde en verklaarde, dat alleen de Sowjetmacht brood aan de werkers en de grond aan de boeren kon geven, de vrede tot stand kon brengen en het land uit de ontredde voeren.

In die tijd had er in de arbeidersdistrikten van Petersburg een massa-kampagne plaats om een demonstratie te organiseren en eisen aan het Sowjet-Kongres voor te leggen. Met de wens om een eigenmachtige demonstratie van de arbeiders te voorkomen en er op spekulend om de revolutionaire stemming der massa's voor zijn eigen doeleinden te gebruiken, besloot het Uitvoerend Komitee van de Petrogradse Sowjet de demonstratie in Petrograd op 18 Juni (1 Juli) vast te stellen. De mensjewiki en de sociaal-revolutionairen rekenden er op, dat de demonstratie onder anti-bolsjewistische leuzen zou plaats hebben. De bolsjewistische partij bereidde zich energiek op deze demonstratie voor. Kam. Stalin schreef toen in de „Prawda” dat „...het onze taak is te bereiken, dat de demonstratie in Petrograd op 18 Juni onder onze revolutionaire leuzen plaats heeft”.

De demonstratie van 18 Juni 1917, die aan het graf van de voor de revolutie gevallen slachtoffers plaats had, werd tot een echte monsterring van de krachten van de bolsjewistische partij. Zij toonde de groeiende revolutionaire stemming van de massa's en hun toenemend vertrouwen in de bolsjewistische partij. De leuzen van de mensjewiki en sociaal-revolutionairen over het vertrouwen in de Voorlopige Regering, en de noodzakelijkheid om de oorlog voort te zetten, gingen te loor in de geweldige massa van bolsjewistische leuzen, 400.000 man demonstreerden met vaandels, waarop de leuzen: „Weg met de oorlog”, „Weg met de tien kapitalistische ministers!” „Alle macht aan de Sowjets!” geschreven stonden.

Het was een volledige mislukking voor de mensjewiki, de sociaal-revolutionairen en voor de Voorlopige Regering, in de hoofdstad.

De Voorlopige Regering, die van het Ie Sowjet-Kongres steun had ontvangen, besloot evenwel de imperialistische politiek voort te zetten. Juist op de dag van de 18e Juni joeg de Voorlopige Regering, die daarmede de wil van de Engels-Franse imperialisten vervulde, de soldaten aan het front in het offensief. De bourgeoisie zag in dit offensief de enige mogelijkheid om aan de revolutie een einde te maken. De bourgeoisie hoopte, in geval het offensief succes had, de gehele macht in haar handen te nemen, de Sowjets te verdringen en de bol-

sjewiki te verpletteren. Bij een mislukking kon men de gehele schuld op diezelfde bolsjewiki afwentelen en hen ervan beschuldigen, dat zij het leger tot ontbinding hadden gebracht.

Er viel niet aan te twifelen, dat het offensief zou mislukken. En het mislukte inderdaad. De vermoeidheid van de soldaten, het feit dat zij het doel van het offensief niet begrepen, het wantrouwen in de bevelvoering tegenover wie de soldaat vreemd stond, het gebrek aan granaten en artillerie, — dit alles leidde tot de mislukking van het offensief aan het front.

De tijding van het offensief aan het front en daarop van de mislukking van dat offensief, bracht de hoofdstad in opwindning. De verontwaardiging van de arbeiders en de soldaten kende geen grenzen. Het bleek, dat de Voorlopige Regering, die een vredespolitiek verkondigde, het volk had bedrogen. Het bleek, dat de Voorlopige Regering voor de voortzetting van de imperialistische oorlog was. Het bleek dat het Alrussische Centrale Uitvoerende Komitee van de Sowets en de Petrogradse Sowjet het misdadige optreden van de Voorlopige Regering niet wilden of niet konden tegengaan en zelf achter haar aan sukkelden.

De revolutionaire verontwaardiging van de Petrogradse arbeiders en soldaten trad buiten de perken. Op 3 (16) Juli begonnen er spontaan demonstraties in Petrograd, in het Wijborgse distrikt. Zij duurden de gehele dag. De afzonderlijke demonstraties groeiden aan tot één machtige gewapende demonstratie onder de leuze van de overgang van de macht aan de Sowjets. De bolsjewistische partij was tegen een gewapend optreden op dat moment, daar zij van mening was, dat de revolutionaire crisis nog niet rijp was geworden, dat het leger en de provincie nog niet bereid waren om een opstand in de hoofdstad te ondersteunen, dat een geïsoleerde en voorbarige opstand in de hoofdstad de kontra-revolutionaire verplettering, van de voorhoede van de revolutie alleen maar zou kunnen vergemakkelijken. Maar toen het duidelijk werd dat het niet mogelijk was, de massa's van de demonstratie af te houden, besloot de partij om aan de demonstratie deel te nemen, met het doel haar een vreedzaam en georganiseerd karakter te verlenen. Dit gelukte aan de partij der bolsjewiki en honderdduizenden demonstranten begaven zich naar de Petrogradse Sowjet en naar het Centrale Uitvoerende Komitee van de Sow-

jets, waar zij van de Sowjets eisten, dat zij de macht in handen zouden nemen, met de imperialistische bourgeoisie zouden breken en een actieve vredespolitiek voeren.

Ondanks het vreedzame karakter van de demonstratie liet men reaktionaire troepenafdelingen van „jonkers” (leerlingen der officiersscholen) en officieren tegen de demonstranten oprukken. De straten van Petrograd werden met het bloed van de arbeiders en soldaten overstroomd. Om de arbeiders neer te slaan, werden van het front de meest achterlijke, kontra-revolutionaire troependelen opgeroepen.

Nadat zij de arbeiders- en soldatendemonstratie neergeslagen hadden, stortten zich de mensjewiki en de sociaal-revolutionairen, in bondgenootschap met de bourgeoisie en de witgardistische generaals, op de bolsjewistische partij. Het gebouw van de redactie van de „Prawda” werd verwoest, de „Prawda”, de „Soldaten-Prawda” en een aantal andere bolsjewistische kranten werden verboden. Op straat werd de arbeider Woinow door „jonkers” vermoord, alleen omdat hij de „Listok Prawdij” („Het blad van de Prawda”) verkocht. De ontwapening van de Roodgardisten nam een aanvang. De revolutionaire troepenafdelingen van het Petrogradse garnizoen werden uit de hoofdstad verwijderd en naar het front gestuurd. Er hadden in het achterland en aan de fronten arrestaties plaats. Op 7 Juli werd het bevel uitgevaardigd om Lenin te arresteren. Er werd een aantal op de voorgrond staande funktionarissen van de bolsjewistische partij gearresteerd. De drukkerij „Troed” („De Arbeid”) waar de bolsjewistische uitgaven werden gedrukt, werd verwoest. In een mededeling van den prokureur van het Petrogradse gerechtshof werd gezegd, dat er tegen Lenin en een aantal andere bolsjewiki rechtsingang was verleend wegens „hoogverraad” en het organiseren van een gewapende opstand. De beschuldiging tegen Lenin was in de staf van generaal Denikin, op grond van getuigenissen van spionnen en provokateurs, gefabriceerd.

De voorlopige coalitie-regering, waartoe zulke op de voorgrond staande vertegenwoordigers van de mensjewiki en sociaal-revolutionairen als Tseretelli en Skobelew, Kerenski en Tsjernow behoorden, was dus in het moeras van het openlijke imperialisme en van de openlijke kontrarevolutie terecht gekomen. Inplaats van een vredespolitiek was zij een politiek van het voortzetten van de oorlog gaan voeren. Inplaats van de

demokratische rechten van het volk te beschermen, was zij met geweld van wapenen een politiek van likwidatie van deze rechten en van repressies tegen de arbeiders en soldaten gaan , voeren.

Waartoe de vertegenwoordigers van de bourgeoisie, Goetsjkow en Miljoekow niet hadden kunnen besluiten, dat besloten de „socialisten” Kerenski en Tseretelli, Tsjernow en Skobelew ter hand te nemen.

De dubbele macht was geëindigd.

Zij was geëindigd ten gunste van de bourgeoisie, want de gehele macht ging in handen van de Voorlopige Regering over en de Sowjets met hun sociaal-revolutionaire-mensjewistische leiding werden tot een aanhangsel van de Voorlopige Regering.

Geëindigd was de vreedzame periode van de revolutie, want de bajonet was op de dagorde geplaatst.

Met het oog op de gewijzigde situatie, besloot de bolsjewistische partij haar tactiek te wijzigen. Zij ging in de illegaliteit, verborg haar leider Lenin uiterst zorgvuldig en begon zich tot de opstand voor te bereiden, teneinde de macht van de bourgeoisie met geweld van wapenen omver te werpen en de Sowjetmacht in te stellen.

4. De koers van de partij der bolsjewiki op de voorbereiding van de gewapende opstand. Het Vle Kongres van de Partij.

Het Vle Kongres van de partij der bolsjewiki kwam in Petrograd bijeen terwijl er een ongelooflijke ophitsing van de burgerlijke en de kleinburgerlijke pers plaats had. Het kwam bijeen tien jaar na het Ve Kongres te Londen en vijf jaar na de Konferentie der bolsjewiki te Praag. Het Kongres duurde van 26 Juli tot 3 Augustus 1917 en had illegaal plaats. Er werd in de pers enkel melding gemaakt van het feit, dat het Kongres was bijeengeroepen, maar niet van de plaats, waar het werd gehouden. De eerste zittingen hadden plaats aan de Wiborgse zijde. De laatste zittingen werden gehouden in

een schoolgebouw bij de Narwapoort, waar thans het Kultuurhuis is gebouwd. De burgerlijke pers eiste de arrestatie van de deelnemers aan het Kongres. Rechercheurs liepen zich het vuur uit de sloffen om de plaats te vinden waar het Kongres werd gehouden, maar zij konden die maar niet vinden.

De bolsjewiki waren dus, vijf maanden na de omverwerping van het tsarisme, gedwongen om in het geheim bijeen te komen, de leider van de proletarische partij, Lenin, was genoodzaakt, zich in die tijd in een hut in de buurt van het station Razliw te verbergen.

Vervolgd door de speurders van de Voorlopige Regering kon Lenin niet op het Kongres aanwezig zijn, maar hij leidde het van de illegaliteit uit door bemiddeling van zijn medestrijders en leerlingen in Petrograd: Stalin, Swerdlow, Molotow en Ordzjonikidze.

Er waren op het Kongres 157 afgevaardigden met beslissende en 128 afgevaardigden met raadgevende stem aanwezig. De partij telde in die tijd ongeveer 240.000 leden. Voor de 3e Juli d.w.z. voor de verplettering van de arbeidersdemonstratie, toen de bolsjewiki nog legaal werkten, had de partij 41 persorganen, waaronder 29 in de Russische en 12 in andere talen.

De jacht op de bolsjewiki en op de arbeidersklasse in de Juli-dagen had de invloed van onze partij niet alleen niet verminderd, maar had die integendeel, nog vergroot. De afgevaardigden uit de verschillende plaatsen noemden een groot aantal feiten, dat de arbeiders en de soldaten in massa de mensjewiki en de sociaal-revolutionairen begonnen te verlaten en hen vol verachting „sociaal-cipiers” noemden. De arbeiders en soldaten, die lid waren van de partijen der mensjewiki en der sociaal-revolutionairen, verscheurden hun partijboekjes, traden met een verwensing uit hun partijen en vroegen de bolsjewiki om hen in hun partij op te nemen.

De voornaamste vraagstukken van het Kongres waren het politieke verslag van het Centraal-Komitee en het vraagstuk van de politieke toestand. In zijn referaten hierover toonde kam. Stalin met grote duidelijkheid aan, dat de revolutie ondanks alle inspanning van de bourgeoisie om haar te onderdrukken, groeide en zich ontwikkelde. Hij toonde aan, dat de revolutie het vraagstuk van de verwezenlijking van de arbeiderskontrôle op de produktie en op de verdeling van de produkten aan de orde stelde, alsmede het vraagstuk van de overgave van de

grond aan de boeren en dat van de overdracht van de macht uit handen van de bourgeoisie aan de arbeidersklasse en de arme boeren. Hij zeide, dat de revolutie wat haar karakter betreft socialistisch werd. "

De politieke toestand in het land had zich na de Juli-dagen scherp gewijzigd. De dubbele macht bestond niet meer. De Sowjets met hun sociaal-revolutionaire-mensjewistische leiding hadden de gehele macht niet willen grijpen. Daarom waren de Sowjets lichamen zonder macht geworden. De macht had zich in handen van de burgerlijke Voorlopige Regering gekoncentreerd en deze bleef de revolutie ontwapenen, haar organisaties vernielen, de partij der bolsjewiki verpletteren. De mogelijkheden tot een vreedzame ontwikkeling van de revolutie waren verdwenen. Er blijft — zeide kam. Stalin, één weg over — de macht met geweld te grijpen door de Voorlopige Regering omver te werpen. Maar de macht grijpen kan alleen het proletariaat in bondgenootschap met de dorpsarmoede.

De Sowjets, die nog altijd door de mensjewiki en de sociaal-revolutionairen worden geleid, waren in het kamp van de w bourgeoisie terecht gekomen en konden in de huidige toestand alleen in de rol van handlangers der Voorlopige Regering optreden. De leuze „Alle macht aan de Sowjets”, zeide kam. Stalin, moet na de Juli-dagen van de dagorde worden geschrapt. Evenwel, het tijdelijk intrekken van deze leuze betekent geenszins het opgeven van de strijd voor de macht van de Sowjets. Het gaat niet om de Sowjets in het algemeen, als organen van de revolutionaire strijd, maar alleen om de gegeven Sowjets, die door de mensjewiki en de sociaal-revolutionairen worden geleid.

De vreedzame periode van de revolutie is geëindigd — zeide kam. Stalin, er is een niet-vreedzame periode, een periode van worstelingen en uitbarstingen aangebroken ” (Notulen van het Vle Kongres van de R.S.D.A.P. 5 (b), (blz. 111).

De partij schreed naar de gewapende opstand.

Er waren op het Kongres mensen, die de invloed van de bourgeoisie weerspiegelden en tegen de koers op de socialistische revolutie ingingen.

De Trotskist Preobrazjenski stelde voor, om er in de resolutie over de verovering van de macht op te wijzen, dat het

alleen mogelijk zou zijn, het land op de socialistische weg te leiden, indien er in het Westen een proletarische revolutie zou uitbreken.

Tegen dit Trotskistisch voorstel trad kameraad Stalin op.

„De mogelijkheid is niet uitgesloten, — zeide kam. Stalin, dat juist Rusland het land zal zijn, dat de weg naar het socialisme baant... Men moet de overleefde voorstelling over boord werpen, alsof alleen Europa ons de weg zou kunnen wijzen. Er bestaat een dogmatisch Marxisme en een scheppend Marxisme. Ik sta op de bodem van het laatste” (terzelfder plaatse blz. 233-234).

Boecharin, die op het Trotskistische standpunt stond, beweerde dat de boeren voor de landsverdediging waren, dat zij zich in een blok met de bourgeoisie bevonden en niet met de arbeidersklasse zouden meegaan.

In zijn antwoord aan Boecharin toonde kam. Stalin aan, dat er verschillende soorten van boeren zijn; er zijn welgestelde boeren, die de imperialistische bourgeoisie ondersteunen en er is de boeren-armoede, die een bondgenootschap met de arbeidersklasse zoekt en haar in de strijd voor de overwinning van de revolutie zal ondersteunen.

Het Kongres verwierp de amendementen van Preobrazjenski en Boecharin en bekrachtigde de ontwerp-resolutie van kam. Stalin.

Het Kongres besprak het economische platform, van de bolsjewiki en bekrachtigde het. De hoofdpunten daarvan waren: de konfiskatie van de grond der landheren en de nationalisatie van de gehele grond in het land, de nationalisatie van de banken, de nationalisatie van de grote industrie, de arbeiderskontrolle op de produktie en de verdeling.

Het Kongres legde de nadruk op de betekenis van de strijd voor de arbeiderskontrolle op de produktie, die bij de overgang tot de nationalisatie van de grote industrie een grote rol speelde.

Het Vle Kongres legde bij al zijn besluiten met bijzondere kracht de nadruk op de Leninistische stelling van het bondgenootschap van het proletariaat en de armste boeren, als de voorwaarde voor overwinning van de socialistische revolutie.

Het Kongres veroordeelde de mensjewistische theorie van de neutraliteit der vakverenigingen. Het Kongres wees er op, dat de ernstige taken, waarvoor de arbeidersklasse van Rusland stond, alleen in dat geval konden worden vervuld, als de vakverenigingen strijdvaardige klasseorganisaties zouden blijven, die de politieke leiding van de partij der bolsjewiki erkenden.

Het Kongres nam een resolutie aan over „de Jeugdbonden”, welke in die tijd niet zelden eigenmachtig tot stand kwamen. Het gelukte de partij als resultaat van haar verdere arbeid, om deze jonge organisaties aan de partij, als haar reserve, te verbinden.

Op het Kongres werd de kwestie besproken of Lenin voor het gerecht zou verschijnen. Kamenjew, Rykow, Trotski en anderen waren reeds voor het Kongres van mening, dat Lenin voor het gerecht van de kontra-revolutionairen moest verschijnen. Kam. Stalin sprak zich ten scherpste tegen Lenins verschenen voor het gerecht uit. Het Vle Kongres sprak zich eveneens uit tegen Lenins verschijning voor het gerecht; het was van mening, dat dit geen gerecht, maar een wraakneming zou zijn. Het Kongres twijfelde er niet aan, dat de bourgeoisie slechts hiernaar streefde, Lenin, haar gevaarlijkste vijand, fysiek te vernietigen. Het Kongres protesteerde tegen de burgerlijke en politie-ophitsing tegen de leiders van het revolutionaire proletariaat en zond Lenin een begroeting.

Het Vle Kongres nam nieuwe statuten van de partij aan. In de partijstatuten werd er op gewezen, dat alle organisaties van de partij volgens de beginselen van het democratische centralisme moeten worden opgebouwd.

Dit betekende:

- 12) — dat alle leidende organen van de partij, van boven tot beneden verkiesbaar zijn —
- 13) — dat de partij-organen periodiek voor hun partijorganisaties rekening en verantwoording moeten afleggen; —
- 14) — dat er een strenge partijdiscipline is, waarbij de minderheid zich aan de meerderheid moet onderwerpen; —
- 15) — dat de besluiten van de hogere organen voor de lagere en voor alle leden van de partij onvoorwaardelijk bindend zijn.

In de partijstatuten werd gezegd, dat men als lid van de partij wordt aangenomen door de plaatselijke organisaties, op aanbeveling van twee leden van de partij en na bekrachtiging

door de algemene vergadering van de leden der partijorganisatie.

Het Vle Kongres nam de „interregionalisten” met hun leider Trotski in de partij op. Dat was een kleine groep, die sinds 1913 in Petrograd bestond en uit Trotskistische mensjewiki en een aantal vroegere bolsjewiki, die uit de partij waren getreden, bestond. De „interregionalisten” waren tijdens de oorlog een centristische organisatie. Zij streden tegen de bolsjewiki, maar zij waren het ook in vele opzichten niet met de mensjewiki eens, zij namen dus een tussenstandpunt, een centristische, weifelende positie in. Tijdens het Vle Partij-Kongres verklaarden de „interregionalisten”, dat zij het in alle opzichten met de bolsjewiki eens waren en verzochten, in de partij te worden opgenomen. Het Kongres voldeed aan hun verzoek en rekende er op, dat zij mettertijd echte bolsjewiki zouden kunnen worden. Sommigen van de „interregionalisten”, b.v. Wolodarski, Oeritski en anderen zijn later werkelijk bolsjewiki geworden. Wat Trotski en sommige van zijn intieme vrienden betreft, zij traden, zoals later is gebleken, niet in de partij om ten gunste van de partij te werken, maar om haar aan het wankelen te brengen en van binnen uiteen te scheuren.

Alle besluiten van het Vle Kongres waren gericht op de voorbereiding van het proletariaat en de armste boeren tot de gewapende opstand. Het Vle Kongres richtte de partij op de gewapende opstand,, op de socialistische revolutie.

Het door het Kongres uitgevaardigde manifest van de partij riep de arbeiders, de soldaten en de boeren op. krachten te verzamelen voor de beslissende gevechten tegen de bourgeoisie. Het eindigde met de woorden:

„Bereidt u voor tot nieuwe gevechten, strijdvaardige kameraden! Verzamelt uw krachten, sluit u in strijdvaardige kolonnes aaneen, volhardend, moedig en rustig, zonder op provokatie in te gaan. Onder het vaandel van de partij, proletariërs en soldaten! Onder ons vaandel, onderdrukte dorpen!”

5 De samenzwering van generaal Kornilow tegen de revolutie. De verplettering van de samenzwering. De overgang van de Sowjets in Petrograd en Moskou naar de zijde van de bolsjewiki.

Toen de bourgeoisie de gehele macht in handen had genomen begon zij zich voor te bereiden op de verplettering van de machteloos geworden Sowjets en het vormen van een openlijke kontra-revolutionaire diktatuur. De millionair Rja-boesjinski verklaarde brutaalweg, dat hij de uitweg uit de toestand hierin zag, dat „de knokige hand van de honger, de volksellende, de kwasi-vrienden van het volk, de democratische Sowjets en Komitees bij de keel zou vatten”. Aan het front woedden de krijgswaarden te velde en de doodstraf voor de soldaten. Op 3 Augustus 1917 eiste de opperbevelhebber, generaal Kornilow, de invoering van de doodstraf ook in het achterland.

Op 12 Augustus werd in Moskou in het Grote Theater de Staatskonferentie geopend, die door de Voorlopige Regering was bijeengeroepen om de krachten van de bourgeoisie en de landheren te mobiliseren. Op deze konferentie waren in hoofdzaak vertegenwoordigers van de landheren, de bourgeoisie, de hogere bevelvoering, het officierskorps en de kozakken aanwezig. De Sowjets waren op de konferentie door mensjewiki en sociaal-revolutionairen vertegenwoordigd.

Op de dag van de opening van de Staatskonferentie organiseerden de bolsjewiki in Moskou als protest een algemene staking, die de meerderheid van de arbeiders omvatte. Tegelijkertijd hadden er ook in een aantal andere steden stakingen plaats.

De sociaal-revolutionair Kerenski dreigde in zijn redevoering op de konferentie pralend, dat hij alle pogingen van de revolutionaire beweging, daaronder ook de pogingen van de boeren om eigenmachtig de grond van de landheren in bezit te nemen, met „bloed en ijzer” zou onderdrukken.

De kontra-revolutionaire generaal Kornilow eiste openlijk de „afschaffing van de Komitees en Sowjets”.

Naar de Stafka, zoals toen de staf van den opperbevelhebber werd genoemd, naar generaal Kornilow strekten de bankiers,

kooplieden en fabrikanten hun handen uit, en beloofden geld en ondersteuning.

Tot generaal Kornilow kwamen ook de vertegenwoordigers van de „Geallieerden”, d.w.z. van Engeland en Frankrijk en eisten dat er met het optreden tegen de revolutie niet zou worden gedraald.

De zaak liep op een samenzwering van generaal Kornilow tegen de revolutie uit.

De samenzwering van Kornilow werd openlijk voorbereid. Om de aandacht van de samenzwering af te leiden, verspreidden de samenzweerders het gerucht, dat de bolsjewiki voor de dag van 27 Augustus, waarop sinds het begin van de revolutie zes maanden verlopen waren, in Petrograd een opstand voorbereidden. De Voorlopige Regering, met Kerenski aan 't hoofd, wierp zich op de bolsjewiki, versterkte de terreur tegen de proletarische partij. Tegelijkertijd bracht generaal Kornilow troepen bijeen, om hen tegen Petrograd te laten oprukken, de Sowjets te likwideren en een regering van de militaire diktatuur te vormen.

Kornilow had zich over zijn kontra-revolutionair optreden van te voren met Kerenski verstaan. Maar op het ogenblik dat Kornilow zijn aktie begon, veranderde Kerenski plotseling van houding en scheidde hij zich van zijn bondgenoot af. Kerenski vreesde, dat de volksmassa's, nadat zij zich tegen de Kornilowiade verheven en haar verpletterd zouden hebben, tegelijkertijd tevens de burgerlijke regering van Kerenski zouden wegvegen, indien deze zich thans niet van de Kornilowiade af perkte.

Op 25 Augustus liet Kornilow het 3e kavalleriekorps, onder bevel van generaal Krymow, naar Petrograd oprukken en verklaarde, dat hij van plan was „het vaderland te redden”. In antwoord op de opstand van Kornilow riep het Centraal-Komitee van de bolsjewistische partij de arbeiders en soldaten op, om aan de kontra-revolutie aktief gewapend tegenstand te bieden. De arbeiders begonnen zich snel te bewapenen en zich voor te bereiden om tegenstand te bieden. De Roodgardistische afdelingen werden in deze dagen enige malen zo sterk. De vakverenigingen mobiliseerden hun leden. De revolutionaire troepenafdelingen in Petrograd werden eveneens 'voor de strijd gereed gemaakt. Er werden om Petrograd loopgraven gegraven en prikkeldraadversperringen aangelegd, de spoorwegrails werden

opgebroken. Enige duizenden gewapende matrozen kwamen uit Kroonstad voor de verdediging van Petrograd aan. Er werden naar de „wilde divisie”; die naar Petrograd oprukte, afgevaardigden gestuurd, die aan de soldaten, welke uit Kaukasische bergbewoners bestonden, de betekenis van Kornilows optreden uiteen zetten, waarop de „wilde divisie” weigerde naar Petrograd op te rukken. Er werden ook naar de andere troepenafdelingen van Kornilow agitators gezonden. Overal waar gevaar dreigde, werden revolutionaire komitees en staven voor de strijd tegen de Kornilowiade gevormd.

De dodelijk verschrokken sociaal-revolutionair-mensjewistische leiders, Kerenski inbegrepen, zochten in die dagen bescherming bij de bolsjewiki, want zij hadden zich overtuigd, dat de bolsjewiki de enige reële kracht in de hoofdstad waren, die in staat was Kornilow te verslaan.

Maar hoewel de bolsjewiki de massa's voor de verplettering van de Kornilowiade mobiliseerden, staakten zij toch de strijd tegen de regering van Kerenski niet. De bolsjewiki ontmaskerden ten overstaan van de massa's de regering van Kerenski, van de mensjewiki en de sociaal-revolutionairen, die door hun gehele politiek de kontra-revolutionaire samenzwering van Kornilow objektief in de hand hadden gewerkt.

Als resultaat van al deze maatregelen werd de Kornilowiade verpletterd. Generaal Krymow schoot zich dood. Kornilow en zijn medewerkers, Denikin en Loekomski, werden gearresteerd (Kerenski stelde hen overigens spoedig weer in vrijheid).

De verplettering van de Kornilowiade had met één slag de krachtsverhouding tussen de revolutie en de kontra-revolutie bloot gelegd en in het licht gesteld. Zij had aangetoond, dat het gehele kontra-revolutionaire kamp, van de generaals en de kadetten-partij, tot de zich in gevangenschap bij de bourgeoisie bevindende mensjewiki en sociaal-revolutionairen, de ondergang was gedoemd. Het was duidelijk geworden, dat de politiek om de ondragelijke oorlog te rekken en de door het slepende houden van de oorlog veroorzaakte economische ontredde hun invloed onder de volksmassa's definitief hadden ondermijnd.

De verplettering van de Kornilowiade had verder aangetoond, dat de bolsjewistische partij tot de beslissende kracht van de revolutie was gegroeid, tot een kracht, die in staat was om alle kuiperijen van de kontra-revolutie de kop in te

drukken. Onze partij was nog niet de regerende partij, maar zij handelde in de dagen van de Kornilowiade als een echte regerende macht, want haar aanwijzingen waren door de arbeiders en soldaten zonder weifelen ten uitvoer gebracht.

Ten slotte had de verplettering van de Kornilowiade aangetoond, dat de Sowjets, die schijnbaar waren gestorven, in werkelijkheid een zeer grote kracht van revolutionair verzet in zich verborgen. Er viel niet aan te twifelen, dat het juist de Sowjets en hun revolutionaire komitees waren, die aan de troepen van Kornilow de weg hadden versperd en hun krachten hadden gebroken.

De strijd tegen de Kornilowiade had de Sowjets van Arbeiders- en Soldatenafgevaardigden, die wegwijnden, tot nieuw leven gewekt, had hen uit de gevangenschap der kompromispolitiek bevrijd, hen op de brede weg van de revolutionaire strijd gevoerd en hen aan de zijde van de bolsjewistische partij gebracht.

De invloed van de bolsjewiki in de Sowjets groeide, als nooit te voren.

De invloed van de bolsjewiki begon ook op het platteland snol toe te nemen.

De opstand van Kornilow had aan de brede massa's van de boeren getoond, dat de landheren en de generaals, nadat zij de bolsjewiki en de Sowjets zouden hebben verpletterd, zich daarna op de boeren zouden hebben geworpen. Daarom begonnen de brede massa's van de arme boeren zich steeds nauwer om de bolsjewiki aaneen te sluiten. Wat de middel- boeren betreft, wier weifelingen de ontwikkeling van de revolutie in de periode van April tot Augustus 1917 hadden geremd, deze begonnen zich na de verplettering van de Kornilowiade duidelijk naar de bolsjewistische partij te keren en sloten zich bij de massa van de arme boeren aan. De brede massa's van de boeren begonnen te begrijpen, dat alleen de partij der bolsjewiki hen van de oorlog kon bevrijden, dat alleen de partij der bolsjewiki in staat was de landheren te verpletteren, dat alleen zij bereid was om de grond aan de boeren te geven. De maanden September en Oktober 1917 toonden een ontzaglijke vermeerdering van het aantal inbeslagnemingen van de grond der landheren door de boeren. Overal begon het eigenmachtig bewerken van de grond der landheren. Overredingen noch strafexpedities konden de boeren

nog langer weerhouden om zich tot de revolutie te verheffen.

De revolutie nam een steeds sneller tempo aan.

De Sowjets leefden op en kregen nieuwe leden, de bolsjewisering van de Sowjets nam een aan vang. De fabrieken, de bedrijven en de troepenafdelingen kozen nieuwe afgevaardigden en zonden in plaats van de mensjewiki en de sociaal-revolutionairen, vertegenwoordigers van de bolsjewistische partij naar de Sowjets. Op de dag volgende op de overwinning op de Kornilowiade, op 31 Augustus, spreekt de Petrogradse Sowjet zich voor de politiek van de bolsjewiki uit. Het oude, mensjewistisch-sociaal-revolutionaire presidium van de Petrogradse Sowjet, met Tsjcheidze aan het hoofd, treedt af en maakt plaats voor de bolsjewiki. Op 7 September gaat de Moskouse Sowjet van Arbeidersafgevaardigden naar de kant van de bolsjewiki over. Het sociaal-revolutionair-mensjewistische presidium van de Moskouse Sowjet treedt eveneens af en maakt de weg vrij voor de bolsjewiki.

Dat betekende, dat de voornaamste voorwaarden, noodzakelijk voor een succesvolle opstand, reeds gerijpt waren.

De leuze: „Alle macht aan de Sowjets”! stond opnieuw op de agenda.

Maar het was al niet meer de oude leuze van de overgang van de macht aan de mensjewistisch-sociaal-revolutionaire Sowjets. Neen, dit was de leuze van de opstand van de Sowjets tegen de Voorlopige Regering, met het doel de gehele macht in het land aan de door de bolsjewiki geleide Sowjets te geven.

De partijen van het kompromis begonnen uiteen te vallen.

Onder de druk van de revolutionair-gezinde boeren ontstond bij de sociaal-revolutionairen een linkervleugel, de „linkse” sociaal-revolutionairen, die hun ontevredenheid over de politiek van het kompromis met de bourgeoisie tot uitdrukking begonnen te brengen.

Bij de mensjewiki ontstond op haar beurt een groep van „linksen”, de zogenaamde „internationalisten”, die naar de bolsjewiki begonnen over te hellen.

Wat de anarchisten betreft, die wat hun invloed aangaat, toch al een nietig groepje waren, deze vielen thans definitief in kleine groepjes uiteen, waarvan sommige zich met de beroepsmisdadigers en provokateurs onder het uitschot van de maatschappij verbonden, andere „ideologische” onteigenaars

werden, die de boeren en de kleine luiden uit de stad uitplunderden en de arbeidersklubs hun gebouwen en hun spaarpennen afnamen terwijl weer andere groepjes openlijk naar het kamp van de kontra-revolutionairen overgingen en persoonlijk een goed leven zochten als dienstknechten der bourgeoisie. Zij allen waren tegen iedere macht, ook en in het bijzonder tegen de revolutionaire macht van de arbeiders en boeren, daar zij ervan overtuigd waren, dat de revolutionaire macht hun niet zou toestaan het volk uit te plunderen en volksbezit te roven.

Na de verplettering van de Kornilowiade deden de mensje- wiki en de sociaal-revolutionairen nog een poging om de stijgende revolutionaire golf te verzwakken. Met dit doel riepen zij op 12 September 1917 de Alrussische democratische konferentie bijeen, bestaande uit vertegenwoordigers van de socialistische partijen, van de Sowjets van het kompromis, de vakverenigingen, de Zemstwo's, de handels- en industriekringen en de troepenafdelingen. De konferentie vormde een Voorparlement (een Voorlopige Raad van de republiek). De kompromis-politici meenden, dat zij met behulp van het Voorparlement de revolutie tot staan konden brengen en het land van de weg van de Sowjet-revolutie naar de weg van de burgerlijk-konstitutionele ontwikkeling, van het burgerlijke parlementarisme, konden doen overgaan. Maar dat was een hopeloze poging van bankroete politici om het rad van de revolutie terug te draaien. Deze poging moest schipbreuk lijden en leed dan ook werkelijk schipbreuk. De arbeiders bespotten de parlementaire spraakoefeningen van de kompromis-mannen.

Het Centraal-Komitee van de bolsjewistische partij besloot het Voorparlement te boycotten. De bolsjewistische fraktie van het Voorparlement, waarin mensen als Kamenjew en Teodorowitsj zaten, wilde weliswaar het Voorparlement niet verlaten. Maar het Centraal-Komitee van de partij dwong hen, uit het Voorparlement te treden.

De deelneming aan het Voorparlement werd hardnekkig verdedigd door Kamenjew en Zinowjew, die daarmee de partij van de voorbereiding van de opstand poogden af te leiden. Kam. Stalin trad in de bolsjewistische fraktie van de Alrussische democratische konferentie met kracht tegen de deelneming aan het Voorparlement op. Hij noemde het Voorparlement een „misgeboorte van de Kornilowiade”.

Lenin en Stalin beschouwden zelfs een kortstondige deelneming aan het Voorparlement als een ernstige fout, daar dit de massa's de bedriegelijke hoop kon verwekken, alsof het Voorparlement werkelijk iets voor de werkers zou kunnen doen.

Tegelijkertijd bereidden de bolsjewiki volhardend de bijeenroeping van het IIe Sowjet-kongres voor, waarop zij de meerderheid meenden te zullen krijgen. Ondanks alle uitvluchten van de mensjewiki en de sociaal-revolutionairen, die in het Centrale Uitvoerende Komitee zaten, werd onder de druk van de bolsjewistische Sowjets de bijeenroeping van het IIe Alrussische Sowjet-Kongres voor de tweede helft van Oktober 1917 vastgesteld.

6. De Oktober-opstand in Petrograd en de arrestatie van de Voorlopige Regering. Het tweede Sowjet-Kongres en de vorming van de Sowjet-regering. De dekreten van het IIe Sowjet-kongres over de vrede en over de grond. De overwinning van de socialistische revolutie. De oorzaken van de overwinning der socialistische revolutie.

De bolsjewiki begonnen zich krachtig op de opstand voor te bereiden. Lenin wees er op, dat nu de bolsjewiki in de Sowjets van de Arbeiders- en Soldatenafgevaardigden in de beide hoofdsteden, Moskou en Petrograd, de meerderheid hadden gekregen, zij de staatsmacht in handen konden en moesten nemen. Bij het opmaken van de resultaten van de afgelegde weg legde Lenin er de nadruk op, dat „de meerderheid van het volk' voor ons is”. In zijn artikelen en in zijn brieven aan het Centraal-Komitee en aan de bolsjewistische organisaties gaf Lenin het konkrete plan van de opstand aan: hoe men de troepenafdelingen, de vloot en de Rood-gardisten moest' gebruiken, welke beslissende punten in Petrograd er moesten worden bezet om het sukses van de opstand te verzekeren enz.

Op 7 Oktober kwam Lenin illegaal uit Finland in Petrograd

an. Op 10 Oktober 1917 had de historische bijeenkomst van het Centraal-Komitee van de partij plaats, waarop besloten werd om in de eerstvolgende dagen de gewapende opstand te beginnen. De historische resolutie van het Centraal-Komitee van de partij, die door Lenin was geschreven, luidde:

„Het Centraal-Komitee stelt vast, dat zowel de internationale toestand van de Russische revolutie (de opstand van de Duitse vloot als een extreem verschijnsel van de in geheel Europa aangroeiende socialistische wereldrevolutie, vervolgens het gevaar van een vrede tussen de imperialisten, met het doel, de revolutie in Rusland te verstikken) alsook de militaire toestand (het onbetwistbare besluit van de Russische bourgeoisie en van Kerenski & Co. om Petrograd aan de Duitsers over te geven) benevens het feit dat de proletarische partij de meerderheid in de Sowjets heeft verkregen — dat dit alles in verband met de boerenopstand en met het feit, dat het vertrouwen van het volk op onze partij is overgegaan (de verkiezingen in Moskou) en tenslotte de klaarblijkelijke voorbereiding van een tweede Kornilowiade, (het verwijderen van troepen uit Petrograd, het overbrengen van Kozakken naar Petrograd, de omsingeling van Minsk door Kozakken enz.), — dat dit alles de gewapende opstand op de dagorde plaatst.

Vaststellend derhalve, dat de gewapende opstand onvermijdelijk en volledig rijp is, roept het Centraal-Komitee alle partijorganisaties op, zich hierdoor te laten leiden en alle praktische vraagstukken (het Sowjet-Kongres van het Noordelijke Gebied, het wegzenden van troepen uit Petrograd, het optreden van de Moskouers en de Minskiers enz.) van dit gezichtspunt uit te beslissen.” (Lenin, Verz. Werken, Deel VI, blz. 320).

Tegen dit historische besluit traden twee leden van het Centraal-Komitee, Kamenjew en Zinowjew op, zij stemden tegen de resolutie. Zij droomden, evenals de mensjewiki, over een burgerlijke parlementaire republiek en belasterden de arbeidersklasse door te beweren, dat zij niet bij machte was om de socialistische revolutie te voltrekken, dat zij nog niet sterk genoeg was om de macht te grijpen.

Hoewel Trotski op deze vergadering niet rechtstreeks tegen de resolutie stemde, stelde hij toch een zodanig amendement op de resolutie voor, dat haar te niet moest doen en de opstand moest doen mislukken. Hij stelde voor, om de opstand niet te beginnen voor de opening van het Ite Sowjet-Kongres, hetgeen betekende, de zaak van de opstand vertragen, de datum van de opstand van te voren bekend maken, de Voorlopige Regering daarvoor waarschuwen.

Het Centraal-Komitee van de bolsjewistische partij zond gevolmachtigden naar het Donets-bekken, naar de Oeral, Helsingfors, Kroonstad, naar het Zuid-Westelijke front enz., om daar de opstand te organiseren. De kam. Worosjilow, Molotow, Dzjerzjinski, Ordzjonikidze, Kirow, Kaganowitsj, Koeibysjew, Froenze, Jaroslowski en anderen ontvingen speciale opdrachten van de partij om de opstand op verschillende plaatsen te leiden. Kam. Zjdanow werkte in de Oeral, in Sjadrinsk, onder de militairen. Aan het Westelijk front, in Wit-Rusland, bereidde Jezjow de soldatenmassa tot de opstand voor. De "gevolmachtigden" van het Centraal-Komitee maakten de leiders van de plaatselijke bolsjewistische organisaties bekend met het plan van de opstand en mobiliseerden hen om gereed te zijn tot hulp aan de opstand in Petrograd.

Op aanwijzing van het Centraal-Komitee van de partij werd er een Revolutionair Militair Komitee bij de Petrogradse Sowjet gevormd, dat de legale staf van de opstand werd.

Intussen verzamelde ook de kontra-revolutie haastig haar krachten. Het officierskorps werd in de kontra-revolutionaire „Bond van officieren” georganiseerd. Overal vormden de kontra-revolutionairen staven voor de formatie van stootbataljons. Aan het einde van Oktober beschikte de kontra-revolutie over 43 stootbataljons. Er werden speciale bataljons bestaande uit ridders van het Georgekruis georganiseerd.

De regering van Kerenski stelde de kwestie aan de orde om de regering van Petrograd naar Moskou te doen verhuizen. Hieruit bleek, dat zij de overgave van Petrograd aan de Duitsers voorbereidde, teneinde de opstand in Petrograd te voorkomen. Het protest van de Petrogradse arbeiders en soldaten dwong de Voorlopige Regering om in Petrograd te blijven.

Op 16 October had er een uitgebreide zitting van het

Centraal-Komitee van de partij plaats. Op deze zitting werd een Partijcentrum met kam. Stalin aan het hoofd gekozen om de opstand te leiden. Dit Partijcentrum was de leidende kern van het Revolutionair Militaire Komitee bij de Petrogradse Sowjet en leidde praktisch de gehele opstand.

In de zitting van het Centraal-Komitee traden de kapitulanten Zinowjew en Kamenjew opnieuw tegen de opstand op. Nadat zij afgewezen waren, gingen zij er toe over om openlijk in de pers tegen de opstand, tegen de partij, op te treden. Op 18 Oktober werd er in de mensjewistische krant „Nowaja Zjizn” („Het Nieuwe Leven”) een verklaring van Kamenjew en Zinowjew gepubliceerd, waarin zij mededeling deden over de voorbereiding van de opstand door de bolsjewiki en schreven, dat zij de opstand voor een avontuur hielden. Kamenjew en Zinowjew onthulden dus voor de vijanden het besluit van het Centraal-Komitee over de opstand, over het organiseren van de opstand in de allernaaste tijd. Dat was verraad. Lenin schreef in verband hiermede: „Kamenjew en Zinowjew hebben aan Rodzjanko en Kerenski het besluit van het Centraal-Komitee van hun partij over de gewapende opstand uitgeleverd”. Lenin stelde in het Centraal-Komitee de kwestie om Zinowjew en Kamenjew uit de partij te royeren.

De door de verraders gewaarschuwde vijanden van de revolutie begonnen onmiddellijk maatregelen te nemen om de opstand te voorkomen en de leidende staf van de revolutie, de partij der bolsjewiki, te verpletteren. De Voorlopige Regering hield een geheime zitting, waarin een besluit werd genomen over de maatregelen voor de strijd tegen de bolsjewiki. Op 19 Oktober ontbood de Voorlopige Regering inderhaast troepen van het front naar Petrograd. De bereden patrouilles in de straten werden versterkt. De kontra-revolutie slaagde er in om in Moskou bijzonder sterke krachten bijeen te brengen. De Voorlopige Regering had een plan uitgewerkt: op de dag vóór de opening van het IIe Sowjet-Kongres een aanval te doen op het Smolny, waar het Centraal-Komitee der bolsjewiki verblijf hield, dit te bezetten en het leidende centrum van de bolsjewiki te verpletteren. Hiervoor werden naar Petrograd troepen gehaald, op wier trouw de regering rekende.

Evenwel, de dagen en uren van het bestaan van de Voorlopige Regering waren reeds geteld. Er was al geen enkele

kracht meer, in staat om de zegetocht van de socialistische revolutie tegen te houden.

Op 21 Oktober werden er naar alle revolutionaire troepenafdelingen bolsjewistische kommissarissen van het Revolutionair Militair Komitee gezonden. Op alle dagen, die aan de opstand voorafgingen, werd er energiek aan de voorbereiding van de strijd gewerkt, onder de troepen, op de fabrieken en in de bedrijven. Ook oorlogsschepen — de kruisers „Aurora” en „Zarja Swohodi” („Morgenrood van de Vrijheid”) kregen bepaalde opdrachten.

Op de zitting van de Petrogradse Sowjet praalde Trotski en verklapte hij aan den vijand de termijn van de opstand, de dag die de bolsjewiki voor het begin van de opstand hadden bestemd. Om de regering van Kerenski geen gelegenheid te geven, de gewapende opstand te doen mislukken, besloot het Centraal-Komitee, de opstand vroeger dan de vastgestelde termijn en een dag voor de opening van het IIe Sowjet-Kongres te beginnen en te voltrekken.

Kerenski begon zijn aktie de 24e Oktober (6 November) — in de vroege morgen met het uitvaardigen van een bevel tot verbod van het Centraal-Orgaan van de partij der bolsjewiki de „Rabotsjii Poetj” („De Arbeidersweg”) en door het zenden van pantserauto's naar het gebouw van de redaktie van de „Rabotsjii Poetj” en naar de drukkerij van de bolsjewiki. Maar om 10 uur 's morgens verjoegen op aanwijzing van kam. Stalin Roodgardisten en revolutionaire soldaten de pantserauto's en stelden een versterkte bewaking op bij de drukkerij en het redaktiegebouw van de „Rabotsjii Poetj”. Om 11 uur 's morgens verscheen de „Rabotsjii Poetj” met de oproep om de Voorlopige Regering omver te werpen. Tegelijkertijd werden op aanwijzing van 'het Partijcentrum, voor de opstand met spoed afdelingen revolutionaire soldaten en Roodgardisten bij het Smolny samengetrokken.

De opstand was begonnen.

Op 24 Oktober kwam Lenin 's nachts naar het Smolny en nam hij de leiding van de opstand rechtstreeks in handen. De gehele nacht kwamen er revolutionaire troepenafdelingen en afdelingen van de Rode Garde naar het Smolny. De bolsjewiki stuurden hen naar het centrum van de hoofdstad, teneinde het Winterpaleis, waar de Voorlopige Regering zich had verschanst, te omsingelen.

Op 25 Oktober (7 November) bezetten de Rode Garde en de revolutionaire troepen de stations, de post, de telegraaf, de ministeries en de staatsbank.

Het Voorparlement werd ontbonden.

Het Smolny, waar zich de Petrogradse Sowjet en het Centraal-Komitee van de bolsjewiki bevonden, werd het militaire hoofdkwartier van de revolutie, van waaruit de militaire bevelen werden gegeven.

De Petrogradse arbeiders toonden in die dagen, dat zij onder de leiding van de bolsjewistische partij een goede school hadden doorlopen. De revolutionaire troepenafdelingen, die door het werk van de bolsjewiki tot de opstand waren voorbereid, voerden punttueel de militaire bevelen uit en vochten zij aan zij met de Rode Garde. De marine bleef bij het leger niet ten achter. Kroonstad was een vesting van de bolsjewistische partij, waar men de macht van de Voorlopige Regering reeds sinds lange tijd niet meer erkende. De kruiser „Aurora” kondigde op 25 Oktober door de donder van zijn op het Winterpaleis gerichte kanonnen het begin van een nieuw tijdperk aan, van het tijdperk van de Grote Socialistische Revolutie.

Op 25 Oktober (7 November) werd de oproep van de bolsjewiki „Aan de burgers van Rusland” gepubliceerd. In deze oproep stond te lezen dat de burgerlijke Voorlopige Regering ten val was gebracht en de staatsmacht in handen van de Sowjets was overgegaan.

De Voorlopige Regering hield zich in het Winterpaleis schuil onder de bescherming van de jonkers en de stootbataljons. In de nacht van 25 op 26 Oktober namen de revolutionaire arbeiders, soldaten en matrozen stormenderhand, het Winterpaleis in en arresteerden zij de Voorlopige Regering.

De gewapende opstand had in Petrograd overwonnen.

Het Ie Alrussische Sowjet-Kongres werd op 25 Oktober (7 November) 1917, om 10 uur 45 minuten 's avonds in het Smolny geopend, toen de zegevierende opstand in Petrograd reeds in volle gang was en de macht in de hoofdstad zich in feite reeds in handen van de Petrogradse Sowjet bevond.

De bolsjewiki kregen op het Kongres de overweldigende meerderheid. De mensjewiki, de „Boendisten” en de rechtse sociaal-revolutionairen die zagen, dat voor hen het liedje uit was, verlieten het Kongres en verklaarden, dat zij weigerden

aan het werk daarvan deel te nemen. In hun op het Sowjet-Kongres voorgelezen verklaring noemden zij de Oktoberrevolutie een „militaire samenzwering”. Het Kongres brandmerkte de mensjewiki en de sociaal-revolutionairen als verraders en merkte op, dat het hun vertrek niet alleen niet betreurde, maar dit integendeel toejuichte, daar het Kongres, dankzij het vertrek van de verraders een werkelijk revolutionair Kongres van arbeiders- en soldatenafgevaardigden was geworden.

In naam van het Kongres werd de overgang van de gehele macht in handen van de Sowjets afgekondigd.

„Steunend op de wil van de overweldigende meerderheid van de arbeiders, de soldaten en de boeren, steunend op de zegevierende opstand van de arbeiders en het garnizoen, die zich in Petrograd heeft voltrokken, neemt het Kongres de macht in handen”, werd er in de oproep van het IIe Sowjet-Kongres gezegd.

Op 26 Oktober (8 November) 1917 in de nacht nam het IIe Sowjet-kongres het dekreet betreffende de vrede aan. Het Kongres stelde aan de oorlogvoerende landen voor om onmiddellijk, minstens voor de tijd van drie maanden een wapenstilstand te sluiten, teneinde vredesonderhandelingen te voeren. Het Kongres richtte zich tot de regeringen en tot de volken van alle oorlogvoerende landen en tegelijkertijd tot „de klassebewuste arbeiders van de drie meest vooraanstaande volkeren der mensheid en van de grootste aan de huidige oorlog deelnemende staten Engeland, Frankrijk en Duitsland.” Het riep deze arbeiders op, hulp te verlenen, om „de zaak van de vrede met succes tot het einde door te zetten en daardoor tevens de zaak van de bevrijding van de werkende en uitgebuite massa's van de bevolking van iedere slavernij en iedere uitbuiting”.

In dezelfde nacht nam het IIe Sowjet-Kongres het dekreet betreffende de grond aan, volgens hetwelk „de landheren-eigendom van de grond onmiddellijk zonder enige schadeloosstelling, wordt afgeschaft”. Op de grondslag van deze agrarische wet werd een algemene boeren-instructie aangenomen, samengesteld op grond van 242 plaatselijke boereninstructies. Volgens deze instructie werd het particuliere eigendomsrecht op de grond voorgoed afgeschaft en vervangen door het eigendom van het gehele volk, door het staatseigendom van de grond. De landheren-, domein- en klooster-

gronden werden overgedragen in het kosteloze vruchtgebruik van alle werkers.

Volgens dit dekreet ontvingen de boeren van de Socialistische Oktober-revolutie in totaal meer dan 150 miljoen desjatienen 1) nieuwe grond, die zich vroeger in handen van de landheren, de bourgeoisie, de tsarenfamilie, de kloosters en de kerken bevonden had.

De boeren werden bevrijd van de jaarlijkse betaling van de pachtsom van ongeveer 500 miljoen goudroebel aan de landeer. 2)

Alle bodemschatten (petroleum, steenkool, ertsen enz.) de bossen en de wateren gingen in eigendom van het volk over.

Tenslotte werd op het Ite Alrussische Sowjet-Kongres de eerste Sowjet-regering gevormd, — de Raad van Volkskommissarissen. De Raad van Volkskommissarissen werd geheel uit bolsjewiki samengesteld. Lenin werd tot voorzitter van de Eerste Raad van Volkskommissarissen gekozen.

Zo eindigde het historische Ite Sowjet-Kongres.

De Kongresafgevaardigden keerden naar huis terug om de tijding van de overwinning van de Sowjets in Petrograd over te brengen en de verbreiding van de Sowjet-macht over het gehele land te verzekeren.

De macht ging niet terstond in alle plaatsen aan de Sowjets over. Terwijl in Petrograd de Sowjet-macht reeds bestond, werd er gedurende enige dagen hardnekkig en verbitterd in de straten van Moskou gestreden. Teneinde de overgang van de macht aan de Moskouse Sowjet te verhinderen, waren de kontra-revolutionaire partijen van de mensjewiki en de sociaal-revolutionairen tezamen met de witgardisten en de jonkers een gewapende strijd tegen de arbeiders en soldaten begonnen. Eerst enige dagen later werden de rebellen verslagen en in Moskou de Sowjet-macht ingesteld.

In Petrograd zelf en in enige distrikten van de stad werden in de eerste dagen na de overwinning van de revolutie door de kontra-revolutionairen pogingen gedaan om de Sowjet- macht omver te werpen. Op 10 November 1917 bracht Kerenski, die tijdens de opstand uit Petrograd naar het gebied van het Noordelijke front was gevlucht, enige afdelingen

18. 1 Desjatiene = 1.092 H.A. — Vert.

19. 1 goudroebel = f 1.25 (goud). — Vert.

Kozakken op de been en liet hen onder aanvoering van generaal Krasnow naar Petrograd oprukken. Op 11 November 1917 bracht de kontra-revolutionaire organisatie „het Komitee tot redding van het vaderland en de revolutie”, aan het hoofd waarvan sociaal-revolutionairen stonden, in Petrograd de jonkers tot opstand. De opstandelingen werden echter zonder veel moeite verslagen. De opstand van de jonkers was in de loop van één dag, tegen de avond van 11 November, door de matrozen en de Roodgardisten gelijkwideerd en op 13 November werd generaal Krasnow bij de heuvels van Poelkowsk verslagen. Evenals tijdens de Oktober-opstand, leidde Lenin ook nu persoonlijk het neerslaan van de tegen de Sowjets gerichte opstand. Zijn onbuigzame vastberadenheid en zijn rustige zekerheid van de overwinning bezielde de massa's en sloten hen aaneen. De vijand was verslagen. Krasnow werd gevangen genomen en gaf zijn „erewoord”, dat hij de strijd tegen de Sowjet-macht zou staken. Op grond van dit „erewoord” werd hij in vrijheid gesteld, maar zoals later bleek, brak Krasnow dit generaals-erewoord. Wat Kerenski betreft, deze was er in geslaagd, als vrouw verkleed, „in onbekende richting” te verdwijnen.

In Mohilow, in het hoofdkwartier van den opperbevelhebber van de legers, poogde generaal Doechonin eveneens een opstand te organiseren. Toen de Sowjet-regering aan Doechonin voorschreef om onmiddellijk onderhandelingen met de Duitse bevelvoering over een wapenstilstand te beginnen weigerde hij dit bevel van de regering op te volgen. Doechonin werd daarop op bevel van de Sowjet-macht van zijn post ontheven. Het kontra-revolutionaire hoofdkwartier werd verpletterd, waarbij Doechonin door de zich tegen hem kerende soldaten werd gedood.

Ook de bekende opportunisten in de partij: Kamenjew, Zinowjew, Rykow, Sjlapnikow en anderen, poogden een uitval tegen de Sowjet-macht te doen. Zij begonnen de vorming te eisen van een „algemeen-socialistische regering”, onder deelneming van de mensjewiki en de sociaal-revolutionairen, die zo juist door de Oktober-revolutie waren ten val gebracht. Op 15 November 1917 nam het Centraal-Komitee van de partij der bolsjewiki een resolutie aan, waarin een overeenkomst met deze kontra-revolutionaire partijen van de hand werd gewezen en Kamenjew en Zinowjew tot onderkruipers

van de revolutie werden verklaard. Op 17 November verklaarden Kamenjew, Zinowjew, Rykow en Miljoetin, die het met de politiek van de partij niet eens waren, dat zij uit het Centraal-Komitee traden. Op dezelfde dag, 17 November, legde Nogin in zijn eigen naam en in naam van de leden van de Raad van Volkskommissarissen Rykow, W. Miljoetin, Teodorowitsj, A. Sjlapnikow, D. Rjazanow, Joerenjew en Larin een verklaring af, dat zij het met de politiek van het Centraal-Komitee van de partij niet eens waren en dat de bovengenoemde personen uit de Raad van Volkskommissarissen traden. De desertie van dit troepje lafaards verwekte gejubel bij de vijanden van de Oktober-revolutie. De gehele bourgeoisie en haar handlangers koesterden leedvermaak, schreeuwden over de ineenstorting van het bolsjewisme, voorspelden de ondergang van de bolsjewistische partij. Maar het troepje deserteurs deed de partij geen ogenblik weifelen. Het Centraal-Komitee brandmerkte hen met verachting als deserteurs van de revolutie en als handlangers van de bourgeoisie én ging tot de orde van de dag over.

Wat betreft de „linkse” sociaal-revolutionairen, deze wilden hun invloed onder de boerenmassa's behouden, die sterk met de bolsjewiki sympathiseerden; zij besloten geen twist met de bolsjewiki te zoeken en voorlopig het eenheidsfront met hen in stand te houden. Het Kongres van de Boeren-Sowjets, dat in November 1917 plaats had, erkende alle veroveringen van de socialistische Oktober-revolutie en de dekreten van de Sowjet-macht. Er werd met de „linkse” sociaal-revolutionairen een overeenkomst gesloten en enige „linkse” sociaal-revolutionairen werden in de Raad van Volkskommissarissen opgenomen (Kolegajew, Spiridonowa, Prosjan en Steinberg). Deze overeenkomst bleef echter slechts in stand tot aan het ondertekenen van de vrede van Brest en de vorming van komitees van de dorpsarmoede, toen er onder de boeren een diepgaande differentiatie plaats had en de „linkse” sociaal-revolutionairen, die steeds meer de belangen van de koelakken tot uitdrukking brachten, een opstand tegen de bolsjewiki op touw zetten en door de Sowjet-macht werden verpletterd.

Van Oktober 1917 tot Januari-Februari 1918 had de socialistische revolutie zich over het gehele land kunnen uitbreiden. De uitbreiding van de Sowjet-macht over het grondgebied van het reusachtige land had in zulk een snel tempo

plaats, dat Lenin haar de „zegetocht” van de Sowjet-macht noemde.

De Grote socialistische Oktober-revolutie had de overwinning behaald.

Van de reeks oorzaken, die deze, betrekkelijk gemakkelijke overwinning van de socialistische revolutie in Rusland bepaalden, moet men de volgende als hoofdoorzaken beschouwen.

1) De Oktober-revolutie stond tegenover zulk een betrekkelijk zwakke, slecht georganiseerde, politiek weinig ervaren vijand als de Russische bourgeoisie. De economisch nog niet sterk geworden en geheel van de regeringsbestellingen afhankelijke Russische bourgeoisie had nóch de politieke zelfstandigheid, nóch voldoende initiatief, die nodig waren om een uitweg uit de toestand te vinden. Zij had niet de ervaring van politieke combinaties en van politiek bedrog op grote schaal, die bijvoorbeeld de Franse bourgeoisie bezit, zij had niet de school doorlopen van bedriegelijke compromissen in grote omvang, zoals bijvoorbeeld de Engelse bourgeoisie. Terwijl zij gisteren nog een overeenkomst met den tsaar had gezocht, die door de Februari-revolutie was ten val gebracht, wist zij, toen zij hierna aan de macht was gekomen, niets beters te bedenken dan in alle hoofdzaken de politiek van den gehaten tsaar voort te zetten. Zij was, evenals de tsaar, voor „de oorlog tot aan de overwinning”, ondanks het feit, dat de oorlog voor het land ondragelijk was geworden en het volk, het leger tot in de hoogste graad had uitgeput. Zij was, evenals de tsaar, voor het in hoofdzaak in stand houden van de landheren-eigendom van de grond, ondanks het feit, dat de boeren onder het gebrek aan grond en de verdrukking door de landheren bezweken. Wat betreft de politiek ten aanzien van de arbeidersklasse, ging de Russische bourgeoisie in haar haat jegens de arbeidersklasse nog verder dan de tsaar, want zij trachtte niet alleen de onderdrukking van de kant van de bedrijfseigenaars en de fabrikanten te handhaven en te versterken, maar maakte die ook door het toepassen van massa-uitsluitingen ondragelijk.

Het is niet te verwonderen, dat het volk geen wezenlijk onderscheid zag tussen de politiek van den tsaar en de politiek van de bourgeoisie en dat het zijn haat jegens den tsaar op de Voorlopige Regering van de bourgeoisie overbracht.

Zolang de partijen van het compromis, de sociaal-revolutionairen

en de mensjewiki een bepaalde invloed onder het volk bezaten, kon de bourgeoisie deze partijen als dekmantel gebruiken en haar macht handhaven. Maar nadat de mensjewiki en de sociaal-revolutionairen zich als agenten van de imperialistische bourgeoisie hadden ontmaskerd en zich daardoor van hun invloed onder het volk hadden beroofd, bleken de bourgeoisie en haar Voorlopige Regering in de lucht te hangen.

2. Aan het hoofd van de Oktober-revolutie stond een revolutionaire klasse als de arbeidersklasse van Rusland, een klasse, gestaald in de strijd, die in een korte tijd twee revoluties had doorgemaakt en die aan de vooravond van de derde revolutie de autoriteit van leider van het volk in de strijd voor de vrede, de grond, de vrijheid, het socialisme, had veroverd. Ware er niet zulk een leider van de revolutie, die het vertrouwen van het volk verdiende, als de arbeidersklasse van Rusland geweest, dan zou ook het bondgenootschap van de arbeiders en de boeren niet hebben bestaan en zonder dit bondgenootschap zou de Oktober-revolutie niet hebben kunnen / overwinnen.

3. De arbeidersklasse van Rusland had zulk een betrouwbaar bondgenoot in de revolutie als de arme boeren, die de overgrote meerderheid van de boerenbevolking uitmaakten. De ervaring van acht maanden revolutie, die gerust kan worden gelijkgesteld aan de ervaring van enige tientallen jaren van „normale” ontwikkeling, was voor de werkende massa's der boeren niet zonder gevolg gebleven. In die tijd hadden zij de mogelijkheid, in de praktijk alle partijen in Rusland te toetsen en zich er van te overtuigen, dat noch de kadetten, noch de sociaal-revolutionairen en de mensjewiki op ernstige wijze met de landheren in konflikt zouden geraken en ter wille van de boeren bloed zouden vergieten; zij hadden gezien, dat er in Rusland slechts een partij bestond, die niet met de landheren was verbonden en die bereid was de landheren te verpletteren om aan de boeren datgene te geven, wat zij nodig hadden; — dit was de partij der bolsjewiki. Deze omstandigheid diende als reële grondslag voor het bondgenootschap van het proletariaat en de arme boeren. Het bestaan van het bondgenootschap van de arbeidersklasse en de arme boeren bepaalde ook de houding van de middelboeren, die lange tijd hadden gewaagd en zich kort voor de Oktober-opstand,

eerst werkelijk naar de kant van de revolutie keerden en zich bij de arme boeren aansloten.

Het behoeft niet te worden bewezen, dat de Oktober-revolutie zonder dit bondgenootschap niet zou hebben kunnen overwinnen.

4. Er stond aan het hoofd van de arbeidersklasse een in de politieke strijd beproefde partij: de partij der bolsjewiki. Alleen een partij als die van de bolsjewiki was stoutmoedig genoeg, om het volk naar de beslissende stormloop te leiden en verziend genoeg om alle mogelijk klippen op de vaart naar het doel te omzeilen, — alleen zulk een partij was in staat om zó kundig, zo verschillende revolutionaire bewegingen als de algemeen-demokratische beweging voor de vrede, de democratische boerenbeweging voor de inbezitneming van de grond der landheren, de nationale bevrijdingsbeweging van de onderdrukte volken voor nationale rechtsgelijkheid en de socialistische beweging van het proletariaat voor het ten val brengen van de bourgeoisie en voor het instellen van de diktatuur van het proletariaat, in één algemene, revolutionaire stroom te verenigen.

Het is niet te betwijfelen, dat de vereniging van deze verschillende revolutionaire stromen in één algemene, machtige revolutionaire stroom het lot van het kapitalisme in Rusland heeft beslist.

5. De Oktober-revolutie begon op een moment, toen de imperialistische oorlog nog in volle gang was, toen de voornaamste burgerlijke staten in twee vijandelijke kampen waren gesplitst, toen zij, in beslag genomen door de oorlog tegen elkander en elkander verzwakkend, niet de mogelijkheid hadden om zich ernstig met de „Russische kwestie” te bemoeien en actief tegen de Oktober-revolutie op te treden.

Het is niet te betwijfelen, dat deze omstandigheid de overwinning van de socialistische Oktober-revolutie aanmerkelijk heeft vergemakkelijkt.

7. De strijd van de bolsjewistische partij voor de verankering van de Sowjet-macht. De vrede van Brest. Het Vlle Partijkongres.

Om de Sowjet-macht te verankeren was het nodig het

oude, burgerlijke staatsapparaat te vernietigen, te breken en in plaats daarvan een nieuw apparaat van de Sowjet-staat te vormen. Het was verder nodig de overblijfselen van de standen-orde en het regiem van de nationale onderdrukking te vernietigen, de voorrechten van de kerk af te schaffen, de kontra-revolutionaire pers en de kontra-revolutionaire organisaties van allerlei slag, legale en illegale, te likwideren en de burgerlijke Konstituante te ontbinden. Het was tenslotte nodig om na de nationalisatie van de grond, ook de gehele grootindustrie te nationaliseren en daarna uit de oorlogstoestand te geraken, een einde te maken aan de oorlog, die aan de verankering van de Sowjet-macht het meest in de weg stond.

Al deze maatregelen werden in de loop van enige maanden, van einde 1917 tot midden 1918, ten uitvoer gebracht.

De door de sociaal-revolutionairen en de mensjewiki georganiseerde sabotage van de ambtenaren van de oude ministeries werd gebroken en gelijkwideerd. De ministeries werden opgeheven en in hun plaats werden er Sowjet-bestuursapparaten en desbetreffende Volkskommissariaten gevormd. Er werd voor het beheer van de industrie van het land een Hoge Raad van de Volkshuishouding gevormd. De Alrussische buitengewone commissie (W. Tsj. K.) voor de strijd tegen de kontra-revolutie en tegen de sabotage met F. Dzerzjinski aan het hoofd, werd georganiseerd. Er werd een dekreet uitgevaardigd over het vormen van een Rood Leger en een Rode Vloot. De Konstituante, waarvoor de verkiezingen in hoofdzaak nog vóór de Oktober-revolutie hadden plaats gehad en die de dekreten van het 11e Sowjet-Kongres over de vrede, over de grond en over de overgang van de macht aan de Sowjets geweigerd had te bekrachtigen, werd ontbonden.

Met het doel om de overblijfselen van het feodalisme, van het standenwezen en de ongelijkheid op alle gebieden van het maatschappelijke leven volledig te likwideren, werden er dekreten uitgevaardigd over de opheffing van de standen, over de vernietiging van de beperkingen op nationaal en religieus gebied, over de scheiding van kerk en staat en van school en kerk, over de rechtsgelijkheid van de vrouwen, over de rechtsgelijkheid van de nationaliteiten van Rusland.

In een speciaal besluit van de Sowjet-regering, bekend als de „Deklaratie van de Rechten van de Volken van Rusland”,

werd vastgesteld, dat de vrije ontwikkeling van de volken van Rusland en hun volledige rechtsgelijkheid wet zijn.

Om de economische macht van de bourgeoisie te ondermijnen en de nieuwe Sowjet-volkshuishouding te organiseren, in de eerste plaats om een nieuwe Sowjet-industrie te organiseren, werden de banken, de spoorwegen, de buitenlandse handel, de handelsvloot en de gehele groot-industrie in al haar takken: de steenkoolindustrie, de metaalindustrie, de petroleumindustrie, de chemische industrie, de machinebouw, de textielindustrie, de suikerindustrie enz. genationaliseerd.

Teneinde ons land van de financiële onafhankelijkheid van en de uitbuiting door de buitenlandse kapitalisten te bevrijden, werden de buitenlandse leningen in Rusland, die de tsaar en de Voorlopige Regering hadden gesloten, geannuleerd. De volken van ons land wensten de schulden niet te betalen, die voor de voortzetting van de roofoorlog waren aangegaan en die ons land in schuldslavernij bij het buitenlandse kapitaal hadden gebracht.

Al deze en dergelijke maatregelen ondermijnden radikaal de krachten van de bourgeoisie, de landheren, het reaktionaire ambtenarenkorps, de kontra-revolutionaire partijen en verstevigden de Sowjet-macht in het land in aanzienlijke mate.

Maar men kon de toestand van de Sowjet-macht niet ten volle verzekerd achten, zolang Rusland zich in staat van oorlog met Duitsland en Oostenrijk bevond. Teneinde de Sowjet-macht definitief te verankeren, moest er een einde aan de oorlog worden gemaakt. Daarom bracht de partij van de eerste dagen van de overwinning der Oktoberrevolutie af, de strijd voor de vrede tot ontplooiing.

De Sowjet-regering stelde aan „alle oorlogvoerende volken en aan hun regeringen voor, onmiddellijk onderhandelingen over een rechtvaardige democratische vrede te beginnen”. De „Geallieerden” — Engeland en Frankrijk — weigerden echter het voorstel van de Sowjet-regering te aanvaarden. Met het oog op de weigering van Frankrijk en Engeland tot het aangaan van vredesonderhandelingen, besloot de Sowjet-regering, de wil van de Sowjets vervullend, vredesonderhandelingen met Duitsland en Oostenrijk te beginnen.

De vredesonderhandelingen begonnen op 3 December in Brest-Litowsk. Op 5 December werd de overeenkomst inzake

de wapenstilstand, inzake het tijdelijk staken van de militaire operaties ondertekend.

De onderhandelingen hadden plaats in een situatie van ontredde der volkshuishouding, van algehele oorlogsmoeheid, waarin onze troepenafdelingen het front verlieten, in een situatie dat het front uiteenviel. Het bleek tijdens de onderhandelingen, dat de Duitse imperialisten er naar streefden, geweldige stukken grondgebied van het vroegere tsaristische rijk in bezit te nemen en dat zij Polen, de Oekraïne en de Oostzee-landen tot van Duitsland afhankelijke staten wilden maken.

De oorlog onder deze omstandigheden voort te zetten, betekende het bestaan van de zojuist geboren Sowjet-republiek op het spel te zetten. De arbeidersklasse en de boeren zagen zich voor de noodzakelijkheid geplaatst, op de zware vredesvoorwaarden in te gaan, de terugtocht te aanvaarden voor het toenmaals gevaarlijkste roofdier — het Duitse imperialisme — teneinde een adempauze te verkrijgen, de Sowjet-macht te versterken en een nieuw leger, het Rode Leger te vormen, een leger, dat in staat zou zijn om het land tegen de aanval van de vijanden te verdedigen.

Alle kontra-revolutionairen, van de mensjewiki en de sociaal-revolutionairen tot en met de openlijkste witgardisten, voerden een woedende agitatie tegen het ondertekenen van de vrede. Hun lijn was duidelijk: zij wilden de vredesonderhandelingen doen mislukken, een offensief van de Duitsers provoceren en de nog niet sterk geworden Sowjet-macht aan deze aanval blootstellen, de veroveringen van de arbeiders en de boeren in gevaar brengen.

Hun bondgenoten in deze duistere opzet bleken Trotski en zijn handlanger Boecharin te zijn, die tezamen met Radek en Pjatakow de aan de partij vijandige groep, die onder het masker van de door haar gekozen naam van „linkse kommunisten” schuil ging, aanvoerden. Trotski en de groep van „linkse kommunisten” voerden in de partij een verbitterde strijd tegen Lenin en eisten de voortzetting van de oorlog. Deze lieden speelden de Duitse imperialisten en de kontra-revolutionairen in het binnenland kennelijk in de kaart, daar zij het daarheen trachtten te leiden, dat de jonge Sowjet-republiek, die nog geen leger bezat, aan de slagen van het Duitse imperialisme werd blootgesteld

Dat was een soort van provokatie-politiek, kunstig gemaskeerd door linkse frasen.

Op 10 Februari 1918 werden de vredesonderhandelingen met Brest-Litowsk afgebroken. Ondanks het feit, dat Lenin en Stalin, in naam van het Centraal-Komitee van de partij, op het ondertekenen van de vrede stonden, overtrad Trotski, die voorzitter van de Sowjet-delegatie in Brest was, op verraderlijke wijze de ondubbelzinnige voorschriften van de bolsjewistische partij. Hij verklaarde, dat de Sowjet-republiek op grond van de door Duitsland gestelde voorwaarden de vrede weigerde te ondertekenen en tegelijkertijd deelde hij den Duitsers mede, dat de Sowjet-republiek geen oorlog zou voeren en de demobilisatie van het leger zou voortzetten.

Dat was monsterachtig. Meer konden de Duitse imperialisten van een verrader van de belangen van het Sowjet-land niet verlangen.

De Duitse regering verbrak de wapenstilstand en ging tot het offensief over. De overblijfselen van ons oude leger konden de druk van de Duitse troepen niet weerstaan en begonnen uiteen te lopen. De Duitsers rukten snel op, bezetten een geweldig grondgebied en bedreigden Petrograd. Het Duitse imperialisme had zich, toen het het Sowjet-land binnendrong, ten doel gesteld de Sowjet-macht omver te werpen en ons vaderland tot zijn kolonie te maken. Het oude uiteengevallen tsaristische leger was niet in staat om de gewapende krijgsbenden van het Duitse imperialisme te weerstaan. Onder de slagen van het Duitse leger week het terug.

Maar de gewapende interventie van de Duitse imperialisten verwekte een machtige revolutionaire geestdrift in het land. Op het door de partij en de Sowjet-regering uitgegeven parool „het socialistische vaderland is in gevaar”, antwoordde de arbeidersklasse met het nog krachtiger formeren van afdelingen van het Rode Leger. De jonge afdelingen van het nieuwe leger, het leger van het revolutionaire volk, weerstonden heldhaftig de aanval van den tot de tanden gewapenden Duitsers rover. Er werd bij Narwa en bij Pskow aan de Duitse okkupanten vastberaden tegenstand geboden. Hun opmars naar Petrograd werd gestuit. De dag van de afweer van de troepen van het Duitse imperialisme — 23 Februari — werd de geboortedag van het jonge Rode Leger.

Reeds op 18 Februari 1918 had het Centraal-Komitee van

de partij het voorstel van Lenin aanvaard om een telegram aan de Duitse regering te zenden inzake het onmiddellijke sluiten van de vrede. Om zich nog gunstiger vredesvoorwaarden te verzekeren, zetten de Duitsers het offensief voort en eerst op 22 Februari verklaarde de Duitse regering zich er toe bereid de vrede te ondertekenen, terwijl de vredesvoorwaarden nu veel zwaarder waren dan de eerste vredesvoorwaarden.

Lenin, Stalin en Swerdlow moesten in het Centraal-Komitee op de meest vastberaden wijze tegen Trotski, Boecharin en de andere Trotskisten strijden om het besluit inzake de vrede door te zetten, Lenin wees er op, dat Boecharin en Trotski „metterdaad de Duitse imperialisten hielpen en de groeiende ontwikkeling van de revolutie in Duitsland belemmerden.” (Lenin, Komplete Werken, Deel XXII, blz. 307).

Op 23 Februari nam het Centraal-Komitee het besluit om de voorwaarden van de Duitse bevelvoering te aanvaarden en het vredesverdrag te ondertekenen. Het verraad van Trotski en Boecharin kwam de Sowjet-republiek duur te staan. Letland, Estland, om van Polen niet te spreken, kwamen aan Duitsland, de Oekraïne werd van de Sowjet-republiek afgescheiden en tot een vazalstaat (afhankelijke staat) van Duitsland gemaakt. De Sowjet-republiek verplichtte zich om aan de Duitsers een oorlogsschatting te betalen.

Intussen zetten de „linkse kommunisten” de strijd tegen Lenin voort en zakten zij steeds dieper in het moeras van het verraad.

Het Moskou gebiedsbureau van de partij, dat tijdelijk in handen van de „linkse kommunisten” (Boecharin, Osinski, Jakowlewa, Stoekow, Mantsew) was geraakt, nam een op scheuring gerichte resolutie van wantrouwen jegens het Centraal-Komitee aan en verklaarde, dat het van mening was, „dat de scheuring in de partij in de naaste toekomst nauwelijks te vermijden was”. Zij gingen in deze resolutie zo ver, dat zij het volgende Sowjet-vijandelijke besluit aannamen: „Wij beschouwen het in het belang van de internationale revolutie, — schreven de „linkse kommunisten” in dit besluit, — als doelmatig om de mogelijkheid van het te loor gaan van de Sowjet-macht, die thans zuiver formeel is geworden, te aanvaarden”.

Lenin noemde dit besluit „zonderling en monsterachtig”.

In die tijd was de werkelijke oorzaak van deze partijvijandelijke houding van Trotski en de „linkse kommunisten”

voor de partij nog niet duidelijk. Maar zoals het proces tegen het Sowjet-vijandelijke „blok van de rechtsen en de Trotskisten dit onlangs (begin 1938) heeft vastgesteld, maakten Boecharin en de door hem aangevoerde groep van „linkse kommunisten”, zoals gebleken is. tezamen met Trotski en de „linkse” sociaal-revolutionairen toen deel uit van een geheime samenzwering tegen de Sowjet-regering. Boecharin, Trotski en hun medeplichtigen aan de samenzwering stelden zich, zoals gebleken is, ten doel het vredesverdrag van Brest te doen mislukken, W. I. Lenin, J. W. Stalin en J. M. Swerdlow te arresteren, hen te vermoorden en een nieuwe regering te vormen, bestaande uit Boecharinisten, Trotskisten en „linkse” sociaal-revolutionairen.

Terwijl zij een geheime kontra-revolutionaire samenzwering organiseerde, deed de groep van „linkse kommunisten” met de ondersteuning van Trotski, tegelijkertijd een openlijke aanval op de bolsjewistische partij, streefde zij er naar een scheuring in de partij te verwekken en in de gelederen van de partij ontbinding te brengen. Maar de partij sloot zich op dat moeilijke ogenblik om Lenin, Stalin en Swerdlow aaneen en ondersteunde het Centraal-Komitee. zowel ten aanzien van de vrede als van andere vraagstukken.

De groep van „linkse kommunisten” zag zich geïsoleerd en verslagen.

Teneinde het vraagstuk van de vrede definitief te beslissen, werd het Vlle Partijkongres bijeengeroepen.

Het Vlle Partijkongres werd op 6 Maart 1918 geopend. Het was het eerste Kongres, bijeengeroepen nadat onze partij de macht had gegrepen. Op het Kongres waren 46 afgevaardigden met beslissende stem en 58 afgevaardigden met raadgevende stem aanwezig. Er waren 145.000 partijleden vertegenwoordigd. In werkelijkheid had de partij in die tijd niet minder dan 270.000 leden. Dit verschil is hierdoor te verklaren, dat met het oog op het buitengewone karakter van het Kongres, een aanzienlijk deel van de organisaties er niet in was geslaagd afgevaardigden te zenden en dat het aan de organisaties, wier grondgebied tijdelijk door de Duitsers was bezet, niet mogelijk was afgevaardigden te zenden.

In zijn referaat over de vrede van Brest zeide Lenin op dit Kongres dat „...de zware crisis, die onze partij thans doorleeft in verband met de linkse oppositie, die zich in de partij

heeft gevormd, een van de zwaarste krisissen is, die de Russische revolutie heeft doorgemaakt". (Lenin. Kompleta Werken, Deel XXD, blz. 321).

Lenins resolutie over het vraagstuk van de vrede van Brest werd met 30 tegen 12 stemmen, bij 4 stemonthoudingen aangenomen.

Lenin schreef op de dag nadat de resolutie was aangenomen in het artikel „De rampzalige vrede”;

„De vredesvoorwaarden zijn ondragelijk zwaar. Maar toch zal de geschiedenis het hare doen... Aan het werk voor de organisatie, organisatie en nog eens organisatie! Ondanks alle beproevingen, welke zij ook zijn, behoort " de toekomst aan ons" (te zelfder plaatse, blz. 288).

In de resolutie van het Kongres werd opgemerkt, dat ook in de toekomst militaire akties van de imperialistische staten tegen de Sowjet-republiek onvermijdelijk zijn en dat het Kongres het daarom als de voornaamste taak van de partij beschouwt, de meest energieke en vastberaden maatregelen te nemen om de zelfdiscipline en de discipline van de arbeiders en de boeren te versterken, teneinde de massa's voor te bereiden tot de offervaardige verdediging van het socialistische vaderland, tot de organisatie van het Rode Leger en de militaire scholing van de gehele bevolking.

Nadat het Kongres de juistheid van de Leninistische lijn ten aanzien van de vrede van Brest had bekrachtigd, veroordeelde het de positie van Trotski en Boecharin en het brandmerkte de pogingen van de „linkse kommunisten”, die de nederlaag hadden geleden, om op het Kongres zelf hun scheuringswerk voort te zetten.

Het sluiten van de vrede van Brest schonk de partij de mogelijkheid, tijd te winnen voor de versterking van de Sowjet-macht en voor het in orde brengen van de volkshuishouding van het land.

Het sluiten van de vrede schonk de mogelijkheid, gebruik te maken van de botsingen in het kamp van het imperialisme (waar de oorlog tussen Oostenrijk, Duitschland en de Entente werd voortgezet), de krachten van den vijand in ontbinding te brengen, de Sowjethuishouding te organiseren en het Rode Leger te scheppen.

Het sluiten van de vrede schonk de mogelijkheid aan het proletariaat; de boeren aan zijn zijde te houden en krachten te verzamelen voor de verplettering van de witgardistische generaals in de periode van de burgeroorlog.

In de periode van de Oktober-revolutie had Lenin aan de bolsjewistische partij geleerd, hoe men onverschrokken en vastberaden moet aanvallen, als de noodzakelijke voorwaarden daarvoor aanwezig zijn. In de periode van de vrede van Brest leerde Lenin aan de partij, hoe men ordelijk moet terugtrekken op het ogenblik, dat de krachten van den tegenstander kennelijk onze krachten te boven gaan, teneinde zich met de grootste energie voor een nieuwe aanval op de vijanden voor te bereiden.

De geschiedenis toonde aan hoe juist de lijn van Lenin was.

Op het Vlle Partijkongres werd het besluit genomen om de naam van de partij te veranderen en tevens om wijzigingen in het partijprogramma aan te brengen. De partij noemde zich van nu af Russische Kommunistische Partij (bolsjewiki) of R.K.P. (b). Lenin stelde voor de partij kommunistische partij te noemen, daar deze naam precies met het doel overeenkomt, dat de partij zich stelt: de verwezenlijking van het kommunisme.

Er werd voor de samenstelling van een nieuw partijprogramma een bijzondere commissie gekozen, waarvan Lenin, Stalin en anderen lid waren; als grondslag van het programma werd het door Lenin uitgewerkte ontwerp aangenomen.

Het Vlle Kongres heeft dus een groot historisch werk verricht: het versloeg de verholen vijanden in de partij, de „linkse kommunisten” en de Trotskisten, het slaagde er in zich aan de imperialistische oorlog te onttrekken, het verkreeg de vrede, de adempauze, het schonk de mogelijkheid aan de partij, tijd te winnen om het Rode Leger te organiseren en verplichtte de partij om socialistische orde te scheppen in de volkshuishouding.

8. Lenins plan om aan de socialistische opbouw te beginnen. De komitees van de dorpsarmoede en het beteugelen van de koelakken. Het oproer van de „linkse” sociaal-revolutionairen en de onderdrukking daarvan. Het Ve Sowjet-Kongres en de aanneming van de Grondwet van de R.S.F.S.R.

Toen de Sowjet-macht vrede had gesloten en een adempauze had gekregen, begon zij de socialistische opbouw te voltrekken. Lenin noemde de periode van November 1917 tot Februari 1918 de periode van de „Roodgardistische aanval op het kapitaal”. In de loop van de eerste helft van 1918 gelukte het aan de Sowjet-macht, de economische macht van de bourgeoisie te breken, de kommandoposten in de volkshuishouding (de fabrieken, de bedrijven, de banken, de spoorwegen, de buitenlandse handel, de handelsvloot enz.) in haar handen te concentreren, het burgerlijke apparaat van de staatsmacht te breken en de eerste pogingen van de kontra-revolutie om de Sowjet-macht ten val te brengen zegevierend te likwideren.

Maar dit alles was nog verre van voldoende. Teneinde voorwaarts te schrijden was het nodig om van de verwoesting van het oude naar de opbouw van het nieuwe over te gaan, in het voorjaar van 1918 begon derhalve de overgang naar de nieuwe étappe van de socialistische opbouw, de overgang van „de onteigening van de onteigenaars” naar de georganiseerde verankering van de behaalde overwinningen, naar de opbouw van de Sowjet-volkshuishouding. Lenin was van mening, dat het noodzakelijk was, alles uit de adempauze te halen, wat er uit te halen viel, om aan de bouw van het fundament van de socialistische economie te beginnen. De bolsjewiki moesten leren, op nieuwe wijze de produktie te organiseren en te beheren. Lenin schreef, dat de partij der bolsjewiki Rusland overtuigd had, dat zij Rusland voor het volk op de rijken had veroverd; thans, zeide Lenin, moest de partij der bolsjewiki leren Rusland te besturen.

Lenin achtte het de voornaamste taak in deze étappe om zich rekenschap te geven van wat er in de volkshuishouding werd geproduceerd en de kontrôle op het verbruik van de gehele voortgebrachte produktie te voeren. In het land over-

heersten in de volkshuishouding de kleinburgerlijke elementen. De miljoenen kleine eigenaars in stad en land vormden een voedingsbodem voor de groei van het kapitalisme. Deze kleine eigenaars erkenden geen arbeidsdiscipline en geen algemene staatsdiscipline, zij onderwierpen zich noch aan de verrekening, noch aan de controle. Op dit moeilijke ogenblik vormden de kleinburgerlijke elementen van de speculatie en de handel, alsmede de pogingen van de kleine eigenaars en handelaars om zich aan de volksnood te verrijken, een bijzonder groot gevaar.

De partij streed energiek tegen de ordeloosheid in de produktie, tegen het ontbreken van arbeidsdiscipline in de industrie. De massa's maakten zich de nieuwe arbeidsgewoonten langzaam eigen. Met het oog hierop werd in deze periode de strijd voor de arbeidsdiscipline de taak, die de grootste aandacht vereiste.

Lenin wees op de noodzakelijkheid, om in de industrie de socialistische wedijver tot ontplooiing te brengen, het stukloon in te voeren, de „gelijkmakerij” te bestrijden, om naast methoden van opvoeding en overtuiging eveneens methoden van dwang toe te passen tegen hen, die zoveel mogelijk van de staat wilden halen, die luierden en zich met speculatie ophiielden. Hij was van mening, dat de nieuwe discipline, de arbeidsdiscipline/ de discipline van kameraadschappelijke samenhang, de Sowjet-discipline, door de miljoenen werkers in het dagelijkse, praktische werk moest worden verwezenlijkt. Hij wees er op, dat „deze zaak een geheel historisch tijdperk in beslag zal nemen.” (Lenin, Komplete Werken, Deel XXIII, blz. 44).

Al deze vraagstukken van de socialistische opbouw, van het scheppen van nieuwe, socialistische produktieverhoudingen, werden door Lenin in zijn beroemd werk „De naaste taak van de Sowjet-macht” toegelicht.

De „linkse kommunisten”, die tezamen met de sociaal-revolutionairen en de mensjewiki optraden, streden ook met betrekking tot deze vraagstukken tegen Lenin. Boecharin, Osinski en anderen traden op tegen het invoeren van de discipline, tegen de eenhoofdige leiding van de ondernemingen, tegen het gebruiken van de specialisten in de industrie, tegen het invoeren van de bedrijfskalkulatie. Zij belasterden Lenin met de bewering, dat deze politiek de terugkeer tot de burgerlijke orde

betekende. Tegelijkertijd propageerden de „linkse kommunisten” de Trotskistische opvattingen, dat de socialistische opbouw en de overwinning van het socialisme in Rusland niet mogelijk zijn.

Achter de „linkse” frazen verborg zich bij de „linkse kommunisten’ de verdediging van den koelak, den luiaard, den spekulant, die tegen de discipline waren en vijandig stonden tegenover de regeling van het economische leven door de staat, tegenover de verrekening en de kontrôle.

Nadat de partij de vraagstukken van de organisatie van de nieuwe, de Sowjet-industrie tot oplossing had gebracht, ging zij tot de vraagstukken van het platteland over. Op het platteland woedde in die tijd de strijd van de dorpsarmoede tegen de koelakken. De koelakken hadden krachten verzameld en namen de aan de landheren ontnomen grond in bezit. De dorps- armoede had hulp nodig. In hun strijd tegen de proletarische staat weigerden de koelakken hun graan tegen de vastgestelde prijzen aan de staat te verkopen. Zij wilden de Sowjet-staat door middel van de honger dwingen, om van de verwezenlijking der socialistische maatregelen af te zien. De partij stelde zich tot taak om de kontra-revolutionaire koelakken te verpletteren. Teneinde de dorpsarmoede te organiseren en met succes de strijd tegen de koelakken, die over overschotten van graan beschikten, te voeren, werd een veldtocht van de arbeiders naar het platteland georganiseerd.

„Kameraden, arbeiders! — schreef Lenin. — Denkt er aan dat de toestand van de revolutie kritiek is. Denkt er aan dat alleen gij en niemand anders de revolutie kunt redden. Tienduizenden uitgezóchte, vooraanstaande, het socialisme toegewijde arbeiders, die zich niet laten omkopen en zich niet aan roof overgeven, die bekwaam zijn om een ijzeren kracht te scheppen tegen de koelakken, de spekulanten, de plundersaars, de omkoopbare elementen, de desorganisatoren — ziehier, wat noodzakelijk is”. (Lenin, Komplete Werken, Deel XIII, blz. 25).

„De strijd voor het graan is de strijd voor het socialisme”, zeide Lenin en onder deze leuze werd de veldtocht van de arbeiders naar het platteland georganiseerd. Er werd een reeks van dekreten uitgevaardigd, die een levensmiddelen-diktatuur instelden en aan de organen van het Volkskommis-

sariaat voor de levensmiddelen voorziening buitengewone volmachten verleenden om graan tegen de vastgestelde prijzen te kopen.

Door het dekreet van 11 Juni 1918 werden de Komitees van de dorpsarmoede (Kombjedij) gevormd. Deze Komitees speelden een grote rol in de strijd tegen de koelakken, bij de herverdeling van de onteigende landerijen en de verdeling van de bedrijfsinventaris, bij het inzamelen van de levensmiddelenoverschotten bij de koelakken en de levensmiddelenvoorziening van de arbeiderscentra en het Rode Leger. Er gingen 50 miljoen ha. koelakken-grond aan de arme- en de middel-boeren over. Bij de koelakken werd een aanzienlijk deel van de produktiemiddelen ten gunste van de dorpsarmoede in beslag genomen?

Het organiseren van de Komitees van de dorpsarmoede was een nieuwe étappe in de ontwikkeling van de socialistische revolutie op het platteland. De Komitees van de dorpsarmoede waren de steunpunten van de diktatuur van het proletariaat op het platteland. Door middel van deze Komitees werden ook voor een groot deel de kaders van het Rode Leger uit de boerenbevolking geformeerd.

De veldtocht van de proletariërs naar het platteland en het organiseren van de Komitees van de dorpsarmoede versterkten de Sowjet-macht op het platteland en hadden een geweldige politieke betekenis voor het winnen van den middelboer voor de Sowjet-macht.

Aan het einde van 1918, toen de Komitees van de dorpsarmoede hun taak hadden vervuld, hielden zij op te bestaan en smolten zij met de dorps-Sowjets samen.

Op 4 Juli 1918 werd het Ve Sowjet-Kongres geopend. Op het Kongres voerden de „linkse” sociaal-revolutionairen een verbitterde strijd tegen Lenin ter verdediging van de koelakken. Zij eisten dat de strijd tegen de koelakken zou worden gestaakt en dat er verder geen levensmiddelenafdelingen van arbeiders naar het platteland zouden worden gezonden. Toen de „linkse” sociaal-revolutionairen er zich van overtuigd hadden, dat hun lijn op de vastberaden tegenstand van de meerderheid van het Kongres stuitte, organiseerden zij een oproer in Moskou; zij bezetten de Drieheiligensteeg en openden van daaruit het artillerievuur op het Kreml. Dit „links”- sociaal-revolutionaire avontuur werd echter in de loop van

enige uren door de bolsjewiki onderdrukt. In een aantal plaatsen van het land poogden de lokale organisaties van de „linkse” sociaal-revolutionairen eveneens in opstand te komen, maar overal werd dit avontuur snel de kop ingedrukt.

Zoals thans door het proces van het Sowjet-vijandelijke „blok van de rechtsen en de Trotskisten” is vastgesteld, was het oproer van de „linkse” sociaal-revolutionairen met de voorkennis en de instemming van Boecharin en Trotski georganiseerd en vormde het een deel van het algemene plan van de kontra-revolutionaire samenzwering der Boecharinisten, Trotskisten en „linkse” sociaal-revolutionairen tegen de Sowjët-macht.

In deze zelfde tijd drong de „linkse” sociaal-revolutionair Bloemkin, later een agent van Trotski, het Duitse gezantschap binnen en vermoordde hij Mirbach, de Duitse gezant in Moskou, met het doel een oorlog met Duitsland te provoceren. Het gelukte evenwel aan de Sowjet-regering om de oorlog te voorkomen en de provokatie van de kontra-revolutionairen te doen mislukken.

Op het Ve Sowjet-Kongres werd de grondwet van de R.S.F.S.R., de eerste Sowjet-grondwet, aangenomen.

KORT SAMENGEVATTE GEVOLGTREKKINGEN.

De partij der bolsjewiki vervult in de loop van acht maanden, van Februari tot Oktober 1917, een uiterst moeilijke taak: zij veroverd de meerderheid in de arbeidersklasse, in de Sowjets, zij brengt miljoenen boeren aan de kant van de socialistische revolutie. Zij ontrukd deze massa's aan de invloed van de kleinburgerlijke partijen (de sociaal-revolutionairen, de mensjewiki, de anarchisten), zij ontmaskert stap voor stap de politiek van deze partijen, die tegen de belangen van de werkers was gericht. De partij der bolsjewiki brengt een ontzaglijk politiek werk aan het front en in het achterland tot ontplooiing en bereidt de massa's tot de socialistische Oktober-revolutie voor.

Beslissende momenten van deze periode in de geschiedenis van de partij zijn: de aankomst van Lenin uit de emigratie, Lenins April-stellingen, de April-Konferentie van de partij en het Vle Partijkongres. De arbeidersklasse put uit de besluiten

van de partij de kracht tot en de zekerheid van de overwinning en vindt daarin antwoord op de belangrijkste vragen van de revolutie. De April-Konferentie richt de partij op de strijd voor de overgang van de burgerlijk-demokratische revolutie naar de socialistische revolutie. Het Vle Kongres geeft de partij de gewapende opstand tegen de bourgeoisie en haar Voorlopige Regering als doel.

De partijen van het kompromis, de sociaal-revolutionairen en de mensjewiki, de anarchisten en de overige niet-kommunistische partijen, voltooiën hun ontwikkeling: zij allen worden reeds voor de Oktober-revolutie tot burgerlijke partijen, die voorstanders zijn van de ongereptheid en het behoud van de kapitalistische orde. De partij der bolsjewiki is de enige, die de strijd van de massa's voor het ten val brengen van de bourgeoisie en het instellen van de macht der Sowjets leidt.

Tegelijkertijd doen de bolsjewiki de pogingen van de aanhangers van de kapitulatie in de partij — Zinowjew, Kamenjew, Rykow, Boecharin, Trotski, Pjatakow — te niet, om de partij van de weg van de socialistische revolutie af te brengen.

De arbeidersklasse, aangevoerd door de partij der bolsjewiki, werpt in bondgenootschap met de arme boeren, met de steun van de soldaten en de matrozen, de macht van de bourgeoisie omver en stelt de macht van de Sowjets in, vestigt een nieuw staatsstyp, de socialistische Sowjet-staat, schaft de eigendom der landheren op de grond af, geeft de grond aan de boeren in gebruik, nationaliseert de gehele grond in het land, onteigent de kapitalisten, veroverd de vrede, het uittreden uit de oorlog, verkrijgt de noodzakelijke adempauze en schept op deze wijze de voorwaarden voor het ontplooiën van de socialistische opbouw.

De socialistische Oktober-revolutie versloeg het kapitalisme, ontnam aan de bourgeoisie de produktiemiddelen en maakte de fabrieken, de bedrijven, de spoorwegen, de banken tot eigendom van het gehele volk, tot maatschappelijke eigendom.

Zij stelde de diktatuur van het proletariaat in en gaf de leiding van een geweldige staat aan de arbeidersklasse en maakte haar dus tot heersende klasse.

Daardoor opende de socialistische Oktober-revolutie een nieuw tijdperk in de geschiedenis van de mensheid — het tijdperk van de proletarische revoluties.

HOOFDSTUK VIH.

DE PARTIJ DER BOLSJEWIKI IN DE PERIODE VAN DE BUITENLANDSE MILITAIRE INTERVENTIE EN DE BURGEROORLOG.

(1918—1920)

1. Het begin van de buitenlandsche militaire interventie. De eerste periode van de burgeroorlog.

Het sluiten van de vrede van .Brest en het versterken van de Sowjet-macht als resultaat van de reeks van revolutionair-ekonomische maatregelen, die zij had genomen, op het oogenblik, toen de oorlog in het Westen nog in volle gang was, — dat alles had bij de imperialisten van het Westen, vooral bij de imperialisten van de Entente, de grootste onrust verwekt.

De imperialisten van de Entente vreesden, dat het sluiten van de vrede tussen Duitsland en Rusland de militaire toestand van Duitsland zou kunnen verlichten en de toestand voor de troepen van de Entente aan het front dienovereenkomstig moeilijker zou maken. Zij vreesden voorts, dat het tot stand komen van de vrede tussen Rusland en Duitsland, het verlangen naar de vrede in alle landen, aan alle fronten, sterker zou kunnen maken en daardoor de zaak van de oorlog, de zaak van de imperialisten ondermijnen. Tenslotte vreesden zij, dat het bestaan van de Sowjet-macht op het grondgebied van een geweldig land en haar suksessen, die daar op het ten val brengen van de macht der bourgeoisie waren gevolgd, als een aanstekelijk voorbeeld zouden kunnen dienen voor de arbeiders en de soldaten van het Westen, die tengevolge van het rekken van de oorlog door diepgaande ontevredenheid waren aangegrepen en

die — naar het voorbeeld van de Russische arbeiders en soldaten — de bajonetten tegen hun eigen meesters en onderdrukkers zouden kunnen keren. Met het oog hierop besloten de regeringen van de Entente een militaire interventie (inmenging) in Rusland te beginnen, met het doel de Sowjet-macht omver te werpen en een burgerlijke macht in te stellen, die in het land de burgerlijke orde herstellen, het vredesverdrag met de Duitsers annuleren en opnieuw een oorlogsfront tegen Duitsland en Oostenrijk tot stand zou brengen.

De imperialisten van de Entente gingen des te begeriger op deze duistere zaak in, omdat zij er van overtuigd waren, dat de Sowjet-macht niet hecht was en er niet aan twijfelden, dat bij een zekere krachtsinspanning van de kant van haar vijanden, haar val onvermijdelijk was.

Nog grotere onrust verwekten de suksessen van de Sowjet- macht en haar verankering in de rijen van de ten val gebrachte klassen, de landheren en kapitalisten, van de verslagen partijen — de kadetten, de mensjewiki, de sociaal-revolutionairen, de anarchisten, allerlei soort van burgerlijke nationalist, en in de rijen van de witgardistische generaals, kozakken-officieren enz.

Al deze vijandige elementen hadden sinds de eerste dagen van de overwinning der Oktober-revolutie van de daken geschreeuwd, dat de Sowjet-macht geen voedingsbodem in Rusland had, dat zij tot de ondergang was gedoemd, dat zij met zekerheid over één of twee weken, over één maand of hoogstens over twee of drie maanden te gronde zou gaan. Maar daar de Sowjet-macht, ondanks de bezwingen van haar vijanden, bestaan bleef en zich bleef versterken, waren de vijanden van de Sowjet-macht in Rusland gedwongen te erkennen, dat de Sowjet-macht veel sterker was dan zij vroeger hadden gemeend en dat er voor het ten val brengen van de Sowjet-macht een ernstige krachtsinspanning en een verbitterde strijd van alle krachten van de kontra-revolutie nodig waren.

Derhalve besloten zij om op grote schaal kontra-revolutionair werk ter voorbereiding van opstanden te verrichten, om de krachten der kontra-revolutie te vergaren, militaire kaders bijeen te brengen en oproeren te organiseren, in de eerste plaats in de kozakken- en de koelakkengebieden.

Er waren dus reeds in de eerste helft van het jaar 1918 twee verschillende krachten tot stand gekomen, die gereed

stonden om tot de omverwerping van de Sowjet-macht over te gaan: de buitenlandse imperialisten van de Entente en de kontra-revolutie binnen Rusland.

Geen enkele van deze krachten beschikte over voldoende kracht om zelfstandig tot het omverwerpen van de Sowjet-macht over te gaan. De kontra-revolutie in Rusland beschikte over zekere militaire kaders en eveneens over een zekere hoeveelheid mensenmateriaal, in hoofdzaak bestaande uit de bovenste lagen van de kozakken en uit de koelakken, hetgeen noodzakelijk was om een opstand tegen de Sowjet-macht te organiseren. Maar zij had geld noch wapens. De buitenlandse imperialisten hadden daarentegen geld en wapens, maar zij waren niet in staat om een voldoende hoeveelheid militaire krachten voor de interventie „te leveren”, niet alleen omdat deze krachten voor de oorlog tegen Duitsland en Oostenrijk nodig waren, maar ook omdat zij voor de strijd tegen de Sowjet-macht niet volkomen betrouwbaar zouden kunnen blijken te zijn.

De voor waarden voor de strijd tegen de Sowjet-macht eisten de vereniging van de beide Sowjet-vijandige krachten, de buitenlandse en de binnenlandse. En deze vereniging kwam in de eerste helft van 1918 tot stand.

Zo kwam de buitenlandse militaire interventie tegen de Sowjet-macht tot stand, ondersteund door de kontra-revolutionaire opstanden van de vijanden der Sowjet-macht binnen Rusland.

Zo eindigde de adempauze en begon de burgeroorlog in Rusland, d.w.z. de oorlog van de arbeiders en de boeren, der volken van Rusland tegen de buitenlandse en binnenlandse vijanden van de Sowjet-macht.

De imperialisten van Engeland, Frankrijk, Japan en Amerika begonnen de militaire interventie zonder oorlogsverklaring, ofschoon de interventie een oorlog tegen Rusland en bovendien een oorlog van de ergste soort, was. In het geheim, als dieven, slopen deze „geciviliseerde” rovers naar Rusland en lieten zij hun troepen op zijn grondgebied landen.

De Engelsen en Fransen, zetten troepen in Noord-Rusland aan land, bezetten Archangel en Moermansk, ondersteunden daar een witgardistische rebellie, wierpen de macht van de Sowjets omver en vormden de witgardistische „regering van Noord-Rusland”.

De Japanners zetten in Wladiwostok troepen aan land, bezetten het Kustgebied, joegen de Sowjets uiteen en ondersteunden de witgardistische oproerlingen, die daarna de burgerlijke orde weer invoerden.

In de Noord-Kaukasus organiseerden de generaals Kornilow, Alexejew, Denikin met de steun van de Engelsen en Fransen een witgardistisch „vrijwilligersleger”, brachten de hogere lagen van de Kozakken in opstand en begonnen een veldtocht tegen de Sowjets.

Aan de Don brachten de generaals Krasnow en Mamontow, in het geheim ondersteund door de Duitse imperialisten (met het oog op het bestaande vredesverdrag met Rusland, durfden de Duitsers hen niet openlijk te steunen), de Don-Kozakken in opstand, bezetten zij het Don-gebied en begonnen zij een veldtocht tegen de Sowjets.

Aan de Midden-Wolga en in Siberië werd als gevolg van Engels-Franse intriges het oproer van het Tsjecho-Slowaakse legerkorps georganiseerd. De Sowjet-regering had aan dit legerkorps, dat uit krijgsgevangenen bestond, toegestaan via Siberië en het Verre Oosten naar zijn vaderland te vertrekken» maar onderweg werd het door de sociaal-revolutionairen en de Engelsen en Fransen gebruikt voor een opstand tegen de Sowjet-macht. De opstand van dit korps diende als een signaal voor de opstand van de koelakken aan de Wolga en in Siberië en van de sociaal-revolutionair gezinde arbeiders van de bedrijven von Wotkinsk en Izjewsk. Aan de Wolga werd de witgardistisch-sociaal-revolutionaire regering van Samara gevormd, in Omsk de witgardistische Siberische regering.

Duitsland nam geen deel aan dit interventie-blok van de Engelsen, Fransen, Japanners en Amerikanen en kon er niet aan deelnemen, al was het maar omdat het zich met dit blok in staat van oorlog bevond. Maar in weerwil daarvan en van het feit, dat er een vredesverdrag tussen Rusland en Duitsland bestond, twijfelde er onder de bolsjewiki niemand aan, dat de Duitse regering van keizer Wilhelm een even zo verbitterde vijand van het Sowjet-land was als de Engels-Frans-Japans-Amerikaanse interventen. En werkelijk, de Duitse imperialisten deden het mogelijke en het ónmogelijke om het Sowjet-land te isoleren, te verzwakken en te gronde te richten. Zij scheurden van Sowjet-Rusland wel is waar volgens het „verdrag” met de Oekraïense Rada, de Oekraïne af, Lieten

op verzoek van de witgardistische Oekraïense Rada hun troepen de Oekraïne binnenrukken, begonnen het Oekraïense volk op een onmenselijke wijze uit te plunderen en te onderdrukken en verboden het om enigerlei verbinding met Sowjet-Rusland te onderhouden. Zij scheurden van Sowjet-Rusland de Transkaukasus af, lieten daar op verzoek van de Georgische en de Azerbeidzjanse nationalistische Duitse en Turkse troepen binnenrukken en begonnen in Tiflis en Bakoe de baas te spelen. Zij ondersteunden, zij het ook in het geheim, den generaal Krasnow, die aan de Don tegen de Sowjet-macht in opstand gekomen was, op alle mogelijke manieren met wapenen en proviand.

Sowjet-Rusland was dus van zijn voornaamste levensmiddelen-, grondstoffen- en brandstoffengebieden afgesneden.

Het was moeilijk in deze periode in Sowjet-Rusland. Er was gebrek aan graan. Er was gebrek aan vlees. De honger kwelde de arbeiders. De arbeiders van Moskou en van Petrograd kregen een achtste pond brood voor twee dagen. Er waren dagen, dat er helemaal geen brood werd gegeven. De bedrijven lagen stil of waren bijna niet in werking: er was gebrek aan grondstoffen en aan brandstoffen. Maar de arbeidersklasse verloor de moed niet. Ook de partij der bolsjewiki versaaftte niet, De ongelooflijke moeilijkheden van deze periode en de vertwijfelde strijd daartegen toonden, welk een onuitputtelijke energie de arbeidersklasse in zich bergt en hoe groot, hoe onmetelijk sterk de autoriteit van de bolsjewistische partij is.

De partij verklaarde het land tot een militair kamp en reorganiseerde het economische en kultureel-politieke leven van het land naai' militaire trant. De Sowjet-regering verklaarde dat „het socialistische vaderland in gevaar” was en riep het volk op om tegenstand te bieden. Lenin stelde de leuze op „alles voor het front” en honderdduizenden arbeiders en boeren traden als vrijwilligers in het Rode Leger en vertrokken naar het front. Ongeveer de helft van het gehele ledental van de partij en van de kommunistische jeugdbond ging naar het front. De partij verhief het volk tot de vaderlandse oorlog tegen de inval van de troepen der buitenlandse interventie, tegen het oproer van de door de revolutie ten val gebrachte uitbuitersklassen. De door Lenin georganiseerde Raad der Arbeiders- en Boerenverdediging leidde de verzorging van het front met mensen, levensmiddelen, uitrusting en wapens. De overgang van het beginsel der vrijwilligheid naar

de militaire dienstplicht voerde aan het Rode Leger honderdduizenden nieuwe krachten toe; in korte tijd werd het Rode Leger een miljoenenleger.

Ondanks de moeilijke toestand van het land en het feit dat het Rode Leger zojuist was gevormd, en nog geen krachten had kunnen verzamelen, waren als resultaat van de genomen verdedigingsmaatregelen toch reeds de eerste successen voorhanden. Generaal Krasnow werd van Tsaritsin, dat hij al zeker meende te zullen innemen, weggedrongen en naar de Don teruggeworpen. De operaties van generaal Denikin werden in het niet omvangrijke gebied van de Noord-Kaukasus gelokaliseerd; generaal Kornilow sneuvelde in de gevechten tegen het Rode Leger. De Tsjecho-Slowaken en de sociaal-revolutionair-witgardistische benden werden uit Kazan, Simbirsk en Samara verdreven en naar de Oeral teruggedrongen. Het oproer van den witgardist Sawinkow in Jaroslawl, georganiseerd door het hoofd van de Engelse missie te Moskou, Lockhart, werd neergeslagen en Lockhart gearresteerd. Tegen de sociaal-revolutionairen, die de kameraden Oeritski en Wolodarski hadden vermoord en een misdadige aanslag op het leven van Lenin hadden gepleegd, werd wegens het aanwenden van de witte terreur tegen de bolsjewiki, de Rode terreur in toepassing gebracht; zij werden in alle, enigszins belangrijke plaatsen van Centraal-Rusland verpletterd.

Het jonge Rode Leger werd in de gevechten tegen de vijanden gehard en gestaald.

De kommunistische kommissarissen, die toen in het Rode Leger werkten, speelden een beslissende rol bij de “versterking van het leger, bij zijn politieke opvoeding, bij de versterking van zijn strijdvaardigheid en discipline.

De bolsjewistische partij begreep, dat deze successen van het Rode Leger nog niet beslissend, en slechts eerste successen waren. Zij begreep dat er nieuwe strijd te wachten stond een nog ernstiger strijd, dat het land de verloren levensmiddelen-, grondstoffen- en brandstofgebieden alleen terug kon veroveren na langdurige en zware gevechten tegen de vijanden. Daarom begonnen de bolsjewiki zich krachtig op een langdurige oorlog voor te bereiden en besloten zij het gehele achterland in dienst van het front te stellen. De Sowjet-regering voerde het oorlogskommunisme in. De Sowjet-macht bracht behalve de grootindustrie ook de middel- en de kleine industrie onder

haar kontrôle, teneinde massa-verbruiksartikelen bijeen te brengen en daarmee het leger en het platteland te verzorgen. Zij voerde het monopolie van de graanhandel in, verbood de partikuliere graanhandel en stelde de prodraszwerstka 1) in, teneinde alle overschotten van levensmiddelen bij de boeren op te nemen, graanvoorraden bijeen te brengen en het leger en de arbeiders van levensmiddelen te voorzien. Tenslotte voerde zij voor alle klassen de algemene arbeidsplicht in. Door de bourgeoisie tot het verrichten van lichamelijke arbeid te verplichten en op deze wijze arbeiders voor ander, belangrijken werk voor het front vrij te maken, verwezenlijkte de partij het beginsel: „wie niet werkt, zal ook niet eten”.

Heel dit systeem van maatregelen, die door de buitengewoon moeilijke voorwaarden van de verdediging van het land veroorzaakt waren en een tijdelijk karakter droegen, werd oorlogskommunisme genoemd.

Het land bereidde zich voor op een langdurige en ernstige burgeroorlog tegen de buitenlandse en binnenlandse vijanden van de Sowjet-macht. Het moest de getalsterkte van het leger tegen het einde van 1918 verdrievoudigen. Het moest de middelen bijeenbrengen om dit leger van het nodige te voorzien.

Lenin zeide in deze dagen:

„Wij hadden besloten tegen de lente een leger van één millioen man te hebben, thans hebben wij een leger van drie millioen man nodig. Wij kunnen het hebben. En wij zullen het hebben”.

1) Prodraszwerstka — opvordering van levensmiddelen, die de ver boven de voor het eigen gebruik vastgestelde norm produceerde, tegen vaste prijzen. — (Verf.)

2. De militaire nederlaag van Duitsland. De revolutie in Duitsland. De stichting van de IIIe Internationale. Het VIIIe Partijkongres.

Terwijl het Sowjetland zich tot nieuwe gevechten tegen de buitenlandse interventie toerustte, hadden er in het Westen, in het achterland en aan de fronten van de oorlogvoerende landen, beslissende gebeurtenissen plaats. Duitsland en Oostenrijk verstikten in de klauwen van de oorlog en van de levensmiddelenkrisis. Terwijl Engeland, Frankrijk en Noord-Amerika steeds nieuwe reserves op de been brachten, werden de laatste, armelijke reserves van Duitsland en Oostenrijk uitgeput. Het kwam zo ver, dat Duitsland en Oostenrijk, die in de hoogste mate uitgeput waren, in de naaste toekomst de nederlaag moesten lijden.

Tegelijkertijd had in Duitsland en Oostenrijk de verbolgenheid van het volk over de niet eindigende en verderf brengende oorlog, over de imperialistische regeringen van deze landen, die het volk tot uitputting en hongersnood hadden gebracht, het kookpunt bereikt. Hier kwam ook de geweldige revolutionaire invloed van de Oktoberrevolutie tot uitdrukking, de verbroedering van de Sowjetsoldaten met de Oostenrijkse en Duitse soldaten aan het front, die nog voor het sluiten van de vrede van Brest plaats had en later de invloed van het staken van de oorlog tegen Sowjet-Rusland zelf en het sluiten van de vrede met dit land. Het voorbeeld van Rusland, waar het volk een eind aan de gehate oorlog had gemaakt door zijn eigen imperialistische regering omver te werpen, moest wel een les zijn voor de Oostenrijkse en Duitse arbeiders. En de Duitse soldaten, die aan het Oostelijke front hadden gestaan en later, na de vrede van Brest, naar het Westelijke front waren overgebracht, moesten daar met hun verhalen over de verbroedering met de Sowjetsoldaten, over de wijze, waarop de Sowjetsoldaten zich van de oorlog hadden bevrijd, het Duitse leger wel in ontbinding brengen. Wat het Oostenrijkse leger betreft, dit begon krachtens dezelfde oorzaken reeds vroeger tot ontbinding over te gaan.

Als resultaat van a! deze omstandigheden werd onder de Duitse troepen het verlangen naar de vrede sterker, zij hadden niet meer de vroegere strijdvaardigheid en begonnen onder de druk van de troepen der Entente terug te wijken; en in Duitsland zelf brak in November 1918 de revolutie uit, die Wilhelm en zijn regering omverwierp.

Duitsland was genoopt te verklaren, dat het overwonnen was en het vroeg de Entente om vrede.

Zo werd' Duitsland, een mogendheid van de eerste rang, met één slag in de toestand van een mogendheid van de tweede rang gebracht.

Voor de Sowjetmacht had deze omstandigheid in zekere mate een ongunstige betekenis, daar zij de staten van de Entente, die de interventie tegen de Sowjetmacht organiseerden, tot de overheersende kracht in Europa en in Azië maakte en hun de mogelijkheid gaf, de interventie te versterken en de blokkade van het Sowjetland te organiseren, de strik om de Sowjetmacht nauwer aan te halen. Zo geschiedde het dan ook, zoals wij verder zullen zien. Maar aan de andere kant had zij een gunstige betekenis, die nog belangrijker was en die de positie, waarin het Sowjetland zich bevond, radikaal vergemakkelijkte. Ten eerste kreeg de Sowjetmacht de mogelijkheid om de roofvrede van Brest te annuleren, de betalingen inzake de oorlogsschatting te staken en een openlijke, militaire en politieke strijd te voeren voor de bevrijding van Estland, Letland, Wit-Rusland, Litauen, de Oekraïne en de Transkaukasus van de onderdrukking door het Duitse imperialisme. Ten tweede, en dat was de hoofdzaak, moest het bestaan in het centrum van Europa, in Duitsland van een republikeins regiem en van Raden van Arbeiders- en Soldatenafgevaardigden de landen van Europa wel revolutioneren en deed dit ook, hetgeen de toestand voor de Sowjetmacht in Rusland wel beter moest maken. Weliswaar was de revolutie in Duitsland een burgerlijke en geen socialistische revolutie en waren de Raden een gehoorzaam werktuig van het burgerlijk parlement, want in deze Raden overheersten de sociaaldemokraten, compromispolitici van het slag van de Russische mensjewiki, waardoor dan ook de zwakte van de revolutie te verklaren is. Hoe zwak de revolutie daar was, blijkt reeds uit het feit, dat zij de moord op zulke uitnemende revolutionairen als Rosa Luxemburg en Karl Liebknecht door Duitse witgardisten

straffeloos toeliet. Maar toch was dit een revolutie, Wilhelm was ten val gebracht, de arbeiders wilden de ketenen afwerpen en reeds dit feit alleen moest de revolutie in het Westen wel tot ontwikkeling brengen, moest wel een opleving van de «evolutie in de Europese landen verwekken.

Er was in Europa een revolutionaire opleving begonnen. In Oostenrijk kwam de revolutionaire beweging tot ontplooiing. In Hongarije ontstond een Sowjet-republiek. Op deze revolutionaire golf kwamen de kommunistische partijen van Europa naar boven.

Er vormde zich een reële grondslag voor de vereniging van de kommunistische partijen in de Ille, de Kommunistische Internationale.

Op initiatief van Lenin en van de bolsjewiki werd in Maart 1919 in Moskou op het 1ste Kongres van de kommunistische partijen van verschillende landen de Kommunistische Internationale gesticht. Hoewel de blokkade en de vervolgingen van de imperialisten vele afgevaardigden verhinderden Moskou te bereiken, waren er op het Iste Kongres niettemin afgevaardigden van de belangrijkste landen van Europa en Amerika aanwezig. Het Kongres werd door Lenin geleid.

In zijn referaat over de burgerlijke democratie en de diktatuur van het proletariaat toonde Lenin de betekenis van de Sowjet-macht als de echte democratie voor de werkers aan. Het Kongres nam een manifest aan het internationale proletariaat aan, waarin het tot de vastberaden strijd voor de proletarische diktatuur, voor de overwinning van de Sowjets in alle landen opriep.

Het Kongres vormde het Uitvoerende Komitee van de Kommunistische Internationale (het E.K.K.I.) het uitvoerende orgaan van de Ille, de Kommunistische Internationale.

Zo kwam de internationale revolutionaire proletarische organisatie van het nieuwe type — de Kommunistische Internationale, de Marxistisch-Leninistische Internationale tot stand.

Te midden van tegenstrijdige omstandigheden, bij de versterking van het reaktionaire blok van de staten der Entente tegen de Sowjet-macht enerzijds, bij de revolutionaire opleving in Europa, — in hoofdzaak in de landen, die in de oorlog ow nederlaag hadden geleden — die de toestand van het Sowjet-

land aanmerkelijk verlichtte, anderzijds, — kwam in Maart 1919 het VIIIe Kongres van onze partij bijeen.

Op het Kongres waren 301 afgevaardigden met beslissend» stem aanwezig, die 313.766 partijleden vertegenwoordigden. Er waren 102 afgevaardigden met raadgevende stem.

Toen Lenin het Kongres opende, wijdde hij zijn eerste woorden aan de nagedachtenis van J. M. Swerdlow, een van de beste organisators van de partij der bolsjewiki, die aan de vooravond van de opening van het Kongres overleden was.

Op het Kongres werd het nieuwe program van de partij aangenomen. In het program wordt een karakteristiek gegeven van het kapitalisme en van zijn hoogste stadium, het imperialisme. In het program worden de twee sijstemen van staten, het burgerlijk-demokratische en het Sowjet-systeem, met elkaar vergeleken. In het program wordt uitvoerig gewezen op de konkrete taken van de partij in de strijd voor het socialisme: het tot het einde toe voltrekken van de onteigening van de bourgeoisie, het voeren van de huishouding van het land volgens één socialistisch plan, de deelneming van de vakverenigingen aan het organiseren van de volkshuishouding, de socialistische arbeidsdiscipline, het gebruik van de specialisten in de volkshuishouding onder de kontrôle van de Sowjet-organen, het geleidelijke en planmatige betrekken van de middel- boeren in het werk van de socialistische opbouw.

Het Kongres aanvaardde Lenins voorstel om naast de definitie van het imperialisme als het hoogste stadium van het kapitalisme in het program de beschrijving op te nemen van het industriële kapitalisme en van de eenvoudige warenhuishouding, die in het oude, nog op het IIe Partijkongres aangenomen program stond. Lenin achtte het noodzakelijk om in het program rekening te houden met de ingewikkeldheid van onze economie en te wijzen op de verschillende economische formaties, die in het land aanwezig waren o.a. ook op het kleine waren-producerende bedrijf, welks dragers de middel boeren waren. Daarom trad Lenin bij de bespreking van het program vastberaden tegen de anti-bolsjewistische opvattingen van Boecharin op, die had voorgesteld om de punten over het kapitalisme, over de kleine warenproduktie, over het bedrijf van den middelboer uit het program te schrappen. Boecharin's opvattingen hadden dezelfde betekenis, als de ontkenning door de mensjewiki en de Trotskisten van de

rol van den middelboer in de Sowjet-opbouw. Tevens verdoezelde Boecharin het feit van het ontstaan en de groei van koelakken-elementen uit het kleine warenbedrijf van de boeren. Lenin wees ook scherp de anti-bolsjewistische opvattingen van Boecharin en van Pjatakow op het gebied van het nationale vraagstuk van de hand. Zij spraken zich uit tegen het opnemen in het program van het punt over het recht van de naties op zelfbeschikking, tegen de rechtsgelijkheid van de naties, onder het voorwendsel, dat deze leuze de overwinning van de proletarische revolutie en de vereniging van de proletariërs van de verschillende nationaliteiten zou belemmeren, Lenin wierp deze uiterst schadelijke, chauvinistische grote- mogendheids-opvattingen van Boecharin en Pjatakow ondersteboven.

Het vraagstuk van de verhouding tot den middelboer nam in het werk van de VIIIe Partijkongres een belangrijke plaats in. Als resultaat van het bekende dekreet over de grond werd het platteland steeds meer het platteland van de middelboeren. De middelboeren vormden nu de meerderheid van de boerenbevolking. De stemming en de houding van de middelboeren, die tussen de bourgeoisie en het proletariaat heen en weer schommelden, hadden een ontzaglijke betekenis voor het lot van de burgeroorlog en van de socialistische opbouw. De uitslag van de burgeroorlog hing in vele opzichten daarvan af, naar welke kant de middelboeren zouden overhellen, welke klasse het zou verstaan de middelboeren naar haar zijde over te halen, — het proletariaat of de bourgeoisie. Het was aan de Tsjecho-Slowaken, de witgardisten, de koelakken, de sociaal-revolutionairen, de mensjewiki in de zomer van 1918 gelukt om aan de Wolga de Sowjet-macht omver te werpen, omdat zij door een aanzienlijk deel van de middelboeren werden ondersteund. Hetzelfde was het geval geweest bij de door de koelakken in Centr.-Rusland georganiseerde oproeren. Maar sinds de herfst van 1918 was er in de stemming van de massa's van de middelboeren een ommekeer naar de kant van de Sowjet-macht ingetreden. De boeren hadden gezien, dat de overwinning van de witten het herstel van de macht van de landheren met zich meebracht en dat aan de boeren de grond werd ontnomen,, dat zij beroofd, afgeranseld en gemarteld werden. Het omslaan van de stemming van de boeren was ook bevorderd door de werkzaamheid Van de komitees van de dorpsarmoede, die

de koelakken hadden verpletterd. In verband hiermede stelde Lenin in Nóvember 1918 de leuze op:

„Een overeenkomst met den middelboer tot stand weten te brengen, zonder ook maar een ogenblik de strijd tegen den koelak op te geven, en alleen stevig op de dorpsrmoede steunend”. (Komplete Werken, Deel XXUI, blz. 294).

Zeker, de weifelingen van de middelboeren hielden niet volledig op, maar de middelboeren kwamen dichterbij de Sowjet-macht, begonnen haar duurzamer te ondersteunen. Dit werd in vele opzichten bevorderd door de politiek met betrekking tot de middelboeren, die door het VIIste Partijkongres werd vastgesteld.

Het VIIIe Kongres was een keerpunt in de politiek van de partij ten aanzien van de middelboeren. Het referaat van Lenin en de besluiten van het Kongres bepaalden de nieuwe partijlijn ten aanzien van dit vraagstuk. Het Kongres eiste, dat de partijorganisaties en alle kommunisten de middelboeren streng zouden onderscheiden en afscheiden van de koelakken, dat zij hen door opmerkzaam op hun behoeften te letten, naar de kant van de arbeidersklasse zouden overhalen. Men moest tegen de achterlijkheid van de middelboeren met overreding strijden, maar geenszins met dwangmiddelen, met geweld. Daarom wees het Kongres er op, dat men de socialistische maatregelen op het platteland (het vormen van kommunes, van „artels”, d.w.z. produktieve associaties in de landbouw) moest ten uitvoer brengen zonder dwang uit te oefenen. In alle gevallen, die de levensbelangen van den middelboer betroffen moest men een praktische overeenkomst met hem aangaan, men moest den middelboer tegemoet komen bij het bepalen van de methoden, om de socialistische vervormingen ten uitvoer te brengen. Het Kongres besloot tot het voeren van de politiek van het duurzame bondgenootschap met den middelboer, onder handhaving van de leidende rol van het proletariaat in dit bondgenootschap.

De nieuwe politiek met betrekking tot de middelboeren, door Lenin op het VIIIe Kongres verkondigd, eiste van het proletariaat, dat het zou steunen op de dorpsrmoede, het duurzame bondgenootschap met den middelboer zou handhaven

en strijd tegen den koelak zou voeren. Voor het VIIIe Kongres had de partij in het algemeen de politiek van het neutraliseren van den middelboer gevoerd. Dat betekent, dat zij trachtte te bereiken, dat de middelboer zich niet aan de kant van den koelak, in het algemeen niet aan de kant van de bourgeoisie zou scharen. Maar dat was nu reeds niet meer voldoende. Het VIIIe Kongres ging van de politiek van het neutraliseren van den middelboer naar het duurzame bondgenootschap met hem over, en wel voor de strijd tegen de witgardisten en de buitenlandse interventie, alsmede om de socialistische opbouw met succes te voltrekken.

De door het Kongres aangenomen politiek ten aanzien van de hoofdmassa's van de boeren, ten aanzien van den middelboer, heeft de beslissende rol gespeeld in de overwinning in de burgeroorlog tegen de buitenlandse interventie en haar witgardistische handlangers. In de herfst van 1919, toen de boeren moesten kiezen tussen de Sowjet-macht en Denikin, ondersteunden zij de Sowjets en de proletarische diktatuur behaalde de overwinning op zijn gevaarlijksten vijand.

Het vraagstuk van de opbouw van het Rode Leger nam op het Kongres een bijzondere plaats in. Op het Kongres trad een zogenaamde „militaire oppositie” op. Zij verenigde een niet gering aantal vroegere „linkse kommunisten”. Maar

Naast vertegenwoordigers van het verslagen „linkse kommunisme” omvatte de „militaire oppositie” ook funktionarissen, die nooit aan enigerlei oppositie hadden deelgenomen, maar ontevreden waren over de leiding van Trotski in het leger. De meerderheid van de militaire afgevaardigden was zeer vijandig gestemd tegen Trotski, tegen zijn buigen voor de militaire specialisten uit het oude tsaristische leger, van wie een deel tijdens de burgeroorlog rechtstreeks verraad aan ons pleegde, tegen Trotski's hooghartige en vijandige houding jegens de oude bolsjewistische kaders in het leger. Er werden op het Kongres voorbeelden „uit de praktijk” aangehaald, dat Trotski gepoogd had een gehele reeks van hem onwel gevallen verantwoordelijke kommunistische militairen aan het front te fusilleren, waardoor hij den vijand in de kaart speelde en dat alleen de inmenging van het Centraal-Komitee en de protesten van de militaire funktionarissen de ondergang van deze kameraden had voorkomen.

Bij hun strijd tegen Trotski's verdraaiing van de militaire

politiek van de partij, verdedigde de „militaire oppositie” evenwel in een aantal vraagstukken van de militaire opbouw onjuiste opvattingen. Lenin en Stalin traden vastberaden tegen de „militaire oppositie” op, die de overblijfselen van het vrijescharen-beginsel in het leger verdedigde en die streed tegen het scheppen van een geregeld Rood-Leger, tegen het gebruiken van de militaire specialisten, tegen de ijzeren discipline, zonder welke het leger geen echt leger kan zijn. In zijn antwoord aan de „militaire oppositie” eiste kameraad Stalin het scheppen van een geregeld leger, doordrongen van de geest van de strengste discipline.

„Of — zeide kam. Stalin — wij zullen een echt, streng gedisciplineerd arbeiders- en boerenleger, in hoofdzaak een boerenleger scheppen en de republiek verdedigen, óf wij zullen te gronde gaan”.

Terwijl het een reeks voorstellen van de „militaire oppositie” verwierp, bracht het Kongres tegelijk een slag toe aan Trotski, door een verbetering van het werk van de centrale leger-instellingen en de versterking van de rol van de kommunisten in het leger te eisen.

Als resultaat van het werk de op het Kongres ingestelde militaire commissie kwam er een eendrachtig besluit van het Kongres ten aanzien van het militaire vraagstuk tot stand.

De besluiten van het Kongres met betrekking tot het militaire vraagstuk leidden tot de versterking van het Rode Leger en brachten het nog nader tot de partij.

Op het Kongres werd verder het vraagstuk besproken van de partij- en de Sowjet-opbouw, van de leidende rol van de partij bij het werk van de Sowjets. Bij de bespreking van dit vraagstuk zette het Kongres de opportunistische groep Saprnow-Osinski op haar plaats, die de leidende rol van de partij bij het werk van de Sowjets ontkende.

Tenslotte nam het Kongres, in verband met de geweldige toestroom van nieuwe partijleden, een besluit over de verbetering van de sociale samenstelling van de partij en het ten uitvoer brengen van een herregistratie. *

Dat was het begin van de eerste reiniging in de rijen van de partij.

3. De versterking van de interventie. De blokkade van het Sowjet-land. De veldtocht van Koltsjak en diens verplettering. De veldtocht van Denikin en diens verplettering. Een adempauze van drie maanden. Het IXe Partij kongres.

Nadat de staten van de Entente Duitsland en Oostenrijk hadden overwonnen, besloten zij sterke militaire krachten tegen het Sowjet-land in beweging te brengen. Na de nederlaag van Duitsland en de aftocht van de Duitse troepen uit de Oekraïne en de Transkaukasus namen de Engelsen en Fransen de plaats van Duitsland in, zij zonden hun vloot naar de Zwarte Zee en zetten in Odessa en in de Transkaukasus troepen aan land. Het huishouden van de interventen der Entente in de bezette gebieden nam zulk een beestachtig karakter aan, dat zij niet terugschrokken voor de bloedige wraak op gehele groepen van arbeiders en boeren. Ten slotte ging de onbeschaamdheid van de interventen zover, dat zij na de bezetting van Toerkestan 24 leidende bolsjewiki uit Bakoe, de kameraden Sjaoemjan, Floletow, Dzjaparidze, Malijgin, Azizbekow, Korganow e.a. naar de overkant van de Kaspische Zee brachten en hen met de hulp van de sociaal-revolutionairen op beestachtige wijze doodschoten.

Enige tijd later werd door de interventen de blokkade van Rusland afgekondigd. Alle zeewegen en andere verkeerswegen met de buitenwereld werden afgesneden.

Op deze wijze was het Sowjet-land bijna van alle kanten omsingeld.

De meeste hoop stelde de Entente toen op admiraal Koltsjak, den stroman van de Entente in Siberië, in Omsk. Hij werd tot „Opperste Regent van Rusland” Uitgeroepen. De gehele kontrarevolutie in Rusland was aan hem ondergeschikt.

Op deze wijze werd het Oostelijke front het voornaamste.

In het voorjaar van 1919 bereikte Koltsjak, die een enorm leger had bijeengebracht, bijna de Wolga. De beste krachten

van de Bolsjewiki, de gemobiliseerde kommunistische jeugd en arbeiders werden tegen Koltsjak in het veld gebracht. In April 1919 bracht het Rode Leger Koltsjak een ernstige nederlaag toe. Spoedig begon de terugtocht van Koltsjak's leger aan het gehele front.

Op het ogenblik, toen het offensief van het Rode Leger aan het Oostelijk front in volle gang was, stelde Trotski een verdacht plan voor: voor de Oeral te blijven staan, de vervolging van Koltsjak's troepen te staken en troepen van het Oostelijke naar het Zuidelijke front over te brengen. Het Centraal-Komitee van de partij, dat zeer goed begreep, dat men de Oeral en Siberië niet in handen van Koltsjak kon laten, waar hij zich met de hulp van de Japanners en de Engelsen zou kunnen herstellen en weer op krachten komen, wees dit plan van de hand en gaf de aanwijzing om het offensief voort te zetten. Daar Trotski het met deze aanwijzing niet eens was, diende hij zijn ontslag in. Het Centraal-Komitee accepteerde het ontslag van Trotski niet, waarbij het hem tegelijkertijd verplichtte zich onverwijld van deelneming aan de leidende operaties aan het Oostelijke front te onthouden. Het offensief van het Rode Leger tegen Koltsjak begon zich met nieuwe kracht te ontplooiën. Het Rode Leger bracht Koltsjak een reeks van nieuwe nederlagen toe en bevrijdde de Oeral en Siberië van de witten; hierbij werd het Rode Leger door een machtige vrijescharen-beweging ondersteund, die in het achterland van de witten was ontstaan.

In de zomer van 1919 kreeg generaal Joddenitsj, die aan het hoofd stond van de kontrarevolutie in het Noord-Westen (in het Oostzee-gebied, bij Petrograd), van de imperialisten de opdracht om door een aanval op Petrograd de aandacht van het Rode Leger van het Oostelijk front af te leiden. Het garnizoen van twee forten bij Petrograd, dat door de kontrarevolutionaire agitatie van gewezen officieren was aangetast, kwam in oproer tegen de Sowjet-macht en bij de staf van het front werd een kontrarevolutionaire samenzwering ontdekt. De vijand bedreigde Petrograd. Maar op grond van de door de Sowjet-macht genomen maatregelen werden met de ondersteuning van de arbeiders en de matrozen de muitende forten van de witten bevrijd, aan de troepen van Joedenitsj werd de nederlaag toegebracht en hij werd naar Estland teruggeworpen, ,

De nederlaag van Joedenitsj bij Petrograd verlichtte de strijd tegen Koltsjak. Tegen het einde van 1919 was het leger van Koltsjak definitief verpletterd. Koltsjak zelf werd gearresteerd en op vonnis van het revolutionaire komitee in Irkoetsk doodgeschoten.

Met Koltsjak was het dus afgelopen.

Over Koltsjak zong het volk in Siberië het volgende liedje:

„De uniform Engels, De epauletten Frans, De tabak Japans, De regent uit Omsk,
De uniform versleten, De epauletten verloren, De tabak opgerookt, De regent er
van door.”

Toen de interventen zagen, dat Koltsjak het in hem gevestigde vertrouwen niet had gerechtvaardigd, veranderden zij hun aanvalsplannen tegen de Sowjet-Republiek. De in Odessa gelande macht moest worden teruggeroepen, daar de troepen van de interventen door hun aanraking met de troepen van de Sowjet-republiek met revolutionaire geest werden besmet en tegen hun eigen imperialistische meesters in opstand begonnen te komen. Zo kwamen bijvoorbeeld in Odessa de Franse matrozen onder leiding van André Martij in opstand. Met het oog hierop was thans, na de verplettering van Koltsjak, de hoofdaandacht van de Entente op generaal Denikin gevestigd, de medestander van Kornilow en organisator van het „vrijwilligersleger”. Denikin hield in die tijd in het Koeban-gebied in het Zuiden,, tegen de Sowjet-macht huis. De Entente voorzag zijn leger van een grote hoeveelheid wapentuig en uitrustingen en liet het naar het Noorden tegen de Sowjet-macht oprukken.

Het Zuidelijke front werd dus dit keer het voornaamste front. Denikin begon zijn hoofdaanval tegen de Sowjet-macht in de zomer van 1919. Trotski stuurde het werk aan het Zuidelijke front in het honderd en onze troepen leden de ene nederlaag na de andere. Omstreeks het midden van Oktober hadden de witten de gehele Oekraïne in hun bezit, hadden zij Orel ingenomen

en naderden zij Toela, dat ons leger van patronen, geweren en machinegeweren voorzag. De witten naderden Moskou. De toestand van de Sowjet-republiek werd meer dan ernstig. De partij sloeg alarm en riep het volk tot verweer op. Lenin stelde de leuze op: „Allen ten strijde tegen Denikin”. De door de bolsjewiki bezielde arbeiders en boeren spanden al hun krachten in om den vijand te verpletteren.

Met het doel de verplettering van Denikin te organiseren, zond het Centraal-Komitee kam. Stalin, Worosjilow, Ordzjonikidze en Boedjonny naar het Zuidelijk front. Aan Trotski werd de leiding van de operaties van het Rode Leger in het Zuiden ontnomen. Voor de aankomst van kam. Stalin, had de bevelvoering van het Zuidelijke front tezamen met Trotski een plan uitgewerkt, volgens hetwelk de hoofdslag aan Denikin moest worden toegebracht van Tsaritsin naar Noworostisk door de steppen van de Don, waar het Rode Leger op zijn weg absoluut geen begaanbare wegen zou aan treffen en zou moeten oprukken door gebieden met een Kozakken-bevolking, waarvan een aanmerkelijk deel zich toen onder de invloed van de witgardisten bevond. Stalin onderwierp dit plan aan scherpe kritiek en stelde aan het Centraal-Komitee zijn eigen plan tot vernietiging van Denikin voor: de hoofdslag te richten via Charkow over het Donetsbekken naar Rostow. Dit plan verzekerde een snel oprukken van onze troepen tegen Denikin, met het oog op de kennelijke sympathie van de bevolking op de weg van de opmars van ons leger door de arbeiders- en boereengebieden. Bovendien was in dit gebied een omvangrijk spoorwegnet voorhanden, dat de mogelijkheid verzekerde om onze troepen regelmatig van al het nodige te voorzien. Tenslotte gaf dit plan de mogelijkheid om het Donetsbekken te bevrijden en ons land van brandstof te voorzien.

Het Centraal-Komit  van de partij aanvaardde het plan van kam. Stalin. In de tweede helft van Oktober 1919 werd Denikin na een verbitterde tegenstand, door het Rode Leger in de beslissende slagen bij Orel en Woronezj verslagen. Denikin begon snel terug te trekken en vluchtte daarop overhaast naar het Zuiden, achtervolgd door onze troepen. Begin 1920 was de gehele Oekraïne en de Noord-Kaukasus van de witten bevrijd.

Tijdens de beslissende gevechten aan het Zuidelijke front wierpen de imperialisten opnieuw het korps van Joedenitsj tegen Petrograd, teneinde onze krachten van het Zuiden af te

leiden en de toestand van het leger van Denikin te verlichten. De witten kwamen tot in de nabijheid van de stad Petrograd zelf. Het heldhaftige proletariaat van Petrograd stond als een levende muur voor de verdediging van de eerste stad van de revolutie. De kommunisten bevonden zich als steeds in de voorste gelederen. Het resultaat van de verbitterde gevechten was, dat de witten verslagen en opnieuw over de grenzen van ons land, naar Estland teruggeworpen werden.

Er was dus ook met Denikin afgerekend.

Na de verplettering van Koltsjak en Denikin trad er een adempauze van korte duur in.

Toen de imperialisten gezien hadden, dat de witgardistische legers verslagen waren, de interventie geen succes had en de Sowjet-macht in het gehele land sterker werd, terwijl in West-Europa de verbolgenheid van de arbeiders wegens de gewapende interventie tegen de Sowjet-republiek toenam, begonnen zij hun houding tegenover de Sowjet-staat te veranderen. In Januari 1920 namen Engeland, Frankrijk en Italië het besluit om de blokkade van Sowjet-Rusland op te heffen.'

Dat was een belangrijke bres, die in de muur van dé interventie was geslagen.

Dat betekende natuurlijk niet, dat de Sowjets reeds een einde hadden gemaakt aan de interventie en de burgeroorlog. Het gevaar van een aanval door het imperialistische Polen bleef nog bestaan. De interventen waren uit het Verre Oosten, de Trans-kaukasus en de Krim nog niet definitief verdreven. Maar het land van de Sowjets kreeg een tijdelijke adempauze en het kon meer krachten op de economische opbouw richten. De partij kreeg de mogelijkheid, zich met de economische vraagstukken bezig te houden.

Tijdens de burgeroorlog hadden vele geschoolde arbeiders, wegens het sluiten van de fabrieken en bedrijven, de produktie verlaten. De partij deed de geschoolde arbeiders nu naar de produktie, voor werk volgens hun specialiteit terugkeren. Er werden enige duizenden kommunisten naar het transport gestuurd om dit te herstellen; het transport verkeerde in een zeer moeilijke toestand. Zonder herstel van het transport kon men niet ernstig aan het herstel van de voornaamste takken van de industrie beginnen. De levensmiddelenvoorziening werd krachtiger aangepakt en verbeterd. Er werd begonnen aan het uitwerken van een plan, om Rusland te elektrificeren. Er

bevonden zich ongeveer 5 miljoen Roodarmisten onder de wapenen, die men met het oog op het oorlogsgevaar voorlopig nog niet kon demobiliseren. Daarom werden enige delen van het Rode Leger tot arbeidsleger gereorganiseerd, om hen voor werk op het gebied van de economische opbouw te gebruiken. De Raad van Arbeiders- en Boerenverdediging werd gereorganiseerd tot de Raad van Arbeid en Verdediging (S.T.O.). Als hulp daarvan werd de Staatsplan-commissie (Gosplan) opgericht.

In deze situatie werd einde Maart 1920 het IXe Partijcongres geopend.

Op het Kongres waren 5151 afgevaardigden met beslissende stem aanwezig, die 611.978 partijleden vertegenwoordigden. Er waren 162 afgevaardigden met raadgevende stem.

Het Kongres stelde de naaste economische taak van het land op het gebied van het transportwezen en de industrie vast en wees speciaal op de noodzakelijkheid, dat de vakverenigingen aan de economische opbouw zouden deelnemen.

Bijzondere aandacht besteedde het Kongres aan het vraagstuk van één algemeen economisch plan, dat in de eerste plaats het herstel van het transportwezen, de brandstofproductie en metaalindustrie ten doel had. De voornaamste plaats nam in dit plan het vraagstuk van de elektrificatie van de gehele volkshuishouding in, die Lenin als het „grootse program voor 10—20 jaar” aan de orde had gesteld. Op deze grondslag werd later het bekende G.O.E.L.R.O.-plan uitgewerkt, dat heden ten dage reeds verre overtroffen is.

Het Kongres zette de partijvijandige groep van het „demokratische centralisme” op haar plaats, die tegen de eenhoofdige leiding en de persoonlijke verantwoordelijkheid van de directeuren in de industrie optrad en de onbeperkte „kollegialiteit” en het ontbreken van verantwoordelijkheid bij de leiding van de industrie verdedigde. De hoofdrol in deze partijvijandige groep speelden Saprnow, Osinski en W. Smirnow. Zij werden op het Kongres door Rykow en Tomski ondersteund.

4) De aanval van de Poolse „pans” tegen het Sowjet-land. De uitval van generaal Wrangel. De ineerstorting van het Poolse plan. De nederlaag van Wrangel. Het einde van de interventie.

Ondanks de verplettering van Koltsjak en Denikin, ondanks het feit, dat het Sowjet-land zijn grondgebied steeds meer had uitgebreid en het Noordelijke gewest, Toerkestan, Siberië, de Don, de Oekraïne enz. van witten en interventen had bevrijd, ondanks het feit, dat de Entente genoodzaakt was geweest de blokkade van Rusland op te heffen, wilden de staten van de Entente zich toch niet met het denkbeeld verzoenen, dat de Sowjet-macht onwrikbaar bleek, dat zij overwinnaar zou zijn. Daarom besloot zij nog een poging tot interventie tegen het Sowjet-land te doen. Deze keer besloten de interventen om enerzijds Pilsodski, een burgerlijke kontra-revolutionaire nationalist, het feitelijke hoofd van de Poolse staat, te gebruiken en anderzijds generaal Wrangel, die in de Krim de overblijfselen van het leger van Denikin had verzameld en van daaruit het Donetsbekken en de Oekraïne bedreigde.

Volgens de uitdrukking van Lenin waren het Polen van de „pans”¹⁾ en Wrangel de twee handen van het internationale imperialisme, die poogden het Sowjet-land te worgen.

De Polen hadden het volgende plan: het aan de rechter oever van de Dnjepr gelegen deel van de Sowjet-Oekraïne benevens Sowjet-Witrusland te bezetten, in deze gebieden de macht van de Poolse „pans” te herstellen, de grenzen van de Poolse staat „van” zee tot zee”, van Danzig tot Odessa uit te breiden en voor de hulp, die hun door Wrangel werd verleend, Wrangel te helpen het Rode Leger te verslaan en in Sowjet-Rusland de macht van de landheren en de kapitalisten te herstellen. Dit plan werd door de staten van de Entente goedgekeurd.

De pogingen van de Sowjet-regering om met Polen onder-

i) „Pan” — het Poolse woord voor heer, landheer. — Verf,

handelingen te openen over het handhaven van de vrede en het voorkomen van de oorlog, leverden geen resultaten op. Pilsoedski wilde niet over vrede spreken, Pilsoedski wilde vechten. Hij rekende er op, dat de in de gevechten tegen Koltsjak en Denikin vermoeide Rode troepen de aanval van de Poolse troepen niet zouden kunnen weerstaan.

De kortstondige adempauze liep ten einde.

In April 1920 drongen de Poolse troepen het gebied van de Sowjet-Oekraïne binnen en bezetten Kiew. Tegelijkertijd ging Wrangel tot het offensief over en begon hij het Donets-bekken te bedreigen.

In antwoord op de aanval van de Poolse troepen gingen de Rode troepen aan het gehele front tot de tegenaanval over. Nadat zij Kiëw hadden bevrijd en de Poolse „pans” uit de Oekraïne en Wit-Rusland hadden verdreven, drongen de Rode troepen van het Zuidelijk front in hun stormloop tot voor de poorten van Lemberg in Galicië door en naderden de troepen van het Westelijk front van Warschau. Het ging in de richting van een volledige nederlaag van de troepen der Poolse „pans”.

Maar het verdachte optreden van Trotski en zijn medestanders in de generale staf van het Rode Leger deden de suksessen van het Rode Leger teniet. Het offensief van de Rode troepen aan het Westelijke front in de richting van Warschau had door de schuld van Trotski en Toechatsjewski op volkomen ongeorganiseerde wijze plaats: de troepen kregen geen gelegenheid de veroverde posities te versterken, de afdelingen in de voorhoede werden te ver vooruit geschoven, de reserves en de munitie bleven te ver in de achterhoede, de voorhoedetroepen bleven op deze wijze zonder munitie, zonder reserves, de lijn van het front werd tot in het oneindige verlengd en bijgevolg werd de doorbraak van het front vergemakkelijkt. Tengevolge van dit alles waren onze troepen, die zonder munitie waren gebleven, toen een kleine groep Poolse troepen ons Westelijk front op een van zijn punten doorbrak, genoodzaakt de terugtocht te aanvaarden. Wat betreft de troepen van het Zuidelijke front, die voor de poorten van Lemberg stonden en de Polen daar in het nauw brachten, — de „voorzitter van de revolutionaire krijgsraad” Trotski verbood hen Lemberg in te nemen en gaf bevel het ruitersleger, d.w.z. de voornaamste kracht van het Zuidelijke front, ver naar het Noord-Oosten

over te brengen, zogenaamd om het Westelijke front te helpen, hoewel het niet moeilijk was te begrijpen, dat de inname van Lemberg de enig mogelijke en de beste hulp voor het Westelijke front zou zijn geweest. Maar het feit, dat het ruitersleger uit het Zuidelijke leger werd verwijderd en van Lemberg wegtrok, betekende in werkelijkheid de terugtocht van onze troepen óók aan het Zuidelijke front. Het sabotage-bevel van Trotski drong dus onze troepen aan het Zuidelijke front een onbegrijpelijke en door niets gemotiveerde terugtocht op, tot vreugde van de Poolse „pans”.

Dat was inderdaad een hulp, maar niet aan ons Westelijke front, doch aan de Poolse „pans” en aan de Entente.

Enige dagen later werd het offensief van de Poolse troepen tot staan gebracht en begonnen onze troepen zich op een nieuwe tegenaanval tegen de Polen voor te bereiden. Maar Polen, dat de kracht niet had om de oorlog voort te zetten en ongerust de tegenaanval van de Rode afwachtte, was gedwongen om van zijn aanspraken op het deel van de Oekraïne aan de rechter oever van de Dnjepr en op Wit-Rusland af te zien en gaf er de voorkeur aan, vrede met Rusland te sluiten. Op 20 Oktober 1920 werd in Riga het vredesverdrag met Polen gesloten, volgens hetwelk Polen Galicië en een deel van Wit-Rusland behield.

Nadat de Sowjet-republiek vrede met Polen had gesloten, besloot zij met Wrangel af te rekenen. Wrangel had van de Engelsen en de Fransen de nieuwste wapens, pantserauto's, tanks, vliegtuigen en munitie gekregen. Hij had witgardistische, in hoofdzaak uit officieren samengestelde stootafdelingen. Maar het gelukte Wrangel niet om een enigszins aanzienlijk aantal boeren en kozakken om de door hem in Koeban en aan de Don aan wal gezette troepen te verzamelen. Wrangel rukte echter tot dicht bij het Donets-bekken op en bedreigde ons steenkolengebied. De toestand van de Sowjet-macht werd nog meer gekompliceerd, omdat in die tijd het Rode Leger zeer vermoeid was. De Roodarmisten moesten onder ongekend moeilijke omstandigheden oprukken, daar zij de troepen van Wrangel aanvielen en tegelijkertijd de benden van anarchistische Machno-aanhangers, die Wrangel hielpen, verpletterden. Maar ondanks het feit, dat Wrangel in technisch opzicht het overwicht had, ondanks het feit, dat het Rode Leger geen tanks bezat, verdreef het Wrangel naar het schiereiland de

Krim. In November 1920 maakten de Rode troepen zich van de versterkte posities bij Perekop meester, drongen zij de Krim binnen, verpletterden zij de troepen van Wrangel en bevrijdden zij de Krim van witgardisten en interventen. De Krim werd Sowjet-gebied.

Met de mislukking van de Poolse grote-mogendheidsplannen en de verplettering van Wrangel eindigde de periode van de interventie.

Aan het einde van 1920 begon de bevrijding van de Trans-kaukasus van het juk der burgerlijke nationalist, van de Moessawatisten in Azerbeidzjan, de nationaal-mensjewiki in Georgië, de Dasjnaken in Armenië. De Sowjet-macht behaalde in Azerbeidzjan, in Armenië en in Georgië de overwinning.

Dat betekende nog niet, dat de interventie geheel en al opgehouden had. De Japanse interventie in het Verre Oosten duurde tot aan het jaar 1922. Bovendien hadden er nieuwe pogingen plaats om een interventie te organiseren (betman Semjonow en baron Ungern in het Oosten, de Wit-Finse interventie in Karelië in 1921). Maar de voornaamste vijanden van het Sowjet-land, de fundamentele krachten van de interventie, waren tegen het einde van 1920 verpletterd.

De oorlog van de buitenlandse interventen en de Russische witgardisten tegen de Sowjets was met de overwinning van de Sowjets geëindigd.

De Sowjet-republiek had haar staatkundige onafhankelijkheid, haar vrij bestaan verdedigd.

Dat was het einde van de buitenlandse militaire interventie en van de burgeroorlog.

Dat was de historische overwinning van de Sowjet-macht,

5) Hoe en waarom behaalde het Sowjet-land de overwinning op de verenigde krachten van de Engels-Frans-japans-Poolse interventie en op de kontra-revolutie van de bourgeoisie, de landheren en de witte garden in Rusland?

Indien men de grote Europese en Amerikaanse per» uit de tijd van de interventie ter hand neemt, kan men zonder moeite vaststellen, dat geen enkele bekende schrijver, hetzij een militaire of een burgerlijke, geen enkele kenner van het krijgswezen,

aan de overwinning van de Sowjet-macht geloofde. Integendeel, alle bekende schrijvers, alle kenners van het krijgswezen, de geschiedschrijvers van de revolutie van alle landen en volken, de zogenaamde mannen van de wetenschap, zij allen schreeuwden eendrachtig, dat de dagen van de Sowjet-macht geteld waren, dat de nederlaag van de Sowjet-macht onafwendbaar was. ' *

In hun zekerheid van de overwinning der interventie gingen zij er van uit, dat de Sowjet-macht nog geen 'goedgevormd Rood Leger had, dat zij dit, om het zo te zeggen, onder de hand moest scheppen, terwijl de interventen en de witgardisten een meer of minder geschoold leger bezaten.

Zij gingen er verder van uit, dat het Rode Leger geen ervaren militaire kaders bezat, daar de meerderheid van deze kaders zich bij de kontra-revolutie hadden aangesloten, terwijl de interventen en de witgardisten zulke kaders wel bezaten.

Zij gingen er verder van uit, dat het Rode Leger te lijden had aan gebrek aan militaire uitrusting en munitie en aan de slechte kwaliteit daarvan, ten gevolge van de achterlijkheid van de oorlogsindustrie van Rusland en dat het uit andere landen geen oorlogsmateriaal kon ontvangen, daar Rusland tengevolge van de blokkade aan alle kanten afgesloten was, terwijl het leger van de interventen en de witgardisten overvloedig voorzien was en voorzien werd van uitstekend oorlogsmateriaal, munitie en andere benodigdheden.

Tenslotte gingen zij hiervan uit, dat het leger van de interventen, de witgardisten, destijds de rijkste levensmiddelengebieden van Rusland bezet had, terwijl het Rode Leger deze gebieden had verloren en onder gebrek aan levensmiddelen leed.

En werkelijk, al deze tekortkomingen en gebreken waren inderdaad bij de troepenafdelingen van het Rode Leger aan te wijzen.

In dit opzicht, maar ook alleen in dit opzicht, hadden de heren interventen volkomen gelijk.

Hoe is het in dit geval te verklaren, dat het Rode Leger, dat zoveel ernstige tekortkomingen had, de overwinning heeft behaald op het leger van de interventen en de witgardisten, dat zulke tekortkomingen niet kende?

1) Het Rode Leger heeft overwonnen, omdat de politiek van de Sowjet-macht in wier naam het Rode Leger streed, een juiste politiek was, die aan de belangen van het volk beant-

woordde, omdat liet volk deze politiek als juist, als zijn eigen politiek erkende en begreep en haar tot het einde toe ondersteunde.

De bolsjewiki wisten, dat een leger, dat in naam van een onjuiste politiek strijdt, die niet door het volk wordt ondersteund, niet kan overwinnen". Zulk een leger was juist het leger van de interventen en de witgardisten. Het leger van de interventen en de witgardisten had alles: én oude ervaren bevelhebbers, én uitstekend oorlogsmateriaal, én munitie, én militaire uitrusting, én levensmiddelen. Er ontbrak alleen maar een ding — de ondersteuning en de sympathie van de volken van Rusland, want de volken van Rusland, wilden noch konden de tegen het volk gerichte politiek van de interventen en de witgardistische „regenten” ondersteunen. En het leger van de interventen en de witgardisten leed de nederlaag.

2) Het Rode Leger heeft overwonnen, omdat het tot het einde toe zijn volk trouw en toegedaan was, waarom het volk ook van het Rode Leger hield en het ondersteunde als zijn eigen bemind leger. Het Rode Leger is een kind van het volk en als het trouw aan zijn volk is, zoals een trouwe zoon aan zijn moeder, zal het de steun van het volk bezitten, zal het overwinnen. Een leger evenwel, dat tegen zijn eigen volk ingaat, moet de nederlaag lijden.

3) Het Rode Leger heeft overwonnen, omdat het aan de Sowjet-macht gelukte, het gehele achterland op de been te brengen, het gehele land in dienst te stellen van de belangen van het front. Een leger zonder een sterk achterland, dat op elke wijze het front ondersteunt, is tot de nederlaag gedoemd. De bolsjewiki wisten dit en maakten daarom ook het land tot een krijgskamp, dat het front van oorlogsmateriaal, munitie, uitrusting, levensmiddelen en reserves voorzag.

4) Het Rode Leger heeft overwonnen omdat a) de Roodarmisten de doeleinden en de taak van de oorlog begrepen en de juistheid daarvan inzagen; b) het inzien van de juistheid van de doeleinden en de taak van de oorlog versterkte bij hen de geest van discipline en strijdvaardigheid; c) ten gevolge hiervan legden de Roodarmisten in de strijd tegen de vijanden doorlopend een voorbeeldeloze zelfopoffering en een ongekennde massale heldhaftigheid aan de dag.

5) Het Rode Leger heeft overwonnen, omdat de leidende kern in het achterland en aan het front van het Rode Leger

de partij der bolsjewiki was, die één was door haar aaneengeslotenheid en discipline, sterk door haar revolutionaire geest en haar bereidheid om elk offer te brengen terwille van de gemeenschappelijke zaak, en onovertroffen in haar vermogen om de miljoenen-massa's te organiseren en hen op juiste wijze in de ingewikkelde situatie te leiden.

„Alleen dankzij het feit, zeide Lenin, dat de partij op haar hoede was, dat de partij op de strengste wijze was gedisciplineerd en omdat de autoriteit van de partij alle lichamen en instellingen verenigde, omdat volgens de leuze, die door het Centraal-Komitee werd uitgegeven, tientallen, honderden, duizenden en in laatste instantie miljoenen als één man optraden, en alleen omdat er ongehoorde offers werden gebracht, — alleen daardoor kon het wonder, dat geschied is, geschieden alléén daarom toonden wij ons, ondanks de tweemaal, driemaal, viermaal, herhaalde veldtocht van de imperialisten der Entente en van de imperialisten der gehele wereld, in staat om te overwinnen”. (Komplete Werken, Deel XXV, blz. 96).

6) Het Rode Leger heeft overwonnen, omdat a) het in zijn gelederen zulke militaire leiders van een nieuw type wist te smeden als Froenze, Worosjilow, Boedjonnij en anderen; b) er in zijn rijen zulke uit het volk voortkomende heldenfiguren streden als Kotowski, Tsjapajew, Lazo, Ssjors, Parchomenko en vele anderen; c) zich met de politieke opvoeding van het Rode Leger politieke leiders bezig hielden als Lenin, Stalin, Molotow, Kalinin, Swerdlow, Kaganowitsj, Ordzjonikidze, Kirow, Koeibijjew, Mikojan, Zjdanow, Andrejew, Petrowski, Jaroslawski, Jezjow, Dzierzjinski, Sjadenko, Mechlis, Chroessjow, Sjewernik, Sjkirjatow en anderen; d) het Rode Leger zulke buitengewone organisatoren en agitators telde als de militaire kommissarissen die door hun werk de gelederen van de Roodarmisten aaneensmeedden, bij hen de geest van discipline en strijdvaardige koenheid wortel deden vatten, die energiek snel en meedogenloos, de verraderlijke handelingen van enkele personen van de bevelvoering de kop indrukten en omgekeerd stoutmoedig en vastberaden de autoriteit en de roem van de bevelhebbers, hetzij partijleden of niet-partijleden, ondersteunden, die hun toewijding aan de Sowjet-macht toonden en in staat waren om met vaste hand aan de afdelingen van het Rode Leger leiding te geven.

„Zonder de militaire kommissaris zouden wij geen Rood Leger hebben gehad” — zeide Lenin.

7) Het Rode Leger heeft overwonnen, omdat in het achterland van de witgardistische legers, in het achterland van Koltsjak, Denikin, Krasnow, Wrangel, prachtige bolsjewiki, partijleden en niet-partijleden, in de illegaliteit werkten, die de arbeiders en de boeren in opstand brachten tegen de interventen, tegen de witgardisten, die het achterland van de vijanden van de Sowjet-macht ondermijnden en daardoor de opmars van het Rode Leger vergemakkelijkten. Iedereen weet, dat de vrijscharen van de Oekraïne, Siberië, het Verre Oosten, de Oeral, Wit-Rusland, het Wolga-gebied, die het achterland van de witgardisten en de interventen ondermijnden, het Rode Leger een onschatbare dienst hebben bewezen.

8) Het Rode Leger heeft overwonnen, omdat het Sowjet-land niet alleen stond in zijn strijd tegen de witgardistische kontra-revolutie en de buitenlandse interventie, omdat de strijd van de Sowjet-macht en haar overwinningen de sympathie en de hulp van de proletariërs van de gehele wereld wakker riepen. Terwijl de imperialisten de Sowjet-republiek door interventie en blokkade poogden te verstikken, stonden de arbeiders van deze imperialistische landen aan de kant van de Sowjet-macht en hielpen zij haar. Hun strijd tegen de kapitalisten van de aan de Sowjet-republiek vijandige landen werkte er toe mede, dat de imperialisten genoodzaakt waren de interventie op te geven. De arbeiders van Engeland, Frankrijk en andere landen, die aan de interventie deelnamen, organiseerden stakingen, weigerden oorlogsmateriaal, dat voor de interventen en de witgardistische generaals was bestemd, te verschepen. Zij vormden „komitees van aktie” onder de leuze — „Handen weg van Rusland!” Lenin zeide:

„Zodra de internationale bourgeoisie haar handen naar ons uitstrekt, worden die door haar eigen arbeiders gegrepen” (tezelfder plaatse, blz. 405).

KORT SAMENGEVATTE GEVOLGTREKKINGEN.

De door de Oktober-revolutie verslagen landheren en kapitalisten, alsmede de witgardistische generaals, sluiten ten koste van hun vaderland met de regeringen van de landen der Entente een overeenkomst over de gemeenschappelijke militaire aanval op het Sowjet-land en de omverwerping van de Sowjet-macht. Op deze grondslag worden de militaire interventie van de Entente en de witgardistische oproeren in de grensgebieden van Rusland georganiseerd, als resultaat waarvan Rusland van de levensmiddelen- en grondstoffengebieden wordt afgesneden.

De nederlaag van Duitsland in de oorlog en de likwidatie van de oorlog tussen de twee imperialistische koalities in Europa leiden tot de versterking van de Entente, tot de versterking van de interventie, zij scheppen nieuwe moeilijkheden voor het Sowjet-land.

De revolutie in Duitsland en de beginnende revolutionaire beweging in de landen van Europa scheppen daarentegen een voor de Sowjet-macht gunstige internationale situatie en verlichten de toestand van het Sowjet-land.

De bolsjewistische partij verheft de arbeiders en de boeren tot de vaderlandse oorlog tegen de buitenlandse veroveraars en de witgardistenbende van bourgeoisie en landheren. De Sowjet-republiek en haar Rood Leger verslaan, den een na den ander, de handlangers van de Entente — Koltsjak, Joedenitsj, Denikin, Krasnow, Wrangel, zij drijven nog een handlangers van de Entente, Pilsodski, uit de Oekraïne en uit Wit-Rusland, slaan op deze wijze de buitenlandse militaire interventie af en jagen haar troepen over de grenzen van het Sowjet-land.

De eerste militaire aanval van het internationale kapitaal op het land van het socialisme eindigde dus met zijn volledige ineenstorting.

De door de revolutie verslagen partijen van de sociaal-revolutionairen, de mensjewiki, de anarchisten en de nationalistten ondersteunen in de periode van de interventie de witgardistische generaals en de interventen, zij smeden kontra-revolutionaire samenzweringen tegen de Sowjet-republiek en organiseren de terreur tegen de Sowjet-leiders. Deze partijen, die voor de Oktober-revolutie enige invloed in de arbeidersklasse hadden

ontmaskeren zich in de periode van de burgeroorlog volkomen in de ogen van de volksmassa's als kontra-revolutionaire partijen.

De periode van de burgeroorlog en van de interventie was de periode van de politieke ondergang van deze partijen en van de definitieve triomf van de kommunistische partij in het land der Sowjets.

HOOFDSTUK IX.

DE PARTIJ DER BOLSJEWIKI IN DE PERIODE VAN DE OVERGANG TOT HET VREEDZAME WERK BIJ HET HERSTEL VAN DE VOLKSHUISHOUDING.

(1921—1925).

1. — Het Sowjet-land na de likwidatie van de interventie en de burgeroorlog. De moeilijkheden van de herstelperiode.

Toen het Sowjet-land de oorlog beëindigd had, ging het tot de vreedzame economische opbouw over. Het was noodzakelijk om de wonden te helen, die de oorlog had geslagen. Het was noodzakelijk om de geteisterde volkshuishouding te herstellen en orde te scheppen in de industrie, het transportwezen en de landbouw.

Maar de overgang tot de vreedzame opbouw moest in een buitengewoon moeilijke situatie worden voltrokken. De overwinning in de burgeroorlog was niet gemakkelijk behaald. Het land was ontredderd door de vier jaren van imperialistische oorlog en de drie jaren van oorlog tegen de interventie.

De totale produktie van de landbouw bedroeg in 1920 slechts ongeveer de helft van de produktie van voor de oorlog. En het peil van voor de oorlog, dat was immers de

enorme armoede van het tsaristische Russische platteland. Bovendien werden in 1920 vele gouvernements door een misoogst getroffen. Het boerenbedrijf maakte een moeilijke tijd door.

Nog erger was de toestand van de industrie, die in staat van ontredde verkeerde. De produktie van de grootindustrie was in 1920 bijna slechts een zevende van die van vóór de oorlog. De meeste fabrieken en bedrijven stonden stil, de ertsgroeven en de mijnen waren ontredde, stonden onder water. De metaalindustrie verkeerde in een bijzonder moeilijke toestand. De produktie van gietijzer bedroeg in het gehele jaar 1921 slechts 116.300 ton, d.w.z. ongeveer 3 % van de produktie van gietijzer van voor de oorlog. Er was gebrek aan brandstof. Het transport was ontredde. De in het land aanwezige voorraden metaal en manufakturen waren bijna uitgeput. Er heerste in het land een groot tekort aan het meest noodzakelijke: aan graan, vetten, vlees, schoeisel, kleren, lucifers, zout, petroleum, zeep.

Zolang er oorlog was stelden de mensen zich met dit tekort en gemis tevreden en bemerkten die soms zelfs niet meer. Maar thans, nu er geen oorlog meer was, gevoelden de mensen plotseling het ondraaglijke van dit tekort en gemis en begonnen zij te eisen, dat het onmiddellijk zou worden opgeheven.

Er ontstond ontevredenheid onder de boeren. Het militair-politieke bondgenootschap tussen de arbeidersklasse en de boeren was in het vuur van de burgeroorlog tot stand gekomen en sterk geworden. Dit bondgenootschap had een bepaalde grondslag: de boeren ontvingen van de Sowjet-macht de grond en bescherming tegen de landheren en de koelakken, de arbeiders ontvingen van de boeren levensmiddelen door middel van de levensmiddelenrequisitie.

Thans bleek deze grondslag al niet meer voldoende.

De Sowjet-staat was genoodzaakt geweest om bij de boeren door middel der levensmiddelenrequisitie alle overschotten voor de behoeften van de verdediging van het land op te vorderen. De overwinning in de burgeroorlog zou zonder de levensmiddelenrequisitie, zonder de politiek van het oorlogskommunisme niet mogelijk zijn geweest. De politiek van het oorlogskommunisme was door de oorlog, door de interventie op-

*) Zie noot op blz. ... Vert.

gedrongen. Zolang er oorlog werd gevoerd, aksepteerden de boeren de levensmiddelen-requisitie, merkten zij het tekort aan waren niet op, maar toen de oorlog was geëindigd en het gevaar van terugkeer van den landheer was verdwenen, begon de boer uitdrukking te geven aan zijn ontevredenheid over het in beslag nemen van alle overschotten, over het systeem van de levensmiddelenrequisitie en begon hij te eisen, dat men hem van een voldoende hoeveelheid waren zou voorzien.

Het gehele systeem van het oorlogskommunisme kwam, zoals Lenin opmerkte, in botsing met de belangen van de boeren.

Ook de arbeidersklasse werd door een elementaire ontevredenheid aangetast. Het proletariaat had de voornaamste lasten van de burgeroorlog gedragen, het had heldhaftig en zelfopofferend gestreden tegen de krijgsbenden van de witgardisten en de interventen, tegen de ontredde en de hongersnood. De beste, de meest klassebewuste, opofferingsgezinde en gedisciplineerde arbeiders gloeiden van het vuur der socialistische geestdrift. Maar de zeer diepgaande economische ontredde oefende ook op de arbeidersklasse haar invloed uit. Het geringe aantal fabrieken en bedrijven, dat nog werkte, had onder veelvuldige onderbrekingen in het werk te lijden. De arbeiders waren genoodzaakt om zich met handwerk bezig te houden, zij maakten sigarettenaanstekers, hielden zich met smokkelen bezig. De klassebasis van de diktatuur van het proletariaat begon te verzwakken, de arbeidersklasse werd verstrooid, een deel van de arbeiders vertrok naar het platteland, hield op arbeider te zijn, deklasseerde. Tengevolge van de honger en de vermoeidheid ontstond er onder een deel van de arbeiders ontevredenheid.

De partij stond voor het vraagstuk om in overeenstemming met de nieuwe situatie een nieuw standpunt uit te werken met betrekking tot alle vraagstukken van het economische leven van het land.

En de partij ging over tot het uitwerken van een nieuw standpunt inzake de vraagstukken van de economische opbouw.

Maar de klassevijand sliep niet. Hij poogde gebruik te maken van de moeilijke economische toestand en van de ontevredenheid der boeren. Er braken door witgardisten en sociaal-revolutionairen georganiseerde koelakken-oproeren in

Siberië, in de Oekraïne, in het gouvernement Tambow (het oproer van Antonow) uit. De werkzaamheid van allerlei soort kontrarevolutionaire elementen, van de mensjewiki, de sociaal-revolutionairen, de anarchisten, de witgardisten, de burgerlijke nationalist, werd levendiger. De vijand ging tot nieuwe tactische methoden in de strijd tegen de Sowjet-macht over. Hij begon zich in Sowjetkieren uit te dossen, hij stelde al niet meer de oude leuze: „Weg met de Sowjets”, die schipbreuk had geleden, op, maar kwam met een nieuwe leuze: „Voor de Sowjets, maar zonder kommunisten”.

Een duidelijke uiting van de nieuwe tactiek van den klassevijand was de kontrarevolutionaire rebellie in Kroonstad. Zij begon een week voor het Xe Partijkongres, in Maart 1921. Aan het hoofd van de rebellie stonden witgardisten, die met de sociaal-revolutionairen, de mensjewiki en met vertegenwoordigers van buitenlandse staten in verbinding stonden. Hun streven om de macht en het eigendom van de kapitalisten en de landheren te herstellen, trachtten de oproerlingen in de eerste tijd achter een „Sowjet”-uithangbord te verbergen. Zij stelden de leuze op: „Sowjets zonder kommunisten”. De kontrarevolutie poogde de ontevredenheid van de kleinburgerlijke massa's te gebruiken, om onder een schijnbare Sowjet-leuze de Sowjet-macht omver te werpen.

Twee omstandigheden hielpen bij het ontstaan van het Kroonstadse oproer: de slechtere samenstelling van de matrozen op de oorlogsschepen en de zwakte van de bolsjewistische organisatie in Kroonstad. De oude matrozen, die aan de Oktoberrevolutie hadden deelgenomen, waren bijna man voor man naar het front vertrokken en hadden heldhaftig in de gelederen van het Rode Leger gestreden. Er was op de vloot een nieuwe aanvulling gekomen van mensen, die niet gehard waren in de revolutie. Deze aanvulling bestond uit nog geheel onontwikkelde boeren, die de ontevredenheid van de boeren met de levensmiddelenrequisitie tot uitdrukking brachten. Wat betreft de bolsjewistische organisatie in Kroonstad uit die periode, deze was zeer verzwakt door de verschillende mobilisaties voor het front. Deze omstandigheden gaven aan de sociaal-revolutionairen, de mensjewiki en de witgardisten de mogelijkheid, om Kroonstad binnen te sluipen en het in handen te krijgen.

De oproerlingen hadden zich meester gemaakt, van een

vesting van de eerste rang, van de vloot, van een ontzaglijke hoeveelheid oorlogsmateriaal en granaten. De internationale kontrarevolutie vierde de overwinning. Maar de vijanden hadden te vroeg gejubeld. Het oproer werd door de Sowjetroepen snel onderdrukt. De partij zond tegen de Kroonstadse oproerlingen haar beste zonen — de afgevaardigden van het Xe Kongres, met Worosjilow aan het hoofd, in het veld. De Roodarmisten rukten over het dunne ijs naar Kroonstad op. Het ijs brak en velen verdronken. De bijna ongenaakbare forten van Kroonstad moesten worden bestormd. De toewijding aan de revolutie en de koenheid, de bereidheid om zijn leven voor de Sowjet-macht op te offeren, behaalden de overwinning. De vesting Kroonstad werd stormenderhand door de Rode troepen ingenomen. Het Kroonstadse oproer was gelijkwideerd..

2. — De diskussie in de partij over de vakverenigingen. Het Xe Partijkongres, De nederlaag van de oppositie. De overgang naar de nieuwe economische politiek (de N.E.P.),

Het was aan het Centraal-Komitee van de partij, aan zijn Leninistische meerderheid duidelijk, dat er na de likwidatie van de oorlog en de overgang tot de vreedzame economische opbouw geen redenen meer bestonden, om het harde, in de situatie van oorlog en blokkade tot stand gekomen, regiem van het oorlogskommunisme te handhaven.

Het Centraal-Komitee begreep, dat de noodzakelijkheid van de levensmiddelen-requisitie was vervallen, dat men haar door een belasting in natura moest vervangen, teneinde den boeren de mogelijkheid te geven, een groot deel van de overschotten van hun produktie naar eigen goeddunken te gebruiken. Het Centraal-Komitee begreep, dat deze maatregel de mogelijkheid zou geven, om de landbouw te doen opleven, de produktie van graan en van de voor de ontwikkeling van de' industrie als grondstof nodige kultures uit te breiden, de warenomzet in het land te verlevendigen, de voorziening van de steden te ver-

beteren, een nieuwe economische grondslag te leggen voor het bondgenootschap van de arbeiders en de boeren.

Het Centraal-Komitee gaf er zich ook rekenschap van, dat de opleving van de industrie de voornaamste taak was, maar het was van oordeel, dat men de industrie niet kon doen opleven, zonder in deze aangelegenheid de arbeidersklasse en haar vakverenigingen te betrekken — dat men de arbeiders hier in kón betrekken, indien men hen er van overtuigde, dat de economische ontreddeering een even gevaarlijke vijand van het volk was als de interventie en de blokkade — dat de partij en de vakverenigingen hierin ongetwijfeld zouden slagen, indien zij ten aanzien van de arbeidersklasse niet door middel van militaire bevelen zouden handelen, zoals dat aan het front het geval was geweest, waar bevelen werkelijk nodig zijn, maar door middel van overtuiging, met de methode der overtuiging.

Maar niet alle leden van de partij hadden dezelfde mening als het Centraal-Komitee. De oppositie-groepjes — de Trotskisten, de „arbeidersoppositie”, de „linkse kommunisten”, de „demokratische centralisten” enz. — bevonden zich in een toestand van verwarring en legden weifelingen aan de dag tegenover de moeilijkheden van de overgang op de weg van de vreedzame economische opbouw. Er waren in de partij een niet gering aantal van vroegere mensjewiki, sociaal-revolutionairen, „boendisten”, borotbisten en van allerlei soort halve nationalisten uit de grensgebieden van Rusland. Zij sloten zich meestal bij deze of gene oppositie-groepjes aan. Daar zij geen echte Marxisten waren, de wetten van de economische ontwikkeling niet kenden, niet gestaald waren in de Leninistische partij, vermeerderden deze lieden nog maar de verwarring en de weifelingen van de oppositie-groepen. Sommigen van hen waren van mening, dat men het hardvochtige regiem van het oorlogskommunisme niet moest verzachten, dat men integendeel „de schroef verder moest aandraaien”. Anderen waren van mening, dat de partij en de staat zich van het herstel van de volkshuishouding afzijdig moesten houden, dat deze aangelegenheid geheel en al aan de vakverenigingen in handen moest worden gegeven.

1) Borotbisten — een nationalistisch-gezinde arbeiderspartij in de Oekraïne.

Het was duidelijk, dat er bij zulk een verwarring onder enige lagen van de partij mensen zouden opduiken, liefhebbers van diskussies, verschillende oppositionele „leiders”, die de partij een diskussie zouden willen opdringen.

Zo geschiedde het dan ook.

De diskussie begon over het vraagstuk van de rol van de vakverenigingen, hoewel dit toen niet het voornaamste vraagstuk van de partijpolitiek was.

Als de voorvechter in de diskussie en in de strijd tegen Lenin, tegen de Leninistische meerderheid van het Centraal-Komitee, trad Trotski op. Daar hij de toestand wilde ver-scherpen, trad hij op de vergadering van de kommunistische afgevaardigden van de Ve Alrussische konferentie der vakverenigingen, begin November 1920, met de twijfelachtige leuze op dat men „de schroef moest aandraaien” en „de vakverenigingen door elkaar schudden”. Trotski stelde de eis, om onmiddellijk „de vakverenigingen tot staatsorganen te maken”. Hij was tegen de methode der overtuiging ten opzichte van de arbeidersmassa’s en voor het overbrengen van de militaire methode in de vakverenigingen, tegen de verkiesbaarheid van de organen der vakverenigingen.

In plaats van de methode der overtuiging, zonder welke de werkzaamheid van de arbeidersorganisaties niet denkbaar is, stelden de Trotskisten de methode van de dwang zonder meer, van het kommanderen zonder meer voor. De Trotskisten brachten door hun politiek, daar, waar zij in de leiding van het vak verenigingswerk terecht waren gekomen, conflicten, scheuring en ontbinding in de vakverenigingen. De Trotskisten zéttten door hun politiek de partijloze massa van de arbeiders tegen de partij op, zij brachten splitsing in de arbeidersklasse.

De diskussie over de vakverenigingen had in werkelijkheid een veel ruimere betekenis, dan het vraagstuk van de vakverenigingen alleen. Zoals later in de resolutie van het Plenum van het Centraal-Komitee van de R.K.P. (b) van 17 Januari 1925 werd gezegd, ging de strijd in werkelijkheid „over de verhouding tot de boeren, die tegen het oorlogskommunisme in verzet waren gekomen, over de verhouding tot de partijloze massa van de arbeiders, en in het algemeen over de houding van de partij tegenover de massa in de tijd, toen de burgeroorlog reeds was geëindigd”. (De K.P.S.U. (b) in resoluties, Deel I, blz. 651).

Op Trotski's voorbeeld traden ook de andere partijvijandige groepen op: de „arbeidersoppositie” (Slapnikow, Medwedjew, Kollontai en anderen), de „demokratische centralisten”(Sapronow, Drobnis, Bogyslawski, Oeinski, W. Smirnow en anderen), de „linkse kommunisten” (Boecharin, Preobrazjenski).

De „arbeidersoppositie” stelde de leuze op, om het beheer van de gehele volkshuishouding aan een „Alrussisch kongres van producenten” over te dragen. Zij bracht de rol van de partij tot op niets terug, ontkende de betekenis van de diktatuur van het proletariaat bij de economische opbouw. De „arbeidersoppositie” plaatste de vakverenigingen tegenover de Sowjet-staat en de kommunistische partij. Zij beschouwde niet de partij, maar de vakverenigingen als de hoogste vorm van organisatie van de arbeidersklasse. De „arbeidersoppositie” was in wezen van de zaak een anarcho-syndikalistische, partijvijandige groep.

De groep van het „demokratische centralisme” (de decisten”) eiste de volledige vrijheid voor de frakties en groeperingen. De „decisten” streefden er evenals de Trotskisten naar om de leidende rol van de partij in de Sowjets en de vakverenigingen te ondermijnen. Lenin noemde de „decisten” de fraktie „van de grootste schreeuwers” en het platform van de „decisten”, een sociaal-revolutionair-mensjewistisch platform.

Boecharin hielp Trotski in zijn strijd tegen Lenin en tegen de partij. Hij vormde tezamen met Preobrazjenski, Serebrjakow en Sokolnikow een „buffer”-groep. Deze groep verdedigde en maskeerde de ergste fraktievormers, de Trotskisten. Lenin noemde de houding van Boecharin „het toppunt van ideologisch verval”. Spoedig verenigden de Boecharinisten zich openlijk met de Trotskisten tegen Lenin.

Lenin en de Leninisten richtten de hoofdslag tegen de Trotskisten, als de voornaamste kracht van de partijvijandige groeperingen. Zij brachten het overtuigende bewijs dat de Trotskisten de vakverenigingen met militaire organisaties verwisselden en wezen hun er op, dat men de methoden van de militaire organisaties niet naar de vakverenigingen kan overbrengen. Tegenover de platforms van de oppositiegroepen stelden Lenin en de Leninisten hun eigen platform. In dit platform werd er op gewezen, dat de vakverenigingen een school van het bestuur, een school van de bedrijfsvoering, een school van het kommunisme zijn. De vakverenigingen moeten

hun gehele werk volgens de methode der overtuiging opbouwen. Alleen onder deze voorwaarde zouden de vakverenigingen alle arbeiders tot de strijd tegen de economische ontreddeering kunnen verheffen en hen in de socialistische opbouw kunnen betrekken.

De partij organisaties sloten zich in de strijd tegen de oppositiegroeperingen rondom Lenin aaneen. De strijd nam in Moskou een bijzonder gespannen karakter aan. Hier had de oppositie haar hoofdkrachten samengetrokken, waarbij zij zich ten doel stelde, de organisatie van de hoofdstad te veroveren. Maar de bolsjewiki van Moskou wezen deze intriges van de fraktievormers vastberaden van de hand. Een scherpe strijd ontwikkelde zich eveneens in de partijorganisaties van de Oekraïne. Onder leiding van Molotow, die toenmaals sekretaris van het Centraal-Komitee van de K.P. (b) der Oekraïne was, versloegen de bolsjewiki van de Oekraïne de Trotskisten en de aanhangers van Sjlapnikow. De kommunistische partij van de Oekraïne bleef een trouwe steun van de Leninistische partij. In Bakoe werd de nederlaag van de oppositie georganiseerd onder leiding van Ordzjonikidze. In Midden-Azie leidde L. Kaganowitsj de strijd tegen de partijvijandige groeperingen.

Alle belangrijke plaatselijke partij organisaties sloten zich bij het Leninistische platform aan.

Op 8 Maart 1921 werd het Xe Partijkongres geopend. Er waren op het Kongres 694 afgevaardigden met beslissende stem aanwezig, die 732.521 partijleden vertegenwoordigden. Er waren 296 afgevaardigden met raadgevende stem.

Het Kongres maakte de balans op van de discussie over de vakverenigingen en keurde met overweldigende meerderheid van stemmen het Leninistische platform goed.

Toen Lenin het Kongres opende, verklaarde hij dat de discussie een ongeoorloofde weelde was geweest. Hij wees er op, dat de vijanden op de interne partijstrijd en op de scheuring in de kommunistische partij spekuleerden.

Rekening houden met het geweldige gevaar, dat het bestaan van fraktiegroepen voor de bolsjewistische partij en voor de diktatuur van het proletariaat opleverde, schonk het Xe Kongres bijzondere aandacht aan het vraagstuk van de eenheid der partij, Lenin hield een referaat over dit vraagstuk. Het Kongres veroordeelde alle oppositiegroeperingen en wees er op dat zij „metterdaad de klassevijanden de proletarische.

revolutie, helpen". Het Kongres schreef voor, alle fractiegroepen onmiddellijk te ontbinden en droeg aan alle organisaties op er streng voor te zorgen, dat er geen fractie-akties, welke dan ook, plaats hadden; waarbij het niet navolgen van het besluit van de partij onvoorwaardelijk en onmiddellijk roeyment uit de partij met zich mede zou brengen. Het Kongres machtigde het Centraal-Komitee om in geval van overtreding van de discipline door leden van het Centraal-Komitee of van het opnieuw ontstaan of van toelaten van het fraktiewezen, alle maatregelen van partijstraf te nemen, uitsluiting uit het Centraal-Komitee en roeyment uit de partij daarbij inbegrepen.

Al deze besluiten waren geschreven in de door Lenin voorgestelde en door het Kongres aangenomen speciale resolutie „Over de eenheid der partij”.

In deze resolutie vestigde het Kongres de aandacht van alle partijleden er op, dat de eenheid en de aaneengeslotenheid van haar gelederen, de eenheid van wil van de voorhoede van het proletariaat bijzonder noodzakelijk waren op een moment, toen in de periode van het Xe Kongres, een reeks van omstandigheden de weifelingen onder de kleinburgerlijke bevolking van het land deed toenemen.

„Intussen, — werd er in de resolutie gezegd traden er nog voor de algemene partijdiskussie over de vakverenigingen in de partij enige kentekenen van fraktiewezen aan het licht, d.w.z. het ontstaan van groepen met bijzondere platforms en met het streven, zich tot op zekere hoogte aaneen te sluiten en hun eigen groepsdiscipline te scheppen. Het is noodzakelijk, dat alle klassebewuste arbeiders zich klaar bewust zijn van de schadelijkheid en ontoelaatbaarheid van elk fraktiewezen, van welke aard ook, dat metterdaad onafwendbaar leidt tot de verzwakking van het eendrachtige werk en tot dé , versterking van de telkens herhaalde pogingen der zich in de regeringspartij indringende vijanden, om de scheiding (in de partij) te verdiepen en haar voor hun kontra-revolutlonsire doeleinden te gebruiken”.

Het Kongres zeide verder in deze resolutie:

„Het gebruik, dat de vijanden van het proletariaat van

allerlei afwijkingen van de strenge, konsekvente kommunistische lijn maken, trad met de grootste duidelijkheid aan de dag bij het voorbeeld van het Kroonstadse oproer, toen de burgerlijke kontra-revolutie en de witgardisten van alle landen der wereld zich terstond bereid verklaarden om alle leuzen, zelfs die van de Sowjet-orde, te aanvaarden, om slechts de diktatuur van het proletariaat in Rusland omver te werpen, toen de sociaal-revolutionairen en de burgerlijke kontrarevolutie in het algemeen, in Kroonstad gebruik maakten van de leuze van de opstand, zogenaamd in naam van de Sowjet-macht, tegen de Sowjet-regering in Rusland. Zulke feiten bewijzen ten volle, dat de witgardisten er naar streven en de kunst verstaan om zich als kommunisten en zelfs als nog „linkser” dan de kommunisten voor te doen, om slechts het bolwerk van de proletarische revolutie in Rusland te verzwakken en omver te werpen. De mensjewistische vlugschriften in Petrograd aan de vooravond van het Kroonstadse oproer tonen evenzeer aan, hoe de mensjewiki van de meningsverschillen in de R.K.P. gebruik maakten, om de Kroonstadse oproerlingen, de sociaal-revolutionairen en de witgardisten in feite aan te zetten en te ondersteunen, waarbij zij zich in woorden als tegenstanders van het oproer en als voorstanders van de Sowjet-macht voordeden, maar dan met enige kleine ”korrekties”.

De resolutie wees er op, dat de partijpropaganda de schadelijkheid en het gevaar van het fraktiewezen uitvoerig moet verklaren, uitgaande van het gezichtspunt van de eenheid d r partij en de verwezenlijking van de eenheid van wil van de voorhoede van het proletariaat, als de hoofdvoorwaarde voor het slagen van de diktatuur van het proletariaat.

Anderzijds werd er in de resolutie van het Kongres gezegd, dat de partijpropaganda het eigenaardige van de nieuwste taktische werkwijze van de vijanden van de Sowjet-macht moet verklaren.

„Deze vijanden, zeide de resolutie, die zich overtuigd hebben van de hopeloosheid van de kontra-revolutie onder een openlijk witgardistisch vaandel, spannen thans al hun krachten in, om onder gebruikmaking van de meningsverschillen in de R.K.P. de kontra-revolutie op deze of gene wijze vooruit te brengen, door middel van

de overdracht van de macht aan politieke groeperingen, die wat uiterlijke vorm betreft, het dichtst bij de erkenning van de Sowjet-macht staan". (De K.P.S.U. (b) in resoluties, Deel 1, blz. 373-374).

De resolutie wees er verder op, dat de partijpropaganda „eveneens de ervaring van de voorafgaande revoluties moet verklaren, toen de kontrarevolutie de het dichtst bij de uiterst revolutionaire partij staande kleinburgerlijke groeperingen ondersteunde, om de revolutionaire diktatuur te doen wankelen en omver te werpen en daardoor de weg te openen voor de latere» volledige overwinning- van de kontrarevolutie, de kapitalisten en de landheren”.

Bij de resolutie „Over de eenheid der partij” sloot zich ten nauwste de andere, eveneens door Lenin voorgestelde en door het Kongres aangenomen resolutie „over de syndikalistische en anarchistische afwijking in onze partij” aan. In deze resolutie veroordeelde het Xe Kongres de zogenaamde „arbeidersoppositie”. Het Kongres verklaarde de propaganda van de denkbeelden der anarcho-syndikalistische afwijking voor onverenigbaar met het lidmaatschap van de kommunistische partij en riep de partij op, deze afwijking energiek te bestrijden.

Het Xe Partijkongres nam het uiterst belangrijke besluit om van de levensmiddelenopvoeding naar de belasting in natura, naar de nieuwe economische politiek (de N.E.P.) over te gaan.

In deze wending van het oorlogskommunisme naar de N.E.P. kwamen de wijsheid en verziendheid van Lenins politiek in volle omvang tot uitdrukking.

In het besluit van het Kongres werd gesproken over het vervangen van de levensmiddelenrequisitie door een belasting in natura. De levensmiddelenbelasting in natura bedroeg minder dan de requisitie. Het geheel van de belasting moest voor de voorjaarsuitzaai worden gepubliceerd. De leveringstermijnen van de belasting werden nauwkeurig vastgesteld. Al datgene, wat er na aftrek van de belasting overbleef, kwam volledig ter beschikking van den boer, die voor deze overschotten handelsvrijheid verkreeg.

De vrijheid van handel, zeide Lenin in zijn referaat, zal In het begin tot enige verlevendiging van het kapitalisme in het

land voeren. Wij zullen de partikuliere handel moeten toestaan en aan partikuliere ondernemers moeten veroorloven, kleine bedrijven te openen. Wij behoeven daar echter geen vrees voor te hebben. Lenin was van mening, dat een zekere vrijheid van warenomzet den boer een economisch belang zou geven, de produktiviteit van zijn arbeid zou verhogen en tot een snelle opleving van de landbouw zou leiden, hij was van mening, dat op deze grondslag de staatsindustrie zich zou herstellen en het partikuliere kapitaal zou verdringen, dat wij, na krachten en middelen te hebben bijeengebracht, een machtige industrie als de economische grondslag van het socialisme zouden kunnen scheppen, om daarna tot een krachtig offensief over te gaan, om de overblijfselen van het kapitalisme in het land te vernietigen.

Het oorlogskommunisme was de poging geweest om de vesting van de kapitalistische elementen in stad en land stormenderhand, door een frontaanval te veroveren. Bij dit offensief was de partij ver vooruitgesneld en liep zij gevaar, van haar basis los te geraken. Thans stelde Lenin voor, iets terug te gaan, tijdelijk wat dichter naar het achterland terug te trekken, over te gaan van de stormaanval tot een meer langdurig beleg van de vesting, teneinde, na krachten te hebben bijeengebracht, opnieuw het offensief te beginnen.

De Trotskisten en de andere oppositionelen waren van mening, dat de N.E.P. alleen een terugtocht was. Deze uitlegging kwam hun te pas, omdat zij koers zetten naar het herstel van het kapitalisme. Dit was een uiterst schadelijk, anti-Leninistische uitlegging van de N.E.P. In werkelijkheid verklaarde Lenin reeds een jaar na de invoering van de N.E.P., op het Xle Partijkongres, dat de terugtocht geëindigd was en stelde hij de leuze op: „Voorbereiding tot het offensief tegen het partikuliere kapitaal in de economie. '(Lenin, Kompl. Werken Deel XXVH, blz. 213).

De oppositionelen, die slechte Marxisten en ten aanzien van de bolsjewistische politiek volledig onwetend waren, begrepen noch het wezen van de N.E.P., noch het karakter van de terugtocht, die in het begin van de N.E.P. werd ondernomen. Over het wezen van de N.E.P. is hierboven reeds gesproken. Wat betreft het karakter van de terugtocht — er bestaan terugtochten van verschillende soort. Er zijn ogenblikken, dat partijen of legers moeten terugtrekken, omdat zij een neder-

laag hebben geleden. In zulke gevallen trekt het leger of de partij terug om zich zelf en zijn kaders voor nieuwe gevechten te behouden. Lenin stelde bij de invoering van de N.E.P. volstrekt niet zulk een terugtocht voor, daar de partij niet alleen geen nederlaag had geleden en niet was verslagen, maar integendeel zelf tijdens de burgeroorlog de interventen en de witgardisten had verslagen. Maar er komen ook zulke ogenblikken voor, waarin de overwinnende partij of het overwinnende leger bij zijn offensief te ver vooruit snelt, zonder zijn basis in de achterhoede te hebben verzekerd. Dit doet een ernstig gevaar ontstaan. In zulke gevallen acht een ervaren partij of leger, teneinde niet los te geraken van zijn basis, het gewoonlijk nodig, om enigszins terug te trekken, wat dichterbij het achterland te komen, teneinde zich krachtiger met zijn basis in het achterland te verbinden, zich van al het nodige te voorzien en daarna opnieuw met grotere zekerheid en met waarborg van succes tot het offensief over te gaan. Juist zulk een tijdelijke terugtocht bewerkstelligde Lenin nu ook bij de N.E.P. In zijn referaat op het IVe Kongres van de Komintern over de oorzaken van de invoering van de N.E.P. zeide Lenin ronduit, dat „wij met ons economisch offensief te ver waren opgerukt, dat wij onze basis niet genoeg verzekerd hadden” en dat het daarom nodig was tijdelijk de terugtocht naar het verzekerde achterland te aanvaarden.

Het ongeluk van de oppositie lag hierin, dat zij, door haar onwetendheid, deze bijzonderheid van de terugtocht onder de N.E.P. niet begreep en tot aan het einde van haar leven niet heeft begrepen.

Het besluit van het Xe Kongres over de N.E.P, verzekerd het duurzame economische bondgenootschap tussen de arbeidersklasse en de boeren voor de opbouw van het socialisme.

Deze fundamentele taak diende ook een ander besluit van het Kongres - het besluit inzake het nationale vraagstuk. Kam. Stalin hield het referaat over het nationale vraagstuk. Wij hebben de nationale onderdrukking gelijkwideerd, zeide kam Stalin, maar dat is niet voldoende. De taak bestaat hierin, om de zware erfenis van het verleden — de economische, politieke en kulturele achterlijkheid van de vroeger onderdrukte volken te likwideren. Wij moeten hen helpen om in dit opzicht Centraal-Rusland in te halen.

Kam. Stalin wees verder op twee partijvijandige afwijkingen

op het gebied van het nationale vraagstuk: het grote mogendheidschauvinisme (van de Groot-Russen) en het plaatselijke nationalisme. Het Kongres veroordeelde beide afwijkingen als schadelijk en gevaarlijk voor het kommunisme en het proletarische internationalisme. Tegelijkertijd richtte het Kongres zijn voornaamste slag tegen het grote mogendheidschauvinisme als het hoofdgevaar, d.w.z. tegen de resten en overblijfselen van de houding tegenover de nationaliteiten, die de Grootrussische chauvinisten onder het tsarisme tegenover de niet-Russische volken aan de dag hadden gelegd.

3. De eerste resultaten van de N.E.P. Het Xle Partijkongres. De vorming van de U.S.S.R. Lenins ziekte. Het koöperatie-plan van Lenin. Het XIIe Partijkongres.

De invoering van de N.E.P. ontmoette tegenstand bij de onstandvastige elementen van de partij. De tegenstand kwam van twee kanten. Enerzijds traden er „linkse” schreeuwers op, politieke misbaksels van het slag van Lominadze, Sjatskin en anderen, die „aantoonden”, dat de N.E.P. het opgeven van de veroveringen van de Oktober-revolutie, de terugkeer tot het kapitalisme, de ondergang van de Sowjet-macht betekende. Aangezien deze mensen in politiek opzicht onwetend waren en de wetten van de economische ontwikkeling niet kenden, begrepen zij de politiek van de partij niet, geraakten zij in paniek en verwekten zij in hun omgeving stemmingen van dekadentie. Anderzijds traden er openlijke voorstanders van de kapitulatie op van het slag van Trotski, Radek, Zinowjew, Sokolnikow, Kamenjew, Sjlapnikow, Boecharin, Rijkow en anderen, die niet geloofden in de mogelijkheid van de socialistische ontwikkeling van ons land, die voor de „macht” van het kapitalisme bogen, er naar streefden de posities van het kapitalisme in het Sowjetland te versterken en eisten, dat er grote tegemoetkomingen aan het kapitaal zouden worden gedaan, zowel in het binnenland als in het buitenland, die eisten

dat een reeks van kommandoposten van de Sowjet-macht in de volkshuishouding aan het partikuliere kapitaal zou worden overgegeven — in de vorm van koncessies of van gemengde naamloze vennootschappen onder deelneming van het partikuliere kapitaal.

Zowel dezen als genen waren vreemd aan het Marxisme, aan het Leninisme.

De partij ontmaskerde en isoleerde zowel dezen als genen. De partij zette de paniekverwekkers en de kapitulanten krachtig op hun plaats.

Het bestaan van deze tegenstand tegen de politiek van de partij herinnerde nog eens aan de noodzakelijkheid, om de partij van onstandvastige elementen te zuiveren. In verband hiermede verrichtte het Centraal-Komitee een omvangrijk werk ter versterking van de partij door in 1921 een partijreiniging te organiseren. De reiniging had onder deelneming van partijlozen op openbare vergaderingen plaats. Lenin gaf de raad om de partij grondig te zuiveren... „van bedriegers, verburokratiseerde elementen, van oneerlijke leiders, onvaste kommunisten en van mensjewiki, die hun „voorgevel” een andere kleur hadden gegeven, maar in de geest mensjewiki zijn gebleven” (Deel XXVII, blz. 13).

Als resultaat van de reiniging werden er in totaal ongeveer 170.000 mensen of ongeveer 25% van het gehele ledental uit de partij gesloten.

De reiniging versterkte de partij aanmerkelijk, zij verbeterde haar sociale samenstelling, deed het vertrouwen van de massa's in de partij toenemen en verhoogde haar autoriteit. De aaneengeslotenheid en de gedisciplineerdheid van de partij werden sterker.

Reeds het eerste jaar van de nieuwe economische politiek toonde de juistheid daarvan aan. De overgang tot de N.E.P. had het bondgenootschap van de arbeiders en de boeren op een nieuwe grondslag aanmerkelijk versterkt. De macht en de kracht van de diktatuur van het proletariaat waren toegenomen. Het koelakken-banditisme was bijna geheel gelijkwideerd. Na het opheffen van de requisitie hielpen de middelboeren de Sowjet-macht, de koelakken-benden te bestrijden. De Sowjet-macht had alle kommandoposten in de volkshuishouding in handen gehouden: de groot-industrie, het transportwezen, de banken, de grond, de binnenlandse en buitenlandse handel. De

partij had een ommekeer aan het economische front tot stand gebracht. De landbouw ging spoedig vooruit, de industrie en het transport behaalden de eerste successen. Er was een, voorlopig zeer langzame, maar betrouwbare economische opleving begonnen. De arbeiders en de boeren voelden en zagen, dat de partij zich op de juiste weg bevond.

In Maart 1922 kwam het Xle Partijkongres bijeen. Er waren op het Kongres 522 afgevaardigden met beslissende stem aanwezig, die 532.000 partijleden vertegenwoordigden, d.w.z. minder dan op het vorige Kongres. Er waren 165 afgevaardigden met raadgevende stem. De vermindering van het ledental is te verklaren door de reiniging van de partij, die een aanvang had genomen.

De partij maakte op het Kongres de balans op van het eerste jaar van de nieuwe economische politiek. De resultaten stelden Lenin in staat, om op het Kongres het volgende te verklaren:

„Wij zijn een jaar lang teruggetrokken. Wij moeten thans in naam van de partij zeggen: het is genoeg! Het doel, dat door de terugtocht werd nagestreefd, is bereikt. Deze periode gaat ten einde of is geëindigd. Thans wordt er een ander doel gesteld — de hergroepering van de krachten”. (Deel XXVII, blz. 238).

Lenin wees erop, dat de N.E.P. een vertwijfelde strijd op leven en dood tussen het kapitalisme en het socialisme betekende. „Wie zal overwinnen?” — dat was de vraag. Teneinde te overwinnen, moest men het verbond tussen de arbeidersklasse en de boeren, tussen de socialistische industrie en het boerenbedrijf verzekeren, door op alle mogelijke wijzen de warenomzet tussen de stad en het platteland te ontwikkelen.

Hiervoor was het noodzakelijk, te leren huishouden, op kulturele wijze te leren handeldrijven.

De handel was in deze periode de voornaamste schakel in de keten van taken, waarvoor de partij stond.. Zonder deze taak te hebben vervuld, kon men de warenomzet tussen de stad en het platteland niet tot ontplooiing brengen, kon men het economische bondgenootschap tussen de arbeiders en de boeren niet versterken, de landbouw niet opheffen, de industrie niet uit de toestand van ontreding brengen.

In die tijd was de Sowjethandel nog zeer zwak. Uiterst zwak was het handelsapparaat, de kommunisten hadden nog geen handelsroutine, zij kenden den vijand, den nepman, nog niet door en door, hadden nog niet geleerd tegen hem te strijden. De partikuliere handelaars, de nepmannen, hadden van de zwakheid van de Sowjethandel gebruik weten te maken en zich van de handel in manufakturen on andere gangbare artikelen meester gemaakt. De organisatie van de staats- en koöperatiehandel verkreeg een geweldige betekenis.

Na het Xle Kongres ging het werk op economisch gebied met nieuwe kracht vooruit. De gevolgen van de misoogst, die het land had getroffen, werden overwonnen. Het boerenbedrijf herstelde zich snel, de spoorwegen werkten beter, het aantal fabrieken en bedrijven, dat weer in werking werd gesteld, nam steeds toe.

In Oktober 1922 vierde de Sowjetrepubliek een grote overwinning: Wladiwostok, het laatste stuk Sowjetgrond, dat zich in handen van de interventen bevond, werd door het Rode leger en de vrijscharen van het Verre Oosten van Japanse interventen bevrijd.

Thans, nu het gehele grondgebied van het Sowjetland van interventen was gezuiverd en de taak van de opbouw van het socialisme en van de verdediging van het land de verdere versterking van het verbond tussen de volken van het Sowjetland vereisten, kwam het vraagstuk van de nauwere vereniging van de Sowjet-republieken in één staatkundig verbond aan de orde. Alle volkskrachten moesten voor de opbouw van het socialisme worden verenigd. De verdediging van het land moest stevig worden georganiseerd. De alzijdige ontwikkeling van alle nationaliteiten van ons vaderland moest worden verzekerd. Het was voor dit doel noodzakelijk, om alle volken van het Sowjetland nog dichter bij elkaar te brengen.

In December 1922 had het Iste Kongres van de Sowjets van de gehele Unie plaats. Op dit Kongres werd op voorstel van Lenin en Stalin de vrijwillige staatkundige vereniging van de Sowjet-volken tot stand gebracht: de Unie van Socialistische Sowjet-Republieken (U.S.S.R.). Oorspronkelijk behoorden tot de U.S.S.R. de Russische Socialistische Federatieve Sowjet-Republiek (R.S.F.S.R.), de Transkaukasische Socialistische Federatieve Sowjet-Republiek (T.S.F.S.R.), de Oekraïense Socialistische Sowjet-Republiek (Oe.S.S.R.) en de Wit-Russische Socialistische Sowjet-Republiek (W.S.S.R.). Iets later werden

er in Midden-Azië drie zelfstandige Unie-Sowjet-Republieken gevormd: De Oezbekese, de Toerkmeense en de Tadzjiekse. Thans werden al deze republieken in één verbond van Sowjetstaten verenigd, in de U.S.S.R., op de grondslag van vrijwilligheid en rechtsgelijkheid en met handhaving van het recht van ieder hunner, om vrijwillig uit de Sowjet-Unie te treden.

De vorming van de Unie van Socialistische Sowjet-Republieken betekende een versterking van de Sowjet-macht en een grote overwinning van de Leninistisch-Stalinistische politiek van de partij der bolsjewiki met betrekking tot het nationale vraagstuk.

In November 1922 sprak Lenin op het plenum van de Sowjet van Moskou. Nadat Lenin de resultaten van het vijfjarige bestaan van de Sowjetmacht opgesomd had, sprak hij de vaste overtuiging uit, dat er „uit het Rusland van de N.E.P. een socialistisch Rusland zal ontstaan”. Dit was de laatste redevoering, die hij voor het land heeft uitgesproken. In de herfst van 1922 werd de partij door een groot ongeluk getroffen: Lenin werd zwaar ziek. De gehele partij, alle werkers ondervonden Lenins ziekte als hun eigen bittere smart. Allen verkeerden in ongerustheid over het leven van den beminden Lenin. Maar Lenin staakte ook tijdens zijn ziekte zijn werk niet. Toen hij reeds zwaar ziek was schreef hij een aantal uiterst belangrijke artikelen. In deze laatste artikelen trok hij de slotsom uit het verrichte werk en gaf hij het plan aan, om door middel van het betrekken van de boeren in de socialistische opbouw, het socialisme in ons land op te bouwen. In dit plan ontwikkelde Lenin zijn denkbeeld om door middel van de koöperatie de boeren bij de opbouw van het socialisme in te lijven.

Lenin zag in de koöperatie in het algemeen en in de landbouw-koöperatie in het bijzonder, de voor de miljoenen boeren toegankelijke en begrijpelijke weg van de overgang van het kleine individuele bedrijf naar de grote genootschappelijke produktieve verenigingen, de kolchozen. Lenin wees er op, dat de ontwikkeling van de landbouw in ons land moest gaan langs de weg van het betrekken der boeren in de socialistische opbouw door bemiddeling van de koöperatie, langs de weg van het geleidelijk invoeren van het beginsel van het kollektivisme in de landbouw, eerst op het gebied van de afzet en daarna op het gebied van de produktie van de landbouwvoortbrengselen

Lenin wees er op, dat onder de diktatuur van het proletariaat en het verbond van de arbeidersklasse met de boeren, bij het verzekerd-zijn van de leiding van de boeren door het proletariaat, bij het bestaan van de socialistische industrie, een op juiste wijze georganiseerde, de miljoenen der boeren omvattende produktieve koöperatie het middel was, met behulp waarvan in ons land de volledige socialistische maatschappij kon worden opgebouwd.

In April 1923 had het XUe Partijkongres plaats. Dat was het eerste Kongres, nadat de bolsjewiki de macht gegrepen hadden, waarop Lenin niet tegenwoordig kon zijn. Er waren op het Kongres 408 afgevaardigden met beslissende stem aanwezig, die 386.000 partijleden vertegenwoordigden, d.w.z. minder dan op het vorige Partijkongres. Hier kwamen de resultaten van de voortgezette reiniging van de gelederen van de partij tot uiting, die geleid had tot de uitsluiting van een aanmerkelijk percentage partijleden. Er waren 417 afgevaardigden met raadgevende stem.

Het XUe Partijkongres hield in zijn besluiten rekening met alle aanwijzingen van Lenin, die hij in zijn laatste artikelen en brieven had gegeven.

Het Kongres zette diegenen op scherpe wijze op hun plaats, die de N.E.P. als een terugtocht van de socialistische posities opvatten, als een overgave van onze posities aan het kapitalisme, die voorstelden, dat wij ons bij het kapitalisme in schuldsavernij zouden begeven. Zulke voorstellen werden er op het Kongres gedaan door medestanders van Trotski, door Radek en Krasin. Zij stelden voor, dat wij ons op genade en ongenade aan de buitenlandse kapitalisten zouden overgeven, dat wij hun takken van industrie in koncessie zouden geven, die voor het leven van de Sowjet-staat dringend noodzakelijk waren. Zij stelden voor om de door de Oktober-revolutie geannuleerde schulden van de tsaristische regering te betalen. Deze defaitistische voorstellen brandmerkte de partij als verraad. Zij zag er niet van af, van de politiek van koncessies gebruik te maken, maar alleen voor zulke takken van bedrijf en op zulk een schaal, als dit voor de Sowjet-staat voordelig was.

Boecharin en Sokolnikow hadden nog voor het Kongres voorgesteld om het monopolie van de buitenlandse handel te likwideren. Dit voorstel was eveneens het resultaat van de

opvatting van de N.E.P. als de overgave van onze posities aan het kapitalisme. Lenin brandmerkte Boecharin toen als een verdediger van de spekulanten, de Nepmannen en de koelakken. Het Xlle Kongres wees de aanslagen op de onaantastbaarheid van het monopolie van de buitenlandse handel op besliste wijze van de hand.

Het Kongres wees eveneens de poging van Trotski af, om de partij een verderfelijke politiek tegenover de boeren op te dringen. Het Kongres wees er op, dat men het feit niet mocht vergeten, dat het kleine boerenbedrijf in het land overheerste. Het legde er de nadruk op, dat de ontwikkeling van de industrie, de zware industrie daarbij inbegrepen, niet tegen de belangen van de boerenmassa's mocht ingaan, maar in verbond met hen, in het belang van de gehele werkende bevolking, moest plaats hebben. Deze besluiten waren tegen Trotski gericht, die voorstelde om de industrie door middel van de uitbuiting van het boerenbedrijf op te bouwen, die in werkelijkheid de politiek van het verbond tussen het proletariaat en de boeren niet aanvaardde.

Trotski stelde tegelijk voor om dergelijke grote bedrijven als dat van Poë til ow, van Brjansk en andere, die voor de verdediging van belang waren, te sluiten, omdat zij, zoals hij beweerde, geen winst opleverden. Het Kongres wees met verontwaardiging de voorstellen van Trotski van de hand.

Op het voorstel van Lenin, dat in de vorm van een brief aan het Kongres was gericht, schiep het Xlle Kongres een verenigd orgaan van de Centrale Controle Kommissie en de Arbeiders- en Boeren-Inspektie. Aan dit orgaan werden verantwoordelijke taken opgedragen: de eenheid van onze partij te beschermen, de partij- en staatsdiscipline te versterken, op iedere mogelijke manier het apparaat van de Sowjet-staat te verbeteren.

Het Kongres schonk bijzondere aandacht aan het nationale vraagstuk. Kam. Stalin trad als referaat bij dit vraagstuk op. Hij legde de nadruk op de internationale betekenis van onze politiek ten aanzien van het nationale vraagstuk. De onderdrukte volken van het Westen en het Oosten zien in de Sowjet-Unie het voorbeeld van de oplossing van het nationale vraagstuk en van de likwidatie der nationale onderdrukking. Kam. Stalin wees op de noodzakelijkheid, om energiek te werken voor de likwidatie van de economische en kulturele ongelijkheid tussen

de volken van de Sowjet-Unie. Hij riep de gehele partij op, om de afwijkingen op het gebied van het nationale vraagstuk — het Grootrussische chauvinisme en het plaatselijke burgerlijke nationalisme, met kracht te bestrijden.

Op het Kongres werden de vertegenwoordigers van de nationale afwijking en hun grote-mogendheidspolitiek met betrekking tot de nationale minderheden ontmaskerd. Destijds traden in Georgië als zodanig Mdiwani en anderen tegen de partij op. Deze lieden waren tegen het vormen van de Trans-kaukasische Federatie, tegen de versterking van de vriendschap tussen de volken van de Transkaukasus. De dragers van deze afwijking gedroegen zich tegenover de andere nationaliteiten in Georgië als echte grote-mogendheids-chauvinisten. zij wezen uit Tiflis alle niet-Georgiërs uit, in het bijzonder de Armeniërs, en vaardigden een wet uit, volgens welke een Georgische vrouw, die met een niet-Georgiër trouwde, haar Georgisch staatsburgerschap verloor. Deze nationale afwijking in Georgië werd door Trotski, Radek, Boecharin, Skrijpnik en Rakowski ondersteund.

Spoedig na het Kongres werd er voor het nationale vraagstuk een speciale konferentie bijeengeroepen van funktionarissen van de nationale republieken. Op deze konferentie werden de groep Tartaarse burgerlijke nationalist — Soeltan-Gaijew en anderen en de groep van de Oezbeekse nationale-afwijking — Faizoel Chodzjajew en anderen, ontmaskerd.

Het Xlle Partijkongres maakte de slotsom op van de twee jaren der nieuwe economische politiek. Deze resultaten boezemden moed in en schonken de zekerheid van de eindoverwinning.

„Onze partij bleef aaneengesmeed, aaneengesloten, zij heeft de grote wending doorstaan en schrijdt met breed ontplooid vaandel voorwaarts”, — verklaarde kam. Stalin op het Kongres.

4. De strijd, tegen de moeilijkheden van het herstel der volkshuishouding. De verhoogde activiteit van de Trotskisten in verband met Lenins ziekte. De nieuwe discussie in de partij. De nederlaag van de Trotskisten. Lenins dood. De lichtung van Lenin. Het XIIIe Partijkongres.

De eerste jaren van de strijd voor het herstel van de volkshuishouding hadden reeds tot aanmerkelijke suksessen geleid. Tegen 1924 was er op alle gebieden een opleving waar te nemen. Het bezaaide oppervlak was sinds 1921 aanmerkelijk toegenomen, het boerenbedrijf werd steeds sterker. Ook de socialistische industrie nam toe en ontwikkelde zich. De arbeidersklasse was aanmerkelijk in getalsterkte gegroeid, het loon was hoger geworden. De arbeiders en boeren begonnen gemakkelijker en beter te leven dan in de jaren 1920—1921.

Maar toch lieten zich de gevolgen gevoelen van de nog niet overwonnen ontreddering. De industrie bleef nog bij het peil van vóór de oorlog ten achter, haar groei bleef aanzienlijk bij de toeneming van de behoeften van het land ten achter. Tegen het einde van 1923 waren er ongeveer een miljoen werklozen; de langzame groei van de volkshuishouding gaf niet de mogelijkheid om de werkloosheid op te zuigen. De handel ontwikkelde zich ongelijkmatig tengevolge van de buitengewoon hoge prijzen van de artikelen uit de stad, die het land door de nepmannen en door aan hen verwante elementen in onze handelsorganisaties werden opgelegd. In verband hiermede begon de Sowjet-roebel sterk te schommelen; de roebel verloor aan waarde. Dit alles belemmerde de verbetering van de toestand van de arbeiders en de boeren.

In de herfst van 1923 werden de economische moeilijkheden enigszins verscherpt, ten gevolge van het feit, dat onze industrie- en handelsorganen de Sowjet-politiek op het gebied van de prijzen overtreden hadden. De prijzen van de Industriewaren en die van de landbouwprodukten liepen scherp uiteen. De graanprijzen waren laag en de prijzen van de industriewaren onevenredig hoog. Er waren in de industrie hoge toeslag-uitgaven én dat maakte de waren duurder. Het geld, dat de boeren voor de verkoop van graan werd ter hand gesteld, daalde snel in waarde. Hierbij kwam nog dat de

Trotskist Pjatakow, die toen in de Hoge Raad van de Volkshuishouding zat, aan de bedrijfsleiders de misdadige instructie gaf om zo veel mogelijk winst uit de verkoop van industrie-artikelen te persen en de prijzen onophoudelijk te verhogen, — en dit zogenaamd ten behoeve van de ontwikkeling van de industrie. In werkelijkheid kon deze nepmanleuze er alleen toe leiden, dat de basis van de industrieproductie ingekrompen en de industrie ondermijnd werd. Onder deze verhoudingen was het voor de boeren onvoordelig artikelen uit de stad te kopen en hielden zij hiermee op. Er begon een afzetkrisis, die op de industrie terugsloeg. Er ontstonden moeilijkheden bij de uitbetaling van het loon. Dit veroorzaakte ontevredenheid bij de arbeiders. Op enkele fabrieken legden de meest achterlijke arbeiders het werk neer.

Het Centraal-Komitee van de partij gaf de middelen aan om al deze moeilijkheden en tekortkomingen uit de weg te ruimen. Er werden maatregelen genomen om de afzetkrisis op te heffen. De prijzen van de massaverbruiksartikelen werden verlaagd. Er werd besloten om een hervorming van het geld- systeem ten uitvoer te brengen, over te gaan tot een vaste en stabiele geldstandaard, de tsjerwonets. De uitbetaling van het loon aan de arbeiders werd geordend. Er werden maatregelen aangewezen om de handel door middel van de Sowjet- en koöperatie-organen tot ontwikkeling te brengen en allerlei soort van partikuliere handelaars en spekulanten uit de handel te verdringen.

Het was nodig om eendrachtig met volle kracht dit werk aan te pakken. Zo dachten en handelden zij, die aan de partij toegewijd waren. Maar zo traden de Trotskisten niet op. Gebruikmakend van de afwezigheid van Lenin, die wegens zijn zware ziekte niet kon werken, begonnen zij een nieuwe aanval op de partij en op haar leiding. Zij waren de mening toegedaan, dat er een gunstig moment was aangebroken om de partij te verslaan en haar leiding omver te werpen. In de strijd tegen de partij maakten zij van alles gebruik: én van de nederlaag van de revolutie in Duitsland en Bulgarije in de herfst van 1923, én van de economische moeilijkheden in het land, én van Lenins ziekte. Juist op dit voor de Sowjetstaat moeilijke ogenblik, toen de leider van de partij aan het ziekbed was gekluisterd, begon Trotski zijn aanval tegen de bolsjewistische partij. Na alle anti-Leninistische elementen in

de partij om zich heen te hebben verzameld, flaanste hij een tegen de partij, tegen haar leiding, tegen haar politiek gericht platform van de oppositie in elkaar. Deze verklaring van 46 oppositie-aanhangers werd „platform” genoemd. Alle oppositiegroeperingen — de Trotskisten, de „decisten”, de overblijfselen van de „linkse kommunisten” en van de „arbeidersoppositie” verenigden zich in de strijd tegen de Leninistische partij. In hun verklaring voorspelden zij een hevige economische crisis en de ondergang van de Sowjetmacht en eisten zij, als enige uitweg uit de toestand, de vrijheid der frakties en groeperingen.

Dit was een strijd voor het herstel van de frakties, die door het Xe Partijkongres op voorstel van Lenin waren verboden.

Er werden door de Trotskisten generlei konkrete vraagstukken van de verbetering van de industrie of de landbouw, van de warenomzet in het land, of van de toestand der werkers aan de orde gesteld. Zij stelden daarin ook geen belang! Zij stelden maar in een ding belang: gebruik te maken van de afwezigheid van Lenin, de frakties binnen de partij te herstellen en de grondslagen van de partij, haar Centraal-Komitee te ondermijnen.

Direkt na het platform van de 46 liet Trotski een brief verschijnen, waarin hij de partijkaders met vuil overstroomde en een reeks van nieuwe lasterlijke beschuldigingen aan het adres van de partij uitsprak. In deze brief herhaalde Trotski de oude mensjewistische deuntjes, die de partij niet voor de eerste maal van hem hoorde.

In de eerste plaats stortten zich de Trotskisten op het partijapparaat. Zij begrepen, dat de partij zonder een sterk partijapparaat niet kan leven en werken. De oppositie poogde dit apparaat te schokken, te verwoesten, de leden tegenover het partijapparaat te stellen en de jeugd tegenover de oude kaders van de partij. In zijn brief spekuleerde Trotski op de studerende jeugd, op de jonge leden van de partij, die de geschiedenis van de strijd van de partij tegen het Trotskisme niet kenden. Teneinde de studerende jeugd te veroveren vleide Trotski haar; hij noemde haar de „meest juiste barometer van de partij” en verklaarde tegelijkertijd, dat de oude Leninistische garde ontaard was. Terwijl hij een toespeling maakte op de ontaarde leiders van de Iie Internationale, gaf hij laaghartig te kennen, dat de oude bolsjewistische garde

dezelfde weg opging. Door geschreeuw over de ontaarding van de partij poogde Trotski zijn eigen ontaarding en zijn partijvijandige plannen te verbergen.

Beide dokumenten van de oppositionelen, zowel het platform van de 46, als de brief van Trotski werden door de Trotskisten aan de distrikten en de cellen gestuurd en aan de partijleden ter beoordeling gegeven. .

De partij werd tot een discussie uitgedaagd.

Er werd dus, evenals voor het Xe Partijkongres tijdens de vakverenigingsdiskussie, ook thans door de Trotskisten een algemene partijdiskussie aan de partij opgedrongen.

Hoewel de partij door belangrijker economische vraagstukken in beslag werd genomen, nam zij de uitdaging aan en opende zij de discussie.

De discussie omvatte de gehele partij. De strijd droeg een verbitterd karakter, in Moskou verliep hij bijzonder scherp. De Trotskisten streefden er in de eerste plaats naar, om de organisatie van de hoofdstad te veroveren, maar de discussie hielp de Trotskisten niet. Zij maakte hen alleen maar te schande. De Trotskisten werden volkomen verslagen, zowel in Moskou als in de gehele Sowjet-Unie. Voor de Trotskisten stemde slechts een klein aantal cellen van universiteiten en staatsinstellingen.

In Januari 1924 kwam de XHie Partijkonferentie bijeen. Zij hoorde het referaat van kam. Stalin aan, die de slotsom uit de discussie trok. De konferentie veroordeelde de Trotskistische oppositie en verklaarde, dat de partij in de vorm van de oppositie te maken had met een kleinburgerlijke afwijking van het Marxisme. De besluiten van de konferentie werden later door het XHie Partijkongres en door het Ve Kongres van de Komintern goedgekeurd. Het internationale kommunistische proletariaat steunde de bolsjewistische partij in haar strijd tegen het Trotskisme.

Maar de Trotskisten staakten hun ondermijningswerk niet. In de herfst van 1924 publiceerde Trotski het artikel „De lessen van Oktober”, waarin hij een poging deed om het Leninisme tot Trotskisme te vervalsen. Dit artikel was een en al laster tegen onze partij en haar leider, Lenin. Alle vijanden van het kommunisme en van de Sowjet-macht grepen naar dit lasterlijke boekje. De partij ontving deze laster van Trotski op de heldhaftige geschiedenis van het bolsjewisme met veront-

waardiging. Kam. Stalin stelde de poging van Trotski om het Leninisme tot Trotskisme te vervalsen, aan de kaak. In zijn redevoeringen zeide kam. Stalin, dat „de taak van de partij hierin bestaat, om het Trotskisme als een ideologische stroming te begraven”.

Van buitengewoon belang voor de ideologische verplettering van het Trotskisme en voor de verdediging van het Leninisme was het theoretische werk van kam. Stalin „Over de grondslagen van het Leninisme”), dat in 1924 verscheen. Deze brochure is een meesterlijke uiteenzetting en een diepgaande theoretische motivering van het Leninisme. Zij gaf toen en zij geeft ook nu aan de bolsjewiki van de gehele wereld het scherpe wapen van de Marxistisch-Leninistische theorie.

In de strijd tegen het Trotskisme sloot kam. Stalin de partij om haar Centraal-Komitee aaneen en mobiliseerde hij haar voor de verdere strijd voor de overwinning van het socialisme in ons land. Kam. Stalin leverde het bewijs, dat de ideologische verplettering van het Trotskisme de noodzakelijke voorwaarde was om de verdere zegevierende opmars naar het socialisme te waarborgen.

Toen hij de slotsom trok uit deze periode van de strijd tegen het Trotskisme zeide kam. Stalin:

„Zonder het Trotskisme te verslaan, kan men onder de verhoudingen van de N.E.P. niet de overwinning behalen, kan men de verandering van het huidige Rusland in een socialistisch Rusland niet bereiken”.

Maar de suksessen van de Leninistische politiek van de partij werden door een allerswaarste ramp verduisterd, die de partij en de arbeidersklasse trof. Op 21 Januari 1924 stierf in Gorki bij Moskou onze leider en leermeester, de schepper van de bolsjewistische partij, Lenin. De arbeidersklasse van de gehele wereld ontving de tijding van Lenins dood als het allerswaarste verlies. Op de dag van de begrafenis van Lenin liet het internationale proletariaat alle arbeid vijf minuten rusten. De spoorwegen, de fabrieken en bedrijven stonden stil.

1) Opgenomen in „Beginselen van het Leninisme”, „Pegasus”, Amsterdam 1938; een afzonderlijke tweede druk van de Nederlandse vertaling verscheen eveneens bij „Pegasus” in 1938 — Vert.

De werkers van de gehele wereld begeleidden hun vader en leermeester, hun beste vriend en verdediger — Lenin, onder de diepste smart naar zijn laatste rustplaats.

De arbeidersklasse van de Sowjet-Unie antwoordde op Lenins dood door zich nog nauwer om de Leninistische partij aaneen te sluiten. Iedere klassebewuste arbeider dacht in deze dagen van rouw na over zijn verhouding tot de kommunistische partij, die Lenins geboden verwezenlijkt. Er kwamen bij het Centraal-Komitee van de partij duizenden en duizenden verklaringen van partijloze arbeiders binnen, met het verzoek hen in de partij op te nemen. Het Centraal-Komitee kwam aan deze beweging van de vooraanstaande arbeiders tegemoet en kondigde het opnemen in massa van de vooraanstaande arbeiders in de partij aan, het riep de „Leninistische lichter" voor de partij op. Er traden nieuwe tienduizendtallen arbeiders tot de partij toe. Diegenen werden lid, die bereid waren hun leven op te offeren voor de zaak van de partij, voor de zaak van Lenin. Meer dan tweehonderdveertigduizend arbeiders traden toen in korte tijd in de gelederen van de bolsjewistische partij. De voorhoede van de arbeidersklasse, het meest klassebewuste en revolutionaire, het dapperste en gedisciplineerdste gedeelte van de arbeidersklasse trad tot de partij toe. Dat was de 'Leninistische lichter" voor het partijleger.

Lenins dood toonde aan, hoe dicht onze partij bij de arbeidersmassa's staat en hoe hoog de arbeiders de Leninistische partij waarderen.

In de dagen van rouw over Lenin legde kam. Stalin op het He Sowjet-Kongres van de U.S.S.R. in naam van de partij zijn grootse eed af. Hij zeide:

„Wij kommunisten zijn een bijzonder soort van mensen. Wij zijn van bijzonder materiaal. Wij zijn diegenen, die het leger vormen van den groten proletarische strateeg, het leger van kameraad Lenin. Er bestaat niets hogers, dan de eer tot dit leger te behoren. Er bestaat niets hogers, dan lid te zijn van de partij, wier stichter en leider kameraad Lenin is...

Kameraad Lenin heeft, toen hij van ons heenging, ons als zijn laatste wil opgedragen, de grote naam van partijlid hoog en zuiver te houden. Kameraad Lenin, wij zweren u, dat wij eerlijk dit gebod van u ten uitvoer zullen brengen!...

Kameraad Lenin heeft, toen hij van ons heenging, ons als zijn laatste wil opgedragen, de eenheid van onze partij als onze oogappel te behoeden. Kameraad Lenin, wij zweren u, dat wij eerlijk ook dit gebod van u ten uitvoer zullen brengen!...

Kameraad Lenin heeft, toen hij van ons heenging, ons als zijn laatste wil opgedragen, de diktatuur van het proletariaat te behoeden en te versterken. Kameraad Lenin, wij zweren u, dat wij onze krachten niet zullen sparen om ook dit gebod van u eerlijk ten uitvoer te brengen!...

Kameraad Lenin heeft, toen hij van ons heenging, ons als zijn laatste wil opgedragen, met alle kracht het verbond van de arbeiders en de boeren te versterken. Kameraad Lenin, wij zweren u, dat wij ook dit gebod van u eerlijk zullen ten uitvoer brengen!...

Kameraad Lenin heeft steeds met ons over de noodzakelijkheid gesproken van het vrijwillige verbond van de volken van ons land, over de noodzakelijkheid van hun broederlijke samenwerking binnen het kader van de Unie der Republieken. Kameraad Lenin heeft, toen hij van ons heenging, ons als zijn laatste wil opgedragen, de Unie der Republieken te versterken en uit te breiden. Kameraad Lenin, wij zweren u, dat wij ook dit gebod van u eerlijk zullen ten uitvoer brengen!...

Lenin heeft er ons meer dan eens op gewezen, dat de versterking van het Rode Leger en de verbetering van zijn toestand een van de belangrijkste taken van onze partij is... Laten wij dan zweren kameraden, dat wij geen krachten zullen sparen, om ons Rode Leger en onze Rode Vloot te versterken!...

Kameraad Lenin heeft, toen hij van ons heenging, ons als zijn laatste wil opgedragen, trouw te zijn aan de beginselen van de Kommunistische Internationale. Kameraad Lenin, wij zweren u, dat wij ons leven niet zullen sparen om het verbond van de werkers van de gehele wereld, de Kommunistische Internationale, te versterken en uit te breiden!”

Dat was de eed van de bolsjewistische partij aan haar leider Lenin, die door de eeuwen heen zal leven

In Mei 1924 had het XIITe Partijkongres plaats. Op het Kongres waren 748 afgevaardigden met beslissende stem aanwezig, die 735.881 partijleden vertegenwoordigden. De sterke verhoging van het ledental in vergelijking met het vorige Kongres is te verklaren, doordat er ongeveer 250.000 nieuwe leden bij de „Leninistische lichtung” in de partij waren getreden. Er waren 416 afgevaardigden met raadgevende stem.

Het Kongres veroordeelde eenstemmig het platform van de Trotskistische oppositie, definieerde de oppositie als een kleinburgerlijke afwijking van het Marxisme, als een revisie van het Leninisme en het bekrachtigde de resoluties van de XIHe partijkonferentie „Over de partijopbouw” en „Over de resultaten van de discussie”.

Uitgaande van de taak om het verbond tussen stad en land te versterken, gaf het Kongres aanwijzing tot verdere uitbreiding van de industrie, in de eerste plaats van de lichte industrie en legde het tegelijkertijd de nadruk op de noodzakelijkheid om de metaalindustrie snel te ontwikkelen.

Het Kongres bekrachtigde de vorming van het Volkskommissariaat van Binnenlandse Handel en stelde alle handelsorganen tot taak om de markt te gaan beheersen en het partikuliere kapitaal uit het gebied van de handel te verdringen. Het Kongres stelde de taak, om het goedkope staatsrediet aan de boeren uit te breiden en den woekeraar van het platteland te verdringen.

Als voornaamste taak van het werk op het platteland stelde het Kongres de leuze op, om langs alle wegen te bewerkstelligen, dat de boerenmassa’s zich bij de koöperaties aansloten.

Tenslotte wees het Kongres op de geweldige betekenis van de „Leninistische lichtung” en vestigde het de aandacht van de partij op het versterken van de scholing onder de nieuwe leden van de partij en in de eerste plaats onder de „Leninistische lichtung” op het gebied van de grondslagen van het Leninisme

5. De Sowjet-Unie aan het einde van de herstelperiode. Het vraagstuk van de socialistische opbouw en van de overwinning van het socialisme in ons land. „De nieuwe oppositie” van Zinowjew en Kamenjew. Het XIVe Partijkongres. — De koers naar de socialistische industrialisatie van het land.

Er waren meer dan vier jaar van hardnekkig werk van de bolsjewistische partij en van de arbeidersklasse op het gebied van de nieuwe economische politiek voorbijgegaan. De heldhaftige arbeid tot herstel van de volkshuishouding naderde het einde. De economische en politieke macht van de Sowjet-Unie nam steeds toe.

De internationale situatie had zich in die tijd gewijzigd. Het kapitalisme had de eerste revolutionaire aanval van de massa's na de imperialistische oorlog weerstaan. De revolutionaire beweging in Duitsland, Italië, Bulgarije, Polen en in een reeks van andere landen was onderdrukt. De leiders van de sociaal-demokratische partijen van het kompromis hadden de bourgeoisie daarbij geholpen. Er was een tijd van tijdelijk terugvloeien van de revolutie aangebroken. Er was een tijdelijke, gedeeltelijke stabilisatie van het kapitalisme in West-Europa en een gedeeltelijke versterking van zijn posities begonnen. Maar de stabilisatie van het kapitalisme ruimde de fundamentele tegenstellingen, die de kapitalistische maatschappij verscheuren, niet uit de weg. Integendeel: de gedeeltelijke stabilisatie van het kapitalisme verscherpte de tegenstellingen tussen de arbeiders en de kapitalisten, tussen het imperialisme en de koloniale volken, tussen de imperialistische groepen van de verschillende landen. De stabilisatie van het kapitalisme bereidde een nieuwe uitbarsting van de tegenstellingen, bereidde nieuwe krisissen in de landen van het kapitalisme voor.

Naast de stabilisatie van het kapitalisme had er ook een stabilisatie in de Sowjet-Unie plaats. Evenwel, deze twee stabilisaties verschilden radikaal van elkaar. De kapitalistische stabilisatie kondigde een nieuwe crisis van het kapitalisme aan. De stabilisatie van de Sowjet-Unie betekende een nieuwe toeneming van de economische en politieke macht van het land van het socialisme.

Ondanks de nederlaag van de revolutie in het Westen, bleef de internationale toestand van de Sowjet-Unie, weliswaar in een langzamer tempo, zich toch versterken.

In 1922 was de Sowjet-Unie uitgenodigd op de internationale economische conferentie in de Italiaanse stad Genua. Op de conferentie van Genua trachtten de imperialistische regeringen, die door de nederlaag van de revolutie in de landen van het kapitalisme waren aangemoedigd, een nieuwe druk op de Republiek der Sowjets uit te oefenen, deze keer in diplomatieke vorm. De imperialisten stelden het Sowjet-land brutale eisen. Zij eisten dat de fabrieken en bedrijven, die door de Oktober-revolutie waren genationaliseerd, aan de buitenlandse kapitalisten zouden worden teruggegeven; zij eisten dat alle schulden van de tsaristische regering zouden worden betaald. Onder deze voorwaarden beloofden de imperialistische staten, onbetekenende leningen aan de Sowjetstaat te verstrekken.

De Sowjet-Unie wees deze eisen van de hand.

De Konferentie van Genua leverde geen resultaten op.

De bedreiging met een nieuwe interventie in de vorm van een ultimatum van de Engelse minister van buitenlandse zaken Curzon in 1923, stuitte eveneens af op de tegenstand, die haar toekwam.

Nadat de kapitalistische staten de duurzaamheid van de Sowjet-Unie hadden beproefd en zich van haar stabiliteit hadden overtuigd, begonnen zij, de een na de ander, de diplomatieke betrekkingen met ons land te herstellen. In de loop van 1924 werden de diplomatieke betrekkingen met Engeland, Frankrijk, Japan en Italië hersteld.

Het was duidelijk dat het Sowjetland een vreedzame adempauze gedurende een gehele periode had weten te veroveren.

Ook de situatie in het binnenland had zich gewijzigd. Het zelfopofferende werk van de arbeiders en de boeren, geleid door de partij der bolsjewiki, had vruchten afgeworpen. Er viel een snelle groei van de volkshuishouding te konstateren. In het economische jaar 1924—'25 naderde de landbouw reeds de afmetingen van voor de oorlog, bereikte hij 87 procent van het vooroorlogspeil. De grootindustrie van de U.S.S.R. haalde in 1925 reeds ongeveer drie vierde van de industrieproduktie van voor de oorlog. In 1924—1925 kon het Sowjetland reeds 385 miljoen roebel voor de kapitale opbouw verstrekken. Het plan van de elektrifikatie van het land werd met sukses ver-

vuld. De kommandoposten van het socialisme in de volkshuishouding werden steviger. Er waren belangrijke suksessen behaald in de strijd tegen het partikuliere kapitaal in industrie en handel.

De economische opleving bracht een verdere verbetering van de toestand der arbeiders en boeren met zich mede. De arbeidersklasse nam in snel tempo toe, het loon steeg, de produktiviteit van de arbeid werd groter. De materiële toestand van de boeren had zich aanmerkelijk verbeterd. De arbeiders-en-boerenstaat kon in 1924—'25 een bedrag van 290 miljoen roebel voor hulp aan de minvermogende boeren beschikbaar stellen. Op grond van de verbetering van de toestand der arbeiders en der boeren nam de politieke aktiviteit van de massa's snel toe. De diktatuur van het proletariaat werd sterker, het gezag en de invloed van de bolsjewistische partij werden groter.

Het herstel van de volkshuishouding naderde zijn einde. Maar voor het land van de Sowjets, voor het land dat het socialisme opbouwt, was een eenvoudig herstel van de volkshuishouding, eenvoudig het bereiken van het peil van voor de oorlog, niet voldoende. Het peil van voor de oorlog was het peil van een achterlijk land. Men moest verder voortschrijden. Het feit, dat de Sowjetstaat een langdurige adempauze had veroverd, verzekerde de mogelijkheid van de verdere opbouw.

Hier rees echter in zijn volle kracht het vraagstuk van de perspectieven, van het karakter van onze ontwikkeling, van onze opbouw, het vraagstuk van het lot van het socialisme in de Sow'ct-Unie. In welke richting moet de economische opbouw in de Sowjet-Unie worden geleid, in de richting naar het socialisme of in enige andere richting? Moeten en kunnen wij de socialistische huishouding opbouwen of zijn wij gedoemd om de grond te bemesten voor een andere, voor de kapitalistische huishouding? Kan men in het algemeen wel de socialistische huishouding in de U.S.S.R. opbouwen en als dat mogelijk is, kunnen wij haar dan opbouwen nu de revolutie in de kapitalistische landen vertraging ondervindt en bij de Stabilisatie van het kapitalisme? Is de opbouw van de socialistische huishouding mogelijk langs de weg van de nieuwe economische politiek, die, terwijl zij op elke wijze de krachten van het socialisme in het land versterkt en vergroot, tegelijk daarmee voorlopig enige groei van het kapitalisme met

zich meebrengt? Hoe moeten wij de socialistische volkshuishouding opbouwen en op welk punt moeten wij deze opbouw beginnen ?

Al deze vraagstukken werden aan het einde van de herstelperiode al niet meer als theoretische vraagstukken, maar als vraagstukken van de praktijk als vraagstukken van de dagelijkse economische opbouw, aan de partij gesteld.

Het was nodig om op al deze vraagstukken rechtstreeks en duidelijk antwoord te geven, opdat zowel onze economische partijfunktionarissen, die de industrie en de landbouw opbouwden, als het gehele volk zouden weten, in welke richting zij de zaak moesten leiden, naar het socialisme of naar het kapitalisme.

Zonder duidelijke antwoorden op deze vragen zou onze gehele praktische arbeid bij de opbouw een arbeid zonder perspectief, een blind, hol werk zijn geweest.

Op al deze vragen gaf de partij duidelijke en preciese antwoorden.

Ja, antwoordde de partij, wij kunnen en moeten in ons land de socialistische huishouding opbouwen, want wij hebben alles wat nodig is, om de socialistische huishouding op te bouwen, om de volledige socialistische maatschappij op te bouwen. In Oktober 1917 had de arbeidersklasse het kapitalisme politiek overwonnen, en haar politieke diktatuur ingesteld. Sinds die tijd had de Sowjetmacht alle maatregelen genomen, om de economische macht van het kapitalisme te breken en de voorwaarden te scheppen voor de opbouw van de socialistische volkshuishouding. De onteigening van de kapitalisten en de landheren, het maken van de grond, de fabrieken, de bedrijven, de verkeersmiddelen, de banken, tot eigendom van het gehele volk; de invoering van de nieuwe economische politiek; de opbouw van de socialistische staatsindustrie; de verwezenlijking van Lenins koöperatie-plan, — dat waren deze maatregelen. Thans bestond de voornaamste taak hierin, om in het gehele land de opbouw van de nieuwe, socialistische huishouding tot ontwikkeling te brengen en daarmee het kapitalisme ook economisch de genadeslag toe te brengen. Heel onze praktische arbeid, heel ons handelen moest ondergeschikt worden gemaakt aan de eisen van het vervullen van deze voornaamste taak. De arbeidersklasse kan dat doen en zij zal het doen. Deze grootse taak moet men beginnen met de

industrialisatie van het land. De socialistische industrialisatie van het land — dat was de voornaamste schakel, waarmede men de ontplooiing van de opbouw der socialistische volkshuishouding moest beginnen. Noch de vertraging van de revolutie in het Westen, noch de gedeeltelijke stabilisatie van het kapitalisme in de niet-Sowjetlanden konden onze opmars naar het socialisme tegenhouden. De nieuwe economische politiek kon dit werk alleen maar vergemakkelijken, want zij was door de partij juist ingevoerd, om het leggen van het socialistische fundament van onze volkshuishouding te verlichten.

Zo luidde het antwoord van de partij op de vraag aangaande de overwinning van de socialistische opbouw in ons land.

Maar de partij wist, dat hiermede het probleem van de overwinning van het socialisme in één land niet was uitgeput. De opbouw van het socialisme in de U.S.S.R. betekent een geweldige ommekeer in de geschiedenis van de mensheid, hij betekent de wereldhistorische overwinning van de arbeidersklasse en het boerendom van de U.S.S.R. Maar hij is toch een binnenlandse aangelegenheid van de U.S.S.R. en vormt slechts een deel van het probleem van de overwinning van het socialisme. Het andere deel van het probleem is zijn internationale kant. De stelling van de overwinning van het socialisme in één land motiverende, heeft kam. Stalin er herhaaldelijk op gewezen, dat men bij dit vraagstuk twee kanten moet onderscheiden, de binnenlandse en de internationale kant. Wat betreft de binnenlandse kant van het vraagstuk, d.w.z. de verhoudingen tussen de klassen in het land - de arbeidersklasse en de boeren van de U.S.S.R. kunnen economisch hun eigen bourgeoisie volledig overwinnen en volledig de socialistische maatschappij opbouwen. Maar bovendien bestaat er de internationale kant van de zaak, d.w.z. het gebied van de buitenlandse betrekkingen, van de betrekkingen tussen het Sowjetland en de kapitalistische landen, tussen het Sowjetvolk en de internationale bourgeoisie, die het Sowjetstelsel haat en de gelegenheid zoekt om een nieuwe gewapende interventie tegen het Sowjetland te bewerkstelligen, nieuwe pogingen te doen om het kapitalisme in de U.S.S.R. te herstellen. En daar de U.S.S.R. voorshands het enige land van het socialisme is en de overige landen kapitalistisch blijven, blijft rondom de U.S.S.R. de kapitalistische omsingeling bestaan, die het gevaar van een kapitalistische interventie voortbrengt. Het is duidelijk, dat

zolang de kapitalistische omsingeling bestaat, er ook gevaar voor kapitalistische interventie zal zijn. Kan het Sowjetvolk alleen met zijn eigen krachten, dit gevaar van buiten, dit gevaar van een kapitalistische interventie tegen de U.S.S.R. opheffen ? Neen, dat kan het niet. Het kan het niet, daar voor de opheffing van het gevaar van de kapitalistische interventie, de vernietiging van de kapitalistische omsingeling nodig is en de vernietiging van de kapitalistische omsingeling is slechts mogelijk als het resultaat van een zegevierende proletarische revolutie in minstens enige landen. Maar hieruit volgt, dat de overwinning van het socialisme in de U.S.S.R., die haar uitdrukking vindt in de likwidatie van het kapitalistische systeem en de opbouw van het socialistische systeem der volkshuishouding, toch niet als de definitieve overwinning kan worden beschouwd, aangezien het gevaar voor gewapende buitenlandse interventie en de pogingen tot herstel van het kapitalisme niet uit de weg zijn geruimd, aangezien het land van het socialisme aan dit gevaar blootgesteld blijft. Om het gevaar van een buitenlandse kapitalistische interventie uit de weg te ruimen, moet men de kapitalistische omsingeling vernietigen.

Natuurlijk, het Sowjetvolk en zijn Rode Leger zullen bij een juiste politiek van de Sowjetmacht, in staat zijn aan een nieuwe buitenlandse kapitalistische interventie de nodige tegenstand te bieden, evenals zij aan de eerste kapitalistische interventie in de jaren 1918—1920 het hoofd hebben geboden. Maar dat betekent nog niet, dat daardoor het gevaar van nieuwe kapitalistische interventies zal zijn weggenomen. De nederlaag van de eerste interventie heeft het gevaar van een nieuwe interventie niet opgeheven, daar de bron van het interventiegevaar, de kapitalistische omsingeling, blijft bestaan. Ook de nederlaag van een nieuwe interventie zal het gevaar van de interventie niet opheffen, als de kapitalistische omsingeling toch nog zal blijven bestaan.

Hieruit volgt, dat de overwinning van de proletarische revolutie in de kapitalistische landen het bloedeigen belang van de werkers der U.S.S.R. is.

Dat was het standpunt van de partij inzake het vraagstuk van de overwinning van het socialisme in ons land.

Het Centraal-Komitee eiste, dat dit standpunt op de komende XIVe Partijkonferentie zou worden besproken, dat het zou worden goedgekeurd en aanvaard als het standpunt

van de partij, als een wet van de partij, die voor alle leden van de partij verplichtend zou zijn.

Dit standpunt van de partij had een verbluffende uitwerking op de oppositionelen. Het verblufte hen in de eerste plaats, doordat de partij aan dit standpunt een concreet praktisch karakter verleende, het verbond met het praktische plan van de socialistische industrialisatie van het land en eiste, dat het in de vorm van een partijwet zou worden gekleed, in de vorm van een resolutie van de XIVe Partijkonferentie, die voor alle leden van de partij verplichtend zou zijn.

De Trotskisten traden tegen het standpunt van de partij op en stelden er de mensjewistische „theorie van de permanente revolutie” tegenover — het zou een hoon op het Marxisme zijn, dit een Marxistische theorie te noemen — die de mogelijkheid van de overwinning van de socialistische opbouw in de U.S.S.R. ontkende.

De Boecharinisten gingen er niet toe over om openlijk tegen het standpunt van de partij op te treden. Maar zij stelden er toch in stilte hun „theorie” van het vreedzame ingroeien van de bourgeoisie in het socialisme tegenover en vulden haar aan met de „nieuwe” leuze „Verrijkt U”. Bij de Boecharinisten kwam het hier op neer, dat de overwinning van het socialisme niet de likwidatie van de bourgeoisie, maar het op kweken en verrijken van de bourgeoisie betekent.

Er was een moment, dat Zinowjew en Kamenjew met een verklaring naar voren traden, dat de overwinning van het socialisme in de U.S.S.R. met het oog op haar technisch economische achterlijkheid niet mogelijk was, maar zij bleken later genoodzaakt te zijn zich in de struiken te verbergen.

De XIVe Partijkonferentie (April 1925) veroordeelde al deze kapitulatie „theorieën” van de openlijke en heimelijke oppositionelen en bekrachtigde het standpunt van de partij aangaande de overwinning van het socialisme in de Sowjet-Unie en nam de desbetreffende resolutie aan.

Zinowjew en Kamenjew waren tegen de muur gedrukt en gaven er de voorkeur aan, voor deze resolutie te stemmen. Maar de partij wist, dat zij hun strijd tegen haar alleen maar hadden uitgesteld en dat zij besloten hadden op het XIVe Partijkongres „de strijd tegen de partij op te nemen”. Zij verzamelden hun aanhangers in Leningrad en dezogenaamde „nieuwe oppositie”.

In December 1925 werd het XIVe Partijcongres geopend.

Het Kongres had plaats in een gespannen innerlijke partijsituatie. Zolang de partij had bestaan was er nog niet zulk een toestand geweest, dat een gehele delegatie van een zo groot partijcentrum, als Leningrad, zich opmaakte om tegen haar Centraal-Komitee op te treden.

Op het Kongres waren 685 afgevaardigden met beslissende stem aanwezig en 641 afgevaardigden met raadgevende stem. Zij vertegenwoordigden 643.000 partijleden en 445.000 kandidaten, d.w.z. iets minder dan op het vorige kongres. Hier kwamen de resultaten van de partiële reiniging van de cellen - van de universiteiten en de staatsinstellingen tot uiting, die door partij vijandige elementen verontreinigd waren geweest.

Het politieke verslag van het Centraal-Komitee werd door kam. Stalin uitgebracht. Hij gaf een duidelijk beeld van de groei der politieke en economische kracht van de Sowjet-Unie. Dankzij de voordelen van het Sowjet-systeem van de volkshuishouding waren zowel de industrie als de landbouw in betrekkelijk korte tijd hersteld en naderden zij het peil van voor de oorlog. Ondanks deze suksessen stelde kam. Stalin voor, zich hiermede niet tevreden te stellen, daar zij het feit niet uit de weg konden ruimen, dat ons land toch nog steeds een achterlijk, agrarisch land bleef. De landbouw leverde twee derden van de gehele produktie op, de industrie slechts een derde. Thans, zeide kam. Stalin, stond de partij in volle omvang voor het vraagstuk, om ons land tot een industrieland te maken, tot een land, dat economisch onafhankelijk is van de kapitalistische landen. Dat kunnen wij doen en dat moeten wij doen. De voornaamste taak van de partij wordt de strijd voor de socialistische industrialisatie van het land, de strijd voor de overwinning van het socialisme. •

„Ons land van een landbouw tot een industrieland te maken, tot een land dat in staat is met zijn eigen krachten de noodzakelijke produktiemiddelen te vervaardigen, — dat is het wezen, de grondslag van onze generale lijn”, — zeide kameraad Stalin.

De industrialisatie van het land verzekerde de economische zelfstandigheid van het land, versterkte zijn weerbaarheid en schiep de voorwaarden, die voor de overwinning van het socialisme in de U.S.S.R. nodig waren.

De Zinowjewisten traden tegen de generale lijn van de partij op. Tegenover het Stalinistische plan van de socialistische industrialisatie, stelde de Zinowjewist Sokolnikow het burgerlijke plan, dat onder de haaien van het imperialisme gangbaar was. Volgens dit plan moest de U.S.S.R. een agrarisch land blijven, dat in hoofdzaak grondstoffen en levensmiddelen produceerde, deze naar het buitenland uitvoerde en vandaar machines invoerde, die het zelf niet produceerde en niet moest produceren. Onder de verhoudingen van het jaar 1925 had dit de betekenis van een plan om de U.S.S.R. in economische schuldknechtschap bij het op industrieel gebied ontwikkelde buitenland te brengen, van een plan om de industriële achterlijkheid van de U.S.S.R. ten gunste van de imperialistische haaien van de kapitalistische landen te vereeuwigen.

Dit plan te aanvaarden, had betekend ons land tot een hulpeloos agrarisch, landbouwaanhangsel van de kapitalistische wereld te maken, het ongewapend en zwak te laten blijven tegenover de kapitalistische omsingeling en, in laatste instantie, de zaak van het socialisme in de U.S.S.R. te begraven.

Het Kongres brandmerkte het economische „plan” van de Zinowjewisten als een plan om de U.S.S.R. tot schuldknechtschap te brengen.

Ook zulke uitvallen, als de bewering (tegen Lenin in!) dat onze staatsindustrie geen socialistische industrie zou zijn, of de verklaring (eveneens tegen Lenin in!), dat de middelboer geen bondgenoot van de arbeidersklasse bij de socialistische opbouw zou kunnen zijn, hielpen de „nieuwe oppositie” niet.

Het Kongres brandmerkte deze uitvallen van de „nieuwe oppositie” als anti-Leninistisch.

Kam. Stalin ontmaskerde het Trotskistisch-mensjewistische wezen van de „nieuwe oppositie”. Hij toonde aan, dat Zinowjew en Kamenjew alleen maar de liedjes van de vijanden van de partij, tegen wie Lenin in zijn tijd onbarmhartig had gestreden, nazongen.

Het was duidelijk, dat de Zinowjewisten slecht vermomde Trotskisten waren.

Kam. Stalin legde er de nadruk op dat het duurzame verbond van de arbeidersklasse met den middelboer bij de opbouw van het socialisme de belangrijkste taak van de partij is. Hij wees op de twee afwijkingen op het gebied van het boeren vraagstuk

die toen in de partij bestonden en die voor dit verbond gevaar opleverden. De eerste afwijking was de onderschatting en het verkleinen van het koelakkengevaar, de tweede, de paniek, de schrik voor den koelak en de onderschatting van de rol van den middelboer. Op de vraag welke afwijking het slechtst was, antwoordde kam. Stalin: „Beide, zowel de een als de ander, zijn even slecht. En in dien deze afwijkingen zich ontwikkelen, zijn zij in staat de partij in ontbinding te brengen en te gronde te richten. Gelukkig bestaan er bij ons in de partij krachten, die zowel de eerste als de tweede afwijking kunnen afsnijden”.

De partij versloeg inderdaad zowel de „linkse” als de rechtse afwijking en sneed ze af.

Het XI^{ve} Partijkongres trok de conclusies uit de discussie over de economische opbouw, verwierp eendrachtig de kapitulatieplannen van de aanhangers der oppositie en schreef in zijn beroemd besluit:

„Op het gebied van de economische opbouw gaat het Kongres er van uit, dat ons land, het land van de diktatuur van het proletariaat, „al het nodige voor de opbouw van de volledige socialistische maatschappij” bezit (Lenin). Het Kongres is van mening, dat de strijd voor de overwinning van de socialistische opbouw in de U.S.S.R. de fundamentele taak van onze partij is”.

Het XI^{ve} Kongres bekrachtigde de nieuwe partijstatuten.

Sinds het XI^{ve} Kongres draagt onze partij de naam van Kommunistische Partij van de Sowjet-Unie (bolsjewiki) — K.P.S.U. (b).

De op het XI^{ve} Kongres verslagen Zinowjewistén onderwierpen zich niet aan de partij. Zij begonnen de strijd tegen de besluiten van het XI^{ve} Kongres. Terstond na het XI^{ve} Kongres riep Zinowjew een vergadering bijeen van het Leningradse gouvernementskomitee van de kommunistische jeugdbond, welks leiders door Zinowjew, Zaloetski, Bakajew, Jewdokimow, Koeklin, Safarow en andere dubbelhartige elementen in de geest van haat tegen het Leninistische Centraal-Komitee van de partij waren opgevoed. Op deze vergadering nam het Leningradse gouvernementskomitee van de Komsomol (kommunistische jeugdbond) het in de geschiedenis van de W.L.K.S.M. (Leninistische Kommunistische Jeugdbond

van de Sowjet-Unie) ongekende besluit, om zich niet aan de besluiten van het XIVe Partijkongres te onderwerpen.

Maar de Zinowjew-aanhangers aan de top van de Leningradse Komsomol weerspiegelden in het geheel niet de stemming van de massa's der kommunistische jeugd in Leningrad. Daarom werden zij gemakkelijk verslagen en spoedig nam de Leningradse kommunistische jeugdorganisatie opnieuw de haar toekomstige plaats in de Komsomol in.

Na afloop van het XIVe Partijkongres werd er een groep kongresafgevaardigden — de kam. Molotow, Kirow, Worosjilow, Kalinin, Andrejew e.a. — naar Leningrad gezonden. Het misdadige, anti-bolsjewistische karakter van het standpunt, dat de Leningradse delegatie, die haar mandaten op bedriegelijk wijze had gekregen, op het Kongres had ingenomen, moest aan de leden van de Leningradse partij organisatie worden uiteengezet. De vergaderingen waarop verslag over het Kongres werd uitgebracht, hadden een stormachtig verloop. Er werd een nieuwe buitengewone Leningradse partijkonferentie bijeengeroepen. De overweldigende meerderheid van de leden der Leningradse partij organisatie (meer dan 97 procent) keurde de besluiten van het XIVe Partijkongres volkomen goed en veroordeelde de partijvijandige Zinowjewistische „nieuwe oppositie”. Deze laatste bestond reeds toen uit generaals zonder leger.

De Leningradse bolsjewiki bleven in de voorste gelederen van de partij van Lenin en Stalin.

Toen kam. Stalin de resultaten van het werk van het XIVe Partij-Kongres opmaakte, schreef hij:

„De historische betekenis van het XIVe Kongres van de K.P.S.U. ligt hierin, dat het de fouten van de nieuwe oppositie tot aan de wortel heeft weten bloot te leggen, dat het haar ongeloof en gejammer van de hand heeft gewezen, helder en duidelijk de weg voor de verdere strijd voor het socialisme heeft aangegeven, aan de partij het perspectief op de overwinning heeft geschonken en daarmee het proletariaat met het onwankelbare geloof aan de zegepraal van de socialistische opbouw heeft toegerust”.

1) Stalin. „Beginselen van het Leninisme”, blz. 223, Uitgeverij „Pegasus”, Amsterdam, 1938. — Verf.

KORT SAMENGEVATTE GEVOLGTREKKINGEN.

De jaren van de overgang naar het vreedzame werk tot herstel van de volkshuishouding vormen een van de meest verantwoordelijke periodes in de geschiedenis der bolsjewistische partij. De partij verstond het, om in een gespannen situatie de moeilijke wending van de politiek van het oorlogskommunisme naar de nieuwe economische politiek te volbrengen. De partij versterkte het verbond van de arbeiders en de boeren op een nieuwe economische grondslag. De Unie van Socialistische Sowjet-Republieken werd geschapen.

Op de weg van de nieuwe economische politiek werden beslissende suksessen behaald bij het herstel van de volkshuishouding. Het land van de Sowjets doorliep met sukses de herstelperiode in de ontwikkeling van de volkshuishouding en begon naar een nieuwe periode, de periode van de industrialisatie van het land over te gaan.

De overgang van de burgeroorlog naar de vreedzame socialistische opbouw werd, vooral in de eerste tijd, door grote moeilijkheden begeleid. De vijanden van het bolsjewisme, de partijvijandige elementen in de rijen van de K.P.S.U. (b), voerden gedurende deze gehele periode een vertwijfelde strijd tegen de Leninistische partij. Aan het hoofd van deze partijvijandige elementen stond Trotski. Zijn handlangers in deze strijd waren Kamenjew, Zinowjew, Boecharin. De oppositie-elementen rekenden er op om na de dood van Lenin ontbinding in de rijen van de bolsjewistische partij te kunnen zaaien, de partij te splitsen, haar aan te steken met ongeloof in de overwinning van het socialisme in de U.S.S.R. In het wezen van de zaak poogden de Trotskisten in de U.S.S.R. een politieke organisatie van de nieuwe bourgeoisie te vormen, een andere partij, een partij van de kapitalistische restauratie.

De partij sloot zich onder het vaandel van Lenin om haar Leninistisch Centraal-Komitee, om kam. Stalin aaneen en bracht aan de Trotskisten zowel als aan hun nieuwe vrienden in Leningrad, aan de nieuwe oppositie van Zinowjew en Kamenjew, de nederlaag toe.

Nadat de partij der bolsjewiki krachten en middelen had bijeengebracht, voerde zij het land naar een nieuwe historische etappe — de etappe van de socialistische industrialisatie.

HOOFDSTUK X.
DE PARTIJ DER BOLSJEWIKI IN DE STRIJD VOOR DE
SOCIALISTISCHE INDUSTRIALISATIE
VAN HET LAND.
(1926—1929).

1. Moeilijkheden in de periode van de socialistische industrialisatie en de strijd tegen deze moeilijkheden. Vorming van het blok van Trotskisten en Zinoivjevisten tegen de partij. Het Sowjetvijandige optreden van het blok. Nederlaag van het blok.

Na het XIVe Kongres ontwikkelde de partij de strijd om de algemene richtlijn van de Sowjet-macht op de socialistische industrialisatie van het land te verwezenlijken.

In de herstelperiode was het de taak geweest om in de eerste plaats de landbouw te doen opleven, van de landbouw grondstoffen en levensmiddelen te krijgen, de industrie in beweging te brengen en te herstellen, de bestaande bedrijven en fabrieken te herstellen.

De Sowjet-macht bracht deze taak betrekkelijk gemakkelijk tot een goed einde.

Maar de herstelperiode had drie grote tekortkomingen.

Ten eerste, had zij te maken met oude bedrijven en fabrieken, met hun oude, achterlijke techniek, bedrijven, die spoedig buiten werking konden geraken. Het was thans de taak deze bedrijven volgens de nieuwe techniek opnieuw in te richten.

Ten tweede, had men in de herstelperiode te maken met een

industrie, wier basis te smal was, want onder de voorhanden bedrijven en fabrieken miste men tientallen en honderden machinefabrieken, die het land absoluut nodig had, die wij toen niet bezaten en die gebouwd moesten worden, daar men een industrie zonder zulke bedrijven niet als een werkelijke industrie kan beschouwen. Het was thans de taak, deze bedrijven te bouwen en hen met een moderne techniek toe te rusten.

Ten derde, had de herstelperiode in hoofdzaak te maken met de lichte industrie, die zij ontwikkelde en op gang bracht. Maar de ontwikkeling van de lichte industrie zelf werd in het verdere verloop belemmerd door de zwakte van de zware industrie, om maar niet te spreken van de andere behoeften van het land, die alleen door een goed-ontwikkelde zware industrie konden worden bevredigd. Het was thans de taak, bijzondere nadruk te leggen op de zware industrie.

Al deze nieuwe taken moest de politiek van de socialistische industrialisatie vervullen.

Het was noodzakelijk een ganse reeks van takken van industrie, die in het tsaristische Rusland niet bestonden, nieuwe bedrijven voor machinebouw van de grond af op te bouwen; voor werkbankbouw, voor de automobiel-, de chemische- en de , metaalindustrie, een eigen produktie van motoren en uitrustingen voor elektrische centrales te organiseren en de produktie van metaal en steenkool te verhogen, want dat eiste de zaak van de overwinning van het socialisme in de Sowjet-Unie.

Het was noodzakelijk een nieuwe verdedigings-industrie te scheppen, nieuwe bedrijven voor artillerie, granaten, vliegtuigen, tanks, machinegeweren te bouwen, want dat eisten de belangen van de verdediging van de Sowjet-Unie tijdens de kapitalistische omsingeling.

Het was noodzakelijk tractorenbedrijven, bedrijven van moderne landbouwmachines te bouwen en de landbouw van de produktie dezer bedrijven te voorzien, om het de millioenen kleine individuele boerenbedrijven mogelijk te maken naar de grote produktie van de kollektieve bedrijven over te gaan, want dat eisten de belangen van de overwinning van het socialisme op het platteland.

Dit alles moest de politiek van de industrialisatie tot stand brengen, want hierin bestond de socialistische industrialisatie van het land.

Het is duidelijk, dat zulk een grote, kapitale opbouw niet

plaats kon hebben, als er geen miljarden in werden gestoken. Er viel niet op buitenlandse leningen te rekenen, want de kapitalistische landen weigerden leningen te verstrekken. Wij moesten met onze eigen middelen bouwen, zonder hulp van buiten. En ons land was toen nog arm.

Dat was thans een van de voornaamste moeilijkheden.

De kapitalistische landen hadden gewoonlijk hun zware industrie opgebouwd op kosten van een toevloed van middelen uit het buitenland, op kosten van de uitplundering van de koloniën, op kosten van de oorlogsschattingen van de overwonnen volken, op kosten van buitenlandse leningen. Om middelen voor de industrialisatie te verkrijgen, kon het land van de Sowjets principieel zijn toevlucht niet tot zulke smerige hulpbronnen nemen, als de uitplundering van koloniale of overwonnen volken. Wat de buitenlandse leningen betreft, deze bron was voor de Sowjet-Unie gesloten, aangezien de kapitalistische landen weigerden, haar leningen te verstrekken. De middelen moesten in het land worden gevonden.

En die middelen werden in de Sowjet-Unie gevonden. In de Sowjet-Unie werden accumulatiemogelijkheden gevonden die geen enkele kapitalistische staat kent. De Sowjet-staat had alle fabrieken en bedrijven, de gehele grond tot zijn beschikking gekregen, die door de socialistische Oktoberrevolutie aan de kapitalisten en de landheren waren ontnomen, alsmede de verkeersmiddelen, de banken, de binnen- en buitenlandse handel. De winst van de staatsfabrieken en -bedrijven, van de verkeersmiddelen, de handel, de banken, werd thans niet voor de behoeften van de parasietenklasse der kapitalisten, maar voor de verdere uitbreiding van de industrie besteed.

De Sowjet-macht had de tsaristische schulden geannuleerd, waarvoor het volk alleen aan rente jaarlijks honderden miljoenen goudroebels had betaald. Door het grondbezit van de landheren te vernietigen, had de Sowjet-macht de boeren bevrijd van een jaarlijkse betaling van ongeveer 500 miljoen goudroebels voor pacht aan de landheren. Bevrijd van deze zware last, konden de boeren de staat helpen bij het bouwen van een nieuwe, machtige industrie. De boeren hadden er een levensbelang bij, tractoren en landbouwmachines te verkrijgen.

Al deze inkomstenbronnen stonden ter beschikking van de Sowjet-staat. Zij konden honderden miljoenen en miljarden roebels opleveren om een zware industrie te scheppen. Alleen

moest men dit werk zakelijk aanpakken, de strengste zuinigheid bij de uitgave van het geld in acht nemen, de produktie rationaliseren, de produktiekosten verlagen, de niet-produktieve uitgaven afschaffen, enz.

Dat deed de Sowjet-macht dan ook.

Dankzij het zuinigheidsregime werden er elk jaar steeds aanzienlijker middelen voor de kapitale opbouw bijeengebracht. Men kreeg de mogelijkheid om met de bouw van zulke reusachtige ondernemingen te beginnen, als de hydro-elektrische centrale aan de Dnjepr, de Toerkestan-Siberische Spoorweg, het Stalingradse traktorenbedrijf, bedrijven voor werkbank- bouw, de autofabriek „A.M.O.” („Z.I.S.”) enz.

Terwijl er in 1926-'27 ongeveer 1 miljard roebel in de industrie werd gestoken, gelukte het drie jaar later reeds om er ongeveer 5 miljard roebel in te steken.

De industrialisatie schreed voorwaarts.

De kapitalistische landen zagen in de versterking van de socialistische economie van de Sowjet-Unie een bedreiging voor het bestaan van het kapitalistische stelsel. Daarom namen de imperialistische regeringen alle mogelijke maatregelen om opnieuw druk op de Sowjet-Unie uit te oefenen, verwarring te stichten, de industrialisatie van de Sowjet-Unie te doen mislukken of tenminste te belemmeren.

In Mei 1927 organiseerden de Engelse konservatieven (de „diehards”) die aan de regering waren, een provokatorische overval op de „Arkos” (De Sowjet-maatschappij voor de handel met Engeland). Op 26 Mei 1927 verklaarde de Engelse konservatieve regering, dat zij de diplomatieke- en handelsbetrekkingen met de Sowjet-Unie verbrak.

Op 7 Juni 1927 werd in Warschau de Sowjetgezant kam. Woikow, door een Russischen witgardist, die het Poolse staatsburgerschap had verkregen, vermoord.

Tegelijkertijd werden er op het grondgebied van de Sowjet-Unie door Engelse spionnen en diversanten bommen geworpen in een partijclub in Leningrad, waarbij ongeveer 30 mensen werden gewond, waarvan sommigen ernstig.

In de zomer van 1927 hadden er bijna gelijktijdig overvallen plaats op de Sowjetgezantschappen en handelsvertegenwoordigingen in Berlijn, Peking, Sjanghai en Tientsin.

Dat veroorzaakte extra moeilijkheden voor de Sowjet-macht.

Maar de Sowjet-Unie week niet terug voor de druk en schudde

de provocerende twistzoekerij van de imperialisten en hun agenten gemakkelijk van zich af.

De Trotskisten en de overige oppositie-elementen bezorgden de partij en de Sowjetstaat door hun ondermijningswerk niet minder moeilijkheden. Niet voor niets zei kam. Stalin toen, dat er tegen de Sowjet-macht „zo iets als een eenheidsfront van Chamberlain tot Trotski wordt geschapen”. Ondanks de besluiten van het XIVe Partij-kongres en het feit, dat de oppositie een verklaring van loyaliteit had afgelegd, legden de oppositionelen de wapens niet neer. Integendeel — zij versterkten hun ondermijnings- en scheuringswerk nog meer.

In de zomer van 1926 verenigen de Trotskisten en de Zinowjewisten zich tot een partijvijandig blok; zij sluiten de resten van alle verslagen oppositiegroepen rondom dit blok aaneen en leggen de grondslagen voor hun anti-Leninistische illegale partij, waardoor zij de partij statuten en de besluiten van de partijkongressen, die het vormen van frakties verbieden, brutaalweg overtreden. Het Centraal-Komitee van de partij waarschuwt, dat als dit partijvijandige blok, het evenbeeld van het bekende mensjewistische Augustusblok, niet wordt ontbonden, de zaak voor zijn aanhangers slecht zal kunnen aflopen. De aanhangers van het blok geven het echter niet op.

In de herfst van hetzelfde jaar, aan de vooravond van de XVe Partijkonferentie, doen zij op partijvergaderingen in de bedrijven in Moskou, Leningrad en andere steden onverhoedse aanvallen en pogen zij de partij een nieuwe discussie op te dringen. Hierbij stellen zij aan de partijleden hun platform ter discussie, dat een kopie van het gewone Trotskistisch-mensjewistische, anti-Leninistische platform is. De partijleden geven de aanhangers van de oppositie er duchtig van langs en hier en daar worden zij eenvoudig uit de vergaderingen verdreven. Het Centraal-Komitee waarschuwt de aanhangers van het blok opnieuw, dat de partij hun ondermijningswerk niet langer kan dulden.

De oppositionelen dienen bij het Centraal-Komitee een verklaring in, ondertekend door Trotski, Zinowjew, Kamenjew en Sokolnikow, waarin zij hun fraktiewerk veroordelen en beloven in het vervolg loyaal te zullen zijn. Niettemin blijft het blok in werkelijkheid bestaan en zijn aanhangers staken hun illegaal partijvijandig werk niet. Zij gaan voort met het bijeenbrengen van hun anti-Leninistische partij, organiseren een

illegale drukkerij, gaan onder hun aanhangers kontributie innen, verspreiden hun platform.

In verband met deze houding van de Trotskisten en Zinowjewisten, stellen de XVe Partijkonferentie (November 1926) en het Uitgebreide plenum van het Uitvoerende Komitee van de Kommunistische Internationale (December 1926) de kwestie van het Trotskistisch-Zinowjewistische blok ter discussie en brandmerkten zij in hun besluiten de aanhangers van het blok als scheurmakers, die met hun platform naar de mensjewistische posities zijn afgedaald.

Maar ook daar trokken de aanhangers van het blok geen lessen uit. In 1927, juist toen de Engelse konservatieven de diplomatieke- en handelsbetrekkingen met de U.S.S.R. verbraken, versterkten zij hun aanvallen tegen de partij opnieuw. Zij zetten een nieuw anti-Leninistisch platform in elkaar, het zogenaamde „platform van de 83” en gingen dit onder de partijleden verspreiden, terwijl zij van het Centraal-Komitee een nieuwe, algemene partijdiskussie eisten.

Van alle platforms van de oppositie was dit platform wel het meest leugenachtig en huichelachtig.

In woorden, d.w.z. in hun platform, keerden de Trotskisten en de Zinowjewisten zich niet tegen het inacht nemen van de partijbesluiten en spraken zij zich voor de partijtrouw uit, maar metterdaad overtraden zij op de grofste manier de besluiten van de partij, dreven zij de spot met iedere loyaliteit ten aanzien van de partij en haar Centraal-Komitee.

In woorden, d.w.z. in hun platform, keerden zij zich niet tegen de eenheid van de partij en spraken zij zich tegen de scheuring uit, maar metterdaad schonden zij op de grofste manier de eenheid van de partij, voerden zij een op scheuring gerichte politiek en bezaten zij reeds hun eigen, aparte, illegale, anti-Leninistische partij, die alle eigenschappen bezat om tot een Sowjet-vijandige, kontra-revolutionaire partij uit te groeien.

In woorden, d.w.z. in hun platform, spraken zij zich voor de industrialisatie-politiek uit en beschuldigden zij het Centraal-Komitee zelfs dat dit de industrialisatie niet in een voldoende snel tempo doorzette, maar metterdaad scholden zij op het besluit van de partij over de overwinning van het socialisme in de Sowjet-Unie, dreven, zij de spot met de politiek van de socialistische industrialisatie, eisten zij dat een ganse reeks van bedrijven en fabrieken aan buitenlanders in koncessie

zou worden gegeven, en was hun hoop in de eerste plaats op buitenlandse kapitalistische concessies in de Sowjet-Unie gevestigd.

In woorden, d.w.z. in hun platform, spraken zij zich uit voor de kollektivisatiebeweging en beschuldigden zij liet Centraal-Komitee zelfs, dat dit de kollektivisatie niet in een voldoende snel tempo doorzette, maar metterdaad dreven zij de spot met de politiek om de boeren in de socialistische opbouw te betrekken, propageerden zij de onvermijdelijkheid van „onoplosbare conflicten” tussen de arbeidersklasse en de boeren en hadden zij hun hoop gevestigd op de „kultureel-ontwikkelde pachters” op het platteland, d.w.z. op de koelakkenbedrijven.

Dat was dus het leugenachtigste van alle leugenachtige platforms van de oppositie.

Het was berekend op het bedriegen van de partij.

Het Centraal-Komitee weigerde de discussie onmiddellijk te openen en verklaarde aan de oppositionelen, dat de discussie eerst in overeenstemming met de partijstatuten, d.w.z. twee maanden voor het partijcongres kon worden geopend.

In Oktober 1927, d.w.z. twee maanden voor het XVe Kongres, verklaarde het Centraal-Komitee van de partij de algemene partijdiskussie geopend. De discussievergaderingen namen een aanvang. De resultaten van de discussie bleken voor het Trotskistisch-Zinowjewistische blok meer dan treurig te zijn. Voor de politiek van het Centraal-Komitee stemden 724.000 partijleden, voor het blok van de Trotskisten en de Zinowjewisten 4000 partijleden, d.w.z. minder dan een procent. Het partijvijandige blok was volkomen verslagen. De partij had met overweldigende meerderheid eendrachtig het platform van het blok verworpen.

Zo was de duidelijk uitgedrukte wil van de partij, op wier oordeel de aanhangers van het blok zelf een beroep hadden gedaan.

Maar ook hieruit trokken de aanhangers van het blok geen lessen. In plaats van zich aan de wil van de partij te onderwerpen, besloten zij de wil van de partij te breken. Nog voor dat de discussie was geëindigd besloten zij, daar zij zagen, dat hun smadelijk bankroet onvermijdelijk was, tot scherpere strijdvormen tegen de partij en de Sowjet-regering hun toevlucht te nemen. Zij besloten in Moskou en Leningrad een openlijke protestdemonstratie te houden. Voor de dag van hun

demonstratie kozen zij de 7e November, de dag van de herdenking der Oktober-revolutie, de dag, waarop de werkers van de Sowjet-Unie hun revolutionaire algemene volksdemonstratie houden. De Trotskisten en de Zinowjewisten waren dus van plan, een parallel-demonstratie te houden. Zoals ook te verwachten was, gelukte het den aanhangers van het blok slechts een armzalig troepje van hun weinig talrijke nalopers op straat te krijgen. Deze nalopers en hun hoofdmannen werden door de demonstratie van het gehele volk weggedrukt en weggedrongen.

Thans was er al niet meer aan te twijfelen, dat de Trotskisten en de Zinowjewisten in het moeras van de Sowjet-vijanden terecht waren gekomen. Hadden zij tijdens de algemene partijdiskussie een beroep op de partij tegen het Centraal-Komitee gedaan, hier, tijdens hun droevige demonstratie waren zij een beroep gaan doen op de vijandelijke klassen tegen de partij en tegen de Sowjetstaat. Nadat zij zich ten doel hadden gesteld de bolsjewistische partij te ondermijnen, moesten zij onvermijdelijk afdalen tot het ondermijnen van de Sowjetstaat, want de partij der bolsjewiki en de staat zijn in het land van de Sowjets niet te scheiden. Daarmede hadden de hoofdmannen van het Trotskistisch-Zinowjewistische blok zichzelf buiten de partij geplaatst, want het was niet mogelijk om mensen, die in het moeras van de Sowjetvijanden waren terecht gekomen, nog langer in de rijen van de bolsjewistische partij te dulden.

Op 14 November 1927 royeerde de verenigde vergadering van het Centraal-Komitee en de Centrale Kontrole Kommissie Trotski en Zinowjew uit de partij.

2. Suksessen van de socialistische industrialisatie. Het achterblijven van de landbouw. Het XVe Partijkongres. Koers naar de kollektivisatie van de landbouw. Verplettering van het Trotskistisch-Zinowjewistische blok. Politieke dubbelhartigheid.

Reeds aan het eind van 1927 had de politiek der socialistische industrialisatie beslissende successen behaald. De industrialisatie wist onder de verhoudingen van de Nieuwe Ekono-

mische Politiek in korte, tijd een belangrijke vooruitgang tot stand te brengen. De industrie en de landbouw als geheel (het houtbedrijf en de visvangst daarbij inbegrepen) hadden, wat hun bruto-productie betreft, niet alleen het peil van voor de oorlog bereikt, maar hadden dit peil ook overschreden. Het aandeel van de industrie in de volkshuishouding was tot 42 procent gestegen, en had daarmee het overeenkomstige peil van voor de oorlog bereikt.

Snel nam de socialistische sektor van de industrie ten koste van de partikuliere sektor toe, hij was van 81 pct. in 1924-1925 tot 86 procent in 1926-1927 gestegen, terwijl het aandeel van de partikuliere sektor in deze periode van 19 tot 14 procent was gedaald.

Dit betekende, dat de industrialisatie in de Sowjet-Unie een duidelijk uitgedrukt socialistisch karakter had, dat de industrie in de Sowjet-Unie zich in de richting van de overwinning van het socialistische produktiestelsel ontwikkelde, dat in de industrie de vraag: „wie zal overwinnen?” reeds ten gunste van het socialisme was beslist.

Even snel werd de partikuliere zakenman uit de handel verdrongen; zijn aandeel was in de kleinhandel van 42 procent in 1924-1925 teruggelopen tot 32 procent in 1926-1927, zonder nog te spreken van de groothandel, waar het aandeel van den partikulieren handelaar in dezelfde periode van 9 tot 5 procent was gedaald.

In een nog sneller tempo nam de socialistische grootindustrie toe, waarvan de produktie over 1927, het eerste jaar na de herstelperiode, vergeleken met het vorige jaar, met 18 procent was gegroeid. Deze toeneming was een rekord, onbereikbaar voor de grootindustrie van de meest vooraanstaande landen van het kapitalisme.

Een ander beeld toonde de landbouw, vooral het graanbedrijf. Hoewel de landbouw in zijn geheel het peil van voor de oorlog had overschreden, was de bruto-productie van de voornaamste tak van landbouw, de graanbouw, slechts 91-procent van het peil van voor de oorlog, en het graan, dat op de markt kwam, dat ter voorziening van de steden verkocht werd, bereikte nauwelijks 37 procent van het peil van voor de oorlog, waarbij alle gegevens er van getuigden dat er gevaar bestond voor een verdere vermindering van de produktie van graan voor de markt.

Dit betekende, dat op het platteland de verbrokkeling van de grote bedrijven, die graan voor de markt leverden, in kleine bedrijven en van de kleine bedrijven in nog kleinere, een verbrokkeling die in 1918 was begonnen, nog steeds aanhield; dat . het kleine en zeer kleine boerenbedrijf reeds half tot de produktie voor eigen gebruik was overgegaan, zodat het slechts zeer weinig graan voor de markt kon leveren; dat de graanbouw van 1927, die iets minder graan produceerde dan het bedrijf van voor de oorlog, aan de steden echter maar iets meer dan een derde gedeelte van de hoeveelheid graan kon leveren, die de graanbouw van voor de oorlog kon leveren.

Het stond vast, dat het leger en de steden der Sowjet-Unie bij zulk een toestand van de graanbouw voor een chronisch voedselgebrek moesten komen te staan.

Het was een crisis in de graanbouw, waarop een crisis in de veeteelt moest volgen.

Om uit deze toestand te geraken, moest men in de landbouw overgaan tot het grootbedrijf, dat in staat was tractoren en landbouwmachines te gebruiken en de produktie van het graan voor de markt enige malen te vergroten. Het land had nu twee mogelijkheden: óf over te gaan naar het kapitalistische grootbedrijf, hetgeen de verarming van de boerenmassa's, de ondergang van het verbond tussen de arbeidersklasse en de bóeren, de versterking van de koelakken en de nederlaag van het socialisme op het platteland zou betekenen, óf de weg opgaan van de vereniging van de kleine boerenbedrijven tot grote socialistische bedrijven, tot kolchozen, die van tractoren en andere moderne machines gebruik kunnen maken, teneinde de graanbouw en zijn produktie voor de markt snel omhoog te brengen.

Het is duidelijk, dat de partij der bolsjewiki en de Sowjet-staat alleen de tweede weg, de kolchos-weg van de ontwikkeling van de landbouw, konden betreden.

Hierbij steunde de partij op de volgende aanwijzingen van Lenin over de noodzakelijkheid om van de kleine boerenbedrijven naar het grote, artelsgewijze gevoerde*), kollektieve bedrijf in de landbouw over te gaan:

a) „Met het kleine bedrijf kan men niet uit de armoede komen” (Komplete Werken, Deel XXXIV, blz. 540).

*) Artel — produktieve koöperatie (Verf.)

b) „Indien wij als van ouds op kleine bedrijven blijven zitten, al is het dan ook als vrije burgers op vrije grond, dan bedreigt ons toch de onvermijdelijke ondergang” (Verz. Werken, Deel IV, blz. 386).

c) „Opdat het boerenbedrijf zich verder zal kunnen ontwikkelen, is het nodig ook de verdere overgang duurzaam te verzekeren en de verdere overgang bestaat onvermijdelijk hierin, dat het minst voordelige en achterlijkste, kleine individuele boerenbedrijf, door zich geleidelijk te verenigen, een maatschappelijk, groot landbouwbedrijf zal organiseren” (Deel XXVI, blz. 299).

d) „Alleen wanneer het ons gelukt, den boeren de voordelen van de maatschappelijke, kollektieve, koöperatieve, artelsgewijze bewerking van de grond metterdaad te tonen, alleen wanneer het ons gelukt den boeren te helpen, met behulp van het koöperatieve, artelsgewijze gevoerde bedrijf, eerst dan zal de arbeidersklasse, die de staatsmacht in handen heeft, den boer werkelijk bewijzen, dat zij gelijk heeft, en zal zij de vele millioenen tellende boerenmassa werkelijk duurzaam en echt aan haar zijde brengen”. (Deel XXIV, blz. 579).

Zo stond het voor het XVe Partijkongres.

Het XVe Partijkongres werd op 2 December 1927 geopend. Er waren op het Kongres 898 afgevaardigden met beslissende stem en 771 afgevaardigden met raadgevende stem aanwezig, die 887.233 partijleden en 348.957 kandidaten vertegenwoordigden.

Kameraad Stalin sprak in zijn verslag over de suksessen van de industrialisatie en de snelle groei van de socialistische industrie en stelde de partij tot taak:

„Onze socialistische kommandoposten in alle takken van de volkshuishouding, zowel in de stad als op het platteland, uit te breiden en te versterken en daarbij koers te houden op de likwidatie van de kapitalistische elementen In de volkshuishouding”.

Kam. Stalin vergeleek de landbouw met de industrie en wees op de achterlijkheid van de landbouw, vooral van de graanbouw, die te verklaren is door de verbrokkeling van de landbouw,

bouw, welke geen toepassing van de moderne techniek toelaat, hij legde er de nadruk op, dat deze niet-benijdenswaardige toestand van de landbouw een dreigend gevaar voor de gehele volkshuishouding betekende.

„Waar is de uitweg?” — vroeg kam. Stalin.

„De uitweg — antwoordde hij — ligt in de overgang van de kleine en verbrokkelde boerenbedrijven naar grote en verenigde bedrijven op de grondslag van de maatschappelijke bewerking van de grond, in de overgang tot de kollektieve bewerking van de grond op de basis van een nieuwe, hogere techniek. De uitweg, dat is wanneer de kleine en zeer kleine boerenbedrijven zich geleidelijk, maar gestaag, niet onder pressie, maar door voorbeeld en overtuiging, gaan verenigen tot grote bedrijven op de grondslag van de maatschappelijke, koöperatieve, kollektieve bewerking van de grond, met gebruik van landbouwmachines en trakteren, onder toepassing van wetenschappelijke methoden tot intensivering van de landbouw. Een andere uitweg is er niet”.

Het XVe Kongres besloot de kollektivisatie van de landbouw op alle mogelijke wijzen tot ontplooiing te brengen. Het Kongres gaf een plan aan om het net van kolchozen en sowchozen uit te breiden en te verstevigen en gaf preciese aanwijzingen ten aanzien van de methoden van strijd voor kollektivisatie van de landbouw.

Tevens gaf het Kongres de richtlijn:

„Het offensief tegen de koelakken verder te ontwikkelen en een aantal nieuwe maatregelen te nemen, die de ontwikkeling van het kapitalisme op het platteland beperken en die het boerenbedrijf in de richting van het socialisme voeren”. (De K.P.S.U.(b) in resoluties, Deel II, blz. 260).

Tenslotte gaf het Kongres, uitgaande van de versterking van het beginsel der planmatigheid in de volkshuishouding en met het oog op de organisatie van een planmatig offensief van het socialisme tegen de kapitalistische elementen over het gehele front van de volkshuishouding, aan de betreffende organen

de aanwijzing, om het eerste vijfjarenplan van de volkshuishouding op te stellen.

Nadat het de vraagstukken van de socialistische opbouw had behandeld, ging het XVe Partijkongres over tot de kwestie van het likwideren van het blok van Trotskisten en Zinowjewisten.

Het Kongres stelde vast, dat „de oppositie ideologisch met het Leninisme had gebroken, dat zij tot een mensjewistische groep was ontaard, de weg van kapitulatie voor de krachten van de internationale en de binnenlandse bourgeoisie had betreden en objectief tot een werktuig van een derde kracht tegen het regime van de proletarische diktatuur was geworden” (te zelfder plaatse, Deel II, blz. 232).

Het Kongres was van mening, dat de meningsverschillen tussen de partij en de oppositie een betekenis hadden aangenomen, die het program van de partij raakte, dat de Trotskistische oppositie de weg van de strijd tegen de Sowjets had betreden. Derhalve verklaarde het XVe Kongres, dat iemand, die tot de Trotskistische oppositie behoorde en haar opvattingen propageerde niet tegelijkertijd in de gelederen van de bolsjewistische partij kon blijven.

Het Kongres keurde het besluit van de verenigde vergadering van het Centraal-Komitee en de Centrale Kontrole Kommissie over het royement van Trotski en Zinowjew uit de partij goed en besloot alle actieve politici van het blok van Trotskisten en Zinowjewisten, zoals Radek, Preobrazjenski, Rakowski, Pjatakow, Serebrjakow, I. Smirnow, Kamenjew, Sarkis, Safarow, Liefsjitz, Mdiwani, Smilga en de gehele groep van het „demokratische centralisme” (Sapronow, W. Smirnow, Bogoeslawski, Drobnis e.a.) uit de partij te royeren.

De aanhangers van het blok van Trotskisten en Zinowjewisten, die ideologisch verslagen en organisatorisch verpletterd waren, verloren de laatste resten van hun invloed onder het volk.

De uit de partij gesloten anti-Leninisten begonnen enige tijd na het XVe Partijkongres verklaringen in te dienen, dat zij met het Trotskisme hadden gebroken en verzochten weer in de partij te worden opgenomen. De partij kon toen natuurlijk nog niet weten dat Trotski, Rakowski, Radek, Krestinski, Sokolnikow en anderen reeds lang vijanden van het volk en door de buitenlandse spionnagediensten aangeworven spionnen waren,

dat Kamenjew, Zinowjew, Pjatakow en anderen reeds verbindingen met de vijanden van de Sowjet-Unie in de kapitalistische landen hadden aangeknoopt, om met hen tegen het Sowjetvolk „samen te werken”. Maar zij had genoeg ervaring opgedaan, om te weten, dat men van deze lieden, die herhaaldelijk op de meest gewichtige ogenblikken tegen Lenin en de Leinistische partij waren opgetreden, allerlei gemeenheden kon verwachten. Daarom stond de partij wantrouwend tegenover de verklaringen van de geroyeerden. Om de oprechtheid van hen die de verklaringen hadden ingediend aan een eerste controle te onderwerpen, maakte zij het wederopnemen in de partij van de volgende eisen afhankelijk:

- a) de openlijke veroordeling van het Trotskisme als een anti-bolsjewistische en Sowjetvijandige ideologie;
- b) de openlijke erkenning van de politiek van de partij als de enig juiste;
- c) de onverantwoordelijke onderwerping aan de besluiten van de partij en van haar organen;
- d) het doormaken van een proeftijd, in de loop waarvan de partij hen, die een verklaring hebben ingediend, controleert en na afloop waarvan de partij, al naar de resultaten van de kontrôle, het wederopnemen van iederen geroyeerde afzonderlijk bespreekt.

De partij ging er hierbij van uit, dat het openlijk aanvaarden van deze punten door de geroyeerden onder alle omstandigheden voor de partij van voordeel zou zijn, daar dit de eenheid van de gelederen der Trotskisten en Zinowjewisten zou breken, in hun midden ontbinding zou brengen en nog eens weer het juiste inzicht en de macht van de partij zou aantonen. Het zou het de partij onmogelijk maken om wanneer de indieners van de verklaringen oprecht waren, haar vroegere funktionarissen terug te krijgen en wanneer zij onoprecht zouden blijken, hen voor aller ogen te ontmaskeren, niet meer als mensen die gedwaald hadden, maar als baantjesjagers zonder ideeën, als bedriegers van de arbeidersklasse en onverbeterlijke, dubbelhartigen.

De meerderheid van de geroyeerden aanvaardde de door de partij gestelde opnemingsvoorwaarden en publiceerde in overeenstemming hiermee verklaringen in de pers.

De partij had medelijden met hen, wilde hun niet de mogelijkheid ontnemen om opnieuw tot de partij en de arbeidersklasse

te gaan behoren en herstelde hen in hun rechten van partijlid.

In verloop van tijd bleek echter, dat de verklaringen van de „aktieve politici” van het blok van Trotskisten en Zinowjewisten, op enkele uitzonderingen na, door en door leugenachtige, dubbelhartige verklaringen waren.

Het bleek, dat deze heren, nog voordat zij hun verklaringen indienden, opgehouden hadden een politieke stroming te zijn, die bereid was om voor het volk haar opvattingen te verdedigen en dat zij tot een kliek baantjesgasten zonder ideeën waren geworden, bereid om voor aller ogen de resten van hun opvattingen te vertrappen, bereid om voor aller ogen de hun vreemde opvattingen van de partij te loven, bereid om als kameleons elke mogelijke kleur aan te nemen, alleen maar om in de partij, in de arbeidersklasse te blijven, om de mogelijkheid te hebben zowel de arbeidersklasse als haar partij schade toe te brengen.

De Trotskistisch-Zinowjewistische „aktieve politici” bleken politieke bedriegers, politiek dubbelhartigen te zijn.

Zulke dubbelhartigen beginnen gewoonlijk met bedrog en brengen hun duister werk door middel van bedrog van het volk, van de arbeidersklasse, van de partij van de arbeidersklasse, ten uitvoer. Maar deze dubbelhartigen in de politiek kan men niet alléén als bedriegers beschouwen. Politiek dubbelhartige elementen vormen een kliek politieke baantjesjagers zonder ideeën, die reeds lang het vertrouwen van het volk hebben verloren en die op slinkse wijze dit vertrouwen trachten terug te winnen door middel van bedrog, door als kameleons van kleur te veranderen, door oplichterspraktijken, door elk willekeurig middel, om maar de naam van politieke funktionarissen te kunnen behouden. Deze elementen vormen een beginselloze kliek baantjesjagers, bereid om op iedereen te steunen, al zijn dat ook misdadigers, al zijn het uitwerpselen van de maatschappij al zijn het gezworen vijanden van het volk, — teneinde op het „geschikte ogenblik” opnieuw op het politieke toneel te sluipen en als „regeerders” op de nek van het volk te gaan zitten. \

Zulke dubbelhartige elementen in de politiek bleken nu juist de Trotskistisch-Zinowjewistische „aktieve politici” te zijn.

3. Het offensief tegen de koelakken. De partijvijandige groep van Boecharin en Rijkow. Aanneming van het Eerste Vijfjarenplan. Socialistische wedijver. Het begin van de massale beweging van de kollektivisatie.

De agitatie van het blok van Trotskisten en Zinowjewisten tegen de politiek van de partij, tegen de opbouw van het socialisme, tegen de kollektivisatie, evenals de agitatie van de Boecharinisten, dat er van de kolchozen niets terecht zou komen, dat men aan de koelakken niet moest raken, daar zij zelf in het socialisme zouden „groeien”, dat de verrijking van de bourgeoisie geen gevaar voor het socialisme opleverde, — deze gehele agitatie vond grote weerklank bij de kapitalistische elementen in het land en in de eerste plaats bij de koelakken. De koelakken wisten thans uit wat de pers schreef, dat zij niet alleen stonden, dat zij verdedigers en woordvoerders hadden in de personen van Trotski, Zinowjew, Kamenjew, Boecharin, Rijkow en anderen. Het is duidelijk, dat deze omstandigheid de geest van verzet bij de koelakken tegen de politiek van de Sowjet-regering wel moest aanwakkeren. En inderdaad gingen de koelakken zich steeds krachtiger verzetten. De koelakken begonnen in massa te weigeren hun graanoverschotten, die zij in een niet geringe hoeveelheid hadden opgehoopt, aan de Sowjetstaat te verkopen. Zij begonnen een terreur tegen de kolchosboeren en tegen de partij- en Sowjet-funktionarissen op het platteland uit te oefenen, zij begonnen kolchozen en graaninzamelingschuren van de staat in brand te steken.

De partij begreep, dat zolang het verzet van de koelakken niet gebroken was, zolang de koelakken niet voor de ogen van de boeren in open strijd waren verslagen, de arbeidersklasse en het Rode Leger onder een tekort aan graan zouden lijden en de kolchos-beweging van de boeren geen massakarakter zou kunnen aannemen.

Aan de hand van de richtlijnen van het XVe Partijkongres, ging de partij tot een vastberaden offensief tegen de koelakken over. Bij haar offensief verwezenlijkte de partij de leuze: stevig te steunen op de dorpsarmoede, het verbond met den middelboer te versterken en vastberaden strijd te voeren tegen de koelakken. In antwoord op de weigering van de koelakken om de graanoverschotten tegen de vaste prijzen aan de staat te ver-

kopen, namen de partij en de regering een aantal buitengewone maatregelen tegen de koelakken. Zij pasten artikel 107 van het Wetboek van Strafrecht toe over de gerechtelijke inbeslagneming van de graanoverschotten van de koelakken en spekulanten, wanneer zij weigerden, deze overschotten tegen vaste prijzen aan de staat te verkopen, en zij gaven de dorpsarmoede een aantal voordelen, krachtens welke de dorpsarmoede 25 procent van het in beslag genomen koelakkengraan ter beschikking kreeg.

De buitengewone maatregelen hadden hun uitwerking: de dorpsarmoede en de middelboeren sloten zich aaneen tot de vastberaden strijd tegen de koelakken, de koelakken werden geïsoleerd, het verzet van de koelakken en spekulanten werd gebroken. Tegen het einde van 1928 had de Sowjetstaat reeds genoeg graanreserves tot zijn beschikking en de kolchosbeweging schreed met vastere tred voorwaarts.

In dat zelfde jaar werd er een grote sabotage-organisatie van burgerlijke specialisten in het distrikt van Sjachty in het Donets-bekken ontdekt. De saboteurs van Sjachty waren nauw verbonden met de vroegere eigenaars van de ondernemingen, de Russische en buitenlandse kapitalisten, met de buitenlandse militaire spionnagedienst. Zij stelden zich ten doel de groei van socialistische industrie te verhinderen en het herstel van kapitalisme in de Sowjet-Unie te bevorderen. De saboteurs om de mijnen op een onjuiste wijze exploiteren, om de kolenopbrengst te verminderen. Zij bedierven de machines en de entilatie, organiseerden instortingen, ontploffingen en stichtten brand in de mijnen, in de bedrijven en elektrische centrales. De saboteurs hielden bewust de verbetering van de materiële toestand van de arbeiders tegen en overtraden de Sowjetwetten over de bescherming van de arbeid.

De saboteurs werden ter verantwoording geroepen. Zij ontvingen hun verdiende straf van het gerecht.

Het Centraal-Komitee van de partij droeg alle partij organisaties op, lessen uit de Sjachty-zaak te trekken. Kam. Stalin wees er op, dat de bolsjewistische bedrijfsleiders zelf kenners van de techniek der produktie moesten worden, opdat de saboteurs onder de oude burgerlijke specialisten hen voortaan niet meer zouden kunnen bedriegen, en dat de opleiding van nieuwe technische kaders uit de arbeidersklasse moest worden versneld.

Volgens besluit van het Centraal-Komitee werd de opleiding

van jonge specialisten aan de inrichtingen van technisch hoger onderwijs verbeterd. Er werden duizenden partijgenoten, leden van de Kommunistische Jeugdbond en partijlozen die de zaak van de arbeidersklasse toegewijd waren, gemobiliseerd om te gaan studeren.

Voordat de partij tot het offensief tegen de koelakken overgegaan was, zolang de partij met de likwidatie van het blok van Trotskisten en Zinowjewisten bezig was, hield de groep van Boecharin en Rijkow zich min of meer rustig, bleef zij als partijvijandige groep in de reserve, ging zij er niet toe over de Trotskisten openlijk te ondersteunen en trad zij zelfs nu en dan tezamen met de partij tegen de Trotskisten op. Toen de partij tot het offensief tegen de koelakken overging, toen er buitengewone maatregelen tegen de koelakken werden genomen, wierp de groep van Boecharin en Rijkow het masker af en begon zij openlijk tegen de politiek der partij op te treden. De koelakkengeest van de groep van Boecharin en Rijkow hield het niet uit en de aanhangers van deze groep begonnen nu openlijk ter verdediging van de koelakken op te treden. Zij eisten de opheffing van de buitengewone maatregelen en joegen onnozele mensen schrik aan door te beweren, dat wanneer dat niet gebeurde de „degradatie” (achteruitgang, verval, uiteenvallen) van de landbouw een aanvang zou kunnen nemen, ja, dat de degradatie reeds begonnen was. Daar zij de groei van de kolchozen en sowchozen, deze hoogste vormen van de landbouw niet opmerkten en het verval van het koelakkenbedrijf zagen, deden zij het voorkomen, alsof de degradatie van het koelakkenbedrijf de degradatie van de landbouw zelf betekende. Om zich zelf een theoretische grondslag te geven, zetten zij de belachelijke „theorie van het uitdoven van de klassenstrijd” in elkaar en beweerden op grond van deze theorie, dat hoe meer overwinningen het socialisme in zijn strijd tegen de kapitalistische elementen zou behalen des te meer zou de klassenstrijd getemperd worden; dat de klassenstrijd spoedig helemaal zou uitdoven en de klassevijand al zijn posities zonder tegenstand zou opgeven, en dat er met het oog hierop helemaal geen offensief tegen de koelakken behoefde te worden ondernomen. Daarmee herstelden zij hun versleten burgerlijke theorie over het vreedzame ingroeien van de koelakken in het socialisme en traden zij de bekende stelling van het Leninisme met voeten, krachtens welke de tegenstand van den klassevijand des te scherpere vor-

bij het Centraal-Komitee een verklaring in, dat zij hun ontslag nemen, in de mening, dat zij de partij daarmee schrik kunnen aanjagen. Het Centraal-Komitee veroordeelt deze sabotagepolitiek van ontslagnemingen. Tenslotte verklaarde de plenum-zitting van het Centraal-Komitee in November 1929, dat de propaganda van de opvattingen der rechtse opportunisten onverenigbaar is met het lidmaatschap van de partij en besloot, Boecharin als voorvechter en leider van de rechtse défaitisten uit het Politieke Bureau van het Centraal-Komitee te verwijderen, terwijl Rijkow, Tomski en de andere leden van de rechtse oppositie een ernstige waarschuwing kregen.

Toen de hoofdmannen van de rechtse défaitisten zagen, dat de zaak voor hen een droevige keer nam, dienden zij een verklaring in, waarin zij hun fouten erkenden en de politieke lijn van de partij voor juist verklaarden.

De rechtse défaitisten besloten tijdelijk de terugtocht te aanvaarden, om hun kaders voor de verplettering te behoeden.

Daarmede eindigde de eerste étape van de strijd van de partij tegen de rechtse défaitisten.

De nieuwe meningsverschillen in de partij gaan aan de buitenlandse vijanden van de Sowjet-Unie niet ongemerkt voorbij. In de veronderstelling, dat de „nieuwe twisten” in de partij een teken van verzwakking van de partij waren, doen zij een nieuwe poging om de Sowjet-Unie in een oorlog te betrekken en de industrialisatie van het land, die nog niet op volle kracht is gekomen, te doen mislukken. In de zomer van 1929 organiseren de imperialisten een botsing tussen China en de Sowjet-Unie, zij bewerken, dat de Chinese-Oosterspoorweg (die aan de Sowjet-Unie behoorde) door Chinese militaristen bezet wordt, en dat er een aanval van de Chinese witte troepen op de grenzen van ons land in het Verre Oosten plaats vindt. Maar de aanval van de Chinese militaristen werd in korte tijd gelijkwideerd. de militaristen trokken verslagen door het Rode Leger terug, en het konflikt eindigde met een vredesverdrag met de Mandsjoerijse machthebbers.

De vredespolitiek van de Sowjet-Unie had ondanks alles wederom getriomfeerd, ondanks het gewroet van de buitenlandse vijanden en de „twisten” binnen de partij.

De indertijd door de Engelse konservatieven verbroken diplomatieke- en handelsbetrekkingen van de Sowjet-Unie met Engeland werden spoedig hersteld.

Terwijl de partij met succes de aanvallen van de buitenlandse en binnenlandse vijanden afsloeg, verrichtte zij tegelijkertijd een omvangrijk werk voor de opbouw van de zware industrie om de socialistische wedijver te organiseren, de sowchozen en kolchozen op te bouwen en ten slotte, om de voorwaarden voor te bereiden, die voor het aannemen en ten uitvoer brengen van het eerste Vijfjarenplan van de volkshuishouding nodig waren.

In April 1929 kwam de XVIe Partijkonferentie bijeen. Het voornaamste vraagstuk voor de Konferentie was het eerste Vijfjarenplan. De Konferentie verwierp de door de rechtse défaitisten verdedigde „minimum”-variant van het Vijfjarenplan en nam de „maximale”-variant aan, die zij onder alle omstandigheden verplichtend stelde.

De partij had dus het beroemde eerste Vijfjarenplan voor de opbouw van het socialisme aangenomen.

Volgens het Vijfjarenplan werd de omvang van de kapitaalbeleggingen in de volkshuishouding voor de jaren 1928-1933 op 64,6 milliard roebel bepaald. Daarvan moesten in de industrie, de elektrifikatie daarbij inbegrepen, 19 milliard roebel worden gestoken, in het verkeerswezen 10 milliard roebel, in de landbouw 23,2 milliard roebel.

Dit was het grootse plan om de industrie en de landbouw van de Sowjet-Unie met de moderne techniek uit te rusten.

„De fundamentele taak van het Vijfjarenplan, zeide kam. Stalin. - was, om in ons land een industrie te scheppen, die in staat zou zijn om niet alleen de industrie in haar geheel, maar ook het verkeerswezen en de landbouw op de grondslag van het socialisme opnieuw uit te rusten en te reorganiseren”. (Beginselen van Leninisme”, Ned.

vert., blz. 696).

Dit plan, hoe groots ook, was voor de bolsjewiki toch niet iets onverwachts en duizelingwekkends. Het was voorbereid door de gehele ontwikkelingsgang van de industrialisatie en de kollektivisatie. Het was voorbereid door de arbeidsgeestdrift, die de arbeiders en de boeren reeds had aangegrepen en die haar uitdrukking in de socialistische wedijver had gevonden.

De XVIe Partijkonferentie nam een oproep aan alle werkers aan om de socialistische wedijver tot ontplooiing te brengen.

De socialistische wedijver liet prachtige voorbeelden zien van

de arbeid en van de nieuwe verhouding tot de arbeid. Da arbeiders en de kolchosboeren stonden in vele bedrijven, kolchozen en sowchozen tegenplannen op. Zij gaven toonbeelden van heldhaftigheid bij de arbeid. Zij vervulden niet alleen de door de partij en de regering vastgestelde plannen van de socialistische opbouw, maar overtroffen die ook. De opvattingen van de mensen over de arbeid wijzigden zich. Van een gedwongen tucht huis-plicht, die hij onder het kapitalisme was geweest, begon de arbeid „een zaak van eer, een zaak van roem, een zaak van heldenmoed en heroïsme” (Stalin) te worden.

In het gehele land had een nieuwe reusachtige industriële opbouw plaats. De bouw van de elektrische centrale aan de Dnjepr maakte goede vorderingen. In het Donets-bekken begon de bouw van de bedrijven van Kramatorsk en Gorlowka, de rekonstruktie van het lokomotieven-bedrijf van Loegansk. Het aantal nieuwe mijnen en hoogovens nam toe. In de Oeral werden de Oeral-machinefabriek, de chemische kombinate van Berezniki en Solikamsk gebouwd. Er werd een aanvang gemaakt met de bouw van het metaalbedrijf van Magnitogorsk. De bouw van de grote automobielfabrieken in Moskou en Gorki (het vroegere Nizjni-Nowgorod) was in volle gang. Er werden reusachtige fabrieken van tractoren en combines (maaidorsmachines) gebouwd. In Rostow aan de Don verrees de reusachtige fabriek voor landbouwmachines. De tweede steenkoolbasis in de Sowjet-Unie, het Koesnetskbekken, werd uitgebreid. In de steppen bij Stalingrad verrees in 11 maanden een geweldige tractorenfabriek. Bij het bouwen van de elektrische centrale aan de Dnjepr en van de Stalingradse tractorenfabriek braken de arbeiders alle wereldrekords op het gebied van de produktiviteit van de arbeid.

De geschiedenis had zulk een geweldige vlucht van de nieuwe industriële opbouw, zulk een geestdrift voor de nieuwe opbouw, zulk een heldhaftigheid bij de arbeid van de miljoenenmassa's der arbeidersklasse nog nimmer aanschouwd.

Dat was een echt arbeidsenthousiasme van de arbeidersklasse, dat zich op de grondslag van de socialistische wedijver ontwikkelde.

De boeren bleven dit keer niet bij de arbeiders ten achter. Ook op het platteland vertoonde zich het arbeidsenthousiasme van de boerenmassa's, die de kolchozen organiseerden. De

boerenmassa's gingen zich vastberaden tot het kollektieve bedrijf wenden. Een grote rol speelden hierbij de sowchozen en de machine- en traktorenstations (M.T.S.), die met tractoren en andere machines waren uitgerust. De boeren bezochten in massa's de sowchozen, de machine- en traktorenstations, bekeken het werk van de tractoren, van de landbouwmachines, uitten hun opgetogenheid en namen meteen het besluit: „tot de kolchozen toe te treden”. Verspreid over kleine en zeer kleine individuele bedrijven, zonder enigszins bruikbare werktuigen en trekkrachten, beroofd van de mogelijkheid om de geweldige hoeveelheid braakliggende grond om te ploegen, zonder uitzicht op verbetering van hun bedrijf, terneergeslagen door de nood en de eenzaamheid, overgelaten aan zich zelf, vonden de boeren eindelijk een uitweg, de weg naar een beter leven, — in de vereniging van de kleine bedrijven tot kollektieve bedrijven, tot kolchozen, — in de tractoren, die in staat waren om elke willekeurige „harde grond”, elk braakliggend land te beploegen, — in de hulp van de staat met machines, geld, mensen, raadgevingen, — in de mogelijkheid om zich te bevrijden van de schuldslavernij bij de koelakken, die nog maar heel kort geleden, tot vreugde van de miljoenenmassa's van de boeren door de Sowjetstaat waren verslagen en neergeslagen.

Op deze grondslag begon en ontwikkelde zich vervolgens de massabeweging der kollektivisatie, die aan het einde van 1929 bijzonder sterk werd. Zij bracht zulke ongekende tempo's van de groei der kolchozen, als zelfs onze socialistische industrie nog niet gekend had.

In 1928 bedroeg het bezaaide oppervlak van de kolchozen 1.390.000 H.A., in 1929 4.262.000 H.A. en in 1930 hadden de kolchozen reeds de mogelijkheid een plan voor het beploegen van 15 miljoen H.A. op te stellen.

„Men moet erkennen — zeide kam. Stalin over het tempo van de toename der kolchozen in zijn artikel „Het jaar van de grote ommekeer” (1929) —, dat zelfs onze gesocialiseerde grootindustrie, wier ontwikkelingstempo zich in het algemeen door een grote vlucht onderscheidt, zulk een stormachtig ontwikkelingstempo niet kent”. („Beginselen van het Leninisme”, blz. 426).

Dat was een ommekeer in de ontwikkeling van de kollektivisatie-beweging.

Dat was het begin van de massale kollektivisatiebeweging.

„Waarin ligt het nieuwe in de tegenwoordige kollektivisatie-beweging?“, — vroeg kam. Stalin in zijn artikel „Het jaar van de grote ommekeer“. En hij antwoordde: „Het nieuwe en beslissende in de tegenwoordige kollektivisatie-beweging ligt hierin, dat de boeren niet in afzonderlijke groepen in de kolchozen treden, zoals dat vroeger het geval was, maar met gehele dorpen, kantons, distrikten, zelfs met gehele gebieden tegelijk. Maar wat betekent dit? Dit betekent, dat de middelboer tot de kolchozen is toegetreden. Hierin ligt de grondslag van de radikale ommekeer in de ontwikkeling van de landbouw, die de belangrijkste verovering van de Sowjet-macht vormt...“ (te zelf der plaatse, blz. 31).

Dat betekende dat de taak van de likwidatie van de koelakken als klasse, op de grondslag van de kompakte kollektivisatie, rijp werd of reeds rijp was geworden.

KORT SAMENGEVATTE GEVOLGTREKKINGEN.

In de strijd voor de socialistische industrialisatie van het land overwon de partij in de jaren 1926—1929 geweldige interne en internationale moeilijkheden. De krachtsinspanning van de partij en van de arbeidersklasse voerden tot de overwinning van de politiek der socialistische industrialisatie van het land.

Een van de moeilijkste taken van de industrialisatie — de opeenhoping van middelen voor de opbouw van de zware industrie — werd in hoofdzaak vervuld. De grondslagen werden gelegd van een zware industrie, in staat om de gehele volkshuishouding opnieuw uit te rusten.

Het eerste Vijfjarenplan van de socialistische opbouw werd aangenomen. Er werd een geweldige bedrijvigheid ontwikkeld bij de bouw van nieuwe bedrijven, sowchozen en kolchozen

Dit voorwaarts schrijden op de weg van het socialisme werd begeleid door een verscherping van de klassenstrijd in het land

en door een verscherping van de strijd binnen de partij. Het belangrijkste resultaat van deze strijd was: de onderdrukking van de tegenstand der koelakken, de ontmaskering van het défaitistische blok van Trotskisten en Zinowjewisten als een Sowjetvijandig blok, de ontmaskering van de rechtse défaitisten als een vertegenwoordiging van de koelakken, het verdrijven van de Trotskisten uit de partij, het besluit, dat de opvattingen van de Trotskisten en de rechtse opportunisten onverenigbaar zijn met het lidmaatschap van de K.P.S.U. (b).

Toen zij ideologisch door de bolsjewistische partij verslagen waren en elke basis in de arbeidersklasse verloren hadden, hielden de Trotskisten op een politieke stroming te zijn en werden zij tot een beginselloze kliek van baantjesgasten en politieke bedriegers, tot een bende van politieke huichelaars.

Toen de partij de grondslagen van de zware industrie had gelegd, mobiliseerde zij de arbeidersklasse en de boeren voor het vervullen van het eerste Vijfjarenplan van de socialistische rekonstruktie van de Sowjet-Unie. In het land ontwikkelt zich de socialistische wedijver van millioenen werkers, ontstaat een machtig arbeidsenthousiasme, wordt een nieuwe arbeidsdiscipline uitgewerkt.

Deze periode eindigt met het jaar van de grote ommekeer, dat geweldige veroveringen van het socialisme in de industrie, de eerste belangrijke suksessen in de landbouw, de wending van den middelboer naar het kollektieve bedrijf, en het begin van de massa-beweging van de kollektivisatie bracht.

HOOFDSTUK XI.

DE PARTIJ DER BOLSJEWIKI IN DE STRIJD VOOR DE KOLLEKTIVISATIE VAN DE LANDBOUW.

(1930—1934).

1. De internationale situatie in de jaren 1930—1934. Economische crisis in de kapitalistische landen. Inbezitneming van Mandsjoerije door Japan. Het aan de macht komen van de fascisten in Duitsland. Twee haarden van de oorlog.

Terwijl de U.S.S.R. belangrijke suksessen behaalde op het gebied van de socialistische industrialisatie van het land en in snel tempo haar industrie ontwikkelde, brak er aan het einde van 1929 in de landen van het kapitalisme een economische wereldkrisis uit, die zich in de daaropvolgende drie jaren met een tot nu toe ongekennde verwoestende kracht verdiepte. De industriële crisis verstrengelde zich met de landbouw (agrarische) crisis en dit verergerde de toestand van de kapitalistische landen nog meer.

Terwijl in de U.S.S.R. de industrie in de drie crisisjaren (1930—1933) meer dan tweemaal in omvang toenam en in 1933 201 % van het peil van 1929 bereikte, was de industrie van de Verenigde Staten aan het eind van 1933 tot op 65 % van het peil van 1929 teruggelopen, de industrie van Engeland tot op

86 %, de industrie van Duitsland tot op 66 %, de industrie van Frankrijk tot op 77 %.

Deze omstandigheid demonstreerde nog eens weer de superioriteit van het socialistische economische systeem tegenover het kapitalistische systeem. Zij toonde, dat het land van het socialisme het enige in de wereld is, dat vr is van economische krisissen.

Als gevolg van de economische wereldkrisis werden er 24 miljoen werklozen tot honger, armoede en ellende gedoemd. Van de agrarische crisis hadden tientallen miljoenen boeren te lijden.

De economische wereldkrisis verscherpte de tegenstellingen tussen de imperialistische staten, tussen de staten die overwonnen, en die verloren hadden, tussen de imperialistische staten en de koloniale en afhankelijke landen, tussen de arbeiders en de kapitalisten, tussen de boeren en de landheren nog meer.

In zijn verslag op het XVIe Partijkongres wees kam. Stalin er op, dat de bourgeoisie een uitweg uit de economische crisis zal zoeken, enerzijds in de onderdrukking van de arbeidersklasse door middel van het instellen van een fascistische diktatuur, d.w.z. van de diktatuur van de meest reaktionaire, meest chauvinistische, meest imperialistische elementen van het kapitalisme en anderzijds in het doen uitbreken van de oorlog om een nieuwe verdeling van de koloniën en de invloedssferen ten koste van de zwak beschermde landen.

Zo is het ook geschied.

In 1932 werd het oorlogsgevaar van de kant van Japan sterker. De Japanse imperialisten, die zagen, dat de Europese mogendheden en de Verenigde Staten volkomen in beslag waren genomen door hun interne aangelegenheden in verband met de economische crisis, besloten de gelegenheid waar te nemen en een poging te doen om op het zwak beschermde China druk uit te oefenen, het aan zich ondergeschikt te maken en daar heer en meester te worden. Zonder aan China de oorlog te verklaren en op schurkachtige wijze door hen zelf veroorzaakte „plaatselijke incidenten” uitbuitend, lieten de Japanse imperialistische rovers hun troepen Mandsjoerije binnenrukken. De Japanse troepen namen Mandsjoerije volkomen in bezit en bereidden gunstige stellingen voor om Noord-China in bezit te nemen en een aanval on de Sowjet-Unie te doen. Om de vrije hand te krijgen

gen, trad Japan uit de Volkenbond en begon zich sterker te bewapenen.

Deze omstandigheid dreef de Verenigde Staten, Engeland en Frankrijk er toe, hun bewapening ter zee in het Verre Oosten te versterken. Japan streefde klaarblijkelijk het doel na om China aan zich ondergeschikt te maken en de Europees-Amerikaanse imperialistische mogendheden uit dat land te verdringen. Deze laatsten antwoordden hierop met de versterking van hun bewapening.

Maar Japan had zich ook een ander doel gesteld — het Verre Oosten van de Sowjets in bezit te nemen. Het is duidelijk, dat de U.S.S.R. dit gevaar niet lijdelijk kon aanzien en dat zij de weerbaarheid van het Gewest van het Verre Oosten in versneld tempo begon te versterken.

Zo werd dus door het optreden van de gefasciseerde Japanse imperialisten, in het Verre Oosten de eerste oorlogshaard gevormd.

De economische crisis verscherpte de tegenstellingen van het kapitalisme niet alleen in het Verre Oosten. Zij verscherpte die ook in Europa. De zich voortslepende crisis van de industrie en de landbouw, de geweldige werkloosheid en de toenemende ellende van de niet-bezittende klassen vergrootten de ontevredenheid van de arbeiders en de boeren. De ontevredenheid groeide uit tot revolutionaire oproerigheid van de arbeidersklasse. De ontevredenheid werd bijzonder groot in Duitsland, het land, dat economisch uitgeput was door de oorlog, door de oorlogsschattingen ten gunste van de Engels-Franse overwinnaars en door de economische crisis, waar de arbeidersklasse moest verkommeren onder het juk van haar eigen bourgeoisie en van de buitenlandse, Franse en Engelse bourgeoisie. Hiervan getuigden op welsprekende wijze de zes miljoen stemmen, die de Duitse kommunistische partij bij de laatste verkiezingen voor de Rijksdag, vóór het aan de macht komen van de fascistten, verkreeg. De Duitse bourgeoisie zag, dat de burgerlijk-demokratische vrijheden die in Duitsland waren blijven bestaan, haar een lelijke poets zouden kunnen bakken, dat de arbeidersklasse deze vrijheden kon gebruiken om de revolutionaire beweging tot ontwikkeling te brengen. Daarom kwam zij tot het besluit, dat er voor het handhaven van de macht van de bourgeoisie in Duitsland slechts een middel was: de burgerlijke vrijheden te vernietigen, het parlement (de Rijksdag)

tot op nul terug te brengen en een terroristische burgerlijk-nationalistische diktatuur in te stellen, in staat om de arbeidersklasse te onderdrukken en een grondslag te vinden onder de op revanche ingestelde kleinburgerlijke massa's. En zij riep de partij der fascistten aan de macht, die zich tot bedrog van het volk, de partij der nationaal-socialisten noemt, zeer goed wetende, dat de partij van de fascistten ten eerste, de partij van het meest reaktionaire en het aan de arbeidersklasse meest vijandig gezinde deel van de imperialistische bourgeoisie is en ten tweede, de partij die het meest naar een revanche streeft, die in staat is om de miljoenen massa's van de nationalistisch gestemde kleine burgerij met zich mee te krijgen. Daarbij hielpen haar de verraders van de arbeidersklasse — de leiders van de Duitse sociaaldemokratie, die door hun kompromispolitiek de weg voor het fascisme hebben vrijgemaakt.

Dat waren de omstandigheden, die het verkrijgen van de macht door de Duitse fascistten in het jaar 1933 bepaalden.

Bij zijn analyse van de gebeurtenissen in Duitsland, zeide kam. Stalin in zijn verslag op het XVUe Partijkongres :

„De overwinning van het fascisme in Duitsland moet men niet alleen beschouwen als een teken van zwakheid van de arbeidersklasse en als het resultaat van het verraad van de arbeidersklasse door de sociaaldemokratie, die de weg voor het fascisme vrij heeft gemaakt. Men moet het tevens als een teken van zwakheid van de bourgeoisie beschouwen, als een teken, dat de bourgeoisie al niet meer bij machte is om met de oude methoden van het parlementarisme en de burgerlijke demokratie haar heerschappij uit te oefenen, waardoor zij genoodzaakt is in de binnenlandse politiek tot terroristische bestuursmethoden haar toevlucht te nemen...” (J. W. Stalin, „Beginselen van het Leninisme”, blz 777).

Hun binnenlandse politiek luidden de Duitse fascistten in met het in brand steken van het Rijksdaggebouw, de beestachtige onderdrukking van de arbeidersklasse, het vernietigen van de organisaties van de arbeidersklasse en het vernietigen van

1) Wraak voor de geleden nederlaag (Verf.)

De burgerlijk-demokratische vrijheden. Hun buitenlandse politiek luidden zij in met het uittreden uit de Volkenbond en de openlijke voorbereiding tot de oorlog voor de gewelddadige herziening van de grenzen van de Europese staten ten gunste van Duitsland.

Er werd dus, door het optreden van de Duitse fascistten, in het centrum van Europa een tweede oorlogshaard gevormd.

Het spreekt vanzelf, dat de U.S.S.R. dit ernstige feit niet lijdelijk kon aanzien. Zij begon de loop van de gebeurtenissen in het Westen nauwkeurig te volgen en versterkte de weerbaarheid van het land aan zijn Westelijke grenzen.

2. Van de politiek van de beperking der koelakken-elementen naar de politiek van de likwidatie van de koelakken als klasse. De strijd tegen het verdraaien van de politiek der partij in de kolchosbeweging. Offensief tegen de kapitalistische elementen aan het gehele front. Het XVIe Partij kongres.

Het feit, dat de boeren bij massa's in de jaren 1929-1930 in de kolchozen traden, was het resultaat van de gehele voorafgaande arbeid van de partij en de regering. De groei van de socialistische industrie, die een begin had gemaakt met de massaproductie van tractoren en machines voor de landbouw; de vastberaden strijd tegen de koelakken tijdens de graaninzamelingskampagne van 1925 en 1929; de groei van de landbouwkoöperatie, die den boer geleidelijk aan het kollektieve bedrijf gewende; de goede ervaring met de eerste kolchozen en sowchozen, — dat alles had de overgang naar de kompakte kollektivisatie, naar het toetreden van de boeren met gehele dorpen, rayons en distrikten tegelijk tot de kolchozen, voorbereid.

De overgang naar de kompakte kollektivisatie geschiedde niet zó, dat de hoofdmassa van de boeren eenvoudig vreedzaam tot de kolchozen toetrad, maar had plaats in de vorm van een massastrijd van de boeren tegen de koelakken. De kompakte kollektivisatie betekende de overgang van de gehele grond binnen het gebied van het dorp in handen van de kolchos,

maar een aanmerkelijk gedeelte van deze grond bevond zich in handen van de koelakken, — daarom verdreven de boeren de koelakken van de grond, „ontkoelakkiseerden” hen, ontnamen hun het vee en de machines en eisten van de Sowjetmacht, dat de koelakken gearresteerd en verbannen zouden worden.

De kompakte kollektivisatie betekende dus de vernietiging van het koelakkendom.

Dit was de politiek van de likwidatie van de koelakken als klasse, op grondslag van de kompakte kollektivisatie.

In die tijd was in de U.S.S.R. de materiële basis reeds toereikend, om aan het koelakkendom een eind te maken, zijn tegenstand te breken, het als klasse te likwidieren en zijn produktie door de produktie van de kolchozen en sowchozen te vervangen.

Nog in 1927 hadden de koelakken meer dan 600 miljoen poed graan geproduceerd, waarvan ongeveer 130 miljoen poed op de markt kwam. De kolchozen en sowchozen konden evenwel in 1927 slechts 35 miljoen poed graan voor de markt leveren. In 1929 waren de kolchozen en de sowchozen tot een belangrijke kracht geworden, dankzij de vaste koers van de bolsjewistische partij op de ontwikkeling van de kolchozen en sowchozen en dankzij de resultaten van de socialistische industrialisatie, die het platteland van tractoren en landbouwmachines voorzag. Reeds in dat jaar produceerden de kolchozen en de sowchozen niet minder dan 400 miljoen poed graan, waarvan reeds meer dan 130 miljoen poed op de markt kwam, d.w.z. meer dan de koelakken in 1927 voor de markt hadden afgeleverd. En in 1930 moesten de kolchozen en de sowchozen meer dan 400 miljoen poed graan voor de markt leveren en deden zij dit inderdaad ook, d.w.z. onvergelijklijk veel meer, dan de koelakken in 1927 hadden geleverd.

De verschuiving op het gebied van klassekrachten in de economie van het land en de aanwezigheid van de materiële basis, noodzakelijk om de graanproduktie van de koelakken te vervangen door de produktie van de kolchozen en de sowchozen, gaven dus aan de bolsjewistische partij de mogelijkheid, om van de politiek der beperking van het koelakkendom over te gaan tot een nieuwe politiek, tot de politiek van de likwidatie van de koelakken als klasse, op grondslag van de kompakte kollektivisatie.

Voor het jaar 1929 volgde de Sowjet-macht een politiek van

beperking van het koelakkendom. De Sowjetmacht legde een hogere belasting op den koelak, eiste van hem dat hij zijn graan tegen vaste prijzen aan de staat verkocht, beperkte tot op zekere hoogte het grondgebruik van den koelak door de pachtwet en beperkte de omvang van het koelakkenbedrijf door de wet op het gebruik van loonarbeid in het individuele boerenbedrijf. Maar zij voerde nog niet een politiek van likwidatie van den koelak, want de pachtwet en de wet op het gebruik van loonarbeid lieten het bestaan van het koelakkendom toe en het verbod van de „ontkoelakkisering” schonk op dit gebied een bepaalde waarborg. Deze politiek voerde er toe, dat de toeneming van het koelakkendom werd tegengehouden, dat enkele lagen van de koelakken, die deze beperkingen niet konden verdragen, werden verdrongen en geruïneerd. Maar zij vernietigde de economische grondslagen van het koelakkendom als klasse niet, zij voerde niet tot likwidatie van de koelakken. Dat was de politiek van de beperking, maar niet van de likwidatie van het koelakkendom. Zij was voor een zekere tijd noodzakelijk zolang de kolchozen en de sowchozen nog zwak waren en zij «ie koelakken-graanproduktie niet door hun eigen produktie konden vervangen.

Aan het einde van 1929 maakte de Sowjet-macht. in verband met de groei van de kolchozen en de sowchozen een scherpe wending en keerde zich van deze politiek af. Zij ging over tot de politiek van de likwidatie, van de vernietiging van het koelakkendom als klasse. Zij trok de pachtwet en de wet op het gebruik van loonarbeid in en ontnam op deze wijze het koelakkendom zowel grond als loonarbeiders. Zij hief het verbod van de „ontkoelakkisering” op. Zij stond aan de boeren toe om bij de koelakken het vee, de machines en de andere inventaris ten gunste van de kolchozen te konfiskeren. Het koelakkendom werd onteigend. Het werd evenzeer onteigend, als in het jaar 1918 de kapitalisten op het gebied van de industrie waren onteigend evenwel met dit verschil, dat de produktiemiddelen van het koelakkendom deze keer niet in handen van de staat overgingen, maar in handen van de verenigde boeren, in handen van de kolchozen.

Dit was een uiterst diepgaande revolutionaire omwenteling, een sprong uit dt. oude kwalitatieve toestand van de maatschappij naar een nieuwe kwalitatieve toestand, die wat haar

gevolgen betreft van even grote betekenis was als de revolutionaire omwenteling in Oktober 1917.

De eigenaardigheid van deze revolutie lag hierin, dat zij van bovenaf werd voltrokken, op initiatief van de staatsmacht, met de rechtstreekse hulp van onder op door de miljoenenmassa's der boeren, die tegen de schuldlavernij bij de koelakken, voor het vrije leven in het kollektieve bedrijf streden.

Deze revolutie loste met één slag drie fundamentele vraagstukken van de socialistische opbouw op.

- a. Zij likwideerde de talrijkste uitbuitersklasse in ons land, de klasse der koelakken, het bolwerk van het herstel van het kapitalisme;
- b. Zij bracht de talrijkste werkende klasse in ons land, de klasse der boeren uit het spoor van het individuele bedrijf, dat kapitalisme voortbrengt, in het spoor van het maatschappelijke, socialistische kolchosbedrijf.
- c. Zij schonk aan de Sowjet-macht een socialistische grondslag in het meest omvangrijke en voor het leven noodzakelijke, maar tevens achterlijkste gebied van de volkshuishouding, namelijk de landbouw.

Daarmee was in het land de laatste voedingsbodem voor het herstel van het kapitalisme vernietigd en waren tegelijk tevens nieuwe, voor de opbouw van de socialistische volkshuishouding noodzakelijke voorwaarden van beslissende betekenis geschapen.

De politiek van de likwidatie van de koelakken als klasse motiverende en de resultaten van de massabeweging der boeren voor de kompakte kollektivisatie besprekende, schreef kam. Stalin in 1929:

„Ineengestort en tot as verteerd is de laatste hoop van de kapitalisten van alle landen, die droomden van het herstel van het kapitalisme, van het „heilige beginsel van de partikuliere eigendom” in de U.S.S.R. De boeren, die zij beschouwden als een materiaal, dat de grond voor het kapitalisme bemest, verlaten in massa's het hooggeprezen vaandel van de „partikuliere eigendom” en gaan over in het spoor van het kollektivisme, in het spoor van het socialisme. De laatste hoop op herstel van het kapitalisme stort ineen” („Beginselen van het Leninisme” blz. 431).

De politiek van de likwidatie van de koelakken als klasse werd vastgelegd in het historische besluit van het Centraal-Komitee van de K.P.S.U.(b) van 5 Januari 1930 „Over het tempo van de kollektivisatie en de maatregelen tot staatshulp aan de kollektieve bedrijven”. Het besluit hield ten volle rekening met het onderscheid in verhoudingen in de verschillende gebieden van de U.S.S.R., met het feit, dat de verschillende gebieden van de U.S.S.R. niet in gelijke mate tot de kollektivisatie waren voorbereid.

Er werden verschillende tempo's voor de kollektivisatie vastgesteld. Het Centraal-Komitee van de K.P.S.U.(b) verdeelde de gebieden van de U.S.S.R. ten aanzien van de tempo's der kollektivisatie in drie groepen.

In de eerste groep werden de belangrijkste graangebieden ondergebracht, die het meest tot de kollektivisatie waren voorbereid, die meer tractoren, meer sowchozen, meer ervaring in de strijd bij de vorige graaninzamelingskampagnes tegen de koelakken bezaten: — de Noord-Kaukasus (de Kooban, de Don, de Terek), het Midden-Wolga-gebied, het Beneden-Wolga- gebied. Voor deze groep van graangebieden schreef het Centraal-Komitee voor om de kollektivisatie in hoofdzaak in het voorjaar van 1931 te voltooien.

De tweede groep van graangebieden, waartoe de Oekraïne, het Centrale gebied van de Zwarte Aarde, Siberië, de Oeral, Kazachstan en andere graangebieden behoorden, kon de kollektivisatie in hoofdzaak in het voorjaar van 1932 voltooien.

De overige gebieden, gewesten en republieken (het Moskouse gebied, de Transkaukasus, de Midden-Aziatische republieken, enz.) konden de termijnen van de kollektivisatie tot het eind van het Vijfjarenplan d.w.z. tot 1933 verlengen.

Het Centraal-Komitee achtte het in samenhang met de snellere tempo's van de kollektivisatie nodig, om de bouw van de bedrijven, die tractoren, combines, aanhangwerktuigen voor de tractoren, enz. voortbrengen, nog meer te verhaasten. Tegelijkertijd eiste het Centraal-Komitee om „vastberaden de tendenties tot onderschatting van de rol van de paardentrekkracht in het gegeven stadium van de kolchosbeweging, tendenties die tot het opruimen op grote schaal en de verkoop van paarden leiden”, te bestrijden.

De kredieten aan de kolchozen werden in de jaren 1929-1930 verdubbeld (tot 500 miljoen roebel).

Voorgescreven werd de grondverbetering voor de kolchozen voor rekening van de staat te doen plaats hebben.

In het besluit werd de uiterst belangrijke aanwijzing gegeven, dat de hoofdvorm van de kolchosbeweging, in de gegeven etappe, het landbouw-artel is, waarin alleen de voornaamste produktiemiddelen worden gekollektiviseerd.

Het Centraal-Komitee gaf aan alle partij-organisaties een zeer ernstige waarschuwing „tegen elke poging om de kolchos-beweging, hoe dan ook, van bovenaf „te gelasten”, hetgeen gevaar zou kunnen opleveren, dat de werkelijke socialistische wedijver bij het organiseren van de kolchozen, door een spelen met de kollektivisatie zou worden vervangen”, (De K.P.S.U.(b) ir resoluties, Deel II, blz. 662).

Dit besluit van het Centraal-Komitee bracht klaarheid in het vraagstuk van de verwezenlijking van de nieuwe politiek der partij op het platteland.

Op de grondslag van de politiek van de likwidatie van het koelakkendom en van het invoeren van de kompakte kollektivisatie kwam er een machtige kolchosbeweging tot ontwikkeling. De boeren traden met gehele dorpen en distrikten tegelijk in de kolchozen en veegden het koelakkendom uit de weg waarbij zij zich uit de schuld knechtschap bij de koelakken bevrijdden.

Maar naast de grootste suksessen van de kollektivisatie traden er spoedig ook tekortkomingen in de praktijk van de partijfunktionarissen aan. de dag, die de partijpolitiek bij de kolchozopbouw verdraaiden. Ondanks de waarschuwing van het Centraal-Komitee om zich door de suksessen van de kollektivisatie niet te veel te laten meeslepen, begonnen vele partijfunktionarissen de kollektivisatie kunstmatig te forceren, zonder rekening te houden met de omstandigheden van plaats er tijd en met de graad van voorbereidheid der boeren om in de kolchozen te treden.

Het bleek dat het beginsel van de vrijwilligheid bij de kolchosopbouw werd overtreden. In een reeks distrikten werd de vrijwilligheid vervangen door de dwang om onder bedreiging met „ontkoelakkisering”, het ontnemen van het kiesrecht, enz. tot de kolchozen toe te treden.

In een reeks van distrikten werd het voorbereidingswerk en het geduldig uiteenzetten van de grondslagen der partijpolitiek op het gebied van de kollektivisatie vervangen door een

burokratisch, ambtelijk dekretieren van bovenaf van overdreven cijfermateriaal over zogenaamd opgerichte kolchozen, door het kunstmatig ópblazen van het percentage van de kollektivisatie.

In weerwil van de aanwijzingen van het Centraal-Komitee, dat de hoofdschakel van de kolchosbeweging het landbouw-artel is, waarin alleen de voornaamste produktiemiddelen worden vermaatschappelijkt, deed men in een reeks van plaatsen op een botte manier een sprong over het artel naar de kommune, werden de woningen, het melk- en kleine vee, dat geen produkten voor de markt opleverde, het gevogelte enz., vermaatschappelijkt.

Leidende funktionarissen van enkele gebieden die zich lieten meeslepen door de eerste suksessen van de kollektivisatie, overtraden de duidelijke aanwijzingen van het Centraal-Komitee over de tempo's en de termijnen van de kollektivisatie. Het Moskouse gebied begon in de jacht naar opgeblazen cijfers zijn funktionarissen te oriënteren op het beëindigen van de kollektivisatie in het voorjaar van 1930, hoewel het niet minder dan drie jaar (tot het einde van 1932) te zijner beschikking had: nog grovere overtredingen hadden er in de Transkaukasus en in Midden-Azië plaats.

De koelakken en hun handlangers maakten van deze overdrijvingen voor provokatiedoeleinden gebruik, traden met voorstellen op, om in plaats van landbouw-artels kommunes te organiseren, om onmiddellijk de woningen, het kleine vee, het gevogelte te vermaatschappelijken. Tegelijkertijd voerden de koelakken een agitatie om voor het toetreden tot de kolchozen het vee af te slachten, poogden zij de boeren te overtuigen, dat men in de kolchos het vee „toch zou afnemen”. De klassevijand rekende erop, dat de door de plaatselijke organisaties bij de kollektivisatie begane overdrijvingen en fouten de boeren zouden verbitteren, en oproeren tegen de Sowjet-macht zouden verwekken.

Als gevolg van de door de partij organisaties begane fouten en van het rechtstreeks provocerend optreden van den klassevijand, vielen er in de tweede helft van Februari 1930 van de achtergrond van de algemene, onloochenbare suksessen van de kollektivisatie, in een reeks van distrikten gevaarlijke kentekenen van ernstige ontevredenheid onder de boeren waar te nemen. Hier en daar gelukte het zelfs aan de koelakken en hun

agenten om de boeren tot direkt Sowjetvijandige akties op te hitsen.

Het Centraal Komitee van de partij ontving een reeks van alarmsignalen over de verdraaiingen van de partijlijn, die de kollektivisatie dreigden te doen mislukken en begon onmiddellijk verbetering in de toestand te brengen, de partijkaders er toe te brengen, ten spoedigste de gemaakte fouten te herstellen. Op 2 Maart 1930 werd op besluit van het Centraal-Komitee het artikel van Stalin „Duizelig van het sukses” gepubliceerd. In dit artikel werden al degenen gewaarschuwd, die zich door de suksessen van de kollektivisatie hadden laten meeslepen, tot grove fouten waren vervallen en van de partijlijn waren afgeweken, al degenen die door maatregelen van administratieve druk de boeren op de weg van de kolchozen trachtten te brengen. In het artikel werd ten sterkste de nadruk gelegd op het beginsel der vrijwilligheid van de kolchos-opbouw en werd op de noodzakelijkheid gewezen, om rekening te houden met de ongelijksoortige verhoudingen in de verschillende gebieden van de U.S.S.R. bij het bepalen van de tempo's en de methoden van de kollektivisatie. Kam. Stalin herinnerde er aan, dat de hoofdschakel van de kolchosbeweging het landbouw-artel is, waarin alleen de voornaamste produktiemiddelen, in hoofdzaak op het gebied van het graanbedrijf, zijn vermaatschappelijkt terwijl de grond bij de huizen, de woningen, een deel van het melkvee, het kleine vee, het gevogelte enz. niet worden vermaatschappelijkt.

Het artikel van kam. Stalin was van buitengewoon groot politiek belang. Dit artikel hielp de partij-organisaties hun fouten te verbeteren en bracht aan de vijanden van de Sowjet-macht, die gehoopt hadden dat het hun op grond van de overdrijvingen zou gelukken om de boeren tegen de Sowjet-macht in opstand te brengen een zware slag toe. De brede massa's van de boeren overtuigden zich er van, dat de lijn van de bolsjewistische partij niets gemeen had met de botte „linkse” overdrijvingen, die op verschillende plaatsen waren voorgekomen. Het artikel stelde de boerenmassa's gerust.

Teneinde het herstel van de misslagen en de fouten, waarmede het artikel van kam. Stalin een begin had gemaakt, te voltooien, besloot het Centraal-Komitee van de K.P.S.U.(b) nogmaals aan deze foutieve opvatting een slag toe te brengen en publiceerde op 15 Maart 1930 het besluit „Over de strijd tegen

gen de verdraaiingen van de partijlijn in de kolchosbeweging”.

In dit besluit werden de gemaakte fouten, die het resultaat waren van het afwijken van de Leninistisch-Stalinistische partijlijn, het resultaat van een direkte schending van de richtlijnen van de partij, nauwkeurig onderzocht.

Het Centraal-Komitee wees er op, dat de praktijk van de „linkse” overdrijvingen een direkte hulp aan de klasse vijand betekende.

Het Centraal-Komitee schreef voor om „funktionarissen, die niet in staat zijn vastberaden tegen de verdraaiingen van de partijlijn te strijden of die dit niet wensen te doen, van hun posten te ontheffen en door anderen te vervangen”. (De K.P. S.U.(b) in resoluties, Deel II, blz. 663).

Het Centraal-Komitee vernieuwde de leiding van enige gebieds- en gewestelijke partijorganisaties (het Moskouse gebied, de Transkaukasus), die politieke fouten hadden begaan en niet, in staat waren geweest, die te verbeteren.

Op 3 April 1930 werd het artikel van kam. Stalin „Antwoord aan de kameraden kolchosboeren” gepubliceerd. In dit artikel werd aangetoond waar de wortel lag van de fouten bij het boerenvraagstuk en werden de voornaamste fouten in de kolchosbeweging aangewezen: het op onjuiste wijze benaderen van den middelboer, het overtreden van het Leninistische beginsel van de vrijwilligheid bij de opbouw van de kolchozen, en van het Leninistische beginsel om rekening te houden met de ongelijksoortige verhoudingen in de verschillende gebieden van de U.S.S.R., tenslotte de sprong over het artel heen naar de kommune.

Als gevolg van al deze maatregelen bracht de partij tot stand, dat de overdrijvingen, die door de plaatselijke funktionarissen in een aantal distrikten waren begaan, werden gelijkwideerd.

Er was de grootste vastheid van het Centraal-Komitee voor nodig, en het vermogen om tegen de stroom in te gaan, om tijdig een aanmerkelijk deel van de partij kaders die, meegesleept door de suksessen, hals over kop van de partijlijn afweken en naar de afgrond renden, op de juiste weg terug te brengen.

De partij had bereikt, dat de verdraaiingen van de partijlijn betreffende de kolchosbeweging waren gelijkwideerd.

Op deze grondslag werden de suksessen van de kolchosbeweging verankerd.

Op deze wijze werd de grondslag gelegd voor een nieuwe machtige groei van de kolchosbeweging.

Voor de overgang van de partij tot de politiek van de likwidatie van de koelakken als klasse, had een ernstig offensief tegen de kapitalistische elementen, met het doel om ze te likwideren, in hoofdzaak plaats gevonden op het gebied van de stad, van de industrie. De landbouw, het dorp, bleef voorlopig bij de industrie, bij de stad ten achter. Dientengevolge had dit offensief een eenzijdig, niet-volledig, niet-algemeen karakter. Maar thans, nu de achterlijkheid van het dorp tot het verleden begon te behoren, nu de strijd van de boeren voor de likwidatie van het koelakkendom zich met volle duidelijkheid aftekende en de partij overging tot de politiek van de likwidatie van de koelakken, — thans nam het offensief tegen de kapitalistische elementen een algemeen karakter aan, het eenzijdige offensief ging over in de aanval langs het gehele front. Op het ogenblik dat het XVIe Partijkongres werd bijeengeroepen, werd het algemene offensief tegen de kapitalistische elementen reeds over de gehele linie gevoerd.

Het XVIe Partijkongres kwam op 26 Juni 1930 bijeen. Op het Kongres waren 1268 afgevaardigden met beslissende stem en 891 afgevaardigden met raadgevende stem aanwezig, die 1.260.874 partij leden en 711.609 kandidaten vertegenwoordigden.

Het XVIe Partijkongres heeft zijn plaats in de partijgeschiedenis ingenomen als „het kongres van de ontplooiing van het offensief van het socialisme over het gehele front, van de likwidatie van het koelakkendom als klasse en van de verwezenlijking van de kompakte kollektivisatie” (Stal in).

In het politieke verslag van het Centraal-Komitee toonde kam. Stalin aan, welke grote overwinningen de bolsjewistische partij had behaald, nadat zij het socialistische offensief tot ontwikkeling had gebracht.

Op het gebied van de socialistische industrialisatie was bereikt, dat het soortelijk gewicht van de industrie in de gehele brutoproduktie van de volkshuishouding het soortelijk gewicht van de landbouw overtrof. In het economische jaar 1929-'30 bedroeg het aandeel van de industrie al niet minder dan 53 procent van de brutoproduktie van de gehele volkshuishouding en het aandeel van de landbouw ongeveer 47 procent.

Tegen het XVe Kongres, in 1926-'27 had de brutoproduktie

van de gehele industrie in totaal 102,5 procent van het peil van voor de oorlog bereikt, tegen het XVIe Kongres, d.w.z. in 1929-30, bedroeg zij al ongeveer 180 procent van het peil van voor de oorlog.

De zware industrie, de produktie van produktiemiddelen, de machinebouw had zich nog meer versterkt.

„...Wij staan aan de vooravond van de verandering van een agrarisch land in een industrieën” — verklaarde kam. Stalin onder donderend applaus van het gehele Kongres.

Men mag evenwel het snelle tempo van de ontwikkeling van de industrie niet verwisselen met het peil van de ontwikkeling van de industrie, verklaarde kam. Stalin. Ondanks het ongekeerde tempo van de ontwikkeling der socialistische industrie, zijn wij, wat het peil van de ontwikkeling van de industrie betreft, nog sterk bij de vooraanstaande kapitalistische landen ten achter.

Zo stond het met de produktie van elektrische stroom, ondanks de kolossale suksessen van de elektrifikatie in de U.S.S.R. Zo stond het met de produktie van metaal. De produktie van gietijzer moest volgens het plan in de U.S.S.R. aan het einde van 1929-1930 5,5 miljoen ton bereiken, terwijl in 1929 in Duitsland de produktie van gietijzer 13,4 miljoen ton en in Frankrijk 10.45 miljoen ton bedroeg. Teneinde in de kortst mogelijke tijd onze technisch-ekonomische achterlijkheid in te halen, was een verdere verhoging van het ontwikkelingstempo van onze industrie noodzakelijk, was de meest vastberaden strijd tegen de opportunisten, die er naar streefden om het ontwikkelingstempo van onze socialistische industrie te verlangsamen, noodzakelijk.

.... mensen, die bazelen over de noodzakelijkheid om het ontwikkelingstempo onzer industrie te verlangsamen, zijn vijanden van het socialisme, agenten van onze klassevijanden”, — verklaarde kam. Stalin. („Beginselen van het Leninisme” blz. 532.)

Na het suksesvolle vervullen en overtreffen van het plan voor het eerste jaar van het eerste Vijfjarenplan ontstond onder de

massa's de leuze — „de vervulling van het Vijfjarenplan in vier jaren. In een reeks van vooraanstaande takken van industrie (petroleum, turf, algemene machinebouw, landbouwmachines, de elektro-technische industrie) had de uitvoering van het plan met zoveel sukses plaats, dat men in deze takken het program van het Vijfjarenplan zelfs in 2-3 jaren kon vervullen. Dit bevestigde volledig het reële van de leuze „het Vijfjarenplan in vier jaren” en stelde het opportunisme van de kleingelovigen in het licht, die aan de mogelijkheid van zijn verwezenlijking twijfelden.

Het XVIe Kongres droeg het Centraal-Komitee van de partij op, om „ook verder het bolsjewistische strijdtempo van de socialistische opbouw te verzekeren, metterdaad de vervulling van het Vijf jarenplan in vier jaren te bereiken”.

Tegen de tijd van het XVIe Partijkongres was er een zeer belangrijke ommekeer in de ontwikkeling van de landbouw in de U.S.S.R. bereikt. De brede massa's van de boeren hadden zich tot het socialisme gekeerd. Op 1 Mei 1930 omvatte de kollektivisatie in de voornaamste graanproducerende gebieden 40-50 procent van de boerenbedrijven (in plaats van 2-3 procent in het voorjaar van 1928). Het zaai-oppervlak van de kolchozen bedroeg 36 miljoen H.A.

Het verhoogde programma dat in het besluit van het Centraal-Komitee van 5 Januari 1930 was vastgesteld, (30 miljoen H.A.) was dus overtroffen en het vijfjarenplan voor de opbouw van kolchozen was in de loop van twee jaar zelfs reeds met meer dan de helft overtroffen.

De produktie van graan voor de markt van de kolchozen was in drie jaren meer dan 40 maal zo groot geworden. Reeds in 1930 ontving de staat van de kolchozen, zonder de sowchozen mee te tellen, meer dan de helft van de gehele graanproduktie voor de markt, die het land opleverde.

Dit betekende, dat het lot van de landbouw van nu af aan niet door de individuele boerenbedrijven, maar door de kolchozen en sowchozen werd bepaald.

Indien voor het bij massa toetreden van de boeren tot de kolchozen de Sowjet-macht in hoofdzaak op de socialistische, industrie gesteund had, thans begon zij ook op de snel groeiende socialistische sektor van de landbouw, op de kolchozen en de sowchozen te steunen.

De kolchosboeren werden, zoals het XVIe Partijkongres dit is

een van zijn besluiten uitdrukte, „een ware en hechte steun voor de Sowjet-macht”.

3. Oriëntering op de rekonstruktie van alle takken van de volkshuishouding. Rol van de techniek. Verdere groei van de kolchosbeweging. De politieke afdelingen bij de machine- en traktorenstations. Resultaten van het vervullen van het Vijffarenplan in vier jaren Overwinning van het socialisme aan het gehele front. Het 17e Partijkongres.

Nadat gebleken was, dat de zware industrie en in het bijzonder de machinebouw, niet alleen tot stand gebracht waren en zich versterkt hadden, maar zich ook in een vrij snel tempo verder ontwikkelden, kwam de partij voor de daaropvolgende taak te staan: alle takken van de volkshuishouding te rekonstrueren op de grondslag van een nieuwe, moderne techniek. De brandstoffenindustrie, de metaal-industrie, de lichte industrie, de levensmiddelenindustrie, het houtbedrijf, de oorlogsindustrie, het transport, de landbouw moesten met een nieuwe, moderne techniek, met nieuwe werkbanken en nieuwe machines worden uitgerust. Met het oog op de kolossaal toegenomen vraag naar landbouwprodukten en industriewaren moest de produktie in alle takken van de volkshuishouding verdubbeld en verdrievoudigd worden. Het was echter niet mogelijk dit te bereiken, zonder de bedrijven en de fabrieken, de sowchozen en de kolchozen in voldoende mate van een nieuwe, moderne uitrusting te voorzien, want de oude uitrusting was niet bij machte om de groei van de produktie tot zulk-een hoogte te verheffen.

Het was zonder rekonstruktie van de voornaamste takken der volkshuishouding niet mogelijk, de nieuwe, steeds toenemende behoeften van het land en van zijn volkshuishouding te bevredigen.

Zonder rekonstruktie was het niet mogelijk, het offensief van het socialisme over het gehele front tot het einde door te

zetten, want de kapitalistische elementen van stad en land moesten niet alleen door de nieuwe organisatie van de arbeid en van de eigendom, maar ook door een nieuwe techniek, die de meerdere van hun techniek was, verslagen en vernietigd worden.

Zonder rekonstruktie was het niet mogelijk, de vooraanstaande kapitalistische landen in technisch-ekonomisch opzicht in te halen en voorbij te streven, want indien al uit het gezichtspunt van de ontwikkelingstempo's der industrie, de U.S.S.R. de meerdere was van de kapitalistische landen, uit het gezichtspunt van het ontwikkelingspeil van de industrie en van de hoeveelheid van de vervaardigde produktie was de U.S.S.R. nog altijd belangrijk bij hen ten achter.

Om deze achterlijkheid te likwideren, moest men onze gehele volkshuishouding met een nieuwe techniek uitrusten, moest men alle takken van de volkshuishouding op de grondslag van een nieuwe, moderne techniek rekonstrueren.

De techniek verkreeg dus doorslaggevende betekenis.

Een hindernis op dit gebied vormde niet zozeer het tekort aan nieuwe machines en werkbanken — want de machine-industrie had de mogelijkheid de nieuwe uitrusting te leveren — als wel de onjuiste houding van onze bedrijfsleiders ten opzichte van de techniek, de onderschatting van de rol der techniek in de periode van de rekonstruktie, de geringschattende houding ten aanzien van de techniek. Onze ekonomische funktionarissen waren van mening, dat de techniek een zaak van de „spetsen”*), een zaak van de tweede rang was, die men aan de „burgerlijke spetsen” kon opdragen, dat de kommunistische bedrijfsleiders niet verplicht waren zich met de techniek van de produktie te bemoeien, dat zij zich niet met de techniek moesten bezighouden, maar met een belangrijkere zaak, en wel met de „algemene” leiding van de produktie.

Het werd dus aan de burgerlijke „spetsen” overgelaten zich met de aangelegenheden van de produktie te bemoeien en de kommunistische bedrijfsleiders behielden zich de „algemene” leiding, het ondertekenen van papieren, voor.

Het behoeft geen betoog, dat bij zulk een instelling, de „algemene” leiding moest ontaarden in gepraat over de leiding

*) Specialisten, — deskundigen, ingenieurs en technici- Vertt

„in het algemeen” en in het eenvoudigweg ondertekenen van papieren, zonder uit die papierwinkel te komen.

Het spreekt vanzelf dat wij bij deze geringschattende houding van de kommunistische bedrijfsleiders ten aanzien van de techniek, de vooraanstaande kapitalistische landen niet alleen nooit zouden kunnen voorbijstreven, maar ook niet zouden kunnen inhalen. Zulk een houding ten aanzien van de techniek, en dat nog wel in de periode van de rekonstruktie, veroordeelde ons land tot achterlijkheid en onze ontwikkelingstempo's tot verlangzaming. In het wezen van de zaak verborg, maskeerde deze houding tegenover de techniek de heimelijke wens van een deel van de kommunistische bedrijfsleiders om de ontwikkelingstempo's van de industrie te vertragen, ze te verminderen, voor zichzelf een „rustige situatie” te scheppen en de verantwoordelijkheid voor de produktie op de „spetsen” af te schuiven.

Het was noodzakelijk om de kommunistische bedrijfsleiders op de belangrijkheid van de techniek te wijzen, hen smaak in de techniek te doen krijgen, hun aan te tonen, dat het beheersen van de nieuwe techniek een levenszaak voor de bolsjewiekenbedrijfsleiders is, dat wij, indien wij de nieuwe techniek niet beheersen, het gevaar lopen, dat wij ons vaderland tot achterlijkheid, tot een kommerlijk bestaan veroordelen.

Werd deze taak niet vervuld, dan konden wij niet voorwaarts schrijden.

Een zeer belangrijke rol speelde in dit opzicht de redevoering van kam. Stalin in Februari 1931, op de eerste konferentie van de funktionarissen van de industrie.

„Soms stelt men de vraag, zeide kam. Stalin in die redevoering, of het niet mogelijk is de tempo's wat te verlangzamen, de beweging wat in te houden. Neen, dat kan niet, kameraden! De tempo's kunnen niet worden verlangzaamd!... De tempo's inhouden, dat betekent achterblijven. En achterblijvers worden geslagen. Maar wij willen niet geslagen worden. Neen, dat willen wij niet!

De geschiedenis van het oude Rusland bestond onder meer daaruit, dat het onophoudelijk wegens zijn achterlijkheid werd geslagen. Het werd geslagen door de Mongoolse Chans. Het werd geslagen door de Turkse Beijs. Het werd geslagen door de Zweedse feodalen. Het werd geslagen door de Pools-Litause pans. Het werd geslagen

door de Engels-Franse kapitalisten. Het werd geslagen door de Japanse baronnen. Het werd wegens zijn achterlijkheid door allen geslagen.

Wij zijn bij de vooraanstaande kapitalistische landen 50—100 jaar ten achter gebleven. Wij moeten deze afstand op snelle wijze in tien jaar afleggen. Of wij doen dit, of men drukt ons dood...

In uiterlijk tien jaar moeten wij de afstand afleggen, die wij bij de vooraanstaande kapitalistische landen ten achter zijn gebleven. Daarvoor zijn bij ons alle „objektieve” voorwaarden aanwezig. Het enige wat ontbreekt, is het vermogen, op de juiste wijze deze mogelijkheden aan te grijpen. En dat hangt van ons af. Alleen van ons! Het is tijd, dat wij deze mogelijkheden leren te gebruiken. Het is tijd, dat wij een einde maken aan het voze standpunt om zich niet met de produktie te bemoeien. Het is tijd, zich een ander, een nieuw, een met de tegenwoordige periode overeenstemmend standpunt eigen te maken; zich met alles te bemoeien. Ben je directeur van een bedrijf, bemoei je dan met alle zaken, dring daarin door, laat je niets ontgaan, studeer en studeer steeds weer. De bolsjewiki moeten de techniek leren beheersen. Het is tijd, dat de bolsjewiki zelf specialisten worden. De techniek beslist in de rekonstruktieperiode alles”. („Beginselen van het Leninisme”, blz. 640—643).

De historische betekenis van de redevoering van kam. Stalin bestond hierin, dat zij een eind maakte aan de geringschattende houding tegenover de techniek van de kant van de kommunistenbedrijfleiders en bij hen belangstelling voor de techniek deed ontstaan, een nieuwe periode opende in de strijd voor het beheersen van de techniek door de krachten van de bolsjewiki zelf en daardoor de ontwikkeling van de rekonstruktie* der volkshuishouding vergemakkelijkte.

Van nu af aan werd de zaak der techniek van een monopolie van de burgerlijke „spetsen” tot de levenszaak van de bolsjewieken-bedrijfsleiders zelf en de verachtelijke naam „specialist” tot een erenaam voor den bolsjewiek, die de techniek beheerst.

Van nu af aan moesten er grote massa's, duizenden en tienduizenden rode specialisten gevormd worden, die de techniek

beheersen en bekwaam zijn om de produktie te leiden, deze werden dan ook gevormd.

Dat was een nieuw, de produktietechniek beheersend intellect van de Sowjets, van de arbeidersklasse en de boeren, dat thans de hoofdkracht van onze economische leiding vormt.

Dat alles moest de ontwikkeling van de rekonstruktie van onze volkshuishouding vergemakkelijken en deed dit dan ook inderdaad.

De ontwikkeling van de rekonstruktie had niet alleen op het gebied van de industrie en het transportwezen plaats. Zij had in een nog veel sneller tempo plaats op het gebied van de landbouw. Dat is ook te begrijpen: de landbouw was minder met machines toegerust dan de andere takken van bedrijf en hij had het allermeest nieuwe machines nodig. En een betere voorziening van de landbouw met nieuwe machines was vooral thans nodig, nu iedere maand, iedere week een nieuwe groei van de kolchosopbouw te zien gaf, en dus een nieuwe vraag naar duizenden en nogmaals duizenden tractoren en landbouwmachines betekende.

Het jaar 1931 bracht een nieuwe groei van de kolchosbeweging. In de voornaamste graangebieden waren reeds meer dan 80 procent van het totale aantal boerenhofsteden in kolchozen verenigd. De kompakte kollektivisatie was in hoofdzaak reeds voltooid. In de minder belangrijke graangebieden, in de gebieden van de grondstoffen voor de industrie waren meer dan 50 procent van de bedrijven in kolchozen verenigd. De 200.000 kolchozen en de 4.000 sowchozen bezaaiden reeds twee derden van het totale zaaioppervlak en de individuele boeren slechts één derde.

Dat was een geweldige overwinning van het socialisme op het platteland.

Maar de kolchosopbouw ontwikkelde zich voorlopig nog niet in de diepte, maar in de breedte, niet wat betreft de verbetering van de kwaliteit van het werk der kolchozen en van hun kaders, maar in de richting van de toeneming van het aantal kolchozen en van het omvatten van steeds nieuwe gebieden door de kolchozen. Deze omstandigheid was te verklaren uit het feit, dat de groei van het kolchosaktief, de groei van de kolchoskaders een gelijke tred hield met de kwantitatieve groei van de kolchozen zelf. Dientengevolge werd het werk in de nieuwe kolchozen niet altijd bevredigend verricht en bleven de kolchozen zelf voorlopig

nog zwak, zij hadden nog geen vaste voet gevat. De versterking van de kolchozen werd eveneens belemmerd door feiten als het te kort aan voldoende ontwikkelde mensen op het platteland, die de kolchos nodig had (boekhouders, bestuurders, sekretarissen) en het gebrek aan ervaring bij de boeren in het voeren van het grote kollektieve bedrijf. In de kolchozen zaten boeren, die gisteren neg individuele boeren waren geweest. Zij hadden ervaring in het voeren van een bedrijf op kleine stukken land. Maar zij hadden nog geen ervaring in de leiding van het grote kollektieve bedrijf. Er was tijd voor nodig, om deze ervaring te verwerven.

Tengevolge van deze omstandigheden traden er in de eerste tijd ernstige tekortkomingen bij het kolchoswerk aan het licht. Het bleek dat de arbeid in de kolchozen nog slecht was georganiseerd, dat de arbeidsdiscipline zwak was. In vele kolchozen werden de inkomsten niet volgens de arbeidsdagen, maar volgens het aantal consumenten verdeeld. Dikwijls kwam het zo uit, dat een luiaard meer graan ontving dan een zorgzame, eerlijke kolchosnik. Tengevolge van deze tekortkomingen van de kolchosleiding, verminderde de belangstelling van wie kolchosboeren voor het werk, velen bleven weg van het werk, zelfs in de drukste tijd, op een deel van de kolchosvelden werd de oogst niet binnengehaald, voordat de sneeuw begon te vallen en het binnenhalen van de oogst zelf geschiedde onachtzaam en leverde grote verliezen aan graan op. Het gebrek aan verantwoordelijkheid voor de machines en de paarden het ontbreken van persoonlijke verantwoordelijkheid voor het werk, verzwakten de kolchozen, verminderden hun inkomsten.

Bijzonder slecht was het in die gebieden, waar het aan de gewezen koelakken en hun handlangers gelukt was in de kolchozen te sluipen en daar de een of andere functie te krijgen. Niet zelden verhuisden de onteigende koelakken naar een ander distrikt, waar men hen niet kende en drongen zij daar in een kolchos binnen, teneinde te saboteren en schade aan te richten. Soms drongen koelakken, tengevolge van het ontbreken van waakzaamheid bij de funktionarissen van partij en Sowjet, ook in de kolchozen van hun eigen distrikt binnen. Het binnendringen in de kolchozen van gewezen koelakken werd door de omstandigheid in de hand gewerkt, dat zij hun taktiek in de strijd tegen de kolchozen volkomen hadden gewijzigd. Vroeger waren de koelakken openlijk tegen de kolchozen op-

getreden, hadden zij op beestachtige wijze tegen de aktieve leden van de kolchos, tegen de voorhoede der kolchosboeren gestreden, hadden zij sluipmoorden op hen gepleegd, hun huizen en schuren in brand gestoken enz. Hierdoor wilden de koelakken de boerenmassa schrik aanjagen en verhinderen, dat zij tot de kolchozen toetraden. Thans, nu de openlijke strijd tegen de kolchozen schipbreuk had geleden, hadden zij hun taktiek gewijzigd. Zij schoten al niet meer met hun „obrezin”!), maar deden zich voor als stille, rustige, bedaarde mensen, die geheel en al aan de zijde van de Sowjets stonden. Nadat zij in de kolchozen waren gedrongen, brachten zij hun op geniepige wijze schade toe. Overal trachtten zij de kolchozen van binnenuit tot ontbinding te brengen, de arbeidsdiscipline in de kolchozen te ondermijnen, de berekening van de oogst en van de arbeid in de war te brengen. De koelakken spekuleerden op de vernietiging van de paarden in de kolchozen en wisten vele paarden te gronde te richten. Zij besmetten de paarden willens en wetens met kwade droes, schurft en andere ziekten, lieten ze zonder enige verzorging enz. De koelakken bedierven tractoren en machines. •

Het was aan de koelakken gelukt de kolchosboeren te bedriegen en straffeloos sabotage te plegen, omdat de kolchozen nog zwak en onervaren waren en de kolchoskaders nog niet op volle kracht waren.

Teneinde aan de sabotage van de koelakken in de kolchozen een einde te maken en de kolchozen sneller te versterken, was het nodig, om de kolchozen snel en ernstig met mensen, raadgevingen en leiding te helpen.

Deze hulp verleende de bolsjewistische partij aan de kolchozen. In Januari 1933 nam het Centraal-Komitee van de partij het besluit over de organisatie van politieke afdelingen bij de machine- en tractorenstations, die de kolchozen bedienden. Er werden 17.000 partijfunktionarissen naar het platteland gestuurd, om in de politieke afdelingen te werken en de kolchozen hulp te verlenen.

Dat was een belangrijke hulp.

In twee jaren tijd (1933 en 1934) slaagden de politieke afdelingen van de M.T.S. er in, een groot werk te verrichten tot

!) Obres — geweer met afgevljnde loop — Verf.

het opheffen van de tekortkomingen in het werk van de kolchozen, tot het opkweken van actieve werkers voor de kolchozen, tot hun versterking, tot het reinigen van de kolchozen van vijandelijke saboterende koelakkelementen.

De politieke afdelingen vervulden met ere de hun opgedragen taak: zij versterkten de kolchozen in organisatorisch en economisch opzicht, kweekten nieuwe kolchoskaders op, ordenden de bedrijfsleiding van de kolchozen en brachten de massa's in de kollektieve bedrijven politiek op hoger peil.

Een geweldige betekenis voor het verheffen van de activiteit van de massa's der kolchosboeren tot de strijd voor de versterking van de kolchozen hadden het Iste Kongres van de kolchosniki-stoatarbeiders van de Sowjet-Unie (Februari 1933) en de redevoering van kam. Stalin op dit kongres.

De oude, vóór de kolchozen op het platteland bestaande orde vergelijkende met de nieuwe, de kolchosorde, zeide kam. Stalin:

„Onder de oude orde werkten de boeren ieder op zich zelf, op de oude manier, zoals hun voorvaderen hadden gedaan en met de oude werktuigen, werkten zij voor de landheren en de kapitalisten, de koelakken en de spekulanten, werkten zij, terwijl zij zelf een honger-bestaan hadden, om anderen te verrijken. Onder de nieuwe orde, de kolchosorde werken de boeren gemeenschappelijk, artelsgewijze, met behulp van nieuwe werktuigen — traktoren en landbouwmachines, werken zij voor zich zelf en voor hun kolchozen, leven zij zonder kapitalisten en landheren, zonder koelakken en spekulanten, werken zij, teneinde van dag tot dag hun materiële en kulturele toestand te verbeteren”. (J. W. Stalin, „Beginselen van het Leninisme”, blz. 753).

Kam. Stalin toonde in zijn redevoering aan, wat de kolchosboeren in werkelijkheid hadden bereikt, nadat zij de weg van «ie kolchozen betreden hadden. De bolsjewistische partij had de miljoenen arme boeren geholpen in de kolchozen te treden en, zich van de schuldnechtschap bij de koelakken te bevrijden. Nadat de miljoenen arme boeren, die vroeger een hongerbestaan hadden, in de kolchozen waren getreden en daar de beste produktiewerktuigen in gebruik hadden genomen, hadden zij zich in de kolchozen tot het peil van middelboeren verheven en werden zij mensen met een verzekerd bestaan.

at was de eerste stap, de eerste verovering op de weg van de opbouw der kollektieve bedrijven.

De tweede stap, zeide kam. Stalin, zal hierin bestaan, om de kolchosboeren, zowel de vroegere arme boeren als de vroegere middelboeren — nog hoger te verheffen, alle kolchosboeren welvarend en alle kolchozen bolsjewistisch te maken.

Opdat de kolchosniki welgesteld zullen worden, zeide kam. Stalin, daarvoor is thans slechts dit éne nodig — eerlijk in de kolchos werken, de tractoren en machines op de juiste wijze gebruiken, het werkvee op de juiste wijze gebruiken, de grond op de juiste wijze bewerken én de kolchoseigendom behoeden” (te zelf der plaatse, blz. 760).

De redevoering van kam. Stalin zette zich stevig vast in het bewustzijn van miljoenen kolchosboeren en werd tot het praktische strijdprogramma van de kolchozen.

Aan het einde van 1934 waren de kolchozen een stabiele, onoverwinnelijke kracht geworden. Zij verenigden in die tijd reeds ongeveer drie vierden van alle boerenbedrijven in de gehele U.S.S.R. met ongeveer 90 procent van het gehele zaai-oppervlak.

In het jaar 1934 werkten er in de landbouw van de U.S.S.R. reeds 281.000 tractoren en 32.000 combines. De voorjaarsuitzaai van 1934 werd 15—20 dagen eerder volbracht dan in 1933 en 30—40 dagen eerder dan in 1932 en het graan-inzamelingsplan werd 3 maanden eerder vervuld dan in 1932.

Zo hadden de kolchozen zich in twee jaren versterkt als gevolg van de ontzaglijke hulp, die de partij en de arbeiders- en boerenstaat hun had verleend.

De duurzame overwinning van de kolchos-orde en de opbloei van de landbouw, die daarmee in verband stond, gaven de Sowjetmacht de mogelijkheid om het kaartsijsteem voor brood en andere produkten af te schaffen en de vrije handel in levensmiddelen in te voeren.

Aangezien de politieke afdelingen bij de M.T.S., die als tijdelijke politieke organen waren gevormd, hun taak hadden vervuld nam het Centraal-Komitee het besluit de politieke afdelingen bij de M T.S. in gewone partijorganen om te zetten, door de politieke afdelingen met de bestaande rayonkomitees van de partij samen te smelten.

Al deze suksessen, zowel op het gebied van de landbouw

als van de industrie waren behaald, dank zij de succesvolle vervulling van het Vijfjarenplan.

Het werd aan het begin van 1933 duidelijk, dat het eerste Vijfjarenplan reeds vervuld was, vervuld was vóór de termijn, en wel in de loop van vier jaar en drie maanden.

Dit was een grootse, wereldhistorische overwinning van de arbeidersklasse en de boeren van de U.S.S.R.

In zijn referaat op het Januari-plenum van het Centraal- Komitee en de Centrale Controle Kommissie van de partij in 1933 maakte kam. Stalin de resultaten van het eerste Vijfjarenplan op. Zoals uit het referaat bleek hadden de partij en de Sowjet-macht in de afgelopen periode, de periode van de vervulling van het eerste Vijfjarenplan, de volgende fundamentele resultaten bereikt.

a) De U.S.S.R. was van een agrarisch land tot een industrieland geworden, want het aandeel van de industrie in de totale produktie van de volkshuishouding was tot 70 procent gestegen.

b) Het socialistische economische systeem had de kapitalistische elementen op het gebied van de industrie gelijkwideerd en was het enige economische systeem in de industrie geworden.

c) Het socialistische economische systeem had in de landbouw het koelakkendom als klasse gelijkwideerd en was tot de heersende kracht in de landbouw geworden.

d) De kolchosorde had de ellende, de armoede op het platteland opgeheven, tientallen millioenen arme boeren hadden zich tot een toestand van verzekerd bestaan verheven.

e) Het socialistische systeem in de industrie had de werkloosheid vernietigd, de 8-urige werkdag in een aantal produktietakken gehandhaafd, was in de overweldigende meerderheid van de ondernemingen tot de 7-urige werkdag overgegaan en had de 6-urige werkdag in de voor de gezondheid schadelijke bedrijven ingevoerd.

f) De overwinning van het socialisme op alle gebieden van de volkshuishouding had de uitbuiting van de ene mens door de andere vernietigd.

De betekenis van deze door het eerste Vijfjarenplan behaalde successen bestond in de eerste plaats hierin, dat zij de arbeiders en de boeren definitief van het juk van de uitbuiting hadden bevrijd en de weg hadden geopend voor ALLE werkers van

de U.S.S.R. om zich een welgesteld leven volgens de eisen van de cultuur te verzekeren.

In Januari 1934 kwam het XVIIe Partij kon gres bijeen. Op het Kongres waren 1225 afgevaardigden met beslissende stem en 736 met raadgevende stem aanwezig, die 1.874.488 partijleden en 935.298 kandidaten vertegenwoordigden.

Het Kongres maakte de slotsom op van het werk van de partij in de afgelopen periode, het wees de beslissende suksessen van het socialisme aan in alle takken van de huishouding en van de cultuur en stelde vast, dat de generale lijn van de partij over de gehele linie de overwinning had behaald.

Het XVIIe Partijkongres heeft zijn plaats in de geschiedenis gekregen als het „Kongres van de Overwinnaars”.

In zijn verslag maakte kam. Stalin gewag van de radikale veranderingen, die er in de verslagperiode in de U.S.S.R. hadden plaats gehad.

„De U.S.S.R. heeft in deze periode een volkomen andere gedaante aangenomen en de trekken van achterlijkheid en middeleeuwsheid van zich afgeschud. Zij werd van een agrarisch tot een industrieel land. Zij werd van een land van het kleine individuele landbouwbedrijf tot het land van het gekollektiviseerde, grote, gemechaniseerde landbouwbedrijf. Zij werd van een achterlijk, analphabetisch en niet-kultureel land — of juister, zij is bezig te worden, tot een alphetisch en kultureel land, dat overdekt is met een omvangrijk net van hoge, middelbare en lagere scholen, die in de talen van de nationaliteiten van de U.S.S.R. onderricht geven”. (Te zelfder plaats, blz. 788).

De socialistische industrie vormde in die tijd reeds 99 procent van de gehele industrie van-het land. De socialistische landbouw — de kolchozen en de sowchozen besloegen ongeveer 90 procent van het gehele zaai-oppervlak van het land. Wat betreft de warenomzet, de kapitalistische elementen waren volkomen uit de handel verdrongen.

Bij de invoering van de nieuwe ekonomische politiek had Lenin gezegd, dat er in ons land elementen van vijf maatschappelijk-ekonomische formaties aanwezig waren. De eerste formatie was het patriarchale bedrijf, dat in aanzienlijke mate

op produktie voor de eigen behoefte berustte, d.w.z. een bedrijf dat bijna geen handel voerde. De tweede formatie was de kleine warenproduktie van de meerderheid der boerenbedrijven, die zich met de verkoop van landbouwprodukten bezig hielden, en van de handwerkers. Deze economische formatie omvatte in de eerste jaren van de N.E.P. de meerderheid van de bevolking. De derde formatie was het partikuliere kapitalisme, dat in het begin van de N.E.P. begon op te leven. De vierde formatie was het staatskapitalisme, in hoofdzaak de koncessies, die geen ontwikkeling van enige betekenis hadden verkregen. De vijfde formatie was het socialisme, de socialistische industrie, die toen nog zwak was, de sowchozen en de kolchozen, die in het begin van de N.E.P. een uiterst geringe plaats in de volkshuishouding innamen, de staatshandel en de kooperatie, die in het begin van de N.E.P. eveneens zwak waren.

Lenin wees er op, dat onder al deze formaties de socialistische de sterkste moest worden.

De nieuwe economische politiek was berekend op de volledige overwinning van de socialistische bedrijfspvormen.

En dit doel was in de tijd van het XVIIe Partijkongres reeds bereikt.

„Wij kunnen thans zeggen, zeide kam. Stalin hieromtrent, dat de eerste, de derde en de vierde maatschappelijk-economische formaties al niet meer bestaan, dat de tweede maatschappelijk-economische formatie tot de tweederang is teruggedrongen en dat de vijfde maatschappelijk-economische formatie, de socialistische, de onbeperkt heersende en de enige leidende kracht in de gehele volkshuishouding is”. (Te zelf der plaatse, blz. 791)

De vraagstukken van de ideologisch-politieke leiding namen in het referaat van kam. Stalin een belangrijke plaats in. Hij waarschuwde de partij, dat hoewel de vijanden van de partij, de opportunisten van alle schakeringen, de dragers van de nationale afwijking van allerlei kleur, verslagen waren, de resten van hun ideologie toch nog altijd in de hoofden van bepaalde partijleden leefden en niet zelden van zich lieten horen. De overblijfselen van het kapitalisme in de economie en vooral in het bewustzijn van de mensen, vormen een gunstige bodem voor het opleven van de ideologie der

slagen anti-Leninistische groepen. Het bewustzijn van de mensen blijft in zijn ontwikkeling .bij hun economische toestand ten achter. Daarom blijven de overblijfselen van de burgerlijke opvattingen in de hoofden van de mensen bestaan en zullen zij nog blijven bestaan, hoewel het kapitalisme in de economie reeds gelijkwideerd is. Hierbij moet men het feit in aanmerking nemen, dat de kapitalistische omsingeling, tegenover welke wij ons kruit droog moeten houden, deze overblijfselen poogt te doen opleven en te ondersteunen.

Kam. Stalin bleef o.a. staan bij de overblijfselen van het kapitalisme in het bewustzijn van de mensen op het gebied van het nationale vraagstuk, waar zij een bijzondere levenskracht aan de dag leggen. De partij der bolsjewiki streed aan twee fronten, zowel tegen de afwijking naar het Grootrussische chauvinisme als tegen de afwijking naar het plaatselijke nationalisme. In een reeks van republieken, (de Oekraïne, Wit- Rusland e.a.) hadden de partijorganisaties hun strijd tegen het plaatselijke nationalisme laten verzwakken, hadden zij het de mogelijkheid gegeven zich zover uit te breiden, dat het zich met de vijandelijke krachten, met de interventionisten had aaneengesloten en tot een gevaar voor de staat was geworden. Bij antwoord op de vraag welke afwijking op het gebied van het nationale vraagstuk het hoofdgevaar was, zeide Stalin:

„Het hoofdgevaar is die afwijking, waartegen, men opgehouden heeft te strijden en die men dus de gelegenheid heeft gegeven, zich tot een de staat bedreigend gevaar uit te breiden”. (Te zelf der plaatse, blz. 835).

Kam. Stalin riep de partij op, het ideologisch-politieke werk te versterken, systematisch de ideologie en de resten van de ideologie der vijandelijke klassen en der aan het Leninisme vijandige stromingen te ontmaskeren.

Kam. Stalin wees er verder in zijn referaat op, dat het nemen van juiste besluiten op zich zelf, de goede uitslag nog niet verzekert. Om de goede uitslag te verzekeren, moet men de mensen op de juiste plaats brengen, die in staat zijn om de besluiten van de leidende organen uit te voeren en de kontrôle van de uitvoering van deze besluiten organiseren. Zonder deze organisatorische maatregelen loopt men de kans, dat de besluiten, papieren besluiten blijven, die los van het leven staan. Hier

beriep kam. Stalin zich op de bekende stelling van Lenin, dat het belangrijkste in het organisatorische werk het uitkiezen van de mensen en de kontrôle op de uitvoering is. Hierbij logde kam. Stalin er de nadruk op, dat de afstand, die er ligt tussen de genomen bes/uiten en de georganiseerde arbeid om deze besluiten uit te voeren, om hun uitvoering te kontroleren, het voornaamste euvel in ons praktisch werk is.

Ter verbetering van de controle van de uitvoering van de besluiten van de partij en de regering vormde het XVII é partijkongres, inplaats van de C.K.K. — R.K.IJ), die er sinds het Xlle Partijkongres reeds in geslaagd was haar taak te vervullen, de Kommissie van Partij-Kontrôle bij het Centraal-Komitee van de K.P.S.U. (b) en de Kommissie van Sowjet-Kontrolle bij de Raad van Volkscommissarissen van de U.S.S.R.

Kam. Stalin formuleerde de organisatorische taak van de partij in de nieuwe etappe aldus:

- 1) Ons werk op organisatiegebied op gelijke hoogte brengen met de eisen van de politieke lijn van de partij;
- 2) De organisatorische leiding tot het peil van de politieke leiding verheffen;
- 3) Er naar streven, dat de organisatorisch leiding ten volle de verwezenlijking van de politieke leuzen en besluiten van de partij waarborgt.

Toen kam. Stalin zijn referaat eindigde, waarschuwde hij er voor, dat hoewel de suksessen van het socialisme groot zijn en zij een gewettigd gevoel van trots opwekken, men zich toch niet door de behaalde suksessen mocht laten meeslepen, dat men niet „hoogmoedig” mocht worden en zich niet in slaap laten sussen.

„... Wij moeten de partij niet in slaap wiegen, maar haar waakzaamheid scherpen, haar niet in slaap sussen, maar haar strijdvaardig houden, haar niet ontwapenen, maar bewapenen, haar niet demobiliseren, maar haar in de toestand van mobilisatie voor de verwezenlijking van

x) De Centrale Kontrolle Kómmissie en de Arbeiders- en Boeren-inspektie. — Vert,

het tweede Vijfjarenplan houden” — zeide kam. Stalin. (Te zelfder plaatse, blz. 848).

Op het XVIIe Kongres hielden Molotow en Koeibysjew een referaat over het tweede Vijfjarenplan van de ontwikkeling der volkshuishouding. De taak van het tweede Vijfjarenplan was nog grootser dan die van het eerste. Aan het einde van het tweede Vijfjarenplan, in 1937, moest de produktie van de industrie het peil van voor de oorlog ongeveer 8 maal overtreffen. De omvang van het bedrag voor nieuwe bouwwerken werd voor het tweede Vijfjarenplan vastgesteld op 133 milliard roebel tegen iets meer dan 64 milliard tijdens het eerste Vijfjarenplan. Dit geweldige bedrag verzekerde de volledige technische rekonstruktie van alle takken der volkshuishouding.

Het tweede Vijfjarenplan voltooide in hoofdzaak de mechanisatie van de landbouw. Het aantal paardekrachten, de macht van de tractoren moest verhoogd worden van twee en een kwart millioen in 1932 tot meer dan acht millioen in 1937. Het plan werd gemaakt, op ruime schaal landbouwkundige maatregelen, (zoals vruchtwisseling, uitzaai van prima zaaigoed, braakploegen enz.) in te voeren.

Geweldige werken waren ontworpen tot technische rekonstruktie van het transport- en het verbindingswezen.

Er werd een omvangrijk program vastgesteld voor de verdere verhoging van het materiële en kulturele peil van de arbeiders en de boeren.

Het XVIIe Kongres schonk grote aandacht aan de organisatorische vraagstukken en nam na het referaat van kam. Kaganowitsj een speciaal besluit inzake de partij- en de Sowjetopbouw. Het organisatorische vraagstuk werd van nog groter belang, nu de generale lijn van de partij had overwonnen, nu de politiek van de partij door het leven, door de ervaring van millioenen arbeiders en boeren op de proef was gesteld. De nieuwe gecompliceerde taak van het tweede Vijfjarenplan eiste de verbetering in kwaliteit van het werk op elk gebied.

„De fundamentele taak van het tweede Vijfjarenplan — de definitieve likwidatie van de kapitalistische elementen, het te boven komen van de overblijfselen van het kapitalisme in de ekonomie en in het bewustzijn van de

mensen, het voltooien van de rekonstruktie van de gehele volkshuishouding op de nieuwste technische grondslag, het zich eigen maken van de nieuwe techniek en van de nieuwe bedrijven, de mechanisatie van de landbouw en het verheffen van zijn produktiviteit — dat alles stelt in volle scherpheid het vraagstuk van de verbetering van de kwaliteit van het werk op elk gebied, in de eerste plaats van de kwaliteit van de organisatorisch-praktische leiding" — zo werd er in de besluiten van het Kongres inzake de organisatorische vraagstukken gezegd. (De K.P.S.U. (b) in resoluties, Deel II, blz. 591).

Er werden op het XVIIe Kongres nieuwe partijstatuten aangenomen, die zich van de oude vooral onderscheidden, doordat er aan de statuten een inleidend gedeelte werd toegevoegd. Hierin wordt een korte definitie gegeven van de kommunistische partij, een definitie van haar betekenis voor de strijd van het proletariaat en haar plaats in het systeem van de organen van de proletarische diktatuur. De nieuwe statuten sommen nauwkeurig de plichten van een lid van de partij op. Er zijn in de statuten strengere regels voor het opnemen van leden in de partij en een paragraaf over de groepen van sympathiserenden opgenomen. In de statuten is het vraagstuk van de organisatorische bouw van de partij meer nauwkeurig uitgewerkt, de paragrafen over de vroegere cellen van de partij, de primaire organisaties, zoals zij sinds het XVIIe Partijkongres werden genoemd, zijn nieuw geformuleerd. Nieuw geformuleerd zijn in de nieuwe statuten eveneens de paragrafen over de interne partijdemokratie en de partijdiscipline.

4. Ontaarding van de Boecharinisten tot politiek-dubbelhartige elementen. Ontaarding van de Trotskistische dubbelhartige elementen tot een witgardistische bende moordenaars en spionnen. Misdadige moord op S. M. Kirow. Maatregelen van de partij tot verhoogde waakzaamheid van de bolsjewiki.

De overwinningen van het socialisme in ons land verheugden

iet alleen de partij, niet alleen de arbeiders en de kolchosboeren. Zij verheugden eveneens ons gehele Sowjet-intellekt, alle eerlijke burgers van de U.S.S.R.

Zij verheugden echter niet de resten van de verslagen uitbuitersklassen, doch verbitterden hen steeds meer.

Zij brachten de handlangers van de verslagen klassen, de treurige resten van de Boecharinisten en de Trotskisten tot razernij.

Deze heren beoordeelden de veroveringen van de arbeiders en de kolchosboeren niet uit het oogpunt van de belangen van het volk, dat ieder van deze veroveringen toejuichte, maar uit het oogpunt van de belangen van hun armzalige, los van het leven staande en door en door voze fraktiegroep. Daar de suksessen van het socialisme in ons land de overwinning van de politiek van de partij en het definitieve bankroet van de politiek van deze heren betekenden, begonnen zij zich, inplaats van de klaarblijkelijke feiten te erkennen en zich bij de gemeenschappelijke zaak aan te sluiten, wegens hun eigen tegenslagen, wegens hun eigen bankroet, op de partij en op het volk te wreken, begonnen zij de zaak van de arbeiders en de kolchosboeren schade te berokkenen en te saboteren, ontploffingen in de mijnen te veroorzaken, brand te stichten in de bedrijven, sabotage te plegen in de kolchozen en de sowchozen, teneinde de suksessen van de arbeiders en de kolchosboeren te niet te doen en onder het volk ontevredenheid over de Sowjetmacht te verwekken. En om hun eigen jammerlijke groep daarbij voor ontmaskering en verplettering te behoeden, deden zij zich voor als aan de partij toegewijde mensen, begonnen zij zich steeds dienstvaardiger tegenover de partij te tonen, haar met loftuitingen te overladen, voor de partij op hun buik te kruipen, terwijl zij in werkelijkheid hun voor het oog verborgen ondermijningswerk tegen de arbeiders en boeren voortzetten.

Op het XVIIe Kongres traden Boecharin, Rijkow en Tomski met van berouw overvloeiende redevoeringen op, zij prezen de partij verhieven haar veroveringen tot in de hemel. Maar het Kongres voelde, dat hun redevoeringen de stempel van onoprechtheid en dubbelhartigheid droegen, want de partij eist van haar leden geen loftuitingen en lofzangen op haar suksessen, maar eerlijk werk aan het front van het socialisme, waarvan echter reeds lang bij de Boecharinisten niets te bespeuren

ren viel. De partij zag dat deze heren in werkelijkheid in hun vals klinkende redevoeringen tot hun medestanders buiten het Kongres richtten, hun dubbelhartigheid leerden en hen opriepen om de wapens niet neer te leggen.

Op het XVIIe Kongres traden ook de Trotkisten Zinowjew en Kamenjew op, die zich zelf bovenmate voor hun fouten geselden en de partij — eveneens bovenmate — voor haar overwinningen prezen. Maar het Kongres moest wel zien, dat zowel de walgingwekkende zelfkastijding als de zoetelijke, weerzinwekkende loftuitingen op de partij de keerzijde vormden van het onzuivere en ongeruste geweten van deze heren. De partij wist echter nog niet en kon niet vermoeden, dat deze heren, toen zij op het Kongres met hun zoetelijke redevoeringen optraden, tegelijkertijd de misdadige moord op S. M. Kirow voorbereidden.

Op 1 December 1934 werd in Leningrad in het Smolny S. M. Kirow door een revolvershot laaghartig vermoord.

De op de plaats van de misdaad aangehouden moordenaar bleek lid te zijn van een kontrarevolutionaire, illegale groep, die door leden van de Sowjetvijandige Zinowjewistische groep in Leningrad was georganiseerd.

De moord op S. M. Kirow, de lieveling van de partij, de lieveling van de arbeidersklasse, verwekte een geweldige woede en de diepste smart bij de werkers van ons land.

Het gerechtelijk onderzoek stelde vast dat er in de jaren 1933-1934 in Leningrad uit vroegere leden van de Zinowjewistische oppositie een illegale, kontrarevolutionaire terroristische groep was opgericht met het zogenaamde „Leningradse centrum” aan het hoofd. Deze groep had zich het vermoorden van de leiders der kommunistische partij ten doel gesteld. Als het eerste slachtoffer was S. M. Kirow aangewezen. Er bleek uit de getuigenissen van de deelnemers aan deze kontrarevolutionaire groep, dat zij in verbinding stonden met vertegenwoordigers van kapitalistische staten en van hen geld hadden ontvangen,

De ontmaskerde leden van deze organisatie werden door het Militaire College van het Hoge Gerechtshof van de U.S. S.R. tot de hoogste strafmaat, de dood door de kogel veroordeeld.

Spoedig werd het bestaan van een illegaal kontrarevolutionair „Moskous centrum” vastgesteld. Het onderzoek en

het gerecht brachten de gemene rol aan het licht, die Zinowjew, Kamenjew, Jewdokimow en de andere leiders van deze organisatie hadden gespeeld bij het aankweken van terroristische stemmingen onder hun geestverwanten en bij de voorbereiding van de moorden op de leden van het Centraal-Komitee en van de Sowjetregering.

De dubbelhartigheid en de gemeenheid van deze lieden gingen zo ver, dat Zinowjew, een van de organisators en aanstichters van de moord op S. M. Kirow, die den moordenaar had aangezet om deze misdaad zo spoedig mogelijk te plegen, een van loftuitingen overvloeiende levensschets van den vermoorden Kirow schreef en de opneming daarvan in de pers verlangde.

De Zinowjewisten, die zich voor het gerecht als berouwhebbenden voordeden, bleven ook op dat ogenblik veinzen. Zij verheimelijkten hun verbinding met Trotski. Zij verheimelijkten dat zij zich tezamen met de Trotskisten aan de fascistische spionagediensten hadden verkocht, zij verheimelijkten hun werkzaamheid als spionnen en saboteurs. De Zinowjewisten verborgen voor het gerecht hun verbinding met de Boecharinisten, het bestaan van de verenigde Trotskistisch-Boecharinistische bende van huurlingen van het fascisme.

De moord, op kam. Kirow was, zoals later bleek, door deze verenigde Trotskistisch-Boecharinistische bende gepleegd.

Reeds toen, in 1935, werd het duidelijk, dat de Zinowjewgroep een gemaskeerde witgardistische organisatie is, die het volkomen verdient, dat men haar leden als witgardisten behandelt.

Een jaar later werd het bekend, dat de ware, rechtstreekse en werkelijke organisators van de moord op Kirow en de organisators van voorbereidende stappen tot het vermoorden van de andere leden van het Centraal-Komitee, Trotski, Zinowjew, Kamenjew en hun medeplichtigen waren. Zinowjew, Kamenjew, Bakajew, Jewdokimow, Pikel, I. N. Smirnow, Mratsjkofski, Ter-Waganhjan, Reinhold en anderen werden aan het gerecht overgeleverd. De op heterdaad betrapte misdadigers moesten in het openbaar voor het gerecht erkennen, dat zij niet alleen de moord op Kirow hadden georganiseerd, maar ook de moord op alle overige leiders van de partij en van de regering hadden voorbereid. Het gerechtelijk onderzoek stelde verder vast, dat deze misdadigers de weg van het organiseren

van diversie-daden, de weg van de spionage hadden betreden. Op het proces, dat in 1936 in Moskou plaats had, werden de monsterachtigste zedelijke en politieke val, de minderwaardigste laaghartigheid en het gemeenste verraad van deze lieden, die zich achter geveinsde verklaringen over hun toewijding aan de partij hadden verscholen, blootgelegd.

De voornaamste inspirator en organisator van heel deze bende van moordenaars en spionnen was de judas Trotski. De helpers van Trotski en uitvoerders van zijn kontrarevolutionaire aanwijzingen waren Zinowjew, Kamenjew en hun Trotskistisch uitvaagsel, Zij bereidden de nederlaag van de U.S.S.R. voor, in het geval de imperialisten haar zouden overvallen, zij waren défaitisten geworden met betrekking tot de arbeiders- en boerenstaat, zij waren verachtelijke dienstknechten en agenten van de Duits-Japanse fascistten geworden.

De voornaamste les, die de partijorganisaties na het plaats hebben van de processen inzake de misdadige moord op S. M. Kirow moesten trekken, bestond hierin, hun eigen politieke blindheid te overwinnen, hun politieke zorgeloosheid te overwinnen en hun waakzaamheid, de waakzaamheid van alle leden van de partij te verhogen.

In zijn brief aan de partijorganisaties, uitgegeven in verband met de misdadige moord op S. M. Kirow, wees het Centraal-Komitee van de partij er op:

a) „Men moet een einde maken aan de opportunistische gemoedsrust, die van de foutieve veronderstelling uitgaat, dat naar gelang van de groei van onze krachten de vijand als het ware voortdurend makker en onschadelijker zou worden. Zulk een veronderstelling is in de grond onjuist. Zij is een oprisping van de rechtse afwijking, die aan de ganse wereld verzekerde, dat de vijanden in alle stilte het socialisme zullen binnenkruipen, dat zij per slot van rekening echte socialistten zullen worden. Het is niet de taak van de bolsjewiki, om op hun lauweren te rusten en rond te lummelen. Wij hebben geen gemoedsrust, maar waakzaamheid nodig, echte bolsjewistische revolutionaire waakzaamheid Wij moeten er aan denken, dat hoe hopelozter de toestand van de vijanden is, des te bereidwilliger zij naar het „uiterste middel” zullen grijpen, als het enige middel

van hen, die in hun strijd tegen de Sowjetmacht tot de ondergang zijn gedoemd. Men moet hieraan denken en waakzaam zijn,

b) Men moet het onderricht in de geschiedenis van de partij aan de partijleden op de vereiste hoogte brengen, evenals de studie van alle mogelijke partijvijandige groeperingen in de geschiedenis van onze partij, van hun strijdmethoden tegen de partijlijn, hun tactiek en des te meer nog — de studie van de tactiek en de strijd- methoden van onze partij tegen de partijvijandige groeperingen, de tactiek en de methoden, die onze partij de mogelijkheid hebben gegeven, om deze groeperingen te overwinnen en volkomen te verslaan. Het is nodig dat de partijleden niet alleen weten, hoe de partij tegen de . kadetten, de sociaal-revolutionairen, de mensjewiki, de anarchisten, enz., gestreden en hen overwonnen heeft, maar ook hoe de partij de Trotskisten, de „demokratische centralisten”, de „arbeidersoppositie”, de Zinowjewisten, de aanhangers van de rechtse afwijking, de rechts-linkse” misbaksels, enz., bestreden en overwonnen heeft. Men mag niet vergeten, dat de kennis en het begrip van de geschiedenis van onze partij een uiterst belangrijk middel is om de revolutionaire waakzaamheid van de partijleden ten volle te verzekeren”.

Van geweldig belang was in deze periode de reiniging van de partij van binnengeslopen, aan haar vreemde elementen, die in 1933 was begonnen en in het bijzonder de zorgvuldige kontrôle van de partijdokumenten en de inwisseling van de oude partijdokumenten tegen nieuwe, die na de misdadige moord op S.M. Kirow werden ondernomen.

Voor de kontrôle van de partijdokumenten heersten er in vele partijorganisaties willekeur en zorgeloosheid ten aanzien van de partijboekjes. In een reeks van plaatselijke partijorganisaties werd een volkomen onduldbare chaos bij de registratie van de kommunisten aan het licht gebracht die de vijanden voor hun lage doeleinden uitbuiten, door partijboekjes als een scherm voor spionage, sabotage enz. te gebruiken. Vele leiders van de partijorganisaties waren de opneming in de partij en het verstrekken van partijboekjes aan ondergeschikte personen van de derde rang gaan toe vertrouwen en dikwijls

aan partijleden, die in geen enkel opzicht waren getoetst.

Het Centraal-Komitee van de partij schreef in een speciale brief van 13 Mei 1935 aan alle partijorganisaties inzake de registratie, het uitreiken en bewaren van de partijboekjes voor, om in alle organisaties de partijdocumenten zorgvuldig te verifiëren, om „bolsjewistische orde in ons eigen partij huis te brengen”.

De kontrôle van de partijdocumenten was van groot politiek belang. In de resolutie van het plenum van het Centraal-Komitee van de partij van 25 December 1935, aangenomen bij het referaat van den sekretaris van het Centraal-Komitee, kam. Jezjow, over de resultaten van de controle der partijdocumenten werd gezegd, dat deze kontrôle een organisatorisch-politieke maatregel van de grootste betekenis ter versterking van de gelederen van de K.P.S.U.-(b) was geweest.

Nadat de kontrôle en de inwisseling van de partijdocumenten was volbracht, werd de toetreding tot de partij weer opengesteld. Hierbij eiste het Centraal-Komitee, dat de partij niet zou worden aangevuld door opneming in het groot, maar op de grondslag van een streng individuele opneming van „de werkelijk vooraanstaande, werkelijk aan de zaak van de arbeidersklasse toegewijde, beste mannen en vrouwen van ons land, in de eerste plaats van arbeiders en eveneens van boeren en van werkende intellektuelen, die aan de verschillende sectoren van de strijd voor het socialisme beproefd zijn”.

Bij het weer openstellen van de partij voor nieuwe leden, verplichtte het Centraal-Komitee de partijorganisaties er aan te denken, dat ook in de toekomst vijandige elementen zullen pogen, in de rijen van de K.P.S.U.(b) binnen te dringen. Met het oog hierop:

„ligt de taak van iedere partijorganisatie hierin besloten, om op elke mogelijke wijze de bolsjewistische waakzaamheid te verhogen, het vaandel van de Leninistische partij hoog te houden en de partij te beveiligen tegen het binnendringen van vreemde, vijandelijke en toevallige elementen in haar gelederen”. (Besluit van het Centraal-Komitee der K.P.S.U.(b) van 29 September 1936, „Prawda” Nr. 270, 1936).

Terwijl de bolsjewistische partij haar gelederen zuiverde en

versterkte, de vijanden van de partij vernietigde en ongenadig tegen de verdraaiingen van de partijlijn streed, schaarde zij zich nog vaster om het Centraal-Komitee van de partij, onder welks leiding de partij en het land van de Sowjets naar een nieuwe etappe overgingen, — naar het voltooien van de opbouw van de klassenloze socialistische maatschappij.

KORT SAMENGEVATTE GEVOLGTREKKINGEN.

In de jaren 1930-1934 vervulde de partij der bolsjewiki de moeilijkste historische taak van de proletarische revolutie na de verovering van de macht — het overbrengen van de miljoenen bedrijven van de kleine boereneigenaars op de weg van de kolchozen, op de weg van het socialisme.

De likwidatie van het koelakkendom als de talrijkste uitbuitersklasse en het brengen van de hoofdmassa van de boeren op de weg van de kolchozen, leidden tot de vernietiging van de laatste wortels van het kapitalisme in het land, tot het voltooien van de overwinning van het socialisme in de landbouw, tot de definitieve verankering van de Sowjetmacht op het platteland.

Nadat de kolchozen een reeks van moeilijkheden van organisatorische aard hadden overwonnen, konsolideerden zij zich definitief en betraden zij de weg van het welgestelde leven.

Als resultaat van de vervulling van het eerste Vijfjarenplan was in ons land het onwankelbare fundament van de socialistische economie gebouwd in de vorm van een socialistische zware industrie van de eerste rang en de kollektieve gemechaniseerde landbouw, was de werkloosheid opgeheven, de uitbuiting van de ene mens door de andere vernietigd en waren de voorwaarden geschapen voor de onafgebroken verbetering van de materiële en de kulturele toestand van de werkers van ons vaderland.

Deze reusachtige suksessen waren door de arbeidersklasse, de kolchosboeren en alle werkers van ons land behaald, dank zij de stoutmoedige, revolutionaire en wijze politiek van de partij en de regering.

De kapitalistische omsingeling, die er naar streeft de macht van de U.S.S.R. te verzwakken en te ondermijnen, versterkt

haar „werk” ter organisering binnen de U.S.S.R. van benden moordenaars, saboteurs en spionnen. In het bijzonder nadat de fascistten in Duitsland en Japan aan de macht gekomen zijn, wordt de tegenover de U.S.S.R. vijandige aktiviteit van de kapitalistische omsingeling sterker. In de personen van de Trotskisten, de Zinowjewisten, verwierf het fascisme trouwe dienstknechten, die in naam van het herstel van het kapitalisme tot spionage, sabotage, terreur, en diversie-daden overgaan en voor de nederlaag van de U.S.S.R. werken.

De Sowjetmacht straft met vaste hand deze monsters in mensengedaante en rekt onbarmhartig met hen af, als met vijanden van het volk en verraders van het vaderland.

HOOFDSTUK XII.

DE PARTIJ DER BOLSJEWIKI IN DE STRIJD VOOR HET VOLTOOIEN VAN DE OPBOUW VAN DE SOCIALISTISCHE MAATSCHAPPIJ EN DE INVOERING VAN DE NIEUWE GRONDWET.

(1935—1937).

1. Internationale toestand in de Jaren 1935— 1937. Tijdelijke verzachting van de economische crisis. Begin van de nieuwe economische crisis. Verovering van Abessinië door Italië. Duits-Italiaanse interventie in Spanje. Inval van Japan in Centraal-China. Begin van de tweede imperialistische oorlog.

De economische crisis, die in de kapitalistische landen in de tweede helft van 1929 was begonnen, duurde tot iet eind van 1933. Daarna hield de achteruitgang van de industrie op, de crisis ging in stagnatie over en daarop begon de industrie een weinig op te leven, vertoonde er zich enige stijging. Maar dat was niet zulk een stijging, na welke er een opbloei van de industrie op een nieuwe, hogere basis intreedt. De kapitalistische wereld-industrie kon zich zelfs niet tot het peil van 1929 verheffen en had omstreeks het midden van 1937 eerst 95—96

procent van dit peil bereikt. En in de tweede helft van 1937 begon er reeds een nieuwe economische crisis, die in de eerste plaats de Verenigde Staten van Amerika aangreep. Tegen het einde van 1937 bereikte het aantal werklozen in de Verenigde Staten opnieuw de tien miljoen. Het aantal werklozen in Engeland begon snel toe te nemen.

De kapitalistische landen, die er nog niet in waren geslaagd, zich van de slagen van de economische crisis, die onlangs had gewoed, te herstellen, bevonden zich dus plotseling tegenover een nieuwe economische crisis.,

Deze omstandigheid leidde er toe, dat de tegenstellingen tussen de imperialistische landen, evenals die tussen de bourgeoisie en het proletariaat, zich nog meer verscherpten. In verband hiermede werden de pogingen van de agressieve staten ' • steeds sterker, om de in de economische crisis in het binnenland geleden verliezen op andere, zwak verdedigde landen te verhalen. Hierbij sloot zich deze keer bij de twee bekende agressieve staten, Duitsland en Japan, een derde staat, Italië, aan.

In 1935 viel het fascistische Italië Abessinië aan en bracht het land in slavernij. Het viel Abessinië aan, zonder dat het daartoe, uit het gezichtspunt van het „internationale recht” enigerlei reden of aanleiding had, het viel aan zonder oorlogsverklaring, als een struikrover, zoals dat nu bij de fascistische mode is geworden. Dat was niet alleen een slag tegen Abessinië. De slag was eveneens tegen Engeland gericht, tegen de zeewegen van Engeland van Europa naar Indië, naar Azië. De pogingen van Engeland om te verhinderen, dat Italië in Abessinië vaste voet vatte, leverden geen resultaten op. Om de vrije hand te verkrijgen trad Italië daarna uit de Volkenbond en begon zich met alle kracht te bewapenen.

Er was dus aan de kortste zeewegen van Europa naar Azië een nieuw knooppunt van de oorlog ontstaan.

Het fascistische Duitsland verscheurde door een eenzijdige handeling het vredesverdrag van Versailles en vatte het voornemen op, een plan ten uitvoer te leggen, om op gewelddadige wijze de grenzen van de Europese staten te herzien. De Duitse fascistische machten maakten er geen geheim van, dat zij er naar streven, de naburige staten aan zich te onderwerpen of ten minste het door Duitsers bewoonde grondgebied van deze staten te veroveren. Dit plan behelst eerst de verovering van Oostenrijk,

daarna een slag tegen Tsjecho-Slowakije, dan wel een slag tegen Polen, waar ook een aaneengesloten gebied met een Duitse bevolking is, dat aan Duitsland grenst en daarna... daarna „zal men wel zien”.

In de zomer van 1936 begon de militaire interventie van Duitsland en Italië tegen de Spaanse republiek. Onder het voorwendsel van ondersteuning van de Spaanse fascistten kregen Italië en Duitsland de mogelijkheid om in alle stilte hun troepen op het grondgebied van Spanje, in de rug van Frankrijk te brengen en hun oorlogsvloot in de Spaanse wateren, in het gebied van de Balearen en van Gibraltar in het Zuiden, in het gebied van de Atlantische Oceaan in het Westen, in het gebied van de golf van Biskaje in het Noorden. In het begin van 1938 overweldigden de Duitse fascistten Oostenrijk, drongen zij tot de middelloop van de Donau door en strekten zij zich tot Zuid-Europa uit, tot in de nabijheid van de Adriatische Zee.

Terwijl zij de interventie tegen Spanje tot ontwikkeling brachten, verzekerden de Duitsch-Italiaanse fascistten aan iedereen, dat zij strijd tegen de „Roden” in Spanje voerden en geen enkel ander doel nastreefden. Maar dat was een grove en botte camouflage, berekend op de domheid van onnozele mensen. In werkelijkheid brachten zij een slag aan Engeland en Frankrijk toe, want zij kwamen in het vaarwater van de zeewegen van Engeland en Frankrijk naar hun ontzaglijke koloniale bezittingen in Afrika en Azië.

Wat de overweldiging van Oostenrijk betreft, deze viel al op geen enkele wijze meer binnen het kader van de strijd tegen het verdrag van Versailles, binnen het kader van de bescherming van de „nationale” belangen van Duitsland, dat er naar streeft, zijn in verband met de eerste imperialistische oorlog verloren grondgebied terug te krijgen. Oostenrijk had niet tot Duitsland behoord, noch voor, noch na de oorlog. De gewelddadige vereniging van Oostenrijk met Duitsland betekent een grof-imperialistische overweldiging van vreemd grondgebied. Zij onthult ongetwijfeld het streven van het fascistische Duitsland om de heersende positie op het West-Europese vasteland in te nemen.

Dat was een slag, in de eerste plaats gericht tegen de belangen van Frankrijk en van Engeland.

Zo ontstonden er in Zuid-Europa, in het gebied van Oostenrijk en de Adriatische Zee, zowel als in het uiterste Westen

van Europa, in het gebied van Spanje en de wateren die het bespoelen, nieuwe knooppunten van de oorlog.

In 1937 nam de Japanse fascistische militaire klik Peking in bezit deed zij een inval in Centraal-China en bezette zij Sjanghai. De inval van de Japanse troepen in Centraal-China geschiedde, evenals de inval in Mandsjoerije enige jaren tevoren, op zijn Japans, d.w.z. op roversmanier, door middel van schurkachtige chicanes over verschillende „plaatselijke incidenten”, die de Japanners zelf hadden veroorzaakt, door middel van de feitelijke schending van alle mogelijke „internationale rechtsregels”, verdragen, overeenkomsten, enz. De bezetting van Tientsin en Sjanghai gaf de sleutel van de handel met China, met zijn onmetelijke markt, in handen van Japan. Dit betekent, dat Japan, zolang het Sjanghai en Tientsin in handen houdt, op elk willekeurig tijdstip Engeland en de Verenigde Staten uit Midden-China kan werpen, waar deze staten kolossale beleggingen hebben.

Natuurlijk, de heldhaftige strijd van het Chinese volk en van zijn leger tegen de Japanse overweldigers, de ontzaglijke nationale opleving in China, de kolossale reserves aan mensen en grondgebied van China en tenslotte het feit, dat de Chinese nationale regering vastbesloten is, om de bevrijdingsstrijd van China tot het einde toe door te zetten, tot aan de volledige verdrijving van de veroveraars over de grenzen van China — dit alles getuigt er zonder enige twijfel van, dat de Japanse imperialisten in China geen toekomst hebben en geen toekomst kunnen hebben.

Maar het is eveneens waar, dat Japan voorlopig toch de sleutel van de handel met China in handen houdt en dat de Japanse oorlog tegen China in het wezen van de zaak een zeer ernstige slag tegen de belangen van Engeland en de Verenigde Staten is.

Op deze wijze vormde er zich dus aan de Stille Oceaan, in het gebied van China, nog een knooppunt van de oorlog.

Al deze feiten tonen aan, dat de tweede imperialistische oorlog in feite reeds is begonnen. Hij is in alle stilte, zonder oorlogsverklaring begonnen. De staten en de volken zijn als het ware ongemerkt in de baan van de tweede imperialistische oorlog gegleden. Drie agressieve staten, — de fascistische regerende kringen van Duitsland, Italië en Japan, zijn aan verschillende kanten van de wereld de oorlog begonnen. Er heerst

oorlog op een geweldig uitgestrekt gebied, van Gibraltar tot Sjanghai. Het is al ze ver, dat de oorlog veel meer dan een half miljard mensen in zijn baan getrokken heeft. Hij wordt in laatste instantie gevoerd tegen de kapitalistische belangen van Engeland, Frankrijk en de Verenigde Staten, daar hij een nieuwe verdeling van de wereld en van de invloedssferen ten gunste van de agressieve staten en wel ten koste van de zogenaamde democratische staten ten doel heeft.

Een kenmerk van de tweede imperialistische oorlog bestaat voorlopig hierin, dat de agressieve mogendheden hem voeren en tot ontplooiing brengen, terwijl de andere, de „demokratische” mogendheden, tegen wie de oorlog eigenlijk is gericht, doen alsof de oorlog hen niet aangaat, hun handen in onschuld wassen, terugwijken, hun vredelievendheid loven, op de fascistische agressors schimpen en... hun posities bij stukjes en beetjes aan de aanvallers uitleveren, waarbij zij verzekeren, dat zij zich tot de tegenstand voorbereiden.

Deze oorlog heeft, zoals men ziet, een tamelijk vreemd en eenzijdig karakter. Maar dat verhindert niet, dat hij een wrede en grove veroveringsoorlog is, die zich op de rug van de zwak beschermde volken van Abessinië, Spanje en China voltrekt.

Het zou onjuist zijn, dit eenzijdig karakter van de oorlog te verklaren door de militaire of economische zwakte van de „demokratische” staten. De „demokratische” staten zijn natuurlijk sterker dan de fascistische staten. Het eenzijdig karakter van de zich ontwikkelende wereldoorlog is te verklaren door het ontbreken van een eenheidsfront van de „demokratische” staten tegen de fascistische mogendheden. De zogenaamde „demokratische” staten keuren natuurlijk de „excessen” van de fascistische staten niet goed en vrezen hun versterking. Maar zij vrezen nog meer de arbeidersbeweging in Europa en de nationale bevrijdingsbeweging in Azië en zijn van mening, dat het fascisme een „goed tegengif” tegen al deze „gevaarlijke” bewegingen is. Daarom beperken zich de regerende kringen van de „demokratische” staten en vooral de regerende conservatieve kringen van Engeland tot een politiek van overreding van de uit de band gesprongen fascistische kopstukken „om de zaak niet tot het uiterste te laten komen” en geven zij hun tegelijkertijd te kennen, dat zij hun reaktionaire politie-politiek tegen de arbeiders en de nationale bevrijdingsbeweging „ten volle begrijpen” en er in hoofdzaak mede sympathiseren. De leidende

kringen van Engeland voeren hier ongeveer dezelfde politiek als onder het tsarisme de Russische liberaal-monarchistische bourgeoisie die, hoewel zij de „excessen” van de tsaristische politiek vreesden, het volk toch nog meer vreesden en met het oog hierop overgingen tot de politiek, om den tsaar te overreden — bijgevolg tot de politiek van een overeenkomst met den tsaar tegen het volk. Zoals bekend is, heeft de liberaal-monarchistische bourgeoisie van Rusland voor deze tweeslachtige politiek duur moeten betalen. Men moet wel aannemen, dat de regerende kringen van Engeland en hun vrienden in Frankrijk en de Verenigde Staten eveneens hun historische vergelding zullen ontvangen.

Het spreekt vanzelf dat de U.S.S.R., toen zij deze wending in de internationale aangelegenheden zag, niet aan deze dreigende gebeurtenissen kon voorbijgaan. Iedere, zelfs een kleine oorlog, die door de aanvallers wordt begonnen, is een gevaar voor de vredelievende landen en de tweede imperialistische oorlog, die zo „ongemerkt” op de volken is toegesloepen en meer dan een half miljard mensen heeft omvat, moet wel des te eerder een ernstig gevaar voor alle volken, en in de eerste plaats voor de U.S.S.R. zijn. Daarvan getuigt op welsprekende wijze de aaneensluiting tot een „anti-kommunistisch blok” van Duitsland, Italië en Japan. Derhalve heeft ons land, terwijl het zijn vredespolitiek voert, tegelijk daarmee de weerbaarheid van onze grenzen en de strijdbereidheid van het Rode Leger en de Rode Vloot verder versterkt. Aan het eind van 1934 werd de U.S.S.R. lid van de Volkenbond, daar zij wist dat de Volkenbond, ondanks zijn zwakte, toch als een tribune kon dienen om de aanvallers te ontmaskeren en als een zeker, zij het dan ook zwak instrument van de vrede, dat het uitbreken van de oorlog kan belemmeren. De U.S.S.R. was van mening, dat men in zulk een tijd zelfs zulk een zwakke internationale organisatie als de Volkenbond niet moet versmaden. In Mei 1935 werd het verdrag over wederzijdse hulp tegen een mogelijke aanval van de agressors tussen Frankrijk en de U.S.S.R. gesloten. Tegelijkertijd werd er met Tsjecho-Slowakije een gelijksoortig verdrag gesloten. In Maart 1936 sloot de U.S.S.R. met de Mongoolse Volksrepubliek een verdrag over wederzijdse hulp. In Augustus 1937 werd het wederzijdse niet-aanvalsverdrag tussen de U.S.S.R. en de Chinese republiek gesloten.

2. Verdere vooruitgang van de industrie en de landbouw in de U.S.S.R. De vervulling van het tweede Vijf jarenplan voor de tijd. Rekonstruktie van de landbouw en voltooiing van de kollektivisatie. Betekenis van de kaders. De Stachanow-beweging. Stijging van de volkswelvaart. Opbloei van de volkskultuur. De kracht van de Sowjetrevolutie.

Terwijl er in de kapitalistische landen drie jaar na de economische crisis van 1930—1933 een nieuwe economische crisis uitbrak, hield in de U.S.S.R. in deze gehele periode de vooruitgang van de industrie onafgebroken aan. Bereikte de kapitalistische wereldindustrie in haar geheel in het midden van 1937 nauwelijks 95--96 procent van het peil van 1929, om dan in de tweede helft van 1937 een nieuwe economische crisis binnen te treden, in de U.S.S.R. bereikte de industrie bij haar toenemende stijging aan het eind van het jaar 1937 428 procent van het peil van 1929 en was zij, vergeleken met het peil van voor de oorlog, meer dan zeven maal in omvang toegenomen.

Deze suksessen waren de direkte gevolgen van de politiek van rekonstruktie, die de partij en de regering met volle standvastigheid hadden doorgezet.

Als resultaat van deze suksessen bleek het tweede Vijfjarenplan op het gebied van de industrie vóór de termijn te zijn vervuld. Het tweede Vijfjarenplan was op 1 April 1937, d.w.z. in 4 jaar en 3 maanden vervuld.

Dat was een geweldige overwinning voor het socialisme.

Bijna hetzelfde beeld van vooruitgang gaf de landbouw te zien. De bezaaide oppervlakte van alle kultures nam van 105 miljoen H.A. in 1913 (tijd van voor de oorlog) tot 135 miljoen H.A. in 1937 toe. De graanproduktie groeide van 4800 miljoen poed in 1913 tot 6800 miljoen poed in 1937, de produktie van ruwe katoen van 44 miljoen poed tot 154 miljoen poed, de produktie van vlas van 19 miljoen poed tot 31 miljoen poed, de produktie van suikerbieten van 654 miljoen poed tot 1311 miljoen poed, de produktie van de oliekultures van 129 miljoen poed tot 306 miljoen poed.

Er moet worden opgemerkt, dat alleen reeds de kolchozen (zonder de sowchozen) in 1937 aan het land een hoeveelheid graan voor de markt leverden van 1700 miljoen poed, d.i.

minstens 400 miljoen poed meer dan de landheren, de koelakken en de boeren bijeengenomen in 1913 hadden geleverd.

Slechts een tak van de landbouw, de veeteelt, bleef nog altijd bij het peil van voor de oorlog ten achter en bleef in een langzaam tempo vooruit gaan.

Wat de kollektivisatie van de landbouw betreft, deze kon men reeds als voltooid beschouwen. In 1937 waren er 18½ miljoen boerenhofsteden in de kolchozen, d.w.z. 93 procent van alle boerenhofsteden, terwijl het zaaioppervlak van de kolchozen, wat het graan betreft, 99 procent van het gehele door de boeren met graan bezaaide oppervlak uitmaakte.

De vruchten van de rekonstruktie van de landbouw en van zijn voorziening met traktoren en landbouwmachines op grote schaal waren voorhanden.

De voltooiing van de rekonstruktie van industrie en landbouw had er toe geleid, dat de volkshuishouding overvloedig met een techniek van de eerste rang was toegerust. De industrie en de landbouw, het transport en het leger hadden een geweldige hoeveelheid nieuwe technische hulpmiddelen, nieuwe machines en werkbanken, traktoren en landbouwmachines, lokomotieven en stoomschepen, artillerie en tanks, vliegtuigen en oorlogsschepen ontvangen. Het was nodig om tienduizenden en honderdduizenden geschoolde kaders aan het werk te stellen, die in staat waren, om heel deze nieuwe techniek onder de knie te krijgen en er alles uit te halen, wat er uit te halen valt. Zonder dit, zonder een voldoende hoeveelheid mensen, die de techniek beheersen, liep men de kans, dat de technische middelen tot een berg dood metaal zou worden en ongebruikt zou blijven. Dit was een ernstig gevaar, ontstaan tengevolge van het feit, dat de groei van de kaders, die de techniek onder de knie konden krijgen, een gelijke tred hield en ver ten achter bleef bij de groei van de techniek. De zaak werd gekompliceerd, doordat een aanzienlijk deel van onze funktionarissen zich van dit gevaar geen rekenschap gaf en van mening was, dat de techniek de zaak van „zelf wel zou opknappen”. Indien men de techniek vroeger onderschat en verwaarloosd had, thans begon men haar te overschatten, de techniek tot een afgodsbeeld te maken. Men begreep niet, dat de techniek, zonder mensen die de techniek beheersen, dood is. Men begreep niet, dat de techniek alleen dan, wanneer de mensen aanwezig zijn, die de techniek beheersen een hoge produktiviteit kan opleveren.

Het vraagstuk van de kaders, die de techniek beheersen, verkreeg dus een betekenis van de eerste rang.

Het was noodzakelijk de aandacht van onze funktionarissen van de overmatige geestdrift voor de techniek, van de onderschatting van de betekenis der kaders af te leiden en haar te vestigen op de noodzakelijkheid, om zich de techniek eigen te maken, om haar te leren beheersen, om langs alle wegen krachtiger aan te pakken bij de opleiding van talrijke kaders, die in staat zouden zijn om de techniek onder de knie te krijgen en er het grootste nuttige effect uit te halen.

Indien de partij vroeger, in het begin van de rekonstruktieperiode, toen zich in het land een groot gebrek aan technische hulpmiddelen deed gevoelen, de leuze had opgesteld: „in de rekonstruktieperiode beslist de techniek alles”, thans, nu er een overvloed van technische hulpmiddelen voorhanden was, nu de periode van de rekonstruktie in hoofdzaak was geëindigd, nu zich in het land een groot tekort aan kaders deed gevoelen, moest de partij een nieuwe leuze opstellen, een leuze die de aandacht niet op de techniek, maar op de mensen concentreerde, op de kaders, die in staat zouden zijn om zich de techniek ten volle ten nutte te maken.

Van groot belang was in dit opzicht de redevoering van kam. Stalin, die hij in Mei 1935 voor de afgestudeerden van de akademies van het Rode Leger hield.

„Vroeger, zeide kam. Stalin, zeiden wij dat „de techniek alles beslist”. Deze leuze heeft ons in dit opzicht geholpen, dat wij de honger op het gebied van de techniek hebben gestild en op alle gebieden van onze werkzaamheid een zeer brede technische basis hebben geschapen, om onze mensen van eerste rangs technische hulpmiddelen te voorzien. Dat is zeer goed. Maar dat is lang en lang niet voldoende. Om de techniek in beweging te brengen en van haar ten volle gebruik te maken, zijn er mensen nodig, die de techniek beheersen, zijn er kaders nodig, in staat om zich deze techniek eigen te maken en haar volgens alle regelen van de kunst te gebruiken. Techniek zonder mensen, die de techniek beheersen, is dood. Techniek, geleid door mensen, die haar beheersen, kan en moet wonderen verrichten. Als wij in onze eersterangs bedrijven en fabrieken, in onze sowchozen en kolchozen en

ons Rode Leger een voldoende aantal kaders hadden, die deze techniek onder de knie hebben, dan zou het resultaat voor ons land drie- en viermaal zo groot zijn, als op het ogenblik. Dat is de reden, waarom thans de nadruk moet worden gelegd op de mensen, op de kaders, op de werkers die de techniek beheersen. Dat is de reden, waarom de oude leuze — „de techniek beslist alles”, die een uitdrukking was van een reeds achter ons liggende periode, toen ei' bij ons een honger op het gebied van de techniek bestond, nu vervangen moet worden door een nieuwe leuze, door de leuze, dat „de kaders alles beslissen”. Dat is nu de hoofdzaak...

Men moet eindelijk begrijpen, dat van alle waardevolle kapitalen, die er op de wereld bestaan, het meest waardevolle en doorslaggevend kapital de mensen, de kaders zijn. Men moet begrijpen, dat onder onze huidige omstandigheden „de kaders alles beslissen”, Wanneer wij goede en talrijke kaders in de industrie, in de landbouw, bij het transport, in het leger zullen hebben, zal ons land onoverwinnelijk zijn. Als wij zulke kaders niet zullen bezitten, dan zullen wij aan beide benen kreupel gaan”.

Derhalve werd het versneld opleiden van kaders op het gebied van de techniek en het snel leren beheersen van de nieuwe techniek, met de verdere verhoging van de produktiviteit van de arbeid als doel, een taak van de eerste rang.

Het duidelijkste voorbeeld van de groei van zulke kaders, een voorbeeld van het leren beheersen van de nieuwe techniek door onze mensen ten van de verdere verhoging van de produktiviteit van de arbeid, was de Stachanow-beweging. Zij ontstond en ontwikkelde zich in het Donets-bekken, in de steenkoolindustrie, sprong naar de andere takken van de industrie over, verbreidde zijch over het transport en greep daarna de landbouw aan. Deze beweging werd Stachanow-beweging genoemd naar de naam van hem, die het initiatief nam, de houwer van de mijn „Centraal-Irmino” (in het Donets-bekken), Alexei Stachanow. Reeds voor Stachanow had Nikita Izotow tot op dat ogenblik ongekeerde rekords bij de kolendelving bereikt. Het voorbeeld van Stachanow, die op 31 Augustus 1935 in één schicht 192 ton kolen dolf en daarmee de gewone normen van de kolendelving 14 maal overtrof, vormde het begin van de massa-beweging van

de arbeiders en de kolchosboeren voor de verhoging van de produktienormen, voor een nieuwe verhoging van de produktiviteit van de arbeid. Boesijgin in de automobiellindustrie, Smetanin in de schoenenindustrie, Kriwonos bij het transport, Moesinski in het houtbedrijf, Eudokia en Maria Winogradowa in de textielindustrie, Maria Demtsjenko, Maria Gnatenko, P. Angelina, Polagoetin, Koljesow, Borin, Kowardak in de landbouw — dat zijn de namen van de eerste pioniers van de Stachanow-beweging.

Na hen kwamen andere pioniers, gehele afdelingen van pioniers, die de arbeidsproduktiviteit van de eerste pioniers overtroffen.

De eerste konferentie van de Stachanowwerkers der Sowjet-Unie, gehouden in November 1935 in het Kremlin en de rede van kam. Stalin op deze konferentie waren voor de ontplooiing van de Stachanow-beweging van ontzaglijk groot belang.

„De Stachanow-beweging, zeide kam. Stalin in zijn redevoering, brengt een nieuwe opbloei van de socialistische wedijver, een nieuwe hogere etappe van de socialistische wedijver tot uitdrukking. Vroeger, een jaar of drie geleden, in de periode van de eerste etappe van de socialistische wedijver, was de socialistische wedijver niet noodzakelijkerwijze verbonden met de nieuwe techniek. Ja, toen hadden wij eigenlijk ook nog bijna geen nieuwe techniek. De tegenwoordige etappe van de socialistische wedijver daarentegen - de Stachanow-beweging - is noodzakelijkerwijze met de nieuwe techniek verbonden. De Stachanow-beweging zou zonder de nieuwe, hogere techniek niet denkbaar zijn. Voor U staan mensen als de kameraden Stachanow, Boesijgin, Smetanin, Kriwonos, de Winogradowa's, en vele andere, nieuwe mensen, arbeiders en arbeidsters, die de techniek van hun vak volkomen hebben leren beheersen, die ze onder de knie hebben en vooruit hebben gedreven. Een drietal jaren geleden hadden wij zulke mensen niet of bijna niet... De betekenis van de Stachanow-beweging ligt hierin, dat zij een beweging is die de oude technische normen, die ontoereikend zijn, stuk breekt, die de produktiviteit van de arbeid in de vooraanstaande kapitalistische landen in een gehele reeks van gevallen overtreft en die derhalve de praktische mogelijk-

heid opent, om het socialisme in ons land verder te versterken, de mogelijkheid om ons land tot het meest welgesteld land te maken”. (J. W. Stalin, „Een beter leven, een vrolijk leven”, blz. 3—5).

De arbeidsmethoden van de Stachanow-werkers karakteriserende, bracht kam. Stalin de geweldige betekenis van de Stachanow-beweging voor de toekomst van ons land aan het licht en zeide verder:

„Ziet eens naar de kameraden Stachanow-werkers. Wat zijn dat voor mensen? Het zijn in hoofdzaak arbeiders en arbeidsters van jeugdige of middelbare leeftijd, mensen, die kultureel en technisch beslagen ten ijs komen, die voorbeelden van nauwkeurigheid en stiptheid in het werk geven, die de faktor van de tijd in het werk naar waarde weten te schatten en geleerd hebben je tijd niet alleen naar minuten, maar ook naar sekonden te meten. De meesten hunner hebben het zogenaamde technische minimum af gelegd en gaan voort hun technische scholing aan te vullen. Zij zijn vrij van het konservatisme en de onbeweeglijkheid van zekere ingenieurs, technici en bedrijfsleiders, zij schrijden stoutmoedig voorwaarts, breken met de verouderde technische normen en scheppen nieuwe, hogere normen; zij brengen korrekties aan in het geprojecteerde produktievermogen en de economische plannen, die door de leiders van onze industrie zijn opgesteld, zij verbeteren voortdurend het werk van de ingenieurs en technici en vullen het aan, niet zelden onderrichten zij hen en drijven zij hen vooruit, want het zijn mensen, die de techniek van hun vak volkomen beheersen en die uit de techniek alles weten te halen, wat er uit te halen is. Heden ten dage zijn er nog weinig Stachanow-werkers, maar wie kan er aan twifelen, dat er morgen tienmaal meer zullen zijn? Is het soms niet duidelijk dat de Stachanow-werkers de vernieuwers in onze industrie zijn, dat de Stachanow-beweging de toekomst van onze

t) Technisch minimum = noodzakelijk peil van technische kennis, vastgesteld voor de arbeiders in de socialistische bedrijven. — Vert.

industrie vertegenwoordigt, dat zij het zaad bevat van de toekomstige kulturele en technische verheffing van de arbeidersklasse, dat zij ons de weg opent, waarop alleen die hoge graad van de produktiviteit van de arbeid bereikbaar is, die noodzakelijk is voor de overgang van het socialisme naar het kommunisme en voor de opheffing van de tegenstelling tussen geestelijke en lichamelijke arbeid' (te zelf der plaatse, blz. 6—7).

De ontplooiing van de Stachanow-beweging en de vervulling voor de vastgestelde termijn van het tweede Vijfjarenplan schiepen de voorwaarden voor een nieuwe opbloei van de welstand en de kulturele ontwikkeling van de werkers.

Het reële loon van de arbeiders en de beambten is onder het tweede Vijfjarenplan meer dan tweemaal zo hoog geworden. Het loonfonds steeg van 34 milliard in 1933 tot 81 milliard in 1937. Het fonds van de sociale staatsverzekering steeg van 4600 miljoen roebel in 1933 tot 5600 miljoen roebel in 1937. Voor de staatsverzekering van de arbeiders en beambten, voor de verbetering van hun dagelijks leven en van hun kulturele behoeften, voor sanatoria, badplaatsen, rusthuizen en medische hulp werden alleen al in 1937 ongeveer 10 milliard roebel uitgegeven.

De kolchosorde had zich op het platteland definitief verankerd. Dit was krachtig bevorderd door de Statuten voor het landbouw-artel, die in Februari 1935 op het Ie Kongres van de kolchosboeren-stoatarbeiders waren aangenomen en door het in eeuwig vruchtgebruik geven aan de kolchozen van alle grond, die door hen wordt bewerkt. Dank zij de verankering van de kolchosorde, verdwenen op het platteland de armoede en de nood. Terwijl er vroeger, een jaar of drie geleden, per arbeidsdag één of twee kilogram graan werd gegeven, ontving thans de meerderheid van de kolchosboeren in de graangebieden vijf tot twaalf kilogram, en velen hunner tot twintig kilogram per arbeidsdag, om nog te zwijgen van de andere produkten en de bedragen aan geld die zij ontvingen. Er kwamen miljoenen kolchos-hofsteden, die in de graangebieden per jaar van 500 tot 3500 poed graan ontvingen en in de katoen-, suikerbieten-, vlas-, veeteelt-, wijnbouw-, citroenen-, vruchten- en groentengebied in een jaarlijks inkomen van tienduizenden roebels hadden. De kolchozen werden welvarend. Het bouwen van nieuwe schuren en opslagplaatsen werd de voornaamste zorg van de kolchos-

hofstede, daar de oude bergplaatsen voor de produkten, die op onbeduidende jaarvoorraden berekend waren, nog niet voor een tiende gedeelte aan de nieuwe behoeften van de kolchosboeren voldeden.

In 1936 vaardigde de regering in verband met de toeneming van de welstand der volksmassa's, de wet uit over het verbod van de kunstmatige vruchtafdrijving. Tegelijk werd er een veelomvattend programma vastgesteld voor de bouw van kraaminrichtingen, crèches, melkkeukens en kinderbewaarplaatsen. In 1936 werden voor deze maatregelen 2174 miljoen roebel uitgetrokken tegen 875 miljoen roebel in 1935. Door een speciale wet werd een aanzienlijke hulpverlening voor gezinnen met vele kinderen vastgesteld. Op grond van deze wet werd in 1937 voor meer dan een miljard roebel ondersteuning gegeven.

Als gevolg van de invoering van de algemene leerplicht en van de nieuwe scholenbouw begon zich een machtige stijging van de kultuur der volksmassa te ontplooiën. In het gehele land werden er op reusachtig grote schaal nieuwe scholen gebouwd. Het aantal leerlingen in de lagere en middelbare scholen steeg van 8 miljoen in 1914 tot 28 miljoen in 1936—1937. Het aantal studerende aan de inrichtingen van hoger onderwijs steeg van 112.060 in 1914 tot 542.000 in 1936—1937.

Dat was een kulturele revolutie.

In de verbetering van de materiële toestand en de kulturele ontwikkeling van de volksmassa's kwamen de kracht, de macht, de onoverwinnelijkheid van onze Sowjet-revolutie tot uiting. De revoluties van het verleden waren te gronde gegaan, omdat zij, na het volk de vrijheid gegeven te hebben, niet de mogelijkheid hadden gehad, tegelijk daarmee het volk ook een grondige verbetering van zijn materiële en kulturele toestand te geven. Daarin lag hun voornaamste zwakte. Onze revolutie onderscheidt zich van alle andere revoluties hierdoor, dat zij het volk niet alleen de bevrijding van het tsarisme, van het kapitalisme heeft geschonken, maar tevens een radikale verbetering van zijn materiële en kulturele toestand. Daarin ligt haar kracht en onoverwinnelijkheid.

„Onze proletarische revolutie, — zeide kam. Stalin In zijn redevoering op de eerste konferentie van de Stachanow-werkers der Sowjet-Unie — is de enige revolutie in de wereld, die het te beurt viel, aan het volk niet alleen haar

politieke, maar ook materiële resultaten te tonen. Van alle arbeidersrevoluties kennen wij er maar een, die, hoe dan ook, de macht heeft veroverd. Dat is de Parijse Kommune. Maar zij heeft niet lang bestaan. Zij heeft weliswaar getracht de kluisters van het kapitalisme te verbrijzelen, maar dit gelukte haar niét en des te minder gelukte het haar om het volk de zegeningen van de materiële resultaten van de revolutie te tonen. Onze revolutie is de enige, die niet alleen de kluisters van het kapitalisme heeft verbrijzeld en het volk de vrijheid heeft geschonken, maar aan wie het bovendien is gelukt, het volk de materiële voorwaarden voor een welvarend leven te geven. Daarin ligt de kracht en de onoverwinnelijkheid van onze revolutie, (te zelf der plaatse, blz. 9—10).

3. Het VIIIste Sowjet-Kongres. Aanneming van de nieuwe Grondwet van de U.S.S.R.

In Februari 1935 besloot het VIIIe Sowjet-Kongres van de Unie van Socialistische Sowjet-Republieken om de in 1924 aangenomen Grondwet van de U.S.S.R. te wijzigen. De noodzakelijkheid om de Grondwet van de U.S.S.R. te wijzigen werd veroorzaakt door de geweldige veranderingen, die er in het leven van de U.S.S.R. sinds 1924, d.w.z. sinds de tijd, dat de eerste Grondwet van de Sowjet-Unie was aangenomen, tot op onze dagen hadden plaats gehad. In de afgelopen jaren had zich de verhouding tussen de klassekrachten in de U.S.S.R. volkomen gewijzigd; er was een nieuwe socialistische industrie geschapen, hot koelakkendom was verpletterd, de kolchosorde had gezegevierd, de socialistische eigendom van de produktiemiddelen had zich in de gehele volkshuishouding verankerd als de grondslag van de Sowjet-maatschappij. De overwinning van het socialisme schonk de mogelijkheid, orn tot de verdere demokratisering van het kiesstelsel over te gaan, tot de invoering van het algemene, gelijke en direkte kiesrecht bij geheime stemming.

Er werd door de speciale Grondwet-kommissie onder voorzitterschap van kam. Stalin een ontwerp van een nieuwe Grondwet voor de U.S.S.R. uitgewerkt. Het ontwerp werd aan een

algemene volksdiskussie onderworpen, die vijf en een halve maand duurde. Het werd aan het Buitengewone VIIIste Sowjet-Kongres ter behandeling gegeven.

In November 1936 kwam het VIIste Sowjet-Kongres bijeen, dat geroepen was om het ontwerp van de nieuwe Grondwet aan te nemen of te verwerpen.

In zijn referaat op het VIHste Sowjet-Kongres over het ontwerp van de nieuwe Grondwet zette kam. Stalin de voornaamste wijzigingen uiteen, die er sinds de tijd van de aanneming van de Grondwet van 1924 in het land van de Sowjets hadden plaats gehad.

De Grondwet van 1924 was in de eerste periode van de N.E.P. uitgewerkt. Toen liet de Sowjet-macht naast de ontwikkeling van het socialisme nog de ontwikkeling van het kapitalisme toe. Toen stelde de Sowjetmacht er zich op in, om in de loop van de wedijver van de twee stelsels — het kapitalistische en het socialistische — de overwinning van het socialisme op het kapitalisme op het gebied van de economie te organiseren en te verzekeren. Toen was de vraag „wie zal overwinnen?” nog niet beslist. Berustend op een oude en armelijke techniek, had de industrie het peil van voor de oorlog nog niet bereikt. Een nog minder fraai beeld bood toen de landbouw. De sowchozen en kolchozen bestonden slechts in de vorm van afzonderlijke eilandjes in de onmetelijke oceaan der individuele boerenbedrijven. Het ging toen niet om de likwidatie van het koelakkendom doch alleen om zijn beperking. Op het gebied van de warenomzet nam de socialistische sektor slechts ongeveer 50 procent in.

In het jaar 1936 bood de U.S.S.R. een ander beeld. De economie van de U.S.S.R. had zich tegen deze tijd volkomen gewijzigd. In die tijd waren de kapitalistische elementen volkomen gelijkwideerd, het socialistische stelsel had op alle gebieden van de volkshuishouding de overwinning behaald. De machtige socialistische industrie produceerde zeven maal zoveel als voor de oorlog en was de partikuliere industrie volkomen verdrongen. In de landbouw had het gemechaniseerde, met een nieuwe techniek toegeruste socialistische grootbedrijf — het grootste in de wereld — in de vorm van de kolchozen en de sowchozen de overwinning behaald. Het koelakkendom was ia 1936 als klasse volkomen gelijkwideerd en de individuele sektor speelde in de economie van het land al geen gewichtige rol meer. De gehele

warenomzet was in de handen van de staat en van de koöperatie gekoncentreerd. De uitbuiting van de ene mens door de andere was voor altijd vernietigd. De maatschappelijke, socialistische eigendom van de produktiemiddelen had zich in alle takken van de volkshuishouding als de onwrikbare grondslag van de nieuwe socialistische orde gekonsolideerd. In de nieuwe, socialistische maatschappij waren de krisissen, de ellende, de werkloosheid en de verarming voor altijd verdwenen. De voorwaarden waren geschapen voor een welgesteld en cultureel leven van alle leden van de Sowjet-maatschappij.

In overeenstemming hiermede, zeide kam. Stalin in zijn redevoering, had zich ook de klassensamenstelling van de bevolking der Sowjet-Unie gewijzigd. De klasse van de landheren en de oude grote imperialistische bourgeoisie waren reeds in de periode van de burgeroorlog gelijkwideerd. In de jaren van de socialistische opbouw waren alle uitbuiters-elementen gelijkwideerd: de kapitalisten, kooplieden, koelakken, spekulanten. Er waren slechts onbetekende resten van de gelijkwideerde uitbuitersklassen overgebleven, wier volledige likwidatie een kwestie van de naaste toekomst was.

De werkers van de U.S.S.R., de arbeiders, de boeren, de intellektuelen, waren in de jaren van de socialistische opbouw grondig veranderd.

De arbeidersklasse had opgehouden een uitgebuite klasse te zijn, beroofd van de produktiemiddelen, zoals dit onder het kapitalisme het geval is. Zij had het kapitalisme vernietigd, aan de kapitalisten de produktiemiddelen ontnomen en ze in maatschappelijk eigendom omgezet. Zij had opgehouden, proletariaat in de eigenlijke, oude betekenis van dit woord te zijn. Het proletariaat van de U.S.S.R., dat de staatsmacht in bezit heeft, was tot een volkomen nieuwe klasse geworden. Het was een van de uitbuiting bevrijde arbeidersklasse geworden, die het kapitalistische economische systeem vernietigd en de socialistische eigendom van de produktiemiddelen ingesteld had, d.w.z. het was een arbeidersklasse geworden, zoals de geschiedenis van de mensheid nog niet had gekend.

Niet minder diepgaande wijzigingen hadden zich ook in de toestand van de boeren van de Sowjet-Unie voltrokken. In de oude tijd zwoegden er meer dan 20 miljoen verspreide, afzonderlijke boerenbedrijven, kleine en middelbedrijven, ieder voor zich, op hun stukje grond. Zij gebruikten een achterlijke tech-

niek en werden uitgebuit door de landheren, de koelakken, de kooplieden, de spekulanten, de woekeraars enz. Thans was er in de Sowjet-Unie een volkomen nieuw boerendom opgegroeid: er waren geen landheren en koelakken, geen kooplieden en woekeraars meer, die de boeren zouden kunnen uitbuiten. De overweldigende meerderheid van de boerenbedrijven was tot de kolchozen toegetreden, waaraan niet de partikuliere eigendom van de produktiemiddelen, maar de kollektieve eigendom, ontstaat op grond van de kollektieve arbeid, ten grondslag ligt. Dat is een nieuw type van boeren, die bevrijd zijn van elke uitbuiting. Zulke boeren had de geschiedenis van de mensheid eveneens nog niet gekend.

Ook de intellektuelen van de U.S.S.R. waren veranderd. Zij waren in hun massa tot volkomen nieuwe intellektuelen geworden. In hun meerderheid waren zij uit het midden van de arbeiders en de boeren afkomstig. Zij dienden niet het kapitalisme, zoals de oude intellektuelen, maar het socialisme. Het intellect werd een even waardig lid van de socialistische maatschappij. Dit intellect bouwt tezamen met de arbeiders en de boeren de nieuwe, socialistische maatschappij op. Dit is een nieuw type van intellektuelen, die het volk dienen en van elke uitbuiting bevrijd zijn. Zulke intellektuelen heeft de geschiedenis van de mensheid nog niet gekend.

Zo worden de klassengrenzen tussen de werkers van de Sowjet-Unie uitgewist, zo verdwijnt de oude, bijzondere klassepositie. De economische en politieke tegenstrijdigheden tussen de . arbeid. . s, de boeren en de intellektuelen vallen weg en worden uitgewist. De grondslag is gelegd voor de morele en politieke eenheid van de maatschappij.

Deze diepgaande veranderingen in het leven van de Sowjet-Unie, deze beslissende suksessen van het socialisme in de Sowjet-Unie kregen hun uitdrukking in de nieuwe Grondwet van de Sowjet-Unie.

Volgens deze Grondwet bestaat de Sowjetmaatschappij uit twee in vriendschap verbonden klassen — de boeren en de arbeiders, tussen wie nog klassenverschillen bleven bestaan. De Unie van Socialistische Sowjet-Republieken is de socialistische staat van de arbeiders en de boeren.

De politieke grondslag van de Sowjet-Unie vormen de Sowjets van de Werkersafgevaardigden, opgegroeid en sterk geworden als het resultaat van de omverwerping van de macht

der landheren en der kapitalisten en van de verovering van de diktatuur van het proletariaat.

De gehele macht in de Sowjet-Unie behoort aan de werkers van stad en land in de persoon van de Sowjets van Werkersafgevaardigden.

Het hoogste orgaan van de staatsmacht van de Sowjet-Unie is de Hoge Sowjet van de Sowjet-Unie.

De Hoge Sowjet van de Sowjet-Unie, bestaande uit twee rechtsgelijke Kamers, de Sowjet van de Unie en de Sowjet van de Nationaliteiten, wordt gekozen door de burgers van de U.S.S.R. voor de tijd van vier jaar op de grondslag van het algeene, direkte kiesrecht; bij geheime stemming.

De verkiezingen voor de Hoge Sowjet van de Sowjet-Unie evenals die voor alle Sowjets van Werkersafgevaardigden zijn algemeen. Dit betekent, dat alle burgers van de U.S.S.R. die 18 jaar zijn geworden, onafhankelijk van ras, nationaliteit, geloof, graad van opvoeding, domicilie, sociale afkomst, vermogenstoestand en vroegere werkzaamheid, het recht hebben aan de verkiezingen van de afgevaardigden deel te nemen en gekozen te worden, met uitzondering van krankzinnigen en personen, die door het gerecht tot het verlies van het kiesrecht zijn veroordeeld.

De verkiezingen van de afgevaardigden zijn gelijk. Dat betekent, dat iedere burger één stem uitbrengt en dat alle burgers op gelijke grondslag aan de verkiezingen deelnemen.

De verkiezingen van de afgevaardigden zijn direkt. Dat betekent, dat de verkiezingen voor alle Sowjets van Werkersafgevaardigden van de plattelands- en de stads-Sowjets van Werkersafgevaardigden tot en met de Hoge Sowjet van de U.S.S.R. door de burgers rechtstreeks door middel van direkte verkiezingen plaats hebben.

De Hoge Sowjet van de U.S.S.R. kiest in gemeenschappelijke zitting van de beide Kamers het Presidium van de Hoge Sowjet en de Raad van Volkskommissarissen van de Sowjet-Unie.

De economische grondslag van de Sowjet-Unie vormen de socialistische huishouding en de socialistische eigendom van de produktiemiddelen. In de Sowjet-Unie wordt het socialistische beginsel verwezenlijkt: „Van ieder volgens kwamenheid, aan ieder volgens zijn arbeid”.

Aan alle burgers van de Sowjet-Unie wordt het recht op arbeid, het recht op ontspanning, het recht op onderwijs,

recht op materiële verzorging bij ouderdom, alsmede in geval van ziekte en van verlies van arbeidsvermogen verzekerd.

Aan de vrouw worden op alle gebieden van werkzaamheid gelijke rechten met den man verleend.

De rechtsgelijkheid nationaliteit en ras is een onomstotelijke wet.

Voor alle burgers worden gewetensvrijheid en vrijheid van antigodsdienstige propaganda erkend.

De grondwet verzekert, in het belang van de versterking van de socialistische maatschappij, de vrijheid van het woord, van drukpers, van vergaderingen en meetings, het recht van vereniging in maatschappelijke organisaties, de onaantastbaarheid van de persoon, de onaantastbaarheid van de woning en het briefgeheim, het asylrecht aan buitenlandse burgers, die vervolgd worden wegens de verdediging van de belangen der werkers, wegens wetenschappelijke werkzaamheid of wegens het voeren van de nationale bevrijdingsstrijd.

Tegelijkertijd legt de nieuwe Grondwet aan alle burgers van de Sowjet-Unie ernstige plichten op: de wetten na te komen, de arbeidersdiscipline in acht te nemen, eerlijk zijn maatschappelijke plicht te vervullen, de regels van de socialistische samenleving te eerbiedigen, de socialistische maatschappelijke eigendom te behoeden en te versterken, het socialistische vaderland te verdedigen.

„De verdediging van het vaderland is de heilige plicht van iederen burger van de Sowjet-Unie”.

Sprekend over het recht van de burgers op vereniging in verschillende verenigingen, zegt de Grondwet in een van haar artikelen:

„De meest actieve en bewuste staatsburgers uit de rijen van de arbeidersklasse en uit andere lagen van de werkers verenigen zich in de Kommunistische Partij van de Sowjet-Unie (bolsjewiki), die de voorhoede van de werkers in hun strijd tot versterking en ontwikkeling van de socialistische orde is en die de leidende kern vormt van alle organisaties van de werkers, zowel van de maatschappelijke, als van de staatsorganisaties”.

Het VIIIste Sowjet-Kongres aanvaardde en bekrachtigde met algemene stemmen het ontwerp van de nieuwe Grondwet der Sowjet-Unie.

Het land van de Sowjets kreeg op deze wijze een nieuwe Grondwet, de Grondwet van de overwinning van het socialisme en van de arbeiders- en boerendemocratie.

Daarmede legde de Grondwet het wereldhistorische feit vast, dat de Sowjet-Unie een nieuwe ontwikkelingsperiode was binnengetreden, de periode van het voltooien van de opbouw van de socialistische maatschappij en van de geleidelijke overgang naar de kommunistische maatschappij, waarin het leidende beginsel van het maatschappelijke leven het kommunistische principe moet zijn: „Van ieder volgens zijn bekwaamheden, aan ieder volgens zijn behoeften”.

4. Likwidatie van de resten van de Boecharinistisch-Trotskistische spionnen, saboteurs en landverraders. Voorbereiding tot de verkiezingen voor de Hoge Sowjet van de Sowjet-Unie. Koers van de partij op de ontplooiing van de interne partij democratie. Verkiezingen voor de Hoge Sowjet van de Sowjet-Unie.

Het jaar 1937 bracht nieuwe feiten aan het licht over de monsters van de Boecharinistisch-Trotskistische bende. Het proces in de zaak van Pjatakow, Radek e.a., het proces in de zaak van Toechatsjewski, Jakir e.a. en tenslotte het proces in de zaak van Boecharin, Rijkow, Krestinski, Rosenholz e.a. — al deze processen toonden aan, dat de Boecharinisten en de Trotskisten, zoals nu bleek, onder het mom van het „blok van de rechtsen en de Trotskisten”, reeds lange tijd één gemeenschappelijke bende volksvijanden hadden gevormd.

De processen toonden aan dat dit uitvaagsel van het mensengeslacht reeds sinds de eerste dagen van de socialistische Oktober-revolutie tezamen met de volksvijanden Trotski, Zinowjew en Kamenjew in een samenzwering tegen Lenin, tegen de partij, tegen de Sowjetstaat waren verenigd. De gepoogde

provokaties, om in het begin van 1918 de vrede van Erest te doen mislukken; de samenzwering tegen Lenin en de overeenkomst met de „linkse” sociaalrevolutionairen over de arrestatie en de moord op Lenin, Stalin en Swerdlow in het voorjaar van 1913; het misdadige schot op Lenin en zijn verwonding in de zomer van 1918; de opstand van de „linkse” sociaalrevolutionairen in de zomer van 1918; de bewuste verscherping van de tegenstellingen in de partij met het doel, de leiding van Lenin van binnenuit te schokken en omver te werpen in het jaar 1921; de poging om tijdens de ziekte en na de dood van Lenin de leiding van de partij ten val te brengen; het uitleveren van staatsgeheimen en het geven van spionage-inlichtingen aan de buitenlandse spionnagediensten; de misdadige moord op Kirow; de sabotage, diversies, ontploffingen; de misdadige moord op Menzjinski, Koeibijsjew, Gorki, — al deze en soortgelijke misdaden waren, zoals nu bleek, in de loop van twintig jaar onder deelneming of onder leiding van Trotski, Zinowjew, Kamenjew, Boecharin, Rijkow en hun meelopers, in opdracht van de buitenlandse burgerlijke spionnagediensten ten uit voer gebracht.

De processen brachten aan het licht, dat het Trotskistisch-Boecharinistische uitvaagsel, tot uitvoering van de wil van zijn bazen, de buitenlandse burgerlijke spionnagediensten, zich het vernielen van de partij en van de Sowjetstaat, de ondermijning van de verdediging van het land, het vergemakkelijken van de buitenlandse militaire interventie, de voorbereiding van de nederlaag van het Rode Leger, het uiteenscheuren van de Sowjet-Unie, het afstaan van het Sowjet-Kustgebied aan de Japanners, het afstaan van Sowjet-Wit-Rusland aan de Polen, het afstaan van de Sowjet-Oekraïne aan de Duitsers, de vernietiging van de veroveringen van de arbeiders en de kolchosboeren, het herstel van de kapitalistische slavernij in de Sowjet-Unie ten doel hadden gesteld.

Deze witgardistische dwergen, wier kracht men slechts aan die van een heel klein kevertje zou kunnen gelijkstellen, beschouwden zich, naar het schijnt voor de grap — als de heren van het land en verbeeldden zich, dat zij in werkelijkheid in staat waren de Oekraïne, Wit-Rusland en het Kustgebied af te staan en te verkopen.’

Deze witgardistische insecten hadden vergeten, dat in het Sowjet-land het Sowjet-volk de baas is — en dat de heren

Rijkows, Boecharins, Zinowjews, Kamenjews. op zijn hoogst slechts lijdelijk in dienst waren van de staat, die hen op ieder willekeurig ogenblik als overbodige rommel uit zijn kanselarijen kon werpen.

Deze nietswaardige lakeien van de fascistten hadden vergeten, dat het Sowjet-volk alleen maar een vinger behoefde te bewegen, om van hen zelfs geen spoor te doen overblijven.

Het Sowjet-gerecht veroordeelde het Boecharinistisch-Trotskistische uitvaagsel tot de kogel.

Het Volkskommissariaat van Binnenlandse Zaken voltrok het vonnis.

Het Sowjet-volk keurde de verplettering van de Boecharinistisch-Trotskistische bende goed en ging over tot de orde van de dag.

Aan de orde was de voorbereiding van de verkiezingen voor de Hoge Sowjet van de Sowjet-Unie en de georganiseerde uitvoering daarvan.

De partij nam met volle kracht het voorbereidende werk tot de verkiezingen ter hand. De partij was van mening, dat de invoering van de nieuwe Grondwet van de Sowjet-Unie een ommekeer in het politieke leven van het land betekende. De partij was van mening, dat deze ommekeer bestond in de invoering van de volledige democratisering van het kiesstelsel, in de overgang van de beperkte verkiezingen naar de algemene verkiezingen, van de niet geheel gelijke naar de gelijke verkiezingen, van de getrapte naar de direkte verkiezingen, van de openbare naar de geheime verkiezingen.

Bestonden er voor de invoering van de nieuwe Grondwet beperkingen van het kiesrecht voor de bedienaren van de godsdienst, voor de gewezen witgardisten, de gewezen koelakken en voor personen, die zich niet met maatschappelijk-nuttig werk bezig hielden, de nieuwe Grondwet heft iedere beperking van het kiesrecht voor deze categorieën van burgers op en maakte de verkiezingen van de afgevaardigden algemeen.

Waren vroeger de verkiezingen van de afgevaardigden ongelijk, daar er voor de stads- en de plattelandsbevolking verschillende normen voor de verkiezingen bestonden, thans was de noodzakelijkheid voor de beperking van de gelijkheid der verkiezingen vervallen en alle burgers hebben het recht om op gelijke grondslag aan de verkiezingen deel te nemen.

Waren vroeger de verkiezingen voor de middelste en hogere

organen van de Sowjet-macht getrapt, thans moeten volgens de nieuwe Grondwet de verkiezingen voor alle Sowjets, van de plattelands — en de stadssowjets, tot en met de Hoge Sowjet door de burgers rechtstreeks door direkte verkiezingen plaats hebben.

Hadden vroeger de verkiezingen van de afgevaardigden in de Sowjets door openbare stemming en volgens lijsten plaats, thans moet bij de verkiezingen van de afgevaardigden de stemming geheim en niet volgens lijsten, maar volgens afzonderlijke kandidaten, opgesteld volgens kieskringen, plaats hebben.

Dat was ongetwijfeld een ommekeer in het politieke leven van het land.

Het nieuwe kiesstelsel moest tot een versterking van de politieke activiteit van de massa's, tot een versterking van de kontrôle van de massa's op de organen van de Sowjet-macht, tot een versterking van de verantwoordelijkheid van de organen der Sowjet-macht tegenover het volk leiden en deed dit dan ook werkelijk.

Om deze ommekeer in volle uitrusting tegemoet te treden, moest de partij zich aan het hoofd van deze ommekeer stellen en ten volle haar leidende rol in de komende verkiezingen verzekeren. Maar hiervoor was het nodig, dat de partijorganisaties zelf in hun praktisch werk volkomen democratisch werden, dat zij in hun intern partijleven de grondslagen van het democratische centralisme ten volle verwezenlijkten, zoals dit de partij- statuten eisen, dat alle organen van de partij gekozen organen waren, dat de kritiek en de zelfkritiek zich in de partij in volle omvang ontwikkelden, dat de partijorganisaties tegenover de partijmassa's volledig verantwoording aflegden en de partij- massa zelf volkomen geactiveerd werd.

Uit het referaat van kam. Zjdanow op het plenum van het Centraal-Komitee, dat einde Februari plaats had, over het vraagstuk van de voorbereiding van de partijorganisaties tot de verkiezingen voor de Hoge Sowjet van de Sowjet-Unie bleek, dat een reeks van partijorganisaties in hun praktisch werk zeer dikwijls de partijstatuten en de grondslagen van het democratische centralisme overtraden, de verkiesbaarheid door koöptatie vervingen, de stemming volgens afzonderlijke kandidaten door de stemming volgens een lijst, de geheime stemming door openlijke stemming enz. Het spreekt van zelf, dat organisaties met een dergelijke praktijk hun taak bij de ver-

kiezingen voor de Hoge Sowjet niet zouden kunnen vervullen. Het was derhalve in de eerste plaats noodzakelijk, een dergelijke anti-demokratische praktijk van de partijorganisaties te likwideren en het partijwerk op de grondslag van de breedste democratie te reorganiseren.

In samenhang hiermede, besloot het plenum van het Centraal-Komitee, na het referaat van Zdjanow te hebben aangehoord :

- a) Het partijwerk op de grondslag van de onvoorwaardelijke en volledige verwezenlijking van de beginselen van het in de partijstatuten voorgeschreven interne partijdemokratisme te reorganiseren.
- b) De praktijk van koöptatie tot lid van partijkomitees af te schaffen en in overeenstemming met de partijstatuten, de verkiesbaarheid van de leidende organen der partijorganisaties te herstellen.
- c) Bij de verkiezingen voor de partij organen de stemming volgens een lijst te verbieden, de stemming volgens afzonderlijke kandidaturen te doen plaats hebben en daarbij aan alle leden van de partij het onbeperkte recht te verzekeren om kandidaten af te wijzen en kritiek op hen uit te brengen.
- d) Bij de verkiezingen van de partijorganen de gesloten (geheime) stemming over de kandidaten in te voeren.
- e) In alle partijorganisaties verkiezingen van de partijorganen te doen plaats hebben, van de partijkomitees der onderste partijorganisaties tot en met de gewestelijke en de gebiedskomitees en de Centrale Komitees van de Nationale Kommunistische partijen; de verkiezingen niet later dan 20 Mei te beëindigen.
- f) Alle partijorganisaties te verplichten zich ten strengste, in overeenstemming met de partijstatuten, aan de termijn van de verkiezingen der partijorganen te houden: in de onderste partijorganisaties een maal per jaar, in de rayon- en stadsorganisaties een maal per jaar, in gebieds-, gewestelijke-, en republieks-organisaties een maal in de jaar,
- g) Er voor te zorgen, dat in de onderste partijorganisaties de orde der verkiezingen van de partijkomitees op algemene bedrijfsvergaderingen streng in acht worden

genomen en niet toe te laten dat deze door konferenties worden vervangen.

h) De in een reeks van onderste partij-organisaties plaatshebbende praktijk, om de algemene vergaderingen in feite op te heffen en door algemene werkplaatsvergaderingen en konferenties te vervangen, af te schaffen”.

Zo begon de voorbereiding van de partij tot de aanstaande verkiezingen.

Dit besluit van het Centraal-Komitee had een ontzaglijke politieke betekenis. Zijn betekenis bestond niet alleen hierin, dat het een begin maakte met de verkiezingskampagne van de partij voor de verkiezingen van de Hoge Sowjet van de Sowjet-Unie. Zijn betekenis bestond in de eerste plaats hierin, dat het de partijorganisaties hielp zich te reorganiseren, koers te houden op de interne partijdemocratie en de verkiezingen voor de Hoge Sowjet in volle wapenrusting tegemoet te treden.

Bij het voeren van de verkiezingskampagne, besloot de partij. de gedachte van een verkiezingsblok van de kommunisten en de partijlozen tot de hoeksteen van haar verkiezingspolitiek te maken. De partij trad in de verkiezingen in een blok met de partijlozen, in een verbond met de partijlozen en besloot tezamen met de partijlozen gemeenschappelijke kandidaturen in de verschillende kieskringen op te stellen. Dit was iets ongekennds en volkomen onmogelijks in de praktijk van de verkiezingskampagnes in de burgerlijke landen. Maar het blok van de kommunisten en de partijlozen bleek een volkomen natuurlijk verschijnsel voor ons land te zijn, waar geen vijandelijke klassen meer zijn en waar de morele en politieke eenheid van alle lagen van het volk een onbetwistbaar feit is.

Op 7 December 1937 richtte het Centraal-Komitee van de partij een rondschrjven aan alle kiezers. In dit rondschrjven werd gezegd:

„Op 12 December 1937 zullen de werkers van de Sowjet-Unie op grondslag van onze Socialistische Grondwet afgevaardigden voor de Hoge Sowjet van de Sowjet-Unie kiezen. De partij van de bolsjewiki treedt op in de verkiezingen in een blok, een verbond met de partijloze arbeiders, boeren, beambten, intellectuelen. De partij van de bolsjewiki sluit zich niet af van de partijlozen, maar gaat

integendeel de verkiezing tegemoet in een blok, een verbond met de partijlozen-, in een blok met de vakverenigingen van de arbeiders en de beambten, met de kommunistische jeugdorganisaties en met andere organisaties en verenigingen van partijlozen. Bijgevolg zullen de kandidaturen voor de afgevaardigden zowel voor de kommunisten als voor de partijlozen, gemeenschappelijk zijn, iedere partijloze afgevaardigde zal tevens de afgevaardigde zijn van de kommunisten, evenals iedere kommunistische afgevaardigde de afgevaardigde van de partijlozen zal zijn”.

Het rondschrijven van het Centraal-Komitee eindigde met de volgende oproep tot de kiezers:

„Het Centraal-Komitee van de Kommunistische Partij van de Sowjet-Unie (bolsjewiki) roept alle kommunisten en sympathiserenden op, met dezelfde eendracht te stemmen voor de partijloze kandidaten als waarmede zij voor de kommunistische kandidaten moeten stemmen.

„Het Centraal-Komitee van de Kommunistische Partij van de Sowjet-Unie (bolsjewiki) roept alle partijloze kiezers op, met dezelfde eendracht te stemmen voor de kommunistische kandidaten als waarmede zij voor de partijloze kandidaten zullen stemmen.

Het Centraal Komitee van de Kommunistische Partij van de Sowjet-Unie (bolsjewiki) roept alle kiezers op om als een man op 12 December 1937 bij de stembus te verschijnen om afgevaardigden voor de Sowjet van de Unie en de Sowjet der Nationaliteiten te kiezen.

Er mag geen enkele kiezer zijn, die zijn ererecht niet uitoefent om afgevaardigden voor het Opperste orgaan van de Sowjet-staat te kiezen.

Er mag geen enkele aktieve burger zijn, die hét niet als zijn plicht als staatsburger zou beschouwen om de deelneming van alle kiezers, zonder uitzondering, aan de verkiezingen voor de Hoge Sowjet te bevorderen.

De dag van de 12e December 1937 moet worden tot de grote feestdag van de eenheid der werkers van alle volken van de Sowjet-Unie, rondom het zegevierende vaandel van Lenin en Stalin”.

Op 11 December 1937 aan de vooravond van de verkiezingen, trad Kam. Stalin in zijn kieskring op en roerde in zijn redevoering het vraagstuk aan, wat voor politici de uitverkorenen van het volk, de afgevaardigden van de Hoge Sowjet van de Sowjet-Unie moeten zijn. Kam. Stalin zeide:

„De kiezers, het volk, moeten van hun afgevaardigden eisen, dat zij op de hoogte van hun taak zullen zijn; dat zij bij hun werk niet tot het peil van politieke filisters zullen afzakken; dat zij op hun post politici van het Leninistische type zullen blijven; dat zij juist zulke zuivere en vastberaden politici zullen zijn als Lenin; dat zij even onverschrokken in de strijd, even ongenadig jegens de volksvijanden zullen zijn als Lenin dit was; dat zij vrij zullen zijn van elke paniek, van alles wat op paniek lijkt, wanneer de zaak gekompliceerd begint te worden en er zich aan de horizon het een of andere gevaar aftekent; dat zij even vrij zullen zijn van alles wat op paniek lijkt, als Lenin daar vrij van was; dat zij even wijs en even weinig overijld zullen zijn bij het beslissen van ingewikkelde kwesties, waar een alzijdige oriëntering en een alzijdig wikken en wegen van alle voor- en nadelen nodig is, als Lenin dit was; dat zij even rechtvaardig en eerlijk als Lenin zullen zijn, dat zij hun volk evenzo zullen beminnen als Lenin het bemindde”.

Op 12 December hadden de verkiezingen voor de Hoge Sowjet van de U.S.S.R. plaats. De verkiezingen hadden onder een geweldige geestdrift plaats. Het waren niet eenvoudig maar verkiezingen, het was een groot feest, een triomf van het Sowjet-volk, een demonstratie van de grote vriendschap van de volken van de Sowjet-Unie.

Van de 94 miljoen kiezers namen er meer dan 91 miljoen d.w.z. 96,8% aan de verkiezingen deel. Van hen stemden er 89 miljoen 844.000 d.w.z. 98,6% voor het blok van de kommunisten en de partijlozen. Slechts 632.000 mensen, d.w.z. minder dan een procent hadden tegen de kandidaten van het blok van de kommunisten en de partijlozen gestemd. Alle kandidaten van het blok van de kommunisten en de partijlozen bleken zonder uitzondering gekozen te zijn.

90 miljoen mensen hadden dus door hun eendrachtige stem-

ming de overwinning van het socialisme in de Sowjet-Unie bekrachtigd.

Dat was een schitterende overwinning van het blok van de kommunisten en de partijlozen.

Dat was de triomf van de partij der bolsjewiki.

De morele en politieke eenheid van het Sowjet-volk, waarover kam. Molotow in zijn historische redevoering bij het 20-jarige bestaan van de Oktober-revolutie had gesproken, ontving hier haar schitterende bekrachtiging.

BESLUIT.

Wat zijn de belangrijkste resultaten van de historische weg, die de bolsjewistische partij heeft afgelegd?

Wat leert ons de geschiedenis van de K.P.S.U. (b)?

1) De geschiedenis van de partij leert in de eerste plaats, dat de overwinning van de proletarische revolutie, de overwinning van de diktatuur van het proletariaat niet mogelijk is zonder een revolutionaire partij van het proletariaat, een partij, vrij van opportunisme, onverzoenlijk tegenover de drijvers naar het kompromis en naar de overgave, revolutionair ten opzichte van de bourgeoisie en van haar staatsmacht.

De geschiedenis van de partij leert, dat men het proletariaat zonder revolutionaire leiding laat, wanneer men het zulk een partij niet verschaft en men richt de zaak van de proletarische revolutie te gronde, wanneer men het proletariaat zonder revolutionaire leiding laat.

De geschiedenis van de partij leert, dat zulk een partij geen gewone sociaal-demokratische partij van het West-Europese type kan zijn, die opgevoed is onder de verhoudingen van de burgervrede, een partij, die achter de opportunisten aanloopt, over „sociale hervormingen” droomt en de sociale revolutie vreest.

De geschiedenis van de partij leert, dat zulk een partij slechts een partij van een nieuw type kan zijn, de Marxistisch-Leninistische partij, de partij van de sociale revolutie, die in staat is om het proletariaat voor te bereiden tot de beslissende gevechten met de bourgeoisie en de overwinning van de proletarische revolutie te organiseren.

Zulk een partij is in de Sowjet-Unie de bolsjewistische partij.

„In de voor-revolutionaire periode, zegt kam. Stalin in de periode van de min of meer vreedzame ontwikkeling, toen de partijen van de IIe Internationale in de arbeidersbeweging overheersten en de parlementaire strijdvormen

als de belangrijkste vormen van de strijd golden — onder deze voorwaarden had de partij niet die ernstige en beslissende betekenis en kon zij niet hebben, die zij later onder de voorwaarden van de openlijke revolutionaire strijd kreeg. Ter verdediging van de IIde Internationale tegen de verschillende aanvallen zegt Kautskij, dat de partijen van de IIde Internationale werktuigen van de vrede en niet van de oorlog zijn en dat zij juist daarom niet in staat waren, iets van gewicht tijdens de oorlog, in de periode van de revolutionaire akties van het proletariaat te ondernemen. Dat is volkomen waar. Maar wat betekent dat? Dat betekent, dat de partijen van de IIde Internationale voor de revolutionaire strijd van het proletariaat niet deugen, dat zij geen proletarische strijdpartijen zijn, die de arbeiders aan de macht zullen brengen, maar verkiezingsapparaten, die zich aan de parlementsverkiezingen en de parlementaire strijd hebben aangepast. Daaruit is dan ook het feit te verklaren, dat in de periode van de heerschappij van de opportunisten der IIde Internationale niet de partij, maar de parlementsfractie als de belangrijkste politieke organisatie van het proletariaat gold. Het is bekend, dat in die periode de partij inderdaad het aanhangsel en het dienende element van de parlementsfractie was. Het behoeft wel niet te worden bewezen, dat er onder zulke verhoudingen en met zulk een partij aan het hoofd, van een voorbereiding van het proletariaat tot de revolutie geen sprake kon zijn.

De zaak veranderde echter grondig met het aanbreken van de nieuwe periode. De nieuwe periode is de periode van de openlijke botsingen der klassen, de periode van de revolutionaire akties van het proletariaat, de periode van de proletarische revolutie, de periode van de rechtstreekse voorbereiding van de krachten voor de omverwerping van het imperialisme en het grijpen van de macht door het proletariaat. Deze periode stelt aan het proletariaat nieuwe taken: het gehele partij werk op nieuwe, revolutionaire wijze te reorganiseren, de arbeiders in de geest van de revolutionaire strijd om de macht op te voeden, de reserves voor te bereiden en aan te voeren, een verbond te sluiten met de proletariërs van de naburige landen, vaste banden met de bevrijdingsbewegingen van de koloniën en

de afhankelijke landen, aan te knopen enz. enz. Te menen, dat deze nieuwe taken vervuld kunnen worden met de krachten van de oude sociaal-demokratische partijen, opgevoed in de vreedzame verhoudingen van het parlementarisme, — dat betekent zichzelf tot hopeloze vertwijfeling, tot de onvermijdelijke nederlaag veroordelen. Wanneer men met zulk een taak op de schouders de leiding aan de oude partijen overlaat, dan betekent dat, dat men zich in een toestand van volkomen ontwapening zal bevinden. Het is wel overbodig aan te tonen, dat het proletariaat met een dergelijke toestand geen vrede kon hebben.

Vandaar de noodzakelijkheid van een nieuwe partij, een strijdbare partij, een revolutionaire partij, dapper genoeg om de proletariërs in de strijd om de macht aan te voeren, ervaren genoeg om uit de ingewikkelde verhoudingen van de revolutionaire situatie wijs te worden en buigzaam genoeg om alle klippen op de weg naar het doel te omzeilen.

Zonder een dergelijke partij valt er niet aan de omverwerping van het imperialisme, aan de verovering van de diktatuur van het proletariaat te denken.

Deze nieuwe partij is de partij van het Leninisme.” („Beginselen van het Leninisme”, blz. 97—99).

2) De geschiedenis van de partij leert verder, dat de partij van de arbeidersklasse de rol van leider van haar klasse en van organisator en leider van de proletarische revolutie niet kan vervullen, indien zij de leidinggevende theorie van de arbeidersbeweging, de Marxistisch-Leninistische theorie, niet beheerst.

De kracht van de Marxistisch-Leninistische theorie ligt hierin, dat zij het de partij mogelijk maakt, haar weg te vinden in de situatie waarin zij zich bevindt, de innerlijke samenhang van de gebeurtenissen om haar heen te begrijpen, de loop van de gebeurtenissen te voorzien, en niet alleen te zien hoe en waarheen de gebeurtenissen zich op dit ogenblik ontwikkelen, maar ook, hoe en waarheen zij zich in de toekomst moeten ontwikkelen.

Alleen een partij, die de Marxistisch-Leninistische theorie beheerst, kan vastberaden voorwaarts schrijden en de arbeidersklasse voorwaarts leiden.

En omgekeerd, een partij, die de Marxistisch-Leninistische theorie niet beheerst, is genoodzaakt tastend rond te dwalen, zij

verliest de zekerheid bij haar akties en is niet in staat de arbeidersklasse voorwaarts te leiden.

Het zou kunnen schijnen, dat het beheersen van de Marxistisch-Leninistische theorie, bestaat in het nauwgezet van buiten leren van de afzonderlijke gevolgtrekkingen en stellingen, die men in de werken van Marx, Engels en Lenin vindt, in het vermogen om ze te gelegener tijd te citeren en zich daarmee tevreden te stellen, in de hoop, dat de van buiten geleerde gevolgtrekkingen en stellingen voor iedere willekeurige situatie, voor alle omstandigheden van het leven zullen deugen. Maar deze opvatting van de Marxistisch-Leninistische theorie is volkomen onjuist. Men mag de Marxistisch-Leninistische theorie niet beschouwen als een verzameling dogma's, als een katechismus, als een geloofsbelijdenis, en de Marxisten zelf als letterknechten en schriftgeleerden. De Marxistisch-Leninistische theorie is de wetenschap van de ontwikkeling van de maatschappij, de wetenschap van de arbeidersbeweging, van de proletarische revolutie, van de opbouw van de kommunistische maatschappij. Als wetenschap, blijft zij niet op één plaats staan, en kan dat niet doen, zij ontwikkelt en volmaakt zich. Het is duidelijk, dat zij zich bij haar ontwikkeling wel met nieuwe ervaring, nieuwe kennis moet verrijken en dat sommige van haar stellingen en gevolgtrekkingen zich in de loop van de tijd wel moeten wijzigen, door nieuwe gevolgtrekkingen en stellingen, die aan de nieuwe historische verhoudingen beantwoorden, moeten worden vervangen.

Het beheersen van de Marxistisch-Leninistische theorie betekent geenszins, al haar formuleringen en gevolgtrekkingen van buiten te leren en zich aan elke letter van deze formuleringen en gevolgtrekkingen vast te klampen. Om de Marxistisch-Leninistische theorie te beheersen moet men in de eerste plaats leren onderscheiden tussen haar letter en haar wezen.

De Marxistisch-Leninistische theorie beheersen, dat betekent zich het wezen van deze theorie eigen maken en deze theorie leren gebruiken bij het oplossen van de praktische vraagstukken van de revolutionaire beweging onder de verschillende verhoudingen van de klassenstrijd van het proletariaat.

De Marxistisch-Leninistische theorie beheersen, dat betekent In staat te zijn, deze theorie met de nieuwe ervaring van de revolutionaire beweging, met nieuwe stellingen en gevolgtrekkingen te verrijken, haar te ontwikkelen en vooruit te brengen

zonder er voor terug te schrikken om, uitgaande van het wezen van de theorie, enkele van haar stellingen en gevolgtrekkingen, die verouderd zijn door nieuwe te vervangen, die aan de nieuwe historische situatie beantwoorden.

De Marxistisch-Leninistische theorie is geen dogma, maar een leidraad voor het handelen.

Voor de tweede Russische revolutie (.Februari 1917) gingen de Marxisten van alle landen er van uit, dat de parlementaire democratische republiek de doelmatigste vorm van politieke organisatie van de maatschappij in de periode van de overgang van het kapitalisme naar het socialisme is. Weliswaar had Marx in de jaren '70 aangetoond, dat niet de parlementaire republiek, maar een politieke organisatie van het type van de Parijse Kommune de doelmatigste vorm van de diktatuur van het proletariaat is. Maar deze aanwijzing van Marx verkreeg helaas geen verdere ontwikkeling in de werken van Marx en werd aan de vergetelheid prijsgegeven. Bovendien liet de gezaghebbende Verklaring van Engels in zijn kritiek op het programma van Erfurt in 1891, dat de „demokratische republiek de specifieke Vorm voor de diktatuur van het proletariaat is” geen twijfel, dat de Marxisten de democratische republiek als de politieke vorm voor de diktatuur van het proletariaat bleven beschouwen. Deze stelling van Engels werd daarna het leidende beginsel voor alle Marxisten, Lenin inbegrepen. Evenwel, de Russische revolutie van 1905 en in het bijzonder de revolutie van Februari 1917 bracht een nieuwe vorm van politieke organisatie van de maatschappij op de voorgrond, de Sowjets van Arbeiders- en Boerenafgevaardigden. Op grond van de studie van de ervaring der twee revoluties in Rusland kwam Lenin, uitgaande van de theorie van het Marxisme, tot de gevolgtrekking, dat de beste politieke vorm van de diktatuur van het proletariaat niet de parlementaire, democratische republiek, maar de republiek van de Sowjets is. Op deze grondslag stelde Lenin in April 1917, in de periode van de overgang van de burgerlijke naar de socialistische revolutie, de leuze op van het organiseren van de republiek der Sowjets, als de beste politieke vorm van de diktatuur van het proletariaat. De opportunisten van alle landen gingen zich aan de parlementaire republiek vastklampen en beschuldigden Lenin, dat hij van het Marxisme afweek, dat hij de democratie vernielde. Maar de werkelijke Marxist, die de theorie van het Marxisme beheerste, was natuurlijk Lenin, en niet de oppor-

tunisten, want Lenin bracht de Marxistische theorie vooruit, verrijkte haar met nieuwe ervaring, terwijl de opportunisten haar achteruit trokken, een van haar stellingen tot een dogma maakten.

Wat zou er van de partij, van onze revolutie, van het Marxisme zijn geworden, indien Lenin zich aan de letter van het Marxisme had gehouden en er niet toe was overgegaan, een van de oude stellingen van het Marxisme, die door Engels geformuleerd was, te vervangen door de nieuwe stelling van de republiek der Sowjets, die aan de nieuwe historische situatie beantwoordt? De partij zou in het duister hebben rondgedwaald, de Sowjets zouden zijn gedesorganiseerd, wij zouden geen Sowjet-macht bezitten, de Marxistische theorie zou een ernstig verlies hebben geleden. Het proletariaat zou hebben verloren, de vijanden van het proletariaat zouden hebben gewonnen.

Toen Engels en Marx het voor-imperialistische kapitalisme bestudeerden, kwamen zij tot de gevolgtrekking, dat de socialistische revolutie niet in één, afzonderlijk genomen land kon overwinnen, dat het slechts kon overwinnen bij een gelijktijdige slag in alle of in de meerderheid van de beschaafde landen. Dat was in het midden van de XIXe eeuw. Deze gevolgtrekking werd daarna tot een leidende gedachte voor alle Marxisten. Het voor-imperialistische kapitalisme is echter in het begin van de XXste eeuw tot het imperialistische kapitalisme uitgegroeid, het opkomende kapitalisme was tot een stervend kapitalisme geworden. Op grond van de studie van het imperialistische kapitalisme kwam Lenin, uitgaande van de Marxistische theorie, tot de gevolgtrekking, dat de oude formulering van Engels en Marx al niet meer aan de nieuwe historische situatie beantwoordde, dat de socialistische revolutie zeer wel in één, afzonderlijk genomen land kan overwinnen. De opportunisten van alle landen gingen zich aan de oude formulering van Engels en Marx vastklampen en beschuldigden Lenin, dat hij van het Marxisme afweek. Maar een werkelijke Marxist, die de theorie van het Marxisme beheerste, was natuurlijk Lenin en niet de opportunisten, want Lenin bracht de Marxistische theorie vooruit, verrijkte haar met nieuwe ervaring, terwijl de opportunisten haar achteruit trokken en tot een mummie maakten.

Wat zou er van de partij, van onze revolutie, van het Marxisme zijn geworden, als Lenin zich aan de letter van het Marxisme had gehouden, als hij niet genoeg theoretische moed had gehad,

om een van de oude gevolgtrekkingen van het Marxisme te verwerpen en te vervangen door de nieuwe gevolgtrekking over de mogelijkheid van de overwinning van het socialisme in één land, afzonderlijk genomen, een gevolgtrekking, die aan de nieuwe historische situatie beantwoordde? De partij zou in het duister hebben rond gedwaald, de proletarische revolutie zou van haar leiding zijn beroofd, de Marxistische theorie zou zijn gaan wegwijnen. Het proletariaat zou hebben verloren, de vijanden van het proletariaat zouden hebben gewonnen.

Het opportunisme betekent niet steeds het rechtstreeks ontkennen van de Marxistische theorie of van haar afzonderlijke stellingen en gevolgtrekkingen. Het opportunisme vertoont zich soms in pogingen om zich aan afzonderlijke stellingen van het Marxisme, die reeds verouderd zijn, vast te klampen en die tot dogma's te maken, om daarmee de verdere ontwikkeling van het Marxisme tegen te houden, en dus ook de ontwikkeling van de revolutionaire beweging van het proletariaat tegen te houden.

Men kan zonder overdrijving zeggen, dat na de dood van Engels, de grootste theoretikus Lenin, en na Lenin, Stalin en andere leerlingen van Lenin de enige Marxisten waren, die de Marxistische theorie vooruitbrachten en haar met nieuwe ervaring onder de nieuwe verhoudingen van de klassenstrijd van het proletariaat verrijkten.

En juist omdat Lenin en de Leninisten de Marxistische theorie vooruitbrachten, is het Leninisme de verdere ontwikkeling van het Marxisme, is het Marxisme onder de nieuwe verhoudingen van de klassenstrijd van het proletariaat, het Marxisme van het tijdvak van het imperialisme en de proletarische revoluties, het Marxisme van het tijdvak van de overwinning van het socialisme op een zesde gedeelte van de aarde.

De partij van de bolsjewiki zou in Oktober 1917 niet hebben kunnen overwinnen, als haar leidende kaders de theorie van het Marxisme niet hadden beheerst, als zij niet geleerd hadden deze theorie te beschouwen als een leidraad voor het handelen, als zij niet geleerd hadden de Marxistische theorie vooruit te brengen, haar met de nieuwe ervaring van de klassenstrijd van het proletariaat te verrijken.

Toen Engels de Duitse Marxisten in Amerika kritiseerde, die de leiding van de Amerikaanse arbeidersbeweging in handen hadden genomen, schreef hij:

„De Duitsers hebben van hun theorie geen hefboom weten te maken, die de Amerikaanse massa's in beweging bracht. In de meeste gevallen begrijpen zij zelf deze theorie niet en staan zij doktrinair en dogmatisch tegenover déze theorie, in de mening, dat men haar van buiten moet leren en dat dit voor alle gevallen van het leven reeds voldoende is. Voor hen is dit een dogma en geen leiddraad voor het handelen”, („Sorge — Briefwechel”, 1906, blz. 238).

Toen Lenin Kamenjew en enige oude bolsjewiki kritiseerde, die zich in April 1917 aan de oude formulering van de revolutionair-demokratische diktatuur van het proletariaat en de boeren vastklampten, terwijl de revolutionaire beweging voorwaarts was geschreden en de overgang naar de socialistische revolutie eiste, schreef hij:

„Onze leer is geen dogma, maar een leiddraad voor het handelen”, zo hebben Marx en Engels steeds gesproken en terecht de spot gedreven met het van buiten leren en het domweg herhalen van „formules”, die in het beste geval slechts kunnen dienen om een algemene taak aan te wijzen, die noodzakelijk door de konkrete economische en politieke situatie in elke afzonderlijke étappe van het historische proces wijzigingen ondergaat... Men moet zich die onbetwistbare waarheid inprenten, dat een Marxist met het levende leven, met de preciese feiten van de werkelijkheid rekening moet houden en zich niet aan de theorie van de dag van gisteren moet blijven vastklampen”,.. (Lenin, Verz. Werken VI, blz. 39—41).

3. De geschiedenis van de partij leert verder, dat zonder de verplettering van de kleinburgerlijke partijen, die in de rijen van de arbeidersklasse optreden, de achterlijke lagen van de arbeidersklasse in de omarming van de bourgeoisie drijven en op deze wijze de eenheid van de arbeidersklasse breken, de overwinning van de proletarische revolutie niet mogelijk is.

De geschiedenis van onze partij is de geschiedenis van de strijd tegen, en de verplettering van de kleinburgerlijke partijen: de sociaal-revolutionairen, de mensjewiki, de anarchisten, de nationalisten. Zonder deze partij en te overwinnen en hen uit de

rijen van de arbeidersklasse te verdrijven, zou het niet mogelijk zijn geweest de eenheid van de arbeidersklasse tot stand te brengen en zonder de eenheid van de arbeidersklasse zou het niet mogelijk zijn geweest de overwinning van de proletarische revolutie te verwezenlijken.

Zonder de verplettering van deze partijen, die eerst voor het behoud van het kapitalisme waren en vervolgens, na de Oktoberrevolutie, voor het herstel van het kapitalisme, was het niet mogelijk geweest de diktatuur van het proletariaat te handhaven, de overwinning op de buitenlandse militaire interventie te behalen, het socialisme op te bouwen.

Men kan het geen toeval achten, dat alle kleinburgerlijke partijen, die zich om het volk te bedriegen, „revolutionaire” en „socialistische” partijen noemden — de sociaal-revolutionairen, de mensjewiki, de anarchisten, de nationalisten — reeds voor de socialistische Oktoberrevolutie kontrarevolutionaire partijen waren geworden en daarna tot agenten van de buitenlandse spionagediensten, tot een bende spionnen, saboteurs, diversanten, moordenaars en landverraders werden.

„De eenheid van het proletariaat, zegt Lenin, kan na het tijdvak van de sociale revolutie alleen door de uiterste, revolutionaire partij van het Marxisme worden verwezenlijkt, alleen door de meedogenloze strijd tegen alle overige partijen” (Lenin, Deel XXVI, blz. 50).

4. De geschiedenis van de partij leert verder, dat de partij van de arbeidersklasse, zonder onverzoenlijke strijd tegen de opportunisten in haar eigen rijen, zonder de verplettering van de défaitisten in haar eigen midden, de eenheid en de discipline in haar eigen gelederen niet kan bewaren, haar rol van organisator en leider van de proletarische revolutie niet kan vervullen, ' haar rol als opbouwer van de nieuwe, socialistische maatschappij niet kan vervullen.

De geschiedenis van de ontwikkeling van het innerlijke leven van onze partij is de geschiedenis van de strijd tegen en de Verplettering van de opportunistische groepen in de partij, — de „ekonomisten”, de mensjewiki, de Trotskisten, de Boecharinisten, de aanhangers van de nationale afwijkingen.

De geschiedenis van de partij leert, dat al deze défaitistengroepen in het wezen van de zaak- agenten van het mensjewisme,

het verlengstuk, de voortzetting daarvan in onze partij waren. Zij vervulden evenals het mensjewisme de rol van geleiders van de burgerlijke invloed in de arbeidersklasse en in de partij. Daarom was de strijd voor de likwidatie van deze groepen in de partij de voortzetting van de strijd voor de likwidatie van het mensjewisme.

Indien wij de „ekonomisten” en de mensjewiki niet hadden verslagen, zouden wij de partij niet hebben kunnen opbouwen en de arbeidersklasse niet naar de proletarische revolutie hebben kunnen voeren.

Indien wij de Trotskisten en de Boecharinisten niet hadden verslagen, zouden wij de voorwaarden, die voor de opbouw van het socialisme noodzakelijk zijn, niet hebben kunnen voorbereiden.

Indien wij de aanhangers van de nationale afwijkingen van alle mogelijke soort niet hadden verslagen, zouden wij het volk niet in de geest van het internationalisme hebben kunnen opvoeden, het vaandel van de grote vriendschap van de volken der Sowjet-Unie niet hebben kunnen hooghouden, de Unie van Socialistische Sowjet-Republieken niet hebben kunnen opbouwen.

Het zou de schijn kunnen hebben, alsof de bolsjewiki te veel tijd hebben besteed aan de strijd tegen de opportunistische elementen in de partij, dat zij hun betekenis hebben overschat. Maar dat is volkomen onjuist. Men kan in zijn midden geen opportunisme dulden, evenmin als men in een gezond organisme een kwaadaardig gezwel kan verdragen. De partij is de leidende afdeling van de arbeidersklasse, haar bolwerk, haar generale staf. Men kan niet toelaten, dat er in de leidende staf van de arbeidersklasse kleingelovigen, opportunisten, défaitisten, verraders zitten. Een strijd op leven en dood tegen de bourgeoisie voeren als men défaitisten en verraders in zijn eigen staf, in zijn eigen bolwerk heeft, dat betekent in de situatie te geraken van hen, die zowel van het front als uit de achterhoede worden beschoten. Het is gemakkelijk te begrijpen, dat zulk een strijd alleen met de nederlaag kan eindigen. Een vesting kan het gemakkelijkst van binnenuit worden ingenomen. Om de overwinning te behalen, moet men in de eerste plaats de partij van de arbeidersklasse, haar leidende staf, haar bolwerk van défaitisten, deserteurs, onderkruipers en verraders zuiveren.

Men kan het geen toeval achten, dat de Trotskisten, de

Boecharinisten, de: aanhangers van de nationale afwijkingen, toen zij tegen Lenin, tegen de partij streden, daarmee eindigden, waarmee de partijen van de mensjewiki en de sociaal-revolutionairen geëindigd zijn, — dat zij agenten van de fascistische spionnagediensten, spionnen, saboteurs, moordenaars, diversantén, verraders van het vaderland werden.

„Als men reformisten, mensjewiki in zijn gelederen heeft, zeide Lenin, kan men niet in de proletarische revolutie overwinnen, kan men haar niet verdedigen. Dat is principieel duidelijk. Dat werd aanschouwelijk bevestigd door de ervaring én in Rusland, én in Hongarije... Er zijn in Rusland vele malen moeilijke situaties geweest waarin het Sowjet-regiem zeker ten val zou zijn gebracht, als de mensjewiki, de reformisten, de kleinburgerlijke democraten in onze partij waren gebleven...” (Komplete Werken, Deel XXV, blz. 462—463).

„Indien het onze partij, zegt kam. Stalin, is gelukt een interne eenheid te scheppen en haar gelederen voorbeeldig vast aaneen te smeden, dan is dat in de eerste plaats, omdat zij zich tijdig van het afschuwelijke opportunisme heeft weten te zuiveren en de likwidatoren en de mensjewiki uit de partij te jagen. De ontwikkeling en de versterking van de proletarische partijen gaan langs de weg van hun zuivering van opportunisten en reformisten, sociaal- imperialisten en sociaal-chauvinisten, sociaal-patriotten en sociaal-pacifisten. De partij wordt sterker doordat zij zich van opportunistische elementen zuiver” („Beginselen van het Leninisme”, blz. 111).

5. De geschiedenis van de partij leert verder, dat de partij haar rol als leider van de arbeidersklasse niet kan vervullen, als zij zich door de suksessen laat meeslepen en hoogmoedig begint te worden, als zij de tekortkomingen in haar werk niet meer bemerkt, als zij vreest haar fouten te erkennen, als zij vreest die tijdig, openlijk en eerlijk te verbeteren.

De partij is onoverwinnelijk, als zij de kritiek en de zelfkritiek niet vreest, als zij haar fouten en de tekortkomingen in haar werk niet verdoezelt, als zij haar kaders leert en op voedt aan de hand van de fouten in het partijwerk, als zij tijdig haar fouten weet te verbeteren.

De partij gaat te gronde, als zij haar fouten verbergt, de pijnlijke kwesties verdoezelt, haar tekortkomingen verbergt achter een bedriegelijke parade alsof alles naar wens gaat, als zij geen kritiek en zelfkritiek duldt, van een gevoel van zelfvoldaanheid is doordrongen, zich aan een gevoel van eigenwaan overgeeft en op haar lauweren begint te rusten.

„De houding van een politieke partij tegenover haar fouten, zegt Lenin, is een van de belangrijkste en zekerste aanwijzingen voor de ernst van de partij en of zij in werkelijkheid haar verplichtingen tegenover haar klasse en de werkende massa's vervult. Een fout openlijk erkennen, de oorzaken daarvan blootleggen, de situatie die haar verwekt heeft analyseren en de middelen, om de fout te herstellen aandachtig overwegen, dat is het kenteken van een ernstige partij, dat is het vervullen van haar plichten, dat is opvoeding en scholing van de klasse en daarop van de massa (Lenin, „De linkse stroming”, een kinderziekte van het kommunisme”, blz. 37 „Pegasus”, 1933).

En verder:

„Alle revolutionaire partijen, die tot nu toe te gronde zijn gegaan, gingen te gronde, omdat zij hoogmoedig werden niet vermochten te zien waarin hun kracht lag en vreesden te spreken over hun zwakheden. Maar wij zullen niet te gronde gaan, omdat wij niet vrezen over onze zwakheden te spreken en zullen leren de zwakheid te overwinnen”. (Deel XXVII, blz. 260—261).

Ten slotte leert de geschiedenis van de partij, dat de partij van de arbeidersklasse, zonder uitgebreide verbindingen met de massa's, zonder deze verbindingen voortdurend hechter te maken, zonder het vermogen om naar de stem van de massa's te luisteren en hun dringende behoeften te begrijpen, zonder de bereidheid niet alleen om de massa's te onderrichten, maar ook om van de massa's te leren, geen werkelijke massapartij kan zijn, die in staat is, de miljoenen van de arbeidersklasse en van alle werkers aan te voeren.

De partij is onoverwinnelijk, als zij het verstaat, zoals Lenin zegt, „zich te verbinden, dichter te komen tot, tot op zekere hoogte, zo gij wilt, samen te smelten met de meest omvangrijke

massa van de werkers, in de eerste plaats de proletarische massa, maar ook met de niet-proletarische werkende massa” (Komplete Werken, XXV, blz. 174).

De partij gaat te gronde als zij zich opsluit in haar enge partij-schulp, als zij zich van de massa's los maakt, als zij zich met een burokratisch vloers bedekt.

„Men kan als regel vaststellen, zegt kam. Stalin, dat de bolsjewiki onoverwinnelijk zullen zijn, zolang zij de verbinding met de brede massa's van het volk behouden. En omgekeerd, de bolsjewiki behoeven zich slechts van de massa's los te maken, en de verbinding met hen te verliezen, zij behoeven zich slechts met burokratische roest te bedekken om elke kracht te verliezen en in het niet te verzinken.

De oude Grieken hadden in het stelsel van hun mythologie een beroemde held — Antaeos — die, zoals de mythe verkondigt, de zoon van Poseidon, den god van de zeeën en van Gaea, de godin van de aarde was. Hij koesterde een bijzondere afhankelijkheid voor zijn moeder, die hem gebaad, gevoed en opgevoed had. Er was geen held, dien deze Antaeos niet overwon. Hij gold als een onoverwinnelijke held. Waarin bestond zijn kracht? Zij bestond hierin, dat hij iedere keer ais het hem in de strijd tegen zijn tegenstander slecht ging, de aarde, zijn moeder, die hem gebaad en gevoed had, aanraakte, waardoor hij nieuwe kracht ontving. Hij had echter ook zijn zwakke plek, — dat was het gevaar, dat hij op de een of andere manier van de aarde zou worden losgerukt. Zijn vijanden hielden rekening met deze zwakte en lagen op de loer. En ziet, er kwam een vijand, die van zijn zwakte gebruik maakte en hem overwon. Dat was Herkules. En hoe overwon hij hem? Hij rukte hem los van de aarde, hief hem in de lucht, benam hem de mogelijkheid om de aarde aan te raken en worgde hem zo in de lucht.

Ik meen, dat de bolsjewiki ons aan den held Antaeos uit de Griekse mythologie doen denken. Evenals Antaeos zijn zij sterk, doordat zij de verbinding met hun moeder, met de massa's, die hen hebben gebaad, gevoed en opgevoed, bewaren. En zolang zij de verbinding met hun moe-

der, met het volk bewaren, hebben zij alle kans om onoverwinnelijk te blijven.

Hierin ligt de sleutel van de onoverwinnelijkheid van de bolsjewistische leiding”. (Stalin „Over de tekortkomingen van het partijwerk”, blz. 41—42, „Agentschap Amstel”, 1937).

Dat zijn de voornaamste lessen van de historische weg, die de bolsjewistische partij heeft afgelegd.

EINDE.

INHOUD.

INLEIDING	3
HOOFDSTUK I.	
De strijd voor het scheppen van de Sociaal-Demokratische Arbeiderspartij in Rusland (1883—1901)	5
1) De opheffing van de lijfeigenschap en de ontwikkeling van het industriële kapitalisme in Rusland. Het ontstaan van een modern industrie-proletariaat.	
De eerste stappen van de arbeidersbeweging	5
2) Narodnikisme en Marxisme in Rusland. Plechanow en zijn groep „Bevrijding van de Arbeid”. De strijd van Plechanow tegen het narodnikisme. De verbreiding van het Marxisme in Rusland	12
3) Het begin van de revolutionaire werkzaamheid van Lenin. De Petersburgse „Strijdbond ter Bevrijding van de arbeidersklasse”	22
4) Lenins strijd tegen het narodnikisme en tegen het „legale Marxisme”. Lenins denkbeeld van het verbond van de arbeidersklasse en de boeren. Het Iste Kongres	

van de Sociaal-Demokratische Arbeiderspartij van Rusland	26
5. Lenins strijd tegen het „ekonomisnie”. Het verschijnen van Lenins krant de „Iskra”.	30
Kort samengevatte gevolgtrekkingen	33

HOOFDSTUK II.

De stichting van de Russische sociaal-demokratische Arbeiderspartij.	
Het ontstaan van de frakties der bolsjewiki en der mensjewiki in de partij. (1901—1904)	36
1) De opleving van de revolutionaire beweging in Rusland in de jaren 1901—1904	36
2) Lenins plan tot opbouw van de Marxistische partij. Het opportunisme van de „ekonomisten”. De strijd van de „Iskra” voor Lenins plan. Lenins boek „Wat te doen?”. De ideologische grondslagen van de Marxistische partij	40
3) Het Iide Kongres van de Russische Sociaal-Demokratische Arbeiderspartij. De aanneming van het program en de statuten en de vorming van één partij. De meningsverschillen op het Kongres en het ontstaan in de partij van de twee stromingen: de bolsjewistische en de mensjewistische	52
4) De scheuringsaktie van de mensjewistische leiders en da verscherping van de strijd binnen de partij na het Iie Kongres. Het opportunisme van de mensjewiki. Lenins boek „Een schrede voorwaarts, twee schreden	

achterwaarts''.

De organisatorische grondslagen van de Marxistische Partij	59
Kort samengevatte gevolgtrekkingen	70

HOOFDSTUK III.

De mensjewiki en de bolsjewiki in de periode van de Russisch-Japanse oorlog en tijdens de eerste Russische Revolutie	72
--	----

(1904—1907)

1. De Russisch-Japanse oorlog. De verdere stijging van de revolutionaire beweging in Rusland. Stakingen in Petersburg. Demonstratie van de arbeiders voor het Winterpaleis op 9 Januari 1905. Het schieten op de demonstratie. Het begin van de revolutie.	72
2. Politieke stakingen en demonstraties van de arbeiders. Het aangroeien van de revolutionaire beweging van de boeren. De opstand op het pantserschip „Potemkin” .	78
3. De meningsverschillen over de tactiek tussen de bolsjewiki en de mensjewiki. Het IIIe Partijkongres. Lenins boek „Tweeërlei tactiek van de sociaal-demokratie in de democratische revolutie”. De grondslagen van de tactiek der Marxistische partij	83
4. Verdere stijging van de revolutie. De Al-Russische politieke staking in Oktober 1905. Terugtocht van het tsarisme. Het manifest van den tsaar. Het ontstaan van de Sowjets van Arbeidersafgevaardigden	102
5. De gewapende December-opstand. Nederlaag van de opstand. Terugtocht van de revolutie. De eerste Staatsdoema. Het IVe Kongres van de Partij (het Verenigingskongres)	107

6. Het uiteenjagen van de Iste Staatsdoema. Bijeenroeping van de IIE Staatsdoema. Het Ve Partijkongres. Het uiteenjagen van de IIE Staatsdoema. Oorzaken van de nederlaag van de eerste Russische Revolutie 116

Kort samengevatte gevolgtrekkingen 124

HOOFDSTUK IV.

Mensjewiki en bolsjewiki in de periode van reaktie van Stolypin. De bolsjewiki formeren zich tot een zelfstandige Marxistische Partij 127

(1908—1912)

1. De reaktie van Stolypin. Ontbinding in de oppositionele lagen van het intellect. De dekadentie. Overgang van een deel van het partij-intellect naar het kamp der vijanden van het Marxisme en pogingen om de theorie van het Marxisme te herzien. Lenins scherp antwoord aan de revisionisten in zijn boek „Materialisme en Empiriokriticisme”, zijn verdediging van de theoretische grondslagen van de Marxistische partij 127

2. Over dialektisch en historisch materialisme 138

3. De bolsjewiki en de mensjewiki in de jaren van de Stolypinse reaktie.

De strijd van de bolsjewiki tegen de likwidatoren en de otzowisten 175

4. De strijd van de bolsjewiki tegen het Trotskisme. 'Het partijvijandige „Augustusblok” 180

5. De Praagse Partijkonferentie van 1912. De bolsjewiki formeren zich tot een zelfstandige Marxistische partij 184

Kort samengevatte gevolgtrekkingen 190

HOOFDSTUK V.

De partij der bolsjewiki in de jaren van de opleving van de arbeidersbeweging voor de eerste imperialistische oorlog (1912—1914)	193
1. Opleving van de revolutionaire beweging in de jaren 1912—1914	193
2. Het bolsjewistische dagblad de „Prawda”. De bolsjewistische fractie in de IVe Staatsdoema	198
3. De overwinning van de bolsjewiki in de legale organisaties. Verdere groei van de revolutionaire beweging. De vooravond van de imperialistische oorlog	207
Kort samengevatte gevolgtrekkingen	211

HOOFDSTUK VI.

De partij der bolsjewiki in de periode van de imperialistische oorlog. De tweede revolutie in Rusland (van 1914 tot Maart 1917).	212
1. Het ontstaan en de oorzaken van de imperialistische oorlog	212
2. Overgang van de partijen der IIde Internationale naar de zijde van hun imperialistische legeringen. Uiteenvallen van de IIde Internationale in afzonderlijke sociaal-chauvinistische partijen	217
3. Theorie en tactiek van de bolsjewistische partij in de vraagstukken van de oorlog, de vrede en de revolutie	221

4. Nederlaag van de tsaristische troepen aan het front. De economische ontredde-
ring. Krisis van het tsarisme 229

5. De Februari-revolutie. Val van het tsarisme. Vorming van Sowjets van
Arbeiders- en Soldatenafgevaardigden. Instelling van een

Voorlopige Regering. De dubbele macht

Kort samengevatte gevolgtrekkingen 238

HOOFDSTUK VII.

De partij der bolsjewiki de periode van de voorbereiding en het voltrekken
van de socialistische Oktober-Revolutie 240

(Van April 1917 tot 1918).

1. De situatie in het land na de Februari-revolutie. De partij treedt uit de
illegaliteit en gaat tot de openlijke politieke arbeid over. Lenin aankomst
in Petrograd. Lenins April-stellingen. De oriëntering van de partij op
de overgang naar de socialistische revolutie 240

2. Het begin van de crisis van de Voorlopige Regering.

De April-Konferentie van de partij der bolsjewiki 247

3. De suksessen van de bolsjewistische partij in de hoofdstad. Het
mislukte offensief van de troepen van de Voorlopige Regering aan het
front. Het neerslaan van de Juli-demonstraties van de arbeiders en
de soldaten 253

4. De koers van de partij der bolsjewiki op de voorbereiding van de
gewapende opstand. Het Vle Kongres van de Partij 258

5) De samenzwering van generaal Kornilow tegen de revolutie. De verplettering van de samenzwering. De overgang van de Sowjets in Petrograd en in Moskou naar de zijde van de bolsjewiki	264
6) De Oktober-opstand In Petrograd en de arrestatie van de Voorlopige regering. Het tweede Sowjet-Kongres en de vorming van de Sowjet-regering. De dekreten van het IIde Sowjet-Kongres over de vrede en over de grond. De overwinning van de socialistische revolutie De oorzaken van de overwinning der socialistische revolutie	270
7) De strijd van de bolsjewistische partij voor de verankering van de Sowjet-macht. De vrede van Brest. Het VIIe Partij kongres	282
8) Lenins plan om aan de socialistische opbouw te beginnen. De komitees van de dorpsarmoede en het beteugelen van de koelakken. Het oproer van de „linkse” sociaal-revolutionairen en de onderdrukking daarvan. Het Ve Sowjet-Kongres en de aanneming van de Grondwet van de R.S.F.S.R.	291
Kort samengevatte gevolgtrekkingen	295

HOOFDSTUK VIII.

De partij der bolsjewiki in de periode van de buitenlandse militaire i nterventie en de burgeroorlog (1918—1920).	297
1. Het begin van de buitenlandse militaire interventie. De eerste periode van de burgeroorlog	297
2. De militaire nederlaag van Duitsland. De revolutie	

in Duitsland. De stichting van de IIIe Internationale. Het VIIIe Partijkongres	304
3. De versterking van de interventie. De blokkade van het Sowjet-land. De veldtocht van Koltsjak en diens verplettering. De veldtocht van Denikin en diens verplettering. Een adempauze van drie maanden. Het IXe Partijkongres	312
4. De aanval van de Poolse „pans” tegen het Sowjet-land. De uitval van generaal Wrangel. De ineensstorting van het Poolse plan. De nederlaag van Wrangel. Het einde van de interventie	318
5. Hoe en waarom behaalde het Sowjet-land de overwinning op de verenigde krachten van de Engels-Frans-Japans-Poolse interventie en op de kontra-revolutie van de bourgeoisie, de landheren en de witte garden in Rusland?	321
Kort samengevatte gevolgtrekkingen	326

HOOFDSTUK IX.

De partij der bolsjewiki in de periode van de overgang tot het vreedzame werk bij het herstel van de volkshuishouding (1921—1925).	328
1. Het Sowjet-land na de likwidatie van de interventie en de burgeroorlog. De moeilijkheden van de herstelperiode	328
2. De discussie in de partij over de vakverenigingen. Het Xe Partijkongres. De nederlaag van de oppositie. De	

overgang naar de nieuwe economische politiek (de N.E.P.)	332
3. De eerste resultaten van de N.E.P. Het Xle Partij-kongres. De vorming van de U.S.S.R. Lenins ziekte. Het koöperatie-plan van Lenin. Het XIle Partijkongres	342
4. De strijd tegen de moeilijkheden van het herstel der volkshuishouding. De verhoogde activiteit van de Trotskisten in verband met Lenins ziekte. De nieuwe discussie in de partij. De nederlaag van de Trotskisten. Lenins dood. De lichting van Lenin. Het XIIIe Partij-kongres	350
5. De Sowjet-Unie aan het einde van de herstelperiode. Het vraagstuk van de socialistische opbouw en van de overwinning van het socialisme in ons land. „De nieuwe oppositie” van Zinowjew en Kamenjew. Het XIVe Partijkongres. De koers naar de socialistische industrialisatie van het land	358
Kort samengevatte gevolgtrekkingen	369

HOOFDSTUK X.

De partij der bolsjewiki in de strijd voor de socialistische industrialisatie van het land (1926—1929).	370
---	-----

1. Moeilijkheden in de periode van de socialistische industrialisatie en de strijd tegen deze moeilijkheden. Vorming van het blok van Trotskisten en Zinowjewisten tegen de partij. Het Sowjet-vijandige optreden van het blok. Nederlaag van het blok	370
--	-----

2. Suksessen van de socialistische industrialisatie. Het	
--	--

achterblijven van de landbouw. Het XVe Partijkongres. Koers naar de kollektivisatie van de landbouw. Verplettering van het Trotskistisch-Zinowjewistisch blok. Politieke dubbelhartigheid 377

3. Het offensief tegen de koelakken. De partijvijandige groep van Boecharin en Rijkow. Aanneming van het Eerste Vijfjarenplan.

Socialistische wedijver. Het begin van de massale beweging van de kollektivisatie 385

Kort samengevatte gevolgtrekkingen 394

HOOFDSTUK XI.

De partij der bolsjewiki in de strijd voor de kollektivisatie van de Landbouw 396
(1930—1934).

1. De internationale situatie in de jaren 1932—1934. Economische crisis in de kapitalistische landen. Inbezitneming van Mandsjoerije door Japan. Het aan de macht komen van de fascistten in Duitsland. Twee haarden van de oorlog 396

2. Van de politiek van de beperking der koelakkenelementen naar de politiek van de likwidatie van de koelakken als klasse. De strijd tegen het verdraaien van de politiek der partij in de kolchosbeweging. Offensief tegen de kapitalistische elementen aan het gehele front.

Het XVIe Partijkongres 400

3. Oriëntering op de rekonstruktie van alle takken van de volkshuishouding. Rol van de techniek. Verdere groei van de kolchosbeweging. De politieke afdelingen bij de machine- en traktorenstations. Resultaten van het vervullen van het Vijfjarenplan in vier jaren. Overwinning

van het socialisme aan het gehele front. Het XVIIe Partij kongres 412

4. Ontaarding van de Boecharinisten tot politiek-dubbelhartige elementen. Ontaarding van de Trotskistische dubbelhartige elementen tot een wit-gardistische bende moordenaars en spionnen. Misdadige moord op S.M. Kirow. Maatregelen van de partij tot Verhoogde waakzaamheid van de bolsjewiki 427
- Kort samengevatte g e v o l g t r e k k i n g e n 434

HOOFDSTUK XII.

De partij der bolsjewiki in de strijd voor het voltooien van de opbouw van de socialistische maatschappij en de invoering van de nieuwe Grondwet 436

(1935—1937)

1. Internationale toestand in de jaren 1935—1937. Tijdelijke verzachting van de economische crisis. Begin van de nieuwe economische crisis. Verovering van Abessinië door Italië. Duitsch-Italiaanse interventie in Spanje. Inval van Japan in Centraal-China. Begin van de tweede imperialistische oorlog 436
2. Verdere vooruitgang van de industrie en de landbouw in de U.S.S.R. De vervulling van het tweede Vijfjarenplan vóór de tijd. Rekonstruktie van de landbouw en voltooiing van de kollektivisatie. Betekenis van de kaders. De Stachanow-beweging. Stijging van de volkswelvaart. Opbloei van de volkskultuur. De kracht van de Sowjet-revolutie 442
3. Het VIIIste Sowjet-Kongres. Aanneming van de nieuwe Grondwet van de U.S.S.R. 450

4.	Likwidatie van de resten van de Boecharinistisch-Trotskistische spionnen, saboteurs en landverraders. Voorbereiding tot de verkiezingen voor de Hoge Sowjet van de Sowjet-Unie.	
	Koers van de partij op de ontplooiing van de interne partijdemocratie.	
	Verkiezingen voor de Hoge Sowjet van de Sowjet-Unie	456
	BESLUIT	465